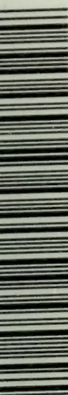
3 1761 08825188 9

MENANDRI

FABULARUM RELIQUIAE.

MENANDRI

FABULARUM RELIQUIAE

IN EXEMPLARIUM VETUSTORUM FOLIIS LACERIS SERVATAE.

CUM PRAEFATIONE, NOTIS CRITICIS, COMMENTARIIS EXEGETICIS

TERTIUM EDIDIT

J. VAN LEEUWEN J. F.

LITT. HUM. DR., IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA ANTEHAC PROF. ORD.

LUGDUNI BATAVORUM

IN AEDIBUS SOCIETATIS CUI NOMEN:

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ.

MCMXIX.

AD EDITIONEM PRIMAM.

Menandri fabularum fragmenta exeunte anno 1905 in Aegypto effossa et postquam huius ἑρμαίου fama percrebruit ab omnibus quibus bonae litterae cordi sunt summa cum animi intentione expectata sub finem anni 1907 publici iuris fecit is, cui fortuna concessit ut tam splendidum donum offerret antiquitatis admiratoribus, Gustavus Lefeburius [1]). Statim accepto libro feci id quod multi, ut opinor, fecerunt et facient: devoravi, dein relegi iterumque relegi, semper novi aliquid deprehendens. Mox, cum observationum messis satis ampla succrevisset, quas editoris aliorumque philologorum iudicio subicere cupiebam, aptius id fieri non posse visum est quam textu quam poteram emendatissimo in lucem emisso. Breves notas criticas addidi, commentarium posthac, si fors tulerit, subiuncturus.

Scripsi Lugduni Batavorum mense Ianuario 1908.

AD EDITIONEM SECUNDAM.

Haec scribebam ante menses tres, iamque editionis tunc a me curatae exemplaribus multo citius quam putaveram divenditis facultas data est opus meum emendandi, — gratum semper officium, nova autem haec fragmenta edenti gratissimum. Nam multi eodem tempore philologi operam dederunt ut explerent ea et corrigerent et interpretando illustrarent, et larga sic nata est observationum copia per menses proximos, necdum haec studia deferbuerunt.

---

[1]) Fragments d'un manuscrit de Ménandre, découverts et publiés par M. Gustave Lefebvre, inspecteur en chef du service des antiquités de l'Égypte, le Caire, imprimerie de l'institut français d'archéologie orientale.

Quas observationes perpendendi labor multo etiam gratior fuisset si uti iam licuisset imagine phototypa. Haec donec praesto fuerit, firmo fundamento multis locis carebunt Menandri studiosi, cui superstruant sua conamina; cur autem etiam desiderari eiusmodi imaginem necesse sit, dictu est difficile. Sub anni huius finem evulgatum iri fert rumor: nunc certe haberi nequit. [Anno 1911 est edita.]

„Interpretationem antecedere debet emendata lectio", — multum autem abest ut aut satis iam emendatus sit Menandri codex aut satis cognitus. Et tamen adieci commentarios videlicet. Erunt fortasse qui oblatos abnuant, „οὐκ ἔστι γὰρ ταῦτ' εὐτρεπῆ" cum Davo Menandreo dicentes. Non nego: nonum vel etiam tertium secundumve in annum pressa talia maturiora fieri solent, et in Aristophanis fabulis edendis aliquanto minus celerem me praestiti. Sed aut haec nunc danda erant aut nihil eiusmodi dandum, et vel nunc proferre posse mihi videbar quae neque inutilia forent legentibus neque ingrata. Tertiam autem editionem ornandi si quando praebebitur occasio, — τὴν δ' Ἀδράστειαν προσκυνῶ, ut Moschionis viri ingenui, non Davi servuli verbis utar, — operam dabo ut auctiora haec prodeant. Interim boni consulant velim legentes.

Scripsi Lugduni Batavorum mense Aprili 1908.

AD TERTIAM HANC EDITIONEM.

Iamque in decimum annum et quod excurrit pressus Menander meus tertium prodit, — eone temporis intervallo digna interim lucratus? Vix ausim sperare. Quantum tamen fieri poterat — ut quimus, aiunt, quando ut volumus non licet, — cautum est ne somno Epimenideo illos annos transegisse videri posset; auctus certe atque emendatus denuo emittitur: satisne feliciter, aliorum est statuere. Unum quod nunc addatur hoc est: brevitatis causa non nisi quae certa aut veris similia videbantur commemorata esse, multa igitur aliena ipsiusque editoris conamina silentio esse pressa.

Scripsi in Helvetiae pago Amden vere 1919.

v. L.

PRAEFATIO.

ἥκει λιπὼν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλασ.

CAPUT I.

DE MENANDRI VITA ET ARTE.

§ 1.

Menandri annos natalem et fatalem praebet lapis: Μένανδροσ Διοπείθουσ Κηφισιεὺσ ἐγεννήθη ἐπ' ἄρχοντοσ Σωσιγένουσ, ἐτελεύτησεν ἐτῶν ν' καὶ β' ἐπ' ἄρχοντοσ Φιλίππου κατὰ τὸ β' καὶ λ' ἔτοσ τῆσ Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆροσ βασιλείασ *a*), consentiens cum Apollodoro, cuius e Chronicis hos versus attulit Gellius:

Κηφισιεὺσ ὢν ἐκ Διοπείθουσ τοῦ πατρὸσ
πρὸσ τοῖσιν ἑκατὸν πέντε γράψασ δράματα
ἐξέλιπε πεντήκοντα καὶ δυεῖν ἐτῶν *b*).

Natus igitur est anno 342/1, fato functus 292/1 *c*), nisi in alterius archontis nomine commissus est error; nam intersunt anni undequinquaginta *d*).

Octies eum in certaminibus scenicis vicisse Gellius affirmat ibidem, Apollodoro usus teste, et addit alios ei tribuisse fabulas centum octo *e*) vel novem. Quarum nonaginta nominatim sunt cognita. Rara igitur, ut scripsit Martialis, coronato plausere theatra Menandro *f*), et expertus est ille id quod optimus quisque semper poëtarum scenicorum, ut mortuus demum suo aestimaretur pretio.

Anno 321 primam fabulam docuit Ὀργήν, qua victor evasit *g*).

---

a) CIG. 6084. — *b*) Gell. XVII 4. — *c*) Ergo Plaut. Aul. 394 sq., qui Menandrum in ea fabula videtur esse secutus, si Gallorum in Delphos expeditio anni 279 (Pausan. X 23) respicitur, e Menandro duci non potuerunt. Sed „sagittis" Apollinis „fures thesaurarii" tunc „confixi esse" non ferebantur, sed terrae motibus et fulminibus et saxorum lapsu in terrorem panicum coniecti. — *d*) Annos quinquaginta septem (𐅄 Π ΙΙ pro 𐅄 ΙΙ) ei tribuit anonymus de comoedia § 16 (Proleg. ad Arist. p. 190). — *e*) Anon. de com. l. l. — *f*) Mart. V 10. — *g*) Anon. de com. l. l. et Euseb.; in huius verbis: „*Μένανδροσ ὁ κωμικὸσ πρῶτον δρᾶμα διδάξασ Ὀργὴν ἐνίκησεν*" si ad *ἐνίκησεν* pertineret *πρῶτον*, inutilia essent verba *δρᾶμα διδάξασ*, recte igitur Meineke ad *δρᾶμα* id rettulit.

Victoriarum Lenaeis ab eo reportatarum memoriam servat lapis anfractus [a]), in quo haec circa annum 322/1 extant tradita: μ(ε)νανδροσ ι[. Quatuor igitur (ιιιι) ut plurimum fuere victoriae eius Lenaicae, cetera praemia quatuor vel quinque vel sex vel septem meruit Liberalibus. Proximus ei in illo lapide est φιλημων ιιι, qui per triginta annos ei superstes fuit, ad ultimam enim senectutem pervenit. Mox sequitur διφιλοσ ιιι [b]).

Patris Diopithis etiam Diodorus Sardianus mentionem fecit in epigrammate, quo sepulcrum inducitur loquens:

Βάκχωι καὶ Μούσηισι μεμηλότα τὸν Διοπείθουσ
Κεκροπίδην ὑπ' ἐμοί, ξεῖνε, Μένανδρον ἔχω [c]).

Praeterea Diopithem patrem commemorant Pausanias [d]), anonymus de comoedia, Suidas. Perperam autem in scholiis ad Demosthenem praetor ille, pro quo Demosthenes anno 341 orationem habuit [e]), dicitur Menandri pater fuisse, et a Menandri amico Demosthene esse defensus. Quem errorem manifestum — nam reus actus est Diopithes praetor eo anno quo Menander natus est, Σουνιεὺσ autem erat, Menandri vero pater Κηφισιεύσ — peperit homonymia.

Sed praetor licet non fuerit poetae pater, nobili tamen loco Menandrum natum asseveranti anonymo non est cur denegetur fides. Discipulus fuit Theophrasti [f]), amicus et aequalis Epicuri [g]), quem coniunctim cum Themistocle magnifice hoc disticho collaudavit:

χαῖρε, Νεοκλείδα, δίδυμον γένοσ· ὧν ὁ μεν ἡμῶν
πατρίδα δουλοσύνησ ῥύσαθ', ὁ δ' ἀφροσύνησ [h]).

Nec non Demetrius Phalereus, Athenarum per decennium moderator, familiariter cum eo consuevit [i]). Patruum habuit Alexidem poëtam comicum [j]), a quo eruditum ait anonymus de comoedia. Matrem Hegesistratam commemorat Suidas [k]).

A Phaedro quod sic est pictus:

„unguento delibutus, vestitu affluens,
veniebat gressu delicato et languido" [l]),

non aliam ob causam videtur esse factum quam quod Epicureum fuisse fabularum hic scriptor comperisset. Severam autem vitam vixisse eum perhibet Ausonius [m]). Neutrum certi quid de eo compertum habuisse tute quis statuerit.

---

a) Ditt. Syll. 425, Wilhelm Ber. d. Wien. Akad. 4 Juli 1906, Capps Am. Journal of Phil. 1907, 180 sqq. — *b*) His numeris refellitur quod Gellius perhibet l. l., Menandrum a Philemone saepenumero victum esse. — *c*) Anth. Pal. I 413. Sequuntur hi versus: † *ἐν πυρὶ τὴν ὀλίγην ὅσ ἔχει κόνιν·* † *εἰ δὲ Μένανδρον | δίζηαι, δήεισ ἐν Διὸσ ἢ μακάρων.* Eiusne qui epigramma fecit haec sunt verba, sepulcri verba sic corrigentis: *ἔμπορε, τὴν ὀλίγην μὲν ἔχει κόνιν, εἰ δὲ κτέ.?* — *d*) Pausan. I 2 § 2. — *e*) Dem. VIII. — *f*) Pamphila apud Diog. Laërt. V § 36. — *g*) Apollodorus apud Diog. Laërt. X § 14, Strab. 638. — *h*) Anth. Pal. — *i*) Diog. Laërt. V § 79. Alia omnia perhibet Phaedrus V 1. — *j*) Suid. s. v. *Ἄλεξισ.* — *k*) Etiam Aristophanis mater commemoratur apud scriptorem recentissimum Thomam Magistrum (cf. Proleg. ad Arist. p. 171, 2). — *l*) Phaedr. l. l. — *m*) Id. 13 praef., Kock Men. fr. 958.

In Piraeo eum habitasse sumsit Alciphron II[i] post Chr. saeculi rhetor, de eius Glyceraeque amoribus, quam puellam ab eo amatam esse etiam Athenaeus ait *a*), lepide multa fingens aut ab aliis ficta repetens *b*).

Cum in Piraeo nataret submersum esse, quam mortem a Callimacho epigrammate, ab aliis elegiis esse celebratam, ait scholiasta ad Ovidii quendam versum *c*). Sed Ovidii illo loco quoniam fortasse significatur Eupolis *d*), admodum incertum est quod de Menandro fluctibus oppresso interpres ille anonymus perhibuit.

Ad viam e Piraeo Athenas ducentem sepultum testatur Pausanias *e*). Ab aliis autem poëtis comicis etsi saepissime est superatus in certaminibus publicis, gratia tamen ita fertur floruisse ut a regibus Aegypti et Macedoniae sit petitus, litterarum tamen conscientiam fortunae regiae praeferens *f*).

Mortui fabulae a posteris saepius sunt actae. Cuius rei monumentum extat scenicum, quo teste Onesimus quidam διδάσκαλοσ saeculo ante Chr. III[o] exeunte vicit Menandri fabula Mulierum Osore in certamen producta, et aliquot annis post Monimus quidam certavit Menandri Phasmate *g*). Quae *priscae* in illo monumento audiunt fabulae; eius enim quae hodie prisca vocari solet comoediae *h*) nulla tunc in scena habebatur ratio. Nondum deerant qui legerent Aristophanem vel Cratinum: spectare cupiebat nemo.

Imaginem Menandri habuit theatrum Atheniense; qui honos soli fere ei e melioribus poëtis comicis obtigit, deterioribus vero recentioribusque compluribus *i*). Et imaginis huius a Cephisodoto et Timarcho Praxitelis filiis sculptae basis cum inscriptione e theatri ruderibus est effossa. Ipsam quoque superesse imaginem, eam enim esse quae in Vaticano asservatur poëtae sedentis, multi sunt suspicati.

De Menandro scripsit eius aequalis Lynceus Samius, Duridis frater, Theophrasti discipulus, ut ipse Menander, prosa oratione usus *j*). Etiam poëta comicus Lynceus erat *k*), et Menandrum aliquando vicisse dicitur apud Suidam.

Menandri fabulae egregie placuerunt Aristophani Byzantio, II[i] ante Chr. saeculi grammatico celeberrimo, qui data opera inquisivit in locos Euripideos, unde sua Menander petiisset *l*), rem utilissimam et Menandrum interpretantibus prorsus necessariam *m*). Proximum

---

a) Athen. 585 *c* 594 *d*. — *b*) Cf. A. Körte Herm. 1919, 87 sqq. — *c*) Ov. Ib. 593. — *d*) De quo veterum errore ab Eratosthene redarguto cf. Cic. ad Att. VI 1 (Proleg. ad Arist. p. 185, 3 et 199, 3). — *e*) Pausan. I 2 § 2. — *f*) Plin. H. Nat. VII 31, Alciphr. l.l. — *g*) Ditt. Syll. 408 sq.; ubi tertiae fabulae legitur nomen mutilatum]ηι μ[ενανδρου]. — *h*) Ut olim Aristoteli Eth. Nic. IV 14. — *i*) Pausan. I 21 § 1, Dio Prus. 628. — *j*) Athen. 242 *b*. — *k*) Centauri fabulae ab eo compositae fragmentum extat Athen. 131 *f*. Demetrii regis cenam descripsit, Plut. Dem. 27. — *l*) Eus. Praep. Ev. X 3. — *m*) Cf. ex. gr. Disc. pag. 13 *c*, vs. 209—229, 659 Circ. 349 sqq.

ab Homero eum Menandrum inter poëtas collocasse testantur hi versus epigrammatis cum duobus aliis prisco termino insculpti:

ἀλλά σε δεύτερ' ἔταξε σοφὸσ κρίνειν μετ' ἐκεῖνον
γραμματικὸσ κλεινὸσ πρόσθεν Ἀριστοφάνησ *a*).

Dicterium autem Aristophani grammatico hoc tribuitur:

ὦ Μένανδρε καὶ βίε,
πότεροσ ἄρ' ὑμῶν πότερον ἀπεμιμήσατο! *b*)

quo eleganter indicantur res humanae in Menandri fabulis non, ut in prisca comoedia, ridicule distortae, sed ex vero depictae.

En igitur de Menandro sententia numeris iambicis expressa *c*): plurane Aristophanes de eo scripsit metro adstricta? Vero non admodum similis videtur res. Et argumenta quidem metrica, quae singulis fabulis fuere praemissa, ei non deberi, satis docet fabularum Aristophanis Plautique comicorum poëtarum analogia; indignum autem eo esse quod unum iam repertum est argumentum Herois, vix quisquam negabit *d*). Sed Menandri cum Aristophane poëta comparationem trimetris a quodam viro docto inclusam esse, videtur effici e dictionis comicae et numerorum iambicorum vestigiis manifestis in parte quadam excerptorum quae ad nos pervenerunt opusculi Plutarchi: Ἀριστοφάνουσ καὶ Μενάνδρου σύγκρισισ *e*). Aristophanem Menandro longe postponebat philosophus Chaeronensis, eius artem hominibus suae aetatis neque gratam ducens neque utilem et cum inventionem illius tum dictionem vehementer carpens, Menandri vero egregie laudans; inepta, scurrilia, spurca, incomposita esse quae antiquioris poëtae musa protulit: tersa, elegantia, casta quaecunque recentioris. A qua sententia haud discrepant quae Plutarchi aequalis Quintilianus scripsit de Menandro arti oratoriae studentibus utilissimo *f*), neque quae Dio Prusaeus *g*). Numerorum autem et dictionis non pedestris vestigia haec habent crimina, quibus apud Plutarchum Aristophanes petitur:

ἐν τῆι κατασκευῆι μὲν οὖν τῶν ὀνομάτων
ἔνεστιν αὐτῶι τὸ τραγικόν, τὸ κωμικόν,
ἀσάφεια, πεζόν, σοβαρόν, ὄγκοσ, κοινότησ,
σπερμολογία, δίαρμα *h*) καὶ φλυαρία,

quae ab Euripide aliquo comico in Aeschylum aemulum coniecta esse dixerit quis. Nempe omnia permiscentem Aristophanem nescivisse suum cuique tribuere:

---

a) Anth. Pal. I 63. — *b*) Syr. in Hermog. IV p. 101 (em. Scaliger). — *c*) Fortuitum hoc videbatur Nauckio Arist. 250; at dictio quoque et ipsa sententiola poëtici quid habent. — *d*) Sellium sive Sillium incertae aetatis poëtam cognomine Homerum, qui *περιοχὰσ τῶν Μενάνδρου δραμάτων* scripsit, nominatim indicat Suidas. Soteridas II post Chr. saeculi grammaticus *εἰσ Μένανδρον ὑπόμνημα* scripsit teste Suida. — *e*) Plut. Mor. 853 sq. — *f*) Quint. X 1 § 69 sq. — *g*) Dio Prus. XVIII. — *h*) Id quod *τὸ διηρμένον* sive *tumor*, ex. gr. Mor. 165 *c*.

οἷον λέγω βασιλεῖ τὸν ὄγκον, τὸ σοβαρόν,
τὸ πεζὸν ἰδιώτηι, τὸ δεινὸν ῥήτορι,
γυναικὶ θἀπλοῦν, ἀγοραίωι τὸ φορτικόν·
ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ κλήρου τινὸσ τῶν ὀνομάτων
τὰ προστυχόντα τοῖσ προσώποισ ἀπονέμει,
κοὐκ ἂν διαγνοίησ πατήρ τισ εἴτε παῖσ
ὁ διαλεγόμενοσ εἴτ' ἄγροικοσ εἴτε γραῦσ
εἴτε θεὸσ εἴθ' ἥρωσ τίσ ἐστιν.

Haec nisi temere in versiculos sic sunt diremta *a*), apparet Plutarchum in Aristophanis arte contemtim describenda iambico aliquo carmine, quod ipso esset vetustius, usum esse. Et probabiliter si haec sunt disputata, suspicari licet ex eodem fonte ducta esse trimetrorum haec fragmenta, — non enim pedestris sunt sermonis, — quae praebet Suidas in Menandri Vita:

Μένανδροσ Ἀθηναῖοσ, κωμικὸσ ἀρχαῖοσ. καὶ ἕτεροσ Ἀθηναῖοσ, Διοπείθουσ καὶ Ἡγησιστράτησ, περὶ οὗ πολὺσ παρὰ πᾶσιν ὁ λόγοσ, κωμικὸσ τῆσ νέασ κωμωιδίασ,

τὰσ ὄψεισ στραβόσ,
ὀξὺσ δὲ τὸν νοῦν, ...
καὶ περὶ γυναῖκασ ἐκμανέστατοσ *b*).

γέγραφε κωμωιδίασ ρη´ καὶ ἐπιστολὰσ πρὸσ Πτολεμαῖον τὸν βασιλέα, καὶ λόγουσ ἑτέρουσ πλείστουσ καταλογάδην.

Quibus in verbis „vetustiorem illum Menandrum" peperit mos inde a III° ante Chr. saeculo valens fabulas Menandri in publicis monumentis „ἀρχαίασ" vocandi, si cum novis fabulis in certamen essent propositae *c*). Epistulae ad Ptolemaeum Lagi f. num genuinae fuerint dubitare quam maxime licet, orationes spurias fuisse satis constat *d*).

Denique huc facit trimeter, quo de Menandro fertur iudicium:

Μένανδρον τὸν καλόν,
τὸν ἀστέρ' ὄντα τῆσ νέασ κωμωιδίασ *e*).

Multo minus honorifica de Menandro fuit sententia Atticistarum recentiorum. Non quo sales Aristophanei eis melius placuerint

---

a) In mss. haec sic sunt tradita: *ἔνεστι μὲν οὖν ἐν τῆι κατασκευῆι τῶν ὀνομάτων αὐτῶι τὸ τραγικόν, τὸ κωμικόν, τὸ σοβαρόν, τὸ πεζόν, ἀσάφεια, κοινότησ, ὄγκοσ καὶ δίαρμα, σπερμολογία καὶ φλυαρία ναυτιώδησ καὶ τοσαύτασ διαφορὰσ ἔχουσα καὶ ἀνομοιότητασ ἡ λέξισ οὐδὲ τὸ πρέπον ἑκάστωι καὶ οἰκεῖον ἀποδίδωσιν· οἷον λέγω βασιλεῖ τὸν ὄγκον, ῥήτορι τὴν δεινότητα, γυναικὶ τὸ ἁπλοῦν, ἰδιώτηι τὸ πεζόν, ἀγοραίωι τὸ φορτικόν· ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ κλήρου ἀπονέμει τοῖσ προσώποισ τὰ προστυχόντα τῶν ὀνομάτων, καὶ οὐκ ἂν διαγνοίησ εἴθ' υἱόσ ἐστιν εἴτε πατὴρ εἴτ' ἄγροικοσ εἴτε θεὸσ εἴτε γραῦσ εἴτε ἥρωσ ὁ διαλεγόμενοσ*, Mor. 853 *c, d*. — *b*) Traditum est *στραβὸσ τὰσ ὄψεισ*, cetera ad litteram excripta. Etiam Alciphroni *δαιμονίωσ ἐρωτικόσ* dicitur Menander IV 2. Cur autem? Nonne propterea quod „nulla eius fabula sine amore fuit" (infra pag. XXI)? — *c*) Pag. IX *h*. — *d*) Quint. X 1 § 70, Meineke Men. et Phil. XXXII sq. — *e*) Dionysius Thrax in Bekk. Anecd. 749, Eustath. 1776,48: *τὸν καλὸν Μένανδρον ἀστέρα τῆσ νέασ κωμωιδίασ*.

quam Plutarcho; sed Aristophanis demum dictio sinceram linguae Atticae normam praebere eis videbatur, Menandri autem lingua nimis multis verbis verborumque formis aetatis recentioris in deterius ruentis esse inquinata. Itaque cum plus quam saeculi pars altera post Plutarchi illum libellum in lucem emissum praeterlapsa esset, Phrynichus Arabs atticismi propugnator acerrimus, contra Lollianum et Polemonem et Favorinum Plutarchi amicum ipsumque Plutarchum *a*) animose disputans statuit Attice loqui et scribere cupientibus Aristophanem esse sequendum, vilipendendum autem Menandrum, quem cur tantis laudibus multi extollerent mirari se: „οὐχ ὁρῶ,' μὰ τὸν Ἡρακλέα, τί πάσχουσιν οἱ τὸν Μένανδρον μέγαν αἴροντεσ καὶ ὑπὲρ τὸ Ἑλληνικὸν ἅπαν", istum videlicet poëtam qui — — quid deliquisset? vitamne humanam non satis ex vero vel non satis vivide vel parum facetis verbis pinxisset? Haud ita, sed qui „ὀψώνιον" et „δύσριγον" aliaque vocabula „parum Attica" — non enim apud Aristophanem inventa — in suas fabulas admisisset *b*).

Phrynichi crimina diluebat Orus; qui eo tamen argumento, quod unum ad rem faciebat, usus esse non videtur: cum ceteris rebus humanis et verba mutari; bonum, sincerum, genuinum esse quicquid vivens pariat lingua, neque improbandum esse poëtam scenicum, qui aequalium vitam domesticam in pulpito referens ipsorum iis verba tribuat, ineptus potius dicendus si aliter in theatro, aliter in ipsa vita loqui eos iuberet.

Cum Aristophane Menandrum saepe collatum esse vidimus: etiam cum Philemone aequali est collatus, et multae sententiae monostichi ex utriusque fabulis in usum puerorum excerptae sunt; quod florilegium et hodie extat, versibus multis a comoedia alienis auctum.

Stulto dein errore cum saeculo VI⁰ aut antea permutata essent nomina *Philemonis* poëtae comici et *Philistionis* mimographi, qui Augusti aetate artem mimicam invexit Romam *c*), circumferri coepit misellum quoddam opusculum *Menandri et Philistionis comparatio*, nomine prorsus inepto inscriptum, — nulla enim comparatio inest, — florilegiorum autem pannos utcumque consutos exhibens. Quod in deterius etiam mutatum et vitiis vere barbaris passim infectum extat in saeculi XVi exeuntis codice Parisino *d*).

---

a) Phryn. 278 Lob. s. v. σύγκρισισ. — *b*) Ibid. p. 418. Alia vocabula „ἀδόκιμα" sive iis qui dictione pura velint uti non admittenda ex Menandro complura proferuntur p. 415—417; cf. etiam p. 433, 440, 442, Phot. Bibl. 158. — *c*) Erroris testis est Choricius in Apologia Mimorum § 18, ed. Graux Rev. de Philol. 1877; eum enim „qui mimorum artem invexit" hic appellat Menandri sodalem et γνώμαισ ἐμμέτροισ cum eo certasse ait. Aliter de illo loco iudicarunt Graux primus editor et Kock Fragm. Com. III p. IV, sed vera videtur, quae supra expressa est, sententia Studemundi. — *d*) Cobet Nov. Lect. 43 sq.; post Rigaltium 1613 et Rutgersium 1618 (Var. Lect. IV p. 355—367) melius edidit Studemund 1887 in Indice Lect. Vratisl., qui et ex aliis codicibus excerptas similes nugas appendicis loco addidit.

§ 2.

Alexandri Magni consilia cum fracta essent fato immaturo, Athenienses Graeciam in libertatem denuo asserere conati sunt generosius quam cautius; superiores autem cum sociis aliquantisper facti, mox spe exciderunt terra marique devicti; et is, qui oratione publica cives pro patria mortuos more maiorum laudavit, sibi ipsi — nam breve post ab hostium duce interemtus est — et Athenarum libertati orationem funebrem habuisse dici potest Hyperides *a*). Eodem tempore Demosthenes morte voluntaria functus est, sociis autem destituti et ad ultimam inopiam redacti Athenienses in fidem atque arbitratum victorum Macedonum se suosque et urbem permiserunt. Ante annos tredecim Thebas victas deleverat Alexander: leniorem iam Antipater dux hostium se praestitit erga Athenas; non enim evertit urbem nihilo leviora commeritam, non interemit puberes neque in servitutem redegit incolas. Duram tamen eius manum civitas sensit; nam omnes Athenienses, quibus census viginti minis erat inferior, urbe sunt eiecti iure civium ademto: sic cautum est videlicet, ne in novas turbas rueret vulgus inquietum. Urbe pulsi Athenienses non iam cives, in Thraciam sunt deportati, duodecim milia numero; ceteri vero, quibus erat quod amittere possent, — novem autem erant milia, — rem publicam legibus Solonis denuo temperatam capessere sunt iussi; et ne qua posthac esset occasio tumultuandi, Antipater Munichiae in portu Athenarum collocavit praesidium militum Macedonum. Penes huius praesidii praefectum iam erat summa potestas: illo invito nihil fiebat, fieri nihil poterat *b*).

Finis hic fuit Athenarum liberarum. Quamquam species certe rerum pristinarum post Antipatri mortem sensim est reducta. Nam duodecim illis milibus Atheniensium in Thracia exulantium tunc permissum est ut urbem natalem repeterent, et omnibus inter eos, quibus decem minis res familiaris haud esset inferior, iura civium sunt reddita *c*). Mox vero Cassandro iubente rebus praepositus est Demetrius Phalereus, *procurator urbis* vocatus *d*), et sic regem vel tyrannum, sed nomine ab institutis patriis non abhorrenti ornatum, sibi dedit populus ille, qui iura sua per duo saecula fortiter defendens Harmodium et Aristogitonem tyrannicidas ut semideos coluerat, cum perire quam alienis paucorumve civium iussis obtemperare mallet. Unus homo iam dominabatur, licet regimine populari uti civitas etiam diceretur *e*); Cassandri satrapa erat urbis ille procu-

a) Anno 322, Hyperid. VI, Diodor. XVIII 13. Huius belli apud Menandrum fr. 52 in transitu fit mentio. — *b*) Diodor. XVIII 18, Plut. Phoc. 28. — *c*) Diodor. XVIII 56, 66, 74, ad Disc. 621—623. — *d*) *ἐπιμελητὴσ τῆσ πόλεωσ*, anno 317, Diodor. XVIII 74. — *e*) Strab. 398 Plut. Demetr. 11.

rator, prudens ceteroquin et benevolus et inter curam negotiorum publicorum vacans litteris — ut olim Pisistratidae — librisque conscribendis [a]), amicus Theophrasti philosophi et Menandri poëtae comici. Graviorum autem rerum cum vix ullum ei relictum esset arbitrium, levioribus certe animum intendit, ut civibus prodesset pro viribus operam dans. Sic νομοφύλακασ sive legum custodes instituendos curavit, collegio τῶν γυναικονόμων creato et legibus sumtuariis latis studuit funerum epularumque sumtibus in communi penuria concidendis [b]), in sophistas severum se praestitit [c]).

Decem annos Demetrius Phalereus Athenis praefuit: tum pulsus est ab eiusdem nominis principe Macedone, Antigoni filio, qui „ad Graeciam liberandam" adesse se profitebatur. Thebas confugit, postea in Aegyptum, ubi vixit usque ad mortem; Menandro autem poëtae eius amicitia non nihil periculi attulisse fertur [d]). Munychiae castellum eversum, praesidium pulsum est: post tria lustra sui denuo iuris erat civitas Atheniensium, et Imbrus insula ei est reddita [e]). Samum iam pridem recuperaverat [f]).

Sed libertate parum dignos Athenienses se praestiterunt liberatoribus adulando. Demetrio eiusque patri Antigono cultus divinus est institutus, ara dedicata ut servatoribus, sacra annua sunt decreta [g]), aureae statuae in foro sunt collocatae iuxta signa adulescentum illorum, qui Hipparchum olim trucidaverant tyrannum; novae tribus duae Demetrias et Antigonis sunt dictae et avitis illis in recensionibus antepositae: hos iam heroës subsequebantur Erechtheus, Aegeus, ceteri. Munichion mensis Demetrion est dictus, postremus eius dies Demetrias; in peplo, quod in Minervae festum Panathenaicum parabatur, acu pictae sunt imagines Antigoni et Demetrii, ut qui facinora a dea urbis praeside in Gigantomachia perpetrata aequassent [h]). Quin Dionyso deo indigite Demetrius cum potior haberetur, Demetria iam appellata sunt ludicra illa, quae Dionysia hactenus fuerant dicta. Nempe Atheniensibus, quibus sordebat Dionysus in scena comica toties derisus [i]), haud gravis erat novus deus Demetrius: pluris hunc faciebant quam illum, ut praesentissimum auxilium ferentem [j]).

At mox, dum Demetrius patris nomine bellum gerit in Cypro Rhodoque, Graeciam denuo invasit Cassander. Post triennium vero Demetrius illuc rediit, devicta Cypro et pace cum Rhodiis inita. Regis tunc nomen assumsit: parum nimirum ei patrive videbatur

---

a) Titulorum indicem dedit Diog. Laërt. V § 80 sq. — *b*) Men. fr. 272 apud Athen. 245 *b*, *c*, Cic. Leg. II 26. — *c*) Alex. fr. 94. — *d*) Diog. Laërt. V § 79. — *e*) Anno 307. — *f*) Anno 317, Diodor. XVIII 56. — *g*) Per annos viginti haec viguerunt. — *h*) Ar. Eq. 566. Quae vestis impia cum in arcem pompa sollemni deferretur, subita procella oborta fertur esse discissa, Plut. Demetr. 12. — *i*) Ar. Ran. Proleg. p. XV sq. — *j*) Diodor. XX 45 sq., Plut. Demetr. 10-12.

deum dici. Cassandrum brevi eiecit ex Attica, e Sicyone, e Corintho, ex Achaia, ex Arcadia *a*); iamque iterum victor Athenas intrans quibusnam honoribus cumulari etiam potuit? — Quam comicus rem olim finxerat in Lysistratae fabulae exitu, optima tunc suadens ridendo, eam veram iam praestiterunt cives: in Virginis aede structae sunt epulae; in sanctissima deae cella Demetrio stetit cubile. Ibi tunc τῶν πατρίων θεῶν ὑπερφρονῶν cenavit Demetrius urbium expugnator, deus et rex factus,

τὴν ἀκρόπολιν πανδοκεῖον ὑπολαβὼν
καὶ τὰσ ἑταίρασ εἰσαγαγὼν τῆι παρθένωι *b*),

et ingentem vim pecuniae a civibus alacri animo collectam ipsique honoris causa donatam Lamiae ceterisque meretricibus in lomentum dedisse fertur. Mysteriis autem cum novus hic Hercules initiari cuperet, quae nisi praestitutis diebus fieri nefas erat, ipsa sidera ei obtemperare sunt iussa; nam excisis anni partibus tribus e Munichione sive Demetrione mense subito factus est Anthesterion et parvorum Mysteriorum aderat tempus, dein sex etiam mensibus expunctis extemplo insecutus est mensis Boëdromion et magnis quoque Mysteriis ille est initiatus; quin et epoptarum dignitas in eum est collata, quasi novus etiam annus praeteriisset totus. Deos vilipendi, solis lunaeve rationem nullam haberi minus grave tunc videbatur Atheniensibus quam Demetrium iuberi expectare donec singulis sacris iustus adesset dies *c*).

Anno proximo ad Ipsum in Phrygia fusae sunt Antigoni Demetriique copiae; ipse Antigonus occisus. Concidisse ferebatur Demetrii potestas, et Athenis rerum potitus Lachares civis audax novum illum Minervae fratrem urbe exclusit profugum *d*). At non penitus fractae erant Demetrii vires: mox denuo adfuit ad urbem oppugnandam; quae fame coërcita cum portas ei aperuisset, saevum quidem victorem non est experta, attamen amisit libertatem ab illo olim sibi datam. Praesidia Macedonica collocata sunt denuo in portu atque in ipsius adeo urbis colle Museo *e*). Antipatros et Cassandros imitatus est Demetrius.

Post annos decem Demetrius magnis ausis excidit, dein quinto anno post vita functus est captivus inglorius Sed ad Menandri vitam haec non pertinent.

§ 3.

Primam fabulam Menander in certamen commisit eo anno, quo Antipater Athenis praeposuit praesidium Macedonicum *f*); diem cum

---

a) Anno 302, Diodor. XX 102 sq., Plut. Demetr. 25; cf. Men. Circ. 5. — *b*) Philippid. fr. 25. — *c*) Plut. Demetr. 24-26. — *d*) Anno 300. — *e*) Plut. Demetr. 33 sq. Demetr. com. fr. 1 Pausan. I 25, anno 297. — *f*) Anno 322/1.

obiit supremum, urbem praesidium tenebat denuo [a]). His verbis indicatus est orbis, intra quem poëtae ars est versata. Tum cum Aristophanes est mortuus, poëta Athenarum florentium, dein bello civiumque discidiis fractarum, nondum natus erat Demosthenes, quem postremum patronum habuit Atheniensium civitas libera: nunc cum Demosthene obiit Graeciae Athenarumque libertas, et in theatro Atheniensi non est locus de republica libere loquentibus. Dum barbarorum ingens et Graecis tantopere olim metuenda illa potestas corruit, dum crescit quod multo maius fuit imperium victoris Macedonis et mox dissolvitur, dum copiarum duces inter se concertantes sanguine miscent Asiam miscentque Europam, in theatro ista vix semel et iterum leni cautoque digito indicantur. Mortua est comoedia prisca; non iam publica in proscenio vel in orchestra agitur res, sed vita privata hominum modicorum, quales soli huic aevo apti videntur, et extra Athenas in vico aliquo rustico [b]) vel peregre [c]) agi saepe fingitur.

Attamen artis Aristophaneae heres fuit Menander. Nam licet novi temporis indicia plurima habeant eius fabulae, ea quae prisca ei comoedia praebebat suos in usus pro re nata convertit perpetuo: alia ut esset indoles, species mansit simillima.

Initium fabularum facere solebat ministrorum duorum colloquium, ut olim Aristophanearum. Qui cum spectatorum animos in se et in ipsam fabulam convertissent, soliloquio aliquo vel ad spectatores allocutione exponebatur rerum argumentum [d]), et brevi post orchestram intrabat chorus. Qualia quam fuere similia exordio Equitum vel Vesparum vel Pacis, et quam tamen dissimilia! Nam quae spectatores scire oportebat, saepe non mortalis aliquis proferebat, sed daemon caelesve, Error vel Salus vel Lar familiaris, ut in tragoedia Euripidea. Chorus autem, qui non poterat omitti, quia scenica certamina ex ipsis chororum canticis orta sine his institui posse non videbantur, aderat quidem, canebat, saltabat, sed quod diceret ageretve non habebat, multumque aberat ut actoris etiam fungeretur officio. Molestus fuit Menandro, ut fuerat Euripidi ipsique Aristophani senescenti. Rebus quae agebantur non immiscebat se, neque ullae in colloquiis partes erant coryphaei, sed comissatores illi, qui chorum iam efficiebant [e]), cum in orchestram causa qualicumque prolata invasissent, cantabant nonnulla, ut pulcra fortasse et lepida, sic prorsus inutilia, quippe quae ad ipsam fabulam non pertinerent; ludendo explebant actuum intervalla, ad ipsam actionem nihil conferebant, — reversi videlicet ad iocos κώμων illorum avito-

---

a) Anno 292/1. — *b*) Heros, Disceptantes, Heauton timorumenos. — *c*) Ex. gr. Corinthi in Circumtonsa. — *d*) Clara rei exempla extant in Circumtonsa, in Samia in Plauti Milite et Cistellaria, et in Heroë idem obtinuisse efficitur ex ordine, quo nomina se excipiunt in indice personarum, quem codex argumento habet praemissum. — *e*) Disc. 34 sq. Circ. 71.

rum, ex quorum arte primitiva comoedia Attica pridem procrevit, quae autem in proscenio agebantur non tangentes, nedum de rebus publicis si quid videretur libere proferendo molestias sibi, chorego, poëtae pararent a senatu vel — quod gravius — a Munychiae praefecto peregrino. Quapropter chartis non sunt tradita quae cecinerunt *a*); „ludit chorus" *b*) annotatum est in exemplaribus manuscriptis post singulos actus *c*): quid luserit ignoratur, et potuit modo hoc, modo illud canticum pro lubito inseri ab eo qui fabulam docebat. Quae omissa efficiunt ut lectoribus hodiernis Menandri fabulae Aristophaneis breviores videantur, licet par fere temporis spatium tum cum actae sunt expleverint utraeque. Neque a choro illo supervacuo ducebant nomen, ut Aristophanis Acharnenses et Aves aliaque centena priscae artis dramata, sed a fabulae argumento, ut Plutus Aristophanis opus senile.

Fictae autem res et privata hominum vita tractabantur, nec nisi semel et iterum in transitu cum risu indicabatur homo spectatoribus cognitus, non sane aliquis eorum qui summo erant loco, sed adulator vel heluo vel procurator fraudulentus *d*), vel aerumnae quotidianae leniter sic tangebantur: „multi iam per totam Graeciam quamcumque ob causam miseri sunt" *e*), vel sic: „mortuus tunc est ille, fames enim erat" *f*). Olim a quovis agnitus fuerat Bullio ille, proles ingenii Aristophanei, licet ludicro designaretur nomine, et Hyperbolus vel Cleophon haud quaquam tecte tunc deridendus proponebatur: nunc sedulo cautum est ne quis civis vel peregrinus sub nomine Smicrinis vel Moschionis vel Thrasonidae se peti posset putare. Quin ipse vultus ab ipsius vitae hominibus secernebat eos qui in proscenio versabantur; nam larvarum certa aliquot et ad quaslibet fabulas agendas idonea iam obtinebant genera *g*). Quae ore distorto et vix humano fuisse feruntur *h*), sic cautum esse nimirum ne militibus Macedonibus Munichiam tenentibus moveretur bilis. Et licet talibus grammaticorum sero natorum verbis non nisi ex parte sit credendum, — nam fidei prorsus est absonum poëtam puellis illis teneris et amabilibus, ceterisque quos tanto studio pinxit mortalibus, faciem horrendam vel ludicram tribuisse, — hoc tamen certum est, verendum non fuisse ne delatoribus quantumvis suspi-

a) Canticorum deperditorum vestigia fortasse habet Plaut. Curc. 462 sqq. — *b*) „χοροῦ", ut in Pluto Aristophanis (Plut. Proleg. p. XXI); intermedii autem temporis monumentum habent Ecclesiazusae vs. 729, 826 (1111). Imitatores vero Romani umbram hanc artis vetustae, quae non requirebatur ubi *certamina* scenica nulla erant, salvis autem fabulis poterat abesse, omnino neglexerunt. — *c*) Item in fragmentis fabulae ignotae, quae e saeculi ante Chr. IIi papyro edidit Jouguet Bull. de corr. Hell. 1906, 103-149. — *d*) Sam. 258-263 Circ. 90-93 fr. 363 Diphil. 38. — *e*) Circ. 282-284, cf. et vs. 5. — *f*) Her. 30 sq. — *g*) Poll. IV § 143-154; cf. Robert die Masken der neuen attischen Komödie Halle 1911. — *h*) ἐξεστραμμένον τὸ στόμα καὶ οὐδὲ κατ' ἀνθρώπων φύσιν ἔχοντες, Platonius quidam ex vetustioris grammatici auctoritate, Proleg. ad Arist. p. 186 sq.

cacibus atque malignis criminandi materiem praeberent Menandri fabulae.

Sic Menander, spretis quae fortuita et caeco casui subdita sunt in studiis atque vicissitudinibus vitae quotidianae, ea verbis pinxit quae omnium aetatum et omnium locorum sunt, non certorum aliquorum civium vultus spectatoribus ostendens, sed a singulis ad genera profectus et quae huic vel illi peculiaria erant neglegens, ut ea quae multis semper et passim fuere propria intra scenae fines angustos exhiberet ex vero expressa. Aristophanes ut demonstraret, quid moribus iuvenum et vitae communi instaret periculi a praeceptoribus improbis, in certum quendam civem intendit digitum, et in hunc contulit quicquid singuli qui clari tunc erant magistri videbantur habere pravi vel ludicri, — dum ad eam quae omnium saeculorum est veritatem assurgit, iniquissimum se praestans erga eum, quem aequalibus deridendum et contemnendum proponebat, Socratem; Menander vero nulla notorum hominum nomina captans, in fictis personis vitam humanam spectandam exhibebat. E rebus quotidianis desumti videntur mortales illi, quos creavit ingenium poëtae; haud miris autem aut incredibilibus aut fabulosis fortunae casibus immiscentur, sed talibus quales vita saepe habet, nunquam non potest habere. Quae in proscenio fiunt, nullo stupore spectatores percellunt, sed viis ex ipso vitae decursu bene cognitis tenditur in finem eminus adspectum et sine vi ullisve miraculis attingendum. Raro autem inexpectati quid habet ratio, qua solvitur nodus tam eleganter quam probabiliter a poëta complicatus. Cui persuasum erat res humanas neque caeco casu ruere, neque pro lubidine a dis administrari, sed hominum indole atque ingenio divinitus insitis constitui eorum sortem sive felicem sive miseram *a*).

Hominum autem genera quoniam haud tam crebra in pulpitum inducebantur quin certo aliquo vultu et comptu et vestitu inter se distingui possent singula *b*), quadamtenus sic sive ab ipso poëta sive ab iis qui postea eius dramata scenae commiserunt subventum est incommodo ei, de quo facete quondam conquestus Antiphanes perhibuit tragicis poëtis facilius esse officio suo recte perfungi quam comicis; illis praesto semper esse materiem in vulgus cognitam, his suam sibi conquirendam esse *c*). Nam Oedipi vel Hecubae nomine audito quivis statim spectator sciebat quid ageretur, comicus vero postquam Smicrinem suum et Moschionem, postquam Pamphilam et Glyceram creavit, multa spectatoribus de iis habebat enarranda, ne qua res neglecta offuscaret dramatis contextum.

Neque admodum crebris multumve inter se diversis rationibus poëta comicus est usus ad fabularum nodos vinciendos rursusque expediendos, sed pridem acta haud raro tam feliciter repetivit ut

a) Disc. 627-630 Circ. 42-50, 443 sq. Adul. 23-33 Cicut. 18-20. — *b*) Poll. l. l. (pag. XVII *g*). — *c*) Antiphan. fr. 191.

is qui duarum fabularum inter se similium utramvis nosset, ambas cognitas habere posset dici *a*). Quod qui perhibebat, addidit:

„non ita sunt dissimili argumento, sed tamen
dissimili oratione sunt factae et stilo",

ultimis verbis id indicans quod ars poëtae praecipuum habuit, ut quae recte semel ducta essent lineamenta, identidem mutatis umbris et coloribus nova semper fierent. Non enim inaudita perpetuo sectabatur Menander, neque ad hominum casus miris modis perplexos excogitandos exhauriebat thesauros ingenii, sed ita Andriae puellae sortem sorti Perinthiae, ita Chrysidem Glycerae vel Pamphilam Myrrhinae, ita Polemonem Thrasonidae assimulabat, ita Phidias suos et Moschiones inter se faciebat similes ut alii tamen semper procederent et nova oreretur rerum facies *b*). Neque poterat fieri quin is qui eas fabulas contaminavit Terentius, meliora novisque virtutibus insignia opera sic proditura ratus, revera eas corrumperet et, quod criminati sunt obtrectatores, e multis bonisque Graecis Latinas paucas et haud bonas — certe multo minus bonas — faceret *c*). Nam quae praesertim eximia et vere admirabilia ars Menandri habebat, orationis lenem splendorem et acumen stili, ea ut recte semper agnoverit imitator Latinus, quae neganda potius videtur res quam affirmanda, at in fabulas a se versas transferre non poterat, „dimidiatum" quendam Menandrum praestans *d*) et ipsum in Menandro Menandrum perimens, quippe qui sermonis quidem puritate exemplum Graecum aequaret, comica vero virtute ei impar esset.

Posteros autem editores in fabulis ordinandis non secutos esse rationem annorum, quibus singulae in certamen sunt commissae, — qui ordo utile vix quicquam videbatur habere, quoniam res publicae a Menandro non tangebantur *e*), — sed eas quae cognati erant argumenti coniunxisse, testantur reliquiae codicis Cairensis *f*); hic enim quatuor ad minimum habuit fabulas in infantis vel gemellorum expositorum sorte versatas *g*).

Ut in fabularum argumentis componendis, sic in versibus scri-

a) Ter. Andr. 10-12. — *b*) „In similibus fundamentis dissimilia aedificia extruens" (Körte). — *c*) Ter. Eun. 8 Heaut. 17 sq. Ad. 10 sq. — *d*) Iulius Caesar in versibus a Donato in Vita Terentii allatis. Cf. Gell. II 23. — *e*) Iis quidem, qui mutatam sensim et excultam poëtae artem cognoscere cupiebant, necessarium erat scire quo ordine ille fabulas suas docuisset, et huiusmodi studiorum testis est II[i] saeculi papyrus Oxyrhynchia 1235; qui liber cum integer erat, singularum fabularum annum et argumentum exhibebat, nunc solius Ἱερεῖα superest argumentum, et lacunosum quidem, dein Ἴμβριοι — alphabetice fabulas ordinatas fuisse apparet — dicitur scripta esse archonte Nicocle (anno 302/1), ut Dionysiis ageretur, quo tamen anno propter turbas Lacharis data non esse, sed postea a Callippo scenae esse commissa, septuagesima [....]a autem poëtae fabula fuisse. Sed talia quotus quisque lector curavit unquam! — *f*) Infra Fragm. A. — *g*) Simili editione usum esse Terentium, in qua Andriae vicina esset Perinthia, est cur suspicetur quis. Cf. nota *a*.

bendis facili simplicitati Menander studuit, — spretis dictionis ornatae vocibus exquisitis et insolitis. Quae studia in sanguinem succumque ei adeo verterunt ut sponte simplex fieret quicquid loquebantur quos inducebat homines, et vitae verba communia ex illorum ore audirentur. Versus sonoros ut procuderet non dabat operam, sed ut personis quae agebant et rebus quae agebantur congrueret dictio, in trimetris componendis vel laxioribus usus numeris quam oratores in dictione soluta *a*). Ex ipso populi ore desumta verba proferre videtur; in vitae domesticae conclavibus sic loquebantur parentes et liberi, heri et ministri; in macello et in tabernis talibus vocibus utebatur plebecula, utebantur mancipia, et vix animadvertitur rhythmus numerorum, quibus poëta eorum orationem adstrinxit. Qualia aestimatoribus ignaris non poterant non vulgaria exiguique pretii videri eam ipsam ob causam quod artis erant egregiae atque reconditae; et ardelioni alicui si Menander roganti an bene cederet fabula quam faciebat, revera respondit id quod respondisse fertur: „perfectam esse, nihil enim restare agendum nisi ut versiculis eam includeret" *b*), iocans tunc imposuit homini imperito et vix ullius artis id esse opus facile credenti, praesto enim poëtae esse plurimas quibus uti solebat voculas in triviis auditas. An aevi recentis sculptor ille, qui mulierculae roganti quomodo statua fieret respondit: „res facillima; paratur lapis, dein reciduntur supervacua et statua restat" seria tunc egisse videtur?

Sed fortasse posterorum aliquis illud dicterium finxit et Menandro tribuit, hodiernis lectoribus invitus sic demonstrans non cuiusvis hominis esse artis opus suo aestimare pretio, et laudans poëtam dum neglegentiam quandam in versibus scribendis carpere sibi videtur. Nam facile quidem et libenter credimus non diu multumque suis trimetris insudasse poëtam cui ars artem celandi e consuetudine in naturam venisset, et cito ei cessisse quod tam facile cederet opus, sed parum eum curasse quomodo diceret quae dicere haberet, id in animum inducere sibi nequit quisquis auribus non caret et eius fabulas satis habet cognitas.

Inepta autem sunt crimina sero natorum hominum illorum, qui „malas" voces in eius operibus notarunt plurimas, idcirco improbantes quod apud aevi vetustioris poëtas comicos non legerentur, et vitio dantes Menandro quod suae aetatis mortales in pulpito scenico ea verba proferre iussit quibus in ipsa vita utebantur, nihil curans quae saeculo anteriore in Attica sive dicta fuissent sive non dicta *c*).

Praeter trimetrum iambicum, usurpavit tetrametrum trochaicum, vehementioribus colloquiis aptum *d*); neque ab anapaestis omnino

---

a) Demosthenes brevium plurium quam duarum iuncturam vitabat, Menander passim admisit. — *b*) Plut. Mor. 347 *f*. — *c*) Pag. XII. — *d*) Circ. 77 sqq.; Eupolideos vero numeros (chori igitur aliquem versum) Meineke in fr. 835 frustra quaerebat.

abstinuit *a*), fortasse etiam numeros lyricos in unum et alterum locum admisit, ubi res praeter morem eiusmodi quid posceret *b*).

Dictionis igitur cum habetur ratio, soluto vitae quotidianae sermoni proxima videtur Menandri ars. Cuius rei documento sunt etiam asyndeta apud eum creberrima *c*), τῶι λελυμένωι autem dicendi generi propria, ex. gr.:

ἐδεξάμην, ἔτικτον, ἐκτρέφω, φιλῶ *d*).

Cum vero spectatur materies in fabulis ab eo tractata et ipsa eius artis indoles, apparet ab Euripide eum propius distare, recentiorem cordis humani — feminei praesertim — pictorem *e*) a vetustiore, discipulum a magistro. Quem maxime admiratus dum sequitur in opere diverso *f*) et e Creüsa vel Auge tragica Myrrhinam suam vel Pamphilam, ex Ione vel Hercule Moschiones suos et Charisios facit *g*), quavis in fabula probat id quod Socrates olim Agathonis illi convivio accumbens demonstratum ibat *h*), unius eiusdemque artis esse dramata comica atque tragica, verbis quidem et rebus et omni specie inter se dissimillima, sed eo meliora utraque quo fideliorem exhibeant vitae humanae imaginem. Quin fuit cum etiam dictione ad tragicum poëtam propius accedens diverbio stichomythico includeret eam fabulae partem, in qua fiebat agnitio et res quae agebantur supra soccum quadamtenus assurgebant, numeris nihilo minus severis tunc usus quam Euripides vel Sophocles *i*).

Amoris autem potissimum in corde mortalium potestas ei praebuit fabularum argumenta *j*):

„fabula iucundi nulla est sine amore Menandri" *k*).

At amorem qui dicit, is dicit mulieres. Quibus in scena Aristophanis aliqui sensim locus est factus *l*), Menander vero — ut ante eum Euripides — in mulierum praesertim indole et studiis pingendis fuit totus. Quod autem poëta Latinus querula voce addebat:

„et solet hic pueris virginibusque legi",

quasi musae amatoriae nihil non videretur concessum ubi Menandro tantus staret honor, id erat aegritudine abrepti et inique iudicantis; nam laus illa, qua comicus Graecus apud cultissimum quemque florebat, nihil habebat quod aut miraretur quis aut indignaretur *m*).

---

a) Adul. fr. 7 (?), 27 (?), 312 sq. — *b*) In Theophorumena, schol. Eur. Andr. 103. — *c*) Menander: Aristophanes = 5 : 2 (Warnecke). — *d*) Fr. 763; quo exemplo usus est Demetrius de Eloc. 193. Cf. Arist. Rhet. III 12. Aptum exemplum est etiam Disc. 95-99. — *e*) Postquam e fragmentis Cairensibus innotuerunt Pamphila, Glycera, Chrysis feminae generosae et amabiles, haud facile quis de poëtae arte prolaturus est sententiam talem qualis haec fuit critici aetatis prioris: „die Frauenrollen treten zurück und jedes empfindsame Motiv fällt fort" (Bernhardy, Gr. Litt.[3] III 694). — *f*) Quint. X 1 § 69. — *g*) Pag. 2 *l*, 12 *f*, 13 *c*, Disc. 229, 659. — *h*) Plat. Conv. in fine. — *i*) Circ. 349 sqq. — *j*) ἁπάντων τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἓν συνεκτικόν ἐστιν ὁ ἔρωσ, Plut. apud Stob. Serm. LXI 393. Haec videtur fuisse causa ob quam a posteris δαιμονίωσ ἐρωτικόσ et περὶ γυναῖκασ ἐκμανέστατοσ dictus est, supra pag. XI *b*. — *k*) Ovid. Trist. II 370. — *l*) Ar. Eccl. Proleg. I-XVIII. — *m*) Plut. Mor. 712 *c*.

Amorem Menander pinxit, non amores; ita autem pinxit ut lascivi impurive nihil admisceret, et sicubi vox minus casta ei excidit, a solito ei dicendi genere tantopere discrepat ut admirans lector hodiernus rogitet etiamne Menandri sit verbulum parum honestum *a*). Quae sunt turpia, reticet, aversatur, spernit; aut si flagitat res ut vitium puellae oblatum vel eiusmodi quid indicetur, paucis et haud indecoris verbis significat. Vero autem amore tactos multos viros et feminas induxit, et vel humillimae condicionis nonnullos homines eximiis cordis dotibus ornavit. Ex quorum numero est servus ille, qui cum comperisset puellam, quam amore tenerrimo diligebat, a temulento quodam iuvene esse compressam et partui proximam, facinoris culpam in se transtulit ipse et uxorem eam libentissime ducturum se dixit *b*). Etiam mancipiorum dolores et gaudia curabat ars Menandrea *c*), neque alienus ab ea fuit servus philosophans *d*).

Sic igitur evenit ut id quod Aristophanes in Euripidis fabulis vehementer improbaverat, vitae quotidianae imago in theatro exhibita, arti illius poëtae comici, qui inter Aristophanis successores facile princeps fuit *e*), ita substrueretur fundamentum atque principium, ut non heroës heroinaeque prodirent, sed Moschionibus et Pamphilis et Lachetibus cum moribus studiisque etiam nomina ea tribuerentur quibus in ipsa vita utebantur homines. Non inter deos, ut in prisci comici Pace; non per caeli campos immensos, ut in Avibus; non apud inferos, ut in Ranis, sed inter ipsos mortales iam versabatur musa comica, statura musam Aristophaneam referens, vultu vero Euripideam, et terram firmam, terram almam, terram omnium animantium parentem obtinens, ubi per saecula quae secuta sunt erat permansura.

---

a) Circ. 232-234, 242 sq. Perinth. 18 Phasm. 42 fr. 462[11]. Iocis talibus, qualibus ex. gr. Diphilus in Theseo, Menandrum nunquam usum esse tute statuere licet. — *b*) Davus in Heroë fabula, dissimillimus Aristophanis illis Xanthiis Sosiisque et novi aevi prolem ipso nomine se praestans. — *c*) Quem fortasse contulerit quis, Tyndarum mancipium ex Plauti sive Anaxandridae Captivis, mediae quae vocatur comoediae dramate, eum non verum servum vel barbarum poëta fecit, sed ingenuis natalibus editum civem Graecum. — *d*) Onesimus in exitu Disceptantium, minister senex in Phasmate, alius quis in fr. 531. — *e*) Quid distent aera lupinis, sive Demophilo et Apollodoro quique similis notae fuere poëtis quid distaret Menander, quivis sentit cum Asinariam Plauti cum Terentii Adelphis vel huius Phormionem cum illius Bacchisi confert. E florilegiorum vero excerptis cognoscuntur sententiolae, non cognoscitur singulorum poëtarum ars; et ipsa quae aetatem tulerunt opera imitatorum Romanorum parum sufficere ad cognoscendas eas quas illi imitati sunt fabulas Graecas, luculento exemplo docet Stichus Plauti fabula, lacunosa quidem, maiore tamen ex parte integra, quae nullius iam videtur pretii atque fere inepta, immo ne fabula quidem, — e Menandri tamen fabula (Philadelphis?) oriunda.

CAPUT II.
DE EXEMPLARIBUS MANUSCRIPTIS.

Menandri fabulae per saecula multa oculis hominum fuere subductae. Cui desiderio ut succurreretur, *Henricus Stephanus* brevi post renatas litteras fecit initium colligendi versus a Plutarcho, Athenaeo, Stobaeo, aliis ex iis allatos *a*). Multo pleniorem et emendatiorem syllogen contulit *Hugo Grotius b*); quam cum infeliciter retractasset *Johannes Clericus c*), huius errores castigando optime de Menandro meruit *Ricardus Bentleius d*). Dein *Augustus Meineke* praestantissimum composuit corpus fragmentorum Menandreorum cunctorum, quae ipsius aetate innotuerant *e*). Hunc presse, sed passibus imparibus, secutus est *Theodorus Kock f*); qui cum Menandri reliquias edidit, usus est et aliis novis subsidiis quibusdam et fragmentis duobus, quae paucis annis ante evulgaverat *Cobet* in priscis membranis servata *g*).

Prima haec ex ipsis comici fabulis, non ex aliorum scriptorum operibus, prolata sunt Menandri fragmenta duo. Dein in papyrorum laciniis reperta sunt fragmenta quaedam *Agricolae h*), *Circumtonsae i*), *Adulatoris j*) fabularum.

A. Tenuia autem erant haec omnia, ut notatu dignissima, sic ad poëtae artem cognoscendam parum utilia. At mox nova his studiis affulsit lux, repertis amplis *Herois*, *Disceptantium*, *Circumtonsae*, *Samiae* et quintae alicuius fabulae *k*) fragmentis. Ad quae proximis annis fragmenta nonnulla accesserunt *l*).

---

a) Comicorum Graecorum sententiae, Paris. 1569. — *b*) Excerpta ex tragoediis et comoediis Graecis, Paris. 1616. — *c*) Menandri et Philemonis reliquiae, Amstel. 1709. — *d*) Emendationes in Menandri et Philemonis reliquias ex editione Clerici, sub nomine ficto Phileleutheri Lipsiensis cura Burmanni editae, Traiecti ad Rh. 1710. — *e*) Menandri et Philemonis reliquiae, Berol. 1823 et in IV° volumine Comicorum Atticorum fragmentorum 1841, ed. min. 1847. — *f*) In III° volumine Comicorum Atticorum fragmentorum, Berol. 1888. — *g*) In Mnemosyne anni 1876, ex apographo quod Tischendorf triginta annis ante confecerat et dono ei dederat; infra fragm. C (Disc. 1 sqq. et Phasm. 1 sqq.). — *h*) J. Nicole, Le Laboureur de Ménandre, Genav. 1898, mox melius B. P. Grenfell et A. S. Hunt, felici acumine Frederici Blass adiuti, Menanders *Γεωργόσ*, Oxon. 1898; infr. fr. G. — *i*) Grenfell-Hunt, Oxyrhynchus Papyri II, 1899; infra fragm. F. — *j*) Ibid. III 1903; infra fragm. J. — *k*) G. Lefebvre, Fragments d'un manuscrit de Ménandre, le Caire 1907; iterum 1911, emendatius et auctius additisque omnium foliorum et fragmentorum imaginibus: Papyrus de Ménandre (Catalogue général des antiquités égyptiennes du musée du Caire Nr. 43227); paginas 1 et 2 exhibet tabula 127 operis a Societate Palaeographica editi. Etiam *Eupolidis Demorum* fragmentum hinc innotuit: Mnemos. 1911, 129 sqq., A. Körte Berl. Phil. Woch. 1911, 1546 sq. — *l*) Infra fragm. B, D, E, H, J, K-Q.

Est oppidum Ishkaou prope Nili ripam sinistram situm *a*), ubi olim fuit Aphroditopolis urbs haud ignobilis *b*), Thebis vicina. Illic anno 1905 exeunte Gustavus Lefebvre cum casae caducae fundamenta perfoderet, incidit in rudera aediculae vetustae, cui recentior illa domus fuerat superstructa. Repperit ibi cadum praegrandem et tantum non incolumem, libris papyraceis VI[i] fere saeculi, in quibus testamenta, contractus, similia conscripta erant, repletum, superiacebant autem vetustioris codicis — nam codex erat, non volumen — duo folia simplicia et quinque duplicia, paginae viginti quatuor, fabularum Menandri, ut mox intellexit, fragmenta exhibentes; in solo sparsa iacebant eiusdem codicis tria folia duplicia sive paginae duodecim, et foliorum lacerorum fragmenta complura. Quae e quinque quaternionibus evulsa esse et quartam ut plurimum codicis partem effecisse apparuit.

Quaterniones olim ita fuere complicati ut singulorum foliorum facies horizontales papyri fibras ostendens faciem folii proximi premeret, simul cum hac oculis legentium se offerens *c*). Sic igitur singuli quaterniones fuere compositi:

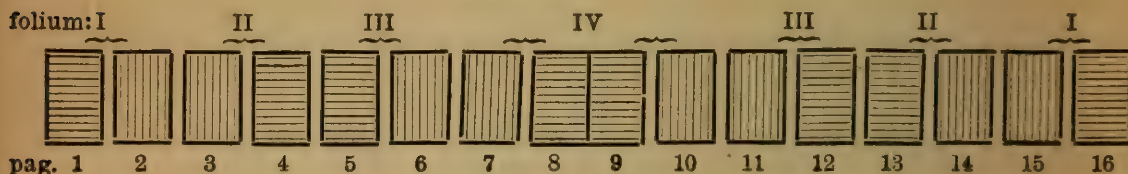

Intima quaternionum folia supersunt duo *d*); omnino autem aetatem tulerunt paginae — ut iam dictum est — triginta sex et fragmenta nonnulla paginarum decem. Quae in museo publico urbis Cairo nunc asservantur. Pleraeque paginae codicis, qui IV[o] vel V[o] saeculo est exaratus, tenent versus 35, nonnullae 33—38.

Foliorum in ipso dolio repertorum uni, Circumtonsae versus 1—70 et 230—300 exhibenti, insertum erat id quod tenet Samiae versus 132—270, huic scheda versus 1—64 eiusdem fabulae continens. Dissolutus nimirum olim est codex ut notario amuso involucra testamentorum praeberet similesve usus praestaret.

Librarius litteras ut minus elegantes, sic claras et firmas pinxit, dextrorsum non nihil inclinatas *e*); graviores errores non multos

---

a) „A six ou sept kilomètres de la gare de Tema (moudiriéh de Girgéh, markaz de Tahta)" Lefebvre. — *b*) „Poëta Veneris resurrexit in Veneris oppido" Körte. — *c*) Körtii haec est observatio sagacissima et ad fragmenta iusto ordine disponenda perquam utilis; qui haec addidit: „codex papyraceus in hac re membranarum usum secutus esse videtur; nam si magna membrana ter complicatur, quaternio [*τετράδερμα*, pap. saeculi II[i] vel III[i] Oxyrh. 1294[4]] evadit, in quo easdem vices recti versique deprehendimus." — *d*) In quibus leguntur Disc. 190-327 et Circ. 71-216. — *e*) Littera *π* litterae *λ* est similis.

commisit. Etiam vitia orthographica rara sunt; sed saepius verborum ordo invitis numeris est perturbatus *a*); hic illic omissa sunt verba vel perperam addita. Cuiusmodi menda in versus tetrametros multo plura irrepserunt quam in trimetros.

Commentarii non sunt adscripti; non eruditis igitur hominibus destinata fuit haec Menandri editio, sed vulgo legentium. Hic illic librarius allevit accentuum spirituumque signa, multa autem addidit manus recentior.

Post longas vocales iota omittitur: εα (ἐᾶι), αγαθητυχη (ἀγαθῆι τύχηι), σαυτω (σαυτῶι), alia passim. Aliquoties tamen est additum, sine certa lege; ex. gr.: ωτιδημεαβοαισ | τιβοασανοητε *b*).

Singulis actibus — quorum quidem in his fragmentis extat finis — subscriptum est χορου.

Loquentium vices indicantur duobus punctis et subscripta versui paragrapho; ex. gr.:

φευγειστοδικαιον: συκοφαντεισδυστυχησ:
ουδεισ'εχειντατησ': επιτρεπτεοντινι
εστιπεριτουτων: κτέ.

Sed permultis locis signa: et — a librario perperam sunt addita *c*) vel omissa. Hic illic, ubi incertum videri poterat quis loqueretur, ipsum nomen loquentis in margine *d*) est adscriptum: γετ/ (Γέτασ), αβρ/ (Ἀβρότονον), πατ/ (Πάταικοσ), alia, minime tamen constanter et decrescente sensim librarii diligentia *e*).

Puncto (superiore, ut ea aetate solebat scribi) multa enuntiata sunt seiuncta; soni elisione premendi saepe ex pleno perscripti sunt, saepius solito signo indicati.

Post Lefeburium fragmenta perscrutati sunt A. Körte, Seymour de Ricci, Chr. Jensen, S. Sudhaus, et multi versus lectu difficiliores horum aliorumque studiis feliciter suppleti et in integrum restituti sunt *f*).

B. Folium pergamenum Oxyrhynchium 1236 *g*), quod unum e

a) Sam. 18 al. — *b*) Sam. 111 sq., item *προνοιαι* Disc. 169, *πλουσιαι* Circ. 2, *οραι* Circ. 38, *μελαγχολαι* Sam. 218, *εαι* Sam. 286, *καταγελαισ* Her. 39, *χολαισ* Disc. 218, *περισπαισ* Disc. 566, *ραιδιον* Disc. 56, *τεκουσηι* Disc. 93, *κατοικουσηι* Circ. 3, *αυτηι* Circ. 13, *ωι* Disc. 269 Circ. 24. — *c*) Signum : passim pro signo · est scriptum, sive errore, sive consulto. — *d*) Supra textum Disc. 63 *συρ/*, 374 *ον/*, Circ. 144 *μοσχ/*. Unde vitium natum est Disc. 95. — *e*) „In Heroë fere sexto cuique versui personae nota addita est, in Epitrepontibus fere vicesimo secundo, in Periciromene quinquagesimo quarto, in Samia trecentesimo quadragesimo, in quinta fabula sexagesimo secundo" Körte. — *f*) A. Körte, Menandrea ex papyris et membranis vetustissimis, Lips. 1910, iterum 1012. S. de Ricci, Comptes rendus etc., le Caire 1909. Chr. Jensen, de Menandri codice Cairensi, Mus. Rhen. 1910 et: zu dem Menanderpapyros in Kairo, Herm. 1914. S. Sudhaus, Menandri reliquiae nuper repertae, Bonn. 1909, iterum 1914 (postuma editio). — *g*) Grenfell-Hunt, Oxyrhynchus papyri X 1914.

codice saeculi IV^{i} superest, lacerum exhibet *Disceptantium* versus 494—524 et 537—558 male habitos.

C. In folio pergameno codicis saeculo IV° pulcherrime scripti extant *Disceptantium* vs. 1—20 et 24—42. Quam schedam integumento libri inglutinatam anno 1844 invenit Tischendorf in monasterio Sinaitico, item alteram, e *Phasmatis* fabulae exordio evulsam *a*); etiam tertiae fragmentum erat perexiguum. Non tamen ex oblivione tunc protraxit ille, aliis studiis deditus; post annos autem undecim denuo repperit Porphyrius Uspenski archimandrita et in Russiam transtulit. Dein in bibliothecam Petropolitanam receptae sunt (Graec. 388), editae autem a Victorio Jernstedt *b*). Partem alteram, in schedarum recto scriptam, iam ante ediderat Cobet, apographo usus a Tischendorfio sibi olim donato *c*).

D. Fragmentum papyraceum Heidelbergense 219 saeculi II^{i} habet partem dexteram versuum *Circumtonsae* 42—58 eleganter scriptorum *d*).

E. In codicis membranacei saeculi III^{i} fragmentis Lipsiensibus 613 servati sunt *Circumtonsae* paginae quatuor versuum 30 vel 31 sive vs. 217—277 et 338—397 *e*).

F. Papyri Oxyrhynchiae 211, saeculo I^{o} vel II° nitide sed admodum vitiose scriptae *f*), superest una pagina, *Circumtonsae* versus 398—448 exhibens. Antecedit alia pagina, sed inutilis haec, quoniam non nisi paucorum versuum litterae finales in ea potuere legi.

G. Lacinae duae *Agricolae* e codice papyraceo, qui V^{o} vel VI° saeculo scriptus est, evulsae, anno 1896 ex Aegypto Genavam perlatae (bibl. Genav. 155), mox ab Iulio Nicole editae *g*), dein a Friderico Blass concinnatae sunt *h*), unam enim schedam efficiunt;

---

a) Phototypam huius paginae imaginem dedit Körte in Menandreis, 1910. — *b*) V. Jernstedt, Observationes palaeogr. et philol. ad fr. com. Att. (russice scriptae), Petrop. 1891. Schedas denuo contulerunt Körte (imagine phototypa usus) et J. Hutloff (Sudhausii discipulus) in diss. de Menandri Epitrepontibus, Berol. 1913. — *c*) Disc. 1-20 et Phasm. 27-56, Mnemos. 1876. Hinc Kock fr. com. adesp. 105, 114 Men. 530, perperam sic ab eo divulsa. — *d*) G. A. Gerhard in Actis Ac. Heidelb. 1911, cum imagine. — *e*) Antinupoli inventas esse has schedas veri est simillimum. Edidit A. Körte in Actis Societatis Regiae Lipsiensis 1908 addita imagine phototypa, dein inseruit Menandreis a se editis 1910, quibus quartae paginae imaginem praemisit. — *f*) Grenfell-Hunt Oxyrhynchus papyri II 1899. Virorum doctorum coniecturas sedulo collegit suisque auxit A. Kretschmar de Menandri reliquiis nuper repertis Lips. 1906 (diss. inaug.), p. 80 sqq. — *g*) J. Nicole Le laboureur de Ménandre, Genav. 1898. Imaginem praebent tabulae 74 et 75 Societatis Palaeographicae. — *h*) Grenfell-Hunt Menanders *Γεωργόσ*, Oxon. 1898. Cf. Mnemos. 1898, 299 sqq.

in cuius altera parte, signo ς notata, versus 44, in altera, signo ζ notata, versus 43 exarati sunt.

H. In IV[i] saeculi papyro Florentina 100 *a*) supersunt litterae finales versuum octo *Agricolae* (vs. 80—87) *b*) et post octo versuum intervallum nota [χορο]υ. Praeterea versuum triginta septem ibi extant particulae exiguae.

I. *Citharistae* paginas duas mutilas et unam satis integram praebet papyrus Berolinensis 9767, circa Christi natales nitide et emendate scripta *c*).

J et **K.** *Adulatoris* fragmenta satis ampla, sed admodum lacunosa, innotuerunt e II[i] saeculi papyro Oxyrhynchia 409 *d*), et in III[i] saeculi papyro 1237 *e*) supersunt eiusdem fabulae paginae duae lacerae, quarum prior incipit a vs. 52 papyri 409, dein habet versus multos, qui in altera illa papyro nunquam fuerunt. Unde efficitur in papyro 409 paites quasdam fabulae excriptas fuisse solas *f*).

L. *Cicutam bibentium* mutilos aliquot versus exhibet fragmentum papyraceum I[i] fere saeculi in bibliotheca Dorpatensi asservatum *g*).

M, N, O. *Invisi* versus nonnulli servati sunt, maximam tamen partem mutili, in codicis papyracei lacinia III[i] saeculi Berolinensi 13281 *h*) et in codicis papyracei lacinia saeculi V[i] vel VI[i] Oxyrhynchia 1013 *i*). Praeterea litteras aliquot finales et sequentis paginae verba initialia praebet lacinia saeculi III[i] Oxyrhynchia 1605 *j*).

P. *Perinthiae* fragmentum extat in papyro Oxyrhynchia 855 saeculi III[i] *k*).

Q. In saeculi V[i] folio duplici sive paginis quatuor partim lacunosis codicis pergameni, Florentiae asservato *l*), leguntur 80 fere versus fabulae ignotae, quam Menandro deberi probabiliter statuit editor; ex *Epiclero* desumtos esse coniecit R. Herzog *m*).

---

a) Edidit G. Vitelli Papiri greci e latini I 1912,168. — *b*) Perspexit Teresa Lodi. — *c*) Schubart et vWilamowitz-Moellendorff Berliner Klassikertexte V 2, 115 sqq., cum imagine, 1907. — *d*) Grenfell-Hunt Oxyrhynchus papyri III 1903. — *e*) Id. X 1914. — *f*) „Ab homine artis rhetoricae studioso electas" Sudhaus. Rem ante papyrum 1237 repertam perspexit Wil.; simile quid alia Menandri fabula tum est perpessa cum in Plauti Stichum — eam quidem quae iam extat — concisa est. — *g*) Edidit A. Körte in Menandreis, Lips. 1910, a Gregorio Zereteli repertum et sibi allatum. — *h*) vWilamowitz Sitzungsb. d. Berl. Akad. 1918, 747-749. — *i*) Hunt Oxyrhynchus papyri VII 1909. — *j*) Grenfell-Hunt Oxyrhynchus papyri XIII 1919. — *k*) Grenfell-Hunt ibidem VI 1908. — *l*) G. Vitelli Papiri greci e latini II 1913, 28-37. — *m*) Herm. 1916, 315 sq.

IN NOTIS CRITICIS HAEC SIGNA SUNT USURPATA:

[ ]	evanida.
< >	a librario omissa.
Lef.	G. Lefebvre.
Wil.	U. von Wilamowitz-Moellendorff.
Gr.-H.	B. P. Grenfell et A. S. Hunt.
*	a me proposita.

Ea sola quae certa aut verisimilia videbantur sunt commemorata, et emendationes in quas plures philologi inciderunt ei sunt tributae — nisi erroris quid irrepserit — qui primus evulgavit.

ΗΡΩΣ a).

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ b).

Γέτασ οἰκέτησ Φειδίου.
Δᾶοσ οἰκέτησ Λάχητοσ.
Ἥρωσ θεόσ.
Μυρρίνη γυνὴ Λάχητοσ, μήτηρ Γοργίου (καὶ Πλαγγόνοσ).
Φειδίασ νεανίασ c).
Σωφρόνη τροφὸσ Μυρρίνησ d).
Σαγγάριοσ οἰκέτησ e).
Γοργίασ νεανίασ ποιμήν, υἱὸσ Λάχητοσ καὶ Μυρρίνησ.
Λάχησ γέρων f), Γοργίου (καὶ Πλαγγόνοσ) πατήρ, ἀνὴρ Μυρρίνησ.

Chori in personarum indice mentio non fit; unde efficitur eum, ut in aliis — fortasse in cunctis — Menandri fabulis ea tantum lusisse quae ab argumento dramatis aliena essent.

Heroëm statim post Getae Davique colloquium initiale prodiisse docet ordo quo personae supra sunt indicatae. Ex eo spectatores didicisse quo fabula tenderet intellegitur collatis Circumtonsa fabula et imitatoris Romani Cistellaria, in qua *Auxilium* deus illo dramatis loco verba facit, et Milite Glorioso, cuius fabulae argumentum initio actus secundi enarratur g). Sic numinum e tragoedia in comoediam

---

a) [*ἥρωσ μ*]*ενάνδρου* Lef., quod confirmatum dein est supplementum inventa codicis A nova lacinia (infra vs. 59 sq.), in qua extare Herois fragmentum cum ipso fabulae nomine a Stobaeo allatum docuit Körte Berl. Wochenschr. 11 Nov. 1911. — b) In A haec sunt sola, duobus ordinibus perscripta: *τα του δραμ/ προσωπα* | *γετασ* | *δαοσ* | *ηρωσ θεοσ* | *μυρρινη* | *φειδιασ* || *σωφρονη* | *σαγγαριοσ* | *γοργιασ* | *λαχησ*. — c) Iuvenum nomen esse solet *Phidias*, fert igitur ratio ut in hac quoque fabula fuisse existimetur. — d) Pag. 11 *f*. — e) *Sangarius* nomen a fluvio Asiano ductum mancipiorum fuit. Hunc ita fere, ut Lampadionem Plautinum in Cistellaria fabula nostrae simili, rem eo deduxisse ut fieret agnitio, suspicatus est Leo. *Sagarinus* audit servus in Plauti sive Menandri Sticho. — f) Laches quod postremus commemoratur, sub finem fabulae eum Lemno ex itinere rediisse inde efficitur — g) Prologus et ab aliis „magnae auctoritatis veteribus poëtis" (Donatus ad Phormionem) haud raro post fabulae principium collocatus est. Haud dissimilem autem rationem secutus Aristophanes post mancipiorum duorum iocosum colloquium argumentum fabulae enarrari fecit in Equitibus, Vespis, Pace, hac tamen in re differens a more qui postea invaluit, quod non a tertia aliqua persona sed ab altero servo proferri iussit.

transsumtorum verbis post scenam initialem sed ante ipsum fabulae corpus prolatis explebatur iam locus is, qui in prisca comoedia fuerat τῆσ τοῦ χοροῦ παρόδου. Heros autem ille fuit genius tutelaris domus sive *Lar familiaris*, qualem initio Aululariae induxit Plautus. Conferri possunt alia numina apud Plautum prologum agentia *Arcturus* a) et *Luxuria* b), apud Menandrum *Error* c), *Demonstratio* d), *Fortuna* e), apud Philemonem *Aër* f), apud comicum anonymum *Metus* g).

Inter dramatis personas non commemoratur *Plangon* h) puella vitiata, in scenam igitur non prodiit. Sic in Terentii Andria post scenam latitat Glycerium, in Adelphis Pamphila, in Hecyra Philumena, neque aliter in Menandri Samia vel in Agricola se rem habuisse satis liquet.

Rure *Pteleae* i) in Atticae pago fabula agi fingitur ante villas inter se vicinas Lachetis et Phidiae.

Davi et *Getae* nomina in Menandri fabulis tam fuere vulgata quam olim in fabulis Aristophanis fuerant Sosiae et Xanthiae j). Etiam Phormionis Terentii fabulae ex Apollodoro desumtae exordium fecit Davi cum Geta colloquium. Novi aevi indicium habent gentium longinquarum haec nomina servilia.

Fabulae initio Geta Phidiae servus et Davus Lachetis inter se confabulando spectatores certiores faciunt rerum quae aguntur, collato autem argumento metrico et indice personarum apparet rem sic se habuisse:

Myrrhina virgo honesta ante annos duodeviginti k), cum ludos muliebres obiens a Lachete iuvene ebrio ipsique ignoto per vim compressa esset l), clam gemellos peperit, qui Tibeo pastori servo educandi sunt traditi per ministerium nutricis, ita ut Myrrhina sciret quid de prole esset factum m); Tibeus libertate est donatus. Virgo vitiata postea ei qui vim intulerat nescia nupsit nescio, ut Pamphila in Disceptantibus, Phanostrata in Plauti Cistellaria, Philu-

---

a) Initio Rudentis, e Diphilo sumtae. — *b*) Initio Trinummi e Philemonis Thesauro ductae. — *c*) In Circumtonsa. — *d*) In Epiclero (?) infra. — *e*) In deperdito aliquo dramate, Lucian. LX § 4 (Men. fr. 545): sive post scenam initialem, sive ipso fabulae initio. — *f*) Philem. fr. 91. — *g*) Com. adesp fr. 154. — *h*) Vs. 24. — *i*) Vs. 21 sq. — *j*) Agric. 32 sqq. Invis. 9 fr. 946 adesp. 103. – *k*) Vs. 68. — *l*) Auge fabula tragica simile quid habebat. Cuius fabulae mentionem in nostra esse factam testatur Minervae Aleae nomen in codicis A fragmento pusillo scriptum (vs. 80 sq.), siquidem a Lefeburio id recte ad Heroëm fabulam est relatum. In fano Minervae Aleae Auge ab Hercule ebrio Tegeae compressa est (ad Disc. 660); fortasse igitur Heros Myrrhinae vitam spectatoribus enarrans dixit: *ὥσπερ Ἡρακλῆσ ποτε ᾐσχύνετ' Αὔγην ... Ἀλέασ Ἀθήνησ ἱέρειαν*" vel eiusmodi quid, aut Laches ad culpam suam elevandam e mythologia notissimam hanc fabulam attulit, ut Syriscus fabula Tyrus est usus Disc. 108 sqq., Demea fabula Danaës Sam. 214 sqq. — *m*) Sic W. Vollgraff probabiliter; quamquam non nihil etiam dubito.

mena in Terentii Hecyra; maxima autem cura clandestinum illum partum celavit maritum. Tibeus post aliquot annos per annonae caritatem, ut se suosque alere posset, duas minas mutuas sumsit a Lachete viro divite, cui pristinus Tibei dominus Myrrhinam dederat uxorem; quam pecuniam cum reddere non potuisset, mortui filius adoptivus Gorgias cum Plangone sorore in Lachetis familiam est receptus, ut patris quem putaret debitum laborando solveret. Pecudum vicanorum curam habuit, quam antea habuerat Tibeus, Plangon autem Myrrhinae lanam fecit. Quam Davus conservus uxorem sibi a Lachete expetivit. Non nolebat hic; at idem acciderat Plangoni quod olim Myrrhinae, per vim enim ereptus ei erat pudor a Phidia iuvene petulanti. Iamque uterum gerit et instat partus. Quod postquam rescivit Davus, ipsum se in ea peccasse perhibuit generosissime. Non eo tamen deducta est fabula ut Plangon ei daretur in contubernium, sed a parentibus haec agnita nuptias iniit cum Phidia amatore nimis audaci, qui libentissime eam in matrimonium accepit, postquam loco liberali natam et dote ornatam didicit. Simul igitur et Gorgias in suum statum est restitutus, e pastore filius viri opulenti factus. Davum autem manumissum esse, ne iusta mercede careret splendidum eius mendacium, licet confidere.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ *a*).

ἄρρεν τε θῆλύ θ' ἅμα τεκοῦσα παρθένοσ *b*)
ἔδωκεν ἐπιτρόπωι *c*) τρέφειν· εἶθ' ὕστερον
ἔγημε τὸν φθείραντα *d*). ταῦτα δ' ὑπέθετο *e*)
ὁ τρέφων πρὸσ αὐτὸν ἀγνοῶν *f*). θεράπων δέ τισ *g*)
ἐνέπεσεν εἰσ ἔρωτα τῆσ νεάνιδοσ *h*),
ὁμόδουλον εἶναι διαλαβών. γείτων δέ τισ *i*)
προηδικήκει μετὰ βίασ τὴν μείρακα.
τὴν αἰτίαν ἐφ' ἑαυτὸν ὁ θεράπων στρέφειν
ἐβούλετ'· οὐκ εἰδυῖα *j*) δ' ἡ μήτηρ ἄγαν
ἐδυσχέραινε. καταφανῶν δὲ γενομένων,
εὗρεν μὲν ὁ γέρων τοὺσ ἑαυτοῦ γνωρίσασ,
ὁ δ' ἠδικηκὼσ ἔλαβε τὴν κόρην θέλων.

---

a) Haec vox in A non legitur; indici autem personarum hoc argumentum ibi est praemissum. — *b*) Sic Wil., *αρρεντεκουσαπαρθενοσθηλυθ'αμα* A. Quae dicitur virgo est Myrrhina. — *c*) *ἐπιτρόπωι* Leo] *επιτροφω* A. Dicitur Tibeus villicus. — *d*) Lachetem. Dicitur *ἔγημε* cum acc. pro *ἐγήματο* cum dat., ut in fr. adesp. trag. 194 N.: *ἐγάμησεν Ἑλένη τὸν θεοῖσ στυγούμενον*. Cf. et Antiphan. fr. 46 adesp. 1224. — *e*) Dicendum erat: *ταῦτ' ὑπέθηκε δὲ* (Phrynich. p. 467 Lob.). Ad rem quod attinet, cf. Ter. Heaut. 603: (*filia adulescentula*) *relicta huic arraboni'st pro illo argento* (drachmis mille). — *f*) Nesciens Lachetem gemellos illos genuisse. — *g*) Davus. — *h*) Plangonis. — *i*) Phidias. — *j*) Quae falsa eum perhibere nesciebat.

HEROS.

ACTUS PRIMUS.

Geta, Davus.

ΓΕΤΑΣ.

κακόν τι, Δᾶέ, μοι δοκεῖσ πεποηκέναι
παμμέγεθεσ, εἶτα προσδοκῶν ἀγωνιᾶν
μυλῶνα σαυτῶι καὶ πέδασ. εὔδηλοσ εἶ!
τί γὰρ σὺ κόπτεισ τὴν κεφαλὴν οὕτω πυκνά;
τί τὰσ τρίχασ τίλλεισ ἐπιστάσ; τί στένεισ;

ΔΑΟΣ.

οἴμοι!

ΓΕΤΑΣ.

τοιοῦτόν ἐστιν, ὦ πονηρὲ σύ;
εἶτ' οὐκ ἐχρῆν κερμάτιον, εἰ συνηγμένον
σοι τυγχάνει τι, τοῦτ' ἐμοὶ δοῦναι τέωσ
ἕωσ ἂν εὖ θῆισ τὰ κατὰ σαυτὸν πράγματα;
ἐπεὶ φιλῶ σε καὶ συνάχθομαί γέ σοι
εἰ προσδοκᾶισ λυπηρά.

ΔΑΟΣ.

σὺ μὲν οὐκ οἶδ' ὅ τι
ληρεῖσ· ἐγὼ δὲ συμπέπλεγμαι πράγματι
πάντων κακίστωι καὶ διέφθαρμαι, Γέτα.

---

8. [σοι τυγχάν]ει τι Körte. || 9. *[ἕωσ ἂν εὖ θῆισ τὰ κατὰ]. || 10. *[ἐπεὶ φιλῶ σε καὶ σ]υνάχθομαι. || 11. [εἰ προσδοκᾶισ λυπ]ηρ[ά] vHerwerden. || 12. [ληρεῖσ] Croiset. — *[ἐγὼ δὲ συμπ]έπλεγμαι. || 13. *[πάντων κακίστωι καὶ δι]έφθαρμαι. — Post hunc vs. in A est signum personae mutatae.

ΓΕΤΑΣ.

πῶσ γάρ, κατάρατε;

ΔΑΟΣ.

μὴ καταρῶ, πρὸσ τῶν θεῶν,
βέλτιστ᾽, ἐρῶντι.

ΓΕΤΑΣ.

τί σὺ λέγεισ; ἐρᾷισ;

ΔΑΟΣ.

ἐρῶ.

ΓΕΤΑΣ.

πλέον δυοῖν σοι χοινίκων ὁ δεσπότησ
παρέχει; πονηρόν, Δᾶ᾽. ὑπερδειπνεῖσ ἴσωσ.

ΔΑΟΣ.

πέπονθα τὴν ψυχήν τι παιδίσκην ὁρῶν
συντρεφομένην, ἄκακον, κατ᾽ ἐμαυτόν, ὦ Γέτα.

ΓΕΤΑΣ.

δούλη ἐστίν;

ΔΑΟΣ.

οὕτωσ ἡσυχῆι, τρόπον τινά.
ποιμὴν γὰρ ἦν Τίβειοσ οἰκῶν ἐνθαδὶ
Πτελέασι, γεγονὼσ οἰκέτησ νέοσ ὤν ποτε.
ἐγένετο τούτωι δίδυμα ταῦτα παιδία,
ὡσ ἔλεγεν αὐτόσ, ἥ τε Πλαγγών, ἧσ ἐρῶ, —

ΓΕΤΑΣ.

νῦν μανθάνω.

ΔΑΟΣ.

τὸ μειράκιόν θ᾽, ὁ Γοργίασ.

ΓΕΤΑΣ.

ὁ τῶν προβατίων ἐνθάδ᾽ ἐπιμελούμενοσ
νυνὶ παρ᾽ ἡμῖν;

ΔΑΟΣ.

οὗτοσ. ὢν ἤδη γέρων
ὁ Τίβειοσ ὁ πατὴρ εἰσ τροφήν γε λαμβάνει
τούτοισ παρὰ τοῦ ἐμοῦ δεσπότου μνᾶν, καὶ πάλιν —
λιμὸσ γὰρ ἦν — μνᾶν. εἶτ᾽ ἀπέσκλη.

---

14. [*πῶσ γάρ, κατάρατε;*] Körte. — <*τῶν*> Leo. || 15. *[*βέλτιστ᾽, ἐρῶντι*]. || 16 sq. = fr. com. adesp. 444; hinc [*πλέον δυοῖν σοι*] Lef. || 17. *Post *παρέχει* scripsi signum interrogandi. || 21. Sic interpunxit Leo, Lef. *ἐνθαδί*, | *Πτ. γεγονώσ*, cet.

ΓΕΤΑΣ.

τὴν τρίτην
ὡσ οὐκ ἀπεδίδου τυχὸν ὁ δεσπότησ ὁ σόσ.

ΔΑΟΣ.

ἴσωσ. τελευτήσαντα δ' αὐτὸν προσλαβὼν
ὁ Γοργίασ τι κερμάτιον ἔθαψε, καὶ
τὰ νόμιμα ποιήσασ πρὸσ ἡμᾶσ ἐνθάδε
ἐλθὼν ἀγαγών τε τὴν ἀδελφὴν ἐπιμένει,
τὸ χρέοσ ἀπεργαζόμενοσ.

ΓΕΤΑΣ.

ἡ Πλαγγὼν δὲ τί;

ΔΑΟΣ.

μετὰ τῆσ ἐμῆσ κεκτημένησ ἐργάζεται
ἔρια διακονεῖ τε.

ΓΕΤΑΣ.

παιδίσκη;

ΔΑΟΣ.

πάνυ,
Γέτα, . . . καταγελᾶισ;

ΓΕΤΑΣ.

μὰ τὸν Ἀπόλλω.

ΔΑΟΣ.

πάνυ, Γέτα,
ἐλευθέριοσ καὶ κοσμία.

ΓΕΤΑΣ.

τί οὖν σύ; τί
πράττεισ ὑπὲρ σαυτοῦ;

ΔΑΟΣ.

λάθραι μέν, Ἡράκλεισ
οὐδ' ἐγκεχείρηκ', ἀλλὰ τῶι ἐμῶι δεσπότηι
εἴρηχ', ὑπέσχηταί τ' ἐμοὶ συνοικιεῖν
αὐτὴν διαλεχθεὶσ πρὸσ τὸν ἀδελφόν.

ΓΕΤΑΣ.

λαμπρὸσ εἶ!

---

38. ἔρια] θρῖα legerat Lef., corr. Wil. — παιδίσκη;] : παιδισκη: A; *interrogandi signum scripsi. || 43. εἴρηχ'] ειρηκ' A. — ἐμ[ο]ὶ σ[υνοικιεῖν] Lef. || 44. [τὸν ἀδελφόν] Lef. — [ΓΕ. λαμπρὸσ εἶ] Wil.

ΔΑΟΣ.

τί λαμπρόσ; ἀποδημεῖ τρίμηνον ἐπί τινα
πρᾶξιν ἰδίαν εἰσ Λῆμ[νον
ἐχόμεθα τῆσ αὐτῆσ[
σώιζοιτο.

ΓΕΤΑΣ.

χρηστὸσ[

ΔΑΟΣ.

ὄνησισ εἴη.

ΓΕΤΑΣ.

πολὺ π[
φρονεῖσ. ἐγὼ γὰρ κ[
θύσαιμ'· ἀνόνητόν ἐσ[τι
ὧι ξυλοφορῶ.

Perierunt quae additurus erat Davus: vitium illatum esse puellae illi sibi carae; rem hactenus esse celatam, sed instare iam partum neque diutius differri posse nuptias, et hanc ob causam tantopere se despondere animi, dum expectat Lachetem iter dudum facientem.

Praeterea incertae sedis fragmenta multa sunt inventa, quorum pleraque tam sunt exigua ut nihil ex iis possit effici; paulo vero maiora haec, quae ex actu V° evulsa esse apparet, nam adest Laches, quem in ultima demum fabulae parte prodiisse docet index nominum.

θέ]λοιμ' ὦ[
]τοῦτο τ[

Ludit chorus.

ACTUS QUINTUS.

Colloquuntur Myrrhina et Laches. Cuius colloquii eventus is est futurus ut fiat liberorum agnitio.

ὦ Ἡράκλεισ, ἔα μ' αμαρ[
]δίδωμι νυμφ[

]οντρ[

45. *τ[ί]. — [λ]αμ[π]ρόσ Ricci. — τρ[ίμηνον] Sudhaus, τριταῖοσ dederat Crönert, sed maius temporis spatium poscitur contextu. — [ἐπί τινα] Crönert coll. Diph. fr. 43[18]. || 46. *ἰδ[ία]ν εἰσ Λῆμ[νον]. || 52. *ὧι] ω A. — ξυλοφορ[ῶ] Jensen. || 54. Post hunc versum in A est χορ[οῦ]. || 55. [ὦ Ἡρά]κλεισ Jensen. — ἀμάρ[τυρον] Körte, dein [λέγειν] Sudhaus. An sic fere: *ΔΑ. [ὦ Ἡρά]κλεισ! — ΜΥ. ἔα μ'· ἁμαρτάνω δέ τι, | εἰ χρυσίον] δίδωμι νύμφ[ῃ Πλαγγόνι;]?

]ϱανδϱια[
ὡσ οἰκτϱόν, ἣ τοιαῦτα δυστυχῶ μόνη,
ἃ μηδὲ πιϑανὰσ τὰσ ὑπεϱβολὰσ ἔχει.
]πάϑοσ ἡ γνώμη σφόδϱα.
]εν ἐκ βίασ σε τίσ ποτε;
]ὑπονοεῖσ ὅσ[

γε σὺ
ὅτι
ε]ϱέστατον
πϱῶτον λέγε.
ἔτη ἐστὶν ὀκτὼ καὶ δέκ'. οὐκ ἔστιν, μόλισ
τὸ τηνικαῦτ'· ἔστω δὲ ταῦτ', εἰ σοὶ δοκεῖ.
]σ τὸ πϱᾶγμα γίγνεται. πῶσ λανϑάνει
]πεσών σε; πῶσ δ' ἀπόλωλε; πηνίκα

τούτωι. — π[
μᾶλλον δι[
τὴν Θϱᾶιτταν[

ΛΑΧΗΣ.

σύ, τάλαινα.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

τί;

ΛΑΧΗΣ.

φανεϱῶσ γε, νὴ Δί', ὦ γύναι.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

εἰσ κόϱακασ! ἐξέστηκασ; οἷα γὰϱ λέγεισ!

ΛΑΧΗΣ.

ἃ καὶ ποήσω καὶ δέδοκταί μοι πάλαι.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

ἱδϱὼσ ἀποϱϱεῖ.

---

59 sq. = fr. 211. Hinc supplevit Körte; ιαυτα . . . . υχωμ et ασυ . . . βολασεχ A. Myrrhinae sunt verba; similis est structura fr. 619: χαλεπόν γε τοιαῦτ' ἐστὶν ἐξαμαϱτάνειν, | ἃ καὶ λέγειν ὀκνοῦμεν οἱ πεπϱαχότεσ. || 63. ὅσ[τισ ποτ' ἦν] Sudhaus. || 66. [δυσχε]ϱέστατον vel [ἐμφε]ϱέστατον Körte. || 68. μό[λισ] Sudhaus, μό[νη] Lef., μό[νηι] Wil. || 69. [τ]ὸ [τηνι]κ[α]ῦτ' Sudhaus. — σοὶ Sudhaus] συ A. || 70. [ἀσαφὲ]σ Körte; an *[σαφὲ]σ? || 71. [παϱεκ]πεσών Sudhaus, anulum cogitans, quem Myrrhina olim detraxerit ignoto iuveni vim sibi inferenti. || 72-74. [τὴν μητέϱα] | μᾶλλον δι[δασκε τίσ πότ' ἐστι. ΜΥ. φασι μὲν] τὴν Θϱᾶιτταν. [ΛΑ. ἀλλ' οὐκ ἔστι. ΜΥ. τίσ δ' ἐστίν ποτ]ε; Sudhaus. || 75. τί—γύναι] φ . . εϱωσγενηδιαωγυναιτι: A corr. Sudhaus. || 76. ἐξέστηκασ] cf. Disc. 507. || 78. ἀποϱϱεῖ Lef.] αποϱια A.

ΛΑΧΗΣ.

νὴ Δί', εὖ γ', ὦ Μυρρίνη,
ἐπ' ἐμαυτὸν ἔλαβον ποιμέν', ὃσ βληχώμενον

Tibeo Myrrhinam olim gemellos peperisse Laches nunc arbitratur.

Etiam sequens fragmentum ad Heroëm videtur referendum:

ἠισχύνετ' ουτ[
'Αλέασ 'Αθανᾶσ[

Aliunde cognita sunt fragmenta quae sequuntur:

1. a)

ΔΑ. οὐπώποτ' ἠράσθησ, Γέτα;
ΓΕ. οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην.

In prima scena hi versus locum habuisse videntur b).

2. c)

δέσποιν', Ἔρωτοσ οὐδὲν ἰσχύει πλέον,
οὐδ' αὐτὸσ ὁ κρατῶν τῶν ἐν οὐρανῶι θεῶν
Ζεύσ, ἀλλ' ἐκείνωι πάντ' ἀναγκασθεὶσ ποεῖ.

Ipse Iuppiter quidvis facit cum amore cogitur d). Davi sunt verba ad Myrrhinam heram iratam propter vitium Plangoni ab ipso, ut ait, oblatum.

3. e)

ἐχρῆν γὰρ εἶναι τὸ καλὸν εὐγενέστατον,
τοὐλεύθερον δὲ πανταχοῦ φρονεῖν μέγα.

Davus laudatur propter splendidum mendacium. E fine igitur dramatis hi versus sunt excerpti.

4. f)

χοῦσ κεκραμένου
οἴνου· λαβὼν ἔκπιθι τοῦτον.

---

80. *ησχυν .. ουτ* A. || 81. = fr. 967, supra pag. 2 *l.* || *a*) Fr. 345, ex Herm. ad Plat. Phaedr., fabulae nomine non commemorato. Ad *Invisum* referebat Meineke, huc traxit Leo. || *b*) Fortasse etiam Getae cuiusdam de gentilium suorum uxoribus verba fr. 547 sq. huc sunt referenda. || *c*) Fr. 209, ex Stob. Flor. 63, 21. || *d*) Dicitur *πάντα ποιεῖν* ut Xen. Mem. IV 2 § 6 fr. adesp. com. 108[4], *ἅπαντα δρᾶν* Eubul. fr. 30, *δεινὰ ποιεῖν* Ar. Ran. 388 al. || *e*) Fr. 210, ex Stob. Flor. 89, 7. || *f*) Fr. 212, ex Athen. 426 *c*.

5. a)

ἐπεφαρμάκευσο, γλυκύτατ', ἀναλυθεὶσ μόλισ.

Myrrhina priscum flagitium marito condonat. E fine dramatis excerptus versus.

6. b)

εὖ ἴσθι, καὶ ἐγὼ τοῦτο συγχωρήσομαι.

7. c)

τῶν δὲ παιδισκῶν τινι
δούσ.

8. d)

ὦ δυστυχήσ, εἰ μὴ βαδιεῖ.

9. e)

νυνὶ δὲ τοῖσ ἐξ ἄστεωσ
κυνηγέταισ ἥκουσι περιηγήσομαι
τὰσ ἀχράδασ.

Gorgiae aut Sangarii haec verba esse videntur et ad dramatis nodum solvendum aliquid contulisse.

10. f)

ποήσεισ ἀστικὸν σαυτὸν πάλιν.

---

a) Fr. 213, ex Phot. (ed. Reitz.) et Suid. s. v. *ἀναλυθῆναι.* ‖ b) Fr. 214, ex Ammon. 76. ‖ c) Fr. 215, e Bekk. Anecd. 1262. — <*δὲ*> Meineke. ‖ d) Fr. 216, ex Choerob. 163 Gaisf.; cf. Invisi fr. 1. ‖ e) Lex. Sabbait. p. 4. In tres versus diremit Wil. ‖ f) Fr. 868, e Bekk. Anecd. 454. — *Μένανδροσ Ἥρωι ποήσεισ κτέ.* Toup] *μ. προποιήσεισ* cod. ‖

ΕΠΙΤΡΕΠΟΝΤΕΣ [a]).

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Μάγειροσ.
Ὀνήσιμοσ οἰκέτησ Χαρισίου.
Σμικρίνησ *b*) γέρων, πατὴρ Παμφίλησ.
Σύρισκοσ οἰκέτησ Χαιρεστράτου.
Δᾶοσ ποιμὴν δοῦλοσ *c*).
Ἀβρότονον *d*) κιθαρίστρια.
Χαρίσιοσ ἀνὴρ Παμφίλησ, Χαιρεστράτου υἱόσ *e*).
Παμφίλη γυνὴ Χαρισίου, Σμικρίνου θυγάτηρ.
Σωφρόνη τροφὸσ Παμφίλησ *f*).
Χαιρέστρατοσ γέρων, Χαρισίου πατὴρ *g*).
Σιμμίασ aliquis [h]).

---

a) Simile nomen habuit Diphili fabula *Κληρούμενοι*, unde Casinam suam fecit Plautus. Ut olim Aristophanes fabulae Ranarum, sic huic Menander non ex ipso argumento sed ex episodio quodam, quod quin spectatorum mentes vi singulari feriret et pelliceret non poterat fieri, duxit nomen minus vulgare quam fuisset *uxor spreta* vel: *virgo vitiata* vel: *anulus dereptus* vel: *infans expositus.* Utilissimum autem contextui fabulae est hoc episodium, quo lepide enarrantur res ante actae et feliciter paratur nodi solutio; egregiae enim inventionis est avus de nepotis sibi ignoti crepundiis litem dirimens. — *b*) Sic vocatur *qui parva et vilia curat*, graviora vilipendit; *κομιδῇ γὰρ σμικρολόγοσ φαίνεται, προτάσσων τῶν φιλτάτων τὴν κτῆσιν* (schol. η 225, collatum a Römero). Pecuniam a genero dilapidatam et dotem filiae anxie anquirit, filia ipsa quo sit animo aut fuerit nescit neque scire cupit, haud dissimilis Euclioni illi Plautino, qui dum ollae auri plenae invigilat (in Aulularia, quae e Menandro videtur ducta), non animadvertit filiam gravidam et partui proximam. — *c*) Servum fuisse cum nomen docet tum vs. 92; sed heri mentio in versibus superstitibus nulla fit, neque necesse erat fieri, *προτατικὸν γὰρ πρόσωπον* Davus erat. Nisi sub fabulae exitum denuo prodiit, quod propter vs. 158 fortasse suspicetur quis. — *d*) *Ἁβρότονον* scribi suo iure vetuit Körte. — *e*) *τρόφιμοσ* sive *herilis filius* (vs. 202—205) a mancipiis dictus, quia pater etiam vivit. — *f*) Pamphilae matrem, Smicrinis uxorem, habuere nonnulli. Sed *nutricum* hoc in comoedia sollemne fuisse nomen testantur Terentii Eunuchus et Phormio, in hac autem fabula rem se haud aliter habuisse docet singularis verbi numerus *ἐτήρει σ* vs. 650. Quapropter in Heroë quoque fabula quae commemoratur Sophrone quin nutrix fuerit non est dubitandum. — *g*) Vs. 202 sq.; in fabulae fragmentis servatis vix ulla sunt huius senis vestigia, sed nisi partes aliquas egisset, mentio eius vs. 203 non esset iniecta. Sub exitum demum dramatis ut in scenam prodiret, ferebat ratio argumenti; initio eum non adfuisse l.l. apparet, item vs. 240. Patrem Charisii esse docet rerum quae narrantur contextus, et ipsa nominum similitudo cognatos eos testatur. — *h*) Post vs. 417. Nisi *coqui* proprium hoc fuit nomen, quis fuerit hic Simmias ignoratur.

Personae tacitae: Syrisci uxor. Puer infans.

Chorus e iuvenibus comissantibus, Charisii sodalibus, fuit compositus. Qui cantando [a]) et saltando expleverunt intervalla actuum.

Rure agi finguntur res [b]), haud procul ab urbe [c]), ante villas Smicrinis [d]) et Charisii.

Fabulae hoc est argumentum:

Ante menses decem [e]) Pamphila virgo honestissimo loco nata nocturnum sollemne Tauropoliorum celebrans cum a ceteris puellis aliquantum aberrasset, a Charisio iuvene temulento vi compressa est [f]). Qui in tenebris non est conspectus neque virginis cui vim inferebat vultum conspexit ipse.

Quinto mense post Pamphila nupsit ei qui vitiaverat, inscio inscia [g]); uno autem mense ante fabulae initium [h]) clam peperit [i]), iter tum faciente marito [j]), quem maxima cura celaverat vim sibi ante matrimonium illatam [k]). Infantem per nutricem Sophronen in nemore vicino curavit exponendum, — interfici enim vetabat pietas [l]), —

---

a) Fr. 165. — *b*) Vs. 67 al. — *c*) Syriscus enim vs. 287 aliquantisper in urbem abit, eodem die rediturus; Smicrines vs. 402 inde redit, et iterum illuc reversus denuo redit ante fabulae exitum. — *d*) Smicrini, viro diviti, qui quatuor talentum dotem filiae constituit (vs. 8), non solum villam rusticam (cf. vs. 489) sed et aedes urbanas fuisse apparet. Ut Laches igitur Terentianus, *e suo propinquo rure hoc capit commodi: neque agri neque urbis odium eum unquam percipit: ubi satias coepit fieri, commutat locum* (Ter. Eun. 971 sqq.). In urbanis illis aedibus vivit etiam Sophrone anus, quae sub fabulae finem inde in Charisii villam a Smicrine adducitur. Inter villas Charisii et Smicrinis fuisse transitum per hortum, cuiusmodi structura in Plauti fabulis compluribus commemoratur, sunt qui suspicentur; e superstitibus tamen fabulae versibus nihil eiusmodi efficitur. — *e*) Vs. 68, 651. — *f*) In Plauti Aulularia, quae quin e Menandro ducta sit haud videtur dubium, est Lyconides iuvenis, qui Phaedram virginem honestam noctu Cereris vigiliis compressit, Cistellariae autem Plautinae sive Menandreae argumentum praebuit virgo Sicyonia a mercatore Lemnio vinolento in tenebris rapta in via, cum celebrarentur Dionysia. Nostrae fabulae argumentum Menander partim ex Euripidis Alope (pag. 13 *c*) duxit, partim ex eius Auge (vs. 659). — *g*) Pag. 2 infra. — *h*) Vs. 68. — *i*) Cf. Alciphron. III 27. In Terentii sive Apollodori Hecyra ea obtinet temporum ratio ut ante novem menses vitiata fuerit Philumena, ante septem nupserit, hodie pariat. — *j*) Non dicitur hoc in fragmentis quae hactenus innotuerunt, sed efficitur e rerum decursu — nam partum celare Pamphila qui potuisset maritum, si ille adfuisset! — et collata Terentii fabula Hecyra. Etiam iter Lachetis illius, qui commemoratur in Heroë, huc facit, nec non fragmentum fabulae incertae infra allatum, et similia aliae fabulae habuere multae. In Plauti autem Mostellaria Theuropides senex triennio post ex Aegypto advenit domum, in Mercatore Charinus iuvenis plus biennio itineratus esse dicitur. — *k*) Uxorem post duos demum menses quam duxit tetigit Pamphilus ille, quem e Terentio novimus (Hec. 136 sqq., 392, 531); aliter rem administravit Menander (nota *e*). — *l*) Erinysi haec erat curae. Dicis igitur causa infans recens natus non sic statim morte afficiebatur, *οὐ γὰρ ὅσια*, et ex hoc studio crimen piaculare vitandi habuerunt originem fabulae Paridis, Oedipi, Cyri, Romuli, aliae plurimae.

addidit antem ornamenta nonnulla, quae ipsa gesserat virgo, et anulum, quem ignoto illi iuveni, dum cum eo luctatur, detraxerat.

Puerulum invenit Davus pastor, dedit autem Syrisco carbonario petenti, qui pro suo filio eum educaret; ornamenta vero servavit ipse.

Speraverat Pamphila fore ut ignominia immerita et ceteros lateret mortales et maritum. Sed Onesimus Charisii servus fidus et curiosus cum enixam intellexisset, ad herum duobus tribusve diebus ante fabulae initium ex itinere reversum rem statim detulit. Qui ira abreptus et mulierem hactenus dilectissimam aversatus urbem petivit, utque clavo clavum expelleret, ductavit psaltriam *a*); vino dolorem sopire voluit et contumeliae acceptae oblivisci, dum cum amicis dissolutis genio indulget denuo, ut ante uxorem ductam solebat. Sed frustra conatus est pristinum amorem e corde pellere. Abrotonon psaltria spretam se sensit.

Quae cum Smicrines, socer Charisii in urbe degens, ex familiarium aliquo comperisset, iratus et animo perturbato rus in Charisii villam accurrit, doti nimirum filiae suisque ipsius nummis metuens.

Interim Syriscus ille carbonarius cum forte fortuna rescivisset infantem tum cum inveniretur habuisse mundi aliquid, a Davo obviam sibi facto id poposcit. Recusavit hic; quapropter disceptarunt arbitro Smicrine, ipsis ignoto, cui prope Charisii villam occurrerunt *b*). Hic Davum monumenta illa Syrisco tradere iussit *c*). Quae dum Syriscus contemplatur accepta, e Charisii villa procurrens Onesimus minister statim agnovit anulum a Charisio proximis Tauropoliis, cum foris comissaretur, amissum. Onesimo Syriscus anulum commodavit petenti, Charisio primo quoque tempore exhibendum.

Proximo autem die Onesimo et Syrisco de anulo etiam deliberantibus, — nondum enim fuit opportunitas Charisio eum ostendendi, — supervenit Abrotonon; quae ut audivit quid ageretur, ut recordata est se Tauropoliis proximis, cum cithara caneret virginibus nobilibus in Dianae honorem Athenis chorum nocturnum ducentibus, unam harum vidisse flebili vultu et scissa veste ex umbra subito proruentem. Haec quin infantis a Davo inventi sit mater vix videtur dubium, congruunt enim dies et locus. Nomen quidem illius puellae Abrotonon ignorat; sed adspiciat modo, statim agno-

---

a) Vs. 10-12, 262. Non emit eam, sed conduxit: vs. 365. — *b*) Vs. 203. — *c*) E tragoedia et hanc materiem, ut argumenti summam, Menander duxit. Nam Alopes Euripideae hoc erat argumentum: Cercyonis regis filia Alope Neptuno peperit infantem, quem ab ea expositum *vidit pastor atque sustulit. Qui veste regia indutum cum in casam tulisset, alter compastor rogavit ut sibi eum infantem donaret; ille donavit sine veste. Cum autem inter eos iurgium esset, quod qui puerum acceperat insignia ingenuitatis reposceret, ille autem non daret,* [*contendentes*] *ad regem Cercyonem venerunt et contendere coeperunt. Ille autem qui infantem donatum acceperat, repetere insignia coepit* (Hygin. 187). Cf. vs. 209—229. Praeterea similes sunt Cyri (Herodot. I 112) et Romuli Remique fabulae, lite diremta ab avis agnitorum.

scat! — Itaque cum Onesimo paciscitur se anulo monstrato effecturam ut Charisius ipsam matrem infantis esse credat et patrem se confiteatur; dein Abrotonon veram matrem indagatura est adiuvante Onesimo, sperans fore ut Charisius, repudiata uxore illa improba, a qua turpiter deceptum se sensit nuper, et novo matrimonio inito cum matre pueruli, ipsam donet libertate, veri reperti mercede.

Efficit consilium Abrotonon: nothi filii e meretricula ne libera quidem geniti patrem se iam putat Charisius.

At Smicrines ex urbe, in quam lite inter Davum et Syriscum diremta abierat, cum rediisset maiore etiam quam ante ira flagrans, audivisset autem quid narravisset Abrotonon, rem detulit ad filiam, in ipsius villa iam degentem. „Paelicem meretricem cum puerulo suo impudenter ei obtrudi; divortium esse faciendum: Athenas secum redeat in domum paternam; dotem ab heluone reposcat!" — Noluit Pamphila, dedecoris patri haud cogniti ipsa sibi conscia et maritum amore tenerrimo complexa: „in rebus adversis, ut in secundis marito adesse, probae uxoris esse officium [a]); id se velle, liceat modo."

Forte fortuna Charisius hoc soceri cum uxore colloquium audivit proximus clam adstans: pudet inclementiae; ignoscere vult uxori de ipsius delicto adeo leniter iudicanti, et dignum sic se praestat cui ab illa et ab ipsis spectatoribus condonetur pristina illa feritas.

Interim Abrotonon adspecta Pamphila et statim agnita intellexit quomodo res se haberet. Huic dixit prius, mox et Charisio, qui laetus sensit nihil esse quod ignosceret uxori, nihil autem quod magnopere doleret, uxori enim innocentissimae et filiolo feliciter servato suum in ipsius aedibus reddi posse locum. Itaque Smicrines cum tertium adfuit ad filiam et dotem — hanc praesertim! — repetendas, audivit optime habere omnia: divortii causam esse nullam, de sui ipsius nepotis crepundiis litem se heri diremisse, utque a parentibus hic agnosci posset sic effecisse. Puerulum salutare iussus est.

Abrotonon accepta libertate, iusto praemio turbarum sagaci ingenio compositarum, desponsatur Onesimo et ipsi manumisso.

Conferri iam potest haec fabula cum Hecyra Terentii, ut illo aevo, quo exemplar nostrum est conscriptum, collata est ab Apollinari Sidonio, episcopo Gallico, filium erudienti [b]). Simili enim hae fabulae sunt argumento, ita tamen simili ut in rebus gravissimis altera ab altera discrepet. Nisi igitur errori debetur id quod in Hecyrae didascalia legitur: „Graeca Menandru", alia Terentio exemplo fuit Menandri fabula; nam contaminando e Disceptantibus Hecyra Terentii fieri non potuit. Sed manifestum est, Donato potius

---

a) „For better for worse." — *b*) Apoll. Sid. Ep. IV 12.

fidem esse habendam, ex Apollodori Carystii Hecyra Terentium et res et nomen fabulae suae duxisse docenti [a]), qui etiam in commentario Apollodorum auctorem vocavit constanter, et quinque ex Apollodori Hecyra fragmenta attulit a Terentio in sua Hecyra ad verbum versa [b]), in Menandri vero Disceptantibus non obvia; socrus autem, a qua Apollodori et Terentii fabulae nomen habuerunt, apud Menandrum nullum est vestigium.

Longe vero infelicius quam Menander in argumento illo, quod erat agnitio per anulum, versatus est Apollodorus sive Terentius. Nam iuvenis Menandreus is, qui virgini honestae sibique ignotae noctu vitium obtulit, ita peccabat ut apud illam, quae nimis sibi placuisset, veniam posset impetrare, postquam puduit flagitii; Terentii vero Pamphilus, qui virginem in tenebris non vitiavit tantum, sed et spoliavit anulo, dein turpissimi facinoris illud monumentum dono dedit amiculae [c]), sectoris potius zonarii egit partes quam iuvenis haud improbi, qui multo vino stimulatus humani quid in se admisisset. Quocum in gratiam redire Philumena quomodo tandem potuit, postquam intellexit anulum a suo digito etiam tepidum meretrici donatum esse induendum! Procul talia distant ab arte et ingenio Menandri [d]).

---

a) „Apollodori dicitur esse Graeca" et (in Vita Terentii): „ab Apollodoro translata esse dicitur." — *b*) Apollod. Caryst. fr. 8—12. — *c*) Ter. Hec. 574, 811 sq., 828—831, 845 sq. — *d*) Haud immerito igitur Terentii Hecyra „non est placita" et „saepe exclusa vix acta est" (didasc., prolog., Donatus in Vita). Melius Terentius hoc invento in transitu usus est Ad. 308, 347, Menandrum tunc secutus, ubi Sostrata matrona: *si infitias ibit* (Aeschinus, qui eius filiam Pamphilam compressit), *testis mecum est anulus, quem amiserat*, et Heaut. 614, ubi alia Sostrata matrona: *nisi me animus fallit, hic profecto est anulus, quem ego suspicor: is quicum exposita est nata* (cf. vs. 650 sq.). Agnitio per anulum etiam in Menandri Circumtonsa est facta, fortasse et in Heroë; item in Plauti Curculione. Praeterea conferatur deperditae Menandri fabulae nomen Anulus. Omnibus exemplo fuit Auge Euripidis (infra vs. 659).

DISCEPTANTES.

In codicum fragmentis neque fabulae nomen superest [a]) neque argumentum metricum, neque index personarum, neque ipsius fabulae exordium.

ACTUS PRIMUS.

Initium videtur fecisse O n e s i m i servi cum c o q u o tardo et garrulo ex urbe adducto colloquium [b]). Nam coquum in hac fabula nonnulla nugatum esse aliunde constat [c]), cuiusmodi iocis locum prae ceteris aptum praebebat scena initialis; e secundi autem actus quodam versu efficitur coqui mentionem esse factam in fabulae initio [d]). Quapropter versus nonnulli, qui ex illo colloquio sunt servati, primo hic loco excudendi sunt visi:

1. [e])

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

οὐχ ὁ τρόφιμόσ σου, πρὸσ θεῶν, Ὀνήσιμε,
ὁ νῦν ἔχων τὴν Ἀβρότονον, τὴν ψάλτριαν,
ἔγημ' ἔναγχοσ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

πάνυ μὲν οὖν.

2. [f])

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τί δ' οὐ ποεῖσ
ἄριστον; ὃ δ' ἀλύει πάλαι κατακείμενοσ.

---

a) Certum tamen est, quoniam inter versus servatos complures sunt, quos in Ἐπιτρέπουσι lectos fuisse testantur veteres. || *b*) Cf. Sam. 68. || *c*) Athen. 659 *b*. || *d*) Vs. 207. || *e*) Fr. 600, e schol. ad Aristot. *περὶ ἑρμ.*; ubi deest articulus ante nomen *Ἀβρότονον*. Ad Disceptantes hoc fragmentum referendum esse docent nomina propria, et propter ipsam horum nominum mentionem veri videtur simile prima haec fuisse fabulae verba. Ex exordio certe desumta esse manifestum est. De voce *τροφίμωι* cf. comment. ad vs. 202-205. || *f*) Phot. (ed. Reitz.) s. v. *ἄλυσ*. Onesimi ad coquum haec esse verba patet. Verbum *ἀλύειν* id q. *nihil agere* in hoc vs. valere ait Photius; quae vs. 384 melius convenit vis, nostro autem loco vertendum est: *ille autem impatienter fert moram*. Pronomire ὃ spectatur *Charisius*, *κατακεῖσθαι mensae accumbere* significat (ut vs. 259).

3. *a*)

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

ἐπέπασα
ἐπὶ τὸ τάριχοσ ἅλασ, ἐὰν οὕτω τύχηι.

Fortasse secuta est Onesimi monologia. Quae si verum tangit coniectura, spectatores ex huius verbis didicerunt nonnulla de Pamphila, Chaerestrato, Smicrine, Abrotono, quae in fragmentis servatis non nisi difficilius et veluti per transennam conspecta agnoscuntur.

Mox accurrit Smicrines senex ex urbe excitus; audivit hic Charisium Athenis cum sodalibus meretricibusque nuperrime proterve esse comissatum *b*). Exitus autem I[i] actus in Cairensi quidem papyro non est servatus, sed iam ante innotuerat repertis fragmentis quae sequuntur duobus *c*):

Coquus, Onesimus, Smicrines.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

— — — —
ἄνθρωποσ οἶνον. αὐτὸ τοῦτ' ἐκπλήττομαι
ἔγωγ'· ὑπὲρ δὲ τοῦ μεθύσκεσθ' οὐ λέγω.
ἀπληστίαι γάρ ἐσθ' ὅμοιον τοῦτό γε,
εἰ καὶ βιάζεταί κοτύλην τισ τοὐβολοῦ
ὠνούμενοσ πίνειν ἑαυτόν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(ad coquum:)
τοῦτ' ἐγὼ
προσέμενον· οὗτοσ ἐμπεσὼν διασκεδᾶι
τὸν ἔρωτα. — τί δέ μοι τοῦτο; πάλιν οἰμώξομαι.

---

a) Fr. 178, ex Athen. 119 *e*. Interpretor: *festinare si cogor, insanientis sum instar.* Nam ultimae hoc est dementiae („*un comble*"), salsamentis salem inspergere. Cf. vs. 413-416. || *b*) Non tamen tetigit puellam (vs. 264). Qui ante paucos menses tam ferox et petulans fuit ut vino stimulante virgini ingenuae vim intulerit in via publica, is vero amore iam tactus alias mulieres quasvis aversatur. Sic poëta correxit id quod adulescentis imago nimis durum atque odiosum habebat. Ad perfidae quam putabat uxori contumeliam faciendam Charisius conduxit meretricem, sed maiorem contumeliam fecit ipsi huic puellae minime malae. || *c*) Fragmenta C. Alterum ad Disceptantes rettuli equidem in editione huius operis secunda (1908, pag. 16 sq.); assensi sunt Capps, Croiset, Sudhaus, oblocuti Humpers et Körte. Cf. vs. 8. Optimo autem iure Capps statuit, non alterum solum fragmentum sed ambo ad hanc fabulam esse referenda; in eodem enim folio leguntur. || 1. Ante hunc versum [*πίνει δὲ πολυτελέστατον*] Sudhaus. — *ἐκπλήτ*[*τομαι*] Cobet. || 2. <*δὲ*> Cobet. || 3. *ἀπληστίαι* Wil.] *απιστια* C. || 4. *τοὐβο*[*λοῦ*] Jernstedt. || 5. *ἐ*[*γώ*] Cobet. || 6. *διασκ*[*εδᾶι*] Cobet. || 7. *οἰμώ* [*ξομαι*] Cobet.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

προῖκα δὲ λαβὼν τάλαντα τέτταρ' ἀργύρου
οὐ τῆσ γυναικὸσ νενόμιχ' αὑτὸν οἰκέτην!
ἀπόκοιτόσ ἐστι· πορνοβόσκωι δώδεκα
τῆσ ἡμέρασ δραχμὰσ δίδωσι, —

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(item :)

δώδεκα·
πέπυστ' ἀκριβῶσ οὑτοσὶ τὰ πράγματα.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

— μηνὸσ διατροφὴν ἀνδρὶ καὶ πρὸσ ἡμερῶν
ἕξ, —

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(item :)

εὖ λελόγισται· δύ' ὀβολοὺσ τῆσ ἡμέρασ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

— ἱκανόν τι τῶι πεινῶντι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(item :)

τί τισ ἐρεῖ ποτε!
Χαρίσιοσ δὲ προσμένει Χαιρέστρατον!

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

τίσ ἐστι δή, γλυκύταθ';

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὁ τῆσ νύμφησ πατήρ.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

τί οὖν παθὼν ὡσ ἄθλιόσ τισ καὶ πένησ
λογίζετ';

---

8. Litteras *σμι* huic versui praemissas legisse se quamvis evanidas affirmant Hutloff et Sudhaus. Quae si certa est res, non est quod etiam dubitetur an ad aliam fabulam folium hoc Petropolitanum sit referendum. — *ἀργύρ[ου]* Cobet. || 9. *οἰκέτ[ην]* Cobet. || 11. In margine hastam litterae *χ* dispicere sibi visus est Hutloff, quapropter Sudhaus Cappium secutus statuit non Onesimum sed *Chaerestratum* esse eum qui audit Smicrinis verba. Equidem tenui hoc indicio uti non sum ausus, cum praesertim in fabulae hac parte Chaerestrato locus esse vix potuerit. || 12. *[πέπυσ]τ'. — ἀκ[ρι]βῶσ* Cobet. || 13 sq. *[μηνὸ]σ* et *[ἕξ· εὖ]* Sudhaus felicissime. — *δι[ατ]ροφὴν* et *λελ[όγ]ισται* Cobet. — *ἡμερ[ῶ]ν* Jernstedt. || 15. *[ἱκανό]ν τ[ι]* Wil. — *τί τισ* Jernstedt] *πτισ* C (?). — *[ἐρεῖ]. || 16. *[Χαρίσι]οσ* Körte. — *[δ]ὲ, [σ]ε* Körte. — **Χαιρέ[στρατον]*, Capps coniecerat *Χαιρέ[στρατε]*, sed cf. ad vs. 11. || 17. *[τίσ ἐσ]τι [δή]*, sic fere (*τίσ ὅδ' ἐστὶ δή*) Jernstedt. An *[ὅδ' ἐσ]τι [τίσ]? — [νύμφησ πα]τήρ* Kock. || 18. *[τί* et *παθ]ὼν* Wil. — *[οὖν]* Körte. — *[καὶ πένησ | λογίζετ'; οὐχ ὁ].

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐχ ὁ τρισκακοδαίμων ψάλτριαν
εἰσήγαγε δεῦρο, τὴν νέαν γυναῖκ' ἀφεὶσ;

Desunt 12 fere versus. In qua lacuna — aut ante primum fragmenti modo allati versum — haec Smicrinis verba videntur lecta esse, quae alibi extant e Disceptantibus allata:

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἀργὸσ δ' ὑγιαίνων τοῦ πυρέττοντοσ πολὺ
ἐστ' ἀθλιώτεροσ· μάτην γοῦν ἐσθίει
διπλάσια.

Pergunt fragmenta quae diximus:

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὕτωσ ἀγαθόν τί σοι γένοιτο, μὴ λέγε
μηδενὶ τάδ'.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐκ εἰσ κόρακασ; οἰμώξει μακρά.
ἀλλ' εἶμι νῦν εἴσω, σαφῶσ τε πυθόμενοσ
ὅπωσ ἔχει τὰ τῆσ θυγατρὸσ βουλεύσομαι,
ὅντινα τρόπον πρὸσ τοῦτον ἤδη προσβαλῶ.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

φράσωμεν αὐτῶι τοῦτον ἥκοντ' ἐνθάδε.
φράσωμεν!

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

οἷον κίναδοσ! οἰκίαν ποεῖ
διάστατον.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

πολλὰσ ἐβουλόμην ἅμα!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ποεῖσ μίαν μέν, ... τὴν ἐφεξῆσ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τὴν ἐμήν;

---

19. [ὁ] τρισκακοδ[αίμων ψάλ]τριαν Jernstedt. || 20. *[εἰσήγαγε δεῦρο, τὴν ν]έαν et ἀ[φεὶσ]. || 21-23. Fr. 175, e Stob. Flor. 30,7. || 22. μάτην γ. ἐ. | διπλάσια Wil.] δ. γ. ἐ. μ. A. || 24. [οὕτωσ ἀγα]θόν Kock. Cf. vs. 89. || 25. [μηδενὶ τάδ'] Wil. || 26. [ἀλλ' εἶμι ν]ῦν Jernstedt. || 27. [ὅπωσ ἔχει] Körte. || 28. *[ὅντινα τρ]όπον. || 29 sq. [φράσω]μεν Körte, equidem dederam *[εἴπω]μεν, Capps [βούλει] μὲν ... [φράσω]μεν. || 31. [διάστα]τον Sudhaus coll. fr. 515; verbum Ar. Vesp. 41. Kock coniecerat [ἀνάστα]τον. || 32. *[ποεῖσ], Jernstedt [πολλάσ;] dein personam mutans.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τὴν σήν γ'! — ἴωμεν δεῦρο πρὸσ Χαρίσιον.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

ἴωμεν, ὡσ καὶ μειρακυλλίων ὄχλοσ
εἰσ τὸν τόπον τισ ἔρχεθ' ὑποβεβρεγμένων,
οἷσ μὴ ἐνοχλεῖν εὔκαιρον εἶναί μοι δοκεῖ.

(In suam villam abit Smicrines, in Charisii Onesimus et coquus.)

In orchestram prodit chorus, dein ludit.

ACTUS SECUNDUS.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἐπι[σφαλῆ μὲν] πάντα τἀν[θρώπων ἐγὼ]
οἰόμ[ενοσ εἶναι
καιτο[
ὁ δεσπ[ότησ
ὁ γέρω[ν
οὐδὲ λο[

Haud multa possunt deesse, quoniam vel sic satis longus est actus IIus.

Incipiunt fragmenta Cairensia.

Postquam Onesimus abiit, prodiit autem Smicrines, huic in via publica occurrunt litigantes servi Syriscus et Davus.

Smicrines, Syriscus, Davus.
Mutae personae adsunt Syrisci uxor et infantulus quem brachiis haec tenet.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

φεύγεισ τὸ δίκαιον.

ΔΑΟΣ.

συκοφαντεῖσ, δυστυχήσ!
οὐ δεῖ σ' ἔχειν τὰ μὴ σ'.

---

33. [τὴν σή]ν Jernstedt. || 34. [ἴωμ]εν Jernstedt. || 35. [εἰσ τ]ὸν et -μ[ένων] Jernstedt. || 36. [οἷσ μὴ] Kock. — [δοκεῖ] Jernstedt; cf. Circ. 76. || 36. Post hunc vs. in C est]ϱ̄[sive [χο]ϱ[οῦ]. Supplevit Körte. || 37-42. Quoad fieri poterat supplevit Jernstedt. Cui vestigia fragmenti 581 hic agnoscere sibi viso oblocuti sunt Hutloff et Sudhaus. || 43 sq. Sic distribuit vArnim; post vs. 43 in A est signum personae mutatae. Körte Syrisco tribuit vs. 44 sq.[a].

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἐπιτρεπτέον τινί
ἐστιν περὶ τούτων.

ΔΑΟΣ.

βούλομαι· κρινώμεθα.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τίσ οὖν . . . ;

ΔΑΟΣ.

ἐμοὶ μὲν πᾶσ ἱκανόσ. — δίκαια δὲ
πάσχω· τί γάρ σοι μετεδίδουν!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

(senem indicans:)

τοῦτον λαβεῖν
βούλει κριτήν;

ΔΑΟΣ.

ἀγαθῆι τύχηι.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

(ad Smicrinem:)

πρὸσ τῶν θεῶν,
βέλτιστε, μικρὸν ἂν σχολάσαισ ἡμῖν χρόνον;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ὑμῖν; περὶ τίνοσ;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἀντιλέγομεν πρᾶγμά τι.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τί οὖν ἐμοὶ μέλει;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

κριτὴν τούτου τινὰ
ζητοῦμεν ἴσον. εἰ δή σε μηδὲν κωλύει,
διάλυσον ἡμᾶσ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ὦ κάκιστ᾽ ἀπολούμενοι,
δίκασ λέγοντεσ περιπατεῖτε, διφθέρασ
ἔχοντεσ;

44[b] sq.[a] = fr. 183. || 52. δή Crönert] δε A.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἀλλ' ὅμωσ! τὸ πρᾶγμ' ἐστὶν βραχὺ
καὶ ῥάιδιον μαθεῖν· πάτερ, δὸσ τὴν χάριν.
μὴ καταφρονήσηισ, πρὸσ θεῶν. ἐν παντὶ δεῖ
καιρῶι τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖν ἁπανταχοῦ·
καὶ τὸν παρατυγχάνοντα τούτου τοῦ μέρουσ
ἔχειν πρόνοιαν κοινόν ἐστι τῶι βίωι
πάντων.

ΔΑΟΣ.

(secum:)

μετρίωι γε συμπέπλεγμαι ῥήτορι.
τί γὰρ μετεδίδουν!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐμμενεῖτ' οὖν, εἰπέ μοι,
οἷσ ἂν δικάσω;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

πάντωσ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἀκούσομαι· τί γὰρ
τὸ κωλύον; σὺ πρότεροσ ὁ σιωπῶν λέγε.

ΔΑΟΣ.

μικρόν γ' ἄνωθεν, οὐ τὰ πρὸσ τοῦτον μόνον
πραχθένθ', ἵν' ἦι σοι καὶ σαφῆ τὰ πράγματα.
ἐν τῶι δάσει τῶι πλησίον τῶν χωρίων
τούτων ἐποίμαινον τριακοστὴν ἴσωσ,
βέλτιστε, ταύτην ἡμέραν αὐτὸσ μόνοσ,
καὶ ἐκκείμενον παιδάριον εὗρον νήπιον,
ἔχον δέραια καὶ τοιουτονί τινα
κόσμον.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

περὶ τούτων ἐστίν.

ΔΑΟΣ.

οὐκ ἐᾶι λέγειν.

57-60. = fr. 173. ‖ 64. *σὺ* Lef.] *μεσυ* A, *τό με κωλύον* Eitrem. Librarius duas lectiones *κωλύον* *με* (*σύ* superscr.) coniunxit. ‖ 66. *πραχθένθ'*] *-θεντ'* A. ‖ 67. *δάσει*] *δασεῖ* (adi.) vHerwerden. ‖ 72 sq. [*κό*]*σμον* et [*ἐὰ*]*ν* Lef.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐὰν λαλῆισ μεταξύ, τῆι βακτηρίαι
καθίξομαί σου.

ΔΑΟΣ.

καὶ δικαίωσ!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

λέγε.

ΔΑΟΣ.

λέγω.
ἀνειλόμην, ἀπῆλθον οἴκαδ' αὔτ' ἔχων·
τρέφειν ἔμελλον. ταῦτ' ἔδοξέ μοι τότε,
ἐν νυκτὶ βουλὴν δ' — ὅπερ ἅπασι γίγνεται —
διδοὺσ ἐμαυτῶι διελογιζόμην· „ἐμοὶ
τί παιδοτροφίασ καὶ κακῶν! πόθεν δ' ἐγὼ
τοσαῦτ' ἀναλώσω; τί φροντίδων ἐμοί!
τοιουτοσί τισ ἦν;" ἐποίμαινον πάλιν
ἕωθεν. ἦλθεν οὗτοσ — ἔστι δ' ἀνθρακεύσ —
εἰσ τὸν τόπον τὸν αὐτὸν ἐκπρίσων ἐκεῖ
στελέχη· πρότερον δέ μοι συνήθησ ἐγεγόνει.
ἐλαλοῦμεν ἀλλήλοισ. σκυθρωπὸν ὄντα με
ἰδὼν „τί σύννουσ", φησί, „Δᾶοσ;" — „τί γάρ;" ἐγώ·
„περίεργόσ εἰμι!" — καὶ τὸ πρᾶγμ' αὐτῶι λέγω,
ὡσ εὗρον, ὡσ ἀνειλόμην. ὁ δὲ τότε μὲν
εὐθύσ, πρὶν εἰπεῖν πάντ', ἐδεῖθ', „οὕτω τί σοι
ἀγαθὸν γένοιτο, Δᾶε" παρ' ἕκαστον λέγων·
„ἐμοὶ τὸ παιδίον δόσ. οὕτωσ εὐτυχήσ,
„οὕτωσ ἐλεύθεροσ . . . ! γυναῖκα" φησὶ „γὰρ
„ἔχω· τεκούσηι δ' ἀπέθανεν τὸ παιδίον", —
ταύτην λέγων, ἣ νῦν ἔχει τὸ παιδίον.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐδέου σύ γ';

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἐδεόμην.

---

74. [κα]θίξομαι Crönert. || 75 sq. [ἀν]ειλόμην et [τρ]έφειν Lef. || 77 sq. = fr. 733 (βουλὰσ pro -λὴν δ'). || 81. Signum interrogandi scripsit Körte. || 83. ἐκπρίσων] -σσων A, item πρίσσειν (praes.) Phoen. Col. 10 (Gerhard Phoenix von Kolophon, 1907). || 89. ἐδεῖθ'] -τ' A. || 94. [ἔχ]ει Lef. || 95. σύ γ'; ΣΥ. ἐδεόμην Bodin] συρισκε A. Simplicior est haec correctio: *ἐδέου Σύρισκ'; — ἐ[γωγ'], sed Syriscum Smicrines non novit, „dormitasse autem simul et poëtam et scribam quis credat?" (Sudhaus). Cf. pag. xxv *d*.

ΔΑΟΣ.

ὅλην τὴν ἡμέραν
κατέτριψε· λιπαροῦντι καὶ πείθοντί με
ὑπεσχόμην. ἔδωκ'· ἀπῆλθεν, μυρία
εὐχόμενοσ ἀγαθά· λαμβάνων μου κατεφίλει
τὰσ χεῖρασ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐπόεισ ταῦτ';

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἐπόουν.

ΔΑΟΣ.

ἀπηλλάγη.
μετὰ τῆσ γυναικὸσ περιτυχών μοι νῦν ἄφνω
τὰ τότε συνεκτεθέντα τούτωι — μικρὰ δὲ
ἦν ταῦτα καὶ λῆρόσ τισ, οὐθέν! — ἀξιοῖ
ἀπολαμβάνειν· καὶ δεινὰ πάσχειν φήσ', ὅτι
οὐκ ἀποδίδωμ' αὐτὸσ δ' ἔχειν ταῦτ' ἀξιῶ.
ἐγὼ δέ γ' αὐτόν φημι δεῖν ἔχειν χάριν
οὗ μετέλαβεν δεόμενοσ· εἰ μὴ πάντα δὲ
τούτωι δίδωμ', οὐκ ἐξετασθῆναί με δεῖ.
εἰ καὶ βαδίζων εὗρεν ἅμ' ἐμοὶ ταῦτα καὶ
ἦν κοινὸσ Ἑρμῆσ, τὸ μὲν ἂν οὗτοσ ἔλαβεν ἄν,
τὸ δ' ἐγώ. μόνου δ' εὑρόντοσ, οὐ παρὼν τότε
ἅπαντ' ἔχειν οἴει σὲ δεῖν, ἐμὲ δ' οὐδὲ ἕν;
τὸ πέρασ, δέδωκά σοί τι τῶν ἐμῶν ἑκών·
εἰ τοῦτ' ἀρεστόν ἐστί σοι, καὶ νῦν ἔχε,
εἰ δ' οὐκ ἀρέσκει, μετανοεῖσ δ', ἀπόδοσ πάλιν,
καὶ μηδὲν ἀδίκει μηδ' ἐλάττου. πάντα δὲ
τὰ μὲν παρ' ἑκόντοσ, τὰ δὲ κατισχύσαντά με,
οὐ δεῖ σ' ἔχειν. — εἴρηκα τόν γ' ἐμὸν λόγον.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

εἴρηκεν;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐκ ἤκουσασ; εἴρηκεν.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

καλῶσ·
οὐκοῦν ἐγὼ μετὰ ταῦτα. μόνοσ εὗρ' οὑτοσὶ

99. Colon post ἀπηλλάγη scripsit vArnim. || 108. κ[αὶ] in fine Lef. || 109. ἔλα[βεν ἄν] Leo. || 110. *[τότε]. || 112. ἑ[κών] Lef. (cf. vs. 116). || 114 sq. πά[λιν] et δ[ὲ] Lef. || 118ª. Sic distribuit Legrand. Ante οὐκ in A est sig um personae mutatae.

τὸ παιδίον, καὶ πάντα ταῦθ' ἃ νῦν λέγει
ὀρθῶσ λέγει, καὶ γέγονεν οὕτωσ, ὦ πάτερ·
οὐκ ἀντιλέγω. δεόμενοσ, ἱκετεύων ἐγὼ
ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τοῦτ'· ἀληθῆ γὰρ λέγει.
ποιμήν τισ ἐξήγγειλέ μοι, πρὸσ ὃν οὑτοσὶ
ἐλάλησε, τῶν τούτωι συνέργων, ἅμα τινὰ
κόσμον συνευρεῖν αὐτόν. ἐπὶ τοῦτον, πάτερ,
αὐτὸσ πάρεστιν οὑτοσί. — τὸ παιδίον
δόσ μοι, γύναι. —

(Mulier praebet ei infantulum.)

τὰ δέραια καὶ γνωρίσματα
οὗτόσ σ' ἀπαιτεῖ, Δᾶ'· ἑαυτῶι φησι γὰρ
ταῦτ' ἐπιτεθῆναι κόσμον, οὐ σοὶ διατροφήν.
καὶ ἐγὼ συναπαιτῶ κύριοσ γεγενημένοσ
τούτου· σὺ δ' ἐπόησάσ με δούσ. — νῦν γνωστέον,
βέλτιστέ, σοι ταῦτ' ἐστίν, ὡσ ἐμοὶ δοκεῖ,
τὰ χρυσί' — ἢ ταῦθ' ἅττα ποτ' ἐστὶ — πότερα δεῖ
κατὰ τὴν δόσιν τῆσ μητρόσ, ἥτισ ἦν ποτε,
τῶι παιδίωι τηρεῖσθ' ἕωσ ἂν ἐκτραφῆι,
ἢ τὸν λελωποδυτηκότ' αὐτὸν ταῦτ' ἔχειν,
εἰ πρῶτοσ εὗρε τἀλλότρια. — τί οὖν τότε,
ὅτ' ἐλάμβανον τοῦτ', οὐκ ἀπῄτουν ταῦτά σε;
οὔπω παρ' ἐμοὶ τότ' ἦν ὑπὲρ τούτου λέγειν.
ἥκω δὲ καὶ νῦν οὐκ ἐμαυτοῦ σ' οὐδὲ ἓν
ἴδιον ἀπαιτῶν. — „κοινὸσ Ἑρμῆσ“; — μηδὲ ἓν
εὕρισχ' ὅπου πρόσεστι σῶμ' ἀδικούμενον·
οὐχ εὕρεσισ τοῦτ' ἔστιν, ἀλλ' ἀφαίρεσισ.
βλέψον δ' ἐκεῖσε, πάτερ· ἴσωσ ἔσθ' οὑτοσὶ
ὁ παῖσ ὑπὲρ ἡμᾶσ, καὶ τραφεὶσ ἐν ἐργάταισ
ὑπερόψεται ταῦτ', εἰσ δὲ τὴν αὑτοῦ φύσιν
ἀΐξασ ἐλευθέριόν τι τολμήσει ποεῖν,
θηρᾶν λέοντασ, ὅπλα βαστάζειν, τρέχειν
ἐν ἀγῶσι. τεθέασαι τραγωιδούσ, οἶδ' ὅτι,

127-129. Interpunxit Wil. || 127. [*τὸ π*]*α*[*ιδί*]*ον* Bodin. || 134. **ἅττα*] *ατι* A, *ὅ τι* Richards. || 136. *ἐκτρ*[*α*]*φῆι* Lef. || 140. *τότ' . . . λέγειν* Leo] *τουτ' . . . λεγων* A. || 141. <*σ'*> Sudhaus coll. vs. 129. || 143-145, 147, 149-152. Initiales versuum literas tres duasve vel unam supplevit Lef. || 144. = fr. 180. || 145. **δ' ἐκεῖσε*] *δεκακει* A. An **δὲ καὶ ἐκεῖσ'· οὗτόσ ἐστ' ἴσωσ, πάτερ*? Vocem *ἐκεῖσε* postulaverat vHerwerden; simile vitium est Sosipatr. fr. 1^{42}. — *ο*[*ὑτο*]*σὶ* Lef. || 146. [*ὁ πα*]*ῖσ* Jensen. || 148. [*ἄ*(*ι*)*ξ*]*ασ* Leo. || 148^{b} sq. = fr. 722. — **ἐλευθέριον*] *-ρον* A. || 150. Post *ἀγῶσι* punctum scripsit Legrand.

καὶ ταῦτα κατέχεισ πάντα. Νηλέα τινὰ
Πελίαν τ' ἐκείνουσ εὗρε πρεσβύτησ ἀνὴρ
αἰπόλοσ, ἔχων οἵαν ἐγὼ νῦν διφθέραν·
ὡσ δ' ᾔσθετ' αὐτοὺσ ὄντασ αὑτοῦ κρείττονασ,
λέγει τὸ πρᾶγμ', ὡσ εὗρεν, ὡσ ἀνείλετο·
ἔδωκε δ' αὐτοῖσ πηρίδιον γνωρισμάτων,
ἐξ οὗ μαθόντεσ πάντα τὰ καθ' αὑτοὺσ σαφῶσ
ἐγένοντο βασιλεῖσ, — οἱ τότ' ὄντεσ αἰπόλοι!
εἰ δέ γε λαβὼν ἐκεῖνα Δᾶοσ ἀπέδοτο,
αὐτὸσ ἵνα κερδάνειε δραχμὰσ δώδεκα,
ἀγνῶτεσ ἂν τὸν πάντα διετέλουν χρόνον
οἱ τηλικοῦτοι καὶ τοιοῦτοι τῶι γένει.
οὐ δὴ καλῶσ ἔχει τὸ μὲν σῶμ' ἐκτρέφειν
ἐμὲ τοῦτο νῦν, αὐτοῦ δὲ τῆσ σωτηρίασ
ἐλπίδα λαβόντα Δᾶον ἀφανίσαι, πάτερ.
γαμῶν ἀδελφήν τισ διὰ γνωρίσματα
ἐπέσχε· μητέρ' ἐντυχὼν ἐρρύσατο·
ἔσωσ' ἀδελφόν. ὄντ' ἐπισφαλῆ φύσει
τὸν βίον ἁπάντων τῆι προνοίαι δεῖ, πάτερ,
τηρεῖν πρὸ πολλοῦ, ταῦθ' ὁρῶντ', ἐξ ὧν ἔνι. —
„ἀλλ' ἀπόδοσ, εἰ μὴ“ φησ' „ἀρέσκει“. τοῦτο γὰρ
ἰσχυρὸν οἴεταί τι πρὸσ τὸ πρᾶγμ' ἔχειν.
δίκαιον οὐκ ἔστ', εἴ τι τῶν τούτου σε δεῖ
ἀποδιδόναι καὶ τοῦτο πρὸσ ζητεῖσ λαβεῖν,
ἵν' ἀσφαλέστερον πονηρεύσηι πάλιν,
εἰ νῦν τι τῶν τούτου σέσωκεν ἡ Τύχη. —
εἴρηκα. κρῖνον ὅ τι δίκαιον νενόμικασ.

(Mulieri infantem reddit.)

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἀλλ' εὔκριτ' ἐστί. πάντα τὰ συνεκκείμενα
τοῦ παιδίου ἐστί· τοῦτο γιγνώισκω.

ΔΑΟΣ.

καλῶσ.
τὸ παιδίον δ';

---

151. [*κα*]*ὶ* Körte. — *τινὰ*] quoniam additur *ἐκείνουσ*, aptius foret *ποτὲ*. An *ἐκεῖνον* est legendum? || 157. *καθ'*] *κατ'* A. || 158. = com. adesp. fr. 488 (*βασιλεῖσ ἐγένοντο*). || 159. *γε* Lef.] *κε*. || 160. *αὐτὸσ* Crönert] *αυτω* A. || 162. = fr. 181. — *οἱ*] *η* A, sed *οι* fr. 181; corr. Lef. || 163. *καλῶ*[*σ ἔχ*]*ει* [*τὸ*] Lef. || 164. [*νῦ*]*ν*[, *αὐτ*]*οῦ* Lef. || 170. Virgulam post *τηρεῖν* delevit, post *πολλοῦ* scripsit Bodin. || 171. *φησ'* Leo] *φησιν* A. || 173 sq. Sic interpunxit Wil. || 173. **δίκαιον οὐκ ἔστ'*] *ουκεστιδικαιον* A numeris molestis; Sudhaus *οὐκέτι δ.* || 174. *ζητεῖσ*] **ζητεῖν* (ut *καὶ τοῦτο* valeat *istud quoque*)?

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐ γνώσομ' εἶναι, μὰ Δία, σοῦ
τοῦ νῦν ἀδικοῦντοσ, τοῦ βοηθοῦντοσ δὲ καὶ
ἐπεξιόντοσ τῶι ἀδικεῖν μέλλοντι σοί.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

πόλλ' ἀγαθά σοι γένοιτο!

ΔΑΟΣ.

δεινή γ' ἡ κρίσισ,
νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρ'! ἅπανθ' εὑρὼν μόνοσ
ἅπαντα περιέσπασμ'· ὁ δ' οὐχ εὑρὼν ἔχει.
οὐκοῦν ἀποδιδῶ;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

φημί.

ΔΑΟΣ.

δεινή γ' ἡ κρίσισ,
ἢ μηθὲν ἀγαθόν μοι γένοιτο!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

φέρε ταχύ.

ΔΑΟΣ.

ὦ Ἡράκλεισ, ἃ πέπονθα!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τὴν πήραν χάλα
καὶ δεῖξον· ἐν ταύτηι περιφέρεισ γάρ.

(Ad abiturum Smicrinem:)

βραχὺ
πρόσμεινον, ἱκετεύω σ', ἵν' ἀποδῶι.

ΔΑΟΣ.

τί γὰρ ἐγὼ
ἐπέτρεψα τούτωι!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

δόσ ποτ', ἐργαστήριον.

---

180. Δί[α, σοῦ] Lef., Δί[' ἐγὼ] Mazon. || 181. δ[ὲ] Croiset. — [καὶ] Crönert. || 182. τῶι ἀδικεῖν] ταδικειν A; cf. Ar. Vesp. 627, 1007. || 183. γένοιτο Lef.] γενοιτ' A. — [κρίσισ] Lef. || 184. σωτῆρ'· ἅπανθ' vArnim] -ρα· πάνθ' Lef. — [μόνοσ] vArnim, [ἐγὼ] Lef. || 185. ἔ[χει] Wil. || 186. κρ[ίσισ] Lef. || 187. τ[αχύ] Leo. || 188 sq. Sic distribuit Wil. || 188. χ[άλα] Körte. || 189ᵇ sq.ᵃ Syrisci esse vidit Leo, Davo dabat Lef. (ante βρ in A est:). || 189. βρ[αχὺ] Lef. || 190. ἀποδῶι Leo] αποδω (secundum morem suum) A. — 191ᵇ. Smicrini dedit Leo.

ΔΑΟΣ.

αἰσχρά γε πέπονθα.

(Crepundia e pera exprompta tradit Syrisco.)

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

πάντ' ἔχεισ;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

οἶμαί γε δή,
εἰ μή τι καταπέπωκε, τὴν δίκην ἐμοῦ
λέγοντοσ. — ὡσ ἡλίσκετ'! οὐκ ἂν ᾠόμην.
ἀλλ' εὐτύχει, βέλτιστε.

(In urbem abit Smicrines.)

τοιούτουσ ἔδει
θᾶττον δικάζειν πάντασ.

ΔΑΟΣ.

ἀδίκου πράγματοσ!
ὦ Ἡράκλεισ, οὐ γέγονε δεινοτέρα κρίσισ.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

πονηρὸσ ἦσθασ.

ΔΑΟΣ.

ὦ πονήρ', ὅπωσ σὺ νῦν
τούτωι φυλάξεισ αὔθ', ἕωσ ἂν ἐκτραφῆι.
εὖ ἴσθι, τηρήσω σε πάντα τὸν χρόνον.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

οἴμωζε καὶ βάδιζε.

(Abit Davus.)

σὺ δὲ ταυτί, γύναι,
λαβοῦσα πρὸσ τὸν τρόφιμον ἐνθάδ' εἴσφερε.
Χαιρέστρατον νῦν γὰρ μενοῦμεν ἐνθάδε,
εἰσ αὔριον δ' ἐπ' ἔργον ἐξορμήσομεν
τὴν ἀποφορὰν ἀποδόντεσ. — ἀλλὰ ταῦτα δεῖ
πρῶτ' ἀπαριθμῆσαι καθ' ἕν. ἔχεισ κοιτίδα τινά;
βάλλ' εἰσ τὸ προκόλπιον.

(Sinum tendit mulier, dum singula promit Syriscus. — E Charisii villa prodit Onesimus.)

---

192. [αἰ]σχρά Leo. — γε Wil] γ'ά (γ'..ά) A. || 192b sq. Distinxit Wil. || 193. [εἰ] Lef. || 194. *Sic interpunxi. || 195. τοιού[τουσ] vArnim, τοιοῦτόν γ' dederat Croiset. — ἔδ[ει] Croiset. || 196. θᾶτ[τον] Lef. — [ἀδί]κ[ου πράγμ]ατοσ Croiset. || 197. δειν[οτέρα] Sudhaus. — [κρ]ίσ[ι]σ Lef. || 198. Post ἦσθασ personam mutavit vArnim. — [ὅπωσ σ]ὺ Croiset. || 199. αὐτ[ά, ἕωσ ἂν ἐκτραφ]ῆι Sudhaus. || 200. π[άν]τα [τὸ]ν χρό]νον Lef. || 205 sq. *δεῖ] μοι A, quo servato Lef. ἀπαρίθμησαι.

Syriscus, Onesimus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(secum:)

μάγειρον βραδύτερον
οὐδεὶσ ἑόρακε! τηνικαῦτ' ἐχθὲσ πάλαι
ἔπινον.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

οὑτοσὶ μὲν εἶναι φαίνεται
ἀλεκτρυών τισ. καὶ μάλα στριφνόσ. λαβέ.
τουτὶ δὲ διάλιθόν τι. πέλεκυσ οὑτοσί.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(adspectis Syrisco et muliere, secum:)

τί ταῦθ';

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ὑπόχρυσοσ δακτύλιόσ τισ οὑτοσί,
αὐτὸσ σιδηροῦσ. γλύμμα ταῦροσ ἢ τράγοσ·
οὐκ ἂν διαγνοίην. Κλεόστρατοσ δέ τίσ
ἐστιν ὁ ποήσασ, ὥσ λέγει τὰ γράμματα.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(accedens:)

ἀπόδειξον.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

(anulum ei praebens:)

ἤν. σὺ δ' εἶ τίσ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὗτόσ ἐστι!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τίσ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὁ δακτύλιοσ.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ὁ ποῖοσ; οὐ γὰρ μανθάνω.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τοῦ δεσπότου τοῦ ἐμοῦ Χαρισίου.

---

213. *τ[αῦ]ροσ* Lef. || 215. *[ἐστι]ν* Lef. || 216. *[ἀπό]δειξον* Richards, ut Circ. fr. 2; *[ἐπί]δειξον* Sudhaus coll. Plat. com. fr. 173. — *[ο]ὗτοσ* Wil., *[α]ὐτόσ* Lef. || 217. *[ὁ δα]κτύλιοσ* Lef. — *ὁ ποῖοσ] *ὁποῖοσ* Lef. || 218. *[τοῦ] δεσπ.* Lef.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

χολᾶισ!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὃν ἀπώλεσεν.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

τὸν δακτύλιον θέσ, ἄθλιε.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τὸν ἡμέτερον σοὶ θῶ; πόθεν δ' αὐτὸν λαβὼν
ἔχεισ;

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

Ἄπολλον καὶ θεοί, δεινοῦ κακοῦ!
οἷον τὸ σῶσαι χρήματ' ἐστὶν ὀρφανοῦ
παιδόσ! ὁ προσελθὼν εὐθὺσ ἁρπάζειν βλέπει. —
τὸν δακτύλιον θέσ, φημί.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

προσπαίζεισ ἐμοί;
τοῦ δεσπότου ἐστί, νὴ τὸν Ἀπόλλω καὶ θεούσ.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ἀποσφαγείην πρότερον ἂν δήπουθεν ἢ
τούτωι τι καθυφείμην! ἄραρε, δικάσομαι
ἅπασι καθ' ἕνα. — παιδίον ἐστίν, οὐκ ἐμά.

(Ad uxorem:)

στρεπτόν τι τουτί· λαβὲ σύ. πορφυρᾶ πτέρυξ.
εἴσω δὲ πάραγε.

(Abit mulier cum infantulo in aedes Charisii. — Ad Onesimum:)

σὺ δὲ τί μοι λέγεισ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἐγώ;
Χαρισίου ἐστὶν οὑτοσί· τοῦτόν ποτε
μεθύων ἀπώλεσ', ὡσ ἔφη.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

Χαιρεστράτου
εἴμ' οἰκέτησ· ἢ σῶιζε τοῦτον ἀσφαλῶσ,
ἢ ἐμοὶ δόσ, ἵν' ἐγώ σοι παρέχω σῶν.

---

219. [ὃν ἀ]πώλεσεν Lef. ‖ 220. [τὸν ἡμέτ]ερον Lef. ‖ 221. [ἔχεισ] Lef. ‖ 222. οἷον] Lef. — τὸ Körte] π . (ἀποσῶσαι) legerat Lef. ‖ 223. [παι]δόσ Wil. ‖ 224. [τὸν δα]κτύλιον Lef. — Interrogandi signum scripsit vArnim. ‖ 227. [τ]ι Lef. — [κα]θυφείμην v. Arnim. ‖ 229. *Sic interpunxi. ‖ 230. πάρ[αγ]ε. [σὺ] Lef. ‖ 232. με[θύων ἀπώλ]εσ' Lef. ‖ 234. *ἐμοὶ] μοι A. — δ[όσ] Lef. — [ἵν' ἐγ]ώ Jensen. — *σ[οι].

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

βούλομαι
αὐτὸσ φυλάττειν.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

οὐδὲ ἕν μοι διαφέρει·
εἰσ ταὐτὸ γὰρ παράγομεν, ὡσ ἐμοὶ δοκεῖ,
δεῦρ' ἀμφότεροι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

νυνὶ μὲν οὖν συνάγουσι καὶ
οὐκ ἔστιν εὔκαιρον τὸ μηνύειν ἴσωσ
αὐτῶι περὶ τούτων· αὔριον δέ.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

καταμενῶ
αὔριον, ὅτωι βούλεσθ' ἐπιτρέπειν ἑνὶ λόγωι
ἕτοιμοσ.

(Secum:)

οὐδὲ νῦν κακῶσ ἀπήλλαχα.
πάντων δ' ἀμελήσανθ', ὡσ ἔοικεν, δεῖ δίκασ
μελετᾶν· διὰ τουτὶ πάντα νυνὶ σῴζεται.

(Abeunt ambo in villam Charisii.)

Ludit chorus.

ACTUS TERTIUS.

(E Charisii villa prodit Onesimus.)

Onesimus solus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τὸν δακτύλιον ὥρμηκα πλεῖν ἢ πεντάκισ
τῶι δεσπότηι δεῖξαι προσελθών· καὶ σφόδρα
ὢν ἐγγὺσ ἤδη, καὶ πρὸσ αὐτῶι παντελῶσ,
ἀναδύομαι. καὶ τῶν πρότερόν μοι μεταμέλει

235. φ[υλάττειν . οὐ]δὲ Croiset; cf. vs. 199. || 243. Post hunc vs. in A est series punctorum, sub qua χο ρ ου. — Chori adventantis quod nulla in poëtae verbis hic fit mentio, ut supra vs. 34-36 et Circ. 71 sq. et passim apud Aristophanem est facta, ea res indicio est nostro loco non primum fabulae actum claudi, sed secundum. || 246. ἤ[δη] Lef.

μηνυμάτων. λέγει γὰρ ἐπιεικῶσ πυκνά·
„ὡσ τὸν φράσαντα ταῦτά μοι κακὸν κακῶσ
ὁ Ζεὺσ ἀπολέσαι!“ — μή με δή, διαλλαγεὶσ
πρὸσ τὴν γυναῖκα, τὸν φράσαντα ταῦτα καὶ
συνειδότ' ἀφανίσηι λαβών. καλῶσ ἔχει·
ἕτερόν τι πρὸσ τούτοισ κυκᾶν οὐ βούλομαι.
καὶ ἐνταῦθα κακὸν ἔνεστιν ἐπιεικῶσ μέγα.

(E Charisii villa proruit Abrotonon citharam tenens.)

Onesimus, Abrotonon.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

(ad unum e ministris post scenam latentem, retinere autem ipsam conatum:)

ἐᾶτέ μ', ἱκετεύω σε, καὶ μή μοι κακὰ
παρέχετ'.

(Secum:)

ἐμαύτην, ὡσ ἔοικεν, ἀθλία
λέληθα χλευάζουσ'. ἐραστὴσ φαίνεται,
θεῖον δὲ μισεῖ μῖσοσ ἄνθρωπόσ μέ τι·
οὐκέτι μ' ἐᾶι γὰρ οὐδὲ κατακεῖσθαι, τάλαν,
παρ' αὑτόν, ἀλλὰ χωρίσ.

---

249. *κακ[ῶσ]* Lef. ‖ 250. *με δὴ διαλλαγ[εὶσ]* Leo, *μ' ἕληι διαλλαγ[ὴν]* legerat Lef. ‖ 251. *ταῦτ[α καὶ]* Lef. ‖ 252. *[ἔχει]* Eitrem. ‖ 253. *[οὐ βούλομαι]* Leo, *[φυλάξομαι]* Wil. ‖ 254. *[μέγα]* Wil. ‖ 255. *ἐᾶτε]* *εαγε* legerat Lef., corr. Wil. ‖ 256. **ἀθλ[ία]*. ‖ 257. **ἐρασ[τὴσ φαίνεται* vel *ἐλέγετο]*. — Post hunc vs. Lef. statuebat lacunam duarum paginarum; sed quoniam duplicia huius quaternionis folia integra supersunt duo et tertii pars maior, patet aut intimum quaternionis folium duplex sive versus 140 interiisse, aut sic quaternionem fuisse dispositum:

vs. 419 sqq.
vs. 43—115. — „ 400 sqq.
„ 116—189. — „ 328—399.
„ 190—257. — „ 258—327.

Et ita se habuisse rem manifestum est, nihil enim hoc loco desideratur; immo Onesimi cum Abrotono colloquium infinitae prorsus foret longitudinis, si centum etiam et quadraginta accederent versus. Res ab Arnimio, Legrandio, me eodem tempore perspecta, dein etiam clarius illustrata est Körtii acuta observatione de ratione qua codicis folia plicata et coniuncta fuerunt (supra pag. XXIV). ‖ 258. *μέ τι]* *μ' ετι* A.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(secum :)

ἀλλ' ἀποδῶ πάλιν
παρ' οὗ παρέλαβον ἀρτίωσ; ἄτοπον.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

(ut supra :)

τάλασ
οὗτοσ! τί τοσοῦτον ἀργύριον ἀπολλύει;
ἐπεὶ τό γ' ἐπὶ τούτωι τὸ τῆσ θεοῦ φέρειν
κανοῦν ἔμοιγ' οἷόν τε νῦν ἐστ', ὦ τάλαν·
„ἁγνὴ γάμων“ γάρ, φασίν, ἡμέραν τρίτην
ἤδη κάθημαι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(ut supra :)

πῶσ ἂν οὖν, πρὸσ τῶν θεῶν . . .
πῶσ ἄν, ἱκετεύω . . .

(Supervenit Syriscus, Abrotonon autem advertit quod sequitur colloquium.)

Onesimus, Abrotonon, Syriscus.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

ποῦ ἐστιν ὃν ζητῶν ἐγὼ
περιέρχομ';

(Adspicit Onesimum.)

οὗτοσ ἔνδον. — ἀπόδοσ, ὦ ἀγαθέ,
τὸν δακτύλιον ἢ δεῖξον ὧι μέλλεισ ποτέ.
κρινώμεθ'· ἐλθεῖν δεῖ μέ ποι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τοιουτονί
ἐστιν τὸ πρᾶγμ', ἄνθρωπε· τοῦ μὲν δεσπότου
ἔστ', οἶδ' ἀκριβῶσ, οὑτοσὶ Χαρισίου,
ὀκνῶ δὲ δεῖξαι· πατέρα γὰρ τοῦ παιδίου
αὐτὸν ποῶ σχεδόν τι τοῦτον προσφέρων,
μεθ' οὗ συνεξέκειτο.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

πῶσ, ἀβέλτερε;

263-265. Respiciuntur a Diogeniano II 46 (Headlam), vs. 265 etiam in schol. Eur. Hipp. 135-138 (Leo) = Men. fr. 920. || 265. ἡμ[έραν τρίτ]ην Croiset. || 267. ἐστ[ιν ὃν ζη]τῶν Leo. || 268. [ἀπόδοσ] Wil.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

Ταυροπολίοισ ἀπώλεσεν τοῦτόν ποτε,
παννυχίδοσ οὔσησ καὶ γυναικῶν· κατὰ λόγον
ἐστὶν βιασμὸν τοῦτον εἶναι παρθένου,
ἡ δ' ἔτεκε τοῦτο καὶ ἐξέθηκε δηλαδή.
εἰ μέν τισ οὖν εὑρὼν ἐκείνην προσφέροι
τοῦτον, σαφὲσ ἄν τι δεικνύοι τεκμήριον·
νυνὶ δ' ὑπόνοιαν καὶ ταραχὴν ἔχει.

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

σκόπει
αὐτὸσ περὶ τούτων· εἰ δ' ἀνασείεισ, ἀπολαβεῖν
τὸν δακτύλιόν με βουλόμενοσ δοῦναί τέ σοι
μικρόν τι, ληρεῖσ· οὐκ ἔνεστιν οὐδὲ εἶσ
παρ' ἐμοὶ μερισμόσ.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐδὲ δέομαι!

ΣΥΡΙΣΚΟΣ.

δεῦρο δὴ
ἥξω διαδραμών — εἰσ πόλιν γὰρ ἔρχομαι
νυνί — περὶ τούτων εἰσόμενοσ τί δεῖ ποεῖν.
(Abit Syriscus.)

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὸ παιδάριον, ὃ νῦν τιθηνεῖθ' ἡ γυνή,
'Ονήσιμ', ἔνδον, οὗτοσ εὗρεν ἀνθρακεύσ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ναί, φησίν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὡσ κομψόν, τάλαν!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

καὶ τουτονὶ
τὸν δακτύλιον ἐπόντα τοῦ ἐμοῦ δεσπότου.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

αἶ, δύσμορ'! εἶτ', εἰ τρόφιμοσ ὄντωσ ἐστί σου,
τρεφόμενον ὄψει τοῦτον ἐν δούλου μέρει,
κοὐκ ἂν δικαίωσ ἀποθάνοισ;

---

276. *Ταυροπολίο σ*] *-πωλ-* A, item vs. 342. || 281. *ἄν τι δεικνύοι* Croiset] *ανδειχνυ . . αντι* A. || 284-286. [*τὸ*]*ν*, [*μι*]*κρόν*, [*πα*]*ρ'* Lef. — [*δε*]*ῦρο* Sudhaus. — [*δὴ*] Jensen. || 287. [*ἥξω*] Wil. || 288. [*νυνί*] Wil. || 289-292. [*τὸ*], [*'Ον*]*ήσιμ'*, [*ναί*], [*τὸ*]*ν* Lef., pro [*ναί*] 291 Robert [*ὡσ*]. || 293. Distinxit Leo.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὅπερ λέγω,
τὴν μητέρ' οὐδεὶσ οἶδεν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ἀπέβαλεν δέ, φήσ,
Ταυροπολίοισ αὐτόν;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

παροινῶν γ', ὡσ ἐμοὶ
τὸ παιδάριον εἶφ', ἀκόλουθοσ.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

δηλαδὴ
εἰσ τὰσ γυναῖκασ παννυχιζούσασ μόνοσ
ἐνέπεσε· καὶ ἐμοῦ γὰρ παρούσησ ἐγένετο
τοιοῦτον ἕτερον.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

σοῦ παρούσησ;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

πέρυσι, ναί,
Ταυροπολίοισ. παισὶν γὰρ ἔψαλλον κόραισ,
αὐτή θ' ὁμοῦ συνέπαιζον. οὐδ' ἐγὼ τότε...
οὔπω γὰρ ἄνδρ' ᾔδη τί ἔστι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

καὶ μάλα.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

μὰ τὴν Ἀφροδίτην.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τὴν δὲ γοῦν παῖδ' ἥτισ ἦν
οἶσθασ;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

πυθοίμην ἄν· παρ' αἷσ γὰρ ἦν ἐγὼ
γυναιξί, τούτων ἦν φίλη.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

πατρὸσ τίνοσ
ἤκουσασ;

---

298. *In fine versus delevi punctum a Lefeburio scriptum. || 299. μόνοσ] -νασ vHerwerden. || 300. ἐνέ[πεσε· καὶ ἐμο]ῦ Leo. || 302. Ταυροπ[ολίοισ] Croiset. — [π]αι[σὶν] Capps. || 303. *αὐτ[ή] θ' [ὁμοῦ συ]νέπαιζον, item simul mecum Head am, [συ]νέπαιζον et vArnim. || 304. ᾔδη] ηδειν A. || 305. *<γοῦν>, δὲ παῖδ<ά γ'> ἥτισ ἦν Wil., δὲ παῖδ' ἥτισ <ποτ'> vArnim.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐδὲν οἶδα. πλὴν ἰδοῦσά γε
γνοίην ἂν αὐτήν. εὐπρεπήσ τισ, ὦ θεοί!
καὶ πλουσίαν ἔφασάν τιν'.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

αὕτη ἐστὶν τυχόν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκ οἶδ'· ἐπλανήθη γὰρ μεθ' ἡμῶν οὖσ' ἐκεῖ,
εἶτ' ἐξαπίνησ κλάουσα προστρέχει μόνη,
τίλλουσ' ἑαυτῆσ τὰσ τρίχασ, καλὸν πάνυ
καὶ λεπτόν, ὦ θεοί, ταραντῖνον σφόδρα
ἀπολωλεκυῖ'· ὅλον γὰρ ἐγεγόνει ῥάκοσ.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

καὶ τοῦτον εἶχεν;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

εἶχ' ἴσωσ, ἀλλ' οὐκ ἐμοὶ
ἔδειξεν. οὐ γὰρ ψεύσομαι.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τί χρὴ ποεῖν
ἐμὲ νῦν;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὅρα σὺ τοῦτ'· ἐὰν δὲ νοῦν ἔχηισ
ἐμοί τε πείθηι, τοῦτο πρὸσ τὸν δεσπότην
φανερὸν ποήσεισ. εἰ γάρ ἐστ' ἐλευθέρασ
παιδόσ, τί τοῦτον δεῖ τὸ συμβὰν λανθάνειν;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

πρότερον ἐκείνην ἥτισ ἐστίν, Ἀβρότονον,
εὕρωμεν· ἐπὶ τούτωι δ' ἐμοὶ σύμπραττε νῦν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκ ἂν δυναίμην, τὸν ἀδικοῦντα πρὶν σαφῶσ
τίσ ἐστιν εἰδέναι. φοβοῦμαι τοῦτ' ἐγώ,
μάτην τι μηνύειν πρὸσ ἐκείνασ ἃσ λέγω.

---

310. αὕτη vArnim] αὐτή Lef. — Interrogandi signo versum clausit Sudhaus. || 316. [εἶ]χεν Lef. || 318. νοῦν Lef.] νυν A. || 319. δεσπότ[ην] Lef. || 320 sq. ἐλευθέρα[σ] παιδόσ, τί Leo] -ρα, παιδόσ τι Lef. — δεῖ τὸ συμβὰν λανθάνειν; Wil.] λανθανειν δειτοσυμ[A (γε[supra), λ. δ. τὸ γεγονόσ Leo, συμ[βεβηκόσ] (γε[γονόσ] supra) supplens cum Headlamo. || 322. ἐστίν] εστ' A. || 323. σύμπραττε νῦν Wil.] συνυν[π]ρα[ττε] A. || 324. [σαφῶσ] Lef. || 325. ἐ[γώ] Körte. || 326 sq. λ[έγω] et λαβ[ὼν] Lef.

τίσ οἶδεν εἰ καὶ τοῦτον ἐνέχυρον λαβὼν
τότε τισ παρ' αὐτοῦ τῶν παρόντων ἀπέβαλεν
ἕτεροσ; κυβεύων τυχὸν ἴσωσ ἢ εἰσ συμβολὰσ
ὑπόθημ' ἔδωκ', ἢ συντιθέμενοσ περί τινοσ
περιείχετ', εἶτ' ἔδωκεν. ἕτερα μυρία
ἐν τοῖσ πότοισ τοιαῦτα γίγνεσθαι φιλεῖ.
πρὶν εἰδέναι δὲ τὸν ἀδικοῦντ', οὐ βούλομαι
ζητεῖν ἐκείνην οὐδὲ μηνύειν ἐγὼ
τοιοῦτον οὐδέν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐ κακῶσ μέντοι λέγεισ. —
τί οὖν ποήσει τισ;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

θέασ', Ὀνήσιμε·
ἂν συναρέσηι σοι τοὐμὸν ἐνθύμημ' ἄρα,
ἐμὸν ποήσομαι τὸ πρᾶγμα τοῦτ' ἐγώ,
τὸν δακτύλιον λαβοῦσά τ' εἴσω τουτονὶ
εἴσειμι πρὸσ ἐκεῖνον.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

λέγ' ὃ λέγεισ· ἄρτι γὰρ
νοῶ.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

κατιδών μ' ἔχουσαν ἀνακρινεῖ πόθεν
εἴληφα. φήσω· „Ταυροπολίοισ, παρθένοσ
ἔτ' οὖσα“, — τἀκείνηι γενόμενα πάντ' ἐμὰ
ποουμένη· τὰ πλεῖστα δ' αὐτῶν οἶδ' ἐγώ.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἄριστά γ' ἀνθρώπων!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ἐὰν δ' οἰκεῖον ἦι
αὐτῶι τὸ πρᾶγμ', εὐθὺσ μάλ' ἥξει φερόμενοσ
ἐπὶ τὸν ἔλεγχον, καὶ μεθύων γε νῦν ἐρεῖ
πρότεροσ ἅπαντα καὶ προπετῶσ. ἃ δ' ἂν λέγηι,
προσομολογήσω, τοῦ διαμαρτεῖν μηδὲ ἓν
προτέρα λέγουσ'.

329. *<ἤ>. ‖ 335. [κα]κῶ[σ] Lef. ‖ 336. ποήσει] -σηι A^2; cf. comment. ‖ 337. [ἐν]θύμημ' Lef. ‖ 338. πρᾶ[γμ]α τ[ο]ῦτ' Lef. ‖ 339. λαβο[ῦσ]ά τ' [ε]ἴσω Lef. ‖ 340 sq.* = fr. 182, cuius pars prior legi antehac non potuit. ‖ 343. *τἀκείνηι] τατεκειvη A; in archetypo igitur fuit $\overset{\tau'}{\text{ταεκειvη}}$. ‖ 346. *<μάλ'>, Sudhaus <μὲν>.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὑπέρευγε, νὴ τὸν Ἥλιον!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὰ κοινὰ ταυτὶ δ' ἀκηκιοῦμαι τῶι λόγωι,
τοῦ μὴ διαμαρτεῖν· „ὡσ δ' ἀναιδὴσ ἦσθα καὶ
ἰταμόσ τισ!“

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

εὖγε!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

„κατέβαλεσ δέ μ' ὡσ σφόδρα!
ἱμάτια δ' οἷ' ἀπώλεσ' ἡ τάλαιν' ἐγώ!“
φήσω. πρὸ τούτου δ' ἔνδον αὐτὸ βούλομαι
λαβοῦσα κλαῦσαι καὶ φιλῆσαι καὶ πόθεν
ἔλαβεν ἐρωτᾶν τὴν ἔχουσαν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

Ἡράκλεισ!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὸ πέρασ δὲ πάντων „παιδίον τοίνυν“ ἐρῶ
„τουτὶ γεγονόσ σοι“ — καὶ τὸ νῦν εὑρημένον
δείξω.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

πανούργωσ καὶ κακοήθωσ, Ἀβρότονον!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ἂν δ' ἐξετασθῆι ταῦτα καὶ φανῆι πατὴρ
ὢν οὗτοσ αὐτοῦ, τὴν κόρην ζητήσομεν
κατὰ σχολήν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἐκεῖνο δ' οὐ λέγεισ, ὅτι
ἐλευθέρα γίγνει σύ· τοῦ γὰρ παιδίου
μητέρα σε νομίσασ λύσετ' εὐθὺσ δηλαδή.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκ οἶδα· βουλοίμην δ' ἄν.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐ γὰρ οἶσθα σύ; —
ἀλλ' οὐ χάρισ τισ, Ἀβρότονον, τούτων ἐμοί;

---

352. δ' Headlam] θ' A, del. Wil.; item vs. 504, 531 Circ. 24 Sam. 335; cf. ad vs. 503. ‖ 353. ἰταμόσ] καιταμοσ A. ‖ 354-362. Duas tresve litteras Lef. supplevit singulorum versuum initio. ‖ 359. *[του]τί, [ἐσ]τι Headlam; an in A sit [ἤδ]η (Lef.) dubitatur. ‖ 367. [οὐ] Lef., [οὖν] Sudhaus, οὐ (ν superscr.) in A legisse se ratus, ἦ Wil.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

νὴ τὼ θεώ· πάντων γ' ἐμαυτῆι σ' αἴτιον
ἡγήσομαι τούτων.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἐὰν δὲ μηκέτι
ζητῆισ ἐκείνην ἐξεπίτηδεσ, ἀλλ' ἐᾶισ
παρακρουσαμένη με, πῶσ τὸ τοιοῦθ' ἕξει;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τάλαν!
τίνοσ ἕνεκεν; παίδων ἐπιθυμεῖν σοι δοκῶ;
ἐλευθέρα μόνον γενοίμην! ὦ θεοί,
τοῦτον λάβοιμι μισθὸν ἐκ τούτων!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

λάβοισ!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκοῦν συναρέσκει σοι;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

συναρέσκει διαφόρωσ.
ἂν γὰρ κακοηθεύσηι, μαχοῦμαί σοι τότε·
δυνήσομαι γάρ. ἐν δὲ τῶι παρόντι νῦν
ἴδωμεν εἰ τοῦτ' ἔστιν.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκοῦν συνδοκεῖ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

μάλιστα.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τὸν δακτύλιον ἀποδίδου ταχύ.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

λάμβανε.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

φίλη Πειθοῖ, παροῦσα σύμμαχοσ
πόει κατορθοῦν τοὺσ λόγουσ οὓσ ἂν λέγω.

(Anulo ab Onesimo accepto Abrotonon in Charisii villam abit.)

---

368. *πάντων*] *πάντωσ* Vollgraff. — **ἐμαυτῆι σ'*] *εμαυτησ* A (-*τῆσ* Lef.). || 369. *Post *τούτων* delevi *σ'*. Cf. Circ. 230. || 372. Signum interrogandi post *ἕνεκεν* scripsit vArnim. — [*π*]*αίδ*[*ω*]*ν* Lef. || 374. *λάβοι*[*μι μ*]*ισθὸν* Lef. || 375. **συ*[*ναρ*]*έ*[*σκει σ*]*οι;* || 380. *φίλη Πειθοῖ* = fr. 981. || 381. *π*[*ό*]*ει* Körte coll. Aristaeneti verbis II 1 hunc locum imitati.

Onesimus solus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τοπαστικὸν τὸ γύναιον! ὡσ ᾔισθηθ᾿ ὅτι
κατὰ τὸν ἔρωτ᾿ οὐκ ἔστ᾿ ἐλευθερίασ τυχεῖν,
ἄλλωσ δ᾿ ἀλύει, τὴν ἑτέραν πορεύεται
ὁδόν. ἀλλ᾿ ἐγὼ τὸν πάντα δουλεύσω χρόνον,
λέμφοσ, ἀπόπληκτοσ, οὐδαμῶσ προνοητικὸσ
τὰ τοιαῦτα. — παρὰ ταύτησ δ᾿ ἴσωσ τι λήψομαι,
ἂν ἐπιτύχηι· καὶ γὰρ δίκαιον. — ὡσ κενὰ
καὶ διαλογίζομ᾿ ὁ κακοδαίμων, προσδοκῶν
χάριν κομιεῖσθαι παρὰ γυναικόσ! μὴ μόνον
κακόν τι προσλάβοιμι! — νῦν ἐπισφαλῆ
τὰ πράγματ᾿ ἐστὶ τὰ περὶ τὴν κεκτημένην.
ταχέωσ ἐὰν γὰρ εὑρεθῆι πατρὸσ κόρη
ἐλευθέρου μήτηρ τε τοῦ νῦν παιδίου
γεγονυῖ᾿, ἐκείνην λήψεται, ταύτην ἀφείσ.
ἐμὲ ταῦτ᾿ ἄμεινον νῦν ἀπολείπειν οἷσ μέλει!
καὶ νῦν χαριέντωσ ἐκνενευκέναι δοκῶ
τὸ μὴ δι᾿ ἐμοῦ ταυτὶ κυκᾶσθαι. χαιρέτω
τὸ πολλὰ πράττειν! ἂν δέ τισ λάβηι μ᾿ ἔτι
περιεργασάμενον ἢ λαλήσαντ᾿, ἐκτεμεῖν
δίδωμ᾿ † ἐμαυτοῦ τοὺσ ὀδόντασ. †

(Prodit Smicrines.)

ἀλλ᾿ οὑτοσὶ
τίσ ἐσθ᾿ ὁ προσιών; Σμικρίνησ ἀναστρέφει

---

382. *τοπαστικὸν*] *τό γ᾿ ἀστικὸν* legerat Lef., corr. Wil. — **ᾔισθηθ᾿*] *ησθεθ᾿* A, *ἔρπεθ᾿* legerat Lef. ‖ 386 sq. Post *προνοητικόσ* punctum del. vArnim, post *τοιαῦτα* scripsit. ‖ 389-391ᵃ = fr. 564 (*καίτοι λογίζομ᾿* et *χάριν παρὰ γ. κ.*), ubi accreverunt verba *καὶ κάλλιστ᾿ ἔχει* (ad versum explendum addita) et versus *οὐκ ἐν γυναικὶ φύεται πιστὴ χάρισ*, quem non esse Menandri, sed Euripidi potius tribuendum, senserat Dobree. ‖ 390. *μόν*[*ον*] Lef. ‖ 392. *κεκτημέ*[*νην*] Lef. ‖ 393. *κόρ*[*η*] Lef. ‖ 394 sq. *παιδί*[*ου*] *γεγονυ*[*ῖ᾿*] Körte, *παιδὸ*[*σ ὃσ*] *γέγονε*[*ν*] legerat Lef. ‖ 395. [*ἀφείσ*] vArnim. ‖ 396. **ἐ*[*μ*]*ὲ* [*ταῦτ᾿ ἄμε*]*ιν*[*ο*]*ν* [*νῦ*]*ν* et **ο*[*ἷσ μέλει*]. ‖ 397. **δ*[*οκῶ*]. ‖ 398. *χαιρέ*[*τω*] Lef. ‖ 399. *πολλὰ*] *μαλλα* legerat Lef., corr. Wil. — [*ἔτι*] Lef. ‖ 400-407 et 411-418 duabus laciniis iunctis concinnavit Wil. et huc rettulit. ‖ 400. *ἐκτεμεῖν*] *-μεισ* legerat Lef., corr. Wil. ‖ 401. *ὀδόντασ*] neque metro aptum neque contextui; tentavi (sed dubitanter admodum) *νέφρουσ*,
ορχεισ
vitium ex *νεφρουσ* natum esse suspicatus coll. Philippid. fr. 3 et simili vitio vs. 321, sed *linguae* potius mentionem requiri iure suo obiecit Sudhaus. Haud sane ineptum foret ex. gr. *λαλήσανθ᾿ ἓν μόνον,* | *τὴν γλῶτταν ἐκτεμεῖν δίδωμ᾿*. Sed refingentis sunt talia, et versamur in folio dilacerato.

ἐξ ἄστεωσ πάλιν, — ταρακτικῶσ ἔχων
αὖθισ. πέπυσται τὰσ ἀληθείασ ἴσωσ
παρά τινοσ οὗτοσ. ἐκποδὼν δὲ βούλομαι
ποεῖν ἐμαυτὸν ἐπὶ χρόνον τιν'. ἀλλ' ἔχειν
πρὸσ τοῖσ παροῦσι πράγματ' οὐ δήπου με δεῖ.

(Proripit se Onesimus.)

Smicrines cum in urbem venit, novis criminibus Charisium peti audivit; iamque de generi dissolutis subito moribus secum conqueritur redux. Sed maximam partem perierunt eius verba, quorum prima haec fere fuerunt:

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἐξηπάτηκεν οὗτοσ ἡμᾶσ ὤλεθροσ!
ἄσωτόσ ἐστι καὶ μιαρόσ τισ· ἡ πόλισ
ὅλη γὰρ ἄιδει τὸ κακόν.

In folii huius laciniis male habitis, ita tamen ut in unum coniungi potuerint, praeterea leguntur πίνειν, ψαλτρίασ bis, κύβοι,]λλα χαιρέτω,]ων ἐκτησάμην, alia versuum verba initialia vel finalia, mox autem haec, quae ceteris integrius sunt servata:

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

(iratus ad chorum:)

— — —
οὐδεὶσ δοκεῖ νῦν ἕτεροσ ὑμῖν.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

(secum:)

ποικίλον
ἄριστον ἀριστῶσιν! ὢ τρισάθλιοσ
ἐγὼ κατὰ πολλά!

---

403. ταρ[ακτικ]ῶσ vHerwerden. — ἔ[χ]ων vArnim. || 404. αὖθισ] αυτισ A. — πέπ[υσ]ται Wil. — ἀλ[ηθείασ ἴσω]σ Jensen. || 405 sq. ἐκ[ποδὼν δὲ β]ούλομαι et ἐ[μαυτὸν] Wil. — *[ἐπὶ χρόνον τιν'. ἀλλ' vel ἕτερ'], Sudhaus [ἀσφαλὲσ γάρ], dein cum Jenseno supplens [οὐδ'] ἔχειν. || 407. πρ[ὸσ τοῖσ παροῦσι πράγματ'] Sudhaus. — *[οὐ δήπου], Sudhaus [ἐκ τούτου]. || 408. *Supplevi ex. gr , in A solae litterae εξηπ supersunt. || 409. *ἄσωτ[όσ ἐστι καὶ μιαρόσ τισ]. — ἡ πόλισ usque ad κακόν = fr. 882, unde supplevit Robert; in A solae litterae ολῃγα extant, Dein Robert duas lacinias feliciter coniunxit, aliis locum suum tribuerunt vArnim, Seymour de Ricci, Jensen, iamque uno tenore se excipiunt fragmenta huius folii, quod a vs. 400 incipit, initiumque sequentis, cunctorum autem qui in iis scripti fuere versuum initiales certe vel finales litterae etiam possunt legi. || 411. *δ[οκε]ῖ [νῦν], Sudhausii notam secutus, qui ipse tamen supplevit δ[ύνα]ι[τ' ἄν]. || 412 sq. ἀρι[στῶσι]ν et πο[λλά:] Körte.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

(ut supra:)

νῦν μὲν οὖν οὐκ οἶδ' ὅπωσ
ἁλίσκομ' ἀπερίσκεπτοσ, ἀλλ' ἐὰν πάλιν
δεῦρό με καλῆϑ', ὅταν μαγείρου τισ τύχηι
δεόμενοσ ὑμῶν, „οὐ βαλεῖτ' εἰσ μακαρίαν;"
ὑμῖν ἐρῶ ἐγώ.

Versui proximo, qui evanidus est, adscriptum legitur σμι(κρίνησ), sexto versui post denuo σμι/, septimo χαρ/, unde fortasse efficitur socerum cum ipso genero quaedam nunc coram spectatoribus esse collocutum.

In sequentibus non nisi pauca elucent: δέσποιν' οἰκίασ. | ΣΙ. ὦ Ἡρ[άκλεισ] (qui Simmias quis fuerit non liquet), Σιμμίασ. | ἀπίωμ[εν], [νὴ τ]ὸν Ἥλιον | μικροῦ, παιδίον | τέτοκ' ἐκ, praesertim autem haec:

ὁ γεννάδασ
ὑμῶν ἑταῖροσ οὗτοσ οὐδ' ᾐσχύνετο
παιδάριον ἐκ πόρνησ γενόμενον εἰσάγειν
πρὸσ τὴν γαμετὴν γυναῖκα,

quae coqui videntur irati verba ad chorum dicta, a Smicrine autem audita [a]). Dein, post versus octo, qui toti fere evanuerunt, haec, quae Smicrinis esse patet:

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἀλλ' ἴσωσ ἐγὼ
πολυπραγμονῶ ληρῶ τε, τῶν ἐμῶν ποῶν
κατάλογον, ἐξὸν ἀπιέναι τὴν ϑυγατέρα
λαβόντα. τοῦτο μὲν ποήσω καὶ σχεδὸν
δεδογμένον μοι τυγχάνει. μαρτύρομαι
ὑμᾶσ δ' ὁμο[
μεϑ' ὧν[
ϑυγατέρα[
ἀνάξι' ὑ[
μηδεσ[
καιπε[

---

414. *ἁλ[ίσκομ']* *ἀπ[ερίσκε]πτοσ* Sudhaus. || 415. *[*δεῦρό με καλῆϑ', ὅταν*]. — [*τι*]*σ τύχη*(*ι*) Körte. || 416 sq. *[*δεόμενοσ ὑμῶν, „οὐ*] et *[*ὑμῖν ἐρῶ ἐγώ*]. — *μακαρίαν* Wil.] *-ασ* A. || 419. *οὐ*[*δ*]' *ᾐσ*[*χύ*]*νετο* Sudhaus. || 420 sq. Ex. gr. addidi *[*γενόμενον εἰσάγειν*] et *[*τὴν γαμετὴν γυναῖκα*]. || *a*) Ad *Smicrinem* a coquo haec dici, pro uno e Charisii sodalibus eum habenti, arbitratur Körte. Et certum quidem videtur ea a Smicrine esse audita. || 422. *πολυπραγμ*[*ονῶ*] Lef. — *[*ληρ*]*ῶ*. — **ποῶν*] *πραττω* A invito metro, *πράττων τῶν ἐμῶν* Leo. || 423. **κατάλογον*] *κατὰ λόγον* Lef. — [*ἀπιέν*]*αι* Sudhaus. || 424. *μὲ*[*ν πο*]*ήσω* Jensen. || 425. *μ*[*οι τυγχά*]*νει* Sudhaus, *ν*[*ῦν τ.*] Körte.

Dein 14 fere versus desunt. Cum Pamphila filia Smicrines iam colloquitur in platea. Quod colloquium audit Charisius, post villae suae ianuam adstans *a*) et fortasse a spectatoribus per rimam adspectus, ira aestuans primo, mox alia omnia sentiens et pudore suffusus.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

μισεῖ τὸν ἡδὺν λεγόμενον τοῦτον βίον.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἔπινε μετὰ τῆσ δεῖνοσ· ἔσχεν ἑσπέρασ
τὴν δεῖν᾽· ἔμελλεν δ᾽ αὔριον τὴν δεῖν᾽ ἔχειν.

Sequuntur 8 versus evanidi. Quorum ultimo litteras χαιρ(έστρατοσ) adscriptas esse dubitanter ait Lefebvre, quem secutus est Sudhaus. Körte vero solam litteram ρ dispexit, scribit autem χαρ(ίσιοσ). Qui si verum vidit, poëta Charisio pone villae ianuam semiapertam latitanti verba nonnulla tribuit, ut Moschioni in Circumtonsae scena ea, ubi fit agnitio *b*). Chaerestrato aliquas hic partes fuisse credibile non videtur.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

— — —
ὑψηλὸσ ὥν τισ αὐτόσ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐκ οἰμώξεται
καταφθαρείσ τ᾽ ἐν ματρυλείωι τὸν βίον
μετὰ τῆσ καλῆσ γυναικόσ, ἣν ἐπεισάγει,
βιώσεθ᾽, ἡμᾶσ δ᾽ οὐδὲ γιγνώισκειν δοκῶν
— — —

Ad idem hoc patris cum filia colloquium referendi videntur sequentes Menandri versus:

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

χαλεπόν, Παμφίλη,
ἐλευθέραι γυναικὶ πρὸσ πόρνην μάχη.
πλείονα κακουργεῖ, πλείον᾽ οἶδ᾽· αἰσχύνεται
οὐδέν, κολακεύει μᾶλλον.

---

a) Vs. 491—500. || 433 sq. *ἐπ[ι]νε [με]τὰ [τοῦ δ]εῖνοσ* et *[τὴν δεῖν᾽· ἔμελλ]εν δ᾽ αὔριο[ν τὴν δ]εῖν᾽ ἔχει[ν]* Sudhaus, sed pro *τοῦ* scripsi *τῆσ*. Cf. vs. 449. || *b*) Circ. 357 sqq. || 435[a]. *Dedi Pamphilae; cf. vs. 536. — *[*αὐτόσ*]. — *οὐκ οἰμώξεται* usque ad *βίον* = fr. 177, ubi post *βίον* finito enuntiato et omissa particula *τε* structura verborum corrupta est. Inde autem vArnim supplevit *[οὐκ οἰ]μώξεται* et *ἐ[ν ματρυ]λείωι*. || 437. *[γυν]αικόσ* Lef. || 438. *δ[ὲ οὐ]δὲ* Lef. || 439-442. Fr. 566, ex Palladii vita S. Chrysostomi. Fabulae nomen non est traditum, Pamphilae autem nomen in codd. etiam *Πάμφιλε* (ut fr. 631 adesp. 274, 297) est scriptum; dubium tamen non videtur quin Smicrinis nostri haec sint verba.

Praeterea ex hoc colloquio servata videntur quae habet quaedam Cairensis scheda [a]), cuius pars inferior misere est attrita, superior hinc signo ς sive *pagina sexta*, illinc signo ζ sive *pagina septima* notata visa est Lefeburio. Sed quoniam neque Körte neque Sudhaus signi ζ vestigia conspicere potuit ulla, sequendus videtur Körte, qui signum ε sive *paginam quintam* ibi scriptum fuisse suspicatus est [b]). Quapropter praemisi quae leguntur in schedae tergo, subiunxi quae habet facies signo ε (?) notata.

Ad Disceptantes hanc schedam rettulit Sudhaus propter Pamphilae nomen in lacunosis his versibus sibi lectum [c]). Qui hanc fabulam in Cairensi ceteris praemissam fuisse ratus haec fragmenta a Disceptantium pagina sexta (ς) sive versu fere 160° coepisse statuit. Sed fides huic computationi habenda non videtur, quoniam Pamphilae cum patre huiuscemodi colloquio in primo actu locus esse vix potuit.

En igitur quae in his fragmentis leguntur:

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

— — —

τὴν πολυτέλειαν· Θεσμοφόρια δὶσ τίθει,
Σκίρα δίσ. τὸν ὄλεθρον τοῦ βίου καταμάνθανε·
οὔκουν ἀπόλωλεν οὗτοσ ὁμολογουμένωσ;
σκόπει τὸ σὸν δή· φησὶ δεῖν εἰσ Πειραιᾶ
αὐτὸν βαδίσαι· καθεδεῖτ᾽ ἐκεῖσ᾽ ἐλθὼν παρ᾽ οἷσ,
τοῦτ᾽ οἶδ᾽, ὀδυνήσει . . . περίμεν᾽! . . . εἰσ πόλιν δ᾽ ἰὼν
ἄδειπνοσ ὢν πίνει μετὰ πόρνησ δηλαδή.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

πορεύσομ᾽, ὡσ ἐξῆλθέ τισ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

σκόπει δ᾽ ὅπου
διανυκτερεύει· πάντ[α
. . . . ι σοι βουλομ[
. . . . κε[

Desunt 24 fere versus.

---

a) Vs. 443-464. || b) Ceterum non in universum valet id, quod de codice A optimo iure statuit Körte, in eadem scheda paginas sextam et septimam scribi non potuisse. Nam primam fabularum paginam interdum in sinistra schedae parte fuisse exaratam, si fors id ferret, docent Circumtonsae folia Lipsiensia (E), quorum paginam tertiam manus recentior signo 62, quartam signo 63 ornavit, et folium Agricolae, cuius facies habet signum 6, dorsum signum 7. || c) Vs. 457. || 443 sq. **Θεσμοφόρια δὶσ τίθει,* | *Σκίρα δίσ*] *θεσμοφοριαδίσ τισ εἰ* | *σκιραδίσ* Lef. (*τισ ἢ* Körte). || 446. [*τ*]*ὸ σὸ*[*ν δ*]*ή* Jensen. || 447. *ἐλ*[*θὼν*] Sudhaus. — *[*παρ᾽ οἷσ*], Sudhaus [*ἐφ᾽ ὧι*]. || 448. *τοῦ*[*τ᾽*] *οἶ*[*δ᾽, ὀ*]*δυνήσει* Sudhaus coll. Circ. 245. — *περί*[*μεν᾽*.] *εἰσ π*[*όλι*]*ν* [*δ᾽ ἰὼν*] Sudhaus. || 449. *ἄδε*[*ιπνοσ ὢν*] Sudhaus. — *με*[*τὰ*] Jensen. — [*πόρν*]*ησ* Sudhaus. — *δη*[*λαδή*] Körte. || 450. [*πο*]*ρεύ*[*σομ᾽ ὡ*]*σ* Sudhaus (ut vs. 471). — [*τισ. ΣΜ σκόπει δ᾽ ὅπου*] Sudhaus. || 451. [*διανυ*]*κ*[*τ*]*ερεύει* Sudhaus.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

ἀλλ' εἴ με σώιζων τοῦτο μὴ πείσαισ ἐμέ,
οὐκέτι πατὴρ κρίνοι' ἂν ἀλλὰ δεσπότησ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

λόγου δὲ δεῖται ταῦτα καὶ συμπείσεωσ;
οὐκέτι! σαφὲσ τὸ πρᾶγμα, Παμφίλη! βοᾶι
φωνὴν ἀφιέν! εἰ δὲ καὶ ἐμὲ δεῖ λέγειν,
ἕτοιμόσ εἰμι· τρία δέ σοι προθήσομαι.
οὔτ' ἂν ἔτι σωθείη ποθ' οὗτοσ οὔτε σύ.
........αμε.ωσ ἡδέωσ, σὺ δ' οὐ σφόδρα
...........ουσ' ἐαθείησ ἔτ' ἂν
]ονω τουτων[
]νεχουσαπαν[

Tertium Smicrines in urbem abit iratus, ut Pamphilae nutricem inde arcessat, quae ad saniorem sententiam eam permoveat. Nempe nescit Smicrines quid filiae ante matrimonium initum acciderit. Nam Charisius postquam Pamphilae partum clandestinum ex Onesimo compertum habuit, cum nullo mortalium ea de re est locutus, dum in ipsius pectore luctantur amor, pudor, iracundia; ex Onesimo autem ipsave Pamphila senem nihil eiusmodi audivisse per se intellegitur.

ACTUS QUARTUS.

Ad IVum actum perventum est. Cuius exordium periit cum fine IIIi. Sola in scena versatur Pamphila, luctu oppressa et spei inops. Amore enim Charisium amat tenerrimo, vel maiore nunc quam antea, nimis bene sciens videlicet quid tantum marito civerit furorem. Videtur nunc usa esse his verbis, quae e Disceptantibus aliunde sunt cognita:

ἐξετύφην μὲν οὖν
κλάουσα.

Flens autem dum adstat, e Charisii villa prodit Abrotonon. Quae ante Smicrinis reditum perfecit consilium quod indicaverat

455. Post hunc vs. in A sunt : et —. || 456 sq. *Interrogandi signo clausi versum priorem, dein interpunxi post *οὐκέτι* coll. Soph. Ai. 257. — *[*σαφὲσ τὸ πρᾶγμα*]. — [*Π*]*αμφίλη* Sudhaus. || 458. **ἀφιέ*[*ν*], *ἀφιε*[*ισ*] vel -*ε*[*ῖσ'*] Lef. alii. || 459. [*ἕτοι*]*μ*[*όσ εἰμι*] Sudhaus. — [*προθ*]*ήσομαι* Körte. || 460. [*οὔτ'*]...[*οὔ*]*τε* Sudhaus Körte. — *ποθ'*] *ποτ'* A. || 461. [*σὺ*] et [*οὐ*] Sudhaus. || 462. *ἐαθείησ* Sudhaus, *σωθείησ* Körte. || 465 sq. Fr. 184, e schol. Eur. Phoen. 1154. Fortasse cum fr. 4, quod infra legitur, haec componenda.

Onosimo [a]), dein secum servavit infantem, quem Charisio ostendit ut ex illo sibi conceptum, partes quas secum constituit vaferrime agens. Iamque puerulum crepundiis suis ornatum tenens ante aedes deambulat.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

— — —
ἔξειμ' ἔχουσα· κλαυμυρίζεται, τάλαν,
πάλαι γάρ. οὐκ οἶδ' ὅ τι κακὸν πέπονθέ μοι.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

(secum:)
τίσ ἂν θεῶν τάλαιναν ἐλεήσειέ με;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

(adspecta Pamphila:)
ὦ φίλτατοι θεοί, τί τοῦτ' εἰ μὴ τέρασ!
παρέρχεθ' ἤδ' ἐν καιρίωι.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

(adspecta puella sibi ignota recedens:)
πορεύσομαι.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

μικρόν, γύναι, πρόσμεινον.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

ἐμὲ καλεῖσ;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ἐγώ.
ἐναντίον βλέπ' εἴ με γιγνώισκεισ, γύναι.
(Respicit Pamphila. — Secum:)
αὐτή ἐστι· νῦν ἔγνωκα.
(Ad Pamphilam:)
χαῖρε, φιλτάτη.

---

a) Vs. 338-360. || 469 sqq. Pamphilam loqui senserunt Leo et alii, demonstravit Jensen, qui de hac dramatis parte optime est meritus. || 469. *τάλαινα[ν ἐλ]εήσειε. || 470. [θεοί] Leo, φίλτατο[ν τ]έ[κνον] Jensen. — *[τί τοῦτ'] εἰ μ[ὴ τέ]ρα[σ!], μ[ητέ]ρα dederat Jensen. || 471. *[π]α[ρέρχεται ἤδ']. — ἐ[ν] κα[ιρίωι] Sudhaus. || 472. [μικ]ρ[όν], γύ[ν]αι, π[ρ]όσμειν[ο]ν, [ἐ]μὲ καλ[εῖ]σ Jensen. || 473. [ἐναν]τί[ον βλέ]π' [εἴ μ]ε Sudhaus. — γί[ν]ώσκεισ [γ]ύ[ν]αι Jensen. || 474. [αὐτ]ή Capps, [αὕτ]η Jensen. — ἐστι· ν[ῦ]ν Jensen, ἐστιν [ἥ]ν Sudhaus. — ἔ[γνωκ]α Jensen, ἑ[όρακ]α Sudhaus, ἐ[γῶιδ]α Körte.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

τίσ δ' εἶ σύ;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

χεῖρα δευρό μοι τὴν σὴν δίδου.

(Pamphilae manum tenens:)

λέγε μοι, γλυκεῖα, πέρυσιν ἦλθεσ ἑσπέρασ
τοῖσ Ταυροπολίοισ εἰσ κορῶν πανήγυριν;

ΠΑΜΦΙΛΗ.

(animo perturbato:)

γύναι . . . ! πόθεν ἔχεισ, εἰπέ μοι, τὸ παιδίον
λαβοῦσ';

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ὁρᾷισ τι, φιλτάτη, σοι γνώριμον
ὧν τοῦτ' ἔχει; μηδέν με δείσηισ, ὦ γύναι.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

οὐκ ἔτεκεσ αὐτὴ τοῦτο;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

προσεποιησάμην,
οὐχ ἵν' ἀδικήσω τὴν τεκοῦσαν, ἀλλ' ἵνα
κατὰ σχολὴν εὕροιμι. νῦν δ' εὕρηκα· σὲ
ὁρῶ γάρ, ἣν καὶ τότε.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

τίνοσ δ' ἐστὶν πατρόσ;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

Χαρισίου.

ΠΑΜΦΙΛΗ.

τοῦτ' οἶσθ' ἀκριβῶσ, φιλτάτη;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

εὖ οἶδ' ἔγωγ'! ἀλλ' οὐ σὲ τὴν νύμφην ὁρῶ
τὴν ἔνδον οὖσαν;

ΠΑΜΦΙΛΗ.

ναιχί.

---

475. [τ]ι[σ δ' εἶ] σύ; Sudhaus. — [χεῖρα] Jensen. — δ[εῦ]ρο et [σὴν] vArnim. || 476. [γ]λ[υκ]εῖ[α] Jensen. — ἦ[λθ]εσ Sudhaus. — *ἑ[σπέρ]α[σ]. || 477. *ε[ἰσ κορῶν] παν[ήγυριν]. || 478. *[π]αιδ[ίον]. || 479 sq. γνώριμ[ον | ὧν] Lef. || 481. [ἔτ]εκεσ Lef. || 486. *ε[ὖ οἶ]δ' ἔ[γωγ'], Sudhaus dederat ἐγῷιδ' ἐγῷιδ'. — [ἀλλ'] Sudhaus.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

μακαρία γύναι,
θεῶν τισ ὑμᾶσ ἠλέησε. — τὴν θύραν
τῶν γειτόνων τισ ἐψόφηκεν ἐξιών·
εἴσω λαβοῦσά μ' ὡσ σεαυτὴν εἴσαγε,
ἵνα καὶ τὰ λοιπὰ πάντα μου πύθηι σαφῶσ.

(In Smicrinis villam abeunt Abrotonon et Pamphila. E villa Charisii prodit Onesimus.)

Onesimus solus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὑπομαίνεθ' οὗτοσ! νὴ τὸν Ἀπόλλω, μαίνεται!
μεμάνητ' ἀληθῶσ! μαίνεται, νὴ τοὺσ θεούσ.
τὸν δεσπότην λέγω Χαρίσιον. χολὴ
μέλαινα προσπέπτωκεν ἤ τοιοῦτό τι·
τί γὰρ ἂν τισ εἰκάσειεν ἄλλο γεγονέναι!
πρὸσ ταῖσ θύραισ γὰρ ἔνδον ἀρτίωσ πολὺν
χρόνον διακύπτων ἐνδιέτριψεν ἄθλιοσ·
ὁ πατὴρ δὲ τῆσ νύμφησ τι περὶ τοῦ πράγματοσ
ἐλάλει πρὸσ ἐκείνην, ὡσ ἔοιχ'. ὃ δ' οἷα μὲν
ἤλλαττε χρώματ', ἄνδρεσ, οὐδ' εἰπεῖν καλόν.
„ὦ γλυκυτάτη“, δέ „τῶν λόγων οἵουσ λέγεισ!“
ἀνέκραγε, τὴν κεφαλήν θ' ἅμ' ἐπάταξε σφόδρα
αὑτοῦ. πάλιν δὲ διαλιπών· „οἵαν λαβὼν
γυναῖχ' ὁ μέλεοσ ἠτύχηκα!“ — τὸ δὲ πέρασ,
ὡσ πάντα διακούσασ ἀπῆλθ' εἴσω ποτέ,
βρυχηθμὸσ ἔνδον, τιλμόσ, ἔκστασισ συχνή.
„ἐγὼ γὰρ ἀλιτήριοσ“, πυκνὸν πάνυ
ἔλεγεν, „τοιοῦτον ἔργον ἐξειργασμένοσ
„αὐτὸσ γεγονώσ τε παιδίου νόθου πατήρ,
„οὐκ ἔσχον οὐδ' ἔδωκα συγγνώμησ μέροσ
„οὐθὲν ἀτυχούσηι ταὔτ' ἐκείνηι, βάρβαροσ

---

491. τὰ λοιπὰ] ταλλα legerat Lef., corr. Wil. || 493. [μ]εμάνη[τ]' Jensen. || 494-524 et 537-558 etiam in B extant, ibi quoque lacunosissimi. || 495. [τι] Robert. || 496. [τί γ]ὰ[ρ] ἄν τ[ισ] ε[ἰκά]σ[ειε]ν Croiset ex A, et nunc B τιγαραντισε. — γεγον[έναι] Capps. || 497. ἀρτί[ωσ πολὺν] Leo. || 498. ἐνδ[ιέτριψεν ἄθλιοσ] Robert. || 499. [τοῦ πράγματοσ] Croiset. || 500. οἷα μὲν B] in A desunt. || 503. *θ' ἅμ'] τ' αν A B. In A muta tenuis ante adspirationem scripta est etiam vs. 66, 89, 157, 460, (675?) Her. 43 Circ. 304, 326, 327 Sam. 151, 329; item codex E Circ. 375. || 504. δὲ A] τε B. Cf. vs. 352. || 509. Semicolon in versus fine del. Wil. || 511. συγγνώμησ μέροσ] sic iam B; in A Lef. suppleverat συγγν[ώμ]η[σ], ego *μέροσ. || 512. ταὔτ' Wil.] ταῦτ' Lef.

„ἀνηλεήσ τε!“ — λοιδορεῖτ᾽ ἐρρωμένωσ
αὐτῶι βλέπει ϑ᾽ ὕφαιμον ἠρεϑισμένοσ.
πέφρικ᾽ ἐγὼ μέν· αὖόσ εἰμι τῶι δέει·
οὕτωσ ἔχων γὰρ αὐτὸν ἂν ἴδηι μέ που
τὸν διαβαλόντα, τυχὸν ἀποκτείνειεν ἄν.
διόπερ ὑπεκδέδυκα δεῦρ᾽ ἔξω λάϑραι. —
καὶ ποῖ τράπωμαί γ᾽; εἰσ τί βουλῆσ; οἴχομαι,
ἀπόλωλα. — τὴν ϑύραν πέπληχεν ἐξιών.
Ζεῦ σῶτερ, εἴπερ ἐστὶ δυνατόν, σῶιζέ με.

(E villa sua ruit Charisius. Prope ostium abdere se conatur Onesimus.)

Onesimus, Charisius.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

ἐγώ τισ ἀναμάρτητοσ, εἰσ δόξαν βλέπων,
καὶ τὸ καλόν ὅ τί ποτ᾽ ἐστὶ καὶ ταἰσχρὸν σκοπῶν,
ἀκέραιοσ, ἀνεπίπληκτοσ αὐτὸσ τῶι βίωι!
εὖ μοι κέχρηται καὶ προσηκόντωσ πάνυ
τὸ δαιμόνιον! ἐνταῦϑ᾽ ἔδειξ᾽ ἄνϑρωποσ ὤν! —
ὦ τρισκακόδαιμον, καὶ μέγα φυσᾶισ καὶ λαλεῖσ;
ἀκούσιον γυναικὸσ ἀτύχημ᾽ οὐ φέρεισ;
αὐτὸν δὲ δείξω σ᾽ εἰσ ὅμοι᾽ ἐπταικότα.
καὶ χρήσετ᾽ αὐτή σοι τότ᾽ ἠπίωσ· σὺ δὲ
ταύτην ἀτιμάζεισ. ἐπιδειχϑήσει δ᾽ ἅμα
ἀτυχὴσ γεγονὼσ καὶ σκαιὸσ ἀγνώμων τ᾽ ἀνήρ. —
ὅμοιά γ᾽ εἶπεν οἷσ σὺ διενόου τότε
πρὸσ τὸν πατέρα! — „κοινωνὸσ ἥκειν τοῦ βίου
„παρ᾽ ἄνδρα κοὐ δεῖν τἀτύχημ᾽ αὐτὴν φυγεῖν
„τὸ συμβεβηκόσ“. σὺ δέ τισ ὑψηλὸσ σφόδρα
εἶναι σοφόσ τε κἀναμάρτητοσ δοκῶν

---

513. *τε! λοιδ.*] *τ᾽ ελοιδ.* A. || 514. [*αὐ*]*τῶι* Wil. || 526. Post *ἔδειξ᾽*(*α*) interpunxit vArnim -ξ(*ε*) interpretatus. || 527. **καὶ μέγα*] *καιμεγαλα* A, *μεγάλα* Lef., sed haud inutilis est particula, pluralis autem adiectivi numerus hic soloecus (cf. comment. et v. l. fr. 302[2] Soph. Ai. 1120. Anapaestus divisus (◡◡ | ⏊́) non habet quod displiceat, quia *μέγα φυσᾶν* unius verbi instar est. || 530. *αὐτή*] (-*ϑ᾽*) *αὕτη* Körte. || 531. **δ᾽*] *ϑ᾽* A. Cf. vs. 352. || 533. [*ὅμοι*]*α* Leo. || 534. [*πρὸσ*] Croiset. || 535. [*παρ᾽ ἄνδρα κ*]*οὐ* Housman; equidem dederam *[*τοῦ δ᾽ ἀνδρὸσ*] *οὐ*. || 536. [*τὸ συμβ*]*εβ*[*η*]*κόσ* vArnim. || 537-547 ex solo B (ad vs. 494 sqq.) sunt cogniti, versuum 548-558 pars anterior etiam ex A, vs. 559 sqq. ex solo A. || 537-541. Recepi Sudhausii supplementa quamvis incerta [*εἶναι—δοκῶ*]*ν*, [*τάχ᾽ — καὶ*], [*χρῆσϑαι—νῦ*]*ν*, [*ἔμελλεσ! οὐδείσ ποτ*]*ε*, [*δὲ*]. Ipse supplevi *[*λήψεται τῶν χειρ*]*όνων*.

τάχ᾽ εὑρέθησ πονηρὸσ ὢν καὶ βάρβαροσ.
χρῆσθαι γάρ, ὦ δειλότατε, νῦν ταύτηι σοφῶσ
ἔμελλεσ! οὐδείσ ποτε μέτεισι· διὰ τέλουσ
δὲ λήψεται τῶν χειρόνων τισ, ὁ δὲ πατὴρ
τῆι προικὶ ταύτησ χρήσεται. — τί δέ μοι πατρόσ!
ἐρῶ διαρρήδην· „ἐμοὶ σύ, Σμικρίνη,
„μὴ πάρεχε πράγματ᾽· οὐκ ἀπολείπει μ᾽ ἡ γυνή.
„τί οὖν ταράττεισ καὶ βιάζει Παμφίλην;"
(E villa Smicrinis accurrit Abrotonon.)

Onesimus, Charisius, Abrotonon.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.
(ad Abrotonon:)

τί σ᾽ αὖ βλέπω ἐγώ;
(Etiam Onesimum conspicit.)

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

πάνυ κακῶσ ἔχω σφόδρα·
οἴμοι, τάλασ.
(Ad Abrotonon:)
καὶ σοῦ δέομαι, τούτοισ μόνον
μή μ᾽ ἐγκαταλίπηισ.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

οὗτοσ, ἐπακροώμενοσ
ἕστηκασ, ἱερόσυλ᾽, ἐμοῦ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

μὰ τοὺσ θεούσ,
ἀλλ᾽ ἀρτίωσ ἐξῆλθον. ἀντίον λαθεῖν
ἔσται σε πρᾶγμα. δια . . . . ησ[
πάντ᾽ ἐπακροάσει.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

[

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἐγώ σε λανθάνειν πον[
βροντῶντα.

---

542. *[τῆι προικὶ ταύτησ] εστατ᾽αυτησ(?) B. || 543-549. [ἐρ]ῶ, [μὴ], [τ]ί, [τ]ί, [ο]ἴμοι, σο[ῦ δ]έομαι [μόνον], ἐπακροώμε[νοσ], ἐμο[ῦ; μ]ὰ Hunt. || 546. In B est ονη supra πάνυ. || 550. *ἀ[ντίον]. || 551. πρᾶ[γμα] Sudhaus. Qui et sequentes versus cunctos explevit ingeniose, nimis tamen incertis tantarum lacunarum supplementis.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

δια[

ἀλλ' οὐθὲν ὀφθήσε[ι

(In Onesimum irruens retinetur ab Abrotono.)

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

τισεισ . . . . εισ[

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

οὐκ εἰσ [κόρακασ;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

οὐκ ἦν ἐ[μὸν

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

οὐκ ἦν σό[ν;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

βούλει μ' ἀπ[ελθεῖν;

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

ἀλλ' ἐξαπό[λοιο

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

ἔμ' ἔπρ[επε

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ε. εισ[

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

τί φήσ, 'Ονήσιμ'; ἐξεπειράθησ ἐμοῦ;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

αὕτη μ' ἔπεισε, νὴ τὸν 'Απόλλω καὶ θεούσ!

(Abrotonon Charisium retinet.)

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

καὶ σύ με περισπᾶισ, ἱερόσυλε;

555—561. In A paragraphum adscriptam habent singuli; unde videtur effici comicum hic, ut in Circumtonsae fabulae *ἀναγνωρισμῶι*, usum esse *stichomythia* et tragicam dictionem quadamtenus esse imitatum, in mediis autem his versibus nullas fuisse loquentium mutationes. Nomina nonnullis horum versuum in A haec praescripta videri ait Sudhaus: *χαρ/* vs. 556 et 561, *αβρ/* vs. 557 et 560; sed in litteris evanidis facillime potuit fieri ut alterum pro altero per errorem legeretur. || 564—572. Lef. praemisit versibus 583—593. || 564. *'Ον[ήσιμ']* et *-θη[σ ἐμοῦ]* Sudhaus. || 565. *[αὔ]τη μ' [ἔπε]ισε* Sudhaus. — *[καὶ θε]ού[σ]* Hensen. || 566. *[καὶ σύ μ]ε* Sudhaus.

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

μὴ μάχου,
σκαιότατε! τῆσ γαμετῆσ γυναικόσ ἐστί σου
τέκνον γάρ, οὐκ ἀλλότριον!

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

εἰ γὰρ ὤφελεν!

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

νὴ τὴν φίλην Δήμητρα.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

τίνα λόγον λέγεισ;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

πάντωσ ἀληθῆ.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

Παμφίλησ τὸ παιδίον
ὄντωσ ἄρ' ἦν;

ΑΒΡΟΤΟΝΟΝ.

καὶ σόν γ' ὁμοίωσ.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

Παμφίλησ;
'Αβρότονον, ἱκετεύω σε, μή μ' ἀναπτέρου!

Desunt 13 fere versus.

]αι γαρ[
]πωσ ἐγώ, τάλαν,
]πρὶν πάντ' εἰδέναι
]ὀρθῶσ λέγεισ
]ομει
]ερε
]ομωσ
]ο δὴ
]βούλομαι
]πράγματα.

Dein in spatio trium versuum capaci cernitur finis seriei hamulorum (∼∼∼); subscriptum igitur fuit χορου sive novi actus indicium, ut supra plus semel.

Paenultimum actum hic finem habuisse sensit Sudhaus. Sequitur actus finalis.

---

567. [σκαιό]τατε Sudhaus, [μωρό]τατε Körte. || 568. [τέκνον] γ[ά]ρ Körte. || 569. [νὴ τὴν] Headlam. || 570. [πάντωσ] Körte. || 571. *[ὄντωσ ἄρ' ἦ]ν. Sudhaus mavult [ἐκεῖν' ἄρ' ἦ]ν. || 572. ['Αβρότο]νον Lef.

ACTUS QUINTUS.

Onesimus, Abrotonon, Charisius.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ὁρᾶτε μ' ἔνδον ἀρτίωσ ἀφειμένον.

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

καὶ μὴν Ἀβρότονον ἐπὶ γάμωι ταύτην ἐγώ
σοι παραδίδωμι μαρτύρων ἐναντίον,
χαίρων γε. τῆιδε τὸ μετὰ ταῦτα σκεπτέον
ὅπωσ διαμενεῖσ ὢν Χαρισίωι φίλοσ,
οἷόσ ποτ' — οἶσθα — πιστόσ. οὐ γὰρ ἦν κακὸν
ἑταιρίδιον τοῦτ', οὐδὲ τὸ τυχόν· νοῦν ἔχει,
σπουδῆι δὲ καὶ παιδάριον ἡμῖν εὗρε νῦν.
ἐλεύθεροσ· πάξ. μὴ βλέπ' εἰσ τὰ πρὶν κακά.
καὶ πρῶτον αὐτὴν κατὰ μόνασ φίλει, σὺ δὲ
τὸν φίλτατον· καὶ τὸν γλυκύτατον παῖδα νῦν | ἡμῖν
λιποῦσα — — —

Post 83 fere versus, quorum complurium litterae aliquot supersunt, sequuntur haec:

ΧΑΡΙΣΙΟΣ.

— — —
σώφρονα. τοιαυτησὶ γὰρ οὐκ ἀπέσχετ' ἂν
ἐκεῖνοσ, εὖ τοῦτ' οἶδ'. ἐγὼ δ' ἀφέξομαι!

(In villam suam Charisius abit; quo Onesimus et Abrotonon dudum abierunt. Si Chaerestratum poëta prodeuntem fecerat in lacuna, is quoque illuc abit. — Ex urbe accurrit Smicrines, secum trahens Sophronen.)

---

583. [*ὁρᾶτε μ' ἔνδον ἀρτίωσ ἀφ*]*ειμένον* Sudhaus. ‖ 584. *[*καὶ μὴν Ἀβρότονον ἐπὶ γάμωι*]. — [*τα*]*ύτη*[*ν*] *ἐ*[*γώ*] Sudhaus. ‖ 585. [*σοι παραδίδ*]*ω*[*μι μα*]*ρτύρ*[*ων ἐναντι*[*ον*] Sudhaus. ‖ 586. **χ*[*α*]*ι*[*ρων γε*]. — *σκεπτέ*[*ον*] Jensen. ‖ 587. [*δια*]*μενεῖσ* Ellis. — [*φ*]*ι*[*λοσ*] vArnim. ‖ 588. *[*ἦν κακὸν*]. ‖ 589. *[*νοῦν ἔχει*] Cf. vs. 318. ‖ 590. *ἡ*[*μῖν εὗρε*] Sudhaus, *ἣ*[*δ' ἐξεῦρε*] dederat Jensen. — [*νῦν*] Jensen. ‖ 591. [*τὰ πρὶν κακά*] Sudhaus. ‖ 592. *μόν*[*ασ*] vArnim. — *[*φίλει, σὺ δὲ*]. ‖ 593. *Post *φίλτατον* interpunxi; quod cum *γλυκύτατον* coniungi non sinit articulus interpositus. — [*παῖδα*] Sudhaus. Dein *[*νῦν* | *ἡμῖν λιποῦσα*] addidi ex. gr. ‖ 594 sq. *Charisio tribui.

Smicrines, Sophrone.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἂν μὴ κατάξω τὴν κεφαλήν σου, Σωφρόνη,
κάκιστ᾽ ἀπολοίμην! νουθετήσεισ καὶ σύ με;
προπετῶσ ἀπάγω τὴν θυγατέρ᾽, ἱερόσυλε γραῦ;
ἀλλ᾽ ἦ περιμένω καταφαγεῖν τὴν προῖκά μου
τὸν χρηστὸν αὐτῆσ ἄνδρα, καὶ λόγουσ λέγω
περὶ τῶν ἐμαυτοῦ; ταῦτα συμπείθεισ με σύ;
οὐκ ὀξυλαβῆσαι κρεῖττον; οἰμώξει μακρὰ
ἂν ἔτι λαλῆισ τι. κρίνομαι πρὸσ Σωφρόνην;
μετάπεισον αὐτήν, ὅταν ἴδηισ. οὕτω τί μοι
ἀγαθὸν γένοιτο, Σωφρόνη, γάρ, οἴκαδε
ἀπιών — τὸ τέλμ᾽ εἶδεσ παριοῦσ᾽; — ἐνταῦθά σε
τὴν νύκτα βαπτίζων ὅλην ἀποκτενῶ,
κἀγώ σε ταὔτ᾽ ἐμοὶ φρονεῖν ἀναγκάσω
καὶ μὴ στασιάζειν.

(Perterrita recedit Sophrone.)

ἡ θύρα παιητέα·
κεκλειμένη γάρ ἐστι. παῖδεσ! — παιδίον! —
ἀνοιξάτω τισ! — παῖδεσ, οὐχ ὑμῖν λέγω;

(Aperta tandem ianua prodit — an per fenestram caput exerit? — Onesimus.)

Eidem, Onesimus.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

τίσ ἐσθ᾽ ὁ κόπτων τὴν θύραν; ὦ, Σμικρίνησ
ὁ χαλεπόσ, ἐπὶ τὴν προῖκα καὶ τὴν θυγατέρα
ἥκων.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἔγωγε, τρισκατάρατε.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

καὶ μάλα
ὀρθῶσ. λογιστικοῦ γὰρ ἀνδρὸσ καὶ σφόδρα

---

598. Interrogandi signo clausit Leo. || 599. *ἀλλ᾽ ἦ* Wil.] *αλλα* A, *ἀλλὰ περιμείνω* Crönert. || 603. [*ἔτ*]*ι* vArnim. || 605. *οἴκαδε*] *-δὶ* legerat Lef., correxit vHerwerden. || 606. Interpunxit Wil. || 608. *κ*[*ἀ*]*γώ* Lef., [*χοὔτ*]*ω* Wil. — *σε* Leo] *σοι* A numeris invitis; videtur *σεταα*$^{τ’}$*υτα* in archetypo scriptum erroris causa fuisse.

φρονοῦντοσ ἡ σπουδή· τό θ' ἅρπασμ', Ἡράκλεισ,
θαυμαστὸν οἷον.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

(iratus:)

πρὸσ θεῶν καὶ δαιμόνων —

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οἴει τοσαύτην τοὺσ θεοὺσ ἄγειν σχολήν,
ὥστε τὸ κακὸν καὶ τἀγαθὸν καθ' ἡμέραν
νέμειν ἑκάστωι, Σμικρίνη;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

λέγεισ δὲ τί;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

σαφῶσ διδάξω σ'. εἰσὶν αἱ πᾶσαι πόλεισ,
ὅμοιον εἰπεῖν, χίλιαι· τρισμύριοι
οἰκοῦσ' ἑκάστην· καθ' ἕνα τούτων οἱ θεοὶ
ἕκαστον ἐπιτρίβουσιν ἢ σώιζουσι; πῶσ;
λέγεισ γὰρ ἐπίπονόν τιν' αὐτοὺσ ζῆν βίον.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐκ ἆρα φροντίζουσιν ἡμῶν; οὔ τί που
φήσεισ!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἑκάστωι τὸν τρόπον συνώικισαν
φρούραρχον· οὗτοσ ἐνδελεχὴσ παρὼν φύλαξ
ἐπέτριψεν, ἂν αὐτῶι κακῶσ χρήσητ' ἄφρων,
ἕτερον δ' ἔσωσεν. οὗτόσ ἐσθ' ἡμῖν θεὸσ
ὅ τ' αἴτιοσ καὶ τοῦ καλῶσ καὶ τοῦ κακῶσ
πράττειν ἑκάστωι· τοῦτον ἱλάσκου ποῶν
μηδὲν ἄτοπον μηδ' ἀμαθέσ, ἵνα πράττηισ καλῶσ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

εἶθ' οὑμόσ, ἱερόσυλε, νῦν τρόποσ ποεῖ
ἀμαθέσ τι;

---

616 sq. *Sic distribui; in A ante *τό* est signum personae mutatae, non vero in aut post vs. 617. || 616. *θ'*] *δ'* Wil. (aliter haec distribuens). || 618—620[a] = fr. 174. || 624 sq. *πῶσ* — [*βίον*] in A sunt Smicrinis, Onesimo continuavit Richards; solum *πῶσ* Smicrini tribuit Sudhaus. — [*βίον*] Lef. || 626. *[*οὔ τί που*]. || 627. *συν*[*ώικισαν*] Sudhaus, *συν*[*ήρμοσαν*] Lef. || 628. *ἐνδ*[*ελ*]*ε*[*χὴσ παρὼν φύλαξ*] Robert, iamque Sudhaus litteras *ενδε . εχη* legisse se affirmat. || 629. *χρ*[*ήσητ'*] Wil. — *[*ἄφρων*] vel *[*ἑκών*].

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

συντρίβει σε!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τῆσ παρρησίασ!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἀλλ' ἀπαγαγεῖν παρ' ἀνδρὸσ αὑτοῦ θυγατέρα
ἀγαθὸν σὺ κρίνεισ, Σμικρίνη;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

λέγει δὲ τίσ
τοῦτ' ἀγαθόν; ἀλλὰ νῦν ἀναγκαῖον.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

(ad Sophronen:)

θεᾶι;
τὸ κακὸν ἀναγκαῖον λογίζεθ' οὑτοσί.
τοῦτον τίσ ἄλλοσ, οὐχ ὁ τρόποσ, ἀπολλύει; —

(Post breve silentium:)

καὶ νῦν μὲν ὁρμῶντ' ἐπὶ πονηρὸν πρᾶγμά σε
ταὐτόματον ἀποσέσωκε, καὶ καταλαμβάνεισ
διαλλαγὰσ λύσεισ τ' ἐκείνων τῶν κακῶν·
αὖθισ δ' ὅπωσ μὴ λήψομαί σε, Σμικρίνη,
προπετῆ! λέγω σοι. νῦν δὲ τῶν ἐγκλημάτων
ἀφεῖσο τούτων, τὸν δὲ θυγατριδοῦν λαβὼν
ἔνδον πρόσειπε.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

θυγατριδοῦν, μαστιγία;

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

παχύδερμοσ ἦσθα καὶ σύ, νοῦν ἔχειν δοκῶν.
οὕτωσ ἐτήρεισ παῖδ' ἐπίγαμον; τοιγαροῦν
τέρασιν ὅμοια πεντέμηνα παιδία
ἐκτρέφομεν.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐκ οἶδ' ὅτι λέγεισ.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἡ γραῦσ δέ γε

---

636. *αὐτοῦ* Leo] *σαυτου* A dittographia pervulgata et invito metro. || 638. *θεᾶι*] Onesimo dedit Leo; *θεοί*! Richards. || 643. *κα[κῶ]ν* Lef. || 645. *Post *προπετῆ* distinxi. || 646. *ἀφεῖσο* A[2]] *-εεσο* A[1], *-ιεσο* Lef.; pf. ut Sam. 119, 135, al. || 649. **ἐπίγαμον*] *ἐπὶ γάμον* Lef.; cf. fr. 658. || 650. *πεντέμηνα* vHerwerden] *-τα-* A; cf. fr. 92 et Phryn. Epit. s. v.

οἶδ', ὡσ ἐγὼ οἶμαι. τότε γὰρ οὑμὸσ δεσπότησ
τοῖσ Ταυροπολίοισ —

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

Σωφρόνη!

(Appropinquat denuo Sophrone.)

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

— ταύτην λαβὼν
χορῶν ἀποσπασθεῖσαν . . . αἰσθάνει γε;

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ναί.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

νυνὶ δ' ἀναγνωρισμὸσ αὐτοῖσ γέγονε καὶ
ἅπαντ' ἀγαθά.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τί φησιν, ἱερόσυλε γραῦ;

ΣΩΦΡΟΝΗ.

„ἡ φύσισ ἐβούλεθ', ἧι νόμων οὐδὲν μέλει·
„γυνὴ δ' ἐπ' αὐτῶι τῶιδ' ἔφυ".

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τί;

ΣΩΦΡΟΝΗ.

μῶροσ εἶ·
τραγικὴν ἐρῶ σοι ῥῆσιν ἐξ Αὔγησ ὅλην,
ἂν μή ποτ' αἴσθηι, Σμικρίνη.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

σύ μοι χολὴν
κινεῖσ παθαινομένη! σὺ γὰρ σφόδρ' οἶσθ' ὅ τι
οὗτοσ λέγει νῦν;

ΣΩΦΡΟΝΗ.

οἶδ' ἔγωγ', εὖ ἴσθ' ὅτι.

---

652. *ἐγὼ οἶμαι*] *εγωμαι* A, *εγωμοι* legerat Lef.; corr. Leo. || 654. *αἰσθάνει γε*] Onesimo continuavit Legrand, in A post *ἀποσπασθεῖσαν* est signum personae mutatae. — *ναί* Lef.] *νη* A. || 655. *νυν*<*ι*> Crönert. || 656. *ἅπαντ' ἀγαθά* Wil.] *απαντατἀγαθα* A, in archetypo igitur fuit *απαντααγαθα* (superscr. *τ'*). || 658. Post *τί* in A deest signum personae mutatae; corr. Leo. || 660. *μή ποτ'*] **μηκέτ'* („ut modo", vs. 654; „id intellexisse te dixisti: cetera si parum tibi sint perspicua, poëtae verbis illustrabo")? || 662. [*οὗτο*]*σ* Nicole. — *οἶδ' ἔγωγ'* Leo] *οιδα* A.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἡ γραῦσ προτέρα συνῆκε!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

πάνδεινον λέγεισ!

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐ γέγονεν εὐτύχημα μεῖζον οὐδὲ ἕν!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

εἰ τοῦτ' ἀληθέσ ἐσθ' ὃ λέγεισ, τὸ παιδίον
— — —

Praeterea in Cairensis lacinia quadam extant duo Disceptantium haec fragmenta, quibus certus locus assignari non potuit a):

ἐπ' αὐτο[
ὄντωσ [Ἀ]β[ρότονον
ἀλλ' ἐξαπατ[ῶσα

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

ἀπέσωσε συλ[
ἐγω . ε προσ[
σ . . αν[

— — — — —

]ωμενου:
νὴ τὸ]ν Δία
]αυτουτω σφόδρα
]σ ὁμολογῶ:
]σ ἐμὲ βλέπει
]α . ε . . . .

Commemoranda restant Disceptantium tria vel quatuor haec fragmenta aliunde cognita, quorum ignoratur sedes:

---

663. [ἡ γραῦ]σ πρ[ο]τέρα Sudhaus. || 664 sq. [οὐ γέγ]ο[νεν] et [εἰ τοῦ]τ' Wil. || a) E Disceptantibus evulsa esse testatur nomen *Onesimi* vs. 669. Post vs. 536 et post 572 collocabat Körte, sed post inventam pap. B (ad vs. 494 sqq.) haec opinio concidit. In fine fabulae excudi iussit Sudhaus, et versus 666 sqq., qui sunt in folio recto, versibus 672 sqq. in verso scriptis praemisit, quia paginae ei, cuius versus ultimus 665 in recto est scriptus, non nisi pagina item in recto scripta adiungi potuit. Etiam plura autem intercidisse veri est dissimillimum, quoniam vs. 665 fabula ad exitum manifeste properat. || 667. [Ἀ]β[ρότονον] Lef., [ἀ]β[έλτερον] Körte dubitanter. || 668. ἐξαπατ[ῶσα] Lef. || 669. In A praescriptum est ον/. || 672. [μὰ Δί' ἐ]γὼ μὲν οὔ an [ἐξαπατ]ωμένου? || 74. αὖ τούτω(ι) an αὐτοῦ τῶ(ι) an αὖθ' οὕτω (cf. vs. 503)?

1[a]).

ἐλευθέρῳ τὸ καταγελᾶσθαι μὲν πολὺ
αἴσχιστόν ἐστι· τὸ δ' ὀδυνᾶσθ' ἀνθρώπινον.

2[b]).

ἐχῖνοσ sive *olla*. — Coquum hac voce usum esse cuiusvis est suspicari.

3[c]).

Etiam sequentia Menandri verba e Disceptantibus videntur esse excerpta, exordio autem fabulae inserenda et inter coquum Onesimumque sic fere distribuenda:

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

φιλῶ σ', Ὀνήσιμε·
καὶ σὺ περίεργοσ εἶ <γάρ>.

ΟΝΗΣΙΜΟΣ.

οὐδέν ἐστι γὰρ
γλυκύτερον ἢ πάντ' εἰδέναι.

4[d]).

Denique sequens versus in hac fabula lectus esse videtur, quem alius grammaticus ex Agricola, alius e Disceptantibus allatum perhibet:

οὐδὲν πέπονθασ δεινόν, ἂν μὴ προσποῇι.

---

a) Fr. 176, e Stob. Flor. 89,5. Suppletum est <μὲν> vel <γάρ>. — αἴσχιστον Heringa] -ιον. || *b*) Fr. 185, ex Erotiano. De *echino* cf. Ar. Vesp. 1436. || *c*) Fr. 849 sq., e Cram. Anecd. Paris. IV 418. Cf. vs. 396—401. || *d*) Fr. 179, apud complures laudatum, apud Orionem Anthol. 7, 8 Agricolae adscriptum, Disceptantibus vero (ἐκ τῶν ἐπιτρεπόντων) in margine.

ΠΕΡΙΚΕΙΡΟΜΕΝΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Γλυκέρα Παταίκου θυγάτηρ, Μοσχίωνοσ ἀδελφὴ διδύμη.
Πολέμων χιλίαρχοσ *a*) Κορίνθιοσ.
Ἄγνοια θεόσ *b*).
Σωσίασ θεράπων Πολέμωνοσ.
Δωρὶσ θεράπαινα Γλυκέρασ.
Μυρρίνη γυνὴ πλουσία *c*). [Γλυκέρασ ἀδελφὸσ δίδυμοσ,
Μοσχίων Μυρρίνησ υἱὸσ ὑπόβλητοσ *d*), Παταίκου δὲ τῆι φύσει,
Πάταικοσ *e*) γέρων, Γλυκέρασ καὶ Μοσχίωνοσ πατήρ.

Muta persona adest Abrotonon tibicina *f*); si quae aliae fuerunt, indicari iam nequeunt.

Chorus iuvenum appotorum interlusit actus *g*).

Propter mentionem Corinthi cum cetera Graecia belli malis oppressae fabula anno fere 305 acta esse videtur *h*).

Corinthi *i*) ante aedes contiguas Polemonis et Myrrhinae res agi finguntur *j*).

---

a) Vs. 104. — *b*) De hac persona pag. 1 sq. — *c*) Vs. 73. — *d*) Pag. 61 *b*. — *e*) *Pataeci* sive *pygmaei* erant *θεοὶ Φοίνικεσ, οὓσ ἵστασαν κατὰ τὰσ πρῴρασ τῶν νεῶν* (Herodot. III 37, Hesych. s. v., fr. com. adesp. 423). Quapropter fortasse suspicatus fuerit quis Semitam nunc esse intellegendum, quemadmodum Hanno quidam Poenus filias sibi ereptas quaerens partes egit in Plauti sive Menandri Poenulo. Sed *Ἕλληνα τρόπον* quia Pataecus in filia sua laetus agnoscit vs. 430, et ipsum Graecum fuisse patet; haud rarum autem inter Graecos hac aetate et postea nomen Pataecus fuit, e cognomine ludicro igitur in proprium nomen conversum, ut *Lenain* et similia; cf. Kirchner Prosopogr. Att. 11676 sqq., Collitz Dialekt-inschr. 5313^{58}, $5463b^{16}$, 5515^{2}, 5559^{1}, 5659^{7}, 5660^{22}, Aeschin. III § 189 Diog. Laërt. VI § 39 Herod. Mimiamb. I 50, IV 63, Alciphr. II 2, III 6 Sch. — *f*) Vs. 226. — *g*) Vs. 71. — *h*) „Anno 305 vel 304" Körte; cf. vs. 5. „Post Graeciam a Demetrio anno 303 liberatam Moschio miserias Graecorum conqueri (vs. 282—285) vix potuit". — *i*) Vs. 5. Rem postquam perspexi, apud Körtium inveni optime expositam. Corinthi habitabat mulier quae infantes olim invenit expositos: ergo et Pataecus cum uxore ibi habitabat. Alterum autem infantem mulier illa ibi vendidit Myrrhinae: etiam Myrrhina igitur cum marito tunc ibi habitabat et nunc habitat. Nihil autem in fabula Athenis acta insoliti hoc habet, quod extra Atticam res agi fin.untur; nam etiam in Diphili Mercatore scena *Corinthi* fuit, in Plauti Amphitryone *Thebis* versamur, in Captivis et in Poenulo inter *Aetolos*, in Cistellaria *Sicyone*, in Menaechmis *Epidamni*, in Milite *Ephesi*, in Rudente *Cyrenis*, in Cu culione *Epidauri*. Nunc cum tribunum militum in scenam inducturus et suaviter risurus esset Menander, satius duxit fingere hunc non Athenis sed alicubi in Peloponneso degisse, ne quis miles Macedo inter spectatores assidens se peti putare posset. — *j*) Etiam Pataeci aedes in scena adspectae esse non est cur credantur.

Argumentum fabulae minus clare quam Disceptantium apparet in fragmentis quae ad nos pervenerunt. Pataeci praesertim obscurae erant vita et condicio post reperta fragmenta Cairensia; sed huius quidem incommodi pars maior mox remota est evulgatis fragmentis Lipsiensibus.

Simile atque in Heroë et in Disceptantibus initium habuere res quae in hac fabula ad eventum deducuntur. Nam Pataeci cuiusdam uxor cum gemellos enixa mortem obiisset, et mersa eodem tempore esset navis mercatoria, unde victum ille cum suis habebat, liberos exponi iussit *a*). Inventi et sublati sunt infantes a muliercula paupere; haec alterum, cui Moschioni datum est nomen, ut suum vendidit Myrrhinae matronae diviti filium desideranti *b*), gemellam autem Moschionis sororem ut suam filiam educavit Glyceram vocatam, dein adultam Polemoni tribuno militum dedit concubinam *c*). Proximum tunc vitae finem sibi sentiens puellae dixit se non veram eius matrem esse, fratrem autem gemellum esse Myrrhinae illius filium subditivum Moschionem; et dedit ei monumenta quaedam, ut, si fors ferret, a parentibus posset agnosci.

Brevi post mortua est anus; forte autem fortuna Polemo mox emit aedes iis, in quibus Myrrhina cum marito suo et filio supposito Moschione degebat, vicinas. Illuc cum Glycera commigravit. Proxima igitur haec fratri suo iam habitabat; qui laute et liberius vivens cum venustissimae illi puellae forte occurrisset ante Polemonis aedes stanti, nihil cunctatus eam basiavit. Illa non refugere, immo laetari et oscula reddere *d*), fratrem esse sciens; at sororem ei aliisve dicere se non poterat, maximum enim ei fecisset detri-

---

a) Duodeviginti fere annis ante fabulae initium, fortasse uno duobusve paucioribus; nam ephebum multis in rebus Moschioni haud dissimilem annorum sedecim fecit Terentius sive Menander in Eunucho (vs. 693), puellam Glycerae subsimilem annorum quatuordecim habemus in Terentii sive Apollodori Phormione (vs. 1017). — *b*) Fraudem hanc fecisse marito, ut militi concubinam in Plauti Truculento, efficitur e vs. (4), 28-30, 361. Quem etiam vivere apparet vs. 307. Nulla praeterea in fragmentis eius fit mentio, sed fieri vix potuit quin sub dramatis exitum induceretur. Si frater Pataeci erat, Myrrhinae prisca illa culpa ad nihil fere redibat; nam cum mortuum infantem esset enixa et novae prolis spes nulla esset relicta, — nam sic rem nobis informemus oportet, — marito filium fratris servavit inscia. — *c*) Puellae pauperi haud inhonesta haec habebatur condicio. Agathias autem in epigrammate eam Polemonis *ἄλοχον* vocans Anth. Pal. V 218 aut anticipatione est usus, — nam in dramatis fine vera eius uxor sive *ἄλοχοσ* est facta et pro uxore pridem eam habebat ipse Polemo (vs. 239), — aut ea libertate, cuius exemplum Homerus *I* 340 dedisse credebatur perperam, vocem *ἄλοχον* usurpavit. *Captivam* vero quod dixit Philostratus ep. 26 et 64, apparet eum fabulam non legisse ipsum, certe memoria non tenuisse, sed de milite et de aedibus oppugnatis et de puellae crinibus detonsis cum aliquid inaudivisset, rem sibi perperam finxisse, fortasse cum *Cratea* puella captiva a Thrasonide milite amata, cuius in Inviso fabula fiebat mentio, eam mente permutantem. Nam libera et sui iuris Glycera claris verbis dicitur vs. 247. — *d*) Vs. 37, 111.

mentum si priscum illud Myrrhinae delictum verbis retegisset *a*). Forte ipso illo temporis articulo, quo Glyceram Moschio amplectebatur haud repugnantem, supervenit Polemo ab expeditione externa redux *b*); qui furore incensus puellae crines ense recidit *c*).

Glycera contumeliam immeritissimam quasi servae et prostibulo illatam gravissime ferens ipsique vitae metuens ad Myrrhinam confugit, cui dixit se Moschionis sororem esse et huius originem cognoscere *d*); iuravit autem se rem non evulgaturam *e*).

Interim Polemonem vehementer poenituit iracundiae; ut vero audivit Glyceram ad vicinos se contulisse, novo furore vecors horum aedes voluit expugnare, ut moecho eam eriperet. At Pataecus amicus senior *f*) ad meliora consilia revocavit insanientem, mox autem felici casu effectum est ut Pataecus inciperet suspicari Glyceram esse filiam suam; quacum collocutus priscaque illa monumenta inspiciendi data sibi facultate, laetus eam agnovit. In gratiam dein puella rediit cum Polemone, homine minime malo et fallacissima profecto specie decepto *g*), magna autem dote ornata a patre, qui pristinam opulentiam dudum recuperaverat, iustas cum Polemone iniit nuptias.

Iamque non erat cur Moschionem sororis etiam puderet. A Pataeco autem is quoque agnitus utque nugandi fine facto uxorem duceret gravibus verbis admonitus, patri dixit haud sibi displicere Philini cuiusdam filiam *h*). Et sic in binis nuptiis fabula laetum habuit finem.

Interierunt primae paginae duae, in quibus scripta erant nomen *i*), argumentum metricum, personarum index, ipsius autem fabulae versus fere quinquaginta.

---

a) Vs. 29 sq. — *b*) Vs. 62, 249 sq. et Luc. LXVII 9 in meretricum colloquio: *ὁ Πολέμων ἀπὸ τῆσ στρατείασ ἀνέστρεψε πλουτῶν κτέ.* — *c*) Vs. 59, 164 sq.; haud insolitum amatorum iratorum flagitium, si fides meretriculae Luc. LXVII 8: *ὅστισ ... μήτε ἐρράπισέ ποτε ἢ περιέκειρεν, ... ἔτι ἐραστὴσ ἐκεῖνόσ ἐστιν;* — *d*) In fragmentis hoc non legitur, sed efficitur e contextu. — *e*) Vs. 361—363. — *f*) Vs. 258 sq.; militem et hunc fuisse et nuper cum Polemone ab expeditione bellica rediisse dixerit quispiam. — *g*) Vs. 44 sq. — *h*) Vs. 448. Sic in exitu Heauton Timorumenu Terentiani Clitopho iuvenis dissolutus patri promittit se Archonidi cuiusdam filiam, cuius nulla dum facta erat mentio, uxorem ducturum. — *i*) Hoc constat tamen propter vs. 173 sq. a veteribus addito fabulae nomine allatos. Neque summa rerum, quae in fabula a plurimis olim lectitata aguntur, ante fragmenta Cairensia inventa ignorabatur.

CIRCUMTONSA.

ACTUS PRIMUS.

Initium fecere Glycera contumeliam heri sibi illatam lugens [a]) et Polemo vehementissime ei exprobrans basia a Moschione ei data [b]). Irata et anxia Glycera refugit in aedes, Polemo autem ad exercendos milites aliave ad officia abiit rus [c]). Etiam Sosias satelles in scena versatus esse [d]), dein cum hero rus abiisse videtur.
Prodiit nunc Ignoratio dea, cuius prima verba interierunt [e]).

Ignoratio sola.

ΑΓΝΟΙΑ.

— — —

— — προθυμηθεῖσα θῆλυ, τὸ δ' ἕτερον
γυναικὶ δοῦναι πλουσίαι τὴν οἰκίαν
ταύτην κατοικούσηι δεομένηι παιδίου,
λάθραι δὲ τἀνδρόσ. οἰχομένων δ' ἐτῶν τινων,
καὶ τοῦ πολέμου καὶ τῶν Κορινθιακῶν κακῶν
αὐξανομένων, ἡ γραῦσ ἀπορουμένη σφόδρα,
τεθραμμένησ τῆσ παιδόσ, ἣν νῦν εἴδετε
ὑμεῖσ, ἐραστοῦ γενομένου τε τοῦ σφοδροῦ
τούτου νεανίσκου γένει Κορινθίου
ὄντοσ, δίδωσι τὴν κόρην ὡσ θυγατέρα
αὑτῆσ ἔχειν. ἤδη δ' ἀπειρηκυῖα καὶ
προορωμένη τοῦ ζῆν καταστροφήν τινα
αὑτῆι παροῦσαν, οὐκ ἔκρυψε τὴν τύχην·
λέγει δὲ πρὸσ τὴν μεῖραχ' ὡσ ἀνείλετο
αὐτήν, ἐν οἷσ τε σπαργάνοισ δίδωσ' ἅμα.
τὸν ἀγνοούμενόν τ' ἀδελφὸν τῆι φύσει

---

a) Vs. 7, 33, 110, 410. || *b*) Vs. 9, 38-43. || *c*) Vs. 58, 164, 174 sq. || *d*) Hoc Körte ex eo conclusit quod vs. 52 sqq. spectatoribus quasi notus inducitur. || *e*) De cuiusmodi personis cf. pag. 1 sq.; Ignorationem fabulae nomen fecerunt Diphilus et Macho. || 1. Praemissa erant haec fere (Sudhaus): [*πρὸσ τὸ γῆρασ ἐκτρέφειν* | *αὑτῇ*]. || 2 sq. [*γυναικὶ*] et [*ταύτην*] et *δε*[*ομ*]*ένη*(*ι*) Lef. || 4. *[*λάθραι*] *δὲ τἀ*[*νδρόσ*]; cf. pag. 61 *b*. — [*οἰχο*]*μένων* Sudhaus. — 5. [*καὶ τ*]*οῦ* Leo. || 6. [*αὐξ*]*ανομένων* Lef.

φράζει, προνοουμένη τι τῶν ἀνθρωπίνων,
εἴ ποτε δεηθείη βοηθείασ τινόσ,
δρῶσα τοῦτον ὄντ' ἀναγκαῖον μόνον
αὐτῆι, φυλακήν τε λαμβάνουσα μή ποτε
δι' ἐμέ τι τὴν Ἄγνοιαν αὐτοῖσ συμπέσηι
ἀκούσιον, πλουτοῦντα καὶ μεθύοντ' ἀεὶ
ὁρῶσ' ἐκεῖνον, εὐπρεπῆ δὲ καὶ νέαν
ταύτην, βέβαιον δ' οὐθὲν ὧι κατελείπετο.
αὕτη μὲν οὖν ἀπέθανεν· ὁ δὲ τὴν οἰκίαν
ἐπρίατο ταύτην ὁ στρατιώτησ οὐ πάλαι.
ἐν γειτόνων δ' οἰκοῦσα τἀδελφοῦ τὸ μὲν
πρᾶγμ' οὐ μεμήνυκ', οὐδ' ἐκεῖνον βούλεται,
εἶναι δοκοῦντα λαμπρόν, εἰσ μεταλλαγὴν
ἀγαγεῖν, ὄνασθαι δ' ὧν δέδωκεν ἡ Τύχη.
ἀπὸ ταὐτομάτου δ' ὀφθεῖσ' ὑπ' αὐτοῦ, θρασυτέρου
— ὥσπερ προείρηκ' — ὄντοσ, ἐπιμελῶσ τ' ἀεὶ
φοιτῶντοσ ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἔτυχ' ἑσπέρασ
πέμπουσά ποι θεράπαιναν· ὡσ δ' ἐπὶ ταῖσ θύραισ
αὐτὴν γενομένην εἶδεν, εὐθὺ προσδραμὼν
ἐφίλει, περιέβαλλ'. ἣ δὲ τῶι προειδέναι
ἀδελφὸν ὄντ' οὐκ ἔφυγε· προσιὼν δ' ὁ Πολέμων
ὁρᾶι. τὰ λοιπὰ δ' αὐτὸσ εἴρηχ', ὃν τρόπον
ὃ μὲν ὤιχετ' εἰπὼν ὅτι κατὰ σχολὴν ἰδεῖν
αὐτὴν ἔτι βούλεθ', ἣ δ' ἐδάκρυ' ἑστῶσα καὶ
ὠδύρεθ' ὅτι ταῦτ' οὐκ ἐλευθέρωσ ποεῖν
ἔξεστιν αὐτῆι. πάντα δ' ἐξεκάετο
ταῦθ' ἕνεκα τοῦ μέλλοντοσ, εἰσ ὀργὴν ἵνα
οὗτοσ ἀφίκοιτ'· ἐγὼ γὰρ ἦγον οὐ φύσει
τοιοῦτον ὄντα τοῦτον, ἀρχὴν ἵνα λάβοι
μηνύσεωσ τὰ λοιπὰ τούσ θ' αὑτῶν ποτε
εὕροιεν. ὥστ' εἰ τοῦτ' ἐδυσχέρανέ τισ

---

23. [δὲ] κ[αὶ] Lef. ‖ 24. *δ'] θ' A. Cf. Disc. 352. — [κατ]ελείπετο Lef. ‖ 25. *αὕτη] αὐτὴ Lef. ‖ 28. μεμήνυκ' Leo] μεμένηκεν A; cf. vs. 46 Disc. 326, 334. ‖ 31. ὑπ' αὐτοῦ Crönert] υποτου A. ‖ 33. [φοι]τῶντοσ Lef. ‖ 34. [πέμ]πουσα Lef., ...ποισα A. ‖ 35. *[αὐτ]ὴν. — εὐθὺ] εὐθὺ<σ> vHerwerden. ‖ 36. προειδέ[ναι] Lef. ‖ 37. [δ' ὁ Πολέμων] Croiset, [δ' ὁ σφοδρὸσ] Sudhaus. ‖ 38. [εἴρηχ]' Leo. — [ὃ]ν τ[ρόπον] Jensen. ‖ 39 sq. ἰ[δεῖν] et <ἔ>τι sodales sem. Berol. — [ἣ δ'] Lef. ‖ 42-58. Dextera horum pars etiam in D extat. ‖ 43. ἵνα D] θ'ινα A. ‖ 44. ἀφίκοιτ' Leo] αφικετ' A, ἀφίκητ' Legrand. ‖ 45. *Post ἀρχὴν delevi δ', quod habent A D. Ex οὐ natum sensit Sudhaus, θ' scribens ipse. — λάβοι Leo] λαβη(ι) AD. Cf. εὕροιεν vs. 47. ‖ 46. αὑτῶν D] εαυτων A; in archetypo fuit $\overset{θ'}{τ}εαυτων$ ‖ 47. ἐδυσχέρανε D] -ραινε A; correxerat Wil.

ἀτιμίαν τ' ἐνόμισε, μεταθέσθω πάλιν·
διὰ γὰρ θεοῦ καὶ τὸ κακὸν εἰσ ἀγαθὸν ῥέπει
γιγνόμενον. — ἔρρωσθ', εὐμενεῖσ τε γενόμενοι
ἡμῖν, θεαταί, καὶ τὰ λοιπὰ σώιζετε.
(Abit. — Rure advenit Sosias).

Sosias solus.

ΣΩΣΙΑΣ.

ὁ σοβαρὸσ ἡμῖν ἀρτίωσ καὶ πολεμικόσ,
ὁ τὰσ γυναῖκασ οὐκ ἐῶν ἔχειν τρίχασ,
κλάει κατακλινείσ. κατέλιπον ποούμενον
ἄριστον αὐτοῖσ ἄρτι, καὶ συνηγμένοι
εἰσ ταὐτόν εἰσιν οἱ συνηθεῖσ, τοῦ φέρειν
αὐτὸν τὸ πρᾶγμα ῥᾶιον. οὐκ ἔχων δ' ὅπωσ
τἀνταῦθ' ἀκούσηι γιγνόμεν', ἐκπέπομφέ με
ἱμάτιον οἴσοντ', — ἐξεπίτηδεσ, οὐδὲ ἓν
δεόμενοσ ἀλλ' ἢ περιπατεῖν με βούλεται.
(E Polemonis aedibus prodeunt Doris et Glycera.)

Sosias, Doris, Glycera.

ΔΩΡΙΣ.

ἐγὼ προέλθοῦσ' ὄψομαι, κεκτημένη.

ΣΩΣΙΑΣ.

(secum:)

ἡ Δωρίσ! οἵα γέγονεν, ὡσ δ' ἐρρωμένη!
ζῶσιν τρόπον τιν', ὡσ ἐμοὶ καταφαίνεται,
αὗται. — πορεύσομαι δέ.

ΔΩΡΙΣ.

κόψω τὴν θύραν·
οὐδεὶσ γὰρ αὐτῶν ἐστιν ἔξω. — δυστυχὴσ
ἥτισ στρατιώτην ἔλαβεν ἄνδρα· παράνομοι

---

49. θεοῦ] θεοὺσ Eitrem (ut Dem. XVIII § 49 al.). || 50. τε] γε legerat Lef., corr. Wil. || 51. σώιζετε A] σωσατε D. || 54. κατέλιπον A] -λαβον D. || 55. ἄρτι A] γαρτι D. || 58. ἀκο[ύσ]ηι Lef. || 59. ο[ἴσ]οντ' Lef. || 61. προ[ελ]θ[οῦσ]' Jensen. || 63 sq. τιν' et αὗται Wil.] τίν'; et αὐταί Lef. || 64. δέ; Lef., corr. Wil. — κόψω τὴν θύραν = fr. 860. || 66. παράνομοι Körte] ἄνδρα παράνομον legerat Lef.

ἅπαντεσ, οὐδὲν πιστόν. ὦ κεκτημένη,
ὡσ ἄδικα πάσχεισ! —

(Ianuam aedium Myrrhinae ferit. — Glycera prope Polemonis aedes adstat flens.)

παῖδεσ!

ΣΩΣΙΑΣ.

(secum:)

εὐφρανθήσεται
κλάουσαν αὐτὴν πυθόμενοσ νῦν· τοῦτο γὰρ
ἐβούλετ' αὐτόσ. —

(Prodit Myrrhinae ianitor.)

ΔΩΡΙΣ.

παιδίον, κέλευέ μοι

— — —

Deest scheda sive paginae duae, versus fere 70, quibus Glycera Myrrhinam a Doride evocatam coram spectatoribus allocuta, cum Moschionis sororem se dixisset et Myrrhinae priscam illam fraudem sibi ostendisset cognitam, haud difficulter permovit ut receptaculum sibi praeberet, dato iureiurando se ne in posterum quidem rem evulgaturam.

Itaque — dicunt id ultima huius actus verba mox afferenda — matrona puellam in aedes suas deduxit.

Sic pervenimus ad intimum quaternionis folium, quod pessime est habitum *a*).

Adest D a v u s Myrrhinae sive Moschionis mancipium, ab hoc, — qui in urbe alicubi nunc commoratur, — domum suam missus, ad sciscitandum qualis ibi et apud vicinos sit rerum status.

ΔΑΟΣ.

— — —

παῖδεσ. μεθύοντα μειράκια προσέρχεται
πάμπολλ'. — ἐπαινῶ διαφόρωσ· κεκλημένην

68[b]-70. In A post *παιδεσ* et post *αυτοσ* est : || *a*) Vs. 71-216. Ad Samiam rettulerat Lef. propter Moschionis nomen et chlamydis ensisque mentionem (vs. 164 sq.; cf. Sam. 314 sq.), sed in schol. Ar. Plut. 35 e Menandri Circumtonsa vs. 173 sq.[a] afferuntur. Quod scholion in solo cod. V servatum, a Dindorfio in scholiorum editione cancellis inclusum et in Indice Scriptorum neglectum, in Meinekii Kockiique editionibus fragmentorum comicorum omissum est, sed a Jernstedtio olim indicatum (cf. Nauck Mél. Gr. R. VI 113) et a Kretschmaro in dissertatione de Menandri reliquiis Lips. 1906 allatum p. 106. Ad Circumtonsam referendos esse vs. 71 sqq. ante me sensit Legrand, collato scholio Aristophaneo eodem mecum tempore rettulit Wil. || 71. Antecessisse videntur haec fere: *[προσέχετε δεῦρο δή]. || 72. *πάμπολλ'] sic A, *σύμπολλ'* legerat Lef. — *κεκλημένην] *κεκτημενην* sive *heram* A, quod nisi addito articulo dici non potuit.

εἴσω πρὸσ ὑμᾶσ εἰσάγει τὴν μείρακα.
τοῦτ᾽ ἐστὶ μήτηρ! — ὁ τρόφιμοσ ζητητέοσ·
ἥκειν γὰρ αὐτὸν τὴν ταχίστην ἐνθάδε
εὔκαιρον εἶναι φαίνεθ᾽, ὥσ ἐμοὶ δοκεῖ.

(In urbem abit Davus, Glycera autem Doride comitante a Myrrhina in aedes suas deducitur.)

In orchestram prodit chorus, dein ludit.

ACTUS SECUNDUS.

(Adveniunt Moschio et Davus.)

Moschio, Davus.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

Δᾶε, πολλάκισ μὲν ἤδη πρόσ μ᾽ ἀπήγγελκασ λόγουσ
οὐκ ἀληθεῖσ, ἀλλ᾽ ἀλαζὼν καὶ θεοῖσιν ἐχθρὸσ εἶ·
εἰ δὲ καὶ νυνὶ πλανᾶισ με —

ΔΑΟΣ.

κρέμασον εὐθύσ, εἰ πλανῶ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἥμερον λέγεισ τί.

ΔΑΟΣ.

χρῆσαι πολεμίου τοίνυν τρόπον.
ἂν δ᾽ ἀληθὲσ ἦι καταλάβηισ τ᾽ ἔνδον αὐτὴν ἐνθάδε,
ὁ δεδιωικηκὼσ ἐγώ σοι ταῦτα πάντα, Μοσχίων,
καὶ πεπεικὼσ τὴν μὲν ἐλθεῖν δεῦρ᾽, ἀναλώσασ λόγουσ

73. ὑμᾶσ] ἡμᾶσ Leo (coll. Her. 27, ubi ὑμῖν pro ἡμῖν proposuit); sed multo rarius in exemplaribus mss. est ὑμ- pro ἡμ- scriptum quam ἡμ- pro ὑμ-, cf. autem comment. || 74. [τρ]όφιμοσ Lef. || 75. [ἥκ]ει[ν γ]ὰρ Jensen. — τ[ὴν] Lef. || 76. εὔ[καιρο]ν Leo; cf. Disc. 36. — Post hunc vs. in A est χο ρ ου. || 77. Δᾶ[ε, πολλά]κισ Lef. — πρόσ μ᾽(ε)] = fr. 978? Cf. vs. 137, 146. — λ[όγου]σ Jensen. || 78b = fr. 875. || 79. εἰ A]. η legerat Lef. — κα[ὶ νυ]νὶ Lef. — ε[ἰ πλανῶ] Körte. || 80. ἥμερον] [τ]ήμερον Lef., sed nihil deesse docuit Jensen. — [τρόπον] Crönert. || 81. *[ἂ]ν, Lef. legerat [u]ή. — δ᾽ ἀληθὲ[σ] ἦ(ι) Schmidt. — κ[ατα]-λάβηισ τ᾽ ἔν[δ]ον α[ὐτ]ή[ν] ἐν[θάδε] Leo. || 82. [ὁ] δεδιωικ[ηκὼσ ἐγώ] Sudhaus. — σ[οι] et [πά]ντα Leo. || 83. πεπεικ[ὼσ] Sudhaus. — τ[ὴν] Jensen. — ἐ[λ]θεῖ[ν] Körte. — [λόγουσ] Leo.

μυρίουσ, τὴν σὴν δὲ μητέρ' ὑποδέχεσθαι καὶ ποεῖν
πάνθ' ἅ σοι δοκεῖ, τίσ ἔσομαι;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

τίσ βίοσ μάλισθ' ὅρα
Δᾶε τῶν πάντων ἀρέσκει.

ΔΑΟΣ.

πάντ' ἐπιβλέψασ ἐρῶ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἆρα τὸ μυλωθρεῖν κράτιστον;

ΔΑΟΣ.

εἰσ μυλῶνά μ' ἐμβαλεῖ!

(Fugam capessit.)

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὗτοσ, οὐ φερόμενοσ ἥξεισ;

ΔΑΟΣ.

μηδαμῶσ!

ΜΟΣΧΙΩΝ.

τέχνην λέγω! —
βούλομαι δὲ προστάτην σε πραγμάτων Ἑλληνικῶν
καὶ διοικητὴν στρατοπέδων —

ΔΑΟΣ.

μὴ λέγ'.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

εἴσ' ἄνδρεσ φίλοι,
οὐδ' ἀποσφάττουσιν εὐθύσ.

ΔΑΟΣ.

ἡσυχῆι κλέψαι ἐθέλω.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἀλλὰ κλέψεισ! ἐκδότησ ὢν ἐκδόσει λήσει λαβὼν
ἑπτὰ συντόμωσ τάλαντα.

---

84. *σ[ὴν δὲ μ]ητέρ' [ὑποδέχ]εσθαι καὶ πο[εῖν]* Körte. || 85. *πάνθ'* Leo] *απανθ'* A. — *δ[οκ]εῖ, τίσ ἔσο[μαι; τί]σ* Leo. — *[ὅρα]* Wil. || 86. *[πάντ'] ἐπιβλέ[ψασ ἐρῶ]* Sudhaus. || 87. *μυλ[ωθ]ρε[ῖν]* Housman. — *μυλῶν[α]* Sudhaus. — *[μ' ἐμβαλεῖ!]. || 88. *<οὐ>. — *ἥ[ξεισ]. — *μηδ[α]μ[ῶσ]* Jensen. — *[τ]έχν[ην]* Jensen. — *[λέγω]. || 89. *πραγμάτ[ων] Ἑλλη[νι]κ[ῶν]* Ricci. || 90. *[καὶ] διοικ[η]τ[ὴν]* Körte. — *στ[ρ]ατ[ο]πέδω[ν]* Jensen. — *[μὴ] λέ[γ'. εἴσ' ἄνδρεσ φίλοι,] | ο[ὐδ']. || 91. *[ἀ]π[οσφά]ττουσιν* et *ἡ[συ]χῆι κλέψα[ι] θ[έλω]* Sudhaus. || 92. *ἀλλ[ὰ κλέ]ψ[ει]σ ἐκδό[τ]ησ ὢν* Sudhaus; in A *ων* ante *κλεψεισ* videtur esse scriptum. — *ἐκ[δό]σ[ε]ι* Jensen. — *[λήσ]ει λαβ[ὼν]* Sudhaus. || 93. *[συν]τό[μ]ω[σ].

ΔΑΟΣ.

παντοπωλεῖν βούλομαι,
Μοσχίων, ἢ τυροπωλεῖν ἐν ἀγοραῖ καθήμενοσ.
ὀμνύω μηθὲν μέλειν μοι πλουσίωι καθεστάναι.
κατ᾽ ἐμὲ ταῦτ᾽ ἐμοί τ᾽ ἀρέσκει μᾶλλον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἀργὸσ οὐκ ἔσει·
οἶδ᾽· ἐκεῖ δὲ μὴ γένοιτο μελιτόπωλισ ἐχθρά σοι
γραῦσ.

ΔΑΟΣ.

τὸ γαστρίζεσθ᾽ ἀρέσκει, δέσποτ᾽. ἀγαπήσειν ἐγὼ
φήμ᾽ ἐφ᾽ οἷσ εἴρηκα τούτοισ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

μᾶλλον οὖν ἀβέλτεροσ
ἦσθασ. ἀλλὰ τυροπώλει καὶ ταλαιπώρει.

ΔΑΟΣ.

καλῶσ.
ταῦτα μὲν δή, φασίν, εὔχθω. δεῦρο δὴ νῦν, τὴν δὲ σὴν
οἰκίαν ἄνοιγε, τρόφιμε.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

δεῖ με νῦν εἶναι θρασύν,
εὖ δὲ παραμυθεῖσθ᾽ ἐκείνην καὶ μάλ᾽ ἡδέωσ γελᾶν
ἐπὶ θεοῖσ ἐχθρῶι πτεροφόρωι χιλιάρχωι.

ΔΑΟΣ.

καὶ μάλα.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

εἰσιὼν δέ μοι σύ, Δᾶε, τῶν ὅλων κατάσκοποσ
πραγμάτων γενοῦ· τί ποιεῖ; ποῦ ἐστιν ἡ μήτηρ; ἐμὲ

---

93. *παντ[οπ]ωλεῖ[ν]* Ricci. — *β[ού]λ[ομαι]* Jensen. ‖ 94. *[ἢ τυρ]οπ[ω]λεῖν [ἐν ἀ]γοραῖ κα[θ]ήμε[νοσ]* Jensen. ‖ 95. *[μηθ]ὲν [μέλειν]* et *καθε[στάναι]* Sudhaus. — *[μοι πλου]σίωι* Körte. ‖ 96. *[κα]τ᾽* et *ἐ[μοί τ᾽ ἀρέσκει]* Sudhaus. — **ἀρ[γὸσ οὐκ ἔσει]*. ‖ 97. **[ο]ἶδ᾽· ἐκ[εῖ δὲ μ]ή*. — *γένοιτο] γενο . θο* (οιτο superscr.) A; in archetypo videtur fuisse *γενεσθω*. — *μελ[ιτόπω]λισ* Sudhaus. ‖ 98. *[γρ]αῦσ* Lef. — *[γα]στρ[ίζε]σθ᾽* vArnim. — *ἀρέσκε[ι δ]έσ[ποτ᾽]* Sudhaus. — **[ἀγαπήσειν ἐγὼ]*. ‖ 99. *[φη]μ᾽* et *εἴ[ρηκα]* Körte, *εἴ[ρηκε]* dederat Leo. — *μᾶ[λλον]* Sudhaus. — **[οὖν ἀβέλτεροσ]*. ‖ 100. *τ[αλα]ι[πώρει. καλῶσ]* Sudhaus. ‖ 101. *μὲ[ν δὴ] φ[α]σίν* Sudhaus coll. Aristaen. II 1: *ταῦτα μὲν δή, φασίν, εὐξάσθω*. — *εὔχ[θ]ω* Leo. — *δ[εῦρο]* Sudhaus. — **[δὴ νῦν, τὴν δὲ σὴν]*. ‖ 102. *ἄνο[ιγ]ε* Sudhaus. — **μ[ε νῦν εἶναι θρασύν]*. ‖ 103. **ε[ὖ]*. — *[δὲ] παραμυθεῖ[σθ᾽ ἐκεί]νη[ν κτέ.]* Sudhaus. ‖ 104. *πτεροφόρωι* vHerwerden] *-ρα(ι)* A; cf. Ar. Eq. 1331. ‖ 106. *π[οῦ]* Lef.

εἰσ τὸ προσδοκᾶν ἔχουσι πῶσ; τὸ τοιουτὶ μέροσ
οὐκ ἀκριβῶσ δεῖ φράσαι σοι· κομψὸσ εἶ.

ΔΑΟΣ.

πορεύσομαι.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

περιπατῶν δὲ προσμενῶ σε.

ΔΑΟΣ.

ποῦ δέ;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

πρόσθε τῶν θυρῶν.

(Davus aedes intrat. — Secum:)

ἀλλ' ἔδειξεν μέν τι τοιοῦθ' ὡσ προσῆλθον ἑσπέρασ·
προσδραμόντ' οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ περιβαλοῦσ' ἐφείλκετο.
οὐκ ἀηδήσ, ὡσ ἔοικεν, εἴμ' ἰδεῖν οὐδ' ἐντυχεῖν,
οἴομαι, μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, ἀλλ' ἑταίραισ προσφιλήσ.
τὴν δ' Ἀδράστειαν μάλιστα νῦν ἁπάντων προσκυνῶ.

(Davus redit.)

ΔΑΟΣ.

Μοσχίων, ἡ μὲν λέλουται καὶ κάθηται.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

φιλτάτη!

ΔΑΟΣ.

ἡ δὲ μήτηρ σου διοικεῖ περιπατοῦσ' οὐκ οἶδ' ὅ τι.
εὐτρεπὲσ δ' ἄριστόν ἐστιν, ἐκ δὲ τῶν ποουμένων
περιμένειν δοκοῦσί μοί σε καὶ πάλαι γάρ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐκ ἄρα
εἴμ' ἀηδήσ. — εἶπασ αὐταῖσ καὶ παρόντα μ' ἐνθάδε;

ΔΑΟΣ.

μὰ Δία!

---

108. φρ[άσαι] Lef. — *εἶ: πορεύσομαι] εκπορευ . . αι legerat Lef. || 109. *<ποῦ δέ;>, Jensen <Δᾶε>. || 110. προσῆλ[θον] Lef. — [ἑσπ]έρασ Leo. || 111. *ἐ[φείλκ]ε[το], ἐ[πέσχ]ε μ[ε] Sudhaus. || 112. ἀηδήσ] ἀτελήσ legerat Lef., corr. Leo. — ἔοι[κε]ν Lef. — *εἴμ' ἰδεῖν οὐδ'] ειμι δεινοῦ δ' Lef. — *ἐντ[υχεῖ]ν. || 113. *ἑταίρ[αι]σ [προσφι]λ[ήσ]. || 114. *ἁ[πάντων προσκυν]ῶ. || 116. περιπα[τοῦ]σ' Lef. || 117. ἐστιν] εστ' A. || 118. μ[οί] Lef. — καὶ π[ά]λαι [γάρ] Jensen. — *οὐ[κ ἄρα | εἴμ'] ου . . . . | ουκειμ' A. || 119. <ε>ἶπασ αὐ[τ]αῖσ [καὶ] Leo. — *[π]αρ[όν]τα. || 120. [μὰ] Δι[α] Sudhaus. — [τ]οί[ν]υ[ν] Jensen. — *[λ]έγ' ἐλ[θών]. — ἀναστρέφ[ω] Körte.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

νῦν τοίνυν λέγ' ἐλθών.

ΔΑΟΣ.

ὡσ δρᾶισ, ἀναστρέφω.

(Denuo abit Davus.)

ΜΟΣΧΙΩΝ.

(secum:)

ἣ μὲν αἰσχυνεῖτ' ἐπειδὰν εἰσίωμεν, δηλαδή,
παρακαλύψεταί τ'· ἔθοσ γὰρ τοῦτο· τὴν δὲ μητέρα
εἰσιόντ' εὐθὺσ φιλῆσαι δεῖ μ', ἀνακτήσασθ' ὅλωσ,
εἰσ τὸ κολακεύειν τρεπέσθαι, ζῆν τε πρὸσ ταύτην ἁπλῶσ.
ὡσ γὰρ οἰκείωσ κέχρηται τῶι παρόντι πράγματι!
ἀλλὰ τὴν θύραν ψοφεῖ τισ ἐξιών.

(Denuo redit Davus.)

τί τοῦτο, παῖ;
ὡσ ὀκνηρῶσ μοι προσέρχει, Δᾶε.

ΔΑΟΣ.

ναί, μὰ τὸν Δία,
πάνυ γὰρ ἀτόπωσ... ὡσ γὰρ ἐλθὼν εἶπα πρὸσ τὴν μητέρα
ὅτι πάρει, „μηθὲν ἔτι τούτων!" φησί· „πῶσ δ' ἀκήκοεν;
„ἢ σὺ λελάληκασ πρὸσ αὐτὸν ὅτι φοβηθεῖσ' ἐνθάδε
„καταπέφευγ' αὕτη πρὸσ ἡμᾶσ;" — „πάνυ γε." — „μὴ
[εἰσ ὥρασ σύ γε"
φήσ' „ἴκοι! ἀλλ' ὡσ ἐκεῖνον δὴ βάδιζε, παιδίον·
ἐκποδὼν ἴτω δέ. τἄλλα πάντ' ἀνήρπαστ' ἐκ μέσου." —
οὐ σφόδρ' ἤκουσεν παρόντα σ' ἡδέωσ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

μαστιγία,
εὖ κέχρησαί μοι!

---

121. [ἣ] μὲν αἰσ[χυν]ε[ῖτ' ἐ]πειδ[ὰν] Jensen. || 122. παρακαλ[ύψεταί τ'· ἔθο]σ γὰρ Körte coll. Aristaen. II 2. — τ[ο]ῦτ[ο] Sudhaus, τ[α]ῦτ[α] Körte. || 125. οἰκείωσ] -ωι Sudhaus olim, fortasse recte. || 127. προσέρ[χει] Lef. ||
θεν
128. ἐλθ[ὼ]ν Lef. || 129. μηθὲν ἔτι] μηκετι A. — φησ[ί· πῶσ δ'] vel φησ[ι· τίνοσ]
και
Sudhaus. || 130. ἢ] ηκαι A, in archetypo igitur fuit ησυ. — αὐτ[ὸν] Lef. || 131. [κατ]απέφευγ' α[ὕτ]η πρ[ὸσ ἡμᾶσ] Sudhaus. — [πάνυ] Housman. — *<εἰσ> auctore Bentleio ad Ar. Lys. 1037; item Phasm. 43. Oblocutus est Blass Att. Bereds. III² 102. || 132. [φή]σ' Headlam. — *[ὡσ ἐκεῖνον δὴ]. || 133. *[ἴτω δέ. τ]ἄλλ[α]. || 134. [οὐ σφό]δρ' [ἤκ]ουσεν et ἡδ[έωσ] Sudhaus. || 135. *[εὖ]. — [κέχρη]σαι Sudhaus.

ΔΑΟΣ.

γέλοιον! ἡ μὲν οὖν μήτηρ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

τί φήσ;
οὐ φυγεῖν ἑκοῦσαν αὐτήν; ἢ τί πρᾶγμ'; οὐχ ἕνεκ' ἐμοῦ
εἶπασ ὡσ πέπεικασ ἐλθεῖν πρόσ μ';

ΔΑΟΣ.

ἐγὼ δ' εἴρηκά σοι
ὅτι πέπεικ' ἐλθεῖν ἐκείνην; μὰ τὸν Ἀπόλλω ἐγὼ μὲν οὔ.
φὴσ δέ τι ψεῦδόσ με, τρόφιμε, σοῦ καταψεύδεσθ' ἔτι;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐδ' ἄρ' οὖν τὴν μητέρ' αὐτὸσ ταῦτα συμπεπεικέναι
ἀρτίωσ ἔφησθα, ταύτην ἐνθάδ' ὑποδέξασθ' ἐμοῦ
ἕνεκα;

ΔΑΟΣ.

(tergiversanter:)

τοῦθ', ὁρᾶισ, ἔφην; ... ναί, μνημονεύω.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

καὶ δοκεῖν
ἕνεκ' ἐμοῦ σοι τοῦτο πράττειν;

ΔΑΟΣ.

οὐκ ἔχω τουτὶ φράσαι·
ἀλλ' ἔγωγ' ἔπειθον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

εἶεν· δεῦρο δὴ βάδιζε.

ΔΑΟΣ.

ποῖ;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

μὴ μακράν, εἴσει.

ΔΑΟΣ.

τὸ δεῖνα, Μοσχίων, ... ἐγὼ τότε ...

---

136. [*οὐ φυγεῖν*] Körte. — *[*ἑ*]*κοῦσαν*. — *αὐτ*[*ήν*] Körte. — [*ἢ*] *τί* Jensen. || 137. *[*εἶπασ*]. — [*ὡ*]*σ* Leo. || 138. [*ὅτι πέπει*]*κ'* Sudhaus. || 139. *[*φὴσ δέ τι*]. — [*ψε*]*ῦδο*[*σ*] Sudhaus. — **με τρόφιμε σοῦ*] *τρ*]*οφ*[*ι*]*μεμεπολυ* A, correctum in *τροφιμεμουσου*. Vocem *τρόφιμε* agnovit Sudhaus. — *καταψεύδεο*[*θ' ἔτι*] Sudhaus. || 140. *[*οὐδ' ἄρ' οὖν*]. — [*τὴν*] *μ*[*ητέρ' αὐτὸ*]*σ* Sudhaus. — **συμπε*[*πεικέν*]*αι*. || 145. [*μὴ*] *μ*[*ακ*]*ρ*[*ά*]*ν* Körte.

μικρὸν ἔτι μεῖνον . . .

ΜΟΣΧΙΩΝ.

φλυαρεῖσ πρόσ με;

ΔΑΟΣ.

μὰ τὸν Ἀσκληπιὸν
οὐκ ἔγωγ᾽, ἐὰν ἀκούσηισ. τυχὸν ἴσωσ οὐ βούλεται —
μανθάνεισ; — ἐξ ἐπιδρομῆσ ταῦθ᾽ ὡσ ἔτυχεν, ἀλλ᾽ ἀξιοῖ
πρότερον εἰδέναι σ᾽, ἀκοῦσαι τὰ παρὰ σοῦ τε, νὴ Δία.
οὐ γὰρ ὡσ αὐλητρὶσ οὐδ᾽ ὡσ πορνίδιον τρισάθλιον
ἦλθεν.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐκ ἔχεισ λέγειν μοι, Δᾶέ, τι πάλιν.

ΔΑΟΣ.

δοκίμασον·
οὐδὲν οἷόν ἐστιν, οἶμαι. καταλέλοιπεν οἰκίαν·
οὐ φλυαρία! . . . μεταστῆν᾽ εἰ σὺ τρεῖσ ἢ τέτταρασ
ἡμέρασ βούλει, προσέξει σοι τίσ; . . . ἀνεκοινοῦτό μοι
τοῦτ᾽, . . . ἀκοῦσαι γάρ σε δεῖ νῦν . . .

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ποῦ πεδήσασ καταλίπω,
Δᾶε; περιπατεῖν ποεῖσ με περίπατον πολύν τινα.
ἀρτίωσ μὲν οὐκ ἀληθέσ, νῦν δὲ λελάληκασ πάλιν.

ΔΑΟΣ.

οὐκ ἐᾶισ φρονεῖν με θορυβῶν . . . μεταβαλοῦ τρόπον τινὰ
κοσμίωσ τ᾽ εἴσω πάρελθε.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

σὺ δ᾽ ἀποδράσει!

ΔΑΟΣ.

καὶ μάλα·
ἐφόδι᾽ οὐχ ὁρᾶισ μ᾽ ἔχοντα;

---

146. *μ[ικ]ρ[ὸν] ἔ[τ]ι με[ῖ]νον* Jensen. — *Verba *μὰ τὸν κτέ.* dedi Davo. || 147. *οὐ[κ ἔγ]ωγ᾽* Körte. — *[ἐὰ]ν* Leo. || 148. *μ[ανθ]ά[νε]ισ (-νειν σ᾽) ἐξ [ἐ]πιδρομῆσ* Leo. || 149. *π[ρότερον]* Headlam. — *τε* Leo] *γ[ε]* A. || 150. *[οὐ γὰρ ὡσ]* Sudhaus. — *[αὐλ]ητρὶσ* Lef. || 151. *ἦλθε(ν). ΜΟ.* Leo. — **[οὐκ ἔχ]εισ.* — *δο[κίμασον]* Leo. || 152. **[οὐδὲν] οἷ[ον]*, *[οὐ γέλ]οι[ον]* Sudhaus. || 153. *[οὐ φλ]υαρ[ία. μ]ε[τ]αστῆν᾽* Sudhaus. || 154. *[ἡμέ]ρασ* Leo. — *β[ούλ]ει* Körte. — *τίσ;] τισ* Lef. || 155. *[το]ῦτ᾽ [ἀ]κοῦσαι* Lef. — *[γ]άρ [σε δ]εῖ* et *κατα[λ]ίπ[ω]* Leo. || 156. *[Δᾶ]ε* Sudhaus. — **[πο]εῖσ.* || 157. **οὐ[κ ἀλ]ηθέσ.* — *[νῦν δ]ὲ* Sudhaus. — *λελά[λη]κασ* Körte. || 158. **[με θ]ορυ[βῶν]*, Sudhaus mavult *[μ᾽ ἀθ]όρυ[βον]* vel *[-βωσ]*. — *[μεταβα]λοῦ* Wil. || 159. **πάρ[ε]λθε.* — *σ[ὺ δ᾽ ἀποδ]ράσει* Körte Sudhaus.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

πάνυ γε. — πάραγε, Δᾶε· νῦν δ'
εἰσιὼν σὺ κἄν τι τούτων συνδιορθώσαισ ἐμοί.
ὁμολογῶ νικᾶν σε.

ΔΑΟΣ.

(secum:)

μικροῦ γ', Ἡράκλεισ, καὶ νῦν δέει
αὖόσ εἰμ'· οὐκ ἔστι γὰρ ταῦθ', ὥσ τότ' ᾤιμην, εὐκρινῆ.

(Moschio intrat aedes Myrrhinae, comitante Davo. — Prodit Sosias paenulam et ensem gestans.)

Sosias solus.

ΣΩΣΙΑΣ.

πάλιν πέπομφε τὴν χλαμύδα φέροντά με
καὶ τὴν σπάθην, ἵν' ἴδω τί ποιεῖ καὶ λέγω
ἐλθών. ἀκαροῦσ δέω δὲ φάσκειν καταλαβεῖν
τὸν μοιχὸν ἔνδον, ἵν' ἀναπηδήσασ τρέχηι,
εἰ μή γε παντάπασιν αὐτὸν ἠλέουν,
κακοδαίμον' οὕτω δεσπότην. οὐδ' ἐνύπνιον·
ἰδὼν γὰρ οἶδ'. ὢ τῆσ πικρᾶσ ἐπιδημίασ!

(Intrat aedes Polemonis. — E Myrrhinae aedibus prodit Doris.)

Doris et mox Sosias.

ΔΩΡΙΣ.

(secum:)

ὁ ξένοσ ἀφῖκται· χαλεπὰ ταῦτα παντελῶσ
τὰ πράγματ' ἐστί, νὴ τὸν Ἀπόλλω τουτονί.
καὶ τὸ κεφάλαιον οὐδέπω λογίζομαι·
τὸν δεσπότην, ἂν ἐξ ἀγροῦ θᾶττον πάλιν
ἔλθηι, ταραχὴν οἵαν ποήσει παραφανείσ.

(E Polemonis aedibus Sosias redit vultu turbato, iratus et clamans.)

---

160. π[ά]ν[υ γε. πά[ραγε] Sudhaus. — *[Δᾶε, νῦν], Sudhaus παιδίον. In A scriptum est καιμαλα (e vs. 159 iteratum, dein mutatum in παιδιον (ut vs. 132). — δ'] initio versus sequentis scriptum habet A, more prisco (schol. Hom. Θ 207 pap. Bacchyl. V 106 XII 1 XVI 15 al. ‖ 161. *<σὺ>, Sudhaus εἰσιὼν δὲ coll. vs. 105. — κ[ἄν τ]ι et συν[δι]ορθώσ[αι]σ [ἐμο]ί Sudhaus. An *-σαισ' ἐπεὶ? ‖ 162. *νῦ[ν δέει] vel νῦ[ν τρέμων]. ‖ 163. *[οὐκ ἔ]στι. — εὐκρ[ιν]ῆ Wil. ‖ 166. *ἀκαροῦσ] ακαρεσ. ‖ 168. παν[τά]πασιν Lef. ‖ 169. δ[εσπ]ό[τ]ην Headlam. — ἐνύπν[ιον] vArnim. ‖ 170. π[ικρᾶ]σ Crönert. ‖ 172. τουτονί Leo] ταυτα.. A. ‖ 173 sq.* = fr. in schol. V ad Ar. Plut. 35. ‖ 174. [ἂ]ν et [πάλιν] Leo. ‖ 175. [οἵ]αν et παραφ[ανείσ] Leo; schol. Ar. l. l. docet Menandrum h. l. prolepsi usum.

ΣΩΣΙΑΣ.

ὑμεῖσ δ' ἀφήκαθ', ἱερόσυλα θηρία,
ἀφήκατ' ἔξω τῆσ θύρασ!

ΔΩΡΙΣ.

(secum:)

ἀναστρέφει
ἄνθρωποσ ὀργιζόμενοσ· ὑπαποστήσομαι.

(Secedit.)

ΣΩΣΙΑΣ.

ἢ δ' οἴχεθ' ὡσ τὸν γείτον' εὐθὺσ δηλαδή,
τὸν μοιχόν, οἰμώζειν φράσασ' ἡμῖν μακρὰ
καὶ μεγάλα.

ΔΩΡΙΣ.

(secum:)

μάντιν ὁ στρατιώτησ ἐπρίατο
τοῦτον· ἐπιτυγχάνει τι.

ΣΩΣΙΑΣ.

κόψω τὴν θύραν.

(Ferit ianuam. Prodit Davus.)

Doris, Sosias, Davus.

ΔΑΟΣ.

ἄνθρωπε κακόδαιμον, τί βούλει; ποῖ φέρει;

ΣΩΣΙΑΣ.

ἐντεῦθεν εἶ;

ΔΑΟΣ.

τυχόν· ἀλλὰ τί πολυπραγμονεῖσ;

ΣΩΣΙΑΣ.

ἀπονενόησθε, πρὸσ θεῶν; ἐλευθέραν
ἔχειν γυναῖκα πρὸσ βίαν τοῦ κυρίου
τολμᾶτε κατακλείσαντεσ;

---

176 et 182. In A adscriptum est σωσ/. || 177. *[ἀφή]κατ' ἐ[ξω] τῆσ θύ[ρα]σ. — [ἀ]ναστ[ρέ]φ[ει] Sudhaus. || 178. [ἄνθρω]ποσ et [ὑπα]πο[στήσομαι] (ut Sam. 207) Sudhaus. — ὀρ[γιζό]μ[εν]οσ Schmidt. || 180. φράσα[σ'] ἡμ[ῖν] μ[ακρ]ὰ Leo. || 181. [στ]ρα[τιώ]τησ Leo. — [ἐπ]ρί[ατο] Sudhaus. || 182. σωσ/ in margine dextro habet A. || 183. β[ού]λει Lef. — [ποῖ] φέ[ρε]ι Jensen. || 184. εἶ; τυχόν Jensen, εἶσ τυχόν legerat Lef. — [π]ολ[υπ]ρα[γμ]ο[νεῖσ] Jensen. || 185. *πρὸ[σ θεῶν]. — [ἐλ]ευ[θέ]ρ[α]ν Wil. || 186. β[ία]ν Körte. — τ[οῦ κ]υρ[ίου] Leo. || 187. τ[ολ]μᾶτε κατακ[λ]είσαν[τε]σ Leo.

ΔΩΡΙΣ.

(secum:)

ὡσ πονηρὸσ εἶ
καὶ συκοφάντησ, ὅστισ οὕτω λοιδορεῖ.

ΣΩΣΙΑΣ.

πότερα νομίζετ' οὐκ ἔχειν ἡμᾶσ χολὴν
οὐδ' ἄνδρασ εἶναι;

ΔΑΟΣ.

ναὶ μὰ Δία, τετρωβόλουσ!
ὅταν δὲ τετραδράχμοισ τοιοῦτοσ συλλάβηι,
ἦ ῥαιδίωσ μαχούμεθ' ὑμῖν.

ΣΩΣΙΑΣ.

Ἡράκλεισ,
πράγματοσ ἀσελγοῦσ! ὁμολογεῖτε δ', εἰπέ μοι,
ἔχειν;

ΔΑΟΣ.

ἄπελθ', ἄνθρωφ'!

ΣΩΣΙΑΣ.

Ἱλαρίων! — οἴχεται.
ἐκεῖνοσ ἔτυχε μάρτυσ ὢν λέγει τ' ἔχειν.

ΔΑΟΣ.

οὐκ εἰσ μακρὰν δεθέντασ ὄψομαί τινασ
ὑμῶν στένοντασ.

ΣΩΣΙΑΣ.

πρὸσ τίν' οἴεσθ', εἰπέ μοι,
παίζειν; τίσ ὁ λῆροσ; κατὰ κράτοσ τὸ δυστυχὲσ
οἰκίδιον τοῦτ' αὐτίκ' ἐξαιρήσομεν.
ὅπλιζε τὸν μοιχόν!

---

187. πο[νηρὸσ εἶ] Sudhaus. — Margini dextro in A adscriptum est [δ]ω/. || 188. [κα]ὶ Jensen. — ὅστ[ι]σ Leo. — *[ο]ὕ[τω λο]ι[δορεῖ], [α]ὐ[τὴν α]ἰ[τιᾶι] Sudhaus. || 189. ἔχειν] ἐκεῖν'(α) legerat Lef., corr. Ricci. — ἡ[μᾶσ] Körte. — [χολὴν] Wil. || 190. ναὶ] μὴ legerat Lef., corr. Jensen. — τ[ετρω]βό[λουσ] Sudhaus. || 191. τετραδράχμοισ] an -μουσ sit in A dubitatur. — *τοιοῦτ[οσ συ]λλ[άβηι]. || 192. Ἡ[ράκλ]ε[ισ] Jensen. || 193. [ἀ]σελ[γ]οῦ[σ] Jensen. — [ὁμολο]γε[ῖ]τε et [μοι] Sudhaus. || 194. [ἔχειν;] et ἄν[θρω]π' et οἴχετ[αι] Sudhaus. — *[ἄπ]ελθ'. Davo mediam huius vs. partem tribui. — *[Ἱλ]αρίων supplevi, nomen proprium cum Sudhausio requirens. || 195. [ἐκεῖν]οσ [ἔτυχε] et [ὢν] λέγ[ε]ι τ' Sudhaus. — μάρ[τυσ] Jensen. || 196. *[εἰσ μακρὰν δεθ]έν[τασ] ὄψ[ο]μαι. || 197. *[στένον]τασ. || 198. [τίσ ὁ λῆ]ροσ Leo. || 199. το[ῦ]τ' et ἐξαιρ[ήσ]ομεν Lef.

ΔΑΟΣ.

πονηρόν, ἄθλιε·
ὥσπερ παρ' ἡμῖν οὖσαν ἐπιμένεισ πάλαι;

ΣΩΣΙΑΣ.

οἱ παῖδεσ, ἐπὶ τὰ πελτί'! — οὗτοι πρὶν πτύσαι
διαρπάσονται πάντα, κἂν τετρωβόλουσ
καλῆισ.

ΔΑΟΣ.

ἔπαιζον· σκατοφάγοσ γὰρ εἶ.

ΣΩΣΙΑΣ.

πόλιν
οἰκοῦντεσ —

ΔΑΟΣ.

ἀλλ' οὐκ ἔχομεν!

ΣΩΣΙΑΣ.

αἰβοῖ, λήψομαι
σάρισαν.

ΔΑΟΣ.

ἄπαγ' εἰσ κόρακασ! ἀλλ' εἴσειμ' ἐγώ,
ἕωσ ἔοικασ ἀπονοεῖσθαι.

(In Myrrhinae aedes Davus se recipit. E recessu prodit Doris.)

Sosias, Doris.

ΔΩΡΙΣ.

Σωσία!

ΣΩΣΙΑΣ.

σὺ μὲν εἰ πρόσει μοι, Δωρί, μέγα τί σοι κακὸν
δώσω. σὺ τούτων γέγονασ αἰτιωτάτη.

ΔΩΡΙΣ.

οὕτωσ ὄναιο, λέγ'· ὅτι πρὸσ γυναῖκά ποι
δείσασα καταπέφευγε;

---

201. ἐπ[ιμέν]ειϲ Housman. || 202. [ἐπ]ὶ et οὗτ[οι] Sudhaus. — πελτ[ί'] Körte, equidem dederam *πελτ[άρια]. || 203 κἂ[ν τ]ετρωβόλουϲ Crönert. || 204. καλῆισ] καλεισ A[1]. — γ[ὰρ] Lef. || 205 [ἔ]χομε[ν] Körte. — [αἰβ]οῖ Sudhaus. || 206. σάρ[ισ]α[ν] Wil. — εἰσ] εσ A, ut Sam. 155. — [ἀλλ]' Sudhaus. || 207. ἀπ[ονοεῖσθαι] Sudhaus coll. vs. 185. — *[Σω]σία. || 208. [σὺ] et πρό[σει μ]οι, Δωρ[ί] Sudhaus. — [μέγ]α vArnim. || 209. [δώ]σω Körte. — τ[ού]των et [αἰ]τιωτάτη Lef. || 210. [οὕ]τ[ω]σ ὄ[ναι]ο Housman. || 211. *[δείσα]σα. — κα[τα]πέφευγε Lef.

ΣΩΣΙΑΣ.

πρὸσ γυναῖκά ποι
δείσασα!

ΔΩΡΙΣ.

καὶ γὰρ οἴχεθ' ὡσ τὴν Μυρρίνην,
τὴν γείτον', — οὕτω μοι γένοιθ' ἃ βούλομαι.

ΣΩΣΙΑΣ.

ὁρᾷισ ἵν' οἴχεθ'· οὗ τὸ μέλημ' ἐστ', ἐνθάδε.

ΔΩΡΙΣ.

μηδὲν πόει νῦν ὧν σὺ βούλει, Σωσία.

ΣΩΣΙΑΣ.

ἄπαγε σεαυτήν, ἄπαγ', ἐπεὶ ψευδῆ λέγειν
— — —

Desunt versus fere 60. Et papyri quidem deficit scheda tota sive versus fere 70 *a*), sed horum tredecim postremi leguntur in fragmentis Lipsiensibus *b*), quorum ope etiam sequentium versuum verba complura sunt suppleta.

In hac lacuna finem habuit actus II[us], cuius perpauci versus deesse videntur, Sosias enim abiecto consilio vi extemplo utendi iratus abiisse ad anquirendum Polemonem. Interim chorus more suo lusit, Moschio autem intus ea egit quae mox est relaturus *c*).

Iamque in III[i] actus initio versamur. Ante aedes Myrrhinae adest Polemo a Sosia vocatus. Qui modo, audito Glyceram nihil gravius esse passam, vino dolorem pellere conabatur cum amicis et Abrotono tibicina potans; iam vero nova ira incensus huc properavit, postquam rescivit Glyceram in eadem cum Moschione domo versari. Comitatur Polemonem Pataecus amicus senior, qui frater mariti Myrrhinae esse videtur *d*).

Etiam Abrotonon Polemonem et Sosiam secuta est. Quam puellam quo consilio Menander induxerit parum liquet, haud invitus autem ea careat quis, nisi festiviora, quam est ea qua in versibus servatis petitur cavilla, fuerunt quae protulit vel audivit in deperditis.

---

212. *[δεί]σασα. || 213. [τὴν] et [οὔ]τω μο[ι] Leo. || 214. [ὁρᾷι]σ ἵν' Sudhaus. — ἐν[θάδ]ε Jensen. || 215. [μηδ]ὲ[ν πό]ει [ν]ῦν [ὧ]ν Sudhaus. — Σ[ωσία] Sudhaus. || 216. ἄ[παγ]ε σε[αυτ]ήν, ἄ[πα]γ', [ἐπεὶ] Sudhaus, ἄναγε (bis) praeferens coll. vs. 353 Sam. 145. — [ψ]ευδῆ λ[έγειν] Jensen. || *a*) A vs. 230 novum folium papyri A incipit. || *b*) Fragmenta E. In his sunt vs. 217-277 et 338-397. || *c*) Vs. 287 sqq. || *d*) Pag. 61 *b*.

Sosias, Polemo, Pataecus. Muta persona adest Abrotonon [a]).

ΣΩΣΙΑΣ.

— — —
ἐκεῖθεν ἥκει χρήματ᾽ εἰληφώσ· ἐμοὶ
πίστευε. προδίδωσίν σε καὶ τὸ στρατόπεδον.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

(ad Sosiam:)

κάθευδ᾽ ἀπελθών, ὦ μακάριε, τὰσ μάχασ
ταύτασ ἐάσασ! οὐχ ὑγιαίνεισ. σοὶ λαλῶ·
ἧττον μεθύεισ γάρ.

ΣΩΣΙΑΣ.

ἧττον; ὃσ πέπωκ᾽ ἴσωσ
κοτύλην, προειδὼσ πάντα ταῦθ᾽ ὁ δυστυχήσ,
τηρῶν τ᾽ ἐμαυτὸν εἰσ τὸ μέλλον.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

εὖ λέγεισ·
πείσθητί μοι.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

τί δ᾽ ἐστὶν ὃ κελεύεισ ἐμοί;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὀρθῶσ ἐρωτᾷσ· νῦν ἐγὼ δή σοί γ᾽ ἐρῶ.

ΣΩΣΙΑΣ.

Ἀβρότονον, ἐπισήμηνον.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

(ad Polemonem:)

εἴσω τουτονὶ
πρῶτον ἀπόπεμψον τούσ τε παῖδασ οὓσ ἄγει.

ΣΩΣΙΑΣ.

(ad Polemonem:)

κακῶσ διοικεῖσ τὸν πόλεμον· διαλύεται,

---

a) Mutam optimo iure dixit Robert. Nisi in deperdita huius scenae parte non nulla est locuta; sed tacita quae nunc abit, et prius tacita adstitisse videtur. || 217. [ἐκ]εῖθεν Körte. || 218. κα[ὶ τ]ὸ στρα[τόπ]εδον Körte. || 219. μά[χ]ασ Körte. || 220. [τ]αύτασ ἐάσα[σ! οὐ]χ Körte. || 221. [ἧτ]τον Sudhaus. || 223 sq.]τ]ηρῶν et [πε]ίσθητι Kö·te. || 228. διοικεῖσ] suprascriptum est γεπολεμεισ in E. — διαλύεται E[1]] -σεται E[2], -σετε E[3].

δέον λαβεῖν κατὰ κράτοσ. οὑτοσί με γὰρ
ὁ Πάταικοσ ἐξόλλυσιν. οὐκ ἔσθ' ἡγεμών!

ΠΟΛΕΜΩΝ.

πρὸσ τῶν θεῶν, ἄνθρωπ', ἄπελθ'.

ΣΩΣΙΑΣ.

ἀπέρχομαι·
ᾤιμην σε ποιήσειν τι. καὶ γάρ, Ἀβρότονον,
ἔχεισ τι πρὸσ πολιορκίαν σὺ χρήσιμον,
δύνασαί τ' ἀναβαίνειν, περικαθῆσθαι.

(Indignata Abrotonon abit.)

ποῖ στρέφει,
λαικάστρι'; ᾐσχύνθησ; μέλει τούτων τί σοι;

(Sosias et ceteri ministri in porticum aedium Polemonis se recipiunt.)

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

εἰ μέν τι τοιοῦτ' ἦν, Πολέμων, οἷόν φατε
ὑμεῖσ τὸ γεγονόσ, καὶ γαμετὴν γυναῖκά σου —

ΠΟΛΕΜΩΝ.

(interrumpens:)

οἷον λέγεισ, Πάταικε!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

διαφέρει δέ τι.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἐγὼ γαμετὴν νενόμικα ταύτην.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

μὴ βόα·
τίσ ἐσθ' ὁ δούσ;

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἐμοὶ τίσ; αὐτή!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

πάνυ καλῶσ.
ἤρεσκεσ αὐτῆι τυχὸν ἴσωσ· νῦν δ' οὐκέτι,
ἀπελήλυθεν δ', οὐ κατὰ τρόπον σου χρωμένου
αὐτῆι.

---

229. [δέ]ο[ν] et [μ]ε [γ]ὰρ Körte. || 230. Post παταικοσ in E est μ' invitis numeris. Cf. Disc. 369. || 231. [πρὸσ τ]ῶν Lef., iamque sic E. || 232. [ὤιμ]ην Körte. || 233. [ἔχεισ] Wil., iamque sic E. || 235. [λαι]κάστρι' Croiset, iamque sic E. || 236. [εἰ] Körte, iamque sic E. — Post ἦν in A sequitur ω (ὦ). || 238. τι Sudhaus] τί Lef. || 240. ἀὐτή Lef.] αυτη A. || 241. τ[υ]χ[ὸν ἴσω]σ Leo, et sic iam E. || 242. *ἀπελήλυθ<εν δ'>οὐ, iamque E απεληλυθε....

ΠΟΛΕΜΩΝ.

τί φήσ; οὐ κατὰ τρόπον; τουτί με τῶν
πάντων λελύπηκασ μάλιστ' εἰπών.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἐρεῖσ,
τοῦτ' οἶδ' ἀκριβῶσ, ὡσ ὃ μὲν νυνὶ ποεῖσ
ἀπόπληκτόν ἐστι. ποῖ φέρει γάρ, ἢ τίνα
ἄξων; ἑαυτῆσ ἐστ' ἐκείνη κυρία·
λοιπὸν τὸ πείθειν τῶι κακῶσ διακειμένωι
ἐρῶντί τ' ἐστίν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ὁ δὲ διεφθαρκὼσ ἐμοῦ
ἀπόντοσ αὐτὴν οὐκ ἀδικεῖ μ';

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὥστ' ἐγκαλεῖν
ἀδικεῖ σ' ἐκεῖνοσ, ἄν ποτ' ἔλθηισ εἰσ λόγουσ·
εἰ δ' ἐκβιάσει, δίκην ὀφλήσεισ. οὐκ ἔχει
τιμωρίαν γὰρ τἀδίκημ', ἔγκλημα δέ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

οὐδ' ἆρα νῦν;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οὐδ' ἆρα νῦν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

οὐκ οἶδ' ὅ τι
λέγω, μὰ τὴν Δήμητρα, πλὴν ἀπάγξομαι.
Γλυκέρα με καταλέλοιπε; καταλέλοιπέ με
Γλυκέρα, Πάταικ'; ἀλλ' εἴπερ οὕτω σοι δοκεῖ
πράττειν, — συνήθησ ἦσθα γὰρ καὶ πολλάκισ
λελάληκασ αὐτῆι πρότερον, — ἐλθὼν διαλέγου.
πρέσβευσον, ἱκετεύω σε.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τοῦτό μοι δοκεῖ,
δρᾶισ, ποεῖν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

δύνασαι δὲ δήπουθεν λέγειν,

---

245. ὡσ Wil.] ωσθ' (ὥστε) AE, quo servato in vs. 244 fortasse legendum est *ἐρᾶισ (coll. vs. 249) pro ἐρεῖσ (ερ . ισ A, ερεισ E). || 246. ποῖ Wil.] που A, sed ποι iam E. || 253. [ἔγκλη]μα Croiset, iamque sic E. || 260. δοκεῖ Körte] δοκεισ A (sed deleta littera σ), in E est τουτομο......; Leo servato δοκεῖσ in vs. 261 pro δρᾶισ coniecit ὀρθῶσ.

Πάταικε;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

μετρίωσ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἀλλὰ μήν, Πάταικε, δεῖ·
αὕτη ἐστὶν ἡ σωτηρία τοῦ πράγματοσ.
ἐγὼ γάρ εἴ τι πώποτ' ἠδίκηχ' ὅλωσ . . . !
εἰ μὴ διατελῶ πάντα φιλοτιμούμενοσ . . . !
τὸν κόσμον αὐτῆσ εἰ θεωρήσαισ!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

καλῶσ
ἔχει.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

θεώρησον, Πάταικε, πρὸσ θεῶν·
μᾶλλόν μ' ἐλεήσεισ.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὦ Πόσειδον!

ΠΟΛΕΜΩΝ.

δεῦρ' ἴθι·
ἐνδύμαθ' οἷ'! οἷα δὲ φαίνεθ' ἡνίκ' ἂν
λάβηι τι τούτων! οὐ γὰρ ἑοράκεισ ἴσωσ;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἔγωγε.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

καὶ γὰρ τὸ μέγεθοσ δήπουθεν ἦν
ἄξιον ἰδεῖν. ἀλλὰ τί φέρω νῦν εἰσ μέσον
τὸ μέγεθοσ ἐμβρόντητοσ, ὑπὲρ ἄλλων λαλῶν.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

μὰ τὸν Δί', οὐδέν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

οὐ γάρ; ἀλλὰ δεῖ γέ σε
ἰδεῖν· βάδιζε δεῦρο· πάραγ'.

---

266. [*καλῶσ*] Wil., iamque sic E. || 267. *πρὸ[σ θεῶν*] Sudhaus, iamque sic E. || 268. *Πόσειδον*] *ποσιδ(ο)*. AE. || 270. *ἑοράκεισ* E[1]] -*ωρ*- AE[2]. Non *ἑω*- esse scribendum dudum dixerant viri docti (cf. Thuc. II 21 § 2), nunc docent huius versus numeri. Conferri potest *ἑσπόμην* pro *εἰσπόμην* sive *ἐσεσπόμην* dictum. || 271. *ἦν*] sic A(E); *ἐ[στ']* legerat Lef., corr. Wil. || 273. *λαλῶν*] sic (-*ῶ*) AE; *λαλῶ* legerat Lef., corr. Headlam. || 274. *γε* E] *παταικε* A, quod servari nequit nisi deleto *τὸν* vel *οὐδέν* vel *οὐ γάρ*. || 275. *πάραγ'*] *παρὰ σ'* legerat Lef., corr. Sudhaus.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

εἰσέρχομαι.

(Aedes suas intrat Polemo comitante Pataeco. — Ex aedibus Myrrhinae proruit Moschio armatus.)

Moschio solus.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐκ εἰσφθερεῖσθε θᾶττον ὑμεῖσ ἐκποδών; —
λόγχασ ἔχοντεσ ἐκπεπηδήκασί μοι,
οὐκ ἂν δύναιντο δ' ἐξελεῖν νεοττιὰν
χελιδόνων, οἷοι πάρεισ' οἱ βάσκανοι.

(Circumspicit:)

ἀλλὰ ξένουσ, φήσ', εἶχον· εἰσὶ δ' οἱ ξένοι
οἱ περιβόητοι Σωσίασ εἷσ οὑτοσί! —
πολλῶν γεγονότων ἀθλίων κατὰ τὸν χρόνον
τὸν νῦν, — φορὰ γὰρ γέγονε τούτου νῦν καλὴ
ἐν ἅπασι τοῖσ Ἕλλησι δι' ὅ τι δή ποτε, —
οὐδένα νομίζω τῶν τοσούτων ἄθλιον
ἄνθρωπον οὕτωσ ὡσ ἐμαυτὸν ζῆν ἐγώ.
ὡσ γὰρ τάχιστ' εἰσῆλθον, οὐδὲν ὧν ἀεὶ
εἴωθ' ἐποίουν, οὐδὲ πρὸσ τὴν μητέρα
εἰσῆλθον, οὐ τῶν ἔνδον ἐκάλεσ' οὐδένα
πρὸσ ἐμαυτόν, ἀλλ' εἰσ οἶκον ἐλθὼν ἐκποδὼν
ἐνταῦθα κατεκείμην συνεστηκὼσ πάνυ.
τὸν Δᾶον εἰσπέμπω δὲ δηλώσονθ' ὅτι
ἥκω, τοσοῦτον αὐτό, πρὸσ τὴν μητέρα.
οὗτοσ μὲν οὖν, μικρόν τι φροντίσασ ἐμοῦ,
ἄριστον αὐτοῖσ καταλαβὼν παρακείμενον,
ἐγέμιζεν αὑτόν. ἐν δὲ τούτωι τῶι χρόνωι
κατακείμενοσ πρὸσ ἐμαυτὸν ἔλεγον· „αὐτίκα
„πρόσεισιν ἡ μήτηρ ἀπαγγελοῦσά μοι
„παρὰ τῆσ ἐρωμένησ ἐφ' οἷσ ἄν φησί μοι
„εἰσ ταὐτὸν ἐλθεῖν.“ αὐτὸσ ἐμελέτων λόγον
— — —

---

278. δ' Crönert] *δ' αν* A, *δύναιντ' ἂν* Sudhaus. || 280. *φησ' (l)*] sic A, *φήσ* Sudhaus (ad Davum, non de Davo, dici haec ratus). || 282. *ἀθλίων*] . *ενων* legere sibi visus Lef. <*δὴ*>[*ξ*]*ένων* edidit, corr. Housman. || 283 sq. *φορὰ—ποτε* = fr. 872, ubi desunt verba *ἐν ἅ. τοῖσ Ἕ.* et pro *τούτου νῦν* est *νῦν τούτου.* || 290. Post *οἶκον* Lef. del. *τιν'*. || 294. **οὗτοσ*] sic A, *αὐτὸσ* legerat Lef. || 298. <*ἀπ*>*αγγελοῦσα* Crönert. || 300. *ἐμελέτων* Headlam] *ἐμὲ λέγων* legerat Lef.

Desunt versus fere 160. Nam e signis numeralibus schedarum Lipsiensium efficitur inter fragmentorum nostrorum vs. 277 et 338 interfuisse codicis Lipsiensis paginas octo sive versus fere 240, maiorem partem actus III[i] et initium IV[i] habentes; cuius lacunae pars quaedam (vs. 278—300) e papyro Cairensi est expleta, alios aliquot versus praebuit lacerum quoddam eiusdem papyri folium, in cuius parte inferiore leguntur vs. 301—318 et (post 16 versuum lacunam) vs. 319—337.

Colloquitur nunc Glycera cum Pataeco, qui Polemone petente officium legati in se recepit ad eam exorandam.

Glycera, Pataecus.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

— — —

ἐλθοῦσα πρὸσ τὴν μητέρ' αὐτοῦ, φίλτατε,
καὶ δεῦρο καταφυγοῦσ' ἐδυνάμην οὐ σκοπεῖσ.
ἵνα με λάβηι γυναῖκα; κατ' ἐμὲ γὰρ πάνυ
γέγον' οὗτοσ! ἀλλ' οὐ τοῦθ', ἑταίραν δ' ἵνα μ' ἔχηι;
εἶτ' οὐ λαθεῖν τούτουσ ἂν ἔσπευδον, τάλαν,
αὐτόσ τ' ἐκεῖνοσ, ἀλλ' ἰταμῶσ εἰσ ταὐτό με
τῶι πατρὶ κατέστησ'; εἱλόμην δ' οὕτωσ ἐγὼ
ἀφρόνωσ ἔχειν ἔχθραν τε πράττειν γειτόνων,
ὑμῖν θ' ὑπόνοιαν καταλιπεῖν ἀκοσμίασ,
ἣν ἐξαλείψαιτ' οὐκέτ' οὐδ' ἂν χρυσίωι,
Πάταικε; καὶ σὺ ταῦτα συμπεπεισμένοσ
ἦλθεσ, τοιαύτην θ' ὑπέλαβέσ με γεγονέναι;
(Deflet.)

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

μὴ δὴ γένοιτ', ὦ Ζεῦ πολυτίμητ', ἄδικα δὲ
δείξαισ ἀληθῶσ ὄντ'! ἐγὼ μὲν πείθομαι.
ἀλλ' ἄπιθι μηδὲν ἧττον.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

εἰσ ἄλλασ κόρασ

---

301. Antecesserunt haec fere: *[*κερδαίνειν δὲ τί*]. — [*ἐλθοῦσα πρὸσ τὴν μ*]*ητέρ'* Sudhaus. — *φ*[*ίλτατ*]*ε* Jensen. || 302. [*καὶ δεῦρο*] Sudhaus, [*ἐνταῦθα*] Körte. — [*κατ*]*αφυγοῦσ'* Leo. || 303. [*ἵν*]*α με λ*[*άβηι*] Sudhaus. || 304. [*γέγ*]*ον' οὐ*[*τοσ*] Sudhaus. — *[*ἀλλ'*] *οὐ*. || 306. [*τ'*] Leo. || 307. Interrogationis signum debetur Sudhausio. — *ἐγ*[*ὼ*] Lef. || 308. *πρά̣*[*ττειν*] Wil. — [*γειτόνων*] Sudhaus. || 309. [*ἀκοσμίασ*] Körte. || 310. *ἐξαλείψαι*[*τ*]' Jensen Sudhaus. — **ἄ*[*ν*] *χ*[*ρυσίωι*]. Cf. Adul. 111. In A *αισχ* esse fertur, sed male lectum id esse videtur (N et IC saepe simillima); *ἄν* particula omnino necessaria. || 311. **συμπεπ*[*εισμένοσ*]. || 312. [*με γεγονέναι*] Körte, equidem dederam *[*μ' εἶναι κόρην*]. || 313 sq. *πολυ*[*τίμητ'*] Lef. — [*ἄδικα δὲ*] et [*μὲν πείθομαι*] Wil. || 315. [*εἰσ ἄλλασ*] Körte. — [*κόρασ*] Capps.

ὑβριζέτω τὸ λοιπόν.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οὐχ ἑκούσιον
γέγονε τὸ δεινόν.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἀνόσιον δὲ χοῖον ἂν
οὐδ' ἄν, τάλαν, θεράπαιναν ἐργάσαιτό τισ.

Desunt versus fere 16.

— — —

ἐγὼ παρ' αὐτῆσ λαμβάνω γνωρίσματα
τοὐμοῦ πατρὸσ καὶ μητρόσ, ἐκέλευσεν δ' ἔχειν
ἀεὶ παρ' ἐμαυτῆι ταῦτα καὶ τηρεῖν.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τί οὖν
βούλει;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

κομίσασθαι ταῦτ'.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἔτ' ἔγνωκασ φυγεῖν
κομιδῆι τὸν ἄνθρωπον; τί βούλει, φιλτάτη;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

διὰ σοῦ γενέσθω τοῦτό μοι.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ

πραχθήσεται
τοῦτ'· οὐ γέλοιον, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων ἐχρῆν
δρᾶν σ'.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἐγὼ οἶδα τἄμ' ἄρισθ'.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οὕτωσ ἔχει.
τίσ τῶν θεραπαινῶν οἶδε ταῦθ' ὅπου ἐστί σοι;

---

316. *οὐχ ἑ[κούσιον]* Sudhaus coll. Eur. fr. 265. || 317. *ἀνόσ[ιον δὲ]* Capps. — *[*χοῖον ἂν*] | *ο[ὐδ' ἄν, τά]λαν*. || 318. *[*ἐργάσαιτό τισ*]. || 319. *ἐ[*γὼ παρ' αὐτῆσ*]. — *λαμβά[νω]* Jensen. — *[*γνωρίσματα*]. || 320. *ἐ[*κέλευσεν δ'*]. — [*ἔχειν*] Lef. || 321. *τηρ[εῖν. τ]ί* Croiset. || 322. *[*ἔτ'*] et [*φυγεῖν*]. — [*ἐγν*]*ωκασ* Sudhaus olim. || 324. *μ[οι]* Lef. — [*π*]*ρ*[*α*]*χ*[*θή*]*σεται* Richards. || 325. **ο<ὐ>*, Richards *τοῦτο* *<τὸ>*. || 326. **ἐγὼ οἶδα τἄμ'*] *ἐγὼ δ' ἄγαμ'* legerat Lef. — **ἔχει*] *εχεισ* A. || 327. [*τίσ τῶν*] Leo, equidem dederam **τῶν τισ*.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἡ Δωρὶσ οἶδε.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

(alta voce:)

καλεσάτω τὴν Δωρίδα
ἔξω τισ.

(Ad Glyceram:)

ἀλλ' ὅμωσ, Γλυκέρα, πρὸσ τῶν θεῶν,
ἐκεῖν' ἀφεῖσ' ἐφ' οἷσ ἐγὼ νυνὶ λέγω
κατιοῦσα συγγνώμην δόσ.

(Prodit Doris.)

Glycera, Pataecus, Doris.

ΔΩΡΙΣ.

ὦ κεκτημένη,
τί ἔστι; ποῖον τὸ κακόν;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἐξένεγκέ μοι
τὴν κοιτίδ' ἔξω, Δωρί, τὴν τὰ ποικίλα
ἔχουσαν, — οἶσθα; —

ΔΩΡΙΣ.

νὴ Δί'.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

— ἣν δέδωκά σοι
τηρεῖν. — τί κλάεισ, ἀθλία;

(Abit Doris.)

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

(secum:)

πέπονθά τι,
νὴ τὸν Δία τὸν Σωτῆρα, νῦν δεινὸν πάνυ,
ὡσ πρὸσ ἕτερον πρᾶγμ' οὐδέν. ἡ κοιτὶσ — —

---

328. [ἡ] Leo. — [Δωρὶ]σ Croiset. || 329. [ἔξω] Leo. — [τι]σ Croiset. || 330. [ἐκεῖν' ἀ]φε[ῖ]σ' Sudhaus. — ἐγὼ νυνὶ λέγω Sudhaus] νυνιλογοσγεγωλεγω A. || 331. *[κατιοῦσα συγγνώμην], Sudhaus dederat [σύγγνωθι, τὴν χάριν]. — δ[όσ] Sudhaus. || 332. [τί ἔστι, π]οῖον Robert. || 333. *[τὴν κοιτίδ'] || 334. *[ἔχουσαν]. — [οἶ]σθ[α ν]ὴ Δί' Croiset. *Voces νὴ Δί' dedi Doridi. Ceterum dubitatur an frustulum, in quo litterae σθ leguntur, hic non sit inserendum; quod si aliunde provenit, speciem habet *[ἱματ]ίδι'. || 335. *[τηρεῖν]. — [τί κλ]αίεισ Headlam. || 336. [νὴ τὸν Δία τὸ]ν Croiset. — *[νῦν δεινὸν]. — [πά]νυ Körte. || 337. *[ὡσ ρὸσ ἕτερον]. — κ[οιτὶσ] Wil.

Desunt versus pauci *a*), dein sequitur alterum fragmentum Lipsiense *b*). Attulit Doris capsam, et monimenta inspiciunt pater atque filia.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

— — —

ὃν καὶ τότ' εἶδον. οὐ παρ' αὐτὸν οὑτοσὶ
τράγοσ τισ ἢ βοῦσ ἢ τοιουτὶ θηρίον
ἕστηκεν;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἔλαφοσ, φίλτατ', ἐστίν. οὐ τράγον
κέρατ' ἔχει τοῦτ'.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οἶδα.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

καὶ τουτὶ τρίτον
πετεινὸσ ἵπποσ.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τῆσ γυναικὸσ τῆσ ἐμῆσ
κοσμήματ' ἐστι ταῦτα, καὶ μάλ' ἀθλίασ.

(Monimenta flens inspicit. — E Myrrhinae aedibus prodit Moschio comitante Davo)

Priores, Moschio.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

(ad Davum:)

ἓν τῶν ἀδυνάτων ἐστί, τουτί μοι δοκεῖ
σκοποῦντι, τὴν ἐμὴν τεκοῦσαν μητέρα
ὄντωσ προέσθαι θυγατέρ' αὐτῆι γενομένην.
εἰ δὲ γεγένηται τοῦτ', ἀδελφὴ δ' ἔστ' ἐμὴ
αὕτη, κάκιστ' ἔφθαρμ' ὁ δυστυχὴσ ἐγώ.

---

a) Versus septem fere, si verum vidit Körte. || *b*) Fragmentum E, cf. vs. 217 sqq. || 338. Praecessisse fr. 831 sic fere restituendum: *οὐχ οὗτοσ ἱππόκαμποσ; εἶναι θηρ<ίον θαλάττιόν τι φαίνεθ', ὥσ ἐμοὶ δοκεῖ>* suspicatus est Sudhaus; sed mira foret haec animalium in fibula vel anulo signatorio iunctura. — [*ὃν*] Körte. — *οὑτοσὶ*] *ουτοσει* E. || 339. [*τρ*]*άγοσ* et *θη*[*ρί*]*ον* Körte. || 340. [*ἕσ*]*τηκεν* Körte. — *οὐ τράγου* Sudhaus] $\overset{ου}{η}$*τραγοσ*: E. || 341. [*κέρα*]*τ'* vHerwerden. || 342. [*πετε*]*ινὸσ* Körte. || 343. *[*κοσμή*]*ματ'*. || 344. [*ἓν*] Wil. — [*τῶν ἀ*]*δυνάτων* Körte. || 345. [*σκοποῦν*]*τι* Sudhaus. || 346. *[*ὄντωσ*]. — [*προ*]*έσθαι* Körte. || 347. [*εἰ δὲ γεγένητ*]*αι* Sudhaus, [*ἀλλ' εἰ τετύχηκ*]*εν* dederat Körte, non *-αι* sed *-εν* in E legere sibi visus. || 348. [*αὕτη*] Sudhaus. — [*κάκιστ' ἔφθα*]*ρμ'* Körte.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τίν' ἐστὶν ἤδη τἀπίλοιπα τῶν ἐμῶν;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

σήμαιν' ὃ βούλει τοῦτο πυνθάνου τ' ἐμοῦ.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

πόθεν λαβοῦσα ταῦτα κέκτησαι; φράσον.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἐν τοῖσδ' ἀνῃρέθην ποτ' οὖσα παιδίον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

(ad Davum:)

ἐπάναγε σαυτὸν μικρόν. — ὡσ ῥόθωι τυφλῶι
ἥκω τύχησ εἰσ καιρὸν οἰκείασ ἐγώ.

(Abit Davus; Moschio aurem praebet colloquentibus non adspectus.)

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

μόνη δ' ἔκεισο; τοῦτο γὰρ σήμαινέ μοι.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

οὐ δῆτ', ἀδελφὸν δ' ἐξέθηκε καὶ ἐμέ τισ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

(ut supra:)

τουτὶ μὲν ἕν μοι τῶν ἐμοὶ ζητουμένων.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

πῶσ οὖν ἐχωρίσθητ' ἀπ' ἀλλήλων δίχα;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν πάντ' ἀκηκουῖά σοι·
τἀμὰ δέ μ' ἐρώτα, ῥητὰ γὰρ ταῦτ' ἐστί μοι.
ἐκεῖνα δ' αὐτῆι μὴ φράσειν ὀμώμοκα.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

(ut supra:)

καὶ τοῦτό μοι σύσσημον εἴρηκεν σαφέσ·
ὀμώμοκεν τῆι μητρί. ποῦ ποτ' εἰμὶ γῆσ!

---

349. [*τίν' ἐσ*]*τὶν* Sudhaus. ‖ 350. [*σήμαι*]*ν'* Robert. ‖ 351. [*πόθεν*] Körte. ‖ 352. [*ἐν τ*]*οῖσδ'* Körte. ‖ 353. [*ἐπ*]*άναγε* Wil. — *ῥόθ*[*ωι*] vArnim. — *[*τυφλῶι*]. ‖ 354. *ἥ*[*κ*]*ω* et *ἐ*[*γώ*] Körte. ‖ 355. *σήμ*[*αι*]*νέ μο*[*ι*] Körte. ‖ 356. *ἐξέθ*[*ηκ*]*ε* Körte. ‖ 357. *τ*[*ῶν ἐμο*]*ὶ* Körte. ‖ 358. *ἐχ*[*ω*]*ρι*[*σθη*]*τ'* et *δ*[*ίχα*] Körte coll. Eur. fr. 484^{3}. ‖ 359. [*ἔ*]*χοιμ' ἂν ε*[*ἰπεῖ*]*ν* Körte. ‖ 360. *δ*<*έ μ*>*'* Robert, *τὰ δ' ἄλλ' ἐρώτα* Körte. — [*γὰρ*] Körte. ‖ 362. [*κ*]*αὶ τ*[*οῦτ*]*ο* Körte. — *σύσσημον* = fr. 1073. ‖ 363. *μ*[*ητρί*] Körte. — [*πο*]*ῦ* Wil.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὁ δὴ λαβών σε καὶ τρέφων τίσ ἦν ποτε;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

γυνή μ᾽ ἔθρεψεν, ἥ τότ᾽ εἶδε κειμένην.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τοῦ δὴ τόπου τι μνημόνευμά σοι λέγει;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

κρήνην τιν᾽ εἶπε καὶ τόπον γ᾽ ὑπόσκιον.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τὸν αὐτὸν ὅνπερ χὠ τιθεὶσ εἴρηκέ μοι.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

τίσ δ᾽ οὗτόσ ἐστιν; εἰ θέμισ, καὶ ἐμοὶ φράσον.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὁ μὲν τιθεὶσ παῖσ, ὁ δὲ τρέφειν ὀκνῶν ἐγώ.
(Amplectitur filiam et exosculatur.)

ΓΛΥΚΕΡΑ.

σὺ δ᾽ ἐξέθηκασ ὢν πατήρ; τίνοσ χάριν;

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

πόλλ᾽ ἐστὶν ἔργ᾽ ἄπιστα, παιδίον, τύχησ.
ἡ μὲν τεκοῦσ᾽ ὑμᾶσ γὰρ ἐκλείπει βίον
εὐθύσ, μιᾶι δ᾽ ἔμπροσθεν ἡμέραι, τέκνον, —

ΓΛΥΚΕΡΑ.

τί γίγνεταί ποθ᾽; ὡσ τρέμω τάλαιν᾽ ἐγώ!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

— πένησ ἐγενόμην, βίον ἔχειν εἰθισμένοσ.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἐν ἡμέραι; πῶσ; ὦ θεοί, δεινοῦ πότμου!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἤκουσα τὴν ναῦν, ἣ παρεῖχ᾽ ἡμῖν τροφήν,
ἄγριον καλύψαι πέλαγοσ Αἰγαίασ ἁλόσ.

---

364. [*καὶ τρ*]*έφων* Körte. || 365. *ἔθρε*[*ψεν ἥ*] Körte. — Supra *τοτε* in E est *και*, Sudhaus *ἔθρεψ᾽ ἥ καὶ τότ᾽*, fortasse recte. || 366. *τ*[*όπο*]*υ τι* [*μνη*]*μόνευμα* Körte. || 367. *κρή*[*νην*] *τιν᾽* [*εἶπε*] Körte. — [*κ*]*αὶ* et <*γ᾽*> Körte, [*ν*]*αί* et <*θ᾽*> Sudhaus. An *καὶ τ.* **κατάσκιον*? || 368. [*τ*]*ὸν αὐ*[*τ*]*ὸ*[*ν ὅ*]*νπερ* Körte. || 371. *χ*[*άρ*]*ιν* Körte. || 372. *τύχ*[*ησ*] Sudhaus. || 373. *βί*[*ον*] Körte. || 374. *τ*[*έκνον*] Jensen. || 375. *ποθ᾽*] *ποτ᾽* E. — *τάλαι*[*ν᾽ ἐγώ*] Wilcken. || 376. *ἔχει*[*ν εἰθισμένοσ*] Wil. || 377. *πό*[*τμου*] Körte. || 378. *ἡ*[*μῖν*] *τρ*[*οφήν*] Körte. || 379. [*ἄγρ*]*ιον* Wil.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

τάλαιν' ἔγωγε, τῆσ τύχησ!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἐφόλκια
ἡγησάμην δὴ πτωχὸν ὄντα παιδία
τρέφειν ἀβούλου παντελῶσ ἀνδρὸσ τρόπον.
καίτοι ἐστὶ κρείττω χρημάτων πάντων τέκνα.

(Denuo filiam amplectitur.)

ΜΟΣΧΙΩΝ.

(secum:)

τοσοῦτον οἶδ'. ἔτ' ἄλλο μηνυθήσεται;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἦν καὶ δέραια καὶ βραχύσ τισ ἀνάγλυφοσ
κόσμοσ προσών, γνώρισμα τοῖσ ἐκκειμένοισ.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἐκεῖνον ἀναθεώμεθ'.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

ἀλλ' οὐκ ἔστ' ἔτι.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τί φήσ;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

τὰ λοίφ' ἀδελφὸσ ἔλαχε δηλαδή.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

(secum:)

ἀλλ' ἐστὶν οὗτοσ, ὡσ ἔοιχ', οὑμὸσ πατήρ!

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἔχοισ ἂν εἰπεῖν;

ΓΛΥΚΕΡΑ.

πορφυρᾶ ζώνη τισ ἦν.

---

380. In E versus signo : clauditur, Pataeco vocem *ἐφόλκια* dedit Sudhaus. || 381. *ἡ[γησ]άμην δὴ π[τωχ]ὸν* Körte. || 382. *[τρέ]φειν ἀ[βούλου]* et *τρό[πον]* Körte. || 383. **[καίτοι ἐστὶ κρείττω χρημ]άτων,* Sudhaus dederat *[ἥδιστα μέντοι κτημ]άτων.* — *τέ[κνα]* Sudhaus. || 384. **το[σ]οῦ[τον ο]ἶδ'. ἔ[τ' ἄλλ]ο.* || 385. *β[ρα]χύσ* Körte. — *ἀ[νάγλυφοσ]* Sudhaus. || 386. *γ[νώ]ρισ[μα]* et *[ἐκκει]μένοισ* Sudhaus. || 387. *ἐκεῖ[νον]* Sudhaus. — *ἀναθεώμ[εθ']* Wil ; sed praepositio *ἀνα-* quid sibi vult? — *[ἀλλ' οὐκ ἔ]στ' ἔτι* Sudhaus. || 388. *[φήσ; ΓΛ. τὰ λοίφ' ἀδελφὸσ ἔλαχε]* Sudhaus. — *[δηλ]αδή* Körte. || 389. *[ἀλ]λ' ἐ[στὶν] οὗτ[οσ, ὡσ ἔοιχ', οὑ]μὸσ* Sudhaus. || 390. *ἔ[χοι]σ* Körte. — *[πο]ρ[φυ]ρᾶ* vel *[ἀ]ρ[γυ]ρᾶ* Sudhaus.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἦν γάρ.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

χορόσ τε παρθένων ἐνταῦθά τισ' —
οὐκοῦν συνῆκασ; — διαφανέσ τε χλανίδιον
μίτρα τε χρυσῆ. πάντα καθ' ἓν εἰρημένα.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

οὐκέτι καθέξω, φιλτάτη, σε.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

δεῖ δέ τοι
ταύτηι προσέχεσθ' ἔμ', ὡσ φανερὸν τὸ πρᾶγμ'.
(Alta voce:)
ἰδού,
πάρειμι τοῦτόν γ' ἀνακρινῶν ἅπαντ' ἐγώ.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὦ θεοί, τίσ ἐστιν οὗτοσ;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ὅστισ εἴμ'; ἐγὼ

— — —

Post Lipsiense hoc folium quot versus deficiant non constat, satis multos deesse certum est a); nam IV[i] actus finis et V[i] pars maior in hac lacuna interierunt. Inter se Pataecus et Moschio haud pauca collocuti fuerint necesse est, et fieri vix potuit quin et Myrrhinae maritus ab itinere reversus prodiret et verba nonnulla faceret; eo autem deducta est res ut Moschio seria tandem curare et uxorem ducere iussus Philini cuiusdam filiam in matrimonium accipere se velle professus fuerit, fraterno posthac amore Glyceram sororem felicissimo casu sibi redditam dilecturus, ut Acropolistidem Stratippocles in Plauti Epidico. Polemo autem intellexit tandem quam innocenti, quam generosae puellae tantam intulisset iniuriam.

Iamque proximus est dramatis finis b). Quae subiungentur in papyro Oxyrhynchia c) sunt tradita. Colloquuntur Polemo et Doris.

---

391. *παρ[θένω]ν* Körte. || 392. *δ[ιαφαν]έσ τ[ε χ]λ[ανί]διο[ν]* Sudhaus ingeniosissime coll. Ar. Lys. 48 et Aristaen. I 25 § 6; quamquam vix expectabatur mentio vestimenti. || 393. *μίτρα τε χρυσῆ* vHerwerden] *χρυσητεμιτρα* E (-ῐ-). — *[καθ' ἓ]ν* Sudhaus; malim *[νῦ]ν*, sed quinque fere litterarum capax est spatium. — *εἰ[ρημέν]α* Petersen. || 394. *οὐ[κέ]τι καθ[έ]ξω* Körte. — *[φι]λ[τ]ά[τη σε]* Sudhaus. — *[δ]εῖ δέ τ[οι]. || 395 *[ταύτ]ηι* Sudhaus. — **ἔ[μ', ὡσ φανερὸν] τὸ [πρᾶγμ'. ἰδού]*. || 396. *ἀ[νακρινῶν ἅ]πα[ντ']* Sudhaus. || 397. *ὅσ[τισ]* Sudhaus. — **[εἴμ'; ἐγώ]*.
a) Versus 100-150 deesse suspicatur Körte. || b) Unum in fine versum deesse arbitratus est Robert, sed paullo plures interiisse videntur. || c) Fragm. F.

Polemo, Doris.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

— — —
ἵν' ἐμαυτὸν ἀποπνίξαιμι.

ΔΩΡΙΣ.

μὴ δὴ τοῦτό γε!

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἀλλά τι ποήσω, Δωρί; πῶσ βιώσομαι
ὁ τρισκακοδαίμων, χωρὶσ ὢν αὐτῆσ;

ΔΩΡΙΣ.

πάλιν
ἄπεισιν ὥσ σέ, —

ΠΟΛΕΜΩΝ.

πρὸσ θεῶν, οἷον λέγεισ!

ΔΩΡΙΣ.

— ἐὰν προθυμηθῆισ ἀκάκωσ τοὐνθένδ' ἔχειν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

οὐκ ἐνλίποιμ' ἂν οὐθέν, εὖ τοῦτ' ἴσθ'· ἐπεὶ
ὑπέρευ λέγεισ. βάδιζ'· ἐγώ σ' ἐλευθέραν
αὔριον ἀφήσω, Δωρί.

(Doris raptim Myrrhinae aedes intrat.)

ἀλλ' ὃ δεῖ ποεῖν
ἄκουσον ... εἰσελήλυθ'. οἴμοι, θυμέ, θύμ',
ὥσ κατὰ κράτοσ μ' εἴληφασ! ἐφίλησεν τότε
ἀδελφόν, οὐχὶ μοιχόν· ὁ δ' ἀλάστωρ ἐγὼ
καὶ ζηλότυποσ ἄνθρωποσ ἀγνοῶν τὸ πᾶν
εὐθὺσ ἐπαρῴνουν. τοιγαροῦν ἀπάγξομαι,
καλῶσ ποῶν.

(Redit Doris.)

τί ἐστι, Δωρὶ φιλτάτη;

---

398. [τοῦτό γε] Wil. || 399. βιω[σομαι] Gr.-H. || 400. ὢ[ν] Gr.-H. — [αὐτῆσ] Sudhaus, [τῆσ φιλτάτησ] Gr.-H. — *[πάλιν]. || 401. οἷ[ον λέγεισ] Gr.-H. || 402. ἀκ[άκ]ωσ [τοὐνθένδ' ἔχειν] Wil. || 403. τοῦ[τ' ἴσθ'] Gr.-H. — *[ἐπεὶ]. || 404. ἐλ[ευθέραν] Blass. || 405. Δωρί] similis hiatus Sam. 167; Blass Δωρί<σ>, in vs. 404 pro σ' legens δ'. — δε[ῖ] Blass. — [ποεῖν] Kretschmar, [λέγειν] dederat Blass. || 406. [θυμέ, θύμ'] Weil, Γλυκέριον Gr.-H., φιλτάτη Sudhaus. || 407. ἐ[φίλησεν τότε] Robert. || 408 sq. = fr. 862 (etiam apud Photium ed. Reitz. s. v. ἀλάστωρ), unde [ἀλάστωρ ἐγὼ] Gr.-H. || 409. ἀ[γνοῶν] Sudhaus. — *[τὸ πᾶν], Sudhaus [τίσ ἦν], Polak ἀ[νακρῖναι δέον]. || 410. [ἀπάγξομαι] Sudhaus, [ἀπηγχόμην] dederat Wil.; cf. v. 255. || 411. φιλ[τάτη] Gr.-H. — In F subiungitur: ἐξέρχ[εται] Δωρίσ.

ΔΩΡΙΣ.

ἀγαθά· πορεύσεθ' ὡσ σέ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

καταγελᾶισ ἐμοῦ;

ΔΩΡΙΣ.

μὰ τὴν Ἀφροδίτην· ἀλλ' ἐνεδύετο στολήν.
ὁ πατὴρ ἐπεξήταζ'. ἐχρῆν σέ νυν ταχὺ
εὐαγγέλια τῶν γεγονότων — ποθεινὰ γάρ —
θύειν, ἐκείνησ εὐτυχηκυίασ ποτέ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

νὴ τὸν Δί', ὀρθῶσ γὰρ λέγεισ. ὁ δ' ἀπ' ἀγορᾶσ
μάγειροσ ἔνδον ἐστί· τὴν ὗν θυέτω.

ΔΩΡΙΣ.

κανοῦν δὲ ποῦ, καὶ τἆλλ' ἃ δεῖ;

ΠΟΛΕΜΩΝ.

κανοῦν μὲν οὖν
ὕστερον ἐνάρξετ'· ἀλλὰ ταύτην σφαττέτω.
μᾶλλον δὲ καὶ ἐγὼ στέφανον ἀπὸ βωμοῦ ποθεν
ἀφελὼν ἐπιθέσθαι βούλομαι.

ΔΩΡΙΣ.

πιθανώτεροσ
πολλῶι φανεῖ γοῦν.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ἄγετε νῦν Γλυκέραν ταχύ.

ΔΩΡΙΣ.

καὶ μὴν ἔμελλεν ἐξιέναι δὴ χὠ πατήρ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

αὐτόσ; τί γὰρ πάθηι τισ!

(Raptim suas aedes intrat.)

---

412. *κατ[α]γελ[ᾶισ ἐμοῦ]* Sudhaus, *κατ[ε]γέλ[α γέ σου]* dederant Gr.-H. || 413. *ἐνεδύετ[ο στολήν]* Kretschmar. || 414. *ἐπεξ[ήτ]αζ'* Gr.-H. — *[τ]α[χὺ]* vHerwerden, *[π]ά[λαι]* Gr.-H. || 415. *ποθ[εινὰ γάρ]* Sudhaus. || 416. *[θύειν]* Gr.-H. — *[ποτέ]* Weil, *[πάλιν]* Sudhaus. || 417. *δ[' ἀπ' ἀγορᾶσ]* Wil. || 418. *θ[υέτω]* Gr.-H. || 419. *κα[νοῦν μὲν οὖν]* Gr.-H. || 420. *σφ[αττέτω]* Gr.-H. || 421. *βω[μοῦ ποθεν]* Gr.-H. || 422. *βούλο[μαι.] πιθα[νώτεροσ]* Gr.-H. || 423. Superscripsit F² *(πολλῶ)ν (φαν)ήσ(ει)*. — *ἄγετε]* **ἄγαγε*? — **[νῦν Γλυκέραν ταχύ]*. || 424. **δ[ὴ χὠ πατήρ]*.

ΔΩΡΙΣ.

(abeuntem frustra revocans:)

ὦ τάλαν, τί δρᾶισ; —
ἔφυγεν· κακὸν τοσοῦτον ἦν θύραν ψοφεῖν;

(Secum:)

εἴσειμι καὐτὴ συμποήσουσ' εἴ τι δεῖ.

(In Polemonis aedes abit Doris. E Myrrhinae aedibus prodeunt Pataecus et Glycera.)

Pataecus, Glycera, mox Polemo.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

(ad filiam:)

πάνυ σου φιλῶ τὸ „συνδιαλλαγήσομαι“.
ὅτ' εὐτύχηκασ, τότε δέχεσθαι τὴν δίκην,
τεκμήριον τοῦτ' ἐστὶν Ἕλληνοσ τρόπου.
ἀλλ' ἐκκαλείτω τισ δραμὼν —

(Prodit denuo Polemo.)

ΠΟΛΕΜΩΝ.

αὐτὸσ μὲν οὖν
ἐξέρχομ'· ἀλλ' ἔθυον ὑπὲρ εὐπραξίασ,
Γλυκέραν ἀνευρηκυῖαν οὗσ ἐβούλετο
πυθόμενοσ.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ὀρθῶσ γὰρ λέγεισ. νῦν δ' ὧν ἐγὼ
μέλλω λέγειν ἄκουε· ταύτην γνησίων
παίδων ἐπ' ἀρότωι σοι δίδωμι.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

λαμβάνω.

---

425. *τά[λαν, τί δρᾶισ]* vHerwerden. — His verbis in F superscriptum est *εισερχ[εται πολεμων]*. || 426. *ἐ[φυγεν· κ]ακὸν τοσ[οῦτον] ἦν θ[ύ]ραν [ψοφεῖν]* lepide Sudhaus, *[τ]ὴν θ[ύ]ραν [ψοφεῖ]* dederat Kretschmar. || 427. *[εἴ τι δεῖ]* Gr.-H., *οἷσ με δεῖ* mavult Sudhaus. || 428. **συνδιαλλαγήσομαι] συνδιαλλαχ[θήσομαι]* dederant Gr.-H.; cf. vs. 442 et Ar. Vesp. 355 Proleg. ad Ar. p. 348 sq. || 429. *δέ[χεσθ]αι* Dziatzko, *δε[δέχθ]αι* dederant Gr.-H. || 430. *ἐστ[ὶν Ἑλλ]ηνοσ τρ[όπου]* Gr.-H. || 431. *ἀλ[λ' ἐκκ]αλείτω* Gr.-H. — *δ[ραμὼ]ν* Weil, *[Πολέμω]ν'* vHerwerden. — *αὐτ[ὸσ μὲν οὖν]* Wil. || 432. **ἐ[ξέρχομ']*. — *εὐ[πραξίασ]* Gr.-H. || 433. *[Γλυκέραν]* Gr.-H. — *ἀ[ν]ευρηκ[υ]ῖαν* Sudhaus. — **[ἐβούλετο]*. || 434. *π[υθό]με[νο]σ* Gr.-H. — *[νῦν δ' ὧν]* Sudhaus. — *[ἐγὼ]* Gr.-H. || 435. *[μέλ]λω* Gr.-H. — *ταύτην* usque ad *δίδωμι* = fr. 720 (sic Setti): *παίδων ἐπ' ἀρότωι γνησίων δίδωμί σοί γε τὴν ἐμαυτοῦ θυγατέρα*, ubi Dobree scribebat *σοὶ 'γώ*, nunc apparet delendam esse particulam, Clementis autem esse sequentia, poëtam vero verbis aliter ordinatis usum. — *γνη[σίων]* Gr.-H. || 436. *λ[αμβάνω]* Gr.-H.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

καὶ προῖκα τρία τάλαντα.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

καὶ καλῶσ γ' ἔχει.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

τὸ λοιπὸν ἐπιλαθοῦ στρατιώτησ ὤν, ὅπωσ
προπετὲσ ποήσεισ μηδὲ ἓν τοὺσ σοὺσ φίλουσ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

Ἄπολλον! ὃσ καὶ νῦν ἀπόλωλα παρ' ὀλίγον,
πάλιν τι πράξω προπετέσ; οὐδὲ μέμψομαι
Γλυκέραι. διαλλάγηθι, φιλτάτη, μόνον.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

νῦν μὲν γὰρ ἡμῖν γέγονεν ἀρχὴ πραγμάτων
ἀγαθῶν τὸ σὸν πάροινον.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ὀρθῶσ, ὦ φίλη.

ΓΛΥΚΕΡΑ.

διὰ τοῦτο συγγνώμησ τετύχηκασ ἐξ ἐμοῦ.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

σύνθυε δή, Πάταιχ'.

ΠΑΤΑΙΚΟΣ.

ἑτέρουσ ζητητέον
ἐστὶν γάμουσ μοι· τῶι γὰρ υἱῶι λαμβάνω
τὴν τοῦ Φιλίνου θυγατέρ'.

ΠΟΛΕΜΩΝ.

ὦ γῆ καὶ θεοί,

— — —

Praeterea duo hi e Circumtonsa cogniti sunt versus:

1 a).

οὕτω ποθεινόν ἐστιν ὁμότροποσ φίλοσ.

Quae Polemonis de Pataeco videntur verba.

---

437. καλῶ[σ γ' ἔχει] Gr.-H. || 438. [ὤν, ὅπωσ] Gr.-H. || 439. προπετῶσ (ε superscr.) F. — ποήσεισ] -σησ F. — [τοὺσ σοὺσ φίλουσ] Weil, [τὰ φίλτατα] Wil. || 440. πα[ρ' ὀλίγον] Gr.-H. || 441. μ[έμψομαι] Wil. || 442. φιλτάτη] -τηι F. — μό[νον] Gr.-H. || 443. [πραγμάτων] Gr.-H. || 444. [ὦ φίλη] Weil. || 445. [ἐξ ἐμοῦ] Gr.-H. || 446. ζη[τητέον] Gr.-H. — In F superscriptum est πολε(μων) εισεισι, quod debetur errori. || 447. λαμβά[νω] Gr.-H. || 448. [καὶ θεοί] Gr.-H. || a) Fr. 391, e Stob. Ecl. 2, 33, 6.

2 *a*).

ὅμωσ δ' ἀπόδειξον ταῦτα τῆι γυναικί.

Ad Myrrhinae maritum dixisse videtur Polemo. E fine utique dramatis desumtus versiculus.

Denique addenda videntur quae sequuntur fragmenta duo:

3 *b*).

Γλυκέρα, τί κλάεισ; ὀμνύω σοι τὸν Δία
τὸν Ὀλύμπιον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, φιλτάτη,
ὀμωμοκὼσ καὶ πρότερον ἤδη πολλάκισ.

Polemonis haec quin sint verba vix videtur dubium. Simillima sunt in Plocii fabulae hoc fragmento: μὰ τὸν Δία | τὸν Ὀλύμπιον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐδαμῶσ *c*).

4 *d*).

κομψὸσ στρατιώτησ οὐδ' ἂν εἰ πλάττοι θεὸσ
οὐδεὶσ γένοιτ' ἄν.

Quae Doridis videntur esse verba *e*). Simili locutione Demea in Samia usus Androclem οὐδ' ἂν εἰ σφάττοι τισ αὐτόν pallidum unquam fore ait *f*).

---

a) Fr. 392, e Bekk. Anecd. 427. — ἀπόδειξον] cf. Disc. 216. || *b*) Fr. 569, e Priscian. 18, 247. || *c*) Fr. 402^{13} sq. — *d*) Fr. 732, e Stob. Flor. 53, 6. || *e*) Sic Hense coll. vs. 65 sqq. || *f*) Sam. 262 sq.

ΣΑΜΙΑ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

Δημέασ γέρων πλούσιοσ, πατὴρ ποιητὸσ Μοσχίωνοσ.
Παρμένων οἰκέτησ Δημέου.
Μάγειροσ.
Χρυσὶσ κόρη Σαμία, παλλακὴ Δημέου.
Νικήρατοσ γέρων πένησ, πατὴρ Πλαγγόνοσ κόρησ.
Μοσχίων νεανίασ, Δημέου υἱὸσ ποιητόσ, Πλαγγόνοσ ἐραστήσ.

Personae tacitae: Famulus coqui. Nutrix Moschionis anus. Servus Nicerati. Plures si fuerunt, e fragmentis non cognoscuntur. *Tryphae* alicuius mentio fit in hoc Samiae fragmento aliunde cognito [a]):

φέρε τὸν λιβανωτόν· σὺ δ' ἐπίθεσ [b]) τὸ πῦρ, Τρύφη [c]).

Quae Nicerati uxor videtur fuisse [d]); sed utrum inducta fuerit an ad eam in aedibus latentem verba facta fuerint, non liquet.

Chorus, quem adfuisse testatur codex [e]), e convivis ad Moschionis nuptias celebrandas convocatis videtur fuisse compositus.

Athenis ante aedes Demeae opulentas et Nicerati pauperculas res agi finguntur.

Quo tempore civitatum maritimarum societatem alteram constituerunt Athenienses [f]), nullos in posterum cleruchos emissuros se promiserunt [g]). Sed annis praeterlapsis duodecim Samus a Timotheo Persis erepta et civibus Atticis data est denuo [h]), incolis eiectis. Qui tribus et quadraginta annis post, cum Athenae ab Antipatro devictae essent, in pristina sua praedia sunt reducti [i]). Uno vero etiam lustro praeterlapso Samus Atheniensibus est reddita [j]).

Misere igitur in illa insula res cum Atheniensium tum Samiorum ipsorum turbatas fuisse ea aetate, qua fabulas scribere coepit Menander [k]), paupertate plurimos esse oppressos, multorum ne statum quidem civilem ipsosve natales satis certos fuisse, quivis

---

a) Men. fr. 437 (e Phrynichi Ecl. 187). Circa fabulae finem locum habuit; cf. vs. 264, 329. — *b*) Post *ἐπίθεσ* ne interpungatur (coll. Ar. Vesp. 96), dehortatur fr. 311: *ἐπίθεσ τὸ πῦρ, ἢ ζάκοροσ.* — *c*) *Τρύφη* Scaliger, *Τρύφων* Iunius, *τρυφᾶν* cod., sed integrum hoc versu quin contineatur enuntiatum dubitari vix potest. Commemoratur Trypha aliqua Alex. fr. 230. — *d*) Hoc suspicatus est Robert. — *e*) Post vs. 270 sive in fine actus III[i]. — *f*) Anno 377. — *g*) CIA. II 17,35 sqq. Isocr. XIV § 44. — *h*) Isocr. XV § 111 Aeschin. I 53 cum schol. Strab. 638. Quorum unus fuit Neocles Epicuri pater. — *i*) Anno 322, Diodor. XVIII 18 § 9. Epicurus illo tempore Athenas venit, annos natus duodeviginti, et Menandro mox ab amicis fuit. — *j*) Anno 317, Diodor. XVIII 56. — *k*) Inde ab anno 321.

intellegit. Puellam nunc Chrysidem *a*) inde oriundam elegit comicus, cuius nomine gentili *b*) designaretur fabula *c*). Quam ante colonorum Atticorum illuc reditum scriptam esse *d*), inter primas igitur poëtae fabulas fuisse, ex argumento videtur posse effici; quae opinio confirmatur mentione Chaerephontis parasiti *e*).

Fabulae argumentum partim agnoscitur in fragmentis iis quae aetatem tulerunt, partim indagari potest. Quod huiuscemodi fuit:

Moschio, Demeae viri beati *f*) filius adoptivus *g*), amabat virginem Plangonem, filiam Nicerati viri pauperis *h*), sed probi et honesti. Matrimonii spes nulla esse videbatur, indotata enim erat virgo. Clam igitur — fortasse et vi adhibita — cum ea convenit, gravida facta est puella, natus est puer *i*). Forte fortuna cum Demea tum Niceratus aberat in itinere diuturno *j*). Navi mercatoria vectos esse, nauclerum fuisse Demeam, Niceratum gubernatorem, hunc autem tempestate oborta arte sua et peritia navi nautisque salutem attulisse, haud vana videtur suspicio. Vita salva Demea quo gratum animum testaretur, a Nicerato petiit ut filiam indotatam desponderet Moschioni. Laetus addixit Niceratus, et ut primum domum redierunt, dixit uxori et filiae quid cum Demea pactus esset, hic autem Moschioni. Qui stupore perculsus primum, mox felicitatem insperatam ambabus manibus arripuit *k*): dudum Plangonem se amasse patri est confessus, ipsi puellae carum se scire, iamque ut nuptiae quam maxime properarentur oravit. Quae in hunc ipsum diem sunt constitutae *l*). De puero tacuit, quod diceret non habens.

Quid autem de infante interim factum erat? Plangon cum peperisset patre absente, matre autem conscia *m*), puerulum recens natum tradidit Moschioni, qui de eo decerneret. Hic consilii inops, cum mutui amoris pignus carissimum nollet abicere *n*), clam attulit in

a) Idem nomen tribuit hetaerae Andriae, ante initium fabulae cognominis, quae e Terentio cognita est, vita functae. Cuius sororem Glycerium civem Atticam esse, — non veram nimirum sororem, sed adoptivam, Chremetis Atheniensis filiam — in fabulae illius fine apparet. Chrysidis meretricis nomen est etiam Adul. fr. 4, et Chrysidem fabulam scripsit Antiphanes. — *b*) Vs. 50, 139. — *c*) Etiam in Eunucho meretrici Samiae locum dedit poëta, item in Bis decepto, unde Plautus Bacchidum fabulam desumsit. — *d*) Inter annos 322 et 317. — *e*) Vs. 258. — *f*) Vs. 161 sqq. — *g*) Vs. 131. Demeam uxorem olim duxisse intellegimus, quam liberos ei non peperisse. In fine autem fabulae cum Chryside novum videtur matrimonium iniisse. — *h*) Vs. 184 sqq., 248. — *i*) Viri pauperis filia ab adulescente summo loco nato compressa etiam Aulularia Plautinae argumentum praebuit. — *j*) Nisi afuissent, non potuissent eos latere quae facta sunt; cf. pag. 12*j*. — *k*) Vs. 119-122. — *l*) Sic in Plauti Aululariae initio postquam Megadoro filiam despondit Euclio, *nuptias* ille *hodie quin facimus num quae causast?* — *Immo optime* ait Euclio. Dein Megadorus cum servo in macellum it opsonatum. — *m*) Vs. 213 sqq. — *n*) *Inceptiost amentium, haud amantium: quicquid peperisset, decreverunt tollere* Ter. Andr. 218 sq., 464.

domum paternam, — nam verum patrem ducebat Demeam *a*), — ad Demeae concubinam Chrysidem. Forte fortuna haec iisdem diebus enixa erat infantem mortuum *b*): Moschionis igitur Plangonisque filium suum esse finxit *c*) et Moschioni efflictim petenti educaturam se promisit, si sineret Demea. Hic infantem, quem Chrysis sub corde gerebat, exponi quidem iusserat iter initurus, aut postea scripserat cum gravidam ex ipsius litteris comperisset *d*), sed nihil obstabat quominus per dies aliquot ea res differretur, sperabat autem Chrysis fore ut ab itinere mox redux Demea sibi concederet petenti ut servare liceret filiolum pulcrum e viro carissimo conceptum. Haud invitus mulieri dilectissimae gratum faciens Demea *e*), cum uno duobusve ante fabulae exordium diebus Athenas reversus esset cum Nicerato, puerulum e muliere paupere quidem, sed libera certe et ingenua *f*) sibi natum eo libentius recepit quod filius adoptivus in eo erat ut uxore ducta aedes paternas relinqueret.

Iamque pervenimus ad actum II^um^, cuius primi aliquot versus cum toto actu I^o^ interierunt. Parabatur cena nuptialis in Demeae aedibus *g*): cibi partim in macello emti, partim e cella exprompti sunt, vinum paratum, coquus aderat ab atriensi in foro conductus, laeti tumultus plena erant omnia. At Demea duas e suis ancillis audivit colloquentes, ex quarum verbis intellexit a Moschione genitum esse infantem, quem nuper peperisse se Chrysis ei dixisset, hanc autem ei mammam praebentem suisce vidit oculis. Sicine vero propudio se fuisse concubinae, quam fidissimam ducebat, et iuveni, qui filii loco sibi fuisset semper, qui verum ipsius filium se putaret! Integerrimum novit: nisi malis artibus a muliercula impudica corruptus in patrem ita peccare nunquam potuisset, novus Phoenix. Moschionis igitur causa mente pressit turpe quod perspexisse se putat flagitium, ignotum sibi mansisse simulans, Chrysidem autem causa interserta cum infante ex aedibus pepulit. Quae a Plangone huiusque matre et ab ipso Nicerato — quid rei esset minime suspicato — comiter est recepta.

---

a) Sic alter quidam Moschio in Circumtonsa (vs. 27 sqq.) matrem adoptivam pro vera matre habuit, sub exitum autem dramatis didicit quomodo res se haberet. — *b*) Cf. vs. 195. Item in Disceptantibus uxor Syrisci (vs. 93), vel pastoris uxor in fabula quae fuit de Cyro (Herodot. I 112). — *c*) Vs. 99. Quadamtenus conferri potest Phronesium meretrix in Plauti Truculento filium se Stratophani peperisse mentita. — *d*) Hoc fortasse statuere praestat; sic enim Demea et Niceratus per plus novem menses potuerunt abesse, et in III° fabulae actu Demea potuit putare Moschionem *se peregrinante* a muliere lasciva esse pellectum. — *e*) De simili re vir apud Terentium sive Menandrum: *at id omitto: misericordia, animus maternus: sino*, Heaut. 637. — *f*) Vs. 232. Quod vs. 175 sqq. Demea hetaerarum ei sortem minatur, irati haec sunt verba inconsiderata; nam corpore eam quaestum prius fecisse quam cum Demea consuevit, neque dixit poëta neque significare voluit. Quod ei exprobraret Demea iratus nihil habuit gravius quam eam olim *φαύλωσ πρᾶξαι* (vs. 165). — *g*) Vs. 51.

At mox e Moschione verum didicit Demea [a]), — quae quod interiit fabulae pars, magnopere est dolendum, — dein cum Nicerato confabulatus rem et huic narrare coepit. Qui ut primum audivit filiam suam peperisse, plura non expectans neque ex quo peperisset rogans, sed furore incensus, in aedes suas irruit ut infantem, dedecoris monimentum, ex hominum conspectu eximeret. Mulieribus opem tulit Demea, et Nicerati postquam vix tandem sedavit animum, nuptias actutum futuras ei denuo asseveravit: Moschio Plangonem quamprimum uxorem est ducturus. Hic explicit actus III[us].

Actus IV[us]. Moschio interim primo quidem magnopere laetari, mox vero indignari. Patri credibile esse visum se cum illius concubina rem habuisse! Senem ulcisci secum decrevit: dicet taedere se istarum nuptiarum; in regiones longinquas abire se malle, ubi mortem honestam oppetat militans; inter suos etiam commorari se nolle, impurus iis scelestusque homo visus. Patrem tum precibus demissis se supplicaturum, tandem ab eo exorari se passurum: haud facile dein senem tam iniquum de se iudicium laturum esse denuo. At si non retineatur a patre, ridiculus fiet...

Ecce deficiunt fragmenta: cetera silentium. Sed poëta ille, qui nihil moliebatur inepte, quo tetenderit, haud difficile videtur intellectu. Moschionem a Demea neque precibus esse sollicitatum neque abire esse iussum, tute inde efficitur quod utrumvis iuvenis expectabat. Tertium igitur aliquid idque plane inexpectatum ei accidisse certum videtur. Quod cuiusmodi fuit? Nisi parum novimus Menandrum, Demea dolore et indignatione stimulatus clamavit: „ah, si genuinus esses!" — Sic Moschio didicit id quod nunquam ei aliisve dicere pater olim secum decreverat firmissime. Pudore tum iuvenis suffusus et veluti attonitus patrem adoptivum precari ut sibi ignosceret. Tantone se amore in aedibus alienis per longos annos fotum esse obscurae originis homuncionem! ei autem, qui verum erga se patrem nunquam non se praestitisset, ignoscere noluisse errorem qui vitari ne potuisset quidem!

Iamque non poterat non rogare iuvenis quinam igitur sibi fuissent parentes, nec dubium quin Demea exhibuerit monimenta aliqua olim accepta, quorum ope puer subditus a suis posset agnosci. Veri autem videtur simillimum fabulam eum habuisse exitum ut Moschionem Chrysidis esse fratrem apparuerit, cives autem Atticos esse ambos, loco honestissimo natos, et Chrysidis, mulieris generosissimae, cum Demea nuptias eodem die quo nuptias Moschionis cum Plangone esse celebratas, quemadmodum Terentii sive Menandri Adelphos claudunt nuptiae Aeschini et Micionis, patris adoptivi. Quae nisi a vero aberravit coniectura, in ἀναγνωρισμὸν haec quoque fabula, ut ceterae quas papyrus Cairensis continuit, excurrebat.

---

a) Laetitia autem abreptum eum Moschioni incautius dixisse quid modo de eo esset suspicatus, apparet collato vs. 281 cum 137.

SAMIA.

ACTUS SECUNDUS.

Demea solus.

ΔΗΜΕΑΣ.

— — —

οστ[
ημαιν[
λαβὼν ἐπαγα[
ὡσ γὰρ τάχιστ' εἰσῆλθον, ὑπερεσπουδακὼσ
τὰ τοῦ γάμου πράττειν, φράσασ τὸ πρᾶγμ' ἁπλῶσ
τοῖσ ἔνδον ἐκέλευσ' εὐτρεπίζειν πάνθ' ἃ δεῖ,
καθαρὰ ποεῖν, πέττειν, ἐνάρχεσθαι κανοῦν.
ἐγίγνετ' ἀμέλει πάνθ' ἑτοίμωσ, τὸ δὲ τάχοσ
τῶν πραττομένων ταραχήν τιν' αὐτοῖσ ἐνεπόει,
ὅπερ εἰκόσ. ἐπὶ κλίνησ μὲν ἔρριπτ' ἐκποδὼν
τὸ παιδίον κεκραγόσ, οἳ δ' ἐβόων ἅμα·
„ἄλευρ', ὕδωρ, ἔλαιον ἀπόδοσ, ἄνθρακασ."
καὐτὸσ διδοὺσ τούτων τι καὶ συλλαμβάνων
εἰσ τὸ ταμιεῖον ἔτυχον εἰσελθών, ὅθεν
πλείω προαιρῶν καὶ σκοπούμενόσ τινα
οὐκ εὐθὺσ ἐξῆλθον. καθ' ὃν δ' ἦν χρόνον ἐγὼ
ἐνταῦθα, κατέβαιν' ἀφ' ὑπερῴου τισ γυνὴ
ἄνωθεν εἰσ τὸ τοῦ ταμιείου ἔμπροσθεν ὂν
οἴκημα· τυγχάνει γὰρ ἱστεὼν τισ ὤν,
ὥσθ' ἥ τ' ἀνάβασίσ ἐστι διὰ τούτου, τό τε
ταμιεῖον ἐγγύσ. τοῦ δὲ Μοσχίωνοσ ἦν
τίτθη τισ αὕτη πρεσβυτέρα, γεγονυῖ' ἐμὴ

---

10. *ἔρριπτ'(ο)* Lef.] *ερριπτευθυσ* A; videtur *εὐθύσ* vocis *αὐτοῖσ* vs. 9 fuisse l. a., fortasse vera. || 14. [*εἰσ τὸ*] Lef. || 15. [*τινα*] Sudhaus. || 18. **τὸ τοῦ ταμιείου ἔμπροσθεν ὂν*] *τουμπροσθετουταμειϊου* A. Verborum ordo etiam vs. 52, 89, 177 sq., 203, 209, 243 sq., 245, 255, 260, 308, (320?), 329 est turbatus. || 19. Post *οἴκημα* in A est punctum. || 21. **ἐγγύσ*] *ημιν* A.

θεράπαιν', ἐλευθέρα δὲ νῦν. ἰδοῦσα δὲ
τὸ παιδίον κεκραγὸσ ἠμελημένον,
ἐμέ τ' οὐδὲν εἰδυῖ' ἔνδον ὄντ', ἐν ἀσφαλεῖ
εἶναι νομίσασα τοῦ λαλεῖν, προσέρχεται,
καὶ ταῦτα δὴ τὰ κοινά· „φίλτατον τέκνον"
εἰποῦσα καί· „μέγ' ἀγαθόν! ἡ μάμμη δὲ ποῦ;"
ἐφίλησε, περιήνεγκεν. ὡσ δ' ἐπαύσατο
κλᾶον, πρὸσ αὑτήν φησιν· „ὦ τάλαιν' ἐγώ,
πρώιην τοιοῦτον ὄντα Μοσχίων' ἐγὼ
αὐτὸν ἐτιθηνούμην ἀγαπῶσα, νῦν δ', ἐπεὶ
παιδίον ἐκείνου γέγονεν ἤδη καὶ τοδ.

Desunt 4 fere versus.

]α καὶ
]νεναι
]καὶ θεραπαινιδίωι τινὶ
ἔξωθεν εἰστρέχοντι· „λούσατ', ὦ τάλαν,
τὸ παιδίον" φησίν· „τί τοῦτ'; ἐν τοῖσ γάμοισ
τοῖσ τοῦ πατρὸσ τὸν μικρὸν οὐ θεραπεύετε;"
εὐθὺσ δ' ἐκείνη· „δύσμορ', ἡλίκον λαλεῖσ"
φησ'· „ἔνδον ἐστὶν αὐτόσ." — „οὐ δήπου γε; ποῦ;"
— „ἐν τῶι ταμιείωι", — καὶ παρεξήλλαξέ τι·
„αὐτὴ καλεῖ, τίτθη, σε, καὶ βάδιζε καὶ
σπεῦδ'. — οὐκ ἀκήκο' οὐδέν. — εὐτυχέστατα." —
εἰποῦσ' ἐκείνη δ'· „ὦ τάλαινα τῆσ ἐμῆσ
λαλιᾶσ!" ἀπῆλθεν ἐκποδὼν οὐκ οἶδ' ὅποι.
καὶ ἐγὼ προῆλθον τοῦτον ὅνπερ ἐνθάδε
τρόπον ἀρτίωσ ἐξῆλθον, ἡσυχῆι πάνυ,
ὡσ οὔτ' ἀκούσασ οὐδὲν οὔτ' ᾐσθημένοσ·
αὐτὴν δ' ἔχουσαν αὐτὸ τὴν Σαμίαν ὁρῶ
ἔξω διδοῦσαν τιτθίον παριὼν ἅμα.
ὥσθ' ὅτι μὲν αὐτῆσ ἐστι τοῦτο, γνώριμον
εἶναι· πατρὸσ δ' ὅτου ποτ' ἐστίν, εἴτ' ἐμοῦ
εἴτ' — — οὐ λέγω δ', ἄνδρεσ, πρὸσ ὑμᾶσ τοῦτ' ἐγώ,
οὔθ' ὑπονοῶ, τὸ πρᾶγμα δ' εἰσ μέσον φέρω
ἅ τ' ἀκήκο' αὐτόσ, οὐκ ἀγανακτῶν οὐδέπω.
σύνοιδα γὰρ τῶι μειρακίωι, νὴ τοὺσ θεούσ,

---

31. *Μοσχίων'(α)* Nicole] -ων Lef. || 32. [ἐπεὶ] Lef. || 33. γέγον[εν ἤδ]η Sudhaus coll. Disc. 360. || 42. τι Legrand] „τί;" Lef. || 43. αὐτὴ] αὕτη Leo. — τίτθη] virgulis circumsepsit Legrand. || 44. Post σπεῦδ'(ε) personam loquentis mutavit Crönert. || 46. [ὅποι] Lef. || 47. καὶ ἐγὼ] κωγω A. || 52. αὐτῆσ ἐστι τοῦτο Nicole] εστιτουτοαυτησ A, ἐστι τοῦτο ταύτησ Körte.

καὶ κοσμίωι τὸν πρότερον ὄντι χρόνον ἀεὶ
καὶ περὶ ἔμ' ὡσ ἔνεστιν εὐσεβεστάτωι.
πάλιν δ', ἐπειδὰν τὴν λέγουσαν καταμάθω
τίτθην ἐκείνου πρῶτον οὖσαν, εἶτ' ἐμοῦ
λάθραι λέγουσαν, εἶτ' ἀποβλέψω πάλιν
εἰσ τὴν ἀγαπῶσαν αὐτὸ καὶ βεβιασμένην
ἐμοῦ τρέφειν ἄκοντοσ, ἐξέστηχ' ὅλωσ.

(Prodeunt Parmeno et coquus cum famulo, ollis onusti ambo; ipse Parmeno tenet corbem.)

ἀλλ' εἰσ καλὸν γὰρ τουτονὶ παρόνθ' ὁρῶ
τὸν Παρμένοντ' ἐκ τῆσ ἀγορᾶσ· ἐατέον
αὐτὸν παραγαγεῖν ἐστι τοὺσ ἄνδρασ θ' ἅμα.

(Secedit Demea.)

Demea, Parmeno, Coquus.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

μάγειρ', ἐγὼ μὰ τοὺσ θεοὺσ οὐκ οἶδα σὺ
ἐφ' ὅ τι μαχαίρασ περιφέρεισ· ἱκανὸσ γὰρ εἶ
λαλῶν κατακόψαι πάντα.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

προσπαίζεισ ἐμοί,
ἰδιῶτ';

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἐγώ;

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

δοκεῖσ γέ μοι, νὴ τοὺσ θεούσ.
εἰ πυνθάνομαι πόσασ τραπέζασ μέλλετε
ποεῖν, πόσαι γυναῖκέσ εἰσι, πηνίκα
ἔσται τὸ δεῖπνον, εἰ δεήσει προσλαβεῖν
τραπεζοποιόν, εἰ κέραμόσ ἐστ' ἔνδοθεν
ὑμῖν ἱκανόσ, εἰ τοὐπτάνιον κατάστεγον,
εἰ τἄλλ' ὑπάρχει πάντα —

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

κατακόπτεισ γέ με,

---

65. **τουτον<ί>*. — **π[αρ]ό[ν]θ'*. || 66. *[ἀγορᾶσ]* Legrand. — **[ἐα]τέον*. || 67. **τοὺ[σ ἄνδρασ θ' ἅμα]*. Intransitivum est verbum *παράγειν* (vs. 80 al.). || 68. *ἐ[γὼ μὰ] το[ὺ]σ [θεοὺσ]* Wil. || 69. *περιφ[έρεισ]* Lef. || 70. *π[ροσπαίζεισ ἐμο]ί* Sudhaus. || 71. *μ[οι, νὴ τοὺσ θεο]ύσ* Crönert. || 72. *[τραπέζ]ασ* Lef. || 73. *πόσα[ι γυ]ναῖκεσ* Lef. — *εἰσ[ι]* Keil, *εἰσ' ὁπ.* legerat Lef.

εἰ λανθάνει σε, φίλτατ', εἰσ περικόμματα,
οὐχ ὡσ ἔτυχεν.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

οἴμωζε.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

καὶ σὺ τοῦτό γε
παντὸσ ἕνεκ'· ἀλλὰ παράγετ' εἴσω.

(Coquus eiusque famulus intrant aedes.)

ΔΗΜΕΑΣ.

(e latebra prodiens:)

Παρμένων!

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἐμέ τισ καλεῖ;

ΔΗΜΕΑΣ.

σέ, ναιχί.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

χαῖρε, δέσποτα.

ΔΗΜΕΑΣ.

τὴν σπυρίδα καταθεὶσ ἧκε δεῦρ'.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἀγαθῆι τύχηι.

(Intrat ostium, ut corbem deponat in culina.)

ΔΗΜΕΑΣ.

τοῦτον μὲν οὐδέν, ὡσ ἐγὼ οἶμαι, λανθάνει
τοῖσ οἰκέταισ πραττόμενον ἔργον· ἔστι γὰρ
περίεργοσ εἴ τισ ἄλλοσ. — ἀλλὰ τὴν θύραν
προϊὼν πέπληχε.

(Redit Parmeno.)

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(ad aedium interiora conversus:)

δίδοτε, Χρυσί, πάνθ' ὅσ' ἂν
ὁ μάγειροσ αἰτῆι· τὴν δὲ γραῦν φυλάττετε
ἀπὸ τῶν κεραμίων.

---

78. [φί]λτατ'(ε) Lef. || 81. <σέ> Wil.; an *<ναί> vel *<ἐγώ>? || 82. [σπυρίδα] Leo. || 83. τοῦτ[ον] Wil. — [μὲν οὐ]δέν Croiset. — Post λανθάνει in A est : || 84. *το[ῖσ οἰκ]έτα[ισ]. || 85. [τὴ]ν Lef. || 86^{b}—88^{a}. *Dedi Parmenoni, verba πρὸσ θεῶν autem Demeae. In A post πέπληχε est: || 86. δίδοτε] δίαγε legerat Lef., corr. Sudhaus.

ΔΗΜΕΑΣ.
(morae impatiens :)
πρὸσ θεῶν —

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
τί δεῖ ποεῖν,
δέσποτα;

ΔΗΜΕΑΣ.
τί δεῖ ποεῖν σε; δεῦρ' ἀπὸ τῆσ θύρασ. —
ἔτι μικρόν.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
ἤν.

ΔΗΜΕΑΣ.
ἄκουε δή νυν, Παρμένων.
ἐγώ σε μαστιγοῦν, μὰ τοὺσ δώδεκα θεούσ,
οὐ βούλομαι διὰ πολλά.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
μαστιγοῦν; τί οὖν
πεπόηκα;

ΔΗΜΕΑΣ.
συγκρύπτεισ τι πρόσ μ'· ἤισθημ' ἐγώ.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
μὰ τὸν Διόνυσον, μὰ τὸν Ἀπόλλω, ἐγὼ μὲν οὔ!
μὰ τὸν Δία τὸν Σωτῆρα, μὰ τὸν Ἀσκληπιόν!

ΔΗΜΕΑΣ.
παῦ, μηδὲν ὄμνυ'.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.
οὐ γὰρ εἰκάζεισ καλῶσ!
ἢ μήποτ' ἆρ' —

ΔΗΜΕΑΣ.
οὗτοσ, βλέπε δεῦρ'.

---

89. <σε> Wil.; in A videtur fuisse *δευρ'αποτησθυρασσε.* Cf. vs. 18. — *τῆ[σ θύρ]ασ* Lef. — In fine versus punctum scripsit Wil. || 90. *δή* Lef.] *δει* A. — *Π[α]ρ[μένων]* Lef. || 91. *θ[εούσ]* Lef. || 92. *[τί]* Lef. — *[οὖν]* Eitrem, *[γὰρ]* Lef., *[δὲ]* Hense. || 93. *ἤ[ισθημ']* Wil. — *ἐγώ]* initio vs. 94 scriptum est in A. Cf. fr. 978. An Parmenonis sit dubitat Sudhaus. || 94. *Ἀπ[όλλω, ἐγὼ μὲν οὔ]* vel *Ἀπ[όλλω τουτονί]* ut fr. 740 Ar. Thesm. 748 (cf. Circ. 172) Headlam, *Ἀπ[όλλω, μὰ τὸν Ἄρη]* Sudhaus. || 95. *Ἀ[σκληπιόν]* Lef. || 96. *μηδὲν]* *-δέν'* Nicole.—*[καλῶσ]* Nicole; cf. fr. 852. || 96[b] sq.[a] *tribui Parmenoni. || 97. *ἆρ'—* Wil.] *ἆρ';* Lef.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἰδού.

ΔΗΜΕΑΣ.

φράσον·
τὸ παιδίον τίνοσ ἐστίν;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἦν;

ΔΗΜΕΑΣ.

τὸ παιδίον
τίνοσ ἔστ' ἐρωτῶ.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

Χρυσίδοσ!

ΔΗΜΕΑΣ.

πατρὸσ δὲ τοῦ;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

σοῦ, δέσποτ'!

ΔΗΜΕΑΣ.

ἀπόλωλασ· φενακίζεισ μ'.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἐγώ;

ΔΗΜΕΑΣ.

οἶδα γὰρ ἀκριβῶσ πάντα καὶ πάλαι ἔμαθον·
ὅτι Μοσχίωνόσ ἐστιν, ὅτι σύνοισθα σύ,
ὅτι δι' ἐκεῖνον τοῦτο νῦν αὕτη τρέφει.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

τίσ φησίν;

ΔΗΜΕΑΣ.

ἔμαθον. ἀλλ' ἀπόκριναι τοῦτό μοι·
ταῦτ' ἐστίν;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἔστι, δέσποτ'· ἀλλὰ λανθάνειν —

---

97. ἰδ[ού] Leo, αδ legerat Lef. — [φράσον] Sudhaus. || 98ᵃ. Demeae dedit Wil., 98ᵇ Parmenoni. Post ἦν personam mutavit Jensen; in A est ην . τοπαιδιον. || 99. [τίν]οσ ἔ[στ'] (ἐστὶν) Wil. — [ἐρῶτ]ῶ Jensen. — Χρ[υσί]δ[ο]σ Lef. || 100. σο[ῦ] et [ἀπόλ]ωλασ Lef. — [δέσποτ'] Jensen, [φασιν] Sudhaus. || 101. [οἶ]δα [γ]ὰρ Jensen. — ἀκριβ[ῶσ πάν]τα [κ]αὶ Leo. — π[άλαι] Sudhaus. — *[ἔμαθον], μαθὼν dederat Sudhaus. || 102. [ἐστιν] Lef. || 103. *[ὅτι δ]ι' ἐκ[εῖνον τοῦτο], in A fuit τουτι. || 104. *[τίσ]. — φη[σίν] Jensen. — *[ἔμαθον. ἀ]λλ'. || 105. *[ταῦτ'] et *ἔ[στι]. — [δέσπ]οτ' Leo.

ΔΗΜΕΑΣ.

τί λανθάνειν; — ἱμάντα, παῖδέσ, τισ δότω
ἐπὶ τουτονί μοι τὸν ἀσεβῆ.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

μή, πρὸσ θεῶν!

ΔΗΜΕΑΣ.

στίξω σε, νὴ τὸν Ἥλιον!

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

στίξεισ ἐμέ;

ΔΗΜΕΑΣ.

ἤδη γ'!

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἀπόλωλα.

ΔΗΜΕΑΣ.

ποῖ σύ, ποῖ, μαστιγία;
λάβ' αὐτόν.

(Aufugit Parmeno.)

ὦ πόλισμα Κεκροπίασ χθονόσ!
ὦ ταναὸσ αἰθήρ! ὦ — — τί, Δημέα, βοᾷσ;
τί βοᾷσ, ἀνόητε; κάτεχε σαυτόν· καρτέρει.
οὐδὲν γὰρ ἀδικεῖ Μοσχίων σε. παράβολοσ
ὁ λόγοσ ἴσωσ ἔστ', ἄνδρεσ, ἀλλ' ἀληθινόσ.
εἰ μὲν γὰρ ἢ βουλόμενοσ, ἠλλοιωμένοσ
ἔρωτι, τοῦτ' ἔπραξεν ἢ μισῶν ἐμέ,
ἦν ἂν ἐπὶ τῆσ αὐτῆσ διανοίασ ἧσ τότε
ἐμοί τε παρατεταγμένοσ· νυνὶ δέ μοι
ἀπολελόγηται, τὸν φανέντ' αὐτῶι γάμον
ἄσμενοσ ἀκούσασ. οὐκ ἐρῶν γάρ, ὡσ ἐγὼ
τότ' ᾠόμην, ἔσπευδεν, ἀλλὰ τὴν ἐμὴν
Ἑλένην φυγεῖν βουλόμενοσ ἔνδοθέν ποτε·
αὕτη γάρ ἐστιν αἰτία του γεγονότοσ.
κατέλαβεν αὐτόν που μεθύοντα δηλαδή,

---

106. *παῖδε[σ, τ]ισ* Lef. || 109. *ἤδη γ'*] *ἢ λῆγ'* legerat Lef., corr. Leo. Cf. vs. 155. || 110. *χθονόσ* Lef.] *χρονοσ* A. || 111. *,ὦ — —* Leo] *.ὦ* Lef. || 115. **ἠ[λλοιωμέ]νοσ*, Richards *ἠ[ρεθισμέ]νοσ*, Crönert alii *ἢ [παρηγμέ]νοσ* et similia. || 116. *μισῶ[ν ἐμέ]* Lef. || 117. *[ἂ]ν* Legrand. — *διανο[ίασ]* Croiset. — *[ἧσ]* vHerwerden. — *[τ]ότ[ε]* vel *διανο[ίασ εἴχ]ότ[ωσ]* Sudhaus. || 118. *τε παρ[ατετα]γμένοσ* Jensen. || 119. *φανέντ'*] *φανενταδ'* A, in archetypo fuit *φανεν*$\overset{\text{τ'}}{\text{τα}}$*·* || 120. *ἐρῶν*] *ερων* legerat Lef., corr. Leo. || 123. *αὕτ[η γάρ]* Lef. || 124. *[κατέλα]βεν* Leo.

οὐκ ὄντ' ἐν ἑαυτοῦ, — πολλάκισ δ' ἐργάζεται
τοιαῦτ' ἄκρατοσ καὶ νεότησ, ὅταν λάβηι, —
οὐθὲν ἐπιβουλεύσαντά τοι τοῖσ πλησίον.
οὐδενὶ τρόπωι γὰρ πιθανὸν εἶναί μοι δοκεῖ,
τὸν εἰσ ἅπαντασ κόσμιον καὶ σώφρονα
τοὺσ ἀλλοτρίουσ εἰσ ἐμὲ τοιοῦτον γεγονέναι,
οὐδ' εἰ δεκάκισ ποητόσ ἐστι, μὴ γόνωι
ἐμὸσ υἱόσ· οὐ γὰρ τοῦτο, τὸν τρόπον δ' ὁρῶ.
χαμαιτύπη δ' ἄνθρωποσ, ὄλεθροσ — — ἀλλὰ τί;
οὐ γὰρ περίεσται! Δημέα, νῦν ἄνδρα χρὴ
εἶναί σ'. ἐπιλαθοῦ τοῦ πόθου, πέπαυσ' ἐρῶν,
καὶ τἀτύχημα μὲν τὸ γεγονὸσ κρύφθ' ὅσον
ἔνεστι — διὰ τὸν υἱόν, ἐκ τῆσ δ' οἰκίασ
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν εἰσ κόρακασ ὦσον τὴν κακὴν
Σαμίαν. ἔχεισ δὲ πρόφασιν ὅτι τὸ παιδίον
ἀνείλετ'. ἐμφανίσηισ γὰρ ἄλλο μηδὲ ἕν,
δακὼν δ' ἀνάσχου· καρτέρησον εὐγενῶσ.

(Prodit denuo coquus.)

Demea, Coquus.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

ἀλλ' ἆρα πρόσθεν τῶν θυρῶν ἐστ' ἐνθάδε;
παῖ! Παρμένων! — ἄνθρωποσ ἀποδέδρακέ με
ἀλλ' οὐδὲ μικρὸν συλλαβών.

ΔΗΜΕΑΣ.

ἐκ τοῦ μέσου
ἄναγε σεαυτόν.

(In aedes irruit.)

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

Ἡράκλεισ, τί τοῦτο; παῖ!
μαινόμενοσ εἰσδεδράμηκεν εἴσω τισ γέρων,
ἢ τί τὸ κακόν ποτ' ἐστί; — τί δέ μοι τοῦτο; παῖ!

(Vociferantis intus Demeae audiuntur clamores.)

---

125. [οὐκ ὄν]τ' Croiset. — *πολλά<κισ>. || 126. [τοιαῦτ]' Headlam. Cf. Disc. 332. || 127. *[οὐθὲ]ν, Sudhaus dederat [μηδὲ]ν (post vs. 126 non interpungens), [τὸν οὐκ] Croiset. || 128. [οὐδενὶ τρό]πω(ι) Jensen. || 129 sq. [τὸν εἰσ ἅπ]αντασ et [τοὺσ ἀλλ]οτρίουσ Croiset. || 131. *[οὐδ' ε]ἰ, item Leo. — γόνωι] in A superscriptum est interpretamentum evanidum, τῆι φύσει Sudhaus. || 133. *Signa orationis interruptae scripsi. || 136. τἀτύχημα μὲν Richards] τατυμημεν A. Cf. Disc. 512, 528, 535. || 144^{b} sq.^{a} Parmenoni dederat Lef., corr. Legrand. || 146. τισ γέρων Leo] ·τίσ γέρων; Lef. || 147. παῖ] ποι legerat Lef., corr. Nicole.

νὴ τὸν Ποσειδῶ, μαίνεθ᾽, ὡσ ἐμοὶ δοκεῖ·
κέκραγε γοῦν παμμέγεθεσ. ἀστεῖον πάνυ,
εἰ τὰσ λοπάδασ ἐν τῶι μέσωι μοι κειμένασ
ὄστρακα ποῆσαι πάνθ᾽ ὅμοια! — τὴν θύραν
πέπληχεν. ἐξώλησ ἀπόλοιο, Παρμένων,
κομίσασ με δεῦρο! — μικρὸν ὑπαποστήσομαι.

(Secedit. – Ex aedibus prodeunt Demea, Chrysis, nutrix cum infante.)

Coquus, Demea, Chrysis.

ΔΗΜΕΑΣ.
οὔκουν ἀκούεισ; ἄπιθι.
ΧΡΥΣΙΣ.
ποῖ γῆσ, ὦ τάλαν;
ΔΗΜΕΑΣ.
εἰσ κόρακασ ἤδη!
ΧΡΥΣΙΣ.
δύσμοροσ!
ΔΗΜΕΑΣ.
(irridens:)
ναί, δύσμοροσ!
ἐλεεινὸν ἀμέλει τὸ δάκρυον! — παύσω σ᾽ ἐγώ,
ὡσ οἴομαι, —
ΧΡΥΣΙΣ.
τί ποοῦσαν;
ΔΗΜΕΑΣ.
(verba compescens:)
οὐδέν. ἀλλ᾽ ἔχεισ
τὸ παιδίον, τὴν γραῦν· ἀποφθείρου τάχυ.
ΧΡΥΣΙΣ.
ὅτι τοῦτ᾽ ἀνειλόμην, διὰ τοῦτο καὶ —
ΔΗΜΕΑΣ.
τί „καί“;
διὰ τοῦτο.

150. *μοι* Sudhaus] *μου* A. || 151. *ποῆσαι πάνθ᾽*] *ποιήσαιπαντ᾽* A. || 155. Sic distribuit Leo, Lef. Chrysidi continuabat vs. 155[a] (...;), Demeae dabat 155[b], Chrysidi 155[c] sq.[a] (item...;). — *εἰσ*] *ισ* A, item Circ. 206 (sed *εισ* supra vs. 138 Disc. 25). || 157. *ποοῦσαν*] *ποιουσαν* A. || 159. *καὶ — τί καί;*] *καντικα* legerat Lef., corr. Eitrem.

ΧΡΥΣΙΣ.

τοιοῦτ' ἦν τὸ κακόν; οὐ μανθάνω.

ΔΗΜΕΑΣ.

τρυφᾶν γὰρ οὐκ ἠπίστασ'.

ΧΡΥΣΙΣ.

οὐκ ἠπιστάμην;
τί δ' ἔσθ' ὃ λέγεισ;

ΔΗΜΕΑΣ.

καίτοι πρὸσ ἔμ' ἦλθεσ ἐνθάδε
ἐν σινδονίτηι, Χρυσί, — μανθάνεισ; — πάνυ
λιτῶι.

ΧΡΥΣΙΣ.

τί οὖν;

ΔΗΜΕΑΣ.

τότ' ἦν ἐγώ σοι πάνθ', ὅτε
φαύλωσ ἔπραττεσ.

ΧΡΥΣΙΣ.

νῦν δὲ τίσ;

ΔΗΜΕΑΣ.

μή μοι λάλει.
ἔχεισ τὰ σαυτῆσ πάντα· προστίθημί σοι
δύο θεραπαίνασ. Χρυσί, ἐκ τῆσ οἰκίασ
ἄπιθι.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

(secum:)

τὸ πρᾶγμ' ὀργή τίσ ἐστι· προσιτέον.

(Ad Demeam:)

βέλτισθ', ὅρα...

ΔΗΜΕΑΣ.

τί μοι διαλέγει;

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

μὴ δάκηισ!

---

160. <οὐ> Wil., qui verba οὐ μανθάνω dedit Chrysidi, *eidem ego verba τοιοῦτ' ἦν τὸ κακόν cum signo interrogandi. In A post τουτο est punctum, post κακον non est distinctum. || 163 sq. ; — πάνυ | λιτῶι] πάνυ; | αἰτῶ legerat Lef., corr. Leo. || 165. δὲ τίσ; Leo] δετισ[:] A. || 166. [ἔχε]ισ Sudhaus, dein interpunxit post πάντα. || 167. *[δύο]. — Vocis θεραπαινασ litteram σ in A expunctam esse arbitratur Sudhaus. — Χρυσί Robert coll. Circ. 405] ,χρυσί' Lef. || 168ᵇ. Coquo tribuit Radermacher, *dein ego vs. 169ᵃ, 169ᶜ, 172ᵇ sq.ᵃ, 174ᵇ sq.ᵃ — ἐστι· Legrand] ·ἐσ τί...; Lef. || 169. δάκηισ] ἀδικῆισ Housman, cum verbo ὅρα iungendum; sed cf. δάκνει vs. 172.

ΔΗΜΕΑΣ.

ἑτέρα γὰρ ἀγαπήσει τὰ παρ' ἐμοί, Χρυσί, νῦν
καὶ τοῖσ θεοῖσ θύσει.

ΧΡΥΣΙΣ.

τί ἐστιν;

ΔΗΜΕΑΣ.

ἀλλὰ σὺ
υἱὸν πεπόηκασ· πάντ' ἔχεισ.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

(secum:)

οὔπω δάκνει·
ὅμωσ —

ΔΗΜΕΑΣ.

κατάξω τὴν κεφαλήν, ἄνθρωπέ, σου,
ἄν μοι διαλέγηι.

ΜΑΓΕΙΡΟΣ.

καὶ δικαίωσ· ἀλλ' ἰδού,
εἰσέρχομ' ἤδη.

(Aedes intrat.)

ΔΗΜΕΑΣ.

τὸ μέγα πρᾶγμ'! ἐν τῆι πόλει
ὄψει σεαυτὴν νῦν ἀκριβῶσ ἥτισ εἶ.
αἱ κατὰ σ' ἑταῖραι, Χρυσί, πραττόμεναι δέκα
δραχμὰσ μόνασ τρέχουσιν ἐπὶ τὰ δεῖπνα καὶ
πίνουσ' ἄκρατον ἄχρι ἂν ἀποθάνωσιν, ἢ
πεινῶσιν, ἂν μὴ τοῦθ' ἑτοίμωσ καὶ ταχὺ
ποῶσιν. εἴσει δ' οὐδενὸσ τοῦτ', οἶδ' ὅτι,
ἧττον σύ, καὶ γνώσει τίσ οὖσ' ἡμάρτανεσ. —
ἕσταθι.

(Irruit in aedes et claudit ianuam.)

---

175. [πρᾶ]γμ' Lef. || 177 sq. σ' ἑταῖραι, Χρυσί, πραττόμεναι δέκα | δραχμὰσ μόνασ Leo] σεχρυσιπραττομεναιδραχμασδεκα | μονασεταιραι A, quibus servatis Croiset pergit δὴ τρέχουσ' ἐπὶ δεῖπνα, Sudhaus autem supplet <τῶν ἐραστῶν μετ' ὀλίγον | σκεδαννυμένων> coll. Dem. LI § 11. Cf. vs. 18. || 179. ἄχρι Headlam] αχρισ A. Cf. Et. Gud., Phrynich. Ecl. s. v. μέχρισ (et ibi Lobeck), Meisterhans Gr. d. att. Inschr.[2] 174. Simile vitium est μέχρισ pro μέχρι Ω 128; cf. fr. 633. — ἢ Nicole] και (corr. η) A, καὶ Lef.

ΧΡΥΣΙΣ.

τάλαιν' ἔγωγε τῆσ ἐμῆσ τύχησ!

(Prodit Niceratus ex urbe adveniens; quem comitatur servus ovem ducens.)

Chrysis, Niceratus.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τουτὶ τὸ πρόβατον τοῖσ θεοῖσ μὲν τὰ νόμιμα
ἅπαντα ποιήσει τυθὲν καὶ ταῖσ θεαῖσ.
αἷμα γὰρ ἔχει, χολὴν ἱκανήν, ὀστᾶ καλά,
σπλῆνα μέγαν, ὧν χρεία ἐστὶ τοῖσ Ὀλυμπίοισ.
πέμψω δὲ γεύσασθαι κατακόψασ τοῖσ φίλοισ
τὸ κώιδιον· λοιπὸν γάρ ἐστι τοῦτό μοι. —

(Ovem in Nicerati aedes abducit servus.)

ἀλλ', Ἡράκλεισ, τί τοῦτο; πρόσθε τῶν θυρῶν
ἕστηκε Χρυσὶσ ἥδε κλάουσ'; οὐ μὲν οὖν
ἄλλη! — τί ποτε τὸ γεγονόσ;

ΧΡΥΣΙΣ.

ἐκβέβληκέ με
ὁ φίλοσ ὁ χρηστόσ σου. τί γὰρ ἄλλ'!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ὦ Ἡράκλεισ!
τίσ; Δημέασ;

ΧΡΥΣΙΣ.

ναί.

ΝΙΚΤΗΡΑΟΣ.

διὰ τί;

ΧΡΥΣΙΣ.

διὰ τὸ παιδίον.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἤκουσα καὐτὸσ τῶν γυναικῶν ὅτι τρέφεισ
ἀνελομένη παιδάριον ἐμβροντησίαι. —

---

183. *ἔγω<γε>* Leo. || 185. *τυθὲν*] *θυθεν* A. || 190 sq. *Sic interpunxi, Lef. post *θυρῶν* scripsit signum interrogandi, post *κλάουσ'* virgulam. || 192. *ποτε* Leo] *ποτ' εστι* A. || 196. **ἐμβροντησία(ι)*] *-σία* Lef., *-σία[σ]* Richards, ut fr. adesp. 995 (sed addendus erat articulus, Ar. Ach. 833).

ἀλλ' ἔστ' ἐκεῖνοσ ἡδύσ.

ΧΡΥΣΙΣ.

οὐκ ὠργίζετο
εὐθύσ, διαλιπὼν δ', ἀρτίωσ. ὃσ καὶ φράσασ
εἰσ τοὺσ γάμουσ μοι τἄνδον εὐτρεπῆ ποεῖν
μεταξύ μ' ὥσπερ ἐμμανὴσ ἐπεισπεσὼν
ἔξωθεν ἐκκέκλεικε.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Δημέασ; χολᾶι;

Interciderunt duae schedae sive versus fere 140, finem actus II[i] et initium III[i] habentes. Inerant haec fere: Chrysidem cum infante Niceratus in aedes suas benevole recepit pridem cognitam, errorem aliquem subesse persuasum habens. Dein ludebat chorus. Mox actus III[i] initium faciebat colloquium Demeae et Moschionis *a*), ex cuius verbis verum discebat Demea. Dein Niceratus quoque comperit quid esset rei, sive e Demea sive e Moschione, sed ut primum intellexit filiam peperisse, furore abreptus in aedes suas properavit, nondum audito quis eam vitiasset. Cui opponit se Demea.

Demea, Niceratus.

ΔΗΜΕΑΣ.

(Niceratum retinere frustra conatus:)

ἀλλὰ πάλιν ἐλθὼν… τὸ δεῖνα… μικρόν, ὦ τᾶν…

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

οἴχομαι·
πάντα τέλοσ ἔχει· τὰ πράγματ' ἀνατέτραπται!

(In aedes suas irruit.)

ΔΗΜΕΑΣ.

νὴ Δία,
οὑτοσὶ τὸ πρᾶγμ' ἀκούσασ χαλεπανεῖ· κεκράξεται.
τραχὺσ ἄνθρωποσ, σκατοφάγοσ, αὐθέκαστοσ τῶι τρόπωι. —
ἐμὲ γὰρ ὑπονοεῖν τοιαῦτα! τὸν μιαρὸν ἐχρῆν ἐμὲ —
νὴ τὸν Ἥφαιστον, δικαίωσ ἀποθάνοιμ' ἄν.

(Auditur Nicerati intus clamantis vox.)

197[b] sq.[a] Chrysidi dedit Wil., Nicerato continuabat Lef.; in A post *αρτιωσ* est signum :, sed et post *ηδυσ* esse videtur. || 199 sq. *π[ο]ε[ῖν]* et *ἐπεισπεσ[ὼν]* Lef. || 201. *χ[ολᾶι;]* Crönert. — *a*) Vs. 271 sq. || 202 sq. *Sic interpunxi et distribui; Lef. verba *τὸ δεῖνα μικρόν* tribuebat Demeae, 202[c] sq.[a] cui tribueret dubitans. — *οἴχ[ομαι]* Wil., *οἴχ[εται]* Lef. || 203. *τέλοσ ἔ. τὰ πρ. ἀνατέτραπται* Headlam (post *πράγματ'* interpungens)] *ταπραγματ'ανατετραπταιτελοσεχει* : A. || 206. *Post *τοιαῦτα* interpunxi.

Ἡράκλεισ,
ἡλίκον κέκραγε τοῦτ'! ἤν, πῦρ βοᾶι; — τὸ παιδίον
φησὶν ἐμπρήσειν. τί πείσομ'; ὑϊδοῦν ὀπτωμένον
ὄψομαι τάχ'! — ἤν, πέπληχε τὴν θύραν· στρόβιλοσ ἢ
σκηπτόσ, οὐκ ἄνθρωπόσ ἐστι.

(Proruit Niceratus.)

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Δημέα, συνίσταται
ἐπ' ἐμὲ καὶ πάνδεινα ποιεῖ πράγμαθ' ἡ Χρυσίσ.

ΔΗΜΕΑΣ.

τί φήσ;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τὴν γυναῖκά μου πέπεικε μηδὲν ὁμολογεῖν ὅλωσ,
μηδὲ τὴν κόρην· ἔχει δὲ πρὸσ βίαν τὸ παιδίον,
οὐ προήσεσθαί τέ φησιν. ὥστε μὴ θαύμαζ' ἐὰν
αὐτόχειρ αὐτῆσ γένωμαι τῆσ γυναικόσ.

ΔΗΜΕΑΣ.

αὐτόχειρ;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

πάντα γὰρ σύνοιδεν αὕτη.

ΔΗΜΕΑΣ.

μηδαμῶσ, Νικήρατε!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

σοὶ δ' ἐβουλόμην προειπεῖν.

(In suas aedes raptim redit.)

ΔΗΜΕΑΣ.

οὑτοσὶ μελαγχολᾶι.
εἰσπεπήδηκεν. — τί τούτοισ τοῖσ κακοῖσ τισ χρήσεται;
οὐδεπώποτ' εἰσ τοιαύτην ἐμπεσών, μὰ τοὺσ θεούσ,
οἶδα ταραχήν. ἔστι μέντοι τὸ γεγονὸσ φράσαι σαφῶσ
πολὺ κράτιστον. — ἀλλ', Ἄπολλον, ἡ θύρα πάλιν ψοφεῖ.

(E Nicerati aedibus Chrysis proruit infantem tenens; persequitur Niceratus baculo minatus.)

---

208. κέκ[ραγε] Lef. — *τοῦτ'! ἤν]. τοῦτ' ἦν Lef. || 209. φησὶν ἐμπρήσειν. τί πείσομ';] φησ....ει...εμπρησειν A; *transposui verbum ἐμπρήσειν, dein Sudhaus supplevit [τί π]εί[σομ']. — ὑϊδοῦν Sudhaus] υιωδουν A. || 210. ὄψο[μαι] Wil. — *[τάχ'· ἤν], Jensen [πάλιν]. — <ἢ> Lef. || 211. σκηπ[τόσ, <οὐκ> ἄ]νθρωποσ Croiset. || 216. τῆσ γυναικόσ] *continuavi Nicerato, in A sunt Demeae. — γυναικόσ] -κόσ <τ'> Leo. || 217. *αὕτη] αὐτή Lef., αὐτῆ(ι) Leo.

Demea, Chrysis, Niceratus.

ΧΡΥΣΙΣ.

ὦ τάλαιν' ἐγώ! τί δράσω; ποῖ φύγω; τὸ παιδίον
λήψεταί μου.

ΔΗΜΕΑΣ.

Χρυσί, δεῦρο!

ΧΡΥΣΙΣ.

τίσ καλεῖ μ';

ΔΗΜΕΑΣ.

εἴσω τρέχε.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ποῖ σύ, ποῖ φεύγεισ;

ΔΗΜΕΑΣ.

(secum:)

Ἄπολλον, μονομαχήσω τήμερον,
ὡσ ἔοικ', ἐγώ.

(Ad Niceratum:)

τί βούλει; τίνα διώκεισ;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Δημέα,
ἐκποδὼν ἄπελθ'· ἔα με γενόμενον τοῦ παιδίου
ἐγκρατῆ τὸ πρᾶγμ' ἀκοῦσαι τῶν γυναικῶν.

ΔΗΜΕΑΣ.

μαίνεται! —
ἀλλὰ τυπτήσεισ μ';

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἔγωγε! θᾶττον εἰσφθάρηθι σύ.

ΔΗΜΕΑΣ.

ἀλλὰ μὴν καὶ ἔγωγε!

(Luctantur.)

φεῦγε, Χρυσί· κρείττων ἐστί μου!

(In Demeae aedes Chrysis cum infante se conicit.)

---

229. *ἔγωγε] ἐγώ σε legerat Lef. — *Verba θᾶττον εἰσφθάρηθι σύ continuavi Nicerato, in A sunt Demeae. || 230. *κ[ἄγω]γ[ε].

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

πρότεροσ ἅπτει μου σὺ νυνί· ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.

ΔΗΜΕΑΣ.

σὺ δ' ἐπ' ἐλευθέραν γυναῖκα λαμβάνεισ βακτηρίαν
καὶ διώκεισ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

συκοφαντεῖσ.

ΔΗΜΕΑΣ.

καὶ σὺ γάρ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τὸ παιδίον
οὐ δίδωσ' ἐμοί.

ΔΗΜΕΑΣ.

γέλοιον, τοὐμόν!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἀλλ' οὐκ ἔστι σόν!

ΔΗΜΕΑΣ.

περίμεν' —

(A Nicerato repellitur.)

ὦ ἄνθρωποι!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

κέκραχθι· τὴν γυναῖκ' ἀποκτενῶ
εἰσιών.

(In suas aedes se convertit.)

ΔΗΜΕΑΣ.

(secum:)

τί γὰρ ποήσω; τοῦτο μοχθηρὸν πάλιν.
οὐκ ἐάσω.

(Nicerato denuo se opponens:)

ποῖ σύ; μένε δή.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

μὴ πρόσαγε τὴν χεῖρά μοι.

---

231. Totum Nicerato dedit Körte coll. Ar. Plut. 932; Lef. priorem versus partem continuabat Demeae. — *ἅπ[τε]ι* Körte. — *ταῦτ'*] *τοῦτ'* Lef., corr. Sudhaus. || 232. [*σ*]*ὺ δ' ἐ*[*π' ἐλευ*]*θέρ*[*αν*] Leo. || 233. [*καὶ διώ*]*κεισ* Robert. || 234. [*οὐ δίδω*]*σ'*(*ι*) Sudhaus (coll. vs. 214); Wil. dederat [*ἀποδίδω*]*σ*(...;), Körte [*οὐ δίδω*]*σ*(...;). || 235. [*περίμε*]*ν'* Sudhaus; in A extat signum elisionis. || 236. *πάλ*[*ιν*] Jensen, in A fuit *παλι*.

ΔΗΜΕΑΣ.

κάτεχε δὴ σεαυτόν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἀδικεῖσ, Δημέα, με, — δῆλοσ εἶ, —
καὶ τὸ πρᾶγμα πᾶν σύνοισθα.

ΔΗΜΕΑΣ.

τοιγαροῦν ἐμοῦ πυθοῦ,
τῆι γυναικὶ μὴ ἐνοχλήσασ μηδέν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ἆρ' ὁ σόσ με παῖσ
ἐντεθρίωκεν;

ΔΗΜΕΑΣ.

φλυαρεῖσ. λήψεται μὲν τὴν κόρην·
ἔστι δ' οὐ τοιοῦτο. μετ' ἐμοῦ περιπάτησον ἐνθαδί, —
ἀλλὰ μικρόν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

περιπατήσω;

ΔΗΜΕΑΣ.

καὶ σεαυτὸν ἀνάλαβε.

(Deambulant.)

οὐκ ἀκήκοασ λεγόντων, εἰπέ μοι, Νικήρατε,
τῶν τραγωιδῶν ὡσ γενόμενοσ χρυσὸσ ὁ Ζεὺσ ἐρρύη
διὰ τέγουσ, κατειργμένην δὲ παῖδ' ἐμοίχευσέν ποτε;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

εἶτα δὴ τί τοῦτ';

ΔΗΜΕΑΣ.

ἴσωσ δεῖ πάντα προσδοκᾶν. σκόπει

238ᵃ. Demeae dedit Leo, in A continuatur Nicerato. — *σ<ε>αυτόν* Crönert. || 242 sq. **τοιοῦτο. μετ' ἐμοῦ περιπάτησον ἐνθαδὶ | ἀλλὰ μικρόν*] *τοιουτοαλλαπεριπατ.... ενθαδιμικρῦ | μετ'εμου* A; *περιπάτ[ησον]* supplevit Crönert, dein *μικρά* scribens, servato verborum qui traditus est ordine; sed pluralem lingua vix et ne vix quidem admittit (Leo contulit Sosipatr. fr. 1[22], sed quod ibi legitur *μικρὰ διακινήσω* metro non stabilitur et a Iacobsio in *μικρὸν δ.* est mutatum), nostro autem loco de *pluribus* ambulationibus non fit sermo. In A aliquid turbatum esse, testantur versus vitiose diremti; cf. vs. 18. || 243. *Post *περιπατήσω* scripsi signum interrogandi. — *σεα[υτὸν]* Leo. — *[ἀνά]λαβε* Legrand. || 244. *λεγόντων, εἰπέ μοι* Leo] *ειπεμοιλεγον...* A. — *[Νικήρα]τε* Wil. || 245. *χρυσὸσ ὁ Ζεὺσ* Leo] *οζ[ευσχρυσο]σ* A. || 246. *διὰ* Croiset] *διατου* A. — *π[ο]τε* Legrand.

τοῦ τέγουσ εἴ σοι μέροσ τι ῥεῖ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

τὸ πλεῖστον! ἀλλὰ τί
τοῦτο πρὸσ ἐκεῖν' ἐστί;

ΔΗΜΕΑΣ.

τότε μὲν γίγνεθ' ὁ Ζεὺσ χρυσίον,
τότε δ' ὕδωρ· ὁρᾷσ, ἐκείνου τοὔργόν ἐστιν. ὡσ ταχὺ
εὕρομεν!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

καὶ βουκολεῖσ με;

ΔΗΜΕΑΣ.

μὰ τὸν Ἀπόλλω ἐγὼ μὲν οὔ.
ἀλλὰ χείρων οὐδὲ μικρὸν Ἀκρισίου δήπουθεν εἶ·
εἰ δ' ἐκείνην ἠξίωσε, τήν γε σὴν —

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

οἴμοι, τάλασ!
Μοσχίων ἐσκεύακέν με.

ΔΗΜΕΑΣ.

λήψεται μέν· μὴ φοβοῦ.
τοῦτο θεῖον δ', οἶδ' ἀκριβῶσ, ἐστι τὸ γεγενημένον.
μυρίουσ εἰπεῖν ἔχω σοι περιπατοῦντασ ἐν μέσωι
ὄντασ ἐκ θεῶν. σὺ δ' οἴει δεινὸν εἶναι τὸ γεγονόσ;
Χαιρεφῶν πρώτιστοσ οὗτοσ, ὃν τρέφουσ' ἀσύμβολον,
οὐ θεόσ σοι φαίνετ' εἶναι;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

φαίνεται· τί γὰρ πάθω;
οὐ μαχοῦμαι διὰ κενῆσ σοι.

ΔΗΜΕΑΣ.

νοῦν ἔχεισ, Νικήρατε. —
Ἀνδροκλῆσ ἔτη τοσαῦτα ζῆι, τρέχει, πηδᾶι, πολὺ
πράττεται, μέλασ περιπατεῖ· λευκὸσ οὐκ ἂν ἀποθάνοι,
οὐδ' ἂν εἰ σφάττοι τισ αὐτόν· οὗτόσ ἐστιν οὐ θεόσ; —

---

248. *το[ῦ τέ]γουσ* Wil., dein Nicerato dedit *τὸ πλεῖστον.* ‖ 250 sq. Sic distinxit Leo; in A verba *μὰ τὸν Ἀπόλλω* continuantur Nicerato. ‖ 255. **δ<', οἶδ>' ἀκριβῶσ, ἐστὶ*] *δ' εστιναϰριβωσ* A, *δ' ἔστ' ἀκριβῶσ οἶδα* dederat Leo. ‖ 260. *διὰ κενῆσ σοι* Richards] *σοιδιακενησ* A. ‖ 261. *πηδᾶ(ι)*] *ε παιδα* in A correctum; restituit Crönert. ‖ 263. *ἂν εἰ σφάττοι*] *αξεισφα . ται* legerat Lef., corr. Crönert.

ἀλλὰ ταῦτ' εὔχου γενέσθαι συμφέροντα· θυμία,
τὴν δὲ σὴν κόρην μέτεισιν οὑμὸσ υἱὸσ αὐτίκα·
ἐξ ἀνάγκησ ἐστὶ γὰρ τὰ πόλλ' ἕτοιμα. νοῦν ἔχε,
εἰ δ' ἐλήφθη τότε πάροινοσ, μὴ παροξύνου. πόει
τἄνδον εὐτρεπῆ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ποήσω.

ΔΗΜΕΑΣ.

τὰ παρ' ἐμοὶ δ' οὐ κωλύει.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

κομψὸσ εἶ. χάριν δὲ πολλὴν πᾶσι τοῖσ θεοῖσ ἔχω,
οὐδὲν εὑρηκὼσ ἀληθὲσ ὧν τότ' ᾤιμην πραγμάτων.

(Abeunt in suas uterque aedes.)

Ludit chorus

ACTUS QUARTUS.

(Ex aedibus Demeae prodit Moschio.)

Moschio solus.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἐγὼ τότε μὲν ἧσ εἶχον αἰτίασ μόλισ
ἐλεύθεροσ γενόμενοσ ἠγάπησα καὶ
τοῦθ' ἱκανὸν εὐτύχημ' ἐμαυτῶι γεγονέναι
ὑπέλαβον. ὡσ δὲ μᾶλλον ἔννουσ γίγνομαι

---

265. *[τὴν δὲ σή]ν κ[όρ]ην μέ[τεισιν]. ‖ 266. γὰ[ρ τὰ] πόλ[λ'] Sudhaus. — *[ἕτοι]μ[α.], Sudhaus dederat [ἕτοι]μ[ον]. — ν[ο]ῦ[ν] Sudhaus. — *[ἔ]χε, Sudhaus dederat [ἔ]χε[ιν]. ‖ 267. π[άροινο]σ Sudhaus. — *παροξύ[νου]. — [πόει] Sudhaus. ‖ 268. ποήσω] ποημα legerat Lef.; corr. Jensen, ego *πόησον conieceram. Ante hoc verbum in A : est; alterum : post verbum fuit. — δ[' οὐ κωλύει] Wil. ‖ 269 sq. *Nicerato tribui totos, solos vs. 269ᵇ sq. dederat Wil.; post εἶ in A signum : est. Per se spectati vs. 269 sq. etiam Demeae conveniunt optime, sed actui claudendo magis apta sunt verba Nicerati ad aliam sententiam tandem permoti. Cf. vs. 197, 215 sqq. ‖ 269. θ[εοῖσ ἔχω] Lef. ‖ 270. ᾤιμη[ν] Lef. — *[πραγμάτων], Hense [κατανοεῖν], Sudhaus [καταλαβεῖν]. — Post hunc vs in A est $\overline{\chi o}$ $\overline{\varrho}$ $\overline{ov}$. ‖ 271. μόλι[σ], Lef. legerat [π]ά[λιν], corr. Jensen. ‖ 272. ἠγάπη[σα] Lef. — κ[α]ὶ Sudhaus. ‖ 273. ἐμαυτ[ῶι] Lef. — [γεγονέ]ν[α]ι Sudhaus. ‖ 274. ὑπ[έλα]βον Sudhaus. — [ὡ]σ δὲ μ[ᾶ]λλ[ον] Jensen. — ἔννο[υσ γίγ]νομαι Nicole.

καὶ λαμβάνω λογισμόν, ἐξέστηκα νῦν
τελέωσ ἐμαυτοῦ καὶ παρώξυμμαι σφόδρα
ἐφ' οἷσ μ' ὁ πατὴρ ὑπέλαβεν ἡμαρτηκέναι.
εἰ μὲν καλῶσ οὖν εἶχε τὰ περὶ τὴν κόρην,
καὶ μὴ τοσαῦτ' ἦν ἐμποδών, ὅρκοσ, πόθοσ,
χρόνοσ, συνήθει', οἷσ ἐδουλούμην ἐγώ,
οὐκ ἂν παρόντα γ' αὖθισ ᾐτιάσατο
αὐτόν με τοιοῦτ' οὐδέν, ἀλλ' ἀποφθαρεὶσ
ἐκ τῆσ πόλεωσ ἂν ἐκποδὼν εἰσ Βάκτρα ποι
ἢ Καρίαν διέτριβον αἰχμάζων ἐκεῖ.
νῦν δ' οὐ ποήσω διὰ σέ, Πλαγγὼν φιλτάτη,
ἀνδρεῖον οὐδέν· οὐ γὰρ ἔξεστ', οὐδ' ἐᾶι
ὁ τῆσ ἐμῆσ νῦν κύριοσ γνώμησ Ἔρωσ.
οὐ μὴν ταπεινῶσ οὐδ' ἀγεννῶσ παντελῶσ
παραπεμπτέον τοῦτ', ἀλλὰ τῶι λόγωι μόνον,
εἰ μηδὲν ἄλλ', αὐτὸν φοβῆσαι βούλομαι,
φάσκων ἀπαίρειν· μᾶλλον εἰσ τὰ λοιπὰ γὰρ
φυλάξετ' αὖθισ μηδὲν εἴσ μ' ἀγνωμονεῖν,
ὅταν φέροντα μὴ παρέργωσ τοῦτ' ἴδηι.

(Prodit Parmeno.)

ἀλλ' οὑτοσὶ γὰρ εἰσ δέοντά μοι πάνυ
καιρὸν πάρεστιν ὃν μάλιστ' ἐβουλόμην.

Moschio, Parmeno.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(secum:)

νὴ τὸν Δία τὸν μέγιστον, ἀνόητόν τε καὶ
εὐκαταφρόνητον ἔργον εἴμ' εἰργασμένοσ.
οὐδὲν ἀδικῶν ἔδεισα καὶ τὸν δεσπότην
ἔφυγον. τί δ' ἦν τούτου πεποηκὼσ ἄξιον;
καθ' ἓν γὰρ οὑτωσὶ σαφῶσ σκεψώμεθα.
ὁ τρόφιμοσ ἐξήμαρτεν εἰσ ἐλευθέραν
κόρην· ἀδικεῖ δήπουθεν οὐδὲν Παρμένων!

---

275. *ἐξέ[στηκα]* Lef. ‖ 276. *παρώξυμ[μαι]* Lef. — *[σφόδ]ρα* Leo. ‖ 281. *αὖθισ* (*αὖτισ*) Wil.] *αὖ τισ* Lef.; cf. vs. 292. ‖ 283. *[πόλ]εωσ* Lef. ‖ 284. *Κ[α]ρί[α]ν* Lef. ‖ 288. *[ταπει]νῶσ* Croiset. ‖ 289. *παρ[απεμπτέον]* Sudhaus, *παρ[ορᾶν με δεῖ]* Jensen; sensum indicarant Mazon *π[ε]ρ[ιόψομαι]*, Headlam *π[ε]ρ[ιοπτέον]* scribendo. ‖ 292. *αὖθισ]* *αυτισ* A (cf. vs. 281), *αὐτ[ὸ]σ* legerat Lef., corr. Housman. ‖ 294. *μ[οι πάνυ]* Richards. ‖ 295. *[και]ρὸν* Lef. ‖ 300—305. Singulorum versuum litteras 1—6 postremas supplevit Lef.

ἐκύησεν αὕτη· Παρμένων οὐκ αἴτιος.
τὸ παιδάριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν
τὴν ἡμετέραν· ἤνεγκ᾽ ἐκεῖνος, οὐκ ἐγώ.
τῶν ἔνδον ὡμολόγηκε τοῦτό τις· τί δή;
τί Παρμένων ἐνταῦθα πεπόηκεν κακόν;
οὐδέν! — τί οὖν οὕτως ἔφυγες, ἀβέλτερε
καὶ δειλότατε; — γελοῖον· ἠπείλησέ μοι
στίξειν τις! — ἀμαθής γ᾽. — οὐ διαφέρει δ᾽ οὐδὲ γρῦ
ἀδίκως παθεῖν τοῦτ᾽ ἢ δικαίως, ἔστι δὲ
πάντα τρόπον οὐκ ἀστεῖον.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὗτος!

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(Moschionem adspiciens:)

χαῖρε σύ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἀφεὶς ἃ φλυαρεῖς ταῦτα θᾶττον εἴσιθι
εἴσω.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

τί ποήσων;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

χλαμύδα καὶ σπάθην τινὰ
ἔνεγκέ μοι.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

σπάθην ἐγώ σοι;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

καὶ ταχύ.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἐπὶ τί;

---

303. *αὕτη* Leo] *αὑτή* Croiset. || 306. *τί* [*δή*] vel *τί* [*οὖν*] Sudhaus. || 307. [*Παρμ*]-*ένων* Lef. || 308. *οὐδέ*[*ν. τί οὖ*]*ν* Lef. — *οὕτως ἔφυγες* Headlam] *εφυγεσουτως* A, *ἔφυγες σύ; πῶς* Radermacher. || 309. *κ*[*α*]*ὶ δ*[*ειλότα*]*τε* vArnim. || 310. *[*στί*]*ξειν* [*τις*]. — [*ἀ*]*μαθή*[*ς*] Sudhaus. — *[*γ᾽. οὐ*]. — *διαφέρε*[*ι*] Eitrem. — [*δ᾽ οὐδὲ γ*]*ρῦ* Wiebe. || 311. [*παθεῖν*] vArnim. || 312. [*π*]*άντα* [*τρόπο*]*ν* Sudhaus.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

βάδιζε καὶ σιωπῆι τοῦϑ' ὅ σοι
εἴρηκα ποίει.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

τί δὲ τὸ πρᾶγμ';

ΜΟΣΧΙΩΝ.

εἰ λήψομαι
ἱμάντα . . .

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

μηδαμῶσ· βαδίζω γάρ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

τί οὖν
μέλλεισ;

(Intus abit Parmeno. — Secum:)

πρόσεισι νῦν ὁ πατήρ· δεήσεται
οὗτοσ καταμένειν δηλαδή. δεήσεται
ἄλλωσ μέχρι τινόσ· δεῖ γάρ· εἶϑ', ὅταν δοκῆι,
πεισϑήσομ' αὐτῶι. πιϑανὸν εἶναι δεῖ μόνον,
ὅ, μὰ τὸν Διόνυσον, οὐ δύναμαι ποεῖν ἐγώ,
τοῦτ'. — ἔστιν· ἐψόφηκε προϊὼν τὴν ϑύραν.

(Redit Parmeno.)

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ὑστερίζειν μοι δοκεῖσ σὺ παντελῶσ τῶν ἐνϑάδε
πραγμάτων, εἰδὼσ δ' ἀκριβῶσ οὐδὲν οὐδ' ἀκηκοὼσ
διὰ κενῆσ σαυτὸν ταράττεισ. εἴσιϑ' ἤδη ταῦτ' ἀφείσ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐ φέρεισ;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ποοῦσι γάρ σοι τοὺσ γάμουσ! κεράννυται·
ϑυμίαμ' ἀνάπτεταί τι ϑῦμά ϑ' Ἡφαίστου φλογί.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὗτοσ, οὐ φέρεισ;

---

317. ποίει] ποει A. — εἰ] εἶ; Wil. || 318. γ[άρ. — τί ο]ὖν Croiset. || 319. δεη[σ]ε[ται] Lef. || 320. δηλαδή Jensen] μου[δηλαδ]η A, δεήσεϑ' οὗτοσ καταμένειν μου δηλαδή Sudhaus. || 321. *ἄλλωσ et τινόσ·] ἀλλ' ὡσ (cum A) et τίνοσ; Lef. || 322. *π[ει]-σϑήσομ'. — [μό]νον Jensen. || 323. δύναμ[αι ποεῖν] Croiset. || 324. *Post τοῦτ' interpunxi. — πρ[οϊὼν] Leo, πρ[οσιὼν] dederat Lef.; cf. vs. 86. — [τὴν ϑύ]ραν Lef. || 325. τ[ῶν ἐνϑά]δε Headlam. || 327. διὰ κ[ε]ν[ῆ]σ Crönert. — εἴ[σ]ι[ϑ' ἤδη] Sudhaus. — *[τα]ῦτ' [ἀφ]είσ, [το]ῦτ' ἀν]είσ dederat Sudhaus. Cf. vs. 313. || 328. π[ο]οῦ[σι] Körte. — κεράννυται Körte] οινοσκεραν (supra: νυται) A. || 329. ϑυμίαμ ἀ. τι Leo] ϑυμιαματι[ϑυμ]ατ'αναπτεται A. — ϑ'] τ' A. — *[φλογ]ί.

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

σὲ γὰρ δὴ περιμένουσ' οὗτοι πάλαι.
μετιέναι τὴν παῖδα μέλλεισ; εὐτυχεῖσ! οὐδὲν κακόν
ἐστί σοι· θάρρει· τί βούλει;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

νουθετήσεισ μ', εἰπέ μοι,
ἱερόσυλε παῖ;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(vapulans:)

τί ποιεῖσ, Μοσχίων;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐκ εἰσδραμὼν
θᾶττον ἐξοίσεισ ἅ φημι;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

(lugubri voce:)

διακέκομμαι τὸ στόμα!

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἔτι λαλεῖσ, οὗτοσ;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

βαδίζω, — νὴ Δί', ἐξεύρηκα δὲ
μέγα κακόν.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

μέλλεισ;

ΠΑΡΜΕΝΩΝ.

ἄγουσι τοὺσ γάμουσ ὄντωσ!

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἴθι,
σπεῦσον· ἐξάγγελλέ μοί τι.

(Abit Parmeno. — Secum:)

νῦν πρόσεισιν. ἂν δέ μου
μὴ δέητ', ἄνδρεσ, καταμένειν, ἀλλ' ἀποργισθεὶσ ἐᾶι
ἀπιέναι, τουτὶ γὰρ ἄρτι παρέλιπον, τί δεῖ ποεῖν; —
εἰκότωσ οὐκ ἂν ποήσαι τοῦτ'. ἐὰν δέ; πάντα γὰρ
γίγνεται. γέλοιοσ ἔσομαι, νὴ Δί', ἀνακάμπτων πάλιν.

330. [δή] Wil., [τοι] Leo. || 331. μετιέναι] ἐμέ, τί ἐμέ legerat Lef., corr. Jensen. — [παῖ]δα Leo. || 332. ἐστ[ί] σο[ι] Körte. — τί βούλει;] Parmenoni coutinuavit Körte. || 333. παῖ] Moschioni dedit Wil., in A est: παι. || 334. [θᾶττ]ον Croiset. || 335. [ἔτι] Croiset. — [λα]λεῖσ Wil. — δὲ Wil.] τε A. Cf. Disc. 352. || 336. [μέγα] Wil. — ἴ<θι> Headlam. || 337. [σπεῦσ]ον Richards. || 338. [μὴ δέη]τ' Leo. || 339. *[ἀπιέναι], item Nicole. — Verba τουτὶ γὰρ ἄρτι παρέλιπον in parenthesi collocavit Leo. || 340. [εἰκότω]σ Eitrem. || 341. [γίγνε]ται Nicole.

FABULA INCERTA.

Quintae alicuius fabulae, cuius nomen ignoratur, schedae Cairenses praebent fragmentum [a]). Duabus laciniis coniunctis id concinnavit von Arnim, dein tribus aliis frustulis exiguis auxerunt Lefebvre, de Ricci, Sudhaus. In codice tum cum integer erat primum locum hanc fabulam obtinuisse, suspicaretur quis propter Herois primas, quae solae supersunt, paginas numeralibus κθ′ et λ′ sive 29 et 30 ornatas, nisi obstarent quae de personarum nominibus in codice adscriptis docuit Körte [b]). Quapropter inter Circumtonsam et Samiam inserta fuisse videtur, nisi ex altero aliquo tomo hoc fragmentum avulsum est [c]).

Quid in fragmento agatur satis apparet, argumentum tamen fabulae non nisi partim inde cognoscitur. Laches quidam vir opulentus, quem ab itinere diuturno nuper esse reversum cuiusvis est suspicari [d]), a Moschionis filii amico Chaerea impudenter decipitur, ut permoveatur ad probandas Moschionis nuptias ipso absente et inscio initas cum Cleaeneti cuiusdam filia, quae nuper Moschioni peperit. Vultu perturbato et verbis flebilibus Chaereas mera narrat mendacia: Moschionem his diebus in flagranti delicto esse deprensum cum virgine cive, quae Chaereae esset desponsata; inclusum iam teneri a puellae patre et in ultimo vitae periculo versari. Laches filiam suam Chaereae offert uxorem, quo damnum huic iuveni illatum compenset eiusque iram demulceat, oratque ut Moschioni amico stulto atque misero quam primum ferat opem. Tum ipse Cleaenetus ex composito supervenit, ignorans tamen quid dixerit Chaereas. Fictae dein hae turbae subito componuntur, a Chaerea deceptum se sentit Laches...

Hic finem habet fragmentum, quod a fabulae fine proximum fuisse apparet.

---

a) Non ad *Samiam* referendum esse hoc fragmentum, quod propter filiolum Moschioni partu clandestino natum quivis primo adspectu suspicetur, docent Lachetis, Chaereae, Cleaeneti nomina et ipsae res quae aguntur. Ad *Cicutam bibentes* an referret dubitabat Sudhaus collato huius fabulae fragmento quod infra est excusum. Körte autem cogitabat *Sicyonium* fabulam collato verbo *ἀναίνει* vs. 17 cum Harpocr. s. v., ipse tamen addens cum Sicyonii fragmentis iis, quae nominatim apud scriptores afferuntur, parum illam opinionem congruere. Neque *Agricolae* fragmentum nostrum adaptari posse videtur, quam fabulam in unum cum Heroë, Disceptantibus, Circumtonsa tomum coniunctam fuisse expectaverit quis, quoniam argumenti fuit simillimi — *b*) Pag. XXV *e*. — *c*) Etiam Eupolidis Demorum lacinia inter fragmenta Cairensia reperta est. — *d*) Pag. 12 *j*.

FABULA INCERTA.

Chaereas, Laches, Cleaenetus.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

]τε
]ν ἔδει
ἐπάταξε καὶ τρεῖσ ἡμέρασ εἵρξασ ὅλασ
ἔχει ἐν πέδαισ ἄσιτον.

ΛΑΧΗΣ.

τὸν μέγ' ἄθλιον
ἔκσωσον, ἱκετεύω σε πολλά, Χαιρέα.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

μάρτυρασ ἐκεῖνοσ φαίνετ' οὐκ ὀλίγουσ ἔχειν.
ἐπ' αὐτοφώρωι γὰρ λαβὼν φράζει τισὶν
γείτοσιν· ἕτοιμοι δ' εἰσὶ πάντεσ μαρτυρεῖν
τὸν ἐγκεκλεικότ' αὐτὸν εἵργειν ἐν δίκηι.

ΛΑΧΗΣ.

παῖ, Μοσχίων, τί δέδρακασ!

ΧΑΙΡΕΑΣ.

εἷσ τῶν μαρτύρων
ἀρεοπαγίτησ ἐστίν.

ΛΑΧΗΣ.

ὡσ αἰσχύνομαι!

---

3. *ἐπ[άταξε καὶ τρεῖσ]. — [ἡμέρασ εἵρ]ξασ ὅλ[α]σ Sudhaus. || 4. ἔχ[ει] et [ΛΑ. τὸν μ]έγ' ἄθλιο[ν] Sudhaus. — *[ἐν πέδαισ ἄσιτον]. || 5. ἔκσωσο[ον, ἱκετεύω σε πο]λλά, Χαι[ρέα] Sudhaus. || 6. μάρτυρα[σ ἐκεῖνοσ φαίνετ]' οὐκ [ὀλίγουσ ἔχειν] Sudhaus. || 7. ἐπ' αὐτο[φώρωι] Jensen. — [γὰρ λαβὼν φράζει τισὶν] Sudhaus || 8. ἕτοιμ[οι δ' εἰσὶ πάντεσ μαρτυρεῖν] Sudhaus. || 9. ἐγκεκλει[κότ'] Sudhaus. — *[αὐτὸν εἵργειν ἐν δίκηι]. || 10. *[τί δέδρακασ! ΧΑΙΡ. εἷσ τῶν μαρτύρων]. Sed fortasse ipse Cleaenetus areopagita dictus est; quod effecerit quis ex Alciphronis III 36 Sch. his verbis: ἀναρπάσασα ... δήσασα ... παρὰ τὸν ἑαυτῆσ ἤγαγε πατέρα τὸν σκυθρωπὸν Κλεαίνετον, ὃσ τὰ νῦν δὴ ταῦτα πρωτεύει τοῦ συνεδρίου καὶ εἰσ αὐτὸν ὁ Ἄρειοσ πάγοσ ἀποβλέπουσιν. || 11. ἐσ[τίν] Lef. — *[ὡσ]. — [αἰσχύνομαι] Sudhaus.

ἔτι γὰρ σ' ἑταῖρον ὄντ' ἀδικεῖ.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

πάλαι μὲν οὖν
ἀδικεῖ μ' ἐκεῖνοσ, οὐδὲν ἐξ ἐμοῦ παθών.
ἤρα μὲν ἀεὶ τῆσ κόρησ καὶ πολλά μοι
πράγματα παρεῖχεν, ὥσ δ' ἐπέραινεν οὐδὲ ἓν
αὐτῶι παραδοῦναι τὸν γάμον πείθων, ἰδοὺ
ἐξειργάσατο.

ΛΑΧΗΣ.

τί οὖν ἀναίνει τὴν ἐμὴν
ἔχειν θυγατέρα;

ΧΑΙΡΕΑΣ.

τοῖσ δὲ δοῦσι τίνα λόγον
ἐρῶ, Λάχησ;

ΛΑΧΗΣ.

γενοῦ γάρ, ἱκετεύω σ' ἐγώ, —

(Supervenit Cleaenetus, iratus et clamitans.)

ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.

οἴμοι, τί ποήσω!

ΧΑΙΡΕΑΣ.

τίσ ὁ βοῶν ἐστίν ποτε
πρὸσ ταῖσ θύραισ;

ΛΑΧΗΣ.

εὐκαιρότησ σε, νὴ Δία,
αὐτὴ προσήγαγ' ὥσ με.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

τί ποήσω, Λάχησ;

ΛΑΧΗΣ.

πείθωμεν αὐτόν.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

ὢ βίασ ἐρρωμένησ!
πείθω παραδοῦναι τὴν ἐμήν, ἀδικούμενοσ
αὐτόσ;

---

12. ἐ[τι] γὰρ [σ' ἑ]ταῖρ[ον ὄντ' ἀδικεῖ. ΧΑΙΡ. πάλαι μὲν οὖν] Sudhaus. ‖ 13. οὐδὲ[ν ἐ]ξ et π[αθών] vArnim. ‖ 14. [καὶ] vArnim. ‖ 15. ὥ[σ δ'] vArnim. ‖ 16. [γάμο]ν Körte. ‖ 19ᵇ. *Lacheti tribui. Post λαχησ et post εγω in A : est. — ἱκετεύ[ω σ'] Jensen. ‖ 21. εὐκαιρό[τησ σ]ε Jensen et Sudhaus. ‖ 22. [αὐτὴ πρ]οσ[ήγαγ' ὥ]σ Sudhaus. ‖ 23. [ὢ] Jensen.

ΛΑΧΗΣ.

ὑπόμεινον δι' ἐμέ.

ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.

νὴ τὸν Ἥλιον,
αἰσχύνομαι, Λάχησ, σε.

ΛΑΧΗΣ.

τί βοᾶισ;

ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.

παίζομαι.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

ἄκουε δή μου. Μοσχίων τὴν παρθένον
ἑλὼν ἔχει, Κλεαίνετ' —

ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.

ἠδικήμεθα.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

μηθὲν βοήσηισ· γνησίων ἐπὶ σπορᾶι
παίδων. ὁ πατὴρ αὐτοῦ παρὼν Λάχησ ὁδὶ
τοῦτ' ἐπιβεβαιοῖ.

(Ad Lachetem:)

φὴσ σύ;

ΛΑΧΗΣ.

φημί, Χαιρέα·
οὐ γάρ τι βούλομ' ἀντιλέγειν.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

καλῶσ ποῶν.

Desunt 3 vel 4 versus.

]ρα
πανταχ[
ἐκεῖνοσ[ ]ποσ ἦν
ἀναδέξομ[αι
φίλωι δίκαι[ον

ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.

κα]λῶσ ἔχει.

---

26. [βοᾶι]σ Jensen. — π[αίζομαι] dubitanter Sudhaus || 28. [ἑλ]ὼν Lef. — [ἠ]δ[ική]μεθα Jensen. || 29. γνησί[ων] Lef. || 30. Post παίδων interpunxit Jensen. — [παρ]ὼν Jensen. || 31. [τ]οῦ[τ]' Jensen. — σ[ύ. ΛΑ. φημ]ί Sudhaus. || 32. [οὐ] et βούλ[ομ' ἀντιλ]έ[γειν. ΧΑΙΡ. καλῶσ ποῶν] Sudhaus. || 37. [κα]λῶσ Körte.

ΛΑΧΗΣ.

ἅπαντα μὲν δὴ συμβέβαται νῦν κατὰ τρόπον.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

πρὸσ τουτονὶ λέγ᾽· οὐδὲ γάρ μοι διαφέρει.

ΛΑΧΗΣ.

πῶσ εἶπασ;

ΧΑΙΡΕΑΣ.

οὐδέν μοι μέλειν τὰ γεγονότα.

ΛΑΧΗΣ.

οὐ χαλεπὸσ ἡμῖν ἀλλὰ πρᾶιόσ γ᾽ εἶ σφόδρα.
ὁρῶ σ᾽ ἀγανακτοῦντ᾽ οὐδέν.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

οὐδὲ γὰρ σ᾽ ὁρῶ
ἔγωγε.

ΛΑΧΗΣ.

πῶσ δὲ χρή μ᾽ ἀγανακτεῖν; ἀλλὰ νῦν
ἐκεῖσ᾽ ἄπειμ᾽ ἐκ τηλικούτων νῦν φόβων
τὸν υἱὸν ἐκλυσόμενοσ.

ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.

ἀλλὰ μὴν πάλαι
ἡμῖν ἔδοξε ταῦτ᾽· ἔχει τὴν παρθένον
ὁ Μοσχίων· εἴληφ᾽ ἐθελοντήσ, οὐ βίαι.
ᾠιόμεθα χαλεπανεῖν σε τοῦτο πυθόμενον.
ἀστεῖοσ ἀποβέβηκασ, εὐτυχήκαμεν·
περὶ τοῦ βοῶμεν;

ΛΑΧΗΣ.

πῶσ λέγεισ;

ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.

ὥσπερ λέγω.

ΛΑΧΗΣ.

οὐ Χαιρέαι τὸ πρῶτον ἐξεδώκατε
τὴν παῖδα;

ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.

μὰ Δία.

---

38. ἄπ[αντ]α Sudhaus. — *[δὴ συμβέβαται νῦν]. — [κα]τὰ Körte. || 39. π[ρὸσ] τουτο[νὶ λέγ᾽ · οὐδὲ] Sudhaus. || 40. [ΛΑ. πῶσ εἶπασ; ΧΑΙΡ. οὐδέν μοι μέλειν] Sudhaus. — [τ]ὰ Lef. || 41. [ΛΑ. οὐ χαλεπὸσ ἡμῖν ἀλλ]ὰ Sudhaus. || 42. [ὁρῶ σ᾽ ἀγανακτοῦντ᾽ οὐδ]έν et ὁρ[ῶ] Sudhaus. || 43. [ἔγωγε. ΛΑ. πῶσ δὲ χρή μ᾽] ἀγανακτ[εῖν;] Sudhaus. — *[ἀλλὰ νῦ]ν. || 44. *[ἐκεῖσ᾽]. — [ἄπειμ᾽] Sudhaus. || ἐ[κ τηλι]κούτων Wil. || 45. ἐκ[λυσό]μενοσ Körte. — πά[λαι] Jensen. || 46. ἔδοξ[ε ταῦ]τ᾽ vArnim. || 47. [εἴληφ]᾽ Sudhaus, [ἔγημ]᾽ Körte fortasse recte. || 48. χα[λεπ]ανεῖν vArnim.

ΛΑΧΗΣ.
τί σὺ λέγεισ; οὐ Χαιρέαι;
ἀλλὰ τίνι;
ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.
πάνυ γέλοιον· οὐκ ἀκήκοασ;
τῶι σῶι νεανίσκωι.
ΛΑΧΗΣ.
τί λέγεισ;
ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.
νὴ τοὺσ θεούσ.
καὶ παιδίον γὰρ γέγονεν ἐξ αὐτοῦ.
ΛΑΧΗΣ.
τί φήσ;
ἐκ Μοσχίωνοσ; ὦ πολυτίμητοι θεοί,
ἐρρωμένου πράγματοσ!
ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.
Ἄπολλον, νῦν βοᾶισ;
πρωΐ γέ σ᾽, ὡσ ἔοικ᾽, ἐπήινεσ᾽.
ΛΑΧΗΣ.
οὐδὲ ἓν
ὁ Χαιρέασ ἄρ᾽ ἠδίκηται, φίλτατοσ;
ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.
τί γὰρ ἠδίκηται Χαιρέασ;
ΛΑΧΗΣ.
οὐθέν; τί οὖν
ἐβόα πορευθεὶσ δεῦρ᾽;
ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.
ἴσωσ ἐβούλετο —
ΛΑΧΗΣ.
ἐβούλετ᾽!... ἐπ᾽ ἐμὲ ταῦτα συνετάξασθ᾽ ἄρα;
ὦ Γῆ!
ΚΛΕΑΙΝΕΤΟΣ.
τί ποτ᾽ ἔστι;
ΛΑΧΗΣ
οὐθέν, ἀλλ᾽ ὅμωσ ἔα
δὶσ ἢ τρὶσ ἀνακραγεῖν με, πρὸσ τῆσ Ἑστίασ.

53 τί[νι;] Körte. — [π]άνυ Lef. || 54. λ[έγει]σ Körte. In A fuit συλεγεισ. — τ[ο]ὺσ θεο[ὺσ] Lef. || 55. [τ]ί φ[ήσ] Lef. || 56. [θ]ε[οί] Lef. || 57. Ἄπολλ[ον] Körte. — *ν[ῦν βοᾶισ;]. || 58. ἐπηίνεσ᾽ Körte] ἐπήνησ᾽ A. — οὐδ[ὲ ἓν] Körte. || 60. ο[ὖν] Lef. || 61. πορευ[θεὶσ] Lef. || 62. ἐ[π᾽ ἐμ]ὲ Lef. || 63. *π[οτ᾽ ἐστι;]. || 64. τρ[ὶσ ἀνακ]ραγεῖν Körte.

ΑΓΡΟΙΚΟΣ.

Agricolae fragmentum plus centum viginti versus complexum, sed partim lacunosissimum, e duabus papyris *a*) innotuit *b*).

Res aguntur in urbe Attica *c*), quam ne Athenas vocemus nihil dehortatur, ante domus vicinas Myrrhinae mulieris pauperioris, sed liberae et honestae, et viri alicuius beati, cuius ignoratur nomen. Huius viri filius amat Myrrhinae filiam *d*), quae ex eo est gravida et partui proxima; iam vero iuveni pater parat nuptias *e*) cum filia quam e concubina suscepit, Myrrhinae autem filiam uxorem ducturus est Cleaenetus agricola, senex dives, quo gratum testetur animum, a Gorgia Myrrhinae filio *f*) nuper sedulo curatus, cum vulnere maligno in ultimum vitae periculum esset adductus.

Expositionem teste Quintiliano fecit iuvenis mulieris verba iterans *g*), et in ipsa illa expositione fragmentum nostrum habet initium. Colloquium aliquod antecessisse veri est simile *h*). Loquitur iuvenis is qui amat Myrrhinae filiam.

---

a) Fragm. G et H. — *b*) Fabulae nomen produnt vs. 3, 35 sqq., 51 sq. apud scriptores allati. — *c*) Vs. 79 et Quintilianus (ad vs. 35-39 allatus). — *d*) An puellam quam Myrrhina infantem olim invenisset expositam? Cf. ad vs. 59. Idem de Gorgia puellae fratre dictum esto. Puellae nomen vs. 16 scriptum fuisse multi sunt suspicati. — *e*) Hactenus argumento Andriae e Terentio cognito similia sunt omnia. — *f*) Vs. 102-106. — *g*) Quint. XI 3 § 91. — *h*) Nam post vs. 92 est finis actus Ii, centum igitur fere versus ante fragmentum nostrum videntur interiisse.

AGRICOLA.

IUVENIS.

— — — *προσιών, πράττων καλῶσ*
διῆγον, οὐδὲν ὑποφοβούμενοσ κακόν.
ἦν δ' οὐ πονηρὸσ οὐδ' ἐδόκουν τῆι φιλτάτηι·
οὗτοσ δ' ὁ μειρακίσκοσ ἐν ἀγρῶι διετέλει.
ὁρῶ δὲ συμβεβηκόσ, ὅ μ' ἀπολώλεκεν
ἀπόδημον εἰσ Κόρινθον ἐπὶ πρᾶξίν τινα,
κατιὼν ὑπὸ νύκτα· γιγνομένουσ γὰρ τοὺσ γάμουσ
καταλαμβάνω μοι· τοὺσ θεοὺσ ἐστεμμένουσ,
τὸν πατέρα θύοντ' ἔνδον. ἐκδίδωσι δὲ
αὐτὸσ ὁ πατήρ· ὁμοπατρία γάρ ἐστί μοι
ἔκ τινοσ ἐκεῖ νυνὶ γυναικὸσ τρεφομένησ
ἡβῶσ' ἀδελφή. τίνα δὲ δυσφεύκτωι κακῶι
τρόπον μάχωμ' οὐκ οἶδα· πλὴν οὕτωσ ἔχω·
ἀπιὼν μὲν ἐκ τῆσ οἰκίασ οὐδὲν φράσασ,
οὕτω λιπὼν δὲ τὸν γάμον, τὴν φιλτάτην
κάκιστ' ἂν ἀδικήσαιμ' ἄν· οὐ γὰρ εὐσεβέσ.
κόπτειν δὲ μέλλων τὴν θύραν ὀκνῶ πάλαι·
οὐκ οἶδα γὰρ τὸν ἀδελφὸν εἰ νῦν ἐξ ἀγροῦ
ἐνθάδ' ἐπιδημεῖ. πάντα προνοεῖσθαί με δεῖ.

---

1. <*καλῶσ*> Sudhaus. ‖ 2. [*διῆγον οὐδὲν*] Sudhaus. — <*κακόν*> Sudhaus. ‖ 3. [*ἦν δ' οὐ πονη*]*ρ*[*ὸσ ο*]*ὐδ'* [*ἐ*]*δόκουν* G = fr. 99; unde supplevit Nicole. — [*τῆι φιλτάτηι*] Kretschmar. ‖ 4. *[*οὗτοσ δ*]*ὲ*. ‖ 5. [*ὁρῶ δὲ*] Sudhaus. ‖ 6. [*ἀπό-δη*]*μον* Nicole. ‖ 7. [*κατιὼν*] Wil. — *γιγνομέν*<*ουσ*> Gr.-H. — *γὰρ* Sudhaus] *η* G (*H* ex *Γ'* natum). ‖ 8. [*καταλαμ*]*βάνω* Gr.-H. — **ἐστεμμένουσ*] *εστεφανουσ* G, *στεφανουμένουσ* Gr.-H. ‖ 9. [*τὸν πατέ*]*ρα* Nicole. ‖ 10. [*αὐτὸσ ὁ*] Bury. ‖ 11. [*ἔκ τινοσ*] Kretschmar. — *<*ἐκεῖ*>. Ante *νυνὶ* est spatium sex fere litterarum capax, duobus trimetri pedibus haud sufficiens; ergo librarius aliquid omiserat, ut vs. 1, 2, 7. ‖ 12. *[*ἡβῶσ'*]. ‖ 13. [*τρόπον μάχωμ'*] Sudhaus. — [*οὐκ οἶδα*] Blass. ‖ 14. [*ἀπιὼν μὲν ἐκ τῆσ οἰκ*]*ίασ* Sudhaus. ‖ 15. [*οὕτω*] Gr.-H., [*αὐτῆι*] Sudhaus. ‖ 16. *[*κάκιστ'*] *ἂν*, [*Ἡδεῖ*]*αν* Wil. — *εὐσεβέσ* Nicole] *-βοσ* G. ‖ 17 sq. [*κό*]*πτειν* et [*οὐ*]*κ* Nicole.

ἀλλ' ἐκποδὼν ἄπειμι καὶ βουλεύσομαι
τοῦτ' αὐθ', ὅπως δεῖ διαφυγεῖν με τὸν γάμον.

(Abit. — E Myrrhinae aedibus prodeunt Myrrhina et Philinna anus nutrix.)

Myrrhina, Philinna.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

ἀλλ' ὡσ πρὸσ εὔνουν, ὦ Φίλιννα, τοὺσ λόγουσ
ποουμένη σε πάντα τἀμαυτῆσ λέγω.
ἐν τοῖσδ' ἐγὼ νῦν εἰμι.

ΦΙΛΙΝΝΑ.

καί, νὴ τὼ θεώ,
ἔγωγ' ἀκούουσ', ὦ τέκνον, μικροῦ δέω
πρὸσ τὴν θύραν ἐλθοῦσα καὶ καλέσασα τὸν
ἀλαζόν' ἔξω τοῦτον εἰπεῖν ὅσα φρονῶ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

μὴ σύ γε, Φίλιννα. χαιρέτω!

ΦΙΛΙΝΝΑ.

τί „χαιρέτω“;
οἰμωζέτω μὲν οὖν τοιοῦτοσ ὤν. γαμεῖ
ὁ μιαρὸσ οὗτοσ, ἠδικηκὼσ τὴν κόρην;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

τί δαὶ τοσούτουσ κατατεμὼν προσέρχεται
ὄζουσ ὁ θεράπων ἐξ ἀγροῦ Δᾶοσ; βραχύ,
φίλη, μεταστῶμεν.

ΦΙΛΙΝΝΑ.

τί δ' ἡμῖν, εἰπέ μοι,
τούτου μέλει;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

καλόν γ' ἂν εἴη, νὴ Δία.

(Secedunt ambae. — Prodeunt Davus et Syrus, frondis florumque magnam vim afferentes.)

---

22 et 28. *Φίλιννα*] *φιλινα* G. || 24. [*ἐν*] Nicole. — *[*τ*]*οῖσδ'*. || 25. [*ἔγ*]*ωγ'* Blass. || 26 sq. [*πρ*]*ὸσ* et [*ἀλα*]*ζόν'* (*ζων'* G, cf. vs. 87) Nicole. || 28. [*μὴ σ*]*ύ γε* Blass. || 29. [*οἰμω*]*ζέτω* Nicole. — *το*[*ιοῦ*]*τοσ* (*τωσ* G, cf. vs. 87) Wil. Weil. — **ὤν. γαμεῖ . . . ;*] *ωνγαμειν* G. || 30. [*ὁ μι*]*αρὸσ* Nicole. || 31. *[*τί δαὶ*] et **κατα-τ*[*εμὼν*]. || 32. *[*ὄζουσ*]. || 33. [*φίλ*]*η* Sudhaus. || 34. <*τούτου*> Nicole.

Priores, Davus.

ΔΑΟΣ.

(secum:)

ἀγρὸν γεωργεῖν εὐσεβέστερον οὐδένα
οἶμαι. φέρει γὰρ μυρρίνην, κιττὸν καλόν,
ἄνθη τοσαῦτα· τἆλλα δ' ἄν τισ καταβάλῃι,
ἀπέδωκεν ὀρθῶσ καὶ δικαίωσ, — οὐ πλέον,
ἀλλ' αὐτὸ τὸ μέτρον.

(Alta voce:)

ὁ Σύροσ, εἰσένεγχ' ὅμωσ
πάνθ' ὅσα· φέρωμεν ταῦτα πάντ' εἰσ τοὺσ γάμουσ.

(Adspecta Myrrhina:)

ὦ χαῖρε πολλά, Μυρρίνη.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

πάνυ καὶ σύ γε.

ΔΑΟΣ.

οὔ σε καθεώρων, γεννικὴ καὶ κοσμία
γύναι. τί πράττεισ; βούλομαί σ' ἀγαθῶν λόγων,
μᾶλλον δὲ πράξεων ἐσομένων, ἂν οἱ θεοὶ
θέλωσι, γεῦσαι καὶ φθάσαι πρῶτοσ φράσασ.
ὁ Κλεαίνετοσ γάρ, οὗ τὸ μειράκιον τὸ σὸν
ἐργάζεται, πρώιην ποτ' ἐν ταῖσ ἀμπέλοισ
σκάπτων διέκοψε τὸ σκέλοσ χρηστῶσ πάνυ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

τάλαιν' ἐγώ!

ΔΑΟΣ.

θάρρει, τὸ πέρασ δ' ἄκουέ μου.
ἀπὸ τοῦ γὰρ ἕλκουσ, ὥσ τριταῖον ἐγένετο,
βουβὼν ἐπήρθη τῶι γέροντι, θέρμα τε
ἐπέλαβεν αὐτόν, καὶ κακῶσ ἔσχεν πάνυ.

35-38. Ex Agricola apud Stobaeum Flor. 57, 7 § 5 haec afferuntur: *ἀγρὸν εὐσεβέστερον γεωργεῖν οὐδένα | οἶμαι. φέρει γὰρ ὅσα θεοῖσ ἄνθη καλά, | κιττόν, δάφνην· κριθὰσ δ' ἐὰν σπείρω, πάνυ | δίκαιοσ ὢν ἀπέδωχ' ὅσασ ἂν καταβάλω* (fr. 96). Sed duos Menandri locos Stobaeus videtur permutasse. || 35. *εὐσε[βέστερον οὐδ]ένα* Nicole e Stob. l. l. || 36. *μυρρ[ίνην, κιττὸν]* Nicole. || 37ᵇ. = fr. 899, unde supplevit Nicole. — **ἄν]* *ἂν* vulgo. || 38. *[πλέον]* Nicole. || 40. **φέρωμεν]* *φερομεν* G. Cf. vs. 87. || 41. <*πά*>*νυ* Gr.-H. || 42. *ο[ὔ σ]ε* Richards. || 45. *[θέλω]σι* Nicole. — *γ[εῦσα]ι* Blass. — *πρῶτο[σ φράσασ]* Gr.-H. || 46. *γὰρ οὗ]* *παρ' ὧι* Sudhaus. — **[τὸ σὸν]*. || 47. *[ἐ]ρ[γ]άζεται* Blass. — *ἀμ[πέλοισ]* Nicole. || 48. *χρηστ[ῶσ] π[άνυ]* Kaibel coll. Aelian. Ep. 2, qui hunc locum est imitatus. || 51 sq. = fr. 98.

ΦΙΛΙΝΝΑ.

ἀλλ' ἐκκορηθείησ σύ γ', οἷα τἀγαθὰ
ἥκεισ ἐπαγγέλλων.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

σιώπα, γράιδιον.

ΔΑΟΣ.

ἐνταῦθα χρείασ γενομένησ αὐτῶι τινοσ
κηδεμόνοσ, οἱ μὲν οἰκέται καὶ βάρβαροι,
ἐφ' οἷσ ἐκεῖνόσ ἐστιν, οἰμώζειν μακρὰ
ἔλεγον ἅπαντεσ· ὁ δὲ σὸσ υἱόσ, οἱονεὶ
νομίσασ ἑαυτοῦ πατέρα, ποιήσασ ἃ δεῖ
ἤλειφεν, ἐξέτριβεν, ἀπένιζεν, φαγεῖν
προσέφερε, παρεμυθεῖτο, πάνυ φαύλωσ ἔχειν
δόξαντ' ἀνέστησ' αὐτὸν ἐπιμελούμενοσ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

φίλον τέκνον!

ΔΑΟΣ.

νὴ τὸν Δί', εὖ δῆθ' οὑτοσὶ
ποῶν. λαβὼν γὰρ αὐτὸν ἔνδον καὶ σχολὴν
εὑρών, ἀπαλλαγεὶσ δικέλλησ καὶ κακῶν, —
οὕτω τίσ ἐστι σκληρὸσ ὁ γέρων τῶι βίωι, —
τοῦ μειρακίου τὰ πράγματ' ἀνέκρινεν, τίνα
ἔστ', — οὐχὶ παντάπασιν ἀγνοῶν ἴσωσ.
διερχομένου δὲ τοῦ νεανίσκου τά τε
περὶ τῆσ ἀδελφῆσ ἐμβαλόντοσ σοῦ τε καὶ
τῆσ σῆσ πενίασ, ἔπαθέν τι κοινόν, καὶ χάριν
τῆσ ἐπιμελείασ ᾤιετ' ἐκ παντὸσ λόγου
δεῖν αὐτὸν ἀποδοῦναι, μόνοσ τ' ὢν καὶ γέρων
νοῦν ἔσχε· τὴν γὰρ παῖδ' ὑπέσχηται γαμεῖν.
κεφάλαιόν ἐστι τοῦτο τοῦ παντὸσ λόγου.

53[a] = fr. 903. ‖ 57. ἐ[φ' οἷ]σ Kaibel. — *Post ἐστιν interpunxi. — μ[ακ]ρὰ Richards] -αν G. Cf. Ar Plut. 612 et v. l. Av. 1207 Plut. 111. ‖ 58. ἔ[λε]γ[ο]ν Nicole. — ο[ἱο]ν[εὶ] Blass. ‖ 59. πο[ιήσ]ασ [ἃ δεῖ] Sudhaus. ‖ 61. παρεμυθεῖτο Blass] -θειτ'ο G. — φαύλωσ] -λοσ G (cf. vs. 87). — ἔχει<ν> Richards. ‖ 62. δ[όξα]ντ' Richards. — ἐπιμελούμενοσ Nicole] -νον G. ‖ 63. *[φί]λον. — τέκ[νο]ν Nicole. — δῆθ' οὑτοσὶ Gr.-H.] δηταγ'ουτωσει G; in archetypo igitur fuit δητα[τ']. ‖ 64. *[ποῶν. λ]αβὼν. ‖ 65. [εὑρ]ών Weil. ‖ 66. [οὕτω] Blass. ‖ 67. [τοῦ μειρ]ακίου Ellis. — ἀνέκρινε[ν] Jensen. ‖ 68. [ἔστ'] Préchac. ‖ 69. [διερχο]μένου Kaibel. — τά τε Blass] τ . δε G ‖ 70. [περὶ τ]ῆσ Blass. — <τε> Blass. ‖ 71. [τῆσ σῆσ πενι]ασ Körte. ‖ 72. [τῆ]σ Nicole. — ᾤιετ' Richards] ωνετ' G. ‖ 73. [δεῖ]ν Richards. — [μόνοσ] μονωσ G (cf. vs. 87). ‖ 74. [ν]οῦ[ν] Gr.-H. — ὑπέσχ[ητ]αι Nicole. ‖ 75[a] = fr. 922.

ἥξουσιν ἤδη δεῦρ'· ἄπεισιν εἰσ ἀγρὸν
ὑμᾶσ λαβών· παύσεσθε πενίαι μαχόμενοι,
δυσνουθετήτωι θηρίωι καὶ δυσκόλωι,
καὶ ταῦτ' ἐν ἄστει. δεῖ γὰρ ἢ πλουτεῖν ἴσωσ
ἢ ζῆν ὅπου μὴ μάρτυρασ τοῦ δυστυχεῖν
πολλούσ τισ ἕξει τοὺσ ὁρῶντασ· ἐστὶ δὲ
ἀγρὸσ εἰσ τὸ τοιοῦτ' εὐκτὸν ἤ τ' ἐρημία.
εὐαγγελίσασθαι πρόσ σε ταῦτ' ἐβουλόμην·
ἔρρωσο πολλά.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

καὶ σύ.
(Abit Davus.)

ΦΙΛΙΝΝΑ.

τί πέπονθασ, τέκνον;
τί περιπατεῖσ τρίβουσα τὰσ χεῖρασ;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

τί γάρ;
Φίλινν', ἀποροῦμαι νῦν τί ποιῆσαί με δεῖ.

ΦΙΛΙΝΝΑ.

περὶ τίνοσ;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

ἡ παῖσ ἐστι τοῦ τόκου, φίλη,
[ἐγγύσ] — — —

Post versus 7 fuit nota [χορο]ῦ sive actus (primi) finis. Dein lacinia Florentina [a]) servavit 7 versuum litteras aliquot finales, a quibus versibus sequens igitur actus coepit, et 30 versuum, quibus cum Philinna colloquebatur Gorgias [b]), haec verba initialia:

ΓΟΡΓΙΑΣ.

96 τοιου[τ
στροβει[
τουτ[

---

76. [ἥ]ξ[ο]υσιν Gr.-H. || 77. *[ὑμᾶσ]. — παύσεσθ[ε πενίαι μα]χόμενοι Blass e fr. adesp. 183; *equidem dederam [λιμῶι μα]χόμενοι. || 78. [θη]ρί[ωι καὶ δυσκόλωι] Blass e l.l.; etiam in Men. fr. 932 noster locus videtur spectari. || 79. [κ]αὶ ταῦ[τ' ἐν] Körte. — δ[εῖ γὰρ ἢ πλουτεῖν] Weil e fr. 928. || 80. ὅπ[ου] Blass. — μ[άρτυρασ] Weil e l.l. || 81. [πολ]λούσ Gr.-H. || 82. [ἀγρὸ]σ Weil. || 83. [εὐ]αγγελίσασθαι Nicole. — π[ρόσ] Gr.-H. || 84. ἔρρωσο Nicole] . . . ωσω G (cf. vs. 87). — σύ Kaibel] συγε G. || 85. [τί πε]ριπατεῖσ Nicole. || 86. [Φί]λινν' Nicole. || 87. [περ]ὶ Stephani. — *τόκου] τωκου G (ω pro ο etiam vs 27, 29, 73, 84, ο pro ω vs. 40, 61). — φίλη H] . . λ . G. || 88. *[ἐγγύσ]. || a) Fragm. H. || b) In H φιλιν/ praescriptum est versui 101, γοργ/ versui 102, quod nomen etiam in fr. 3 sq. legitur.

ἐγώ. τί ποή[σω
αὐτῶν[

ΦΙΛΙΝΝΑ.

πρὸ τῶν θυρῶ[ν τίσ ἐστιν οὗτοσ; Γοργίασ.]

ΓΟΡΓΙΑΣ.

οὐδεὶσ γάρ εἰμ' ἕ[τεροσ

ΦΙΛΙΝΝΑ.

τί ἐστιν;

ΓΟΡΓΙΑΣ.

οὐδέν· ἀ[λλὰ
τὴν μητέρ' α.επ[
Φίλιννα, κάλεσον[

ΦΙΛΙΝΝΑ.

μὰ τὼ θεώ, τέκ[νον
σὺ γὰρ παρ' ἡμῶν α[
ἐπεὶ τόκων ἀντ[
τὴν Ἄρτεμιν[

ΓΟΡΓΙΑΣ.

ἐγὼ καλῶ γ[
καὶ νῦν τί πο[ήσω
ἢ πῶσ μαλακ[ιζ

ΦΙΛΙΝΝΑ.

τὸ παιδίον κα[λῶ
τί ταῦτά τισ π[
ἡμῖν ὑπόλοιπ[ον
παρρησίαν τη[
ὁρῶντα ταυτ[
ἡμᾶσ τε τοὺσ[
.....ἐπειτ[
οὐδ' ἄξιον[
ὑμῖν· ἐγὼ[
ἅπασι δ' αι[
ε[
κομματ[
οἰκειότ[ητ

Fabulae exitus videtur is fuisse ut appareret Cleaenetum esse

---

101. Explevit Sudhaus ex gr., cui et in versibus sqq. quae uncinis seclusae sunt litterae debentur.

patrem Gorgiae [a]) et puellae quam sine dote uxorem ducturus erat ipse, — gemini igitur hi fuerint oportet, — nuptiae autem puellae cum iuvene qui eam vitiaverat et Gorgiae cum huius iuvenis sorore videntur esse celebratae; et quidni Myrrhinam uxorem duxerit Cleaenetus, matrem pro filia, si quidem recte coniectum est eam ab illo vi olim esse compressam?

Quae nisi vana est suspicio, agnitionem per crepundia anulumve fabula habuerit necesse est. Heroi autem cum argumento tum nominibus personarum simillimam fuisse patet [b]).

Aliunde cognita sunt quae sequuntur fragmenta:

1. [c])

εἰμὶ μὲν ἄγροικοσ, καὐτὸσ οὐκ ἄλλωσ ἐρῶ,
καὶ τῶν κατ' ἄστυ πραγμάτων οὐ παντελῶσ
ἔμπειροσ· ὁ δὲ χρόνοσ τί μ' εἰδέναι ποεῖ
πλέον.

Cleaeneti senis rustici verba.

2. [d])

ὁ δ' ἠδικηκὼσ ὅστισ ἔσθ' οὗτόσ ποτε
τὴν ὑμετέραν πενίαν, κακοδαίμων ἔσθ', ὅτι
τοῦτ' ἠδίκηκεν, οὗ τυχὸν μεταλήψεται.
εἰ καὶ σφόδρ' εὐπορεῖ γάρ, ἀβεβαίωσ τρυφᾷ·
τὸ τῆσ τύχησ γὰρ ῥεῦμα μεταπίπτει ταχύ.

Ad Myrrhinam Gorgiamve dicta, fortasse a Cleaeneto aut a vicino divite, nomen eius qui puellam compressit etiam ignorante [e]).

3. [f])

εὐκαταφρόνητόν ἐστι, Γοργία, πένησ,
κἂν πάνυ λέγῃ δίκαια· τούτου γὰρ μόνου
ἕνεκα λέγειν νομίζεθ' οὗτοσ, τοῦ λαβεῖν.
καὶ συκοφαντὴσ εὐθὺσ ὁ τὸ τριβώνιον
ἔχων καλεῖται, κἂν ἀδικούμενοσ τύχῃ.

Cleaeneti videntur verba. Simile Fratrum est fragmentum [g]).

---

a) Cf. vs. 59. ‖ *b*) Quae ambabus fabulis fuere communia sic composuit Körte: „Myrrhina virgo Atheniensis ab adulescente violata geminos liberos filium filiamque enixa est, filius Gorgias adultus apud patrem ignotum ruri opus facit, filia ab adulescente vicino vitiatur, id quod palam fit cum aliae nuptiae ei parantur". ‖ *c*) Fr. 97, ex Orion. Anthol. 1, 19. — *ἄλλωσ* Schneider] *-οσ*. ‖ *d*) Fr. 94, e Stob. Flor. 105, 28. — *τυχὸν*] ad Her. 31. — *εἰ . . . γάρ*] ad Disc. 468. ‖ *e*) Sic Gr.-H. ‖ *f*) Fr. 93, e Stob. Flor. 96, 5. — *τούτου κτέ. οὗτοσ*] tradita sunt *οὗτοσ γὰρ λέγειν νομίζεται τούτου μόνου ἕνεκα*. ‖ *g*) Fr. 4.

4. a)

οὗτοσ κράτιστόσ ἐστ' ἀνήρ, ὦ Γοργία,
ὅστισ ἀδικεῖσθαι πλεῖστ' ἐπίσταται' ἐγκρατῶσ.
τὸ δ' ὀξύθυμον τοῦτο καὶ λίαν πικρὸν
δεῖγμ' ἐστὶν εὐθὺσ πᾶσι μικροψυχίασ.

Cleaenetus et haec videtur dixisse.

5. b)

ἐμβεβρόντησαι; γελοῖον, ὃσ κόρησ ἐλευθέρασ
εἰσ ἔρωθ' ἥκων σιωπᾶισ καὶ μάτην ποουμένουσ
περιορᾶισ γάμουσ σεαυτῶι.

Ad iuvenem qui puellam compressit haec dicuntur ab amico vel servo fideli, fortasse Davo.

6. c)

ἐν πράγμασιν,
ἐν μάχαισ.

Si recte sic diremta sunt verba, ex eodem colloquio atque fragmentum proximum sunt desumta. Sed fortasse interpretantis est vox ἐν μάχαισ.

7.

Non ex hac fabula sed e Disceptantibus excerptus videtur versus qui supra Disc. fr. 4 est allatus.

---

a) Fr. 95, ex Orion. Anthol. 7, 9. — ἐπίστατ'(αι)] ad Sam. 161. || b) Fr. 100, e Maximo Plan. Walz. Rhet. V 525. — ἐμβεβρόντησαι] item Adul. 62. — ποουμένουσ] ut Circ. 117. Cf. et Sam. 328, 336 Cicut. 5. || c) Fr. 101, e schol. Ar. Plut. 652.

ΚΙΘΑΡΙΣΤΗΣ.

In prima pagina fragmenti papyracei ex hac fabula evulsi *a*), quae pagina fuit versuum 33 aut 34, non nisi finalia versuum verba supersunt haec:]νον πολύν τινα,]ω φιλτάτη,]οσ δ' ἦν τῶι κακῶι,]ν γάμου, σ]υναπήρκει δέ μοι,]ὕβρει τὸ γεγονόσ,]ων αὐτὴν σύ μοι, alia, ex quibus certi nihil potest effici. Post vs. 27 autem tres versus desunt; quo loco χοροῦ olim videtur fuisse scriptum, actus igitur finis ibi fuisse *b*). Sequuntur pagina satis integra et tertiae lacinia.

Scena ostendit domus vicinas *c*) Phaniae citharistae divitis *d*) et viri eius, cuius filius Moschio amat Phaniae filiam *e*).

Athenis res aguntur *f*). Colloquitur Phanias recens ab itinere cum amico *g*).

---

a) Fragm. I. In quo neque fabulae neque auctoris commemoratur nomen. Quae satis tamen constant, quoniam Phaniam, qui vs. 96 et 99 commemoratur et citharista dicitur, in Menandri Citharista partes egisse docet fragm ntum aliunde cognitum (infra fr. 1). — *b*) Sudhaus. — *c*) Vs. 101 — *d*) Vs. 98 et fr. 1. — *e*) Vs. 100. — *f*) Vs. 65, 97, 99. — *g*) Quoniam Phaniae vicinus erat is cuius filius Phaniae filiam in matrimonium expetebat (vs. 101), apparet Phaniam initio huius actus induci loquentem (vs. 53). Nam *tres* praeter morem domus in scena esse adspectas non licet sumere. Amico nomen fortasse erat *Laches* (fr. 4); sed cf. pag. 141*a*.

CITHARISTA.

AMICUS.

— — —

ζηλοῖσ, λαβὼν δὲ τὴν νέαν ἀπελήλυθασ
θυγατέρα δεῦρο, πλουσίαν θ᾽ ἡγεῖ μόνην
ταύτην, σεαυτὸν δ᾽ οὐχί;

ΦΑΝΙΑΣ.

πάντ᾽ ἐγὼ μόνησ
ταύτησ λογίζομαί τ᾽ ἐμαυτοῦ τὴν ἐμήν.
ἐλευθέρα τ᾽ ἦν καὶ πόλεωσ Ἑλληνίδοσ,
καὶ πάντα ταῦτ᾽ ἐκτήσαθ᾽ ὁ πατὴρ ἢ τύχη·
οὐ δεῖ λαβεῖν με πορνοβοσκοῦ μισθίον.

AMICUS.

τί δὴ τὸ λυποῦν σ᾽ ἐστί; πῶσ δ᾽ οὐκ ἤγαγεσ
ἐνταῦθα τὴν γυναῖκα καὶ τὴν οὐσίαν;

ΦΑΝΙΑΣ.

οὐκ οἶδ᾽ ὅπου γῆσ ἐστιν· οὐκ ἐλήλυθεν
οὔπω γε νυνί, τῶν χρόνων ὄντων μακρῶν.
λογίζομαι πᾶν, μή τι κατὰ θάλατταν ἦι
ἀτύχημα γεγονὸσ ἢ περὶ ληιστάσ.

AMICUS.

μὴ ἀμαθῶσ!

ΦΑΝΙΑΣ.

οὐκ οἶδ᾽· ἀθυμῶ καὶ δέδοιχ᾽ ὑπερβολῆι·
εἰκόσ τι πάσχειν. πρὸσ ἀγορὰν δ᾽ οὕτωσ ἅμα

---

35. *δ[ὲ] τὴ[ν νέαν ἀπελ]ηλυθα[σ]* Sudhaus. || 36. *[ἡγ]ῆ[ι] μόνη[ν]* Schubart. || 37. *πάν[τ᾽ ἐγὼ μόν]ησ* Schubart. || 39. *Ἑ[λληνί]δοσ* Schubart. || 40. **ἐκτήσα[θ᾽ ὁ πατὴρ].* || 41. *πορνο[βοσκοῦ]* Wil. — **[μισ]θίον.* Si recte interpretor verba evanida, Phaniae socer leno fuisse dicitur. || 42. *ἐστί] εστιν* I. — *[πῶσ δ᾽]* Sudhaus. — *[οὐ]κ* Wil. || 43. *κα[ὶ τὴν οὐσία]ν* Körte. || 44. *[ἐλή]λυθεν* Wil. || 46. *πᾶν* Wil.] *τοπαν* I. || 47. *πε[ρὶ]* Schubart. — *[ληιστ]άσ* vHerwerden, *[πομπ]άσ* Sudhaus. || 48. *ἀθυμῶ] -μωι* I. || 49ᵃ. *Continuavi Phaniae; in I post *πάσχειν* est:

προάγων ἀκούσει καὶ τὰ λοίφ᾽· ὧν μοι γενοῦ
σύμβουλοσ.

AMICUS.

οὐθὲν κωλύει με.

ΦΑΝΙΑΣ.

ταῦτα δὲ
εἴσω τισ ἀγέτω τὴν ταχίστην ἐκποδών.

(In urbem abeunt; minister autem in Phaniae aedes defert huius sarcinas. – Prodit rure pater Moschionis[a]), et mox ipse prodit Moschio).

Pater, Moschio.

ΠΑΤΗΡ.

καὶ τί ποτ᾽ ἂν εἴη; πάνυ γὰρ οὐχ αὑτοῦ ποεῖ
ἔργον· μεταπέμπετ᾽ ἐξ ἀγροῦ με Μοσχίων.
ὅσ ἄλλοτ᾽, εἰ μὲν ἐνθάδ᾽ ὢν τύχοιμ᾽ ἐγώ,
εἰσ ἀγρὸν ἔφευγεν· εἰ δ᾽ ἐκεῖσ᾽ ἔλθοιμ᾽ ἐγώ,
ἐνταῦθ᾽ ἀναστρέψασ ἔπινε. καὶ μάλα
κατὰ λόγον· οὐ γὰρ εἶδ᾽ ὁ νουθετῶν πατήρ!
οὐ μὴν ἐπέστην· καὶ γὰρ αὐτὸσ ἐγενόμην
εἰσ τῶν λεγομένων οὐσίαν μικρὰν ποεῖν.
οὐκ αἰτία ἐστὶν ἡ γυνὴ κατὰ τοῦτό γε,
ἀλλ᾽ ἐξ ἐμοῦ ἐστιν· οὐθὲν ἀγαθὸν γοῦν ποεῖ.
εἰσιτέον εἴσω δ᾽ ἐστίν. ἂν δὲ μὴ τύχηι
ὢν ἔνδον, ἤδη πρὸσ ἀγορὰν πορεύσομαι·
ἐκεῖ γὰρ αὐτόν που πρὸσ Ἑρμαῖσ ὄψομαι.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

ἆρ᾽ οὖν ὁ πατὴρ ἐλήλυθ᾽; ἢ πορευτέον
ἐμοὶ πρὸσ ἐκεῖνόν ἐστιν; οὐ γὰρ δεῖ χρόνον
τὸ πρᾶγμα λαμβάνειν ὅλωσ οὐδ᾽ ὁντινοῦν.
ἤδη δοκεῖ μοι προσμένειν[
αἰτεῖν[

---

52. εἴσ[ω τισ ἀγέτ]ω Körte. || a) *Laches* vocatus? Senum hoc nomen extat in fr. 4; sed cf. pag. 139 *g*. || 58. *εἶδ᾽] ηδ I[1], ην I[2]. || 59. μ[ὴν] Wil. — [ἐπέσ]την Sudhaus. || 60. [τῶν λεγο]μένων Wil. || 61. [αἰτία ἐστὶ]ν Sudhaus, [ἠδίκηκε]ν Wil. || 63. εἴ[σω] Sudhaus coll. Disc. 339 Sam. 313. || 64. *[ἤδη]. || 65. α[ὐτόν] Schubart. || 66. π[ατὴρ] Wil. || 67. πρ[ὸσ ἐκεῖ]νον Schubart. || 68. πρᾶ[γμα λαμ]βάνειν [ὅ]λωσ Schubart. || 69. δο[κεῖ] Wil. — [μο]ι [πρ]οσ[μένειν] vHerwerden. — Etiam sequentia cuncta usque ad finem explevit Sudhaus, ut lepide et ingeniose, sic nimis incertis supplementis.

οἶμαι μένειν δεῖ[
προσμεινάτω[

ΠΑΤΗΡ.

ἐγὼ δὲ περὶ σοῦ.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

χαῖρε, πάππα φίλτατε.

ΠΑΤΗΡ.

καὶ σύ γε. [

ΜΟΣΧΙΩΝ.

οὐκ ἔλεγον; εὐθὺσ [
ἀλλ' ἀνδρεϊστέον.

ΠΑΤΗΡ.

[
τίνα λόγον; ἀεὶ προσ[
πολλὰ περὶ πολλῶν.

ΜΟΣΧΙΩΝ.

[
γῆμαί με βούλει κα[
φρονήσεωσ γὰρ τοῦτο[

ΠΑΤΗΡ.

ὦ Μοσχίων, ἄλλην μ[
ἕτοιμοσ εἰμη προστιθ[
ἣν δεῖ λαβεῖν, αὐτὸσ δὲ [
ἐλευθέραν, τοῦτο πολὺ [
μόνον κατὰ λόγον, εἰ δ' ἀ[
πρὸσ τὸ γένοσ ἐστίν, ἀλλ[
εἰ παρθένον δὴ πρότερον[

ΜΟΣΧΙΩΝ.

σύμβουλον ἂν καλῇσ[
αὐτὸσ κεκρικὼσ [
ἃ δὴ δέδωκασ αὖθισ αὖ μ' ἀποστερεῖσ.
μηθεὶσ μάτην ε[
τὰ δ' ἄλλ' ἄκουσον συστρ[

---

73. χα[ῖρ]ε[, πάππα φίλτατε] Körte coll. Philem. fr. 42. || 75. *Interrogationis signum scripsi. || 82. ειμη] εἰ μὴ an εἰμ' ἢ? || 87. π[ρ]ό[τερον] Wil. || 88—90. *Si monitorem te appelles, pater, dum ipse rem decernis, aufers id quod modo dedisti.* Hoc fere dici sentiens Wil. vs. 88 supplevit κα[λ]ῆ(ι)σ. || 90. [αὖθισ (αὐτὸσ) αὖ μ' ἀποστερεῖσ] Körte.

εἰσ τὴν Ἔφεσον ἔπεσον [
τῆσ Ἀρτέμιδοσ ἦν τῆσ Ἐφεσίασ γὰρ τότε
δειπνοφορία τισ παρθένων ἐλευθέρων.
εἶδον κόρην ἐνταῦθα Φανίου τινὸσ
Εὐωνυμέωσ.

ΠΑΤΗΡ.

Εὐωνυμεῖσ καὶ ἐκεῖ τινέσ
εἰσ' ἐν Ἐφέσωι;

ΜΟΣΧΙΩΝ.

χρέα μὲν οὖν ἐπράττετο
ἐντεῦθεν.

ΠΑΤΗΡ.

ἆρα τοῦ κιθαριστοῦ Φανίου
ταύτην λαβεῖν ἐσπούδακασ τὴν θυγατέρα,
τοῦ γείτονοσ νῦν ὄντοσ; ου . ο[

Aliunde haec fragmenta sunt cognita:

1a).

ᾤμην ἐγὼ τοὺσ πλουσίουσ, ὦ Φανία,
οἷσ μὴ τὸ δανείζεσθαι πρόσεστιν, οὐ στένειν
τὰσ νύκτασ οὐδὲ στρεφομένουσ ἄνω κάτω
οἴμοι λέγειν, ἡδὺν δὲ καὶ πρᾷόν τινα
ὕπνον καθεύδειν· ἀλλὰ τῶν πτωχῶν τινα.
νυνὶ δὲ καὶ τοὺσ μακαρίουσ καλουμένουσ
ὑμᾶσ ὁρῶ πονοῦντασ ἡμῖν ἐμφερῆ.
ἆρ' ἐστὶ συγγενέσ τι λύπη καὶ βίοσ;
τρυφερῶν βίωι σύνεστιν, ἐνδόξωι βίωι
πάρεστιν, ἀπόρωι συγκαταγηράσκει βίωι.

Cum Phania loquitur amicus qui in fragmento papyraceo. Fortasse primi fabulae versus hi fuerunt.

2b).

τὸ κουφότατόν σε τῶν κακῶν πάντων δάκνει,

---

94. Ἐ[φεσίασ] Wil. — [γὰρ τότε] Körte, ἐ[κεῖ νεανιῶν] Sudhaus coll. Et. M. s. v. δαιτίσ. || 95. [ἐλευθέρων] vel [τε κηιθέων] Wil. || 96. [τινὸσ] Wil. || 97. κα[ὶ ἐκεῖ τινεσ] Wil. || 98. [ἐπράττετο] Sudhaus. || 99. κ[ι]θαριστο[ῦ Φανίου] Wil. || 100. ἐσπουδακ[ασ] Wil. — [τὴν θυγατέρα] Sudhaus, [τὴν παρθένον] dederat Wil., [σὺ τὴν κόρην] Körte. || a) Fr. 281, e Plut. Mor. 466 b. — ἀλλὰ τ. πτ. τινα spuria duxit Hirschig. — πονοῦντασ Geel] ποιοῦντασ. || b) Fr. 282, e Stob. Flor. 95, 2.

πενία· τί γὰρ τοῦτ' ἐστίν; ἧσ γένοιτ' ἂν εἶσ
φίλοσ βοηθήσασ ἰατρὸσ ῥαιδίωσ.

Ad amici verba quae in fr. 1 leguntur respondet Phanias. Eundem locum respexit Plutarchus haec scribens: τήν γε χρηματικὴν πενίαν, ὥσ φησιν ὁ Μένανδροσ, εἷσ ἂν φίλοσ ἀπαλλάξειεν εὐεργετήσασ[a]).

3 *b*).

εἰ τοὺσ ἀδικηθέντασ, πάτερ, φευξούμεθα,
τίσιν ἂν βοηθήσαιμεν ἄλλοισ ῥαιδίωσ;

Moschionis verba.

4 *c*).

τὸ μηδὲν ἀδικεῖν ἐκμαθεῖν γάρ, ὦ Λάχησ,
ἀστεῖον ἐπιτήδευμα κρίνω τῶι βίωι.

A Phania videntur dicta esse ad amicum eum, quocum in fragmento papyraceo confabulatur, aut ad patrem Moschionis.

5 *d*).

φιλόμουσον εἶν' αὐτὸν πάνυ,
ἀκούσματ' εἰσ τρυφήν τε παιδεύεσθ' ἀεί.

De Moschione fortasse Phaniae auditore haec dicuntur.

6 *e*).

οὐκ οἰκοσίτουσ τοὺσ ἀκροατὰσ λαμβάνεισ.

De Phaniae schola et discipulis videtur fieri sermo. Citharista qui pueros musicam docet, habet auditores quibus domi ab ipsorum parentibus cena praebetur. Ceterum latet contextus et incertum est punctone versus sit claudendus an signo interrogandi, ita ut hoc evadat enuntiatum: *nonne accipis auditores qui domi suae vescuntur?*

7 *f*).

οὕτω τὸ πρᾶγμ' ἐστ' ἐπίπονον τὸ προσδοκᾶν.

Phaniae videntur esse verba uxoris adventum expectantis.

---

a) Fr. 735, e Plut. Mor. 524*e*. || *b*) Fr. 283, e Stob. Flor. 9, 18. || *c*) Fr. 284, e Stob. Flor. 9, 19. || *d*) Fr. 285, ex Athen. 511*a*. — De eliso *εἶν'(αι)* Circ. 153. || *e*) Fr. 286, ex Athen. 247 *f*, ubi et fr. 103, 450 Antiphan. 200 Anaxandr. 24 afferuntur ad vocem *οἰκόσιτον* illustrandam; cf. etiam Anaxil. 39. || *f*) Fr. 287, ex Stob. 110, 9.

8a).

ὡσ ποικίλον πρᾶγμ' ἐστὶ καὶ πλάνον τύχη.

Et haec a Phania — aut ad eum ab amico quocum in fragmento papyraceo confabulatur — videntur esse dicta.

9b).

σκοῖδον sive *arbitrum, dispensatorem* Menander in hac fabula dixit Dionysum c), voce Macedonica usus. Ad Phaniae artem hanc locutionem spectasse veri est simile.

---

a) Fr. 288, ex Stob. Ecl. 1, 7. || b) Fr. 289, ex Phot. s. v.; cf. Hesych. Poll. X 16. || c) Non *Διόνυσον* sed *-νύσου* aut *-νύσιον* dixisse poëtam suspicatur Wil.

ΚΟΛΑΞ.[a]

Φειδίας νεανίας.
Μάγειρος.
Βίας [b]) στρατιώτης χιλίαρχος.
Στρουθίας κόλαξ.
Δᾶος οἰκέτης Φειδίου.
Σωσίας οἰκέτης τοῦ μαγείρου.
Δωρὶς θεράπαινα.
Πορνοβοσκός.

Athenis die Veneri Pandemo sacro res agi finguntur [c]); quem quartum mensis diem fuisse apparet, quoniam tetradistarum cuidam collegio cena struitur apud Phidiam adulescentem [d]). Argumentum parum est cognitum; e papyraceis certe fragmentis, quae ex hac fabula sunt evulsa, vix quicquam discitur [e]). Sed aliunde scimus Biantem militem cum Struthia adulatore [f]) confabulatum esse [g]), et coquum in proscenio sacra tulisse ritu sollemni, ut Trygaeum in Aristophanis Pace [h]). Gnatho vero, cuius nomen infra legitur [i]), utrum et ipse loquens prodierit, an commemoratus sit tantum [j]), non liquet.

In scena conspiciebantur aedes patris Phidiae et aedes Biantis [k]).

Circa annum 310 fabula videtur esse data [l]).

---

a) Nomen produnt vs. 42 sqq. apud Stobaeum allati. — *b*) Nomen disertum et haud inauditum (Hom. *Δ* 296 al.). Chiliarchum fuisse efficitur e contextu. — *c*) Aphrodisia etiam in Poenulo Plauti celebrantur. — *d*) Fr. 1, vs. 10 sq.; tetradistarum etiam Alex. fr. 258 fit mentio. Proclus ad Hes. Oper. 800: *ἡ τετάρτη ἱερὰ Ἀφροδίτης.* — *e*) Fragm. J et K; cf. tamen vs. 23-33 et 115. — *f*) *Struthionis* (*στρουθοῦ τῆς μεγάλης*) *stomachum habens.* Parasiti hoc nomen a nostro mutuum sumsit Alciphron III 7 Sch. — *g*) Fr. 2, Athen. 258 *e*, Plut. Mor. 57 *a*, Ter. Eun. 30 sq. — *h*) Fr. 1; cf. Ar. Pac. 1102 sqq. — *i*) Vs. 67 sq. — *j*) Ut Chaerephon et Androcles Sam. 258, 261. — *k*) Vs. 107. — *l*) Nam *Astyanax* is, qui in scholio commemoratur (pag. 152), anno 316 egregie inclaruit; *Chrysis* autem et *Anticyra* hetaerae, quarum in fr. 4 fit mentio, anno 303 etiam dignae erant quae a Demetrio Poliorceta amarentur (Körte).

ADULATOR.

Phidias[a]), Amicus.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

]ων τῶν πατ . . . . νημενοσ
]σ υἱὸν ὡσ πᾶσιν δοκεῖ.
πλεύσασ γὰρ εἰσ Κόρινθον ἐπὶ πράξεισ τινὰσ
κατέλιπε μὲν τὴν οἰκίαν ἐμοὶ κενήν,
θεράποντα δ' ἕν τι παιδάριον. αὐτὸσ τροφήν —
ἐπέτρεψε γὰρ τὸ πᾶν διοικηταῖσ τισιν —
ὀλίγην τιν' ἔλαβον.

AMICUS.

ὦ κακόδαιμον, τυχὸν ἴσωσ
πεινῆισ.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

διέζων ἀθλίωσ οὕτω σφόδρα
]το μοι ποητέον.
σ]ύνοδοσ ἡμῶν γίγνεται
νῦν τῶν τετραδιστῶν, ἑστιάτωρ δ' ἔσθ' ὁ τῆσ
δέχεσθαι ει . . . μοι
]

Versus 13[i] quoniam vacat quae sola superest pars posterior, in hemistichium hoc excerptum desiisse patet.

Sequitur aliud excerptum:

]αδειτο . . εντ . . .
λα]μπρὸν ἢ δόξηι μέγαν.

---

a) Nomen iuvenis qui haec loquitur non est traditum, sed iuvenum nomen *Phidias* extat vs. 19, filio viri parci (vs. 4 sqq.) hic aptissimum. || 1. **πατ[ρὸσ δ' ὀνήμενοσ]*? || 3 sq. [*πλεύσασ γὰρ εἰσ*] et [*κατέλιπε μὲν τὴν ο]ἰκίαν* Sudhaus praeeunte Blassio; addidi [**Κόρινθον*] ex. gr. coll. Agric. 6. || 5. [*θεράποντα δ' ἕν τι*] Sudhaus. || 6. [*ἐπέτρεψε γὰρ τὸ πᾶ]ν* Sudhaus. || 7. [*ὀλίγην τιν' ἔλαβον. ὦ κακό]-δαιμον* Sudhaus. — *Amico tribui vs. 7[b] sq.[a]. || 8. *[*πεινῆισ. ΦΕΙΔ. διέζ]ων*. || 11. *[*νῦν τῶν τετραδιστῶν*] coll. fr. 1. — *ἔσ[θ'] ὁ τῆσ* Wil.; an **εἴμ' ἐγώ*? Nam Phidiam, qui in patris aedibus convivium praebeat sodalibus, *ἑστιάτορα* dici consentaneum est. Litterae partim incertae.

]ν· εἰ δὲ μή, τρίτον
]αινίαν ἀγρίαν ἄγε
]αρα. νῦν ἐγὼ † Δωρὶσ †
λέγω δὲ θαρρεῖ]ν, Φειδία.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

θαρρεῖν, ἐμοί;
]τῆσ ἐμῆσ ταύτησ μέλει
]εἴπηι φλήναφον.
δέσποι]ν' Ἀθηνᾶ, σῶιζέ με.
]ἀκριβῶσ τὰ πάτρια
]υσ αὐτο . σ πόλεισ·
μάτην γὰρ εὐσεβοῦσι.

AMICUS.

τί λέγεισ, ἄθλιε;

ΦΕΙΔΙΑΣ.

μᾶλλον βοηθεῖν τοῖσ πονηροῖσ τοὺσ θεούσ·
οἱ δ' εὐσεβοῦντεσ οὐθὲν ἀγαθὸν πράττομεν.
ὁ γὰρ διμοιρίτου φέρων αὐτόσ ποτε
ἐν ταῖσ ὁδοῖσ τὸ φορτίον· πήραν, κράνοσ,
σάρισαν, ἐπίχαλκον, διβολίαν, κώιδιον,
ὅσον μόλισ τισ δυστυχὴσ ὄνοσ φέρει,
ἐφ' ἁρμαμάξησ νῦν φέρετ' ἐξαίφνησ Βίασ·
πλοῦτον γὰρ οἱ θεοὶ ἔνεμον.

AMICUS.

τὸν ἐνθαδὶ
πάντωσ κακοδαιμονοῦντα πέρυσί μοι λέγεισ;
]ην διατριβὴν παρ[
α . . . . ον· σκωπτομενο . . . . σπ . . . .
ευ . . . . . πεντήκοντα παῖδεσ, ἐχομε[ν . .
οπο . . . . ησ ὄπισθεν.

---

18. Post *δωρισ* nihil in J scriptum fuit; aut igitur loquentis hoc nomen perperam accrevit textui, aut turbata sunt verba. || 19. Verbum *θαρρεῖν* restituendum senserunt Sudhaus alii. || 20. [*τῆ*]*σ ἐμ*[*ῆ*]*σ* Leo. || 22. [*δέσποι*]*ν'* Gr.-H. || 25. [*μάτην γὰρ εὐσεβ*]*οῦσι* Sudhaus. || 26. [*μᾶλλον βοηθεῖν τοῖσ*] Sudhaus. || 27. [*οἱ δ'* (*ὡσ*) *εὐσεβοῦντεσ*] Sudhaus. — [*οὐθὲ*]*ν* Leo. || 28-33. *[*ὁ γὰρ διμοιρίτου*], *[*ἐν ταῖσ ὁδοῖσ τὸ φορτί*]*ον*, *[*σάρισαν, ἐπίχαλκ*]*ον*, *[*ὅσον μόλισ τισ*], *[*ἐφ' ἁρμαμάξησ νῦν φέρετ'*], *[*πλοῦτον γὰρ οἱ θεοὶ*]. Similia suppleverant Leo, Sudhaus, Körte, vocem *διμοιρίτην* e schol. (cf. comment.) add. Gr.-H.; praeterea [*δυστ*]*υχὴσ* supplevit Sudhaus, [*ἐξ*]*αίφνησ* Gr.-H., [*ἔ*]*νεμον* Leo. || 34. *[*πάντωσ*] et *λέ[*γεισ*]. Sudhaus dederat [*δοκεῖσ*] et *λέ*[*γειν*]. — [*μοι*] Sudhaus. — [*κακοδαι*]*μ*[*ο*]*νοῦντα* Leo. || 37. [*πεν*]*τ*[*ήκ*]*οντα* Sudhaus.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

οἴχομαι.

AMICUS.

ἥκει δὲ δεῦρ', ἐπεὶ κατέπτηκέν ποθεν,
πόλιν προδούσ τιν' ἢ σατράπην ἢ στρατόπεδον.
πάντωσ προδότησ γάρ ἐστι· δῆλόσ ἐστι.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

πῶσ;

AMICUS.

οὐθεὶσ ἐπλούτησεν ταχέωσ δίκαιοσ ὤν.
ὃ μὲν γὰρ αὑτῶι συλλέγει καὶ φείδεται,
ὃ δὲ τὸν πάλαι τηροῦντ' ἐνεδρεύσασ πάντ' ἔχει.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

ὡσ ἀδύνατ' εἶπασ.

AMICUS.

ὀμνύω τὸν Ἥλιον.
εἰ μὴ φέρων ὁ παῖσ ὄπισθ' ἐβάδιζέ μου
τὰ Θάσια καί τισ ἦν ὑπόνοια κραιπάλησ,
ἐβόων ἂν εὐθὺσ παρακολουθῶν ἐν ἀγορᾶι·
ἄνθρωπε, πέρυσι πτωχὸσ ἦσθα καὶ νεκρόσ,
νυνὶ δὲ πλουτεῖσ· λέγε, τίν' εἰργάζου τέχνην;
τοῦτό γ' ἀπόκριναι, πόθεν ἔχεισ ταῦτ'. οὐκ ἄπει
ἐκ τῆσ ὁδοῦ; μισῶ σε. τί διδάσκεισ κακά;
τί λυσιτελεῖν ἡμῖν ἀποφαίνεισ τἀδικεῖν;
]με : ναί :
]καὶ πέπρακ' ἄρα
]ἐλπίδων
]ἐκείνου μένω
]νην δήπου .....
]ἔχω, τὸ δ' ἐγκα[λεῖν
]μ' · ὡσ οὐ δέον
]ω τὸν χρώμενον:
ἐ]μβεβρόντησαι πάλαι

---

39. ἥκ[ει δὲ δεῦρ' ἐπεὶ] Sudhaus. || 40. πόλ[ιν προδούσ τι]ν' Wil. — στ[ρατόπεδον] Sudhaus, σ[υμμάχουσ] Wil. || 41. *π[άντωσ προδότησ γάρ]. || 42-44. = fr. 294; hinc Gr.-H. οὐθ[εὶσ ἐπλούτησ]εν, ὃ μὲ[ν γὰρ αὑτῶι συλλ]έγει, τ[ὸν πάλαι τηροῦ]ντ', [ἔχει]. || 45. ἀδύ[νατ' εἶπασ] Wil. || 46. φέ[ρων ὁ παῖ]σ Gr.-H. || 47. Θάσ[ι]α [καί τισ] Gr.-H. || 48. ἐβόω[ν ἂν εὐθὺσ παρ]ακολουθῶν Gr.-H. || 49 sq.[a] = fr. 731. unde ἄνθρωπ[ε, π]έ[ρυσι] et πλου[τεῖσ] Gr.H. || 51. ἀπό[κριν]αι Gr.-H. || 52. [ὁδοῦ;] Sudhaus. — [μισ]ῶ Leo. — σε] hinc incipit K. || 53. In J subiuncta est coronis.

ἐκ]κλίνων μάτην
ἐν τ]αῖσ χερ[σὶν ἣν
]τουτονὶ
]σ λαμβάνειν;

]ΔΑΟΣ.

οὐκοῦν Γνάθων
]οιγε; ὦ Γνάθων

Tertium excerptum in J sequitur post vs. 53. Est servi paedagogi (Davi?) cum filio herili (Phidia?) hoc colloquium:

PAEDAGOGUS.

εἷσ ἐστιν, εἷσ,
δι' οὗ τὰ πάντ' ἀπόλωλε, τρόφιμε, πράγματα
ἄρδην. ἐρῶ σοι τὸν ἕν'. ὅσασ ἀναστάτουσ
πόλεισ ἑόρακασ, τοῦτ' ἀπολώλεκεν μόνον
ταύτασ, ὃ νῦν διὰ τοῦτον ἐξεύρηκ' ἐγώ.
ὅσοι τύραννοι πώποθ', ὅστισ ἡγεμὼν
μέγασ, σατράπησ, φρούραρχοσ, οἰκιστὴσ τόπου,
στρατηγόσ, — οὐ πάντ' ἀλλὰ τοὺσ τελέωσ λέγω
ἀπολωλότασ νῦν, — τοῦτ' ἀνῄρηκεν μόνον,
οἱ κόλακεσ ὅτι σύνεισιν αὐτοῖσ ἄθλιοι.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

σοβαρὸσ μὲν ὁ λόγοσ· ὅ τι δὲ τοῦτ' ἔστιν ποτὲ
οὐκ οἶδ' ἔγωγε.

PAEDAGOGUS.

πᾶσ τισ ἂν κρίνασ κακῶσ
εὔνουν ὑπολάβοι τὸν ἐπιβουλεύσαντά σοι.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

κἂν μὴ δύνηται;

PAEDAGOGUS.

πᾶσ δύναται κακῶσ ποεῖν.

Praeterea ex K innotuerunt haec fragmenta versuum, qui a

---

67. *δαοσ* textui superscriptum habet K. || 68. Sequitur versus, cuius mediae litterae *]μβ[*, ex. gr. *ἐμβρόντητε σύ*, supersunt solae. || 69. *ἐσ[τιν]* Gr.-H. — *[εἷσ]* Petersen. — Plura in hoc versu non habuit J. || 70. *πάν[τ']* *ἀ[π]όλωλε* Gr.-H. || 71. *[•]ἐ[ρ]ῶ*, Gr.-H. *[λ]έ[γ]ω*. — *σ[οι]* Leo. — *[τὸν ἕ]ν'*. || 72. *ἑ[όρ]ακα[σ]* Gr.-H., *-κα[•]* Sudhaus. || 75. *σατράπ[ησ, [φ]ρ[ού]ραρχοσ* Gr.-H. || 76. *[πάντ']* Sudhaus. || 77. *[νῦν τ]οῦτ'* Gr.-H. || 78. *ὅ[τι σύν]εισιν* Sudhaus. || 80. *π[ᾶ]σ* Gr.-H. || 81. *ὑπολάβ[οι]* Gr.-H.

vs. 68 seiuncti fuerunt intervallo aliquo a); in quo intervallo qui scripti fuere versus, ex J partim sunt cogniti (vs. 69—82):

]μενα[
]ω: χαλ[
περανοῦμεν: ω[ ]μ' ὀβολου[
τὸν πορνοβοσκόν. ἔστιν ἁρπα[γίστατοσ
πάντων.

ΔΑΟΣ.

πολυ . . . . . . σε δ' ὁρᾶισ . . . . .

et paucae litterae versuum septem sequentium (vs. 88—94).

Denique in J extat quod sequitur excerptum, in quo Phidiam amicus aut servus (Davus) fidelis exhortatur ad strenue agendum:

AMICUS.

]σαυτου[
ὅτ[ι π]ρὸσ βίαν μεθη[
τ . . . πειστ . χωρησεισ[
μεταπέμψεθ' ἑτέρουσ συστρατιώτασ· νῦν δέ σε
οὐ παραφυλάξει, —

ΦΕΙΔΙΑΣ.

πάντεσ ἐκτρίβουσί με,
ἤτοι ποθ' οὗτοσ ἢ σύ.

AMICUS.

— πιστευθεὶσ δ' ἔπει
ὑπεναντίον τε μηθὲν ὧν ποεῖ ποεῖν
δόξασ. ἔχεισ τὸν ἄνδρ' ἀφύλακτον, ἐγγὺσ εἶ
τῶν πραττομένων, τῆσ οἰκίασ· ὃν ἂν τρόπον
βούληι, διοικηθήσεται τὰ λοιπά σοι.
(Secedunt. — Supervenit leno puellam ducens.)

ΠΟΡΝΟΒΟΣΚΟΣ.

οὗτοσ θίασόσ τισ φανερόσ· οὐ δεῖμ' οἱ κρέα
ἔχοντεσ ἐν ταῖσ χερσίν, ἄλλο δ' οὐδὲ ἕν. —
ὠνεῖθ' ὁ γείτων. — ἀλλ' ἐὰν αἴσθηθ', ὅμωσ
πρόσεισιν ἑξήκονθ' ἑταίρουσ παραλαβών,

---

a) Fortasse magno. || 96 sq. Versuum lacunosorum hic fuit sensus: *si Bias senserit quid moliaris*, cett. || 98. *με[τα]πέμψε[θ' ἑ]τέρουσ* Gr.-H. — *[συ]στρατ[ιώτασ]* Leo. — *[*νῦν δέ σε*]*. || 99. *οὐ* Robert, *οὗ[σ]* Gr.-H. — **πά[ντ]εσ ἐκτρίβο[υσί με]*. || 99[b] sq.[a] *Dedi Phidiae. || 100. **δ[' ἔπει]*. || 101. *πο[εῖ ποεῖν]* Leo. || 102. *ἐ[γγὺσ εἶ]* Sudhaus. || 103. *ὃ[ν (δ') ἂν τρόπον]* Petersen. || 105. **[οὗτοσ θίασόσ τισ]*. — **δεῖμ' οἱ [κρέα]*, in J est *λειμοι* (?). || 106. *ἔ[χο]ν[τ]εσ ἐν τ[αῖσ]* Gr.-H. || 107. *ὅμ[ωσ]* Gr.-H. || 108. *πρό[σε]ισιν* et *παραλαβ[ών]* Gr.-H.

ὅσουσ Ὀδυσσεὺσ ἦλθεν εἰσ Τροίαν ἔχων,
βοῶν, ἀπειλῶν· „ἄν σε μή, μαστιγία . . .!
„αὐτὴν πέπρακασ πλέον ἔχοντι χρυσίον;“ —
τί δ' Ἰσθμιάδα πωλῶ; μὰ τοὺσ δώδεκα θεούσ,
μὴ μαινόμενοσ. διὰ τοῦτον ἡ μία λαμβάνει
ὅσον οὐχὶ δέκα, τρεῖσ μνᾶσ ἑκάστησ ἡμέρασ,
παρὰ τοῦ ξένου. — δέδοικα δ' οὕτω λαμβάνειν·
ἐκ τῆσ ὁδοῦ γὰρ ἁρπάσονθ', ὅταν τύχηι,
αὐτήν. δικάσομαι, πράγμαθ' ἕξω, μάρτυρασ
παρέχειν δεήσει.

In vicinia mentionem esse factam *Astyanactis* pancratiastae tunc temporis clarissimi, efficitur ex hoc eruditi hominis scholio: Ἀστυάνακτοσ· τοῦ Μιλησίου Ἀστυάνακτοσ πολλοὶ σφόδρα τῶν κωμωιδιογράφων μέμνηνται. ἐγένετο γὰρ παγκρατιαστὴσ κράτιστοσ τῶν καθ' αὑτόν, ἠγωνίσατο δὲ καὶ πυγμῆι. Ἐρατοσθένησ δ' [ἐν τῶι] τῶν Ὀλυμπιονικῶν προθεὶσ ρις̅ Ὀλυμπιάδα φησίν· „Αστυάναξ ὁ Μιλήσιοσ ς̅ τὴν περίοδον ἀκονιτί (anno 316 a Chr.).

Aliunde cognita sunt fragmenta quae sequuntur:

1. *a*)

Μένανδροσ ἐν Κόλακι τὸν τοῖσ τετραδισταῖσ διακονούμενον μάγειρον ἐν τῆι τῆσ Πανδήμου Ἀφροδίτησ ἑορτῆι ποιεῖ ταυτὶ λέγοντα·

σπονδή. δίδου σὺ σπλάγχν' ἀκολουθῶν. ποῖ βλέπεισ; —
σπονδή. φέρ', ὦ παῖ Σωσία. — σπονδή. καλῶσ
ἔχει. θεοῖσ Ὀλυμπίοισ εὐχώμεθα
Ὀλυμπίασι, πᾶσι πάσαισ, — λάμβανε
τὴν γλῶτταν! — ἐπὶ τούτωι διδόναι σωτηρίαν,
ὑγίειαν, ἀγαθὰ πολλά, τῶν ὄντων τε νῦν
ἀγαθῶν ὄνησιν πᾶσι· τοῦτ' εὐχώμεθα.

2. *b*)

ΒΙΑΣ.

κοτύλασ χωροῦν δέκα

109. [*ὅσ*]*ου*[*σ*] Gr.-H. ‖ 110. [*βο*]*ῶν* Gr.-H. ‖ 111. [*αὐτὴν*] Sudhaus. — [*π*]*έ*[*πρ*]*ακασ* Gr.-H. — *χρυ*[*σίον*] Gr.-H. ‖ 112. [*τί δ' Ἰσθμ*]*ι*[*ά*]*δα* Leo; nomen proprium incertum. — [*θεο*]*ύ*[*σ*] Gr.-H. ‖ 113. *[*μὴ μαινό*]*μ*[*ε*]*νο*[*σ*]. — *μία λαμβάνει* Leo] *νιαλαμβανεν* J. ‖ 114. [*ὅσον οὐχ*]*ὶ* Leo. ‖ 115. [*παρὰ τοῦ*] Gr.-H. ‖ 116. [*ἐκ τῆσ ὁδ*]*οῦ* Sudhaus coll. Andoc. IV 14 Lys. I 27 II 11 III 37, 46. ‖ 117. [*αὐτήν*] Robert. ‖ 118. [*παρέχειν δεήσει*] Leo. ‖ *a*) Fr. 292, ex Athen. 659 *d*. Cf. Ar. Pac. 433 sqq., 1104, 1110. — *παῖ Σωσία* Pierson] *πλειωωσια*. — *ἔχει* Wil.] *ευχου*. — *λάμβανε* | *τὴν γλῶτταν*] Ar. Pac. 1060, 1109 Av. 1702-1705 Plut. 1110. — *ἐπὶ* Meineke] *εν*. ‖ *b*) Fr. 293, ex Athen. 434 *c*, 477 *f* Plut. Mor. 57 *a*. — *τοῦ βασιλέωσ πέπωκασ* Bentley] *π. τ. β.* Athen., *τ. β. πλέον π.* Plut.

ἐν Καππαδοκίαι κόνδυ χρυσοῦν, Στρουθία,
τρὶσ ἑξέπιον, μεστόν γ'.

ΣΤΡΟΥΘΙΑΣ.

Ἀλεξάνδρου πλέον
τοῦ βασιλέωσ πέπωκασ.

ΒΙΑΣ.

οὐκ ἔλαττον, οὐ
μὰ τὴν Ἀθηνᾶν.

ΣΤΡΟΥΘΙΑΣ.

μέγα γε.

3. *a*)

γελῶ τὸ πρὸσ τὸν Κύπριον ἐννοούμενοσ.

Struthiae adulatoris ad regem suum haec sunt verba, ut apud Terentium Gnathonis adulatoris hinc desumti: Gn. *Hahahae.* — Thr. *Quid rides?* — Gn. *Istuc quod dixti modo, | et illud de Rhodio dictum cum in mentem venit b*).

4. *c*)

Χρυσίδα, Κορώνην, Ἀντίκυραν, εἶτ' Ἰσχάδα
καὶ Ναννάριον ἔσχηκασ ὡραίαν σφόδρα.

Ad Biantem haec dici manifestum est; Struthiae igitur aut lenonis videntur esse verba. *Chrysis* et *Anticyra* fuerunt inter meretrices a Demetrio Poliorceta tum cum Athenis degebat amatas *d*).

5. *e*)

ἀλλ' οὐδὲ γεννήτην δύναμ' εὑρεῖν οὐδένα
ὄντων τοσούτων, ἀλλ' ἀπείλημμαι μόνοσ.

Quo redactus sum, omnes noti me atque amici deserunt f). Militisne verba? An lenonis?

6. *g*)

πρόσεισιν οἷον ἀψοφητὶ θρέμματοσ
ψαύων.

De adulatore haec dicta esse efficitur e Plutarcho.

---

a) Fr. 297, e Plut. Mor. 57 *a*. — *γελῶ τὸ ... ἐννοούμενοσ* Cobet] *γέλωτι ... ἐνηθούμενοσ.* || *b*) Ter. Eun. 497 sq. || *c*) Fr. 295, ex Athen. 587 *d*. — <*εἶτ'*> Kock. — *ὡραίαν*] Ar. Ran. 395. || *d*) Plut. Dem. 24. || *e*) Fr. 296, ex Erotiano; ubi *Φιλήβων* (l. *-μων*) *ἐν Κόλακι* haec dixisse fertur. — *γεννήτην* Meineke] *-τασ.* — *ἀπείλημμαι*] Ar. Ran. 78 Plut. 934. || *f*) Ter. Eun. 238. Unde Menandri hos versus esse patet; nam Terentius Eunuchum scribens Adulatorem Menandri suos in usus convertit. || *g*) Fr. 298, e Plut. Mor. 57 *a*, coll. Hesych. s. v. *ἀψοφητί*.

7. *a*)

κωβιόσ, ἠλακατῆνεσ,
κυνὸσ οὐραῖον.

Menandro haec verba tribuuntur. Sed piscium haec nomina etiam e Mnesimacho poëta comico afferuntur, et cum multis quidem vicinis. Nisi igitur casus effecit ut in eadem haec verba anapaestica et Menander incideret, — quod veri est dissimillimum, — perperam perhibetur iis usus esse.

8. *b*)

βοῦσ Κύπριοσ.

ἴσον τῶι σκατοφάγοσ εἶ sive *impurus, malignus es.*

---

a) Fr. 299, ex Athen. 301 *d*. Qui e Mnesimacho (fr. 34[35] sq.) versus hos anapaesticos cum vicinis plurimis attulit 403 *b*. ‖ *b*) Fr. 300, e Milleri Mél. 366 (Zenob. II 82). Cf. Circ. 204.

ΚΩΝΕΙΑΖΟΜΕΝΑΙ [a]).

Cicutam bibere volentium, — non enim revera bibisse testatur comoediae a funeribus luctuque alienae indoles, — quae ignoti argumenti est fabula [b]), versus mutilos viginti exhibet fragmentum papyraceum [c]). Iuveni desperanti a servo [d]) nuntiatur optime habere omnia: patrem peregre reversum nuptias ei parare et cum Chaerea — quisquis hic fuit — nunc colloqui. Ad finem igitur fabulam properare apparet.

---

a) Fabulae nomen apparet coll. vs. 18 sqq. cum fr. 306 (Stob. Flor. 108, 48). — *b*) Nisi forte verum viderit Sudhaus, cum suspicaretur fragmentum fabulae incertae, quod legitur pag. 124 sqq., ex ea esse excerptum. — *c*) Fragm. L. — *d*) Sic Sudhaus.

FEMINAE CICUTAM BIBENTES.

Iuvenis, Servus.

]η . . εμ[

IUVENIS.

ἆρ' ἔστι τοῦτ' ἐνύπνιον;

SERVUS.

εἰ καθεύδομεν.

προῖκα δὲ δίδωσι τρία τάλαντα, πένθ' ἅμα

μνᾶσ προστιθεὶσ εἰσ κόσμον.

IUVENIS.

οὐκ ἐγρήγορα.

ἥκει γὰρ ὁ πατήρ;

SERVUS.

τοὺσ γάμουσ γ' ἤδη ποεῖ.

IUVENIS.

ποῦ δ';

SERVUS.

ἔνδον!

IUVENIS.

οὐ παρών;

SERVUS.

τί λέγεισ;

IUVENIS.

κρούων ἐγὼ

ἔκαμον γάρ.

---

2. [ἆρ' ἔστι τοῦτ' ἐνύπν]ιον Zereteli Körte. || 3. [προῖκα] Zereteli. — [δὲ δίδωσι τρία] Körte. || 4. [μνᾶσ] Körte. — [προστιθεὶσ εἰσ] Sudhaus, [εἰσ στολὴν καὶ] dederat Körte. Cf. Ter. Heaut. 837. || 5. *[ἥκει γὰρ ὁ πατήρ;], quae Iuveni dedi verba propter γε quod sequitur, id enim respondentis est. || 6. *[ποῦ δ'; ἔνδον! οὐ παρ]ών; — *κρούων] κροτων L (?), sed neque participio κροτῶν neque substantivo κροτών locus esse videtur. || 7. *[ἔκαμον γάρ].

SERVUS.

ὑπὸ τὸ δείλινον παρῆν.

IUVENIS.

τί οὖν
οὐκ εἶδον αὐτόν;

SERVUS.

παρακαθήμενοσ λαλεῖ
τῶι σῶι φίλωι.

IUVENIS.

τίνι;

SERVUS.

Χαιρέαι.

IUVENIS.

ποῦ; βούλομαι
αὐτὸσ ἀνερέσθ'.

SERVUS.

ἐγγύσ τίσ ἐστιν ἐξέδρα
]α δήπου δεξιᾶσ.

IUVENIS.

ἐνταῦθα νῦν λαλοῦσιν;

SERVUS.

ὄψομ' εἰσιών.

IUVENIS.

ἐμεμφόμην ἄρ' οὐ δικαίωσ τῆι Τύχηι.
ὡσ γὰρ τυφλὴν οὖσαν κακῶσ εἴρηκά που·
νῦν δ' ἐξέσωσέ μ' ὡσ ἔοιχ' ὁρῶσά τι.
ἐπόνουν μὲν αὐτόσ, τοῖσ πόνοισ δ' εἰργαζόμην
οὐθὲν πλέον· τούτων γὰρ οὐκ ἂν ἐπέτυχον,
εἰ μὴ συνέλαβεν. ὥστε μηθείσ, πρὸσ θεῶν,
πράττων κακῶσ λίαν ἀθυμήσηι ποτέ·
ἴσωσ γὰρ ἀγαθοῦ τοῦτο πρόφασισ γίγνεται.

---

7. [*ὑπὸ τὸ*] Sudhaus. || 8. *[*οὐκ εἶδον αὐτόν*]. — [*παρακ*]*αθήμενοσ* Zereteli. || 9. [*τῶι σῶι φίλωι. — τίν*]*ι;* Sudhaus. || 10. *[*αὐτὸσ*]. — [*ἀνερέσθ'*] Sudhaus. — [*ἐγγ*]*ύσ* Zereteli. || 12. [*ἐνταῦθα νῦν λαλοῦ*]*σιν* Körte; *quae Iuveni tribui equidem (addito signo rogandi), Servo autem alteram versus partem. || 13. [*ἐμεμφόμην*] Sudhaus, [*λελοιδόρημ'*] dederat Körte. — [*ἄρ' ο*]*ὐ* Körte. || 14. [*ὡσ γὰρ τυφλὴν*] Körte, et sic fere Wil. — *[*οὖσαν*], [*αὐτὴν*] Wil. || 15. [*νῦν δ' ἐξέσωσέ μ' ὡσ ἔ*]*οιχ'* Körte. || 16. [*ἐπόνουν μὲν αὐτό*]*σ* Sudhaus. || 17. [*οὐθὲν πλέον*] Wil. — [*τούτ*]*ων* Körte. || 18. [*εἰ μὴ*] Zereteli. — [*συνέλαβεν*] Sudhaus. || 18^b—20. = fr. 306, unde Zereteli supplevit [*πράττων κακῶσ λ*]*ίαν* et [*ἴσωσ γὰρ ἀγαθοῦ τοῦτο*].

Paginae sequentis non nisi aliquot litterae initiales versuum quindecim supersunt, ex. gr. πολλ, κατα, ογκου.

Quae aliunde ex hac fabula innotuerunt, haec sunt:

1 [a]).

τὸ γνῶθι σαυτόν ἐστιν, ἂν τὰ πράγματα
εἰδῆισ τὰ σαυτοῦ καὶ τί σοι ποητέον.

2 [b]).

Ἐπιμενίδησ ἐκάθηρε τὰσ Ἀθήνασ· ἦν δὲ Κρὴσ τῶι γένει καὶ σοφώτατοσ, οὗ καὶ Μένανδροσ μέμνηται ἐν ταῖσ ΚωνειαΖομέναισ.

3 [c]).

Fortasse etiam qui sequuntur duo Menandri versus in hac fabula legebantur [d]):

καλὸν τὸ Κείων νόμιμόν ἐστι, Φανία·
ὁ μὴ δυνάμενοσ ζῆν καλῶσ, οὐ ζῆι κακῶσ.

Nam Ceorum quod hic dicitur institutum erat ut sexagenarii lenem celeremque mortem obirent κωνειαΖόμενοι sive *hausta cicuta.*

---

a) Fr. 307, e Stob. Flor. 21, 2. — *εἰδῆισ* Meineke] *ἴδησι.* || *b*) Fr. 308, e schol. Clem. Alex. Protr. 2, 26. || *c*) Fr. 613, e Strab. 486. — *d*) Id suspicatus est Naber.

ΜΙΣΟΥΜΕΝΟΣ [a]).

Invisi fabulae multis olim lectae exigua iam e fragmentis papyraceis innotuerunt frustula [b]). Primas in ea partes agebat Thrasonides miles a Cratea puella captiva spretus [c]), quae a Demea quodam pretio soluto ex eius potestate liberata est [d]).

Vi autem uti cum posset miles, noluit, sed a captiva puella abstinuit, quamvis invitissimus [e]). Cui ut gratus fieret, operam dedit plurimam; repulsus noctu cum telo oberravit, ut Aiax ille tragicus, ad desperationem redactus [f]). Non Pyrgopolinicen igitur aliquem vel Biantem poëta verbis pinxit, cui merito omnia male cederent [g]), sed iuvenem haud indignum quem amare disceret puella [h]), agnitis cordis dotibus, quas offuscasset vita militaris [i]). Quapropter haud vana erat suspicio Crateam Thrasonidae, ut Glyceram Polemoni suo in Circumtonsa, in fabulae exitu esse desponsatam, cum a patre Demea in libertatem esset asserta [j]), et nunc in fragmentis papyraceis totidem fere verbis id dicitur. Etiam Thrasonidae pater partes aliquas egit.

Scena aedes vicinas Demeae et Thrasonidae (huiusve patris) videtur ostendisse.

---

a) Fabulae nomen produnt Thrasonidae et Getae nomina in papyraceis fragmentis commemorata et ex aliis fragmentis (1, 7) cognita. — *b*) Fragm. M,N,O. — *c*) Liban. IV 512, Diog. Laërt. VII 130. Thrasonidae militis nomen ex Inviso sumsit Alciphron II 13 Sch. Non liquet ceperitne puellam ipse Thrasonides, an captivam emerit, ut Stratippocles in Plauti Epidico. — *d*) Fr. 13. — *e*) Fr. 4—7. Item Stratippocles in Plauti Epidico. — *f*) Arrian. Diss. Epict. IV 1, 19, fr. 1. — *g*) Ut in Adulatore et poëta anonymus in Milite Glorioso, qui e Plauto est cognitus. — *h*) Nihil gravius quam *στρατιωτικὴν ἀηδίαν* ei imputavit Libanius; precatum esse et flevisse ait Arrianus, et nunc id legitur vs. 37. — *i*) Caedes fortasse narrabat virgini amatae, *διὰ παντὸσ τὰσ μάχασ λέγων καὶ τὰ τραύματα δεικνύσ*, ut meretrici cuidam apud Phoenicidem fr. 4 amator et Hymnidi Leontichus chiliarchus apud Lucianum LXVII 13, hanc fortasse fabulam in mente habentem. — *j*) Ut Hegionis filius in Captivis Plauti sive Anaxandridae.

INVISUS.

ΓΕΤΗΣ (?)

]μ' ἥκεισ πρὸσ ἡμᾶσ. ἀλλὰ τί
παθὼν ἀνακάμπτεισ καὶ πάλιν στέλλει διδοὺσ
τὰσ συμβολάσ, εἰ μή τι κακὸν ἡμᾶσ ποεῖσ;
τί παρεκελεύσω τοῦτό μ' ἐπὶ δεῖπνον πάλιν
τὸν δεσπότην καλέσαντα; φανερόσ ἐστι γὰρ
ἀδικῶν. βαδιοῦμ' εἴσω δὲ καὶ πειράσομαι
κρύπτων ἐμαυτὸν ἐπιθεωρῆσαί τι τῶν
ποουμένων ἔνδον λαλουμένων θ' ἅμα.

(Abit.)

CRATEAE MINISTRA ANUS.

μανικώτερον τούτου μὰ τὼ θεὼ ξένον
οὐπώποτ' εἶδον! αἶ τάλασ. τί βούλεται
......ρ' οἴκω τὰσ σπάθασ τῶν γειτόνων

Desunt fere versus 20. In scena versantur anus et Cratea. Prodit huius pater Demeas.

ANUS.

ἆρ' οὔ τιν' ὄψιν οὐδὲ προσδοκωμένην
ὁρῶ;

ΚΡΑΤΕΙΑ.

τί βούλει, τηθία; τί μοι λαλεῖσ;
πατὴρ ἐμὸσ ποῦ;

ΔΗΜΕΑΣ.

(accurrens:)

παιδίον Κράτεια, ποῦ;

1—23. Praebet fragmentum M. Wilamowitzius ad Invitum referre verebatur, Grenfell et Hunt vero non dubitant quin *Crateae* et *Ge(tae)* nomina hanc fabulam indicent, quibus videtur adstipulandum. Hi etiam annotarunt versum 11 admodum similem esse fragmento 3. || 2—10. [παθὼν ἀνα]κάμπτεισ, [τὰσ συμβ]ολάσ, [τὸν δεσπ]ότην, [ἀδικῶν· β]αδιοῦμ', [κρύπτω]ν, [ποουμέ]νων, [μανικώ]τερον, [οὐπώπο]τ' Wil. || 4. [τί παρεκε]λεύσω Schubart. || 12 sq. ἆ[ρ' ο]ὔ et [ὁρ]ῶ Schubart, προσδ[οκωμένην] Wil. || 13 sqq. Crateae et (Demeae) patris nomina praebet ipse contextus. || 14. In fine *[ποῦ], [παῖ] Wil.

ΚΡΑΤΕΙΑ.

καλεῖ με! — πάππα, χαῖρε πολλά, φίλτατε!
(Inter se amplectuntur.)

ΔΗΜΕΑΣ.

ἔχω σε, τέκνον.

ΚΡΑΤΕΙΑ.

ὦ ποθούμενοσ φανείσ!
ὁρῶ σ', ὃν οὐκ ἂν ᾠόμην ἰδεῖν ἔτι.
(Prodeunt Thrasonides et Geta.)

ΓΕΤΗΣ.

ἐξῆλθεν ἔξω.

ΘΡΑΣΩΝΙΔΗΣ.

παῖ, τί τοῦθ'; — αὕτη, τίσ εἶ; —
ἄνθρωπε, τί ποεῖσ, οὗτοσ; — οὐκ ἐγὼ ἔλεγον;
ἐπ' αὐτοφώρωι τόνδε τὸν ζητούμενον
ἔχω. γέρων οὗτόσ γε πολιὸσ φαίνεται
ἐτῶν τισ ἑξήκονθ'· ὅμωσ δὲ κλαύσεται. —
τίνα περιβάλλειν καὶ φιλεῖν οὗτοσ δοκεῖσ;

Sequuntur fragmenta Oxyrhynchia [a]).

— ? —

πρ]οσιὼν [
ἀ]κούσομαι σαφῶ[σ
]όητοσ ἐκτόπου
] νὴ τὸν Ἥλιον.

ΓΕΤΑΣ.

]

— ? —

]ωσ, Γέτα,
ὁ Θρασων]ίδησ αὐθαδίασ
ἀν]θ[ρ]ώπου λαβεῖν

ΚΛΕΙΝΙΑΣ.

]τι λαβών.

15. *καλεῖ] κάλει Wil., patri tribuens cum M. — πάππα] παπα M. || 16. φαν[εισ] Wil. || 18. Nomen γε/ versui praescriptum habet M. — [εἶ] Wil. || 19—23. Singulorum versuum Wil. supplevit litteras finales 3—5. || a) Fragmenta N. || 28. In N adscriptum est γετ. || 29. [ὁ Θρασων]ίδησ Hunt. || 31. In N adscriptum est κλειν. Qui Clinias an sit pater Thrasonidae dubitatur. Sed iuvenum hoc est nomen apud Terentium in Heaut. et Andr. 86 (Körte).

ΓΕΤΑΣ.

]

ΚΛΕΙΝΙΑΣ.

]Δημέασ.
]σ οὐδὲ γρῦ
]ρ Δημέα(ι)
]ερασ ἐγὼ
]τησ [καὶ] ταυτὶ λέγει
[ἅπαντ]α κλάων, ἀντιβολῶν, ὄνοσ λύρασ.

— ? —

(secum:)

[συμ]περιπατήσω καὐτόσ, ὥσ ἐμοὶ δοκεῖ.

— ? —

. . . τοῦτο δ' εἰρημετ . . . αὐτοῦ σ' ἀξιῶ
. . . ων ἀπολυτροῦνθ' ων πατήρ.

— ? —

ἐγὼ δέ γε
. . . ω γυναῖκασ ἐντετυχηκὼσ Δημέα(ι)

Omittuntur hic versuum 5 fragmenta pusilla. Dein Thrasonides cum patre suo loquitur[a]:

ΘΡΑΣΩΝΙΔΗΣ.

]χη[
πε]πόνθαμεν.

ΠΑΤΗΡ.

τ[
. . θασι τουτο[
ἐλ]οῦσα μιμ[

ΘΡΑΣΩΝΙΔΗΣ.

διὰ τί Κράτεια φ . ρ[

ΠΑΤΗΡ.

ὁ τοῦτο πράξασ ε[

ΘΡΑΣΩΝΙΔΗΣ.

ἀλλά, πάτερ, ε[

ΠΑΤΗΡ.

ἅπαντ' ἀ[

---

32. Ante δημεασ in M est κλειν. || 36 sq. [καὶ] et [ἅπαντ]α Sudhaus. || 38. [συμ]περιπατήσω Wil. || 39. δ' N. || 40. -λυτροῦν ὢν Wil. probabiliter. || a) Hoc efficitur e litteris θρ versui 57 praescriptis.

βουλευτέ[
ζῆν εὖ πρε[π

ΘΡΑΣΩΝΙΔΗΣ.

ὦ τοῦ παραλόγου! νῦν φοβεῖ μ' ὁ παραφανεὶσ
πατὴρ Κρατείασ τὸν μάλ' ἄφοβον δηλαδή.
νῦν ἢ μακάριον ἢ τρισαθλιώτατον
δείξεισ με τῶν ζώντων ἁπάντων γενόμενον.
εἰ μὴ γὰρ οὗτοσ δοκιμάσει με κύριοσ
δώσει τε ταύτην, οἴχεται Θρασωνίδησ.

ΠΑΤΗΡ.

ὃ μὴ γένοιτ'! ἀλλ' εἰσίωμεν, εἰ δοκεῖ.

Aliud fragmentum nominibus *Thrasonidae* et *Getae* est insigne[a]). Cuius pagina prior non nisi paucas aliquot finales versuum litteras habet. Posterior pagina initialia haec habet verba versuum 27: οὐκέτι[, Θρασω[νίδ, τί ταναι[, καλῶσ[, ου παιδ[, ζηλοτυ[πο, ἃ νῦν λε[, εἰσ τοῦρ[γον, διακοσι[, νὴ Δία τ[, ἄναγε[, Γέ(τασ). ἀπὸ τῆσ[, φαίνε[, διδόασι[ν, προσευξ[, οὕτωσ ἀπ[, οὐκ ἐξα[, πῶσ εἶπ[, τὰ ῥήμα[τ, λέγων[, ἔλεγεν[, ναὶ φησί[, ἤκουσα[, ἐκπλεῖ[, ἀγαθὰ λ[, [σα]φεῖ τι[, [κ]αλῶσ[.

Aliunde sunt cognita quae sequuntur fragmenta:

1[b]).

ὦ δυστυχήσ,
τί οὐ καθεύδεισ; σύ μ' ἀποκναίεισ περιπατῶν.

E fabulae initio ducta haec videntur, spectari autem ea quae Arrianus rettulit[c]): πρῶτον μὲν ἐξελήλυθε (Thrasonides) τῆσ νυκτόσ, ὅτε Γέτασ οὐ τολμᾶι ἐξελθεῖν . . . εἶτα ξίφοσ αἰτεῖ, καὶ πρὸσ τὸν ὑπ' εὐνοίασ μὴ διδόντα χαλεπαίνει. *Getae* igitur servi haec verba fuerint. An *patris* Thrasonidae?

Simile exordium habuit Nubium fabula Aristophanis. Verba ὦ δυστυχήσ, τί οὐ καθεύδεισ; etiam in Truculento legebantur[d]), vox ὦ δυστυχήσ praeterea ex Heroë affertur[e]). Verbo ἀποκναίειν sensum *taedio afficiendi* etiam Aristophanes aliique tribuerunt[f]). Conferri potest κατακόπτειν[g]).

---

57. **παρα[λόγου! νῦν φοβεῖ μ' ὁ παραφανεὶσ]*. || 58. *[τ]ὸν [μά]λ' ἄφ[οβον δηλαδή]. Cf. fr. 4. || 59. **τρισαθλι[ώτ]ατο[ν]*. Superlativus necessarius, quoniam versum 58 non in voces *μάλιστα δὲ* (*γὰρ, σύ*) desiisse patet. || 60. *ἁπάν[τω]ν γεν[όμενον]* Hunt. || 61. **κύρι[οσ]*. || 62. *Θρασωνίδ[ησ]* Hunt. || 63. *Patri dedi. — [*εἰ δο*]*κεῖ* Sudhaus. || *a*) Fragmentum O. || *b*) Fr. 341, e Bekk. Anecd. 428, 1190. || *c*) Arrian. Diss. Epict. IV, 1, 19. || *d*) Fr. 137. || *e*) Her. fr. 8. || *f*) Ar. Vesp. 681. || *g*) Sam. 68—70.

2 [a]).

εἴσελθε καὶ νῦν, ὦ μακάριε.

Ex eodem colloquio ductum atque fragmentum 1um.

3 [b]).

ἀφανεῖσ γεγόνασιν αἱ σπάθαι.

Hoc quoque ex illo colloquio videtur desumtum. *Sicarum* etiam supra vs. 11 facta est mentio.

4 [c]).

παιδισκάριόν με καταδεδούλωκ' εὐτελέσ,
τὸν ἄνδρ' ὃν οὐδεὶσ τῶν πολεμίων πώποτε.

Thrasonidae sunt verba e priore fabulae parte; nam postquam Cratea a patre suo est redemta, παιδισκάριον sive *servulam* [d]) eam vocare non potuit.

5 [e]).

παρ' ἐμοὶ γάρ ἐστιν ἔνδον, ἔξεστιν δέ μοι,
καὶ βούλομαι τοῦθ' ὡσ ἂν ἐμμανέστατα
ἐρῶν τισ, οὐ ποῶ δέ.

Thrasonidae verba in fabulae parte priore querentis a puella captiva et dilectissima sibi esse abstinendum. Quibus verbis similis et hinc fortasse desumtus est auctoris ignoti versus qui sequitur:

ἐξὸν καθεύδειν τήν τ' ἐρωμένην ἔχειν [f]).

Getae aptissima certe haec sunt.

6 [g]).

Ἄπολλον, ἄνθρωπόν τιν' ἀθλιώτερον
ἑόρακασ; ἆρ' ἐρῶντα δυσποτμώτερον;

Dixit Thrasonides aut de eo Geta.

7 [h]).

εἰ γὰρ ἐπίδοιμι τοῦτο καὶ ψυχὴν πάλιν
λάβοιμ' ἐγώ! νυνὶ γὰρ ... ἀλλὰ ποῦ θεοὺσ
οὕτω δικαίουσ ἔστιν εὑρεῖν, ὦ Γέτα;

---

a) Fr. 342, e schol. Isocr. III § 34 et schol. Patm. Dem. Bull. de Corr. H. I 10. — **καὶ νῦν*] *tandem aliquando*, ut Ar. Ran. 734, 1235 Thuc. III 39 § 6 VI 40 § 1 al.; pro *καὶ* traditum est *κἂν*, quae particularum iunctura quomodo fuerit usurpata apparet Ar. Ach. 1021 al. || *b*) Fr. 346, e Poll. X 145. — *σπάθαι*] Circ. 165. || *c*) Fr. 338, ex Arrian. Diss. Epict. 4, 1, 20 et Clem. Alex. Strom. II § 64. — *[*τὸν ἄνδρ'*]. || *d*) Ut fr. 402, 15. Cf. Her. 18. || *e*) Fr. 336, e Plut. Mor. 525*a*. — *ὡσ ἂν ἐμμ. ἐρῶν τισ*] recentioris dictionis sunt talia; imitatus est Luc. LII § 14. || *f*) Adesp. fr. 282. || *g*) Fr. 337, ex Plut. Mor. 525*a*. || *h*) Fr. 335, ex Iustin. de mon. 40*b*. — <*πάλιν*> Bentley.

Thrasonidae ad Getam ut bono sit animo se cohortantem sunt verba.

8 *a*).

ἀπαμφιεῖ γὰρ τὸ κατάπλαστον τοῦτό μου
καὶ λανθάνειν βουλόμενον ἡ μέθη ποτέ.

Artificia haec aliquando pellet vinum. Thrasonidae sunt verba, ne amori compescendo mox impar sit futurus verentis, si quidem sanum est μου. Sin minus, non ab eo sed de eo sunt dicta.

9 *b*).

ὡσ ἐν παραβάσει(?) ἐκ Κύπρου, λαμπρῶσ πάνυ
πράττων· ἐκεῖ γὰρ ὑπό τιν' ἦν τῶν βασιλέων.

Ex expositione desumtum videtur, ἦν autem *erat* interpretandum, non *eram*. Utrum ad Thrasonidam an ad huius patrem an ad Demeam haec spectent non liquet.

10 *c*).

Λακωνικὴ
κλεῖσ ἐστιν ὡσ ἔοικέ μοι περιοιστέα.

Clavium Laconicarum sive portabilium etiam Aristophanes mentionem fecit, et in Plauti Mostellaria Tranio eiusmodi clavem iubet afferri, qua heri aedes extrinsecus occludat.

Getae videntur esse verba, herum sibi in cubiculo noctu includendum fore perhibentis.

11 *d*).

σπαθᾶν verbum eo quo τὸ ἀλαζονεύεσθαι sensu Menander in hac fabula usurpavit.

12 *e*).

ἀπεκτόνασιν, οὐκ ἀπεκτάγκασι. Μισουμένωι· πάτερ μὲν Θρασωνι ἀπεκτάγκασι δ' οὔ. — ἀπεκτάγκασι καὶ ἀπεκτόνασι· μισοῦσι μέν, ὦ πάτερ, Θράσωνα, ἀπεκτάγκασι δ' οὔ. — ἀποκτιννύναι ... ἀπεκτόνασιν, οὐκ ἀπεκτάγκασι, μισοῦσι μέν, ὦ πάτερ, Θράσωνα, ἀπεκτάγκασι δ' οὔ.

In his grammaticorum notitiis incertum Menandrine afferantur verba a voce πάτερ incipientia, an ignotus quis μισοῦσι μὲν ὦ πάτερ κτέ. dixerit. Veri autem est dissimillimum afferri versum ἐν τῶι

---

a) Fr. 339, e Photio Reitz. s. v. *ἀπαμφιεῖ*, Bekk. Anecd. 415, Suid. s. v. *ἀπαμφιέσαντεσ*. — *μου* Phot.] *μὲν* Anecd. Bekk., *σου* Hemsterhuis. ‖ *b*) Fr. 340, e schol. Hom. *ρ* 442. — *ὡσ ἐν παραβάσει*] *ut in deverticulo.* Dein intercidit *δ'* aliave littera. ‖ *c*) Fr. 343, ex schol. Ar. Thesm. 423; cf. et Aristophont. fr. 7. ‖ *d*) Fr. 347, e Phot. s. v.; cf. Ar. Nub. 53—55 et com. anonymus pap. Berol. 941 vs. 25: *πρόσ με καὶ σπαθᾶισ*. ‖ *e*) Fr. 344, e Bekk. Anecd. 429 et Suida s. v. *ἀπεκτάγκασι* et *ἀποκτιννύναι*.

Μισουμένωι lectum et a verbis μισοῦσι μὲν ὦ incipientem. Et nomen Θρασωνι nonne θρασων[ι] sive Θρασωνίδην legendum? Denique ἀπεκτάγκασι Menandro tribuiturne an abiudicatur, et δ' οὔ poëtaene est an atticistae, perfecto soloeco uti vetantis? Menander quoniam διεφθαρκώσ dixisse fertur[a], fortasse credibile est eum et ἀπεκτάγκασι dixisse; sed metro neutrum perfectum est stabilitum, nam quominus διεφθορώσ et ἀπεκτόνασι dixisse censeatur numeri non obstant.

Quae cum ita sint, ipsa Menandri verba — si Menandri haec fuerunt — videntur latere, minime autem hinc efficitur Thrasonidam nostrum et Θράσωνα dictum esse. Dobraeus tentavit:

μισοῦσι μὲν
Θρασωνίδην, ὦ πάτερ, ἀπεκτάγκασι δ' οὔ,

quem secutus est Körte. Qui si verum viderint, neque poetae neque fabulae nomen certum esse dicendum est.

13[b].

ἀπὸ τύχησ ἦλθεν ὁ ξένοσ καὶ λυτρωσάμενοσ τὸν αἰχμάλωτον, ὡσ ὁ παρὰ Μενάνδρωι Δημέασ τὴν Κράτειαν, ἀπῆλθεν.

Hanc fabulam respici docent *Demeae* et *Crateae* nomina[c]. Sub finem demum fabulae puellam redemtam et in libertatem assertam esse consentaneum est.

14.

Quod Heroi fabulae supra tributum est fragmentum[d], id ex Inviso desumtum esse fuit qui arbitraretur, haud sane improbabiliter.

---

a) Circumt. 249. || *b*) Fr. 939, e Simplic. ad Aristot. 355, 35. || *c*) Vidit Hunt. || *d*) Her. fr. 1.

ΠΕΡΙΝΘΙΑ.

Perinthiae pagina una e fragmento papyraceo innotuit[a]). Fabulam Andriae similem fuisse ait Terentius[b]), qui *Davum* servum suum e Perinthia duxit totum aut potissimum. Unus hic Davus e fragmentis cognoscitur; cui mortem minatur Laches herus senex, ab eo deceptum se ratus, ut in Plauti Mostellaria Theuropides Tranioni. Quae sub fabulae finem accidisse, mox autem res in melius esse conversas, quivis sentit, neque mali quicquam Davum perpessum esse, sed laude potius dignum esse visum.

Prima Perinthiae scena iisdem fere verbis quibus Andriae erat scripta, teste Donato[c]), qui et annotavit Terentium primam suae Andriae scenam e Perinthia transtulisse, Simonem autem senem in ea cum Sosia liberto ita loquentem fecisse ut apud Menandrum senex (Laches) cum uxore locutus esset[d]).

Puellae Perinthiae, a Lachetis filio compressae, quam civem Atticam esse dein probavit hospes Perinthius, — nam sic rem se habuisse intellegitur perlecta Andria Terentii, — nullum superest vestigium.

Athenis res agi finguntur ante aedes Lachetis et eas in quibus habitabat puella a Lachetis filio amata.

Ex ultimo actu ductum est quod diximus fragmentum. Adsunt L a c h e s et servi D a v u s, Tibeũs, Pyrrhias, mox S o s i a s[e]). In aram Davus confugit, ut Euripidis affinis in Aristophanis Thesmophoriazusis, Thranio in Plauti Mostellaria, puellae in eiusdem Rudente, vel — ut etiam e tragoedia afferatur exemplum — Herculis pater, uxor, liberi in dramate Euripideo. Non dicitur hoc in versibus servatis, sed efficitur ex ipsis rebus; nam nisi sanctum locum obtineret mancipium, quidni in supplicium eum abduci herus iuberet potius quam tam operose perimere vel e loco tuto fugare conaretur, ὥσπερ σφηκιὰν ἐκθύψασ? — Sed fortasse non serio egit Laches, terrere tantum cupiens ministrum nimis vafrum et dolosum.

---

a) Fragm. P. Menandri esse suspicati sunt editores Gr.-H. collato Perinthiae fr. 393 (infra fr. 1), et ex ipsa Perinthia desumtum esse optimo iure statuit Körte collato illo fragmento cum vs. 13-15. — *b*) Ter. Andr. 9-14. — *c*) Donat. ad Andr. 10. — *d*) Id. ad vs. 13. — *e*) Σω(*σίασ*) commemoratur in margine dextro paginae prioris, maximam partem abscisso.

PERINTHIA

Laches, Davus.

ΛΑΧΗΣ.

— — — σὺ δ' ἀκολούθει, Πυρρία.

(Cum Pyrrhia aedes intrat.)

ΔΑΟΣ.

(a Tibeo et Geta conservis custoditus:)

κληματίδασ ἔξεισιν φέρων —

ΛΑΧΗΣ.

(intus clamans:)

τὸ πῦρ ἔχεισ;

ΔΑΟΣ.

— καὶ πῦρ, πρόδηλον! — ὦ Τίβειε καὶ Γέτα,
ἔπειτα κατακαύσει μ'! — ἀφείητ' ἄν, Γέτα,
σύνδουλον ὄντα καὶ διασώσαιτ' εὖ πάνυ; —
οὐκ ἄν μ' ἀφείητ', ἀλλὰ περιόψεσθέ με;
οὕτω πρὸσ ἀλλήλουσ ἔχομεν;

(Redeunt Laches et Pyrrhias.)

προσέρχεται
ὁ Πυρρίασ, ὅσον γε φορτίον φέρων!
ἀπόλωλα. καὶ δᾶιδ' αὐτὸσ ἡμμένην ἔχων
ὁ Λάχησ ἀκολουθεῖ.

ΛΑΧΗΣ.

περίθετ' ἐν κύκλωι ταχύ.
νυνί γ' ἐπίδειξαι, Δᾶε, τὴν πανουργίαν,
τέχνην τιν' εὑρὼν διαφυγών τ' ἐνθένδε με.

---

1. Antecedebant haec fere: *ὑμᾶσ κελεύω τουτονὶ | ἐνθάδε φυλάττειν.* — [*Πυρρία*] Leo. || 2. [*κληματίδ*]*ασ* Wil. — [*ἔχεισ;*] Sudhaus. || 5. [*σύν*]*δουλον* Gr.-H. — *διασώσα*[*ιτ'*] vHerwerden. — [*ε*]*ὖ* Leo. || 6. [*οὐκ*] Leo. || 7. [*οὕτω*] Leo. || 8. [*ὁ Πυρ*]*ρίασ* Wil. || 9 sq. [*ἀπό*]*λωλα* et [*ὁ Λάχησ ἀκ*]*ολουθεῖ* Gr.-H. || 10. Superscriptum est *λαχ*, item vs. 20. || 11. [*νυνί γ' ἐπ*]*ίδειξαι* Leo.

ΔΑΟΣ.

τέχνην, ἐγώ;

ΛΑΧΗΣ.

ναί, Δᾶε. τὸ μὲν „ἀπράγμονα
καὶ κοῦφον ἐξαπατᾶν“ γάρ ἐστι δεσπότην
φλύαροσ.

(Facem minitabundus in Davum intendit.)

ΔΑΟΣ.

(anxius:)

ἤην.

ΛΑΧΗΣ.

εἶδέ τισ τὴν τῶν φρενῶν
σταχτήν; — ἐκνίσθησ;

ΔΑΟΣ.

οὐχὶ πρὸσ σοῦ, δέσποτα!

ΛΑΧΗΣ.

ὁ μὲν πονηρόσ, ὁ θρασὺσ ἐνθάδ' ἀρτίωσ,
κατὰ τῶν σκελῶν ...! τὴν κληρονομίαν, φίλτατε,
οὔπω ἔχετ'· εἴμ' ἔτ' ἐμποδών.

ΔΑΟΣ.

ἕξειν χάριν
μέλλεισ διδαχθεὶσ πάνθ' ὑφ' ἡμῶν.

ΛΑΧΗΣ.

κάετε.

(Accurrit S o s i a s)

ΣΩΣΙΑΣ.

ἆ, παῦε, δέσποτ'! ἀρτίωσ ἀφίκετο
]φερόμενοσ γὰρ ἐν κύκλωι
]τωντ' ἐστὶ τὸ

— — —

Adesse hospitem illum, qui Davo salutem est allaturus quid sit rei demonstrando, videtur dixisse Sosias (vel quisquis fuit) in mutilorum horum versuum ultimis. Nam hospitis huius adventum diutius a poëta differri non sinebat rerum status.

---

15. *εἶδε] εἰ δέ Gr.-H. || 18. *φί[λ]τατ[ε]* Schmidt, *φι[λ]τάτ[ου]* Gr.-H. || 19. *[οὔπω ἔχετ'· εἴμ' ἔτ' ἐκπ]οδών.* || 20. *[μέλλεισ]* Sudhaus. — *[διδαχθεὶσ πάνθ']. || 21. *[σωσ]ιασ* (cf. pag. 167 *f*) an *[πυρρ]ιασ* superscriptum fuerit dubitatur, insolitum autem est nomen non decurtatum, nam *σωσ* vel *πυρρ* expectabatur. — *[ἆ π. δ. ἀρτί]ωσ* ex. gr. supplevi.,

Aliunde cognita sunt fragmenta sequentia:

1. *a*)

ὅστισ παραλαβὼν δεσπότην ἀπράγμονα
καὶ κοῦφον ἐξαπατᾶι θεράπων, οὐκ οἶδ' ὅ τι
οὗτοσ μεγαλεῖόν ἐστι διαπεπραγμένοσ,
ἐπαβελτερώσασ τὸν πάλαι γ' ἀβέλτερον.

Davi verba. Quae Lacheti fortasse audita bilem moverunt et effecerunt ut in servum immerentem saevire, certe terrorem ei incutere, secum decerneret *b*).

2. *c*)

οὐπώποτ' ἐζήλωσα πολυτελῆ νεκρόν·
εἰσ τὸν ἴσον ὄγκον τῶι σφόδρ' ἔρχετ' εὐτελεῖ.

3. *d*)

τὰ πρὸσ θεωρίαν ἢ θυσίαν σκεύη . . . ἐκαλεῖτο . . . ὑπὸ τῶν νεωτέρων καὶ μαλακά, οἷον εὐμεταχείριστα, ὡσ εἶπε Μένανδροσ ἐν τῆι Περινθίαι·

ὅσ' ἔστι μαλακὰ συλλαβὼν
ἐκ τῆσ πόλεωσ τὸ σύνολον ἐκπήδα, φίλοσ.

Cum omni tua supellectile ex urbe te proripe. Ad Davumne periclitantem conservi sunt verba?

4. *e*)

ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν εἰσι πομπεῖαί τινεσ
σφόδρα λοίδοροι.

5. *f*)

οὐδεμίαν ἡ γραῦσ ὅλωσ
κύλικα παρῆκεν, ἀλλὰ πίνει τὴν κύκλωι.

Spectant haec obstetricem, arcessitam ut opem ferat puellae parturienti, quam gravidam fecit Lachetis filius. Apud Terentium in Andria huic anui *Lesbia* est nomen, quae ibi dicitur *temulenta mulier et temeraria nec satis digna cui committas primo partu mulierem g*).

6. *h*)

τὸ παιδίον δ' εἰσῆλθεν ἐψητοὺσ φέρων.

---

a) Fr. 393, e Phot. Reitz. et Suida s. v. *ἀβέλτεροσ*. De qua voce cf. Ar. Nub. 1201 Ran. 989. — *πάλαι* Phot.] *ποτε* Suid. — <*γ'*> Reitzenstein. || *b*) Vs. 13-15. || *c*) Fr. 394, e Stob. Flor. 123, 2. — *τὸν ἴσον* Bentley] *ἴσον δ'*. — *ὄγκον*] ut Soph. (Ai. 649) El. 1142, Cobet V. L.[2] 195. || *d*) Fr. 395, e Poll. X 11 sq. — *ὅσ' . . . μαλακὰ* Bentley] *ὃ . . . μαλακόν*. Voce *μαλακά* Diphilus designat *σκευάριον, ἐκπωμάτιον, ἀργυρίδιον* fr. 19, quod Pollux affert ibidem. Menander hac voce etiam in Sicyonio fr. 440 est usus. || *e*) Fr. 396, ex Harpocr. Phot. Suid. s. v. *πομπείασ*. || *f*) Fr. 397, ex Athen. 504 *a*. || *g*) Ter. Andr. 229 sq. || *h*) Fr. 398, ex Athen. 301 *b*.

Verba Davi. Hic nuptias, quas in diem hodiernum filio suo de improviso indixit Laches, ratas non esse, inde effecit quod ante aedes patris puellae, quam iuvenis ducere iubebatur, nihil vidit insoliti; solitudo ibi erat ad ostium, nemo introibat, nemo exibat; nil ornati, nil tumulti, et *puerum convenit holera et pisciculos minutos* (ἑψητούσ) *ferentem in cenam a*).

7. *b*)

οὐδ' αὐτόσ εἰμι σὺν θεοῖσ ὑπόξυλοσ.

Haec quo spectent ignoratur, nisi verum viderit Nencini, qui ἀστόσ pro αὐτόσ scribi iussit, ut de iure civis Attici agatur. Speciosa profecto coniectura et ingeniosissima. Pater puellae recens enixae civis cum vivebat erat Atticus *c*).

8. *d*)

τὰ δ' ἄλλ' ἀνέπαφα σώματ' οὐδὲ ληπτέα.

Corpora ἀνέπαφα *e*) sunt ἀθιγῆ, corpora *manumissorum*, in quae animadvertere non iam licet ut olim, saepe et (ἐλεύθερα καὶ) ἀνέφαπτα dicta *f*).

9. *g*)

Locutione proverbiali Αἰάντειοσ γέλωσ, qua significabatur risus amarus verba aliena contemnentis, Menander in hac fabula usus est.

10.

Fragmentis addi potest prima scena Andriae Terentii, quae teste Donato e Perinthia est translata.

---

a) Ter. Andr. 360-369. || *b*) Fr. 399, ex Maximo Plan. Rhet. Gr. V 486. — *σὺν θεοῖσ*] *dis gratia*, *θεῶν χάριν* (Ar. Vesp. 62). — *ὑπόξυλοσ*] *spurius*, Ar. fr. 881 Alex. 192, ad Disc. 212 sq. || *c*) Ter. Andr. 923 sqq. || *d*) Fr. 400, e Suid. s. v. *ἀνέπαφον*. — *λη[πτέα]* Meineke. || *e*) Dem. XXXV § 11, 38 inscr. Delph. 2156[8], 2157[5], al. || *f*) Inscr. Delph. 1684[5] al. || *g*) Fr. 401, e Zenobio apud Millerum Mél. 355.

ΦΑΣΜΑ.

Phasma fabulam his verbis enarravit Donatus [a]):

„Phasma nomen fabulae Menandri est, in qua noverca superducta adulescenti virginem, quam ex vicino quo(n)dam conceperat, furtim eductam cum haberet in latebris apud vicinum proximum, hoc modo secum habebat assiduo, nullo conscio: parietem, qui medius inter domum matris ac vicini fuerat, ita perfodit, ut in ipso transitu sacrum locum esse simularet; cumque transitum intenderet sertis ac fronde felici, rem divinam saepe faciens evocabat ad se virginem. Quod cum animadvertisset adulescens [b]), primum adspectu pulchrae virginis veluti numinis visu perculsus exhorruit: unde Phasma est nomen fabulae. Deinde paullatim re cognita exarsit in amorem puellae, ita ut remedium tantae cupiditatis nisi ex nuptiis non reperiretur. Ita ex commodo matris et virginis et ex voto amatoris consensuque patris nuptiarum celebratione finem accipit fabula."

Duas domus vicinas in hac fabula, ut in aliis Menandri multis, adspectas esse e Donati verbis efficitur [c]). Artificium autem illud dissimulati per parietem commeatus etiam e Plauti Milite Glorioso est cognitum. Philemon quoque Phasma comoediam scripsit, quam Plautus in Mostellaria imitatus esse creditur.

Nihil fere e Menandri Phasmate aetatem tulerat, cum e prima schedarum Petropolitanarum innotuere fragmenta duo [d]), lacuna paucorum versuum diremta [e]). E fabulae exordio desumta esse patet, argumenti enim expositionem praebet alterum. Utrum autem sit prius haud constat [f]).

Eius qui rem exponit ignoratur nomen. Narrat se iussum esse mulieris nuptae causa reticere rem sibi compertam, ceteros autem latentem, ideoque palam iam profiteri φάσμα fuisse id quod iuvenis nuper viderit; puellae autem manus ei nomine matris – a nutrice fortasse – promissa esse videtur, silentii pretium.

---

a) Ad Ter. Eun. 9. — *b*) Phidias. — *c*) Vs. 13. — *d*) Fragm. C. Quae e Phasmate evulsa esse sensit Jernstedt Obs. ad fr. com. Att. 151 sqq.; hunc secutus est Körte Phil. Wochenschr. 1907, 650 et in Menandreis. — *e*) Decem fere versus intercidisse suspicatur Körte. — *f*) Iernstedtium secutus cum Körtio et Sudhausio praemitto id quod in verso est, propterea quod habet expositionem. Quamquam hanc dialogo alicui fuisse subiunctam, ut in Circumtonsa, veri est simillimum.

PHASMA.

— ? —

„ — — — τῶν Διο]νυσίων[
ἐὰν δὲ τοῦ ταῦτ᾽ ἐπιτελεῖν συλλαμβάνηισ,
ταύτησ νομίζων νυμφίον σαυτόν, φρονεῖν
δόξεισ τε καὶ τῆσ παρθένου τὴν μητέρα
σώσεισ. τὸ δ᾽ ἑτέρωι τοῦθ᾽ ὁμομητρίωι τινὶ
φράσαι κακόν ἐστι. μὴ παραδῶισ, πρὸσ τῶν θεῶν,
λαβὴν διὰ σαυτοῦ μηδεμίαν! οὕτω πόει.“ —
καὶ μὴν ποῶ ἐγὼ τοῦτο· τί γὰρ ἄν τισ πάθοι.
οὐ γάρ τι φάσμ᾽ ἐστ᾽, ἀλλὰ παῖσ ἀληθινὴ
ἐνταῦθα παιδευθεῖσα τῆσ γαμουμένησ.
τίκτει γὰρ ἡ μήτηρ πρὶν ἐλθεῖν ἐνθάδε
οὖσ᾽ ἔτ᾽ ἄγαμοσ ταύτην, δίδωσί τ᾽ ἐκτρέφειν
τίτθηι, μεθ᾽ ἧσ νῦν ἐστιν ἐν τῶν γειτόνων
ἡ διατρεφομένη καὶ φυλαττομένη κόρη,
ἀνὴρ ὅταν ἔλθηι δεῦρο. τὸν δ᾽ ἄλλον χρόνον,
ὅτ᾽ οἴχετ᾽ εἰσ ἀγρὸν φυλακῆσ τ᾽ ἐλάττονοσ
χρεία ἐστίν, ἣν εἴληχεν οἰκίαν τότε
εἴωθε καταλιπεῖν. — τίν᾽ οὖν φαντάζεται
ἐνθάδε τρόπον; τουτὶ γὰρ ἔτι ποθεῖτ᾽ ἴσωσ
ἐμοῦ πυθέσθ᾽. ἔνδον πεπόηκεν ἡ γυνὴ
διελοῦσα τὸν τοιχὸν διέξοδόν τινα,
ὅπωσ τὰ τῆσ κόρησ ἅπαντ᾽ ἐπισκοπεῖν

1-7. Eum qui loquitur verba ali na referre sensit Sudhaus. Supplementa incerta et exempli potissimum causa addita. || 2. *[ἐὰν δὲ τοῦ ταῦτ᾽]. || 3. *[ταύτησ]. — [νομίζω]ν Sudhaus. || 4. *[δόξεισ τε καὶ]. — [τῆ]σ Jernstedt. || 5. *[σώσεισ. τὸ δ᾽]. — [ἑτ]έρωι Körte. || 6. *[φράσαι κακόν ἐστι], similia Sudhaus. || 7. *[λαβὴν δι]ά. || 8. *[καὶ μὴν] et [ἐγώ], Sudhaus [ποῶ]. || 9. *[οὐ γάρ τι]. — [φάσμ᾽] Wil. || 10. *[ἐνταῦθα]. — [παιδευ]θεῖσα Kock. || 11. [τίκτει γὰρ ἡ] Körte. || 12. *[οὖσ᾽ ἔτ᾽ ἄγαμοσ]. || 13. [τίτθηι] Körte. — [μεθ᾽ ἧσ] Kock. — [νῦ]ν Jernstedt. || 14. *[ἡ δια-]. — [τρεφομ]ένη Wil. || 15. [ἀνὴρ ὅταν ἔλθηι] Kock. || 16. [ὅτ᾽ οἴχετ᾽] Sudhaus. — *[εἰσ ἀγρὸ]ν. || 17. [χρεία ἐστίν, ἣν εἴλη]χεν Sudhaus. || 18. [εἴωθε καταλιπεῖν] Sudhaus. || 19. [ἐνθάδε] Wil. — [τρόπον] Kock. || 20. [ἐμοῦ πυθέσθ᾽. ἔνδ]ον Sudhaus. || 21. [διελοῦσα] Wil. — [τὸν τοιχὸν] Körte. || 22. *[ὅπωσ τὰ τῆσ κόρησ]. — [ἅ]παντ᾽ Sudhaus.

δυνήσεϑ᾽. ἡ ϑύρα κεκάλυπται ταινίαισ,
ἵνα μὴ περίεργόσ τισ προσελϑὼν καταμάϑηι.
ἔστιν δὲ καὶ βωμόσ τισ ἔνδον τῆσ ϑεοῦ.

Post aliquot versuum lacunam sequuntur[a]) quae in schedae pagina altera supersunt. Phidias adulescens[b]) adspecta subito in aedibus paternis puella formosissima, divam hanc ratus et perterritus vitae suae metuit[c]), iamque aegrotare sibi videtur, dum in eius pectore certant metus et amor virginis plus quam humanae sibi visae. Quem cohortatur minister libertus[d]) ne amores caelestes appetat neve despondeat animi.

Ab hoc liberto ut detegeretur dein illud matronae artificium, videtur tulisse ratio.

Minister, Phidias.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

. . ατ[τήμερον]
πῶσ εἰσιν οἱ πυροὶ παρ᾽ ἡμῖν ὤνιοι;

ΦΕΙΔΙΑΣ.

τί δὲ σοὶ μέλει τοῦτ᾽;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

οὐϑέν, ἀλλὰ χρήσιμον
εἰσ τὴν ἀλήϑειαν.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

κατάχρησ᾽ οὖν· ἀγορὰ
ἦν τίμιοσ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

δακέτω σ᾽ ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦτο τοῦ
πένητοσ. αἰσϑοῦ σαυτὸν ὄντ᾽ εὐδαίμονα
ἄνϑρωπον, ἄνϑρωπον δὲ κοὐκ Ὀλύμπιον,
ἵνα μὴ ἐπιϑυμῆισ τῶν ὑπὲρ ἀνϑρώπου φύσιν.
ὅταν δ᾽ ἀγρυπνεῖν εἴπηισ, τί σοί ἐστι τοὐμποδών;

23. *[δυνήσεϑ᾽. ἡ ϑύρα]. — [κε]κάλυπται Jernstedt. || 24. [ἵνα μὴ περίεργόσ τισ] Körte. — [προ]σελϑὼν Jernstedt. || 25. [ἔστιν δὲ καὶ βωμόσ] Körte. || a) Nisi praecesserunt, quod fere suspicor. || b) Vs. 50. || c) „Perculsus exhorruit" Donatus. || d) Cf. Sam. 22 sq.; „si servus esset, annonam non curaret" Körte. || 27. [παρ᾽ ἡμῖν ὤνιοι] Cobet, [κατ᾽ ἀγορὰν ὦ.] mavult Gomperz. || 28. *[ἀλλὰ χρήσιμον]. || 29. *[οὖν· ἀγορὰ]. || 30. *ἦν] αν C (?). — ἐμ[οῦ] Cobet. — τοῦτο τοῦ] Wil. || 31. *[εὐδαίμονα]. || 32. *κ[οὐκ Ὀλύμπιον]. || 33. *[ἀνϑρώπου], [ϑνητοῦ] dederat Gomperz. — [φύσιν] Gomperz. || 34. *σο[ί ἐστι τοὐμποδών].

τὴν αἰτίαν γνώσει. περιπατεῖσ μετά τινων·
εἰσῆλθεσ εὐθύσ, ἂν κοπιάσηισ τὰ σκέλη.
μαλακῶσ ἐλούσω· πάλιν ἀναστὰσ ἐσθίεισ
πρὸσ ἡδονήν· ὕπνοσ αὐτὸσ ὁ βίοσ ἐστί σοι.
τὸ πέρασ, κακὸν ἔχεισ οὐδέν· ἡ νόσοσ τρυφή
ἐσθ' ἣν διῆλθεσ. φορτικώτερον δέ τι
ἐπέρχεταί μοι, τρόφιμε, συγγνωμὴν δ' ἔχε·
τὸ δὴ λεγόμενον, οὐκ ἔχεισ ὅποι χέσηισ
ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθι.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

μὴ εἰσ ὥρασ σύ γε
ἵκοιο!

ΘΕΡΑΠΩΝ.

τἀληθῆ λέγω, νὴ τοὺσ θεούσ.
τοῦτ' ἐστι τἀρρώστημα.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

καὶ μήν, ὦ μέλε,
ἀτόπωσ ἐμαυτοῦ καὶ βαρέωσ ἔχω πάνυ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

ἀσθενικόν ἐστι τἀνόητον τῆι φύσει.

ΦΕΙΔΙΑΣ.

εἶεν· πάνυ γὰρ ταυτὶ λελύπηκέν με. νῦν
τί μοι παραινεῖσ;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

ὅ τι παραινῶ;

ΦΕΙΔΙΑΣ.

ναί, λέγε.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

εἰ μέν τι κακὸν ἀληθὲσ εἶχεσ, Φειδία,

---

35. [μετά τινων] Sudhaus. || 36. τ[ὰ σκέλη] Cobet. || 37. ἀναστ[ὰσ] Wil. — *[ἐσθίεισ], [ἐνέφαγεσ] dederat Wil. || 38. β[ίοσ ἐστί σοι] Weil. || 39. ν[όσοσ] Wil. — [τρυφή] Kock. || 40. -ρό[ν δέ τι] Cobet. || 41. συγγνω[μὴν δ' ἔχε] Cobet. || 42. ὅπο[ι χέσηισ] Cobet e Marc. Ant. V 12 (fr. adesp. 491); ὅπο[υ] mavult Fritzsche, sed cf. comment. || 43. *<εἰσ>. — ὥ[ρασ σύ γε] Körte, ὥ[ρασι δὲ] dederat Fritzsche. Cf. Circ. 131. || 44. θε[ούσ] Cobet. || 45. μή[ν, ὦ] Cobet. — *[μέλε], [ἀγαθέ] Cobet. || 46. [ἔχω πάνυ] Cobet. || 47. [ἀσ]θ[ε]νικόν Jernstedt. — [τῆι φύσει] Jernstedt. || 48. [εἶ]εν Jernstedt. — ταυτὶ Jernstedt] ταυτει. — *λελ[ύπηκέν με. νῦν]. || 49. [τί (δέ)] Cobet. — παρ[αινῶ] Cobet. — *[ναὶ λέγε], Cobet [τοῦτ' ἐρῶ], ministro haec relinquens. || 50 sqq. E Clem Alex. Strom. 844 Cobet supplevit [εἰ], [εἶχεσ, Φειδία], [ζητε]ῖν, φάρμα[κον τούτου σ' ἔδει] et vs. 52-56. || 50 sq. Φειδία | ζητεῖν Grotius] φιλιάζειν.

ζητεῖν ἀληθὲσ φάρμακον τούτου σ᾽ ἔδει.
νῦν δ᾽ οὐκ ἔχεισ· κενὸν εὑρὲ καὶ τὸ φάρμακον
πρὸσ τὸ κενόν, οἰήθητι δ᾽ ὠφελεῖν τί σε.
περιμαξάτωσάν σ᾽ αἱ γυναῖκεσ ἐν κύκλωι
καὶ περιθεωσάτωσαν· ἀπὸ κρουνῶν τριῶν
ὕδατι περίρραν᾽ ἐμβαλὼν ἅλασ, φακούσ.

Aliunde e Phasmate fabula haec sola innotuerunt:

1. *a*)

ἐπισημαίνεσθ᾽, ἐὰν
ἡ σκευασία καθάρειοσ ἦι καὶ ποικίλη.

2. *b*)

ἔμβαροσ adiectivum in hac fabula usurpatum esse traditur, id quod *bardus* (an *prudens*?) significans. Vox barbara videtur.

3. *c*)

„Ithyphallicum metrum saepe recipit hunc tribrachum, ut etiam apud Menandrum in Phasmate ostendi potest."

Trochaeis igitur in hac fabula, ut in aliis *d*), poëta est usus; sed ithyphallici versus (⏖ ⏑ ⏖ ⏓ ⏒ ⏑) *e*) apud eum inveniri qui potuerint parum liquet. Ecquid post pedem tertium Menander tetrametrum trochaicum aliquem diremit — aut diremisse ferebatur *f*), — simul tribrevem pro trochaeo admittens?

52. *εὑρὲ καὶ* Weil] *εὕρηκα.* || 55. *περιθε(ι)ωσάτωσαν* Bentley] *περιθέτωσαν.* || *a*) Fr. 501, ex Athen. 661 *f.* || *b*) Fr. 502, e Zenob. in Milleri Mél. 350, Hesych., Suid. || *c*) Caesius Bassus Gr. Lat. VI 255. || *d*) Circ. 77 sqq. — *e*) Hephaest. Metr. 6. || *f*) Ut Soph. Phil. 1402.

ΕΠΙΚΛΗΡΟΣ (?).

Fabulae, cuius nomen non constat, sed quin sit Menandri dubium esse vix cuiquam potest, supersunt fragmenta quatuor [a]. Smicrinem, senem avarum, audacter et impudenter fallens Davus, servus versutus, fingit Smicrinis fratrem Chaeream subita morte esse abreptum. Chaereae igitur filiam unicam ἐπίκληρον esse factam; quam agnato nubere iubebat lex. Hinc Herzog coniectura ut incerta sic vero simili effecit ex *Epiclero*, Menandri fabula olim clarissima, haec fragmenta superesse; Smicrinem filii sui cum Chaereae filia nuptias pridem constitutas prohibere voluisse ab itinere reversum, sed Davi dolo circumventum a proposito destitisse. Cui coniecturae hoc potissimum est molestum, quod in versibus traditis non de nuptiis filii Smicrinis cum filia Chaereae sed de nuptiis privigni Chaereae cum alia puella fit sermo [b]. Binas igitur nuptias haec Menandri fabula, ut aliae multae, habuerit.

Ante Smicrinis et Chaereae domus res aguntur.

Prologum habet Fortuna [c]. Cuius ad spectatores allocutioni poëta colloquium Smicrinis cum servo more suo praemisisse videtur [d]. Etiam filius Smicrinis prodiit [e].

Neque cum Dyscolo neque cum Cicutam bibentibus haec fragmenta varias ob causas conciliare conato mihi cessit res. Quapropter Epicleri nomen recepi, dubitanter sane, et eam potissimum ob causam ut fabulae versus apte possent citari. Quae autem aliunde innotuerunt Epicleri fragmenta addidi.

---

a) Fragm. Q. || *b*) Neque favent grammatici anonymi haec verba: *ἐν τῆι Ἐπικλήρωι δικαζομένων τοῦ τε ἀνδρὸσ καὶ τῆσ γυναικόσ, καὶ τοῦ παιδίου δικάζοντοσ, οὐκ ἔθηκεν (Μένανδροσ) οὐδετέρωι προοίμιον κτέ.* Rhet. Speng. I 432. || *c*) Cf. pag. 1 sq. || *d*) Sic Vitelli propter vs. 3 et 4. || *e*) Sic Herzog.

EPICLERUS (?).

Fortuna sola.

ΤΥΧΗ.

— — —

ἔχειν ἅπαντα· τοῦτο γιγνώισκειν δὲ χρή,
ὡσ ζῆι μονότροποσ, γραῦν ἔχων δούλην μίαν.
οὗ δ' εἰσελήλυθ' ὁ θεράπων ἐντευθενί,
ἀδελφὸσ οἰκεῖ τοῦδε τοῦ φιλαργύρου,
νεώτεροσ μὲν ὤν, προσήκων κατὰ γένοσ
τῶι μειρακίωι, χρηστόσ τε τῶι τρόπωι πάνυ,
καὶ πλούσιοσ, γυναῖκ' ἔχων καὶ παρθένου
μιᾶσ πατὴρ ὤν. ὃ δὲ κατέλιπεν ἔτι νέαν
ὁ μειρακίσκοσ τὴν ἀδελφήν· αἱ κόραι
αυται . . . . ταισ εἰσιν ἐκτεθραμμέναι.
ὢν δ', ὡσ προεῖπα, χρηστὸσ [
. ω . . . . . τὴν ἀποδημίαν [
οἰκ . . . . α παντελῶσ τὴν παρθένον
οὗτοσ συνοικίζειν νέαν . . . .
ἔμελλεν υἱῶι τῆσ γυναικὸσ γενομένωι
ἐξ ἀνδρὸσ ἑτέρου· . . . . δηλαδή

Desunt 10 fere versus.

νῦν ἴστε πάντεσ αὐτὸν οἷόσ ἐστ' ἀνήρ·
νένευκεν ἐπὶ τἀρχαῖα. — λοιπὸν τοὔνομα
τοὐμὸν φράσαι, τίσ εἰμι· πάντων κυρία
τούτων βραβεῦσαι καὶ διοικῆσαι, Τύχη.

(Abit. — Prodit Smicrines.)

---

1. Wil. praemisit: [*τἄλλα νῦν ὑμᾶσ δοκῶ*] — -*σκ*[*ειν δὲ χρή*] Wil. || 2. *[*ὡσ*]. — [*ζ*]*ῆι* Vitelli. — [*δούλην*] Vitelli. — [*μίαν*] de Stephani, [*τινά*] Vitelli. || 3. [*οὗ*] de Stephani et Wil. — ʽ[*ο θερ*]*άπων* Vitelli. — *ἐντ*[*ευθενί*] Wil. || 5. *[*μὲν ὤ*]*ν*. || 8. *[*ὤν*]. — *ʽ[*ὁ δὲ*]. — *κατέ*[*λιπ*]*εν* Körte. || 9. *[*αἱ κόραι*]. || 10. *ἐκτεθραμμέ*-*ν*[*αι*] Körte. || 11. [*ὡσ*] de Stephani coll. Circ. 32. || 15. [*γενομένωι*] Körte. || 17. *[*νῦν ἴστε πάντεσ*], Vitelli [*δείξω γὰρ οὕτωσ*]. || 18. [*νένευκε*]*ν* Wil. || 20. *Τύχη* Vitelli] *τυχηι* Q.

Smicrines solus.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἵνα μή τισ εἴπηι μ' ὅτι φιλάργυροσ σφόδρα,
οὐχ ὁπόσον ἐστὶν ἐξετάσασ τὸ χρυσίον,
οὐδ' ὁπόσα τἀργυρώματ', οὐδ' ἀριθμὸν λαβὼν
οὐδενόσ, ἑτοίμωσ εἰσενεγκεῖν ἐνθάδε
εἴασα· βασκαίνειν γὰρ εἰώθασί με
ἐπὶ παντί. τὸ γὰρ ἀκριβὲσ εὑρεθήσεται,
ἕωσ ἂν οἱ φέροντεσ ὦσιν οἰκέται.
οἶμαι μὲν οὖν αὐτοὺσ ἑκόντασ τοῖσ νόμοισ
καὶ τοῖσ δικαίοισ ἐμμενεῖν· ἐὰν δὲ μή,
οὐδεὶσ ἐπιτρέψει. τοὺσ δὲ γιγνομένουσ γάμουσ
τούτουσ προειπεῖν βούλομ' αὐτοῖσ μὴ ποεῖν.
ἴσωσ μὲν ἄτοπον καὶ λέγειν· οὐκ ἐν γάμοισ
— — —

Desunt folia tria vel duo vel unum, versus fere 300 vel 200 vel 100 a).

Nunc colloquuntur Davus, Chaereas, filius Smicrinis.

αιτ[

FILIUS SMICRINIS.

αὐτῶι ξ[

ΔΑΟΣ.

ἐγὼ δὲ τοῦτον τάδε βεβούλευμαι παθεῖν.
ἀπόθνηισκ'.

ΧΑΙΡΕΑΣ.

ἀγαθῆι τύχηι· ποήσω· μὴ λάλει.

ΔΑΟΣ.

ἔγωγ' ἀφίεμ'· ἀλλὰ τηρεῖτ' ἀνδρικῶσ
τὸ πρᾶγμα.

(Abit.)

---

21. *σμικρ/* versui praemissum habet Q. || 22. **οὐχ ὁπόσον ἐστὶν ἐξετάσασ τὸ χρυσίον*] *ουκεξετασασοπόσονεσθ' ὁφέρειχρυσίον* Q cum vitio metrico, Vitelli *οὐκ ἐξ. ὁπόσ' ἐστὶν ἃ φέρει χρυσία.* || 26. *εὑρεθ[ήσετ]αι* Vitelli. || a) Quod superest folium extremum quaternionis fuisse suspicatur Vitelli, secundum Körte; non fuisse intimum docet contextus. || 33 sqq. Loquentium nomina non habet Q, sola signa: et —, nisi quod littera *χ*, quae in vs. 42 verbo *ἀγέτω* est superscripta, videtur nominis *χαιρ/* fuisse initialis. Sed Davi nomen efficitur e vs. 35, Chaereae e 36 et 39, tertius quis nisi Smicrinis filius esse potuit? || 35. *το[ῦτον]* Vitelli. — [*παθεῖν*] Diels. || 36. **ἀπόθνηισκ*[' :]. — [*ἀγαθῆι*] *τύχη(ι)* Wil. — *λά[λει]* Wil.

FILIUS SMICRINIS.

τίσ δ' ἡμῖν συνείσεται;

ΧΑΙΡΕΑΣ.

μόνηι
δεῖ τῆι γυναικὶ ταῖσ τε παιδίσκαισ φράσαι
αὐταῖσ, ἵνα μὴ κλάωσι, τοὺσ δ' ἄλλουσ ἐᾶν
ἔνδον παροινεῖν εἴσ με, νομίσαντασ νεκρόν.

FILIUS SMICRINIS.

ὀρθῶσ λέγεισ. — εἴσω τισ ἀγέτω τουτονί. —
ἔξεστιν· ἀμέλει διατριβὴν οὐ δέξεται
ἀγωνίαν τε τὸ πάθοσ, α . . ενστ . . . . ν . ν
ὅ τ' ἰατρὸσ ἡμῖν πιθανο . . . . . . χῆ τινα.

(In Chaereae aedes abeunt.)

Chorus ludit.

ACTUS TERTIUS (?).

Smicrines, dein Davus.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ταχύ γ' ἦλθ' ὁ Δᾶοσ πρόσ με τὴν τῶν χρημάτων
φέρων ἀπογραφήν, πολύ τ' ἐμοῦ πεφρόντικε!
Δᾶοσ μετὰ τούτων ἐστίν. — ἀλλά, νὴ Δία,
καλῶσ ἐπόησεν· πρόφασιν εἴληφ' ἀσμένωσ
πρὸσ αὐτόν, ὥστε μὴ φιλανθρώπωσ ἔτι
ταῦτ' ἐξετάζειν, ἀλλ' ἐμαυτῶι συμφόρωσ.
τὰ γὰρ οὐ φανερὰ δήπουθέν ἐστι διπλάσια.
ἐγὼ οἶδα τούτου τὰσ τέχνασ τοῦ δραπέτου.

ΔΑΟΣ.

ὦ δαίμονεσ, φοβερόν γε, νὴ τον Ἥλιον,
τὸ συμβεβηκόσ. οὐκ ἂν ᾠιήθην ποτὲ

38. [συνείσε]ται Diels. || 40. ἐᾶ[ν] Diels. || 41. [νε]κ[ρόν] Körte. || 42. τουτονί] dubium est ι: *εἰ? || 43. [δέξεται] Wil. || 45. Subscriptum est $\overline{\chi}$ $\overline{\rho}$ $\overline{ου}$. || 46 sqq. Nomina non sunt adscripta, sed e contextu efficiuntur. || 46. χρη[μά]των Vitelli. || 47. [τ' ἐμοῦ] Vitelli. || 48. ἐστί[ν. ἀλλά] Vitelli. || 53. τ[έ]χνασ Vitelli. || 54. φοβ[ερ]όν Vitelli. || 55. συμβεβ[ηκόσ] Vitelli.

ἄνθρωπον εἰσ τοσοῦτον οὑτωσὶ ταχὺ
πάθοσ ἐμπεσεῖν. σκηπτόσ τισ εἰσ τὴν οἰκίαν
ῥαγδαῖοσ ἐμπέπτωκε.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τί ποτε βούλεται;

ΔΑΟΣ.

De versibus 59—66 haec sola supersunt: 61]μονονβα[, 62]αρα[, 63 ἄνθρωπον[, 64 οὐκ ἔστιν οὐδ[, 65 πα . . νευ[.

ἀ]βλαβὴσ πόνου
]δ' οὐκ ἔστιν, οὐκ εὐβουλία.
καὶ δὴ θεὸσ μὲν αἰτίαν φύει βροτοῖσ,
ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλῃ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τί ἄλογα ταῦτα γνωμολογεῖσ, τρισάθλιε;

ΔΑΟΣ.

οὐδὲν γὰρ ἄλογον δεινόν.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

οὐδὲ παύσεται;

ΔΑΟΣ.

τί δ' ἔστ' ἄπιστον τῶν ἐν ἀνθρώποισ κακῶν!
ὡσ Καρκίνοσ πού φησιν· ἐν γὰρ ἡμέρᾳ
τὸν εὐτυχῆ τίθησι δυστυχῆ θεόσ.
σὺ πάντα δ' εἴσει, Σμικρίνη.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

λέγεισ δὲ τί;

ΔΑΟΣ.

ἀδελφὸσ . . . ὦ Ζεῦ, πῶσ φράσω! . . . σχεδόν τί σου
τέθνηκεν, — ὁ λαλῶν ἀρτίωσ ἐνταῦθ' ἐμοί!

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

τί παθών;

---

56. *ἄνθρωπο[ν εἰσ]* Vitelli. || 65. *παραιευ* an *πάλιν εὐ* sit in Q dubitatur. || 67. *[ἀ]βλαβὴσ* Vitelli, initium versus sic supplens ex. gr.: *βροτῶν ἁπάντων οὔτισ.* || 68. *δ' οὐ[κ] ἔστιν* paene evanida. || 69 sq. = Aesch. fr. 160, unde *δ[ὴ θε]ὸσ* supplevit Vitelli. || 71. *[τί ἄλογα ταῦτ]α* Wil., sed in Q esse *]οσα* arbitratur Vitelli (in imagine nihil apparet): *[τί παθὼν γὰρ ἄλ]ογα?* || 72. *οὐδεν γὰρ]* vix apparent. || 73. Novum fragmentum tragicum. — *[τί], [οὐ]δ'* Vitelli. || 74. *[ὡσ]* Vitelli. — Post *ἐν* in Q est *μια(ι)*; delevit Wil. Cf. comment. || 75. *εὐτυχ[ῆ τίθη]σι* Vitelli. || 76. *[εἴσει]* vel *[ὄψει]* Wil. || 78. * *[ὁ λα]λῶν.*

ΔΑΟΣ.

χολή· λύπη τισ· ἔκστασισ φρενῶν·
πνιγμόσ.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

Πόσειδον καὶ θεοί, δεινοῦ πάθουσ!

ΔΑΟΣ.

οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔποσ
οὐδὲ πάθοσ —

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

ἀποκναίεισ σύ.

ΔΑΟΣ.

τὰσ γὰρ συμφορὰσ
ἀπροσδοκήτουσ δαίμονεσ διώρισαν.
Εὐριπίδου τοῦτ' ἐστι· τοὐξευρημένον
οὐ τῶν τυχόντων.

ΣΜΙΚΡΙΝΗΣ.

εἰσελήλυθεν δέ τισ
ἰατρόσ;

ΔΑΟΣ.

οἴχεται μὲν οὖν ὁ Χαιρέασ
— — — —

Aliunde cognita sunt Epicleri, cuius nominis *duas* fabulas Menandreas grammatici commemorant [a]), fragmenta quae sequuntur:

1.[b])

ἆρ' ἐστὶ πάντων ἀγρυπνία λαλίστατον;
ἐμὲ γοῦν ἀναστήσασα δευρὶ προάγεται
λαλεῖν ἀπ' ἀρχῆσ πάντα τὸν ἐμαυτοῦ βίον.

E fabulae exordio desumta verba. Smicrinis?

2.[c])

ὥσπερ τῶν χορῶν
οὐ πάντεσ ᾄδουσ', ἀλλ' ἄφωνοι δύο τινὲσ
ἢ τρεῖσ παρεστήκασι πάντων ἔσχατοι

---

81 sq.[a] = Eur. Or. 1 sq., unde *δειν[ὸν ὧ]δ'* Vitelli. || 83. *δαίμον[εσ δι]ώρισαν* Vitelli. || 84. *το[ὐξευ]ρημ[ένον]* Vitelli. || 85. *εἰσελήλ[υθεν]* Vitelli. || 86. Ante *οἴχεται* in Q est *ουδεισ*. Quod nisi recte delevit Vitelli, gravius subest vitium. Körte *οὐδείσ. οἴχετ' οὖν ὁ X.* An delendum vel in versum sequentem reiciendum est *ὁ X.* || *a*) Harpocr. Athen. || *b*) Theo Progymn. 92 Speng. || *c*) Stob. Flor. 121, 11. — *βίοσ* id q. *βίοτοσ*, Circ. 376.

εἰσ τὸν ἀριθμόν, καὶ τοῦθ' ὁμοίωσ πωσ ἔχει·
χώραν κατέχουσι, ζῶσι δ' οἷσ ἐστιν βίοσ.

Smicrinis verba?

3.[a])

ἢ δεῖ μόνον
ζῆν ἢ γενόμενον πατέρα παίδων ἀποθανεῖν·
οὕτω τὸ μετὰ ταῦτ' ἐστὶ τοῦ βίου πικρόν.

Smicrinis verba?

4.[b])

ἀλεκτρυών τισ ἐκεκράγει μέγα.
οὐ σοβήσετ' ἔξω, φησί, τὰσ
ὄρνισ ἀφ' ἡμῶν;
αὕτη ποτ' ἐξεσόβησε τὰσ ὄρνισ μόλισ.

5.[c])

τί δ' ἂν ἔχοι νεκρὸσ
ἀγαθόν, ὅπου γ' οἱ ζῶντεσ ἔχομεν οὐδὲ ἕν;

6.[d])

ὅρα σὺ καὶ φρόντιζε καὶ ἀπόστα βραχύ.

7.[e])

<ἐγὼ γὰρ> οὔπω σοι πεπίστευμαι.

8.[f])

Vox ὄρον Menandro in altera Epiclero ξύλον τι, ᾧι τὴν πεπατημένην σταφυλὴν πιέζουσιν, significasse fertur.

---

a) Stob. Flor. 76, 4. — *ἢ κτέ. ἀποθανεῖν* Dobree] *ἢ μόνον δεῖ ζῆν ἢ παίδων γενομένων πατέρα ἀποθανεῖν.* || *b*) Athen. 373*c*, *d*. — *c*) Stob. Flor. 121, 19. || *d*) Bekk. Anecd. 81. || *e*) Priscian. 18, 266. || *f*) Harpocr. Phot.

COMMENTARII EXEGETICI

AD HEROËM.

2. παμμέγεθεσ] recentior adiectivi forma pro παμμέγασ [a]), ut ὑπερμεγέθησ [b]) pro ὑπερμέγασ [c]).

— ἀγωνιᾶν] *trepidare* [d]). Saepius apud Platonem [e]), sed *angoris* notio apud hunc nondum accessit. Sic Homericum τρέσαι apud tragicos abiit in notionem *metuendi*.

3. Compeditum εἰσ μυλῶνα ἐμπεσεῖν [f]) sive *in pistrinum dari* nota erat mancipiorum poena, quam et Silenus Euripideus commemoravit, cum Cyclope confabulatus [g]).

4. Item in Disceptantibus de hero Onesimus: τὴν κεφαλήν θ' ἅμ' ἐπάταξεν σφόδρα [h]).

6. πονηρὲ] *miser*.

12. συμπέπλεγμαι] sic alibi: μετρίωι δὲ συμπέπλεγμαι ῥήτορι [i]). Vox palaestrica proprie significat *manus conserere* [j]).

15. *Iam servi hic amant!* clamat mancipium Plautinum [k]). Alibi apud Plautum: *amo. — Tun capite cano amas, senex nequissime* [l]), apud Terentium: *quandam fidicinam amat hinc Chaerea. — Hem, quid? amat?* [m]).

16. Quotkalendis servi petebant cibum demensum [n]), et si quid de iusta mensura deerat, expostulabant [o]). Una autem choenix ad victum quotidianum satis erat [p]), duo ubertatis, plus heluantis. Iocus redit in his, qui ex hoc colloquio desumti videntur, versibus: ΔΑ. οὐπώποτ' ἠράσθησ, Γέτα; ΓΕ. οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην [q]). Nempe Geta, ut Gelasimus parasitus in Plauti sive Menandri fabula, *postquam natus est satur nunquam fuit* [r]), et recte dictum est: ἐν πλησμονῆι τοι Κύπρισ, ἐν πεινῶντι δ' οὔ [s]) sive: πλήρει γὰρ ὄγκωι γαστρὸσ αὔξεται Κύπρισ [t]). Cognato autem ioco quidam: ἔρωτα λύει λιμόσ, ἂν δὲ μή, βρόχοσ [u]).

17. πονηρόν] *mala res, nocet*. Item alibi: πονηρόν, ἄθλιε [v]).

— ὑπερδειπνεῖσ] id q. ὑπερτρυφᾶισ [w]).

18. πέπονθά ... τι] *perculsus sum* [x]). Cf. notae locutiones: τί πάσχεισ, πέπονθασ, πείσομαι, παθὼν ...; [y]).

---

a) Item Sam. 149 Timocl. fr. 8[14] Xen. Plat. al. — *b*) Nicostr. fr. 5. — *c*) Ar. Eq. 158. — *d*) Item Apollodor. Gel. fr. 1; subst. ἀγωνία Epicl. 44 fr. 534[12]. — *e*) Plat. Charm. 162*c* al. — *f*) Lys. I § 18. — *g*) Eur. Cycl. 239. — *h*) Disc. 503. — *i*) Disc. 61. — *j*) Ar. Ach. 704 al. — *k*) Plaut. Pers. 25. — *l*) Plaut. Merc. 304. — *m*) Ter. Eun. 986, ubi cf. Donatus. — *n*) Plaut. Stich. 60. — *o*) Herod. Mim. VI 5 sq.; cf. etiam Ar. Pac. 1249. — *p*) Ar. Vesp. 440. — *q*) Infra fr. 1. — *r*) Plaut. Stich. 156. — *s*) Eur. fr. 887 (Antiphan. 242). — *t*) Trag. adesp. fr. 150. — *u*) Com. adesp. fr. 238 (= Cratetis eleg. fr. 17 in brevius contract.). — *v*) Circ. 200. — *w*) Hesych.; nos: *zich overeten*. — *x*) Circ. 335 Agric. 71, nos: *ik ben getroffen*, gall.: *j'en suis frappé*. — *y*) Ar. Nub. 340.

— παιδίσκην] *liberae puellae* sic vocabantur [a]), παιδισκάρια vero servae [b]).

19. κατ' ἐμαυτόν] opp. ὑπὲρ ἐμαυτόν [c]).

20. οὕτωσ ἡσυχῆι] id q. μὴ οὕτω σφόδρα καὶ ταχέωσ, *sed pedetentim* [d]). Est sane quodammodo [e]) serva, non enim prorsus libera dici potest quae ad patris debitum solvendum mercenariam operam praestat aliis, sed libera est nata. Libertus enim fuit qui gemellorum pater habebatur Tibeüs pastor.

21. Τίβειοσ] nomen servile, ut Φρύξ, Phrygiae enim pars audiebat Τιβ(ε)ία [f]). Syllaba initialis brevis erat [g]).

22. Πτελέασι] Oeneidis tribus hic erat demus.

— γεγονὼσ οἰκέτησ νέοσ ὢν ποτε] manifestum est poetam certam ob causam dixisse Tibeüm olim servum fuisse, ut nutricem Moschionis in Samia [h]). Cum *Thressa* quadam serva contubernio tunc videtur fuisse iunctus [i]), libertate autem a Myrrhinae patre donatus esse gemellorum adoptatorum praemio.

24. Πλαγγών] puellarum ingenuarum nomen redit in Samia et apud Anaxilam [j]).

25. νῦν μανθάνω] probe novit Geta puellam formosam in aedibus vicinis habitantem, nihil igitur miratur Davi amorem.

26 sq. *Qui hic apud nos* sive Pteleae *gregum curam habet?* — Est nunc Gorgias quod Tibeus fuit ante, pastor pecudum vicanorum.

30. ἀπέσκλη] *contabuit*, fame nimirum peremtus. Verbum olim poeticum et rarum [k]) aetate Menandri in usum communem receptum esse apparet [l]).

31. τυχὸν] participium absolutum, quocum cf. παρόν, συμβάν, similia, adverbii loco hac aetate et postea usurpatum [m]), id valet quod τάχα in dictione prisca. Viam pararunt locutiones ἐὰν τύχω (-ησ, cet.) [n]), ὁ τυχών, ὡσ ἔτυχε *sic temere* [o]). Etiam τυχὸν ἴσωσ est dictum [p]), ut olim τάχα ἴσωσ [q]).

32 sq. Constr.: τελευτήσαντα δὲ αὐτὸν ὁ Γοργίασ ἔθαψε προσλαβὼν κερμάτιόν τι (πρὸσ τὰσ δύο μνᾶσ).

34. πρὸσ ἡμᾶσ ἐνθάδε] *in nostras* (heri Lachetis) *aedes* [r]).

36. ἀπεργαζόμενοσ] id q. ἀποδιδοὺσ ἐξ ὧν εἰργάσατο [s]). Solvebat Gorgias Lacheti nummos a ceteris vicanis acceptos et ipsius oves gratis pascebat.

37. τῆσ ἐμῆσ κεκτημένησ] structura docet in substantivi notionem abiisse hoc participium, quo Aristophanes sub vitae finem uti coe-

---

a) Fr. 102 et Invis. fr. 4. — *b*) Cf. vs. 38 Epicl. 39. — *c*) Disc. 146. Item Circ. 96, 303 Sam. 177 Ar. Vesp. 531 Ran. 500 al. — *d*) Ter. Phorm. 552. — *e*) Circ. 63 fr. 539, nos: *in zekeren zin.* — *f*) Steph. Byz. et Suid. s. v., Leucon. fr. 3 Lucian. XLV § 29, Men. fr. 231 (corr. Bentley), 330. Fr. 1075 ad nostram fabulam spectare patet. — *g*) Vs. 28 Perinth. 3. — *h*) Sam. 21-23. — *i*) Infra vs. 74. — *j*) Anaxil. fr. 22[8], ubi meretricis est nomen. — *k*) Ar. Vesp. 160. — *l*) Dein apud Atticistas, ex. gr. Lucian. X 27 § 7. — *m*) Item Disc. 310, 517 Circ. 184 Agric. fr. 2, fr. 128[7]. Plato eo non est usus, sed in dialogis spuriis legitur Alcib. II 140*a*, 150*c* Eryx. 399*b*. — *n*) Ar. Ran. 915. — *o*) Sam. 79. — *p*) Disc. 329 Circ. 147, 241 Adul. 7 Timocl. fr. 14[2]. — *q*) Ad Ar. Thesm. 830 sq. — *r*) Item Circ. 130 sq. al. — *s*) Suid. et Harpocr. s. v. ἀπεργασάμενοσ ex Isaei oratione deperdita.

pit [a]), saepius usus est Menander [b]). Sic alibi dixit: τὴν ἐμὴν τεκοῦσαν μητέρα [c]). Dictionis gravioris erat δέσποινα [d]).

38. παιδίσκη;] *liberane puella servili fungitur officio?* [e])

40. *Voltu ... | adeo modesto, adeo venusto, ut nil supra* [f]).

46. Lemnus, Imbrus, Scyrus insulae, pace Antalcidae Atheniensibus olim relictae [g]) et a colonis Atheniensibus habitatae, ipsius Atticae partem efficiebant, itaque multi cives negotiorum privatorum causa iter illuc faciebant. Etiam in Terentii sive Apollodori Phormione [h]) et in Plauti Truculento [i]) fit iter Lemnum, Imbrum autem [j]) in Terentii sive Apollodori Hecyra [k]).

AD DISCEPTANTES.

2. ὑπὲρ ... τοῦ μεθύσκεσθ'(αι)] *de ebrietate.* Non rara apud nostrum recentior haec est praepositionis ὑπέρ vis (= περί, *super* = *de*) [l]).

4. εἰ καὶ] concedentis haec. Si quis genio suo indulgens ... vappa immodice se ingurgitet aliquando, id non grave admodum videtur Smicrini τῶι σμικρολόγωι De vino minime pretioso eum loqui manifestum est; rerum autem venalium pretia post aetatem Aristophanis magnopere sunt aucta. Nam olim vinum, cuius ternae cotylae prostarent obolo, sive οἶνοσ τρικότυλοσ, satis bonum habebatur [m]).

7. τὸν ἔρωτα] *les amours, l'amourette* [n]). Cum risu amaro dictum.

— πάλιν οἰμώξομαι] *plorare denuo iubebor*, ut tum cum Pamphilae partum clandestinum ad Charisium detuli [o]).

8 sq. Ex his verbis non efficitur pauperem esse Charisium, sed Smicrinem avarum, certe nummorum plus aequo amantem.

10. ἀπόκοιτόσ ἐστι] *pernoctat foris* [p]). Non *solebat* Charisius noctes suas foris transigere postquam uxorem duxit, sed noctem *proximam* notam ob causam transegit.

— πορνοβοσκῶι κτέ. δίδωσι] Abrotoni psaltriae mercedem dicit, a Charisio conductae nuper, non emtae [q]). Pro singulis diebus, quos haec apud Charisium transigit, huic uni operam dans, lenoni solvuntur drachmae duodenae.

13. πρὸσ] *insuper* [r]).

14 sq. Duo oboli sufficiebant in singulos dies ad vitam modice sustentandam, et notissima inde ab anno 410 Athenis fuit διωβελία

---

a) Ar. Eccl. 1126 Plut. 4. — *b*) Disc. 392 Circ. 61, 67, (72[7]) 330. — *c*) Circ. 345. — *d*) Her. fr. 2 Disc. vs. lacunosus post 417 Adul. 22 fr. 402[7]. — *e*) Cf. vs. 18. — *f*) Ter. Andr. 119 sq. — *g*) Xen. Hell. V 1 § 31 Dem. IV § 34. — *h*) Phorm. 66, 567, 680. — *i*) Truc. 91. — *j*) De hac insula cf. pag. XIV *e*. — *k*) Hec. 171 sqq. — *l*) Circ. 273, 325. — *m*) Ar. Thesm. 743 (?). — *n*) Vs. 383. — *o*) Cf. etiam vs. 247. — *p*) Ter. Hec. 539; cf. Lucian. LXVII 10 § 2 et gallicum verbum *découcher*. — *q*) Pag. 13 *a*. — *r*) Arist. Vesp. 1320 Ran. 415.

sive sportulae diurnae [a]). Adverbium πρόσ ut in his ex. gr. Dionysi Aristophanei verbis: καὶ ἔγωγε πρόσ [b]).

15. τί τισ ἐρεῖ ποτε!] *verbis quid tandem opus!* Futurum tempus in ore indignantium, ut passim [c]).

16. Patrem suum Chaerestratum hodie ruri adfore nescire non potuit Charisius [d]). Sed nihil id ad eum! Indignatione enim abreptus secum decrevit palam proloqui se Pamphilam res suas habere iussisse.

24. οὕτωσ—γένοιτο] item infra [e]).

25. εἰσ κόρακασ] *in patibulum* [f]).

26–28. Qualia Charisius Athenis designaverit, satis superque audivit Smicrines; sed erga Pamphilam, antehac ei carissimam, quomodo iam se gerat nondum habet compertum, prius autem quam habeat adire non vult generum. Voce εἴσω suam ipsius villam significat, in quam confugit Pamphila a marito pulsa [g]).

29. *Dicamus Charisio Smicrinem ex urbe in villam suam venisse.* Colloqui ministros testatur αὐτόσ vox *dominum* significans [h]). Onesimum haec dicere tute hinc colligitur.

31. πολλὰσ ἐβουλόμην ἅμα] irati hominis verba inconsiderata.

32. *Unam certe domum praeterea perturbas, eamque proximam,* voce minaci ait Onesimus. Generi enim „amores" turbando senex et suam ipsius quietem perdet. Nempe scit Onesimus quid ad Smicrinis crimina respondere possit Charisius, novit enim quid Pamphila deliquerit, — certe nosse sibi videtur, — Smicrines autem prorsus ignorat.

34–36. Simillimis verbis chorus introducitur in Circumtonsa [i]) Coquus ὄχλον τινὰ dicit Charisii convivas nondum sibi cognitos.

37–42. Primos hos secundi actus versus Onesimi esse e voce δεσπότησ collegitur.

43. Tota servorum haec altercatio ad nos videtur pervenisse, aptum enim in scenam introitum praebet hic versus. Res anteactae infra narrantur [j]). Syriscus servus Chaerestrati senis, Charisii patris, e saltu ubi habitat — est enim carbonarius — hodie adest ad solvendam domino pensionem singulis mensibus debitam. Chaerestratum in urbe habitare, sed rus venire identidem ad colligendas servorum pensiones, — κομιούμενον τὰσ ἀποφορὰσ τῶν ἀνδραπόδων τῶν χωρὶσ οἰκούντων [k]), — e poëtae verbis [l]) efficitur. Casu autem Syrisco modo occurrit Davus quidam, item servus, a quo Syriscus proximo mense accepit infantem in silva inventum.

— δυστυχήσ] ita nunc usurpatur ut κακοδαίμων, ἄθλιοσ, πονηρόσ.

44. οὐ—σ'(ά)] similia Davi verba sunt infra [m]).

— ἐπιτρεπτέον τινί] *arbitratu alieno res dirimenda* [n]). Verbum ἐπιτρέπειν infra redit [o]).

---

a) [Aristot.] Rep. Ath. 28 al., Ar. Vesp. 52, 1189 Ran. 140 sq. — b) Ar. Ran. 415. — c) Ar. Nub. 1101 Plut. 1161 Eq. 1183. — d) Vs 203. — e) Vs. 239. — f) Item Circ. 206 Sam. 138, 155 Ar. Ran. 187, 607. — g) Vs. 490. — h) Vs. 197, 239. — i) Circ. 76. Similia Ar. Plut. 255. — j) Vs. 100-104. — k) Andocid. I § 28, [Xen.] Reip. Ath. I § 11, Demosth. LIII § 20 sq., XXVII § 30, Boeckh Haush.[3] I 91. — l) Vs. 203-205. — m) Vs. 115, 185. — n) Plaut. Rud. 1005. — o) Vs. 191, 240; cf. Ar. Ran. 529 al.

45. Ab enclitica versus incipit, artissime igitur cum proximo coniunctus. Similia sunt τῶν, καί, alia in versuum exitu collocata, nec non δ' vel μ' in fine elisum *a*).

47. τί] id q. διὰ τί, ut in his verbis: τί γὰρ ἐγὼ κατελειπόμην *b*).

— τοῦτον] Smicrines de conviviis, vino, fidicina plus quam satis erat comperit, iamque in urbem redit, ut nonnulla, quae ad rem pertinent, etiam accuratius exploret prius quam ipsum Charisium aggrediatur.

48. ἀγαθῆι τύχηι] *per me licet, di vortant bene c*).

53. διάλυσον] *inter se reconciliandi* vim hoc verbum habet in sermone forensi; ipsorum litigantium erat διαλύσασθαι πρόσ τινα sive *cum aliquo decidere, rem componere.*

— κάκιστ' ἀπολούμενοι] proprie: *qui, si quid mea vota valent, male perituri estis d*). Vox in comoedia frequens; omnino autem in minis frequens fuit usus temporis futuri *e*).

54. Seriine quod agatis nihil habetis? Quin hinc facessitis ad labores? Servorumne iam est causas dicere?

— διφθέρασ | ἔχοντεσ] operariorum sub divo degentium, pastorum praesertim, vestimentum erat διφθέρα sive pellis *f*), et inter personas comicas erat γέρων διφθερίασ sive *senex rusticus g*).

55. ἀλλ' ὅμωσ!] elliptica loquendi formula, in dictione familiari haud rara *h*).

57—61. Similia sunt quae in alio Menandri dramate dicebantur: εἴπερ τὸν ἀδικοῦνθ' ἀσμένωσ ἠμύνετο | ἕκαστοσ ἡμῶν καὶ συνηγωνίζετο, | . . . οὐκ ἂν ἐπὶ πλεῖον τὸ κακὸν ἡμῖν ηὔξετο | τὸ τῶν πονηρῶν κτέ. *i*)

59. τούτου τοῦ μέρουσ] simillimus vocis μέρουσ usus est in locutione τὸ ἐμὸν (σὸν, cet.) μέροσ, *quantum in me* (*te*, cet.) *est j*). Neque hinc aliena sunt haec: μὴ ἐν παρέργου μέρει θεῖναι *k*), ἐν ἀρετῆσ καὶ σοφίασ μέρει τιθέναι τὴν ἀδικίαν *l*), μήτ' ἐν ἀνθρώπου μέρει | μήτ' ἐν θεοῦ ζῆν *m*), alia *n*). *Rerum humanarum aliqu'm partem* sive: *res humanas a certa quadam parte conspectas o*) in hoc loquendi genere valet vox μέροσ, hinc etiam *rem* in universum.

60. κοινόν . . . τῶι βίωι πάντων] *cunctis hominibus utile p*).

61. μετρίωι] *haud contemnendo, minime imperito q*). Litotes haec est.

— συμπέπλεγμαι] verbum palaestricum, *manus conserere* significans *r*).

62. τί γὰρ μετεδίδουν!] sua ipsius verba iterat *s*).

— ἐμμενεῖτε . . . | οἷσ ἂν δικάσω;] idem dicebatur ἐμμένειν τοῖσ γνωσθεῖσι *t*) vel τῆι διαίτηι *u*).

63. τί γὰρ | τὸ κωλύον;] bilis quidem fervet seni, qui perpaucorum truculentorumque nunc est ver-

---

a) Circ. 11, 40, 160, 243 Agric. 26 Perinth. 23 fr. 4029, 12 Alex. 20^{4}, 24^{2}, 110^{21}, 255^{3} Eubul. 111 Philem. 126^{2} Diphil. 77 Arched. 2^{8} adesp. 369 al., Ar. Ran. 298 Plut. 752. — *b*) Fr. 900. Item vs. 62,190, al. — *c*) Ter. Eun. 390, gall.: *à la bonne heure*. Cf. Sam. 82 Epicl. 36 Ar. Av. 435. — *d*) Ar. Vesp. 412. — *e*) Ar. Plut. 608. — *f*) Vs. 153 Ar. Nub. 72 Vesp. 444 Poll. IV 119. — *g*) Varr. R.R. II 11, 11. — *h*) Ut nostrum: *och toe!* Item Ar. Ach. 402 al. — *i*) Fr. 542. — *j*) Ar. Lys. 238. — *k*) Plat. Reip. 370 *b*. — *l*) Ibid. 348 *e*. — *m*) Alex. fr. 240. — *n*) Vs. 294, 511 Circ. 107 fr. 487. — *o*) *Een zijde der dingen.* — *p*) *Een levensbelang der maatschappij.* — *q*) Circ. 262 Adelph. fr. 6. — *r*) Her. 12 Ar. Ach. 704 al. — *s*) Vs. 47. — *t*) Dem. XXVII § 1 Isae. V § 31. — *u*) Ar. Vesp. 524 Dem. XL § 11. Cf. et Epicl. 29.

borum, sed ob quam festinet officiumve perhumane sibi oblatum detrectet nunc causam habet nullam.

65 sqq. Orationes quae sequuntur a Quintiliano sunt laudatae inter ea poetarum opera, quae praesertim ducebat utilia eloquentiae studiosis *a*). Prior verba facit is a quo petitur, arbitro iubente, non is qui petit, ut ante tribunalia solebat fieri et ferebat ratio. Idem in Thesauro fecit poëta *b*). Nunc sic effecit ut spectatoribus primo adspectu optima videretur Davi causa, quo magis mox sunt delectati Syrisci oratione victrice.

65. ἄνωθεν] mente suppl. ἀρξάμενοσ vel simile quid.

67. τῶι δάσει] *le maquis*, Hom. τὸ δρίοσ *c*). Recentioris dictionis vox *d*). — Capellas igitur Davus pascebat, non oves.

— τῶν χωρίων | τούτων] *istarum* (*vestrarum*, Smicrinis igitur et Charisii) *villarum e*). Erat Davus communis vicanorum pastor, ut Gorgias in Heroë.

71. δέραια] id q. περιτραχήλια *f*) sive ἐπιτραχήλιον κόσμον *g*), etiam περιδέραια dicta *h*). Vox infra redit *i*). Inter ἀναγνωρίσεωσ scenicae εἴδη Aristoteles τὸ διὰ περιδεραίων commemoravit *j*).

72. ἐστίν] mente addi potest ἡμῖν ἡ δίκη, *his de rebus agitur k*).

77 sq. ἐν νυκτὶ βουλὴ τοῖσ σοφοῖσι γίγνεται *l*), πάντα τὰ σπουδαῖα νυκτὸσ μᾶλλον ἐξευρίσκεται *m*).

78—80. ἐμοὶ | τί παιδοτροφίασ καὶ κακῶν et: τί φροντίδων ἐμοί!] *quid mihi cum liberorum educandorum molestiis! quid mihi cum curis!* Figuram quae ἓν διὰ δυοῖν dicitur efficiunt παιδοτροφία καὶ κακά, nam id quod τὰ τῆσ παιδοτροφίασ κακά valent; similia apud Aristophanem sunt πτεροῖσι καὶ ῥοιζήμασι, τῆι βαδίσει καὶ τῶι τάχει, alia *n*). Genitivus autem ita usurpatus est ut infra: τί μοι πατρόσ *o*) et in verbis Xanthi Homerici: τί μοι ἔριδοσ καὶ ἀρωγῆσ *p*). Partitivi hi sunt genitivi.

86. τί γάρ;] item in Agricola *q*).

87. περίεργοσ] id q. πολυπράγμων *r*), item περιεργάζεσθαι = πολυπραγμονεῖν *s*).

89. οὕτω τί σοι | ἀγαθὸν γένοιτο] similes alibi apud nostrum sunt formulae obtestandi *t*).

90. παρ' ἕκαστον] *identidem talia intermiscens u*). Sic et ἐφ' ἑκάστωι *quavis occasione v*), ἐφ' ἑκάστου *de quavis re w*).

91—93. Plautina haec sunt conferenda: *servus . . . quom conspicatus est primo crepusculo | puellam exponi, adit extemplo ad mulierem, | quae illam exponebat, orat ut eam det sibi. | Exorat, aufert, detulit recta domum. | Dat herae suae x*).

92. ἐλεύθεροσ] mente add. γένοιο.

96. κατέτριψε] *trivit* (*tempus*). Alienus hinc est verbi κατατρίβειν

---

a) Quint. X 1 § 70. — *b*) Ter. Eun. 10 sqq. — *c*) ξ 353. — *d*) Thom. Mag. s. v. — *e*) Ar. Eq. 1077. — *f*) Hesych. — *g*) Suid. — *h*) Com. fr. adesp. 146. — *i*) Vs. 128, item Circ. 385 Ar. fr. 320[5] Eur. Ion. 1431. — *j*) Arist. Poët. 16. — *k*) Ar. Eq. 87. — *l*) Monost. 150. — *m*) Epicharm. 259 Lor. — *n*) Ar. Av. 1182, infra vs. 128, 527. — *o*) Vs. 543. — *p*) Φ 360. — *q*) Agr. 85. — *r*) Item infra fr. 3 Sam. 85. — *s*) Vs. 400. — *t*) Vs. 24, 183, 187, 604 Circ. 210, 213. — *u*) Nos: *ieder oogenblik*. Cf. Plat. Prot. 325 *d*. — *v*) Fr. 533. — *w*) Fr. 682. — *x*) Plaut. Casin. prolog.

usus ille, quo *labore* vel *taedio enecare* significat [a]).

97. *Promisit* Davus in silva, dein *dedit* domi.

98. λαμβάνων] *cum acciperet*, id q. δεχόμενοσ (τὸ παιδίον).

99. ἀπηλλάγη] rarior verbi ἀπαλλαγῆναι hic est usus, breviloquentia natus ex: ἀπῆλθε καὶ οὕτωσ ἔγωγε αὐτοῦ ἀπηλλάγην. Nam solet ἀπαλλαγῆναι is dici qui *a molestia aliqua liberatur* [b]). Nostro loco similia sunt Athenagorae apud Thucydidem truculenta haec verba: καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιῶν . . . ἀπαλλάγητε *cum istiusmodi naeniis hinc quam primum facessite* [c]).

100. ἄφνω] cum verbo ἀξιοῖ iungendum.

102. λῆρόσ τισ] mox apparebit mendacium hoc esse, satis enim pretiosa esse illa crepundia.

105. δέ γε] crebrae in altercantium ore particulae [d]).

107. οὐκ ἐξετασθῆναί με δεῖ] *non est cur ratio a me poscatur* [e]).

108—111. „Etiamsi una mecum ille haec crepundia invenisset, altera pars ei deberetur sola: nunc cuncta videlicet sibi poscit, at nihil omnino invenit". Postrema sic possunt enuntiari oratione soluta: νῦν δέ, ἐπειδὴ μόνοσ εὗρον ἐγώ, σὺ δσ τότε οὐ παρῆσθα οἴει δεῖν σὲ ἔχειν ἅπαντα, ἐμὲ δὲ οὐδὲ ἕν;

109. εἰ . . . ἦν κοινὸσ Ἑρμῆσ] *si amborum hoc fuisset* ἑρμαῖον sive *lucrum fortuna oblatum* [f]).

111. οὐδὲ ἕν] frequens apud nostrum forma, rara in Aristophanis fabulis prioribus [g]).

112. τὸ πέρασ] *denique, ut finem dicendi faciam* [h]).

115. ἔλαττου] *verbis eleva* [i]).

117. εἴρηκα τόν γ' ἐμὸν λόγον] sollemnis orationum exitus; sic praeco apud Aeschylum: πάντ' ἔχεισ λόγον [j]) vel Aiax Sophocleus: πάντ' ἀκήκοασ λόγον [k]).

118. εἴρηκεν;] non vult committere Syriscus ut denuo minitari sibi possit senex.

— καλῶσ] *optime habet*, ut in verbis Philocleonis Aristophanei: καλῶσ, ὅτι κατ' . . . ἐμαυτὸν λήψομαι [l]). Qualia sono vocis facile distinguebantur ab eo adverbii usu quo *tam gratia est* (= *plura non desidero*) significabat [m]).

124 sq. οὑτοσὶ et τούτωι] emphasin habent: ipse narravit, ipsius sodalis reticendum non duxit.

126 sq. *Ad hunc mundum repetendum* [n]) *ipse nunc adest puerulus.*

128. δέραια καὶ γνωρίσματα] est hoc ἓν διὰ δυοῖν [o]) vel potius vox γνωρίσματα [p]) includit vocem δέραια [q]): *crepundia ceteraque* (= *et si qua praeterea habes*) *monumenta.*

130. διατροφήν] odii et contumeliae aliquid habet hoc compositum, quod simplici voci τροφῆι non inest. Sic alibi apud nostrum est: ὁ πρῶτοσ εὑρὼν διατροφὴν πτωχῶι τέχνην κτἑ. [r]). Nempe τροφή: διατροφή = τρέφω: βόσκω [s]).

---

a) Ar. Pac. 355. — *b*) Ar. Ach. 201. — *c*) Thuc. VI 40 § 1. Alia Ar. Vesp. 484 Plut. 316. — *d*) Ar. Nub. 175. — *e*) Nos: *dan behoor ik daarvoor niet ter verantwoording te worden geroepen.* — *f*) Plat. Phaedon. 107 *c* al. — *g*) Ar. Plut. Proleg. XX. — *h*) Vs. 358, 505 Phasm. 39 Apollodor. fr. 13^{3} Hegesipp. 1^{10} Euangel. 1^{9} al. — *i*) Item Xen. Cyrop. VI 3 § 17. — *j*) Aesch. Ag. 582. — *k*) Soph. Ai. 480. — *l*) Ar. Vesp. 785. Item infra vs. 179 Circ. 240, 437. — *m*) Circ. 266, 437 Ar. Ran. 508. — *n*) Ar. Ran. 69. — *o*) Supra vs. 78-80. — *p*) Item vs. 156, 166 Circ. 386. — *q*) Supra vs. 71. — *r*) Fr. 14. Item infra vs. 380, et cf. Adul. 8. — *s*) Ar. Ach. 678.

132—137. Constr.: νῦν γνωστέον σοί ἐστι πότερα τῶι παιδίωι τηρεῖσθαι δεῖ ταῦτα ἢ τὸν λελωποδυτηκότα ἔχειν, quod participium maligne nunc dictum pro κεκλοφότα. Nempe de ipso pueruli corpore Davus signa illa detraxit *a*).

134. ἅττα ποτ' ἐστὶ] nondum vidit Syriscus crepundia de quibus agitur.

138. εἰ] *siquidem*, *quandoquidem*, ἐπειδήπερ.

141 sq. οὐδὲ ἓν et μηδὲ ἓν] ut supra *b*).

142. κοινὸσ Ἑρμῆσ] Davi verba Syriscus affert *c*).

143. σῶμ'(α)] id q. ἄνθρωπον vel τινα, ut saepe *d*).

145. ἐκεῖσε] id q. εἰσ τὸ μέλλον.

146. ὑπὲρ ἡμᾶσ] opp. καθ' ἡμᾶσ *e*).

148. ἄιξασ] sic de Callia Aeschines: μικρὸν διαλιπὼν χρόνον πάλιν ἧκε φερόμενοσ εἰσ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν *f*). Praeterea huc faciunt locutiones Euripidea: εἰσ τὴν φύσιν βλέπειν *g*) sive σκοπεῖν *h*) et Aristophanea: πάραιξον καὶ ἀπόλυσον *i*).

149. Cum numeri (ὅπλα, –◡) sunt tragici *j*), tum ipsi hi leones sunt poëtici; ἐν τῆι γὰρ Ἀττικῆι cetera que Graecia τίσ εἶδε πώποτε λέοντασ! *k*) Sed conferri potest Demus Aristophaneüs iuvenes generosos venari iubens potius quam in foro tempus terant *l*). Si non leones, ὗσ certe ἀγρίουσ κυνηγετεῖν iuvenum nobiiiorum habebatur *m*); et poterat quis itinera suscipere ad bestias externas venandas, ut nostro aevo fecere multi, qui otio et nummis melius uti nesciebant.

150—162. Etiam in Samia alter disputantium petit argumentum e notissima quadam fabula tragica *n*), infra autem nutrix Sophrone *o*) non minus peritam se praestat fabularum tragicarum et ipsius dictionis tragicae, quam nunc carbonarius Syriscus; item Davus in Epiclero(?) *p*) et in ignota aliqua nostri fabula servus τρόφιμον suum sive *filium herilem q*) *allocutus r*). Apud Plautum autem — sive apud ipsum Menandrum — servus quidam respicit fabulam quae fuit de Bellerophonte *s*) et totam belli Troiani fabulam *t*), leno fabulam Dirces *u*), coquus Peliae et Medeae fabulam *v*), — veri hac quoque in re discipuli Euripidis illius, qui mancipia et aniculas aeque bene atque dominos ipsosque reges in suis dramatis loqui gloriatus est apud Aristophanem, indignante Aeschylo *w*). Nunc quam Syriscus respicit materiem, eam in *Tyro* dramate tractavit Sophocles: Tyro Neptuno peperit gemellos Neleum et Peliam; qui infantes sunt expositi, postea autem διὰ σκάφησ τινόσ, quae in proverbium fere vertit, agniti *x*). Quae si nunc respicitur fabula Sophoclea, hinc efficitur, quod notatu est dignissimum, etiam Menandri aetate in vulgus nota fuisse huius poëtae dramata. Sed quoniam cum nostro loco neque

a) Ar. Ran. 772. — *b*) Vs. 111. — *c*) Vs. 109. — *d*) Fr. 68 Plat. Leg. 908 *a* Dem. XXXIV §10 XX § 77 Hyperid. V § 16 al.; cf. etiam infra vs. 163 sq. et brit. *some-*, *nobody*. — *e*) Her. 19. — *f*) Aeschin. III § 89. — *g*) Eur. Iph. Aul. 1411 sq. — *h*) Eur. fr. 812[5]. — *i*) Ar. Vesp. 988. — *j*) Ar. Vesp. 1203 sq. — *k*) Nausicr. fr. 3. — *l*) Ar. Eq. 1382 sq. et in fabulae fine. — *m*) Aeschin. III § 255. — *n*) Sam. 244 sqq. — *o*) Vs. 657 sqq. — *p*) Epicl. 67—85. — *q*) Vs. 160. — *r*) Fr. 531. — *s*) Plaut. Bacch. 810 sq. — *t*) Ibid. vs. 925 sqq.; locus festivissimus. — *u*) Pseud. 199. — *v*) Ibid. vs. 869. — *w*) Ar. Ran. 949 sqq. — *x*) Aristot. Poët. 16 Ar. Lys. 139.

ea congruunt quae Aristoteles de puerorum agnitione tradidit, — licet conciliari possint fortasse, — neque Apollodori verba hanc fabulam enarrantis [a]), hic enim pueros ab equisone educatos ait, Syriscus autem noster ab opilione, potius sumendum videtur Tyrus Neptunique amores, e qua fabula ducti sunt natales Romuli et Remi, etiam post Sophoclem saepius poëtis tragicis argumentum praebuisse.

150. τεθέασαι τραγωιδούσ] *spectasti dramata tragica*. Sic apud Aristophanem ἐν τοῖσ τραγωιδοῖσ id valet quod ἐν ταῖσ τραγωιδίαισ [b]).

151. καὶ — πάντα] *et omnia ista* (fabulas quas dico tragicas) *probe tenes memoria.*

153. ἔχων — διφθέραν] respicit verba Smicrinis [c]).

156 et 166. γνωρισμάτων et -τα] vox Syrisco iam usurpata [d]).

160. δραχμὰσ δώδεκα] vocis δραχμῆσ vel δαρχμῆσ syllaba prior comicis anceps fuit [e]). Duodenarius numerus non certam nunc ob causam commemoratur, — pretium enim illis crepundiis nullum dum est constitutum, — sed exempli causa dicitur, ut alibi ἢ δώδεκ' ἢ τρεῖσ καὶ δέκα et similia dicuntur ad numerum „rotundum" significandum [f]).

163 sq. σῶμα et αὐτοῦ] *viventis corpus* [g]) sic nunc opponitur eius *animae*. Aliter olim Homerus, σῶμα dicens *corpus mortuum, cadaver,* et pronomine αὐτόσ ipsos mortuos ab eorum animis distinguens [h]).

166. Amoris incesti διὰ γνωρισμάτων prohibiti exemplum habet Circumtonsa fabula [i]); etiam Epidicus Plauti huc facit.

167. ἐρρύσατο] *servandi* hoc verbum a dictione comica alienum [j]), ut ῥύσια [k]), Syriscus cum ipsis rebus, de quibus sermo est, e tragoedia desumsit.

170. ταῦτα] quae e tragoedia sive prisca gentis Graecae historia modo commemoravit.

173. Praemissum negationi δίκαιον habet emphasin [l]).

174. πρὸσ] *insuper* [m]).

179. καλῶσ] *optime* [n]). Nempe non dubitat Davus quin puerulum, quem invenerit, ipsi Smicrines sit decreturus. Hoc erat ἰσχυρὸν illud, quod habere sibi videbatur [o]).

181. ἀδικοῦντοσ] mente add. αὐτό.

183 et 187. Similia supra [p]).

187. φέρε] id q. mox δόσ, *cedo !* [q]).

188. ἃ] id q. ὅτι τοιαῦτα. Herculis invocati sic indicatur causa [r]).

190. τί et verbum ἐπιτρέψαι ut supra [s]).

191. ἐργαστήριον] *ergastulum* dicitur qui *ergastularis* sive ergastulo dignus videtur. Sic apud comicos Latinos nequam homines audiunt *carcer* [t]), *crux* [u]), *gymnasium flagri* [v]), *caenum* sive *lutum* [w]), *hara*

a) Apollodor. I 9, 8. Cf. tamen Soph. fr. 589. — *b*) Ar. Av. 512. — *c*) Vs. 54. — *d*) Vs. 128. — *e*) Etiam Ar. Vesp. 691 Plut. 1019 Plat. fr. 174^{17} Antiphan. 147^{5} Philippid. 9^{7} Machon. Athen. 581 *ŏ* longa est habita. — *f*) Ar. Ran. 50 Hom. α 245—248 et ad *E* 193. — *g*) Ut vs. 143. — *h*) *Α* 4 al. — *i*) Circ. 22. — *j*) In cantico est Ar. Lys. 342. — *k*) Soph. Oed. Col. 858 al. — *l*) Ut ϑ 214 Ar. Pac. 42, 125, 672 Av. 1220 al. — *m*) Ar. Ran. 415. — *n*) Vs. 118. — *o*) Vs. 172. — *p*) Vs. 89. — *q*) Ar. Vesp. 148 Ran. 498. — *r*) Circ. 279. — *s*) Vs. 47 et 44. — *t*) Ter. Phorm. 373. — *u*) Plaut. Pers. V 2. — *v*) Plaut. Asin. 297. — *w*) Plaut. Psend. 366 Pers. III 3.

suis a), *sterculinum* b), *sepulcrum* c), apud Catullum *lutum* et *lupanar* d). Etiam ἑορτή e) et *festus dies* f) translata huc faciunt. Praeterea componi possunt μαστιγίασ, ἱερόσυλοσ g), σκατοφάγοσ h), βωμολόχοσ i), τοιχωρύχοσ j), τυμβωρύχοσ k), θεοῖσ ἐχθρόσ l), βάσκανοσ m), κάκιστ' ἀπολούμενοσ n), *bustirapus*, alia o), ab iratis temere in homines invisos coniecta cognomenta. Vox ἐργαστήριον *tabernam* in universum significat proprie, sed nunc potius conferendi sunt Antiphanis hi versus: πρὸσ γὰρ τὸ γῆρασ ὥσπερ ἐργαστήριον | ἅπαντα τἀνθρώπεια προσφοιτᾶι κακά, *ut pessimi quique homines in ergastula, sic in senectutem mala quaevis confluunt* p).

194. ὡσ ἡλίσκετ'(ο)!] *ut confutabatur!* — „Invictis" nimirum illis quae habebat argumentis victus est ipse.

— οὐκ ἂν ᾠιόμην] in hac locutione q) supervacua est particula ἄν, nata enim est e duabus his locutionibus inter se confusis et in unum contractis: οὐκ ᾠιόμην et: οὐκ ᾠιόμην τοῦτο γενέσθαι ἄν r).

195. Ignotum iis esse Smicrinem ipsosque illi, cum per totum colloquium apparet, tum e voce βέλτιστε efficitur.

196. θᾶττον] id q. μᾶλλον, *potius quam tales quales novimus iudices.* Cf. *prius* in Terentii hoc versu: *spectandae an exigendae sint vobis prius* s). Idem sic poterat enuntiari: εἴθε πάντεσ οἱ δικάζοντεσ ἦσαν τοιοῦτοι!

— ἀδίκου πράγματοσ!] *quam iniqua est haec res!* Quales clamores aut articulum habent, aut adiectivum, non ambos t).

198. ἤσθασ] infra redit forma haec metaplasta u); sed et ἤσθα apud nostrum legitur v). Etiam οἶσθασ sono supervacuo ornatum a Menandro est usurpatum w), saepius tamen οἶσθα x). Alibi extat forma Ionica οἶδασ ij).

— ὅπωσ] brachylogia eadem et alibi est apud nostrum z).

201. βάδιζε] *i modo* aa).

202—205. Syriscus τὸν τρόφιμον sive *herilem filium* bb), *familiarem filium* cc), *herum minorem* dd), dicit Charisium, Chaerestratus autem sive Charisii pater ei fuit *herus maior* ee). Frequens apud

---

a) Plaut. Most. 39. — *b*) Plaut. Pers. III 3 Ter. Phorm. 526. — *c*) Plaut. Pseud. 412. — *d*) Catull. XLII 13. — *e*) Herod. Mim. VI 16. — *f*) Ter. Eun. 560. — *g*) Vs. 549. — *h*) Circ. 204. — *i*) Ar. Ran. 358. — *j*) Fr. 853, *perforator parietum* Plaut. Pseud. 979. — *k*) Ar. Ran. 1149. — *l*) Ar. Vesp. 418. — *m*) Circ. 279. — *n*) Supra vs. 53. — *o*) Complura Plaut. Pseud. 360 sqq. — *p*) Antiphan. fr. 240. Cf. nostrum *werkhuis.* — *q*) Item Eur. Alc. 1088 Thuc. VII 55 § 2 al. — *r*) Item nos: *ik zou het nooit gedacht hebben.* Similia *Γ* 235 *K* 88 al. — *s*) Andr. 27. Gall. *plutôt*, nos *veeleer.* — *t*) Item vs. 221 Circ. 193, 377 fab. incert. 23, 57 Epicl. 80; cf. Ar. Lys. 967. — *u*) Circ. 100. — *v*) Vs. 352, 649. — *w*) Vs. 306 fr. 348[5] (Her. 10?); item Alex. 15[11] adesp. fr. Jouguet 152 (Bull. de c. H. 1906, 138 (Herod. Mim. II 55. Etiamne Cratin. fr. 105? — *x*) Vs. 366 al. — *ij*) Eur. Alc. 780 Philem. fr. 44[3] Phoenicid. 3 al.; cf. v. l. Hom. *α* 337 *A* 85, Aelius Dionysius apud Eust. 1773, 30. — *z*) Vs. 644 Ar. Nub. 489. — *aa*) Circ. 132. — *bb*) Plaut. Trin. 632 Bacch. 351 Pseud. 395 al. Ter. Andr. 602 Phorm. 5; *herilis filia* Plaut. Aul. 74, *herilis filius minor* Ter. Eun. 289. — *cc*) Plaut. Asin. 267. — *dd*) Plaut. Asin. 329 Pseud. 1268 Ter. Heaut. 628. — *ee*) Plaut. Capt. 708 Asin. 329 Bacch. 642 Pseud. 1283.

nostrum est vox τρόφιμοσ a), quae apud Photium recte redditur ὁ νεώτεροσ δεσπότησ, ibi igitur apta potissimum ubi δεσπότησ γεραίτεροσ sive pater senex opponi ei potest b). Hodie vel cras Chaerestratus ruri expectatur in villa filii, ad quam more solito venturus est novo mense ineunte c), ad debitas sibi mancipiorum pensiones colligendas d). In primo actu eum non adfuisse hinc colligitur, neque in proximis aptus ei locus fuit. Quinto demum actu eum in scena comparuisse aut certum est aut veri simile e).

206. κοιτίδα] *cistellam caudeam* f), μικροτέραν κίστην, ἐν ἧι ὁ γυναικεῖοσ κόσμοσ ἀπετίθετο g).

207. εἰσ τὸ προκόλπιον] alibi noster: θεὸσ οὐδεὶσ εἰσ τὸ προκόλπιον φέρει | ἀργύριον, ἀλλ' ἔδωκεν εὔνουσ γενόμενοσ | πόρον κτἑ., *non in sinum pecuniam nobis inicit numen, sed cum benevolum est, parandi praebet occasionem* h).

208. *Heri*, cum tamen idem coquus, tum quoque segnis i), Charisio ceterisque convivis prandium apparabat, *dudum hoc diei tempore compotatio fiebat, mensis ablatis.* Ut est apud Plautum: *iam bis bibisse oportuit* j). Minus etiam morae patiens aliquis tardioremve coquum nactus ὁ βοῦσ ὁ χαλκοῦσ ἦν ἂν ἑφθὸσ δεκάπαλαι exclamabat apud Heniochum k). — Dies iam vergit versus finem l).

209—229. Recensentur signa quae mater puerulo adiunxit cum in eo esset ut exponeretur. Sunt anulus signatorius, quem iuveni illa in tenebris se violanti detraxit, et τὰ χρυσία, quae ipsa gestaverat puella m). Cuiusmodi χρυσία multa Athenis in opisthodomo Minervae olim asservabantur inter virginum dona votiva Dianae Brauroniae oblata n), et conferri potest mundus muliebris, qui in antiquissimis sepulcris Mycenaeis repertus est. Divitem autem fuisse puellam, e monumentis his pretiosis — nam vilia quod modo dixit Davus o), mendacium id erat merum — efficitur p). Ut mox in nostra fabula, sic in Circumtonsa agnitio fit per signa q), et olim Creūsa Euripidea, cum infantem suum exposuit, collo ei circumdedit aureum monile duos serpentes, Erichthonii imaginem, referens, δέραια παιδὶ νεογόνωι φέρειν r). Praeterea cistella cum crepundiis est in Plauti sive Menandri Cistellaria, quae ab ea nomen habet, nec non in Terentii Eunucho fabula item e Menandro ducta habemus cistellam cum monumentis sive signis, denique in Plauti sive Diphili Rudente eiusmodi ornamenta ita, ut nostro loco, recensentur; erant enim Palaestrae

---

a) Etiam fr. in pag. 16 et vs. 292 Circ. 74, 102, 139 Sam. 301 Adul. 70 Phasm. 41 fr. 194, 530[8], 534[1], 600. Add. τρόφιμον <Μέν>ανδροσ Δακτυλίωι (Jernstedt, Nauck Mél. VI 109). Item Philippid. fr. 27[2]. — b) Plane sic nostra: *de oude heer* et: *de jonge heer.* — c) Plut. Alcib. 20 Andoc. I § 38. — d) Vs. 43. — e) Cf. tamen nota critica post vs. 434. — f) Plaut. Rud. 1109. Vox redit Circ. 333, 337. — g) Hesych.; similia Suid. et Et. M. — h) Fr. 201. — i) Supra fr. 2. — j) Plaut. sive Men. Bacch. 759. — k) Henioch. fr. 2. — l) Vs. 239. — m) Ar. Ach. 258 Av. 670 Hom. *B* 872. — n) CIG. 150 (Boeckh Staatsh.[3] II 213 sqq., Dittenb. Syll.[1] 366). — o) Vs. 102. — p) Vs. 309 sq. — q) Circ. 338 sqq. — r) Eur. Ion. 1427-1431.

puellae in cistella crepundia, quibus suos parentes agnoscere posset: *ensiculus aureus* patris Daemonis nomine insignitus, *securicula anceps aurea*, cui matris nomen Daedalis inscriptum fuit, *sicilicula argenteola*, *maniculae duae connexae*, *sucula*, *bulla aurea* a). Cuiusmodi torques asservatur Viennae b).

210. ἀλεκτρυών] *animae* ipsiusve *vitae* insigne c); quapropter Aesculapio gallum offerebant qui e morbo convaluerant d).

— στριφνόσ] id q. στιφρόσ e) sive στιβαρόσ, πυκνόσ. Cf. etiam στέριφοσ f). *Firmam* dicit icunculam auream, haud spernendi igitur pretii. Aliud adiectivum fuit στρυφνόσ sive *acerbus* g).

211. διάλιθόν τι] *aureum aliquod ornamentum gemmatum.* Inter ornamenta e Dianae Brauroniae templo in thesaurum Minervae olim delata commemorantur σύμμεικτα διάλιθα h), item in thesauro Apollinis Delii καθετὴρ sive *monile* χρυσοῦσ διάλιθοσ, ποτήριον λεῖον διάλιθον, ὅρμοσ διάλιθοσ i), et apud nostrum alibi sunt ἐπιχύσεισ sive *vascula* διάλιθοι j).

— πέλεκυσ] *securicula* (anceps), fulminis imago pervetusta, ut *malleus* in mythologia Germanica, non nihil autem immutata figura et nova significatione subiecta inde ducta est *crux*, quae e puellarum Christianarum monilibus hodie solet suspendi k). Hanc ἀποτρόπαιον gestaverat virgo, utpote Iovi et Dianae sacram. Aliud fulminis signum, *equus alatus*, simili loco commemoratur in Circumtonsa l).

212 sq. ὑπόχρυσοσ δακτύλιοσ . . . | αὐτὸσ σιδηροῦσ] in Apollinis Delii thesauro erant δακτύλιοι σιδηροῖ ὑποκεχρυσωμένοι ἕνδεκα et χονδύλιον ὑπόχρυσον m). Dicuntur anuli *aurei*, capitulo sive signaculo *ferreo* ornati n), pervetusti igitur aut ad imitationem prisci aevi facti, quo ferrum rarum et pretiosum erat o). Sic nuper in ruderibus aetatis illius antiquissimae, qua gens Helvetica in lacubus tuguria sublicia habitabat, inventum est monile aheneum emblematis ferreis variegatum p), similis igitur artis opus atque fuit anulus ille Trimalchionis, qui totus aureus sed plane ferreis veluti stellis ferruminatus erat q). Eiusmodi autem, qualem Syriscus nunc tenet, anuli *Samothracii* vocabantur postea r). Eadem igitur nostro loco in adiectivo ὑπόχρυσοσ est vis praepositionis ὑπο- quae in adiectivis ὑπόξυλοσ, ὑπόχαλκοσ, ὑπάργυροσ, sive *ligno*, *aere*, *argento adulteratus* s).

213 sq. γλύμμα ταῦροσ ἢ τράγοσ· | οὐκ ἂν διαγνοίην] item in Circumtonsa Pataecus: τράγοσ τισ ἢ βοῦσ ἢ τοιουτὶ θηρίον ait, anuli cuiusdam

---

a) Plaut. Rud. 389 sq., 1154-1171. — *b*) Saglio in Lex. Antiq. s. v. *crepundia* Blümner Röm. Privatalt. 305. — *c*) Cf. Roscheri Lex. Myth. s. v. *Psyche.* — *d*) Plato in Phaedone, Herod. Mim. IV. — *e*) *στιφρόν Ἀττικοί, στριφνόν Ἕλληνεσ* Moeris (Ruhnk. ad Tim. s. v. *στρυφνόν*). — *f*) Ar. Thesm. 641. — *g*) Antiphan. fr. 188 al. — *h*) CIG. 150[63]. — *i*) Dittenb. Syll.[1] 367[4, 184, 198]. — *j*) Fr. 503. — *k*) Roscher Lex. Myth. s. v. *Ramman* 49 sq. — *l*) Circ. 342. — *m*) *Imprimebatur sculptura materiae anuli, seu ex ferro seu ex auro foret*, Ateius Capito apud Macrob. VII 13 § 12. — *n*) Dittenb. Syll.[1] 367[15, 61]. — *o*) Plin. XXXIII 4; cf. Hom. Ψ 826-835. — *p*) Turici, mense Februario 1916. — *q*) Petron. 32 § 3. — *r*) Isidorus, Plin. XXXIII 6. — *s*) Perinth. fr. 7 Dittenb. Syll. 366[77], 367[15].

signaculum aliudve ornamentum describens *a*).

216. ἤν] id q. ἰδού, *en* (*accipe*) *b*).

217. ὁ ποῖοσ;] *quemnam dicis anulum?* Sic apud Aristophanem sunt: ὁ ποῖοσ οὗτοσ Λάμαχοσ; τοὺσ ποίουσ θεούσ; similia *c*).

218. χολᾶισ] id q. μελαγχολαῖσ *d*).

220. τὸν ἡμέτερον] vere δουλικῶσ „nostrum" dicit id quod heri est, ut „generum nostrum" alius servus apud Plautum sive Philemonem *e*); et fortasse haud abs re fuerit recordari accensi illius academici, qui studioso cuidam vultu vepallido examen subituro „noli metuere", ait: „admittere te nobis in animo est."

— σοὶ] *te iubente*, dativi qui commodi dicitur exemplum aptissimum *f*). Item apud Aristophanem: ἐγὼ σιωπῶ τῷδε; *g*) et: σοί γε . . . σιωπῶ ἐγώ; *h*) apud Sophoclem: μὴ . . . θεῖέν μ᾽ ἄφωνον σοί γε! *i*).

221. δεινοῦ κακοῦ] genitivi usus is qui supra *j*).

223. ἁρπάζειν βλέπει] apud Aristophanem sic dicitur βλέπειν δακεῖν *k*), τιμᾶν *l*), apud Alexidem βλέπειν ὀρχεῖσθαι *m*), et saepius verbo βλέπειν additur accusativus: δριμύ, σίναπι, similia *n*).

227. καθυφείμην] cf. triginta virorum apud Xenophontem verba: οὐ χρὴ καθυφίεσθαι τοῖσ ἐν Πειραιεῖ *o*).

— ἄραρε] *stat sententia p*).

228. ἐμά] non ἐμόσ dicit, quia cuncta simul crepundia cogitat, ad defendenda ea paratissimus.

229. στρεπτόν τι] *monile aliquod.* In thesauro Minervae Atheniensis olim fuit στρεπτὸν περίχρυσον ὑπάργυρον sive *monile argenteum auratum q*), in Apollinis Delii στέφανοσ χρυσοῦσ καὶ στρεπτόν *r*).

— πορφυρᾶ πτέρυξ] *vestis pannus purpureus.* Involvit puella cuncta signa — ipsumve puerum — panno vestis lacerae, quam tum cum vis ei illata est gerebat; ταραντῖνον id fuisse mox apparebit *s*). Cuiusmodi vestes purpureae esse solebant, *e lana Tarentina violas imitata veneno* textae *t*). Ex Euripidis Alopa hoc quoque habet Menander, ut ceteraquae ad puerulum expositum pertinent; in qua fabula tragica rex Cercyon nepotem ex veste scissa filiae suae agnovit *u*). Etiam in comoediae anonymae fragmento, quod his annis repertum est, per πτέρυγα χιτωνίσκου γυναικείου fit agnitio, et Creüsa agnito filio Ioni ostendit ὕφασμα ὃ παῖσ ποτ᾽ οὖσ᾽ ὕφηνεν *v*). Nec non Orestes Aeschyleus a sorore per vestem agnitus hic est commemorandus *w*). Inter dona Dianae Brauroniae a mulieribus consecrata fuerunt tres ὄχθοιβοι sive *vestium limbi*, χρυσία ἔχοντεσ δώδεκα, δώδεκα, ἑπτά *x*).

230. σὺ δὲ τί μοι λέγεισ;] *tu autem*

---

a) Circ. 339. — *b*) Sam. 90, 208, 210 fr. 148, 377 Ar. Eq. 26 Pac. 327 al.; aliter Sam. 98. — *c*) Ar. Ach. 963 Nub. 1233 Ran. 529. — *d*) Vs. 494 sq. Sam. 201 Ar. Nub. 833. — *e*) Plaut. Trin. 622. — *f*) Item nostri pueri et plebecula in rixis: *voor jou?!* — *g*) Ar. Ran. 1134. — *h*) Lys. 530. — *i*) Soph. O. R. 865. — *j*) Vs. 196. — *k*) Ar. Ach. 376. — *l*) Vesp. 847. — *m*) Alex. fr. 97. — *n*) Ar. Ran. 562. — *o*) Xen. Hell. II 4 § 23. — *p*) Ter. Eun. 224. — *q*) Dittenb. Syll.[1] 366^{28}. — *r*) Ibid. 367^{34}. — *s*) Vs. 313 sq., 354. — *t*) Hor. Epist. II 1, 207, Phot. et Suid. s. v., Hom. *δ* 135 *ι* 426. — *u*) Pag. 13*c*. — *v*) Eur. Ion. 1417-1424. — *w*) Aesch. Choëph. 231 sq. (Eur. El. 538-544). — *x*) Ditt. Syll.[1] $366^{33, 34}$.

quidnam tibi vis? — Re peracta ad Onesimum iam se convertit Syriscus.

235. οὐδὲ ἕν] ut supra a).

236. Servus hic *Chaerestrati* b) noctem igitur in eadem cum Onesimo villa sive in villa Charisii transiget. Hinc liquet Chaerestrati villam in vicinia nullam fuisse, nedum in scena ea adspecta fuerit. Verba ὡσ ἐμοὶ δοκεῖ vert. *si satis intellego.* Habitare Onesimum in Charisii villa nondum certo scit Syriscus.

237. συνάγουσι] *convivas cogunt* sive *convocant* c). Instat prandium, μέλλουσιν ἀριστήσειν.

239. αὐτῶι] *hero* d).

— καταμενῶ] in silvas suas Syriscus non prius est rediturus quam constet quid rei sit.

240. βούλεσθ'(ε)] tu et herus tuus.

— ἐπιτρέπειν] verbum supra lectum e).

242 sq. δίκασ | μελετᾶν] servulus hic a carbonibus suis et fuligine recens et oratoriae tamen artis curiosus risum movet, ut Philocleon Aristophaneus domi suae canibus ius dicens. Agnoscimus prisca Atheniensium studia a comicis toties derisa.

243. Charisii sodales chorum effecisse infra collegitur e verbis poëtae f).

244. Inter hunc actum et primum intercessit nox g); qua denuo a Charisio spretam se sensit Abrotonon. Iamque tempus est pomeridianum h). Sic et inter Nubium fabulae partem priorem et posteriorem temporis aliquid intercessit, neque aliter Aristophanes rem gessit in fabulis compluribus.

246. ἐγγὺσ et αὐτῶι] mente add. τοῦ πράγματοσ et τῶι πράγματι.

248. ἐπιεικῶσ πυκνά] *vel sic satis frequenter*, item mox κακὸν ἐπιεικῶσ μέγα i) *malum satis magnum.* Quod cum risu amaro Onesimus dicit de *ingenti* nunc malo loquens.

249. ὡσ . . . !] *quam vellem . . . !* — Ad herum ab itinere nuper reversum Onesimus turpe quod putabat herae flagitium fideliter detulit j).

253. κυκᾶν] *turbare*, item infra k).

254. Puellam, quae nunc proruit, esse psaltriam illam, quam a Charisio nuper in villam introductam esse iam sciverunt spectatores, eos docuit opinor cithara, quam ei tribui. Nam nunc primum eam in scenam prodire manifestum.

257 sq. Sic meretricula Lucianea μὰ τὴν Ἀφροδίτην, exclamat, οὐκ ἂν ἧκον, εἴ μοι προεῖπέ τισ ὡσ ἐπὶ τούτοισ προσλαμβανοίμην, λυπῆσαι ἄλλην l).

259. *Ne accumbere quidem iuxta se me sinit.*

— τάλαν] *pro pudor!* Interiectionis loco est vox m).

262. τοσοῦτον ἀργύριον] quo Charisius eam a domino (lenone) conduxit; est enim serva n). Quod pretium quantum esset, spectatores iam audivisse ex his verbis collegitur. Erant autem drachmae duodenae in singulos dies o).

— ἀπολλύει] tantum non con-

---

a) Vs. 111. — b) Vs. 232. — c) Circ. 55 fr. 158 sq. Ephipp. 4 Diph. 43₂ Athen. 365 c, 420 e Poll. VI 8. — d) Vs. 29 Ar. Nub. 219. — e) Vs. 44. — f) Vs. 417 sq. — g) Vs. 238-240, 267, 273. — h) Vs. 259, 347. — i) Vs. 254. — j) Pag. 13. — k) Vs. 398. — l) Luc. LXVII 11 § 3. — m) Vs. 264, 291, 371 Circ. 305 Sam. 37 Ar. Lys. 56 Ran. 559. — n) Pag. 13 a. — o) Vs. 10-12.

stans [a]) apud nostrum est haec verborum in -νῦμι flexio [b]).

263. τό γ' ἐπὶ τούτωι] *quantum per istum stetit.* Recentioris hoc fuit dictionis [c]), vetustioris τὸ κατὰ τοῦτον [d]).

264. τάλαν] ut supra [e]).

265. Tertium nunc diem conductam, sed non tactam, secum habet Charisius. — Minervae aliisque numinibus ἐκανηφόρουν virgines [f]). Vox autem γάμοι e dictione sacrali repetita nunc detorquetur in notionem scurrilem, ut *nubere* a lena Plautina [g]).

267. Adest Syriscus ad reposcendum quem Onesimo heri credidit anulum [h]).

268. ἔνδον] *domi.* Sic nunc dicitur, licet non *intus* iam sit Onesimus, sed ante aedes — in vestibulo puta — versetur.

269. ποτε] *tandem aliquando* [i]).

275. μεθ' οὗ συνεξέκειτο] *quocum est expositus* [j]). Ad παιδίον pertinet relativum.

— ἀβέλτερε] *inepte* [k]).

276. Ταυροπολίοισ] haec mulierum ἑορτή, quam Dianae Ταυροπόλωι deae Brauroniae sacram fuisse docet nomen, commemoratur in lexico Hesychii s. v.; ceteroquin hactenus ignota erat, nunc compluribus nostrae fabulae locis eius fit mentio [l]). Etiam a virginibus celebratam esse mox apparebit [m]). Tempora autem, quibus res in hac fabula actae esse finguntur, si congruebant cum anni tempore quo ipsa fabula est acta, Tauropolia aestate celebrabantur. Sed incertissimum hoc.

277. παννυχίδοσ οὔσησ καὶ γυναικῶν] *cum pervigilium etiam mulierum esset.* Sic apud Aristotelem est: δεῖν εἶναι συσσίτια καὶ γυναικῶν [n]).

279. δηλαδή] particula et infra saepius usurpata [o]).

281. τοῦτον] *anulum.* Qui si post pueri matrem repertam Charisio ostendatur, tota res palam erit; nunc vero, cum puellae nomen ignoretur, non nisi turbas movere potest anulus iuveni monstratus.

282. ἔχει] mente add. τὸ πρᾶγμα, id autem quod παρέχει (παρέχοι ἄν) nunc valet verbum [p]).

283 sq. *Si eam ob causam me* ἀνασείεισ [q]) sive ἀναπείθεισ, *quod speres me* cet. — Simplex σεῖσαι sermonis forensis verbum erat [r]). Verba ἀπολαβεῖν δοῦναί τε per parataxin iuncta significant: *anulo recepto dare.*

285 sq. οὐκ ἔνεστιν . . . παρ' ἐμοί] *nihil eiusmodi admitto equidem* [s]).

285. οὐδὲ εἶσ] ut supra [t]).

287 sq. Hodie igitur anulum Charisio prius ostendi oportet quam Syriscus receptum secum

---

a) Circ. 230. — *b*) Vs. 281 al. Ar. Plut. 719 et Proleg. XX, Enchirid. dict. ep.[2] 279. — *c*) Item Xen. An. VI 6 § 23 Isocr. IV § 142 al. — *d*) Herodot. I 124 V 109 al. — *e*) Vs. 259. — *f*) Thuc. VI 56 § 1 Ar. Ach. 253 Lys. 646. — *g*) Plaut. Cist. 45-47. — *h*) Vs. 239. — *i*) Item vs. 506 Circ. 46, 364, (416) Sam. 122. — *j*) Ut vs. 178. — *k*) Sam. 308 Ar. Nub. 1201 Ran. 989 al. — *l*) Vs. 297, 302, 342, 477, 653. — *m*) Vs. 302-304. Cf. Herodot. VI 138 Ar. Lys. 645 Pac. 874. — *n*) Aristot. Polit. II 6 (Sudhaus). — *o*) Vs. 298, 365 Circ. 121, 179, 388 Sam. 124 Epicl. 16, item Ar. [Vesp. 442] Eccl. 1157 et apud Herodotum, Sophoclem, Euripidem. Sensim in dictionem quotidianam receptum apparet. — *p*) Item Thuc. II 41 § 3 III 44 § 2 al. — *q*) Phot. (ed. Reitz.) Hesych. Suid. Canthar. fr. 7 al., Demosth. XXV § 47. — *r*) Ar. Eq. 840. — *s*) Nos: *Daarvan komt bij mij niets in.* — *t*) Vs. 111.

auferat: moram res non fert. Ceterum ex his verbis videtur effici posse, Syriscum circa fabulae finem, in parte nunc deperdita, etiam in scenam prodiisse, a Charisio autem vel Chaerestrato non solum sumtus quos fecit ei esse restitutos, sed et humanitatis iustum praemium ipsi et mulieri esse persolutum, fortasse libertatem. Qua dignos utique se praestiterunt ambo.

287. εἰσ πόλιν] *Athenas*, non: *in arcem*, ut olim [a]).

289. ἡ γυνή] *mulier illa*, Syrisci uxor.

291. ὡσ κομψόν] *quam lepidus est puerulus!* Unum iam fere mensem natus est.

— τάλαν] ut supra [b]).

293 sq. τρόφιμοσ Charisius supra est dictus; [c]) *huiusne filium tu mancipium fieri sines?* Vox μέροσ *sortem* nunc significat [d]).

297. Ταυροπολίοισ] ut supra [e]).

— παροινῶν] cum multo vino instinctus debaccharetur. Verbum apud comicos haud rarum [f]), item adiectivum πάροινοσ [g]).

298. ἀκόλουθοσ] servus puer, qui illa nocte Charisio pedissequus ivit, ut solebat.

— δηλαδή] ut supra [h]).

303. τότε] aposiopesis haec est. Virgo etiam erat tunc Abrotonon, itaque quominus puris puellis se immisceret nihil obstabat. Qua propter ἡμᾶσ dicet mox, de se illisque puellis loquens [i]).

304 sq. Voculis καὶ μάλα sive *admodum* [j]), *ita sane* Onesimus Abrotono ita assentitur ut haudquaquam se ei credere ostendat [k]). Quapropter illa id quod dixit denuo affirmat, addito iuramento. — Feliciter poëta his verbis cavit ne nimio contemtu digna aut aliis videri posset Abrotonon aut ei quocum in fabulae fine matrimonium est initura.

306. οἶσθασ] ut supra ᾔσθασ [l]).

307. πατρὸσ τίνοσ | ἤκουσασ;] *audivistine quis eius esset pater?*

308. πλὴν . . . γε] *quamquam . . . sane.* Apud Aristophanem subridentis esse solent hae particulae [m]).

310. αὕτη ἐστὶν τυχόν] *ea quam dicis puella fortasse* [n]) *peperit infantem nuper inventum.*

315. Sic in idyllio puella ad amatorem non minus quam Charisius fuit audacem et pervicacem τάμπέχονον ait ποίησασ ἐμὸν ῥάκοσ [o]). Ubi item ὅλον legendum esse e nostro loco et magis etiam ex articulo alioquin molesto efficitur. De puellae veste supra dictum [p]).

316. τοῦτον] *anulum* [q]).

320 sq. εἰ γάρ — λανθάνειν;] *nam si e puella libera natus est infans, cur Charisium res celetur?*

323. ἐπὶ τούτωι] *ad hunc finem assequendum.*

324. οὐκ ἂν δυναίμην] mente suppl. *matrem illius pueruli indagare.*

325 et 333. πρίν cum inf. post negationem raro iungebatur [r]).

---

a) Ar. Nub. 69. — *b*) Vs. 259. — *c*) Vs. 202. — *d*) Vs. 59. — *e*) Vs. 276. — *f*) Circ. 410 Epicl. 41 fr. 627 Ar. Eccl. 143 Antiph. fr. 40[2] Aristophont. 4[4] Alex. 156[6] Henioch. 5[18]. — *g*) Circ. 444 (Sam. 267) Ar. Ach. 981 Epicharm. (?) *Γνωμῶν* praef. (Hibeh papyri 1906, 1). — *h*) Vs. 279. — *i*) Vs. 311. — *j*) Plaut. Rud. 143, 269 al. — *k*) Item. Circ. 159. — *l*) Vs. 198. — *m*) Ar. Eq. 27. — *n*) Her. 31. — *o*) Theocr. XXVII 59. — *p*) Vs. 229. — *q*) Ar. Ach. 331. — *r*) Alia exempla sunt Thuc. I 68 § 2 Lys. XIX § 55.

327. τίσ οἶδεν εἰ καὶ . . .] *quis scit an fortasse* . . . a). Particula καί cum verbis ἕτεροσ ἀπέβαλεν iungatur.

329. τυχὸν ἴσωσ] *forte fortuna* b).

— εἰσ συμβολὰσ] cf. Antiphon Terentianus sive Menandreus: *heri aliquot adulescentuli coiimus in Piraeo, | in hunc diem ut de symbolis essemus. Chaeream ei rei | praefecimus: dati anuli: locus, tempus constitutumst* c). — Hoc igitur est quod Abrotonon dicit: fortasse Charisius alii iuveni illum anulum dederat pignoris loco, cum alea luderet, vel sumtu communi convivari iuberetur, vel de aliqua re pacisceretur, neque praesto esset pecunia.

331. περιείχετ'(ο)] id fere quod ἠπόρει ἀργύριον οὐκ ἔχων.

336. τί οὖν ποήσει τισ] *quid igitur faciendum est tandem?* Impatienter rogantis futurum, ut: τί χρήσομαι τούτωι d), τί ἔτ' ἐρεῖσ e), similia f) Alienum hinc est ποήσηι sive: *dubito quid sit faciendum.*

339 sq. εἴσω . . . | εἴσειμι πρὸσ ἐκεῖνον] „istius homuncionis, qui contumeliose me dimisit, ut triclinium etiam intrem a me impetrabo".

340. λέγ' ὃ λέγεισ] *dic quod dicere vis, dic id quod in mente habes.*

345. ἄριστά γ' ἀνθρώπων!] *optime rerum!* Frequens in dictione familiari est genitivi ἀνθρώπων hic usus, ut et dativi ἐν ἀνθρώποισ g).

346. εὐθὺσ μάλ'(α)] ut αὐτίκα μάλα et similia h).

— φερόμενοσ] etiam vividius hoc quam τρέχων sive *curriculo* i), habet enim notionem *volandi*, quod est avium et missilium, non hominis. Sic Lycurgus orator: ἥξει δ' ἴσωσ ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λόγον φερόμενοσ κτέ. j); cf. et Aeschinis verba supra laudata k).

347. καὶ μεθύων γε] *atque ebrius adeo* l). Vino Charisius etiam nunc mergit dolorem m).

348. προπετῶσ] *temere, incautus.* Et adverbium et adiectivum infra redit n).

349 et 352. τοῦ] infinitivo iunctum *consilium* significat o), idem igitur quod ἕνεκα cum genitivo. Quae rarior est structura, sed etiam apud Thucydidem obvia; solet autem accedere negatio, ut nostris locis p). Ablativi vice hic genitivus fungitur, locum enim indicat unde mens eius qui consilium init proficisci sumitur q), ut locum unde comparatio instituitur in μείζων vel μέγιστοσ ἄλλων. Graecismo igitur ab indole linguae latinae alieno debentur illa: *ne assentandi facere existumes* r), *exercitum opprimendae libertatis habet* s), *Aegyptum proficiscitur cognoscendae antiquitatis* t), et conferri potest *ansa* u) vel *mustelinus* v) a comicis parum feliciter usurpatum.

— μηδὲ ἕν] ut supra w).

350. νὴ τὸν Ἥλιον] sic etiam infra x).

---

a) Agric. 18 *Π* 860 sq. Soph. Ant. 521 Ar. Ran. 1477 al. — b) Her. 31. — c) Ter. Eun. 539 sqq.; cf. etiam Andr. 88 Lucian. LXVII 7 § 1. — d) Ar. Eq. 1183. — e) Ar. Plut. 1161. — f) Ar. Av. 369. — g) Ar. Nub. 841. — h) Ar. Eq. 746 al. — i) Ar. Ach. 828 al. — j) Lyc. Leocr. § 59. — k) Ad vs. 148. — l) Ar. Ran. 49. — m) Vs. 243. — n) Adv. vs. 598 fr. 574^2, adi. vs. 645 Circ. 439, 441 fr. 382. — o) Item Circ. 56. — p) Thuc. I 23 § 25 al. cum negatione, I 4 et VIII 39 § 4 sine negatione, ut Circ. 56. — q) Nos: *uit het oogpunt van* . . . — r) Ter. Ad. 270. — s) Sall. Iug. 51, al. — t) Tac. Annal. II 59 al. — u) Ar. Nub. 551. — v) Ter. Eun. 689. — w) Vs. 111. — x) Sam. 108; item fab. incert. 25 Adul. 45 Invis. 8; cf. et fr. 609.

351. τὰ κοινὰ ταυτὶ] item in Samia: ταῦτα δὴ τὰ κοινά *a*).

— ἀκκιοῦμαι] *ficta fallacique voce dicam.* Verbum *b*) a lexicographis redditur: θρύπτεσθαι, προσποιεῖσθαι *c*), et substantivum ἀκκισμόσ *d*) id quod προσποίησισ, ὑπόκρισισ valet *e*). Minus feliciter Timaeus Platonicum οἶσθα, ἀλλὰ ἀκκίζει *f*) interpretatus est ἀπαξιοῖσ, verbi vim minime exhauriens.

352. ἀναιδὴσ] non id quod ἀναίσχυντοσ sive *impudens* valet, sed eum indicat *qui cedere nescit,* cuius impetus nequit averti vel repelli, ut *saxum*, *mare*, *mors*, *leo*, alia in dictione poetarum *g*).

353. ἰταμόσ] *audax h*), etiam ἴτησ dictum *i*), cum adverbio ἰταμῶσ *j*).

357. τὴν ἔχουσαν] uxorem Syrisci, quae in Charisii aedibus iam degens curam habet infantis.

358. τὸ πέρασ δὲ] ut supra *k*).

360. κακοήθωσ] *versute, veteratorie*; verbum κακοηθεύεσθαι infra *l*). Apud Aristophanem κληιδίων κακοηθεστάτων fit mentio *m*).

363. ἐκεῖνο δ' οὐ λέγεισ] *quod vero maximi est momenti, id retices,* — sive *optimum*, ut h. l., sive *molestissimum n*).

364. γίγνει] res futurae tempore praesenti indicari solent, cum in fatis esse omnino constat loquenti. Alia exempla sunt: ἐνταῦθ' ἔνεστιν, αὐτὸσ ὡσ ἀπόλλυται *o*), vel: εἰ αὕτη ἡ πόλισ ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία *p*).

365. λύσετ'(αι)] *redimet* a lenone *q*). Sic in Plauti Rudente manu mittitur Trachalio servus, postquam Daemonis filia Palaestra eius opera reperta est *r*), similemque ob causam Epidicus in fine fabulae cognominis, nec non Doridi promittitur libertas in fine Circumtonsae fabulae *s*).

— δηλαδή] ut supra *t*)

368. νὴ τὼ θεώ] frequens in mulierum ore ius iurandum *u*).

370. ἐξεπίτηδεσ] *consulto v*); olim ἐπίτηδεσ dicebatur *w*).

— ἐᾶισ] *rem praetermittas*, matrem videlicet pueri inventi haberi te sinens.

371. τάλαν] ut supra *x*).

372. παίδων] pluralis numerus saepe sic usurpatur in ore conviciantium et rem augentium, quasi solitum sit fieri id quod semel sit factum possitve fieri *y*).

375. οὐκοῦν συναρέσκει σοι;] *ergo et tibi placet?*

— διαφόρωσ] id q. διαφερόντωσ, *egregie z*).

376. κακοηθεύσηι] *improbe erga me egeris aa*).

---

a) Sam. 27. — *b*) Pind. fr. 203 (Zenob. V 59) Plat. Gorg. 497 *a* Philippid. fr. 5[2] com. adesp. 663 Alciphr. IV 14 § 5 al. — *c*) Phot. (Reitz.), Suid., schol. Plat. l.l. — *d*) Philem. fr. 4[14]. — *e*) Phot. (Reitz.), Moeris. — *f*) Plat. l.l. — *g*) Hom. Γ 56. — *h*) Ar. (Aesch.) Ran. 1291 Alex. fr. 234[5] Nicol. 1[28]. — *i*) Ar. Nub. 445. — *j*) Circ. 306 Alex. fr. 105 Euphron. 1[25]. — *k*) Vs. 112. — *l*) Vs. 376. — *m*) Ar. Thesm. 422. — *n*) Hoc Lucian. LXVII 14 § 4. — *o*) Ar. Eq. 127. — *p*) Thuc. VI 91 § 3, similia IV 95 § 2 VI 34 § 4 al., Hom. Θ 246. — *q*) Vs. 10 sq. — *r*) Plaut. Rudent. 1217 sqq. — *s*) Circ. 404 sq. — *t*) Vs. 279. — *u*) Ar. Ach. 905. — *v*) Item Circ. 59 Ar. Plut. 916 Xenarch. fr. 7[10] Plat. Gorg. 461 *c* al. — *w*) Ar. Vesp. 391. — *x*) Vs. 259. — *y*) Vs. 650 Circ. 53 Ar. Av. 484 Plaut. Curc. 546 Most. 22 Ter. Andr. 891 Hec. 211 Aesch. Eum. 724 Theocr. VII 152 Hom. Φ 499 σ 403 Long. de subl. 23. — *z*) Item Circ. 72. — *aa*) Vs. 360.

— μαχοῦμαί σοι] *repugnabo, adversabor tibi* [a]).

378. εἰ τοῦτ' ἔστιν] *itane ut tu arbitraris res se habeat.*

— οὐκοῦν συνδοκεῖ;] *ambobus igitur nobis stat consilium?*

379. ταχύ] festinato opus est, quoniam hodie, ante reditum Syrisci, anulum Charisio ostendi necesse est.

380 sq. Subtragicae haec sunt dictionis; et ipsa verba an ex Euripide aliove poëta Menander desumserit incertum est.

382. τοπαστικὸν] *ingeniosum*, εὑρετικόν. Adiectivum antehac non lectum; verbum unde ductum est usurpavit Aristophanes: ἐπεὶ τοπάζετε [b]).

383. κατὰ τὸν ἔρωτ'(α)] et supra sic usurpata est vox ἔρωσ [c]).

384. ἄλλωσ . . . ἀλύει] *multa agendo nihil agit* [d]).

386. λέμφοσ] proprie sic vocatur ἡ πεπηγυῖα μύξα [e]), hinc *is cui pituita molesta est* [f]), naris non emunctae puellus, hinc *stupidus*, quoniam infantium et imbecillorum sunt talia, non adultorum sanorumque. Apud comicos latinos sunt similia [g]).

391 sq. *Periculosa iam sunt quae ad heram* [h]) *attinent.*

393. ταχέωσ ἐὰν γὰρ] postpositum γάρ, ut saepe [i]).

— εὑρεθῆι] subiectum ἐκείνη — quod proximum sequitur — sive *puella illa ignota* mente facile suppletur e contextu.

397. ἐκνενευκέναι] *periculum effugisse ne . . .*, proprie: *capitis motu declinasse* [j]). Subst. verbale ἔκνευσισ legitur apud Platonem [k]).

398. ταυτὶ κυκᾶσθαι] *istas* quae iam instant *turbas moveri.* Item supra [l]).

— χαιρέτω | τὸ πολλὰ πράττειν!] *cavebo ne posthac intempestive curiosum me praestem* [m]).

399. ἔτι] ut tunc cum Charisio detulit uxoris partum.

400. περιεργασάμενον] ut supra περίεργοσ [n]). Aliter Onesimus iam sentit atque tum cum περίεργον libens se profitebatur, dulcissimum enim esse πάντ' εἰδέναι [o]).

401. Versus obscurus et metro teste vitiosus. In mentem revocat senis Plautini haec verba: *si hercle ego te non elinguandam dedero usque ab radicibus, | impero auctorque sum ut me cuivis castrandum loces* [p]).

402-404. Denuo ex urbe reversus adest Smicrines, ταρακτικῶσ ἔχων sive *ad turbandum praeceps* [q]), ut ante. Iam adfuisse eum in scena ταρακτικῶσ ἔχοντα — initio igitur dramatis, ante servorum litem ab eo diremtam, — aperte hoc loco dicitur. Scire autem aut intellexisse Onesimum Smicrinem heri Athenas rediisse [r]), poëta sumit; unde efficitur eum Onesimum etiam initio dramatis cum Smicrine fecisse colloquentem.

404. τὰσ ἀληθείασ] plurali et alibi usus Menander dixit: εἰ τὰσ ἀλη-

---

a) Ar. Eq. 14. — *b*) Ar. Vesp. 73. — *c*) Vs. 7. — *d*) Pag. 16 *f*. — *e*) Moeris, Men. fr. 493 Plat. Rep. 343 *a*. — *f*) Similia multa habent linguae nostra et aliae. — *g*) Plaut. Bacch. 701, 1101 Epid. III 4, 58 Most. V 1, 59 sq. Ter. Phorm. 682. — *h*) Her. 37. — *i*) Vs. 469. — *j*) Xen. Eq. 5 § 4 al. — *k*) Plat. Leg. 815 *a*, ab ἐκνεύειν igitur (non ἐκνεῖν) ductum. — *l*) Vs. 253. — *m*) Ar. Ran. 228. — *n*) Vs. 87. — *o*) Fr. 4 infra. — *p*) Plaut. Aul. 252. — *q*) Circ. 175. — *r*) Vs. 195.

θείασ ἁπλῶσ τίσ σοι λέγει [a]) et: λέγειν ... ὀκνοῦντεσ τὰσ ἀληθείασ ἀεί [b]).

410. γὰρ] postpositum ut saepe [c]).

418—421. Ad Charisii sodales temulentos, qui chorum efficiunt, et haec dicuntur. Truculenta autem haec verba coqui, propter artem suam in his aedibus non eo quo digna honore habitam irati, a Smicrine audita efficiunt ut illud quod Abrotonon modo excogitavit commentum iam cognoscat. Quapropter haud mirum est eum genero tam dissoluto magis etiam quam antehac succensere.

421—423. Ex his verbis efficitur Smicrinem in prioribus, qui iam deperditi sunt, versibus enumerasse bona sua, quae ab heluone devorari nolit.

425. μαρτύρομαι] frequens in ore iniuriam sibi illatam conquerentium clamor [d]).

432 sqq. Hoc praesertim patris cum filia colloquium, cuius non nisi paucae eheu particulae aetatem tulerunt, dignum erat in quod omnem suam artem poëta conferret [e]), neque est dubium quin contulerit. — Pamphila in proscenium prodiit et verba ibi fecit ad patrem, postea ad Abrotonon [f]), tandem (id enim ipsa res clamat) ad maritum, veniam ab ipsa petentem. Multo enim maiores partes Menander tribuit Pamphilae quam solebant esse puellarum vitiatarum, post scenam latentium nec nisi clamores aliquos iactantium cum instaret partus. Cum Glycera potius illa, quae in Circumtonsa celebrata est, Pamphila est conferenda quam cum Plangone ea, cuius in Samia fit mentio.

432. *Odit ille vitam illam dissolutam quam tu dulcem vocas, pater.* Charisium non ex animi sententia neque ut genio indulgeat amatorem agere, compertum habet Pamphila, sive psaltriae indignatae audivit clamores, — nam nondum eam vidit [g]), — sive alia ratione. Novit autem, quam pater ignorat, causam coniugis ita efferati.

435—438. Maritum a patris criminibus etiam defendens mulier amantissima *celsae* ait *ille est indolis!* At Smicrines *plorare et in malam rem abire* [h]) iubet generum istum prodigum. *In lupanari aliquo* clamat *ceteram aetatem cum fidicina sua transigat per me licet, modo hinc facessat neque de nostro* — filiae dotem cogitat — *sit liberalis!* — Vox ματρυλεῖον [i]) sive *lupanar* videtur esse barbara, cohaerere autem cum voce μαστροπόσ. Redit in comicorum fragmentis adespotis [j]). Et lupanaris quoniam in hoc versu, quem Disceptantium esse constat, fit mentio, nomen *lenonis* in fragmento Petropolitano memoratum [k]) non potest obstare quominus id quoque ad Disceptantes referatur. In lupanari Charisium iam degere non dicit senex, sed illuc potius amores suos transferre eum iubet. — Uxoris verba ὑψηλὸσ ὢν τισ Charisius, qui cum ceteris huius colloquii verbis cun-

---

a) Fr. 87. — *b*) Fr. 925. — *c*) Vs. 468. — *d*) Sam. 231 Ar. Vesp. 1436 Nub. 495 Pac. 1119 Ran. 528 al. — *e*) *La scène à faire.* — *f*) Evicit Jensen. — *g*) Vs. 475. — *h*) Ar. Nub. 789 Pac. 72. — *i*) Harpocr. Suid. Phot. s. v. — *j*) Adesp. fr. 220. — *k*) Vs. 10.

ctis nunc ea audit, post villae suae ianuam latitans, mox repetet secum expostulans [a]).

443 sq. *Thesmophoria* et *Scira* erant mulierum sollemnia, ad quae viri non admittebantur [b]). Sic igitur argumentari videtur senex: *bis tantum quantum tu in Thesmophoria et in Scira soles insumere, una nocte pessumdat iste maritus.*

448. περίμεν'(ε)] *mane.* Nondum dixi quae volui [c]).

450. πορεύσ'(ομαι)] (*ab*)*ibo, secedam.* Saepius sic apud nostrum [d]). Similis fuit vis *ambulandi* verbo (*in ius ambula, bene ambula,* al.).

457 sq βοᾷ | φωνὴν ἀφιέν] *clamat res,* nota metaphora [e]).

465. Sic in Philadelphis νὴ τὸν Δία τὸν μέγιστον, ἐκτυφήσομαι aliquis clamabat [f]).

467. κλαυμυρίζεται] id q. κλάει [g]). Postea κλαυθμυρίζεσθαι dicebatur [h]). Vocem τὸ παιδίον vel simile quid in exitu versus prioris lectam fuisse manifestum est.

468. γάρ] saepe apud nostrum invenitur γάρ ab enuntiati initio longius remotum [i]).

469. τίσ ἂν κτέ.] tragicum loquendi genus [j]).

470. Primo adspectu Abrotonon Pamphilam ante menses decem sibi visam agnoscit [k]), sed paullisper etiam dubitat, re inexpectata perculsa.

471. πορεύσομαι] (*ab*)*ibo* [l]).

477. τοῖσ Ταυροπολίοισ] ut supra [m]).

480. ὧν τοῦτ' ἔχει] crepundiis suis ornatum puerulum Charisio attulit Abrotonon, eius anulum gerens ipsa.

482 sq. οὐχ ἵν' ἀδικήσω ..., ἀλλ' ἵνα ... εὕροιμι] subiunctivo utitur propterea quod ἀδικεῖν matrem illam etiam potest [n]), optativo autem quod quaerendi finis est nunc: fecit id *ut eam inveniret,* iamque invenit.

484—491. Pamphila nunc primum in Abrotoni conspectum venit [o]), haec autem facile intellegit feminam illam decoram, quae capite aperto et lacrymis perfusa in publico versetur, ipsam Charisii uxorem esse, de qua tam multa iam audivit. Ostium autem „τῶν γειτόνων" quoniam dicit de *Charisii* villa loquens [p]), — nam Onesimum ex hac prodire, cum per se intellegitur, tum e primis eius verbis efficitur, — manifestum est verba „τὴν ἔνδον οὖσαν" significare: *quam in Smicrinis nunc villa degere comperi,* et „εἴσω ὡσ σεαυτὴν εἴσαγε" *in Smicrinis villam me abduc.* Confugit igitur Pamphila in patris domum vicinam, cum in Charisii villa Bacchus et Venus regnare coeperunt, a marito foras pulsa [q]). Sed ad Charisium redire cupit; dixit id Smicrini [r]), et redibit, ut primum Abrotonon coram specta-

---

a) Vs. 536 sq. — *b*) Ar. Thesm. pag. II—V vs. 834 Eccl. 18, 59. — *c*) Ter. Hec. 745. — *d*) Vs. 471 Circ. 61, 108, 412 fab. inc. 61 Cith. 64, 66 Diphil. fr. 437. — *e*) Ar. Vesp. 921. — *f*) Fr. 505. — *g*) Phot. s. v. — *h*) [Plat.] Axioch. 366 *d*, Plutarch. passim, al. — *i*) Item vs. 393, 410, 484, 568, 605 Circ. 118, 253, 373 Sam. 266 Perinth. 14 Agric. fr. 2, fr. 6, 11, 65[6], 94, 109, 162, 284, 462[2], 927 nov. fr. (Men.?) Oxyrh. 855 vs. 15, Ar. Av. 1545 Antiph. fr. 26[22], 164. — *j*) Ar. Eq. 16. — *k*) Vs. 308 sq. — *l*) Vs. 450. — *m*) Vs. 276. — *n*) *A* 158. — *o*) Vs. 470. — *p*) Vs. 489. — *q*) Vs. 26-28, 504 sq., 539. — *r*) Vs. 439, 502, 534 sq.

toribus ambos coniuges docuerit qui sint parentes pueruli illius expositi [a]). In exitu autem fabulae Smicrines in sedem matronalem restitutam eam inveniet [b]).

484. γὰρ] postpositum, ut passim [c]).

488. ὑμᾶσ] *te et Charisium. Di vos respiciunt* [d]).

— τὴν θύραν | . . . ἐψόφηκεν] *crepuit ianuam.* Sic de exeuntibus noster, transitivam verbo vim tribuens [e]), et intransitiva tamen usus [f]), quae olim regnabat sola [g]). Post aevum quod classicum solet vocari plerorumque verborum activo cum transitiva erat vis, tum intransitiva, et hodie ἀποθαίνειν ex. gr. cum id quod *mori* tum id quod *caedere* valet [h]), ψοφεῖν autem, ut gallicum *crever* (*crepare*), est moriendi verbum [i]). Similem libertatem habuit latinum *concrepare*, nunc habent verba gallica *tomber*, *rentrer*, *monter*, *rouler*, *sortir*, *descendre*, centum alia, in familiari praesertim sermone. Neque in aliis linguis talia desunt.

494 sq. Charisius μελαγχολᾶι sive brevius χολᾶι [j]).

497—500. Post villae suae ianuam semiapertam latitans Charisius audivit quae in actu III° Pamphila dixit cum patre altercans [k]). — Verbum λαλεῖν inde ab aevo Aristophanis id quod *confabulari* significare coepit [l]).

501. ἤλλαττε χρώματ'(α)] *colorem identidem mutabat* [m]), modo pudore rubicundus, modo dolore livens et culpa pallescens. Pluralis numeri etiam apud Lucianum hic est usus [n]).

— οὐδ' εἰπεῖν καλόν] *ne dicere quidem decet* [o]).

502. τῶν λόγων οἵουσ] sic apud Aristophanem sunt: ὅσασ τῶν ῥυτίδων [p]), πολλοὺσ τῶν λίθων [q]), al.

503. Sic in Heroë servus ad amicum: τί κόπτεισ τὴν κεφαλήν; [r]) — Ut nunc, sic apud Aristophanem saepius postponitur αὐτοῦ [s]).

504 sq. οἵαν λαβὼν γυναῖκα . . . ἠτύχηκα] *qualem mulierem in matrimonium acceptam amisi.* Amissam nimirum iam arbitratur Pamphilam, ut Glyceram Polemon in Circumtonsa, foras pulsam [t]) tantaque contumelia affectam. Similes in ignotorum dramatum fragmentis querelae: οἵαν ἀδικῶ γυναῖχ' ὁ δυσδαίμων ἐγώ! [u]) et: οἷον παραλαβὼν ἀγαθὸν οὐκ ἐφείσατο! [v]). Ubi mente supplendum est αὐτοῦ, ut nostro loco αὐτῆσ.

505. τὸ δὲ πέρασ] ut supra [w]).

506. διακούσασ] id q. ἀκούσασ διὰ τῆσ θύρασ [x]).

— εἴσω et mox ἔνδον] *villae Charisii interiora* sic dicuntur.

— ποτέ] *tandem* [y]).

507. τιλμόσ] τῶν τριχῶν [z]).

— ἔκστασισ συχνή] id q. χρόνον

---

a) Vs. 544, 567-572. — *b*) Vs. 613. — *c*) Vs. 468. — *d*) Ter. Phorm. 816. — *e*) Item Circ. 126 Sam. 324 fr. 861. — *f*) Circ. 426 (?) Sam. 222. — *g*) Ex. gr. Ar. Ach. 933 Pac. 612. — *h*) Hatzidakis Einl. in die neugr. Grammatik 200 sqq. — *i*) (Hesseling). Item nostra plebs: *crepeeren.* — *j*) Vs. 218. — *k*) Vs. 432 sqq.; cf. Ter. Phorm. 865-869. — *l*) Ar. Nub. 1394 Ran. 954. Saepius sic apud nostrum. — *m*) Hor. Epist. I 16, 38. — *n*) Luc. XXXV § 11. — *o*) Nos: *niet om te zeggen.* — *p*) Ar. Plut. 1051. — *q*) Vesp. 199. — *r*) Her. 4. — *s*) Ar. Nub. 515. — *t*) Vs. 484-491. — *u*) Fr. com. adesp. 221. — *v*) Locum non iam invenio. — *w*) Vs. 70. — *x*) Vs. 432 sqq. — *y*) Vs. 269. — *z*) Her. 5.

τινὰ οὐκ ὀλίγον ἐξειστήκειν [a]), οὐκ ἐν ἑαυτοῦ ἦν [b]). Oppositum est συνεστάναι, quod legitur in Circumtonsa [c]).

508. Alibi noster comicus: οἷοσ δ' ἀλαζών ἐστιν ἀλιτήριοσ [d]). Utrobique autem probri loco usurpatur vox, quae proprie significat eum *qui piaculo se obstrinxit.* Quam vocem ἀλειτήριοσ scribi iussit non nemo [e]); sed rectius quis hanc proportionem proposuerit: ἀλείτησ [f]): ἀλῑτήριοσ = -βώτησ: βοτήρ. Etiam prisci adiectivi ἀλιτρόσ, quocum conferri possunt ἐχθρόσ et alia, vocalem ι brevem fuisse, ut adiectivi ἀλιτήμων, hinc efficitur, neque alia intercedebat ratio inter voces λυγ-ρόσ et λευγ-αλέοσ, ἐρυθρόσ et Ἐρευθ-αλίων.

511. μέροσ] ut supra [g]).

515. αὖόσ εἰμι τῶι δέει] item Davus in Circumtonsa [h]), et apud Aristophanem senex: ἀλλ' αὖόσ εἰμ' ἤδη τρέμων [i]). Apud Theocritum infans perterritus dicitur ξηρὸσ ὑπαὶ δείουσ [j]). Anxiis *aret lingua.*

517. τυχὸν] *fortasse* [k]).

519. καὶ] impatienter rogantis particula [l]).

520. πέπληχεν] perfectum apud nostrum saepius usurpatum [m]); etiamne διέφθαρκα et ἀπέκταγκα? [n]) Exeuntes dicebantur ianuam πλήττειν [o]) sive ψοφεῖν [p]), intrare cupientium erat κόπτειν sive παίειν [q]).

524. Versus tragicus; et omnino παρατραγωιδεῖ nunc Charisius. Noto quodam loco apud Euripidem pro bus agricola dicitur ἀκέραιοσ, ἀνεπίληπτον ἠσκηκὼσ βίον [r]).

527. καὶ μέγα φυσᾶισ καὶ λαλεῖσ;] *etiamne magni quid spiras et loqueris?* Item alibi apud nostrum: οἷον λαλοῦμεν ὄντεσ οἱ τρισάθλιοι, | ἅπαντεσ οἱ φυσῶντεσ ἐφ' ἑαυτοῖσ μέγα [s]), leno apud Herodam: τῆι γενῆι φυσῶντεσ οὐκ ἴσον τούτωι [t]). Est autem μέγα φυσᾶν vehementius dictum quam μέγα φρονεῖν. Verba φυσᾶν καὶ λαλεῖν efficiunt ἓν διὰ δυοῖν [u]), id q. *tumide loqui* significans.

528 ἀτύχημ'(α)] quae *adversa* audiunt Terentio [v]). Nempe ἀτύχημα καὶ ἀδίκημα διαφορὰν ἔχει· | τὸ μὲν διὰ τύχην γίγνεται, τὸ δ' αἱρέσει [w]).

530 sq. Quod apud Plautum sive Philemonem secum mussitat nutrix fida: *utinam lex esset eadem uxori quae est viro* [x]), id aequum iustumque esse persentit tandem Moschio, supra notiones vulgares et pristinam in se indulgentiam vero amore evectus.

536. τισ ὑψηλὸσ σφόδρα] *admodum scilicet generosae indolis homo!* Ipsa Pamphilae verba sibi audita Charisius repetit [y]).

540. μέτεισι] uxorem *ducet* [z]).

542. τί δέ μοι πατρόσ!] *quid mihi cum patre!* [aa]).

544. Claris igitur verbis Pamphila patri dixit se in mariti domo manere velle [bb]), mox — sed ea fabulae pars interiit — et ipsi coram dicet Charisio.

---

a) Her. 76 Sam. 64, 275 Epicl. 79 fr. 149 Philippid. 27. — *b*) Sam. 125. — *c*) Circ. 291. — *d*) Fr. 563[4]. — *e*) Blass Att. Bereds. III[2] 107, 3. — *f*) *Γ* 28 *π* 317. — *g*) Vs. 59. — *h*) Circ. 163. — *i*) Ar. Lys. 385. — *j*) Theocr. XXIV 61. — *k*) Her. 31. — *l*) Ar. Nub. 210. — *m*) Sam. 86, 152, 210. — *n*) Circ. 249. — *o*) Sam. 86, 152, 210. — *p*) Vs. 488. — *q*) Vs. 609, 612. — *r*) Eur. Or. 922. — *s*) Fr. 302; cf. etiam Eur. Iph. Aul. 125. — *t*) Herod. Mim. II 32. — *u*) Vs. 78-80. — *v*) Ter. Hec. 388. Item infra vs. 536 Sam. 136 Cithar. 47. — *w*) Fr. 426. — *x*) Plaut. Merc. IV in fine. — *y*) Vs. 435. — *z*) Sam. 265. — *aa*) Vs. 78-80. — *bb*) Vs. 432 sqq.

549 et 566. ἱερόσυλ'(ε)] conviciantium vox inanis [a]), ut *sacrilegus* [b]) et similia [c]).

550 sq. ἀντίον — πρᾶγμα] *exadversum te adstantem latere difficile erit.* Non tam vesanus sum, Onesimus ait, ut clam te in res tuas inquirere coner dum proximus mihi versaris in platea aperta.

568. Simillimus in fragmentis adespotis est versus: οὗτοσ πατὴρ τοῦ παιδόσ; — εἰ γὰρ ὤφελεν! [d]) Nostro loco postpositum est γάρ, ut saepe apud Menandrum [e]).

572. ἀναπτέρου] id q. ἔπαιρε, etiam apud Aristophanem et alios [f]). *Obsecro | ne me in laetitiam frustra conicias* [g]).

585. μαρτύρων] dicitur chorus.

586. Abrotonon Onesimo multo sagaciorem se praestitit; quapropter ei mandatur ut novi mariti in posterum curam habeat et Charisio non minus quam nuper fidum eum praestet.

587. Magnam gravitatem verbis Charisii addit nomen ab ipso pronuntiatum [h]).

591. *Libera est iam: sufficit hoc: pristina mala ex animo dimitte.* Verecunde sic indicatur novae nuptae vita quae fuit per menses proximos, postquam lenoni quamcunque ob causam est venumdata [i]). Vox πάξ etiam apud Diphilum interiecta legitur [j]), et compluribus locis apud comicos latinos [k]).

594 sq. „Quod Onesimus puellam illam uxorem duxit, multas ob causas laetor. Qui nisi duxisset, non tamen, si satis novi hominem, a se impetrare potuisset ut abstineret a muliercula tam venusta. Ego vero abstinebo!" — Est enim Pamphila Charisio longe omnium carissima, magis etiam nunc cara quam ante recentes has turbas; neque potest dubitari quin is, qui tum, cum Pamphilae stomachabatur, Abrotonon sit aspernatus, ne in posterum quidem eam sit sollicitaturus, postquam cum uxore in gratiam rediit.

596. Adest senex ad filiam e mariti villa abducendam et dotem reposcendam. Sophronen autem nutricem ex suis in urbe aedibus, ubi vivit illa et antehac vixit, festinanter adduxit et fere vi abripuit, quae Pamphilam ad melius — ut ipsi quidem videtur — permoveat consilium.

597. καὶ σύ] tu post filiam meam, muliercula ne libera quidem.

598. προπετῶσ ἀπάγω . . .;] *inconsulte* [l]) *abduco?* id q. *abducere velle me ais?* — Sophrone novit quo crimine Charisius Pamphilam obruere possit, et Smicrini id iamiam dictura est, si modo aurem praebeat senex truculentus.

— ἱερόσυλε] conviciantium vox [m]).

600. χρηστόν] irridentis nunc vox [n]), ut καλόσ, ἀγαθόσ, *bellissimus*, similia.

602. *Satiusne fuerit non properasse?* Hoc igitur et similia Smi-

---

a) Item vs. 598, 634, 656 Circ. 176 Sam. 333. — *b*) Plaut. Pseud. 363 Ter. Eun. 419 al. — *c*) Vs. 191. — *d*) Fr. 584. — *e*) Vs. 468. — *f*) Ar. Av. 433 et ad 1437-1439. — *g*) Ter. Heaut. 291 sq. — *h*) Similia ex. gr. Sam. 302 sq., 307 Hom. *H* 75. — *i*) Vs. 302 sq. — *j*) Diphil. fr. 96. — *k*) Plaut. Mil. 808 Trin. 889 al Ter. Heaut. 291, 717. — *l*) Vs. 348. — *m*) Vs. 549. — *n*) Item Sam. 193 Agric. 43 Ar. Nub. 8.

crini in via dixit anus cursu citato anhela. Verbum ὀξυλαβῆσαι in λέξεσι ῥητορικαῖσ recte redditur: τὸ ὀξέωσ λαβέσθαι πράγματοσ [a]). Etiam apud Xenophontem legitur [b]).

603. κρίνομαι] indicativus cum indignatione rogantis, ut supra [c]).

604. *Pamphila ut ad saniora consilia redeat da operam, nisi vis me pessima in te edere exempla.* — Pamphilam hactenus noluisse in Smicrinis aedes urbanas reverti, nisi abunde vel sic constaret [d]), e verbi μεταπεῖσαι praepositione efficeretur.

— οὕτω τί μοι | ἀγαθὸν γένοιτο, Σ., γάρ] obtestandi haec formula et supra est lecta [e]), item γάρ ab enuntiati initio longius remotum [f]).

606. τὸ τέλμ'(α)] *lacunam* [g]), quam Sophrone modo praeteriit cum sene huc properans.

607 sq. Insigne exemplum minarum tam atrocium ut absurdae fiant: *interficiam te, ut dicto mihi obsequentem reddam.* Sic Creon Sophocleus: οὐχ ὑμῖν ῞Αιδησ μοῦνοσ ἀρκέσει . . . . , | ἵν' εἰδότεσ τὸ κέρδοσ ἔνθεν οἰστέον | τὸ λοιπὸν ἁρπάζητε [h]), vel Lycus Euripideus: *cremate istos*, ἵν' εἰδῶσ' οὕνεκ' οὐχ ὁ κατθανὼν | κρατεῖ χθονὸσ τῆσδ', ἀλλ' ἐγὼ τὰ νῦν τάδε [i]). Qualia ea mente dicuntur qua: ἐνταῦθα νῦν ὕβριζε et similia [j]).

611. τισ] *servorum aliquis*; nota iubendi formula [k]).

612 sq. Hinc Σμικρίνην τὸν δύστροπον καὶ δύσκολον καὶ φιλάργυρον πρεσβύτην duxerunt Iulianus, Alciphron, Choricius [l]). Non mancipium sed hominem libertinum iam sentiens se Onesimus senem truculentum impudenter ludificat [m]), *per fenestram* fortasse e superiore villae parte cum eo collocutus [n]). Quae si verum tangit suspicio, sequitur ut in versibus deperditis [o]) dixerit: *iamque descendam ut ianuam tibi aperiam.*

617. πρὸσ θεῶν καὶ δαιμόνων] morae impatiens clamat senex, ut Demea in Samia [p]).

618—633. Onesimum ἐπικουρίζοντα fecit Menander, qui Epicuro ab amicis erat [q]). Ceterum diu ante Epicurum Heraclitus dixerat ἦθοσ ἀνθρώπωι δαίμονα εἶναι [r]). Ignoratio vero in Circumtonsa fabula deos consilia hominum in melius convertere ait [s]). Nostro loco si verbo καλῶσ πράττειν substituitur notio *f·licitatis*, non iam Epicurum aut servulum philosophantem habemus, sed Socratem, praecipientem: ad virtutem requiri rerum scientiam, virtutem autem ad felicitatem obtinendam; cetera ad recte vivendum non attinere. Sed in comoedia nunc versamur, non apud Platonem.

621—623. Cum Atticae incolae his annis numerati sunt cura Demetrii Phalereï, reperta sunt civium milia XXI, inquilinorum X,

---

a) Anecd. Bekk. 236. — *b*) Xen. Hell. VII 4 § 27. — *c*) Vs. 599 sq. — *d*) Vs. 432 sqq., 544. — *e*) Vs. 89. — *f*) Vs. 468. — *g*) Ar. Av. 1593. — *h*) Soph. Ant. 310 sqq. — *i*) Eur. Herc. 245 sq.; similia Soph. Oed. C. 1377 Trach. 1110 Aesch. Prom. 10. — *j*) Φ 122 Aesch. Prom. 82 Ar. Nub. 1475 al. — *k*) Circ. 329, 431 Cith. 52 Epicl. 42 Ar. Ach. 805 Ran. 871. — *l*) Apud Kockium ad Menandri *Δύσκολον*. — *m*) Cf. vs. 385 sqq., 396, 519 sqq., 546 sqq. — *n*) Cf. Ar. Eccl. 877 sqq. — *o*) Post vs. 665. — *p*) Sam. 88. — *q*) Strab. 638. — *r*) Heracl. fr. 119 Diels. — *s*) Circ. 43-50.

mancipiorum CD [a]). Sed mancipia neglegere solebant philosophi de optima reip. instituendae ratione disputantes, et nunc neglexit Menander Onesimi ore locutus. Qui cum dicit mille urbes in terris tantas esse quanta fuit urbs Atheniensium, eodem utitur loquendi genere quo olim Bdelycleon Aristophaneus [b]). Ut ille, sic et Onesimus Graecas urbes nunc cogitare videtur solas, hae enim dis Graecis curae erant solae; sed talia non esse urgenda nemo non videt. — Locutio ὅμοιον εἰπεῖν, quae et alibi apud recentiores legitur [c]), valet id quod ὡσ (ἔποσ) εἰπεῖν vel: σχεδὸν εἰπεῖν [d]).

626. Simile quid et tamen dissimile est in fragmentis: οὐκ ἄρα φροντίζει τισ ἡμῶν ἢ μόνοσ | θεόσ [e])

627. τὸν τρόπον] *indolem* [f]); ὧν δὲ μὴ αἴτιοσ τρόποσ, | τά γ' ἀπὸ τῆσ τύχησ φέρειν δεῖ γνησίωσ τὸν εὐγενῆ [g]).

628—630. *Sacer intra nos spiritus sedet, malorum bonorumque nostrorum observator et custos. Hic prout a nobis tractatus est, ita nos ipse tractat* [h]). Adiectivum ἐνδελεχήσ id q. *perpetuus* valet; alibi apud nostrum sunt ἐνδελεχῶσ et ἐνδελέχεια [i]).

634. ἱερόσυλε] ut supra [j]).

642. ταὐτόματον] *casus fortuitus*. Nempe ταὐτόματον ἡμῖν ἀφανὲσ ὂν συλλαμβάνει [k]). Nunc autem αὐτόματα πάντ' ἀγαθὰ τῷδέ γε πορίζεται, ut cum Aristophane loquamur [l]), cuius aetate ex adiectivo αὐτόματοσ substantivum τὸ αὐτόματον nondum procreverat.

644 sq. Proterva haec sunt verba hominis nova libertate elati; in communi autem laetitia ne sibi aut Abrotono periculi quicquam etiam instet non veretur Onesimus. Quapropter *et in posterum cave ne iterum te deprehendam temere* [m]) *agentem!* impudenter ridens dicit seni moroso. — Locutio ὅπωσ (μή) ut supra [n]). Verbi λαμβάνειν idem in Samia est usus [o]).

646. ἀφεῖσο] *absolutus esto*, id q. *absolvo te*. Praesentis imperativus *absolvere*, quem praebet l. a., hinc alienus est. Vere perfrictae impudentiae hoc quoque est in ore homuncionis qui modo servus erat. — Tertia huius imperativi persona usurpata est in legati Atheniensis apud Thucydidem his verbis: περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι [p]). Secunda nondum fuerat lecta

647. πρόσειπε] *saluta* [q]).

— θυγατριδοῦν, μαστιγία] *puerum? quem puerum?* senex apud Terentium [r]).

648. παχύδερμοσ ἦσθα] imperfecti haec vis saepe augetur particula ἄρα addita: *elephanti igitur corio circumtentus eras* [s]), *ut nunc demum apparet* [t]). Adiectivi παχύδερ-

---

a) Ctesicl. apud Athen. 272 *b, c*. — *b*) Ar. Vesp. 707. — *c*) Apud Plut. Diog. Diodor. — *d*) Plat. Soph. 237 *c*. — *e*) Ipsa nostri versus verba (Leo)? Sed unde *ἢ μόνοσ*? — *f*) Vs. 634, 640 Circ. 430 Sam. 132, 205 fr. 575 al. — *g*) Fr. 205; cf. Eur. Herc. 1227 sq. — *h*) Sen. Ep. 41, 2 (Vollgraff). — *i*) Fr. 521, 744. — *j*) Vs. 549. — *k*) Fr. 275; cf. et Circ. 31 fr. 291, 486 Philem. 137. — *l*) Ar. Ach. 978. — *m*) Vs. 348. — *n*) Vs. 198. — *o*) Sam. 267. — *p*) Thuc. V 91 § 2. Similis imperativi perfecti usus est Sam. 135. — *q*) Ar. Ach. 266. — *r*) Ter. Hec. 639. — *s*) Plaut. Mil. 235. — *t*) Sam. 208 Ar. Vesp. 183.

μοσ sensum etiam Lucianus sic transtulit [a]).

649. Matrem Pamphilae non amplius inter vivos fuisse ex his verbis efficitur.

650. Ante quinque menses Charisio nupsit Pamphila, itaque portenti instar est infans natus nuper et tamen vitalis. At τοῖσ εὐτυχοῦσι καὶ τρίμηνα παιδία [b]). Pluralis numeri idem usus supra [c]).

653. τοῖσ Ταυροπολίοισ] ut supra [d]).

654. αἰσθάνει γε; — ναί] nunc demum Smicrines audit quid Pamphilae tunc acciderit. Non enim dixit ei Charisius, — qui omnino cum socero in hac fabula collocutus esse non videtur, — nedum Pamphila id, quod omnes mortales latere quam maxime sua intererat, patri narraverit ante matrimonium initum. Interiectum αἰσθάνει γε est verecunde verbum nimis apertum retinentis. Item μανθάνεισ in Circumtonsa [e]).

655 sq. γέγονε . . . ἅπαντ' ἀγαθά] *optima quaevis evaserunt*. Sic apud Aristophanem Xanthias servus: πάντ' ἀγαθὰ πεπράγαμεν [f]), et ridicule Carion: ἀγαθὰ συλλήβδην ἅπαντά σοι φέρω [g]). In cuiusmodi dictis (ἅ)παντα significat *quaelibet*.

656. ἱερόσυλε] ut supra [h])

658. Si suis verbis, non poëtae tragici, Sophrone uteretur, diceret: γυνὴ δ' ἐπ' αὐτῶι τούτωι [i]) vel potius ἐπ' αὐτὸ τοῦτο πέφυκε, quemadmodum Menander accusativo etiam in hoc versu est usus: ἐπὶ τοῦτ' ἐγένοντο πάντεσ· ἐνθάδ' ἥξομεν [j]). Similis est Euripidis hic versus: γυνὴ δὲ θῆλυ καὶ ἐπὶ δακρύοισ ἔφυ [k]).

659. Nutrix haec fabularum tragicarum nihilo minus perita fuit quam Syriscus carbonarius [l]). Cum Tegeae in Arcadia festum Minervae Aleae [m]) celebraretur, Hercules vim intulit virgini, alter Charisius. Erat ea virgo *Auge*, Alei regis filia, Minervae sacerdos, quae choreas in feminarum sacris nocturnis ducebat; furti autem testem Hercules puellae reliquit anulum. Quae cum gravida esset facta, clam peperit, ut Pamphila nostra. Hercules autem in Arcadiam postea denuo delatus cum de ea re ex anulo admonitus esset, patrem infantis se professus eum quem Sophrone nunc profert dixit versum [n]), quocum aptissime conferri potest comicus hic trimeter: τὸ καλῶσ ἔχον που κρεῖττόν ἐστι καὶ νόμου [o]). Euripidis trimeter et antehac cognitus fuit dudum [p]), nunc ad Augen drama potest referri. Causabatur igitur Hercules Euripideus τὰσ τῆσ φύσεωσ ἀνάγκασ, ut Iniustus ille orator apud Aristophanem [q]), et addebat τὸν οἶνόν ἐ ἐκστῆσαι [r]).

661. παθαινομένη] *tragicis verbulis abusa, voce commota locuta*, id fere q. δεινοπαθοῦσα [s]).

— σφόδρ'(α)] id q. καλῶσ *certo, probe*.

663. *Prius quam tu anus intellexit*

a) Lucian. V § 23. — b) Com. adesp. fr. 213. — c) Vs. 372. — d) Vs. 276. — e) Circ. 148. — f) Ar. Ran. 302. — g) Plut. 646. — h) Vs. 549. — i) Dativus ut in locutionibus: *ἐπὶ καταδουλώσει, ἐπὶ γάμωι*, al. — j) Men. fr. 815. — k) Eur. Med. 928. — l) Vs. 150-162. — m) Pag. 2 *l.* — n) De Augae Euripideae argumento cf. vWilamowitz Anal. Eur. 189. — o) Men. fr. 265. — p) Eur. fr. 912, ad quod afferuntur Anaxandridas (fr. 67), Aristoteles, Aristaenetus, Aelianus, Sextus Empiricus, Cyrillus versum respicientes. — q) Ar. Nub. 1075 sqq. — r) Eur. fr. 267. — s) Phot. s. v.

quid dicerem. Nempe Sophrone dudum scivit quae Smicrinem usque ad hunc temporis articulum latuerunt, Pamphilam ab ignoto olim homine violatam esse et clam peperisse.

AD CIRCUMTONSAM.

4. τινων] duodeviginti fere.

5. Menandro vivente Corinthiis per haud exiguum temporis spatium male fuit. Nam cum per annos complures eorum urbs fuisset in Polysperchontis manu inclementi[a]), anno 308/7 a Ptolemaeo „liberata" est[b]), et quinque annis post — sed his rebus fabula nostra videtur anterior — denuo est „liberata" a Demetrio Poliorceta Ptolemaei Cassandrique adversario[c]).

6. ἀπορουμένη] medium hac aetate usurpari coepit[d]).

11. ἀπειρηκυῖα] annis, — fortasse et paupertate, ut Tibeüs pastor in Heroë[e]) *confecta.*

— καὶ] cum proximo confluit versus[f]).

15. Constr.: καὶ ἅμα δίδωσιν αὐτῆι τὰ σπάργανα ἐν οἷσ ἀνείλετο.

17. ἀνθρωπίνων] *res humanas* hoc adi. significat, ἀνθρωπικόσ vero id *quod homines spectat vel decet*[g]).

19. ἀναγκαῖον] *vinculis naturalibus iunctum*[h]), *proprium,* ut latinum *necessarius.* Homero id dicebatur γενναῖοσ[i]).

22. ἀκούσιον] saepe διὰ γνωρισμάτων cautum esse ne in ignotae sibi sororis amorem incideret quis, Syriscus ait in Disceptantibus[j]).

— μεθύοντ' ἀεὶ] *quavis occasione genio largius indulgentem.* Cum grano salis participium accipiendum.

24. *Eum cui puella relinquebatur* (Polemonem) οὐθὲν βέβαιον *esse,* non eum esse quo quis niti posset. Saepius absentem militem Glycerae curam parum sedulo habiturum anus sentiebat.

26. Casune an Glycerae precibus — in fratris vicinia habitare cupientis — effectum sit ut has aedes emeret Polemo, non liquet. Non sic rem sibi informasse videtur poëta ut anus in ea domo habitaverit, Glycera autem usque ad eius mortem ibidem degerit, dein huic sibique illam domum emerit miles, sed anum in modesta casa ubicunque vixisse, Polemonem autem tunc cum Glyceram sibi iunxit emisse aedes in quibus cum ea viveret.

27. ἐν γειτόνων] omittitur articulus, ut in locutionibus ἐξ ἀγροῦ, ἀπ' ἀγορᾶσ, similibus[k]).

28—30. Pronomen ἐκεῖνον est verbi ἀγαγεῖν obiectum, dein verbi ὄνασθαι subiectum, structura verborum neglegentius mutata. Fratrem *dotibus Fortunae frui voluit* puella generosa, ne ei molesta fieret cavens.

31. ἀπὸ ταὐτομάτου] *casu*[l]).

---

a) Diodor. XIX 74 XX 20, 28. — *b*) Diodor. XX 37. — *c*) Diodor. XX 103 Plut. Dem. 23-25. — *d*) Item Agr. 86 CIA. II 115 6^{35} Dem. IL § 22 al. — *e*) Her. 30 sq. — *f*) Disc. 45. — *g*) Ar. Vesp. 1179. — *h*) Phot. (Reitz.) s. v. — *i*) Hom. E 253 Thuc. IV 92 § 7. — *j*) Disc. 166. — *k*) Item fr. 853. — *l*) Disc. 642

33. ἑσπέρασ] cum appotus esset iuvenis a cena recens. Raro autem in publicum prodibat Glycera, utpote mulier honesta et pudica, rarius etiam et fere nunquam sub vesperam et incomitata; πέρασ γὰρ αὔλειοσ θύρα | ἐλευθέραι γυναικὶ νενόμιστ' οἰκίασ a), et γυναικί τοι | αἰσχρὸν μετ' ἀνδρῶν ἑστάναι νεανιῶν b).

34. θεράπαιναν] Doridem.

35. εὐθὺ] *recta*. Adiungi solebat genitivus c).

39. Iram militis raptim effugit Moschio iuvenis.

40. καὶ] hac particula trimeter iungitur proximo d).

41. Flebat puella propterea quod crimen diluere non posset nisi fratrem esse illum iuvenem profitendo; sed culpae signa lacrimas duxit amator iratus et specie deceptus.

43. ἕνεκα τοῦ μέλλοντοσ] *ut posthac in melius converterentur res.*

44 sq. ἐγὼ γὰρ ἦγον κτέ.] dixeris Minervae Sophocleae haec esse verba, Aiacem in miserum errorem a se pulsum gloriantis e).

46. τοὺσ.. αὐτῶν... εὕροιεν] quoniam mater dudum vita est functa, ut infra apparebit f), εὑρίσκειν id quod *cognoscere* nunc valet.

— ποτε] *tandem aliquando* g).

47. τοῦτ'(ο)] puellae venustae, quam modo adspexerunt et insontem esse nunc audiverunt, crines recisos.

48. μεταθέσθω] *sententiam mutato.* Proprie: *calculum* (τὸν πεττόν) *reducere* sive *aliter collocare* significat verbum, quod praesertim apud Platonem frequens est. Eadem imago subest verbis εὖ θέσθαι et ἀναθέσθαι h). Menandri fabula quaedam Ἀνατιθεμένη vocabatur. Etiam locutio τὸν ἀφ' ἱερᾶσ κινῆσαι i) sive *omnem lapidem movere* hinc ducta.

49 sq. De providentia divina haec verba j) ab Onesimi mancipii in Disceptantibus sententiolis Epicureis k) non nihil discrepant, propiora autem sunt iocis Aristophanis de dis in melius semper convertentibus res pravis Atheniensium consiliis in ultimum discrimen adductas l). Neque diversus est hic nostri versus: ταὐτόματον ἡμῖν ἀφανὲσ ὂν συλλαμβάνει m). Etiam sequentia huc faciunt verba: μηδεὶσ πρὸσ θεῶν | πράττων κακῶσ λίαν ἀθυμήσῃ ποτέ· | ἴσωσ γὰρ ἀγαθοῦ τοῦτο πρόφασισ γίγνεται n).

50. γιγνόμενον] *dum fit.*

— τε... καὶ] *et... etiam.* Est τε adiunctivum, ut passim.

52. Simillima in Perinthia sunt verba: ὁ μὲν πονηρόσ, ὁ θρασὺσ ἐνθάδ' ἀρτίωσ, | κατὰ τῶν σκελῶν... ! o).

53. τὰσ γυναῖκασ] pluralis numeri notus in conviciantium ore usus p).

54. κλάει κατακλινείσ] *flet proiectus in lecto*, — veluti aegrotus q). Similia sunt apud Philostratum: κλάει γοῦν καταπεσὼν καὶ μεταγιγνώσκει r).

— κατέλιπον κτέ.] ut αὐτόσ famulis est *herus* s), sic αὐτοί iis sunt *heri sodales* t). Nunc significantur Polemonis milites, eius λαοί (λεῴ), ut cum Homero loquamur. His ἀριστο-

---

a) Fr. 546. — b) Eur. El. 343 sq. — c) Ar. Nub. 162. — d) Disc. 45. — e) Disc. 51 sqq. — f) Vs. 373 sq. — g) Disc. 269. — h) Fr. 86. — i) Fr. 269. — j) Similia vs. 443 sq. — k) Disc. 618-633. — l) Ar. Nub. 587-589. — m) Men. fr. 275; simile est fr. 291. — n) Fr. 306. — o) Perinth. 17 sq. (cf. Ar. Pac. 240). — p) Disc. 372. — q) Ar. Vesp. 123 Plut. 411, 662. — r) Philostr. ep. 26. — s) Ar. Nub. 219. — t) *Les gens;* item vs. 295.

ποιούμενον sive ἀριστοποιεῖσθαι αὐτοὺσ κελεύοντα Polemonem Sosias reliquit ad percontandum in urbem missus. Heri cum Polemone Sosiam et milites illos Corinthum rediisse apparet.

55. συνηγμένοι ... εἰσίν] *convocati sunt pransum* [a]).

56. τοῦ φέρειν] *ut ferret* [b]).

58. τἀνταῦθ'(α)] *in suis aedibus*, ubi Glyceram reliquit.

59. *Pallium sibi afferre* Polemo famulum iussit *consulto* [c]), ut sic disceret quid iam ageret Glycera. Paludatus et cum ense — eo ense quo Glycerae crines recidit — foras ruit ad milites suos, nunc vestem civilem sibi petere iussit Sosiam, — „οἶσε [d]) vel ἔνεγκε [e]), παῖ, ἱμάτιον" ei dixit, — qua uteretur post officia militaria in urbem rediturus [f]); mox autem famulus reportabit paludamentum et ensem, non iam ei necessaria, ut novum simul ad Polemonem referre possit nuntium [g]).

— οὐδὲ ἕν] frequens apud nostrum forma [h]).

61. Postquam Polemo foras abiit, Glycera male mulcata, ira autem metuque perculsa [i]), aedes relinquere secum constituit, ad Myrrhinam autem matronam vicinam confugere, quae vero audito — gemellum videlicet Glycerae fratrem esse eum quem marito illa olim supposuit — ipsi opitularetur et a militis iracundia immeritissima se protegeret. Iamque ante aedes circumspectat Doris, an per plateam satis tranquilla sint omnia et Glycerae ad aedes vicinas tutus sit transitus, dein Glycerae nomine e Myrrhina flagitat hospitium.

— et 67. κεκτημένη] *hera* [j]). Glycera, puella libera [k]) et Polemonis concubina, Polemonis ancillae [l]) instar dominae fuit.

62. Doris ancilla vixdum adulta — ut Charisii in Disceptantibus pedissequus [m]) — Sosiae per temporis spatium satis longum non est adspecta, dum Polemo cum famulis et militibus peregre bellum gerebat [n]).

63. τρόπον τιν'(ά)] *quodam modo* [o]). Litotes iocosa; nam manifesto vivere et valere eas feminas dicere vult famulus, quarum alteram tam ἐρρωμένην sive *alacrem* videat: eum igitur esse rerum statum ut minime sit verendum ne mortem meditetur puella contumeliose a Polemone habita. Conferenda est locutio κατὰ τρόπον *ita ut mos est* sive *oportet* [p]).

64. πορεύσομαι] *(ab)ibo, proripiam me* [q]).

67. οὐδὲν πιστόν] idem neutri usus est in locutione οὐδὲν ὑγιέσ, ex. gr. in Andromachae apud Euripidem de Spartiatis verbis: ὦ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἔχθιστοι βροτῶν, | κτέ., μηχανορράφοι κακῶν, | ἑλικτὰ κοὐδὲν ὑγιέσ [r]).

71. μεθύοντα μειράκια] chori adventus nuntiatur. *Iuvenes* autem *temulenti* quinam esse potuerunt nisi Moschionis sodales, qui ad convivium aliquod eum secum abducere vellent?

72—76. Glycerae et Myrrhinae

---

a) Disc. 237. — *b*) Disc. 349. — *c*) Disc. 370. — *d*) Ar. Vesp. 1251 Ran. 482. — *e*) Sam. 315. — *f*) Cf. Plaut. Merc. V 2. — *g*) Vs. 164 sq. — *h*) Disc. 111. — *i*) Vs. 130, 211. — *j*) Her. 37. — *k*) Vs. 185, 247. — *l*) Vs. 404 sq. — *m*) Disc. 298. — *n*) Vs. 170. — *o*) Item vs. 158 Her. 20. — *p*) Vs. 242 sq. — *q*) Disc. 450. — *r*) Eur. Andr. 445 sqq.; cf. Ar. Ach. 956 et supra vs. 24.

arcana ignorans Davus putat matronam tam lenem atque benevolam se praestare erga filium ut puellam ei dilectam ultro adducat, quam tutus a truculenti illius militis minis intus amet. Id quod iuveni mox haud difficulter persuadebit Davus, — credere enim solemus quae speramus, — sibi simul magnas in optatissima hac re partes tribuens mendacio impudenti [a]).

72. διαφόρωσ] *egregie* [b]).

73. πρὸσ ὑμᾶσ] extra aedes Davus nunc versatus neque eas intraturus *ad vos* dicit ceteros, Myrrhinae ministros allocutus.

— τὴν μείρακα] liberius designat puellam, quae vulgaris ei videtur meretricula.

74. τοῦτ' ἐστὶ μήτηρ] *haec demum vera mater vocanda* [c]). Item alibi apud nostrum: τοῦθ' ἑταῖρόσ ἐστιν ὄντωσ! [d]) et apud imitatorem latinum: *illuc est patrem esse ut aequomst filio* [e]).

— ὁ τρόφιμοσ] Moschio, *filius herilis* [f]), qui heri vesperi aufugit, iram Polemonis metuens. Quem nunc quamprimum arcessendum censet, nullum enim a milite ei instare periculum, domi autem paratos esse amores.

76. Simillimis verbis chorus introducitur in Disceptantibus [g]). Locutioni φαίνεθ' ὡσ ἐμοὶ δοκεῖ similia multa habet Aristophanes [h]).

77 sqq. Trochaeis tetrametris, metro concitatiore, conscriptum est quod sequitur colloquium, item in Samia fabula altercatio vehementissima Nicerati et Demeae senum [i]). Etiam inter aliarum fabularum Menandri fragmenta nonnulla his numeris sunt adstricta [j]). Quos severiores quadamtenus finxit quam Aristophanes; nusquam enim — quae apud Aristophanem frequentissima est sive libertas sive neglegentia — secundam dipodiam cum tertia ita coniunxit ut nulla intercederet pausa, ceterum in solvendis pedibus illo audacior.

77. Moschio πολλάκισ dicens non hasce cogitat turbas, sed ceteram vitam. Non enim multum temporis intercessit inter hunc actum et priorem, sed tantum quantum Davo satis fuit ad Moschionem quaerendum [k]), inveniendum, huc deducendum. Nunc Myrrhinae paratum adstat prandium [l]), in primo actu milites ἠριστοποιοῦντο [m]).

78. θεοῖσιν ἐχθρόσ] priscus dativi pluralis terminus -σι(ν), quo Menander non nisi rarissime est usus [n]), in hac vocum iunctura permansit [o]), quia unius nominis instar erat θεοῖσ(ιν) ἐχθρόσ, unde ductum est substantivum θεοισεχθρία [p]).

79. Sic apud Antiphanem ad servum dominus: ταχέωσ λέγειν χρὴ πρὶν κρέμασθαι et mox: ἔξω τισ δότω | ἱμάντα ταχέωσ [q]).

82—85. Impudentissime mentitur Davus. Nam qui modo mirabatur rem prorsus inexpectatam,

---

a) Vs. 77 sqq. — *b*) Item Disc. 375. — *c*) Nos: *dat is nog eens een moeder!* — *d*) Fr. 367. — *e*) Plaut. alicubi. — *f*) Disc. 202. — *g*) Disc. 36. — *h*) Ar. Plut. 48 sq.; item infra vs. 112 sq. et Men. fr. 439. — *i*) Sam. 202 sqq. — *j*) Cf. etiam Phasm. fr. 3. — *k*) Ubi? Vs. 129. — *l*) Vs. 117, 295. — *m*) Vs. 55. — *n*) Etiam *διαβολαῖσι* fr. 577. Apud Diphilum aliosque huius aevi poëtas haud insolitum est -*σι*(*ν*). — *o*) Item Anaxipp. fr. 6[4]. Sed brevior forma est infra vs. 104. — *p*) Ar. Vesp. 418. — *q*) Antiphan. fr. 74.

is iam perhibet ipsum se id effecisse ut Glyceram mater Moschionis reciperet. Et credit ei Moschio; φύσει videlicet εὐάγωγόν ἐστι πᾶσ ἀνὴρ ἐρῶν [a]).

89—93. Quaenam res hoc loco spectarentur sciverunt auditores, nos ignoramus. Id tamen liquet, nuper fraudulentum aliquem com meatuum procuratorem [b]) a militibus suis esse interfectum.

96. κατ' ἐμὲ ταῦτ'(α)] *vitae condicioni meae ista conveniunt* [c]).

98. γαστρίζεσθ'(αι)] *vapulare* [d]).

100. ἤσθασ] forma metaplasta et alibi nostro usurpata [e]).

102. τρόφιμε] *fili herilis* [f]).

104. *Dis invisus chiliarcha* est Polemo. Quod munus aevo Macedonico institutum est [g]). Adiectivum πτεροφόροσ in mentem nobis revocat Aristophanis iocos de Lamachi aliorumque taxiarchorum galeis [h]). Apud Lucianum autem e nostra fabula desumtus est Πολέμων ὁ ζηλότυποσ, χιλιαρχήσασ κτέ. [i]). Etsi multa illic scriptor mutavit.

106. τί ποιεῖ;] *quid facit Glycera?* [j]).

107. μέροσ] *rem* [k]).

108. πορεύσομαι] *ibo* [l]).

110 sq. Rem, quam Moschio spectat, narravit nobis Ignoratio: Glycera ἔτυχεν ἑσπέρασ | πέμπουσά ποι θεράπαιναν κτέ. [m]).

112 sq. ὡσ ἔοικεν . . . οἴομαι] similis supra est verborum abundantia [n]).

114. Sic alibi apud nostrum: Ἀδράστεια καὶ | θεὰ σκύθρωπε Νέμεσι, συγγίγνωσκε exclamabat quis [o]), chorus Aeschyleus: οἱ προσκυνοῦντεσ τὴν Ἀδράστειαν σοφοί [p]), Rhesus: σὺν δ' Ἀδραστείαι λέγω κτέ. [q]), Socrates: προσκυνῶ δὲ Ἀδράστειαν, ὦ Γλαύκων, χάριν οὗ μέλλω λέγειν [r]), orator: Ἀδράστειαν μὲν ἄνθρωποσ ὢν ἔγωγε προσκυνῶ κτέ. [s]), muliercula apud Herodam: λάθοιμι δ' Ἀδράστεια [t]), apud Lucianum: ἀλλ' οὐδέν, ὦ φίλη Ἀδράστεια, φημί [u]). Quae *invidiam deprecantium* sunt formulae, ut: ξὺν θεῶι δ' εἰρήσεται [v]) vel: μὴ ἐπέστω νέμεσισ τοῖσ ἐμοῖσ λόγοισ. Nam *Adrastia* eadem quae *Nemesis* fuit dea, licet pro duobus numinibus nomen duplex nonnunquam fuerit poëtis, ut Menandro loco laudato. Eodem igitur redeunt Philoctetae Sophoclei verba: τὸν φθόνον δὲ πρόσκυσον [w]) vel Herculis Euripidei: φθόνοσ δὲ μὴ γένοιτο τῶν θεῶν [x]).

115. λέλουται] mente addit id quod Trygaei apud Aristophanem minister [y]). Et recordamur Pamphilae illius Terentianae sive Menandreae, cui lotae et in lecto collocatae fictus eunuchus ventulum fecit flabello, dein . . . cetera quis nescit. Lavisse Glyceram Davus tuto affirmare potuit, vidit enim in triclinio accubantem.

---

a) Fr. 352. — *b*) Adul. 6. — *c*) Her. 19. — *d*) Ar. Eq. 273. — *e*) Disc. 198. — *f*) Disc. 202-205. — *g*) Diodor. XVIII 48. — *h*) Ar. Ach. 584, 965, 1109 Pac. 1172 sq. — *i*) Lucian. LXVII 9 § 4, 13 § 2. — *j*) Item vs. 165. — *k*) Disc. 59. — *l*) Disc. 450. — *m*) Vs. 33 sqq. — *n*) Vs. 76. — *o*) Fr. 321. — *p*) Aesch. Prom. 936. — *q*) Eur. Rhes. 468. — *r*) Plat. Rep. 451 *a*. — *s*) Dem. XXIII § 37. — *t*) Herod. Mim. VI 35. — *u*) Lucian. LXVII 6 § 3. — *v*) Ar. Plut. 114. — *w*) Soph. Phil. 776. — *x*) Eur. Alc. 1135; similia Aesch. Ag. 904, 946 sq. — *y*) Ar. Pac. 868; cf. Men. fr. 727.

117. εὐτρεπὲσ] *paratum* a), εὐτρεπίζειν *parare* b).

— τῶν ποουμένων] *rerum quae aguntur, parantur* c).

118. γάρ] ab enuntiati initio longius remotum d).

121. δηλαδή] *videlicet* e).

122. παρακαλύψεται] ut coram viro non cognato. Hinc Aristaenetus: σὺ δέ με θεωροῦντά σε ἰδοῦσα, τοῦτο δὴ τὸ σύνηθεσ ὑμῖν ταῖσ ἐλευθέραισ, ἠρέμα παρεκαλύψω f).

124. ζῆν τε πρὸσ ταύτην] *et ad eius arbitrium vivere.* Sic alibi apud nostrum servus de domino suo: πρὸσ τοῦτον ἕνα δεῖ ζῆν ἐμέ g).

125. *Nam quam benevole hanc rem tractavit!* — Alienae hinc sunt locutiones ὡσ ἀληθῶσ, ὡσ ἠπίωσ, ὡσ ἐτητύμωσ h).

126. τὴν θύραν ψοφεῖ] *ianuam crepat* i).

129. Mater filium reversum miratur et indignatur. Cur miretur in versibus fabulae superstitibus non apparet. Miseratne eum rus vel ad propinquos, ubi aliquantisper degeret militis iram vitans?

— τούτων] *rerum amatoriarum.*

130 sq. ἐνθάδε . . . πρὸσ ἡμᾶσ] *huc ad nos* j).

131. μὴ εἰσ ὥρασ σύ γε . . . ἵκοι(ο)] *brevi moriaris!* Imprecantium formula k).

132. βάδιζε] *i modo* l).

136 et 141. ἕνεκ' ἐμοῦ et ἐμοῦ ἕνεκα] cum *persuadendi* verbo iungenda.

139. τρόφιμε] *fili herilis* m). Supplapantis nunc vox, benevoli enim animi suspicionem habet. Quamquam impudenter mentitur nunc Davus more suo, quae modo dixit dixisse se praefracte negans n).

141. ἀρτίωσ ἔφησθα] *modo dixisti.* Et hoc dicentem audivimus o).

144. ἔπειθον] non iam πέπεικα impostor ait ad incitas redactus, sed: *persuadere volebam* vel: *conabar.*

— εἶεν] *ne plura, esto* p).

— βάδιζε] *i modo* q).

145. τότε] *modo* r).

145 sq. τὸ δεῖνα κτέ. — φλυαρεῖσ πρόσ με;] similia sunt Demeae in Samia Niceratum retinere frustra conati verba: ἀλλὰ πάλιν ἐλθών . . . τὸ δεῖνα . . . μικρόν, ὦ τᾶν . . . s), et conferendus est impostor ille Aristophaneus, qui mariti nomen rogatus — pro femina enim se gerebat — „τὸν δεῖνα" ait et mox: „ἔσθ' ὁ δεῖν' . . ., ὃσ καί ποτε τὸν δεῖνα . . . τὸν τοῦ δεῖνα . . .", cui alter: „ληρεῖν μοι δοκεῖσ" t). Valet τὸ δεῖνα *quod dicere volui* (vel *debui*) u).

147. τυχὸν ἴσωσ] *fortasse* v).

148. Novam causam Davus interserit, ut differat poenam sibi instantem. Interiectum μανθάνεισ est verecunde verbum nimis apertum retinentis w).

150. πορνίδιον τρισάθλιον] redit locutio in versibus his adespotis: τὸ λεγόμενον | ἥττων ἑαυτοῦ πορνιδίωι τρισαθλίωι | ἑαυτὸν οὕτω παρα-

---

a) Item Sam. 199, 268 Athenion. fr. 1[46] Epicr. 10[4]. — b) Sam. 6. — c) Cf. Agr. fr. 5. — d) Disc. 468. — e) Disc. 279. — f) Aristaen. II 2. — g) Fr. 581. — h) Soph. El. 1439, 1452. Has confert Sudhaus, statuentis, non exclamantis, haec verba ratus. — i) Disc. 394. — j) Item Her. 34 al. — k) Phasm. 43 Ar. Lys. 1037, 391. — l) Item vs. 144, 275, 404 Disc. 201 Sam. 43, 316. — m) Disc. 202-205. — n) Vs. 83. — o) Vs. 84. — p) Phasm. 48 Ar. Nub. 176 Pac. 663 al. — q) Vs. 144. — r) Item vs. 163 Sam. 270 sq. Ar. Plut. 834 Hom. (Γ 205) Θ 108 al. — s) Sam. 202. — t) Ar. Thesm. 620 sqq. — u) Ar. Vesp. 524. — v) Her. 31. — w) Disc. 654.

δέδωκεν *a*). Dactylus πορνιδι in tetrametris trochaeis insolitus *b*).

152—155. Nova identidem comminiscitur Davus, mendacia ex mendaciis serens, ut flagra effugiat. Nunc hero suadet ut aliquot dies se occultet, dum hae consilescant turbae atque irae leniantur *c*).

152. οὐδὲν οἷόν ἐστιν] sic Pisetaerus Aristophaneus: ἀλλ' οὐδὲν οἷόν ἐστ' ἀκοῦσαι τῶν ἐπῶν *d*).

153 sq. Sic apud Terentium ad iuvenem amica: *ego impetrare nequeo hoc abs te, biduum | saltem ut concedas solum*; cui ille: *faciundumst quod vis: . . . rus ibo: ibi hoc me macerabo biduum e*). Novi quid est infinitivi in -ναι desinentis diphthongus elisa *f*).

158. μεταβαλοῦ τρόπον τινὰ] *consilium tuum quodammodo muta g*).

159. καὶ μάλα] *ita sane*. Irridentis voculae, = *scilicet! h*)

160. ἐφόδι'(α)] *viaticum i*).

— δ'(ὲ)] elisa particula trimetrum cum proximo coniungit *j*).

162. δέει | αὐόσ εἰμι] item in Disceptantibus Onesimus *k*).

163. τότ'(ε)] *modo l*).

164 sq. Sosiam Polemo paludamentum et ensem domum referre iussit non iam sibi necessaria, denuo videlicet observatum eum mittens *m*); ipse enim redire nondum audet, pudore suffusus.

165. τὴν σπάθην] id q. τὸ ξίφοσ *n*). Ipsis militibus gladius sic iocose audiebat *o*), ut braccae Persicae θύλακοι sive *crumenae p*), telum militum Romanorum *pilum* sive *pistillum q*). Hinc in usum communem ea nomina verterunt.

— τί ποιεῖ] *quid agat* (*Glycera*), ut supra *r*).

166. ἀκαροῦσ δέω] *vix abstineo quin s*).

167. Huc cum accederet Sosias, eminus vidit Moschionem aedes matris intrantem, neque dubitat quin e Polemonis aedibus venerit a Glycera.

169 sq. Polemonis satelles Moschionem novit, nam et antehac ducem Corinthum est comitatus *t*), et hesterna vespera adfuit. Itaque Moschio Sosiam item habet cognitum *u*).

170. ἐπιδημίασ] nuper igitur Sosias cum hero in patriam rediit. Polemo quo expeditionem fecerit in servatis nostrae fabulae versibus non dicitur; ad *Pisidas* et in *Pontum* suum Polemonem chiliarcham bellatum misit Lucianus *v*).

171. ὁ ξένοσ] *latro conducticius* sive famulus Polemonis Sosias *w*).

172. νὴ τὸν Ἀπόλλω τουτονί] *per istam* — quae in theatro erat — *Apollinis statuam x*). Nisi lapidem τοῦ Ἀγυιῶσ dicit ante Myrrhinae Polemonisve aedes erectum *ÿ*).

174. τὸν δεσπότην] *Polemonem*.

— ἐξ ἀγροῦ] illuc igitur Polemo

---

a) Fr. com. adesp. 120. — *b*) Proleg. ad Ar. 216, 4 sq. — *c*) Plaut. Mil. 583. — *d*) Ar. Av. 966. — *e*) Ter. Eun. 181-187. — *f* Ar. Nub. 7. Item Cithar. fr. 5. — *g*) Vs. 63. — *h*) Disc. 304. — *i*) Ar. Ach. 53. — *j*) Disc. 45. — *k*) Disc. 515. — *l*) Vs. 145. — *m*) Vs. 59. — *n*) Item Sam. 314 sq. Invisi 11 et fr. 3 Philem. 70. — *o*) Nostratibus *kaasmes*. — *p*) Ar. Vesp. 1088. — *q*) Kropatscheck Jahrb. d. arch. Inst. 1908,87. — *r*) Vs. 106. — *s*) Men. fr. 885 com. adesp. 370, 580 sq. Ar. Nub. 496 Vesp. 92. — *t*) Vs. 62. — *u*) Vs. 281. — *v*) Lucian. LXVII 9 § 2. — *w*) Item vs. 280 sq. — *x*) (Vs. 421-423? Sam. 94?) fr. 740 Ar. Thesm. 748 Plaut. Bacch. 172 Merc. 676. — *ÿ*) Ar. Vesp. 875.

abierat, ad milites fortasse exercendos.

— θᾶττον] *citius* quam ei est consilium, si mox — e Sosia — audierit quid iam agat Glycera.

175. ταραχὴν οἵαν ποήσει] *quam* ταρακτικῶσ ἕξει *a*) Polemo.

176. Glyceram non amplius in Polemonis aedibus degere compertum iam habet Sosias; ἱερόσυλα *b*) θηρία ceteros dicit Polemonis ministros.

179. δηλαδή] *videlicet* *c*).

180. Frequens in conviciis fuit locutio κλάειν (κωκύειν, οἰμώζειν) λέγω σοι sive σε κελεύω μακρά (τὴν κεφαλήν), μεγάλα *d*).

181. *Plus artificum est mi quam rebar: ariolum hunc habeo domi* *e*).

182. τι] in Myrrhinae enim et Moschionis aedes Glyceram abiisse sensit Davus, perperam tamen puellae amatorem hunc ratus.

183. Davus a Moschione iussus Myrrhinae dicere ipsum domum rediisse, dum in prodomo etiam versatur, veritus heram sibi stomachantem denuo adire, genio interim indulgens *f*), audivit nunc Sosiam ostium pulsantem.

184. τυχόν] *fortasse* *g*).

186. πρὸσ βίαν τοῦ κυρίου] id q. τοῦ κυρίου ἄκοντοσ *h*).

187 sq. πονηρὸσ καὶ συκοφάντησ] *improbus calumniator* *i*). Coniunctio ut in γέρων καὶ βραδύσ, δίκαιοσ καὶ γεωργόσ, δημότησ καὶ φίλοσ, similibus *j*).

189. οὐκ ἔχειν ἡμᾶσ χολήν] Thersites apud Homerum: ἀλλὰ μάλ' οὐκ Ἀχιλῆϊ χόλοσ φρεσίν *k*). Similia apud Archilochum *l*) et comicos *m*).

190. οὐδ' ἄνδρασ εἶναι] *non me arbitratur militem sed mulierem*, apud Plautum Menandri vestigia prementem dicit miles iratus *n*).

— τετρωβόλουσ] stipendium diurnum militibus gravis armaturae solvebantur oboli quaterni *o*); διμοιρῖται autem, *duplicularii* sive διπλοῦν μισθὸν λαμβάνοντεσ *p*), erant *lochagi*, qui phalangis Macedonicae frontem tenebant, robore et peritia insignes; velites vero binos obelos ferebant *q*). Simili ioco heliastae ab Aristophane φράτερεσ τριωβόλου sunt dicti *r*), et *homo trioboli* id q. *homo nequam* valet apud Plautum *s*).

191. τετραδράχμοισ] *ducum* hoc fuit stipendium. Chiliarchis igitur *t*) quaternae in singulos dies iam solvebantur drachmae. Si duces, Davus ait, tali utuntur auxilio, facilis nobis erit victoria.

193. πράγματοσ ἀσελγοῦσ] articulus omissus, ut in huiuscemodi exclamationibus solebat fieri *u*).

200. πονηρόν] *mala res* *v*).

202. πρὶν πτύσαι] redit locutio apud Theocritum *w*), = *dicto citius*, et de Laide vetula contemtim quis

---

a) Disc. 403. — *b*) Disc. 549. — *c*) Disc. 279. — *d*) Ar. Ran. 34 Plut. 58, 612. — *e*) Plaut. Cas. II 6, 4. — *f*) Vs. 292-296. — *g*) Her. 31. — *h*) Sam. 214. — *i*) Item Lys. XII § 5 Dem XXV § 45, 48, 97, al. (Sudhaus). — *j*) Vs. 248 sq. Ar. Eq. 320 Nub. 129 Pac. 556 Lys. 580 al. — *k*) B 241. — *l*) Athen. 107 *f*. — *m*) Ar. Lys. 464 sq. — *n*) Plaut. Bacch. 845. — *o*) Men. fr. 357. — *p*) (Adulat. 28) Lucian. XLIV § 48 LXVII 9 § 5 Bekk. An. 242. — *q*) Theopomp. com. fr. 55. — *r*) Ar. Eq. 255. — *s*) Plaut. Poen. I 2 II 1. — *t*) Supra vs. 104. — *u*) Disc. 196. — *v*) Her. 17. — *w*) Theocr. XXIX 27; similia Eur. Bacch. 747 Ar. Plut. 737.

loquens in comoedia: ἰδεῖν μὲν αὐτὴν ῥᾴδιόν ἐστιν ἢ πτύσαι [a]).

204. *Heus tu, si quid per iocum dixi, nolito in serium convertere* [b]). Vox σκατοφάγοσ sive *impurus, malignus* erat in conviciis [c]), — a canibus desumta? [d]) — ut ἱερόσυλοσ, aliae [e]). Eodem sensu βοῦν Κύπριον Menander dixit in Adulatore [f]), ferebantur nimirum boves Cyprii stercore vesci [g]).

205. „In civitate habitantes" — additurum Sosiam „tale quid ausi estis, ut in media barbarie" Davus interpellat: „at non est illa apud nos!" clamans. „Nos" autem dicit Moschionem seque. Nempe apud Myrrhinam, non apud eius filium, puella degit.

206. εἰσ κόρακασ] *in patibulum* [h]).

210 et 213. οὕτωσ ὄναιο et: οὕτω μοι γένοιθ' ἃ βούλομαι] sic mulierculae vehementer obtestatae apud Aristophanem verba sunt: οὕτωσ ὀναίμην τῶν τέκνων [i]). In nostri autem Disceptantibus alterum mancipium alteri: οὕτω τί σοι ἀγαθὸν γένοιτο [j]).

214. τὸ μέλημ'(α)] *cura, deliciae* [k]).

217. Pataecum a Myrrhina corruptum esse perhibet Sosias, morae impatientissimus et ad manus tandem aliquando venire, cum ipse quem vocavit dux iam adsit, quam maxime cupiens, — verus miles, manibus suis unice confisus.

224 sq. ἐμοί et σοί γ'(ε)] cum emphasi proferuntur propter *Sosiae* nomen oppositum.

224. κελεύεισ ἐμοί] inde a saeculo IV° κελεύειν non solum accusativum cum inf. sed et dativum personae admittebat, ut olim in dictione epica. Cuius generis loquendi primum fortasse inter posteros hoc est exemplum. Nam quod apud Platonem legitur: ἐλαύνοντασ τριήρεισ ἢ κελεύοντασ τούτοισ sive *celeuma iis edentes* [l]), id nonnihil discrepat.

226. ἐπισήμηνον] *praelii signum da tibia, quam tenes.* Antiquiores verbo medio utebantur, activo etiam Xenophon et Plutarchus. Huc spectare videntur Photii haec verba: σημαίνειν καὶ ἐπισημαίνειν· τὸ σφοδρῶσ αὐλεῖν, ὥσπερ οἱ σαλπιγκταί. οὕτωσ Μένανδροσ [m]). Quae si revera huc pertinent, puellam tibicinam fuisse inde efficitur.

230. ἐξόλλυσιν] notetur terminus -υσιν [n]).

232—234. *Nam et te, Abrotonon, in Myrrhinae aedibus obsidendis opem laturam putabam; nam artes quas calles ibi utilissimae futurae erant.* Verbis ambiguis puellam ludificat latro.

235. λαικάστρι'(α)] vox admodum contumeliosa [o]).

237. ὑμεῖσ] Polemonem et ministros armatos dicit.

238. Dicturus erat Pataecus: *si revera esset moechus is iuvenis, uxor autem esset apud quam eum deprehendisses, tunc sane vindictae tibi esset ius* [p]). Sed interrumpit eius verba Polemo.

---

a) Epicrat. fr. 2^{20} (*καὶ πτ.* cod., corr. vHerwerden). — *b*) Plaut. Poen. s. finem. — *c*) Item Sam. 205 fr. 825 Ar. Plut. 706 Crobyl. fr. 6. — *d*) Ar. Pac. 24 sq. — *e*) Disc. 191. — *f*) Adulat. fr. 8. — *g*) Antiphan. fr. 126 Plin N. H. XXVIII 81 (Diogen. III 49 V 80, Hesych., Suid.). — *h*) Disc. 25. — *i*) Ar. Thesm. 469. — *j*) Disc. 89 ibique alia. — *k*) Ar. Eccl. 905, 973. — *l*) Plat. Rep. 396 *a*. — *m*) Men. fr. 1011. — *n*) Disc. 262. — *o*) Ar. Eq. 167. — *p*) Vs. 252-254.

240. πάνυ καλῶσ] *optime* [a].

241. τυχὸν ἴσωσ] *fortasse* [b].

242—244. κατὰ τρόπον] *probe, recte* [c]. Polemo vero aliter atque Pataecus volebat verbum χρῆσθαι accipiens egregie indignatur. Ex eodem iocorum genere sunt haec atque Sosiae quibus Abrotonon modo vellicabat verba.

243. τῶν | πάντων] arte inter se colligati trimetri [d].

245. ὃ . . . ποεῖσ] *quod moliris*, ut Myrrhinae aedes vi effringas.

248 sq. τῶι κακῶσ διακειμένωι | ἐρῶντί τ'(ε)] id q. τῶι ἐν ἐρῶτι δυστυχοῦντι, ea enim particulae τε nunc est vis quae particulae καί in locutione πονηρὸσ καὶ συκοφάντησ et similibus [e].

249. διεφθαρκὼσ] recentior perfecti forma, ut πέπληχα [f] et ἀπέκταγκα [g]. Prisca vero in hoc Menandri versu legitur: εἰ δ' οὗτοσ ἔσθ' ὁ τὴν κόρην διεφθορὼσ [h].

— ἐμοῦ | ἀπόντοσ] *cum peregre versabar in expeditione bellica.*

250. ὥστ'(ε)] mente praemittendum οὕτωσ. *Quadamtenus verum est quod ais; nam eam sane tibi fecit iniuriam de qua verbis cum eo expostulare possis.* Sic alibi apud nostrum: ἐτρύφησεν ὥστε μὴ πολὺν τρυφᾶν χρόνον [i].

253. γὰρ] ab enuntiati initio noster more suo removit [j].

254. οὐδ' ἆρα νῦν] cum ad amatorem confugit.

256 sq. Similem orationi gravitatem verba iterata addunt apud Terentium: *Negat Phanium esse hanc sibi cognatam, Demipho? | Hanc Demipho negat esse cognatam?* [k].

258 sq. Et antehac igitur cum Polemone et Glycera Pataecus consuevit.

262. μετρίωσ] *sic satis* [l].

266—275. Nisi nugatur nunc poëta, certum aliquem petit finem. Quem autem? Ut in Glycerae cubiculum inductus Pataecus, dum a Polemone ei ostenditur mundus, quem puella cum contemtu reliquit, simul et oculis usurpet vetustam illam arculam olim sibi notissimam, in qua Glycera crepundia sua servabat [m]. Quam secum in Myrrhinae aedes transferre neglexit illa, cum mente perturbata illuc confugit. Simul autem poëta sic Pataecum aliquantisper a Myrrhinae, quas aditurus erat, aedibus removet, ut temporis spatium et in scena locus fiat Moschionis monologiae.

266. καλῶσ | ἔχει] *benigne*, urbana recusandi formula [n].

268. ὦ Πόσειδον] alterius verba impatienter ferentis exclamatio.

271 sq. Feminam μεγάλην καὶ εὐειδῆ [o] miles sibi elegit.

273. ὑπὲρ ἄλλων λαλῶν] *dum de aliis rebus loquor* [p].

275. βάδιζε] *i modo* [q].

276. Moschionem Davus evocavit e cubiculo [r].

---

a) Disc. 118. — *b*) Her. 31. — *c*) Item fr. 247 Antiphan. 39² Alex. 280 Dionys. 2⁶ Apollodor. 17. — *d*) Disc. 45. — *e*) Vs. 187 sq. — *f*) Disc. 520. — *g*) Invisi fr. 12 (?). — *h*) Fr. 3 (ubi codd. *εἰ δ' ἔστιν οὗτοσ τ. κ. δ.*). — *i*) Fr. 22; praeterea cf. Ar. Ach. 943 Eccl. 735 Eubul. fr. 30 Hom. *σ* 91 al. — *j*) Disc. 468. — *k*) Ter. Phorm. 352 sq. — *l*) Disc. 61. — *m*) Vs. 320 sq., 332-335, 338. Sensit hoc Körte (Proleg.² XLI). — *n*) Disc. 118. — *o*) Herodot. I 18, 60 V 12 al. Ar. Lys. 80. — *p*) Disc. 2. — *q*) Vs. 132. — *r*) Vs. 206 sq., 280, 290 sq., 297.

— εἰσφθερεῖσθε] *in Polemonis aedes vos recipietis,* id q. εἰσερρήσετε, cum contemtu dictum [a]).

278 sq. *Illi vero qui adsunt ne ad hirundinum quidem nidum expugnandum satis valent.* Conferendum est somnium Daemonis Plautini, cui *ad hirundinum nidum visast simia | ascensionem ut faceret admolirier, | neque eas eripere quibat inde* [b]). Contemtim autem similia ad Polemonem minacem et zelotypum dicuntur apud Lucianum: „ὡσ βρεφυλλίοισ ταῦτα, ὦ μισθοφόρε, ἡμῖν λέγεισ καὶ μορμολύττει; σὺ γὰρ ἀλεκτρυόνα πώποτ' ἀπέκτεινασ ἢ πόλεμον εἶδεσ; [c]). Neque minus acerbum est quod apud Plautum dicitur: *an etiam ille unquam expugnavit carcerem, patriam tuam?* [d]). — Vox οἷοι id q. ἐπεὶ τοιοῦτοι. Sic alibi: ἀλλ' ἐκκορηθείησ σύγ', οἷα τἀγαθὰ | ἥκεισ ἀπαγγέλλων [e]). Vox βάσκανοσ sive *fascinator* in conviciis usurpabatur [f]), ut ἱερόσυλοσ et similia [g]).

280. *At auxilia habebant, Davus ait.* — Herum a Davo perterrito vocatum esse hinc efficitur. Pluralis εἶχον Polemonem suosque significat.

281. Sosias abire a Polemone dudum est iussus [h]): nunc ut de praesente Moschio loquitur. Videtur ante Polemonis aedes custos adstitisse.

282—286. „Multos iam Graecia quamcunque ob causam miseros habet", — non sola Corinthus, fortasse igitur et Athenae Atticaque. Quam caute autem et anxie fere haec dicta! Nulla „pistilla belli", ut olim Aristophanes in Pace, poëta noster commemorat, miseriarum communium causas. — Structura eadem est horum verborum: πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων | ὄντων, μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή [i]), quibus inest tragicae dictionis imitatio iocosa [j]), et horum: πολλῶν φύσει τοῖσ πᾶσιν ἀνθρώποισ κακῶν | ὄντων, μέγιστον ἐστιν ἡ λύπη κακόν [k]).

283. φορὰ . . . καλή] *ampla annona.* Ita nunc transfertur vox ut σπέρμα in verbis Epopis Aristophanei, qui audito inter Athenienses esse qui lites abominentur, σπείρεται γὰρ τοῦτ' ἐκεῖ τὸ σπέρμα; rogat admirans [l]) Neque alio dicendi genere usus senex apud Plautum sive Philemonem *morum malorum* ait *licet iam metere messem maxumam* [m]).

287—292. Aedes intrantes herum et famulum vidimus [n]).

287. εἰσῆλθον] *domum redii* [o]); mox vero εἰσῆλθον et εἰσπέμπω spectant *gynaeceum*, ubi erant Myrrhina et Glycera [p]).

290. εἰσ οἶκον] id q. εἰσ οἴκημα [q]) sive δωμάτιον [r]), *in meum cubiculum* [s]). Articulus omittitur, ut in εἰσ ἀγρόν et similibus, quia proprii nominis vox est instar [t]).

291. συνεστηκώσ] *compositus,*

---

a) Item Sam. 229, ἀποφθαρῆναι Sam. 282 Ar. Nub. 789 al., ἐκφθ. Pac. 72, προσφθ. Eccl. 248, ἀναφθ. Av. 916, simplex Ach. 460 al. — *b*) Plaut. Rud. 598 sqq., 772. — *c*) Luc. LXVII 9 § 5. — *d*) Plaut. Pseud. 1172. — *e*) Agric. 53. Similia Disc. 188 Ar. Nub. 1168. — *f*) Epid. 25 Ar. Eq. 103, *tervenefice* Plaut. Bacch. 813. — *g*) Disc. 191. — *h*) Vs. 231. — *i*) Fr. 488. — *j*) Aesch. Choëph. 585-594 Soph. Ant. 332 sq. Eur. fr. 1045. — *k*) Fr. 668. — *l*) Ar. Av. 110. — *m*) Plaut. Trin. 33. — *n*) Vs. 161-163. — *o*) Ar. Ach. 202. — *p*) Vs. 289 et 292. — *q*) Plat. Prot. 315 *d* al. — *r*) Ar. Ran. 100 al. — *s*) Item Xen. Conv. 2 § 18 Hom. α 356 al. — *t*) Cf. Sam. 17.

tranquillus, modestus. Opp. ἐξεστηκώσ a). Sic apud Euripidem dicitur τὸ σκυθρωπὸν καὶ ξυνεστῶσ φρενῶν b).

293. τοσοῦτον αὐτό] *id unum, nihil amplius.*

295. *Ipsis* (herae suisque) *paratum cum videret prandium* c) Davus, cibum prius curavit quam Moschionis iussa. Sic certe arbitratur iuvenis; sed ideo potissimum cunctatus esse Davus est existimandus quod Myrrhinae irae iterum se offerre vereretur. Audivit tunc Sosiam ostium pulsantem d).

299. Laetum nuntium a Glycera per matrem expectabat iuvenis sibi perplacens et a Davo in errorem perductus e); at nihil horum factum est, et mox eum ex cubiculo excitavit Davus perterritus: copias hostiles esse ante fores: aedes actutum expugnatum iri.

301—312. Immerito culpari se Glycera demonstrat Pataeco, qui hactenus credidit id quod ei dixit Polemo, puellam amore Moschionis teneri et huius causa Polemonis aedes deseruisse.

303. κατ' ἐμὲ] opp. ὑπὲρ ἐμέ f).

305. τάλαν] *pro pudor!* g). Neutrum interiectionis loco usurpatum.

306. ἰταμῶσ] *audacter* h).

307. τῶι πατρὶ] vivit igitur Myrrhinae maritus, Moschionis ut ipse quidem putat pater; nam ex eius mente Glycera nunc loquitur. Nullum ceteroquin huius viri in fabulae fragmentis est vestigium i), et ne nomine quidem iam est cognitus: dudum mortuum quivis suspicaretur, nisi hic extaret versus. Quid enim maritus ille habebat quod ageret? Indignari potuit, stomachari, cum uxore vehementissime expostulare ira abreptus, postquam prisca illa Myrrhinae fraus palam est facta; in tragoediam denique drama convertere potuit: lepidi vero, festivi, iocosi quidquam ei tribuere poëta quomodo potuerit, cur autem locum ei in fabula fecerit, dictu difficile. Eo autem tempore, quo Polemo cum Glycera rixatus est, eum iter fecisse peregre, id quidem liquet; nam Moschionis mater suo marte res transigit, pater ne tum quidem prodit cum eius aedes cinguntur armatis et platea clamoribus oppletur. Vix potuit fieri quin sub fabulae exitum a poëta induceretur: certi quod de eo statuatur nihil est praesto; sed suspicio est eum Pataeci fuisse fratrem j).

313. ὦ Ζεῦ πολυτίμητ'(ε)] frequens deorum epitheton k).

325. ὑπὲρ] id q. περί l).

326. ἐγὼ οἶδα τἄμ' ἄριστα] *mearum me rerum novisse aequomst ordinem* m).

329. τισ] *aliquis vestrum*, ad Polemonis ministros dictum n).

331. κεκτημένη] *hera* o).

333 et 337. κοιτίδ'(α) et κοιτίσ] *arcula(m)* p).

— τὰ ποικίλα] id q. τὰ πεποικιλ-

---

a) Disc. 507. — b) Eur. Alc. 797. — c) Vs. 77, 117. — d) Vs. 183. — e) Vs. 110-125. — f) Her. 19. — g) Disc. 259. — h) Disc. 358. — i) Vs. 174 sq. an de eo sermo fiat fortasse potest dubitari; sed *Polemonem* illic significari certum videtur. — j) Pag. 61 b. — k) Item fab. inc. 56 fr. 351, 848; cf. Ar. Eq. 1390 Ran. 337. — l) Disc. 2. — m) Plaut. Trin. 451. — n) Disc. 611. — o) Her. 37. — p) Disc. 206.

μένα. Dionysi ex gr. tunica ornata dicebatur τὸ ποικίλον [a]).

335. τί κλάεισ] flere Doris nunc incipit, propterea quod e mandata sibi re efficit Glyceram in ira perstare, non redituram in aedes Polemonis, heram sibi posthac non futuram.

— πέπονθά τι] *commotus sum* [b]).

338. τότ'(ε)] cum Polemo ei ostendit Glycerae mundum ab ea spretum [c]).

340. Item in Disceptantibus Syriscus anulum inspiciens γλύμμα ταῦροσ ἢ τράγοσ, ait, οὐκ ἂν διαγνοίην [d]).

342. πετεινὸσ ἵπποσ] *equus alatus*, qui terra relicta Ζηνὸσ iam ἐν δώμασι ναίει | βροντήν τε στεροπήν τε φέρων Διὶ μητιόεντι [e]), sive, ut fuit apud Euripidem, ὑφ' ἅρματ' ἐλθὼν Ζηνὸσ ἀστραπηφορεῖ [f]), fuit *minister fulminis*, et in infantium crepundiis eius imago ἀποτρόπαιον esse potuit, ut *securicula* illa *aurea*, quae Pamphilae in Disceptantibus fuit [g]). Corinthia autem quoniam fuit uxor Pataeci, etiam facilius intellegitur dono ei datam esse icunculam equi caelestis, qui Bellerophontem heroëm Corinthium in victoriam tulit.

345. τὴν ἐμὴν τεκοῦσαν μητέρα] *Myrrhinam* dicit Moschio, quae quin vera sibi sit mater nondum est cur dubitet [h]). Sed Glyceram suam sororem esse suspicari coepit, sive Davus ei significavit, sive aliud rei indicium ei est factum. Itaque verum minime perspexit. Possessivum ita fere est usurpatum ut in mancipii his verbis: τὴν ἐμὴν κεκτημένην [i]).

349 sqq. Non dictio sola, quae per totum hoc colloquium supra soccum non nihil assurgit [j]), sed et ipsi numeri stichomythici tragoediae iam assimulantur.

353. ῥόθωι τυφλῶι] *caeco impetu*; ῥόθοσ id q. ὁρμή [k]).

357. Et ipsum igitur se olim expositum esse iam sentit iuvenis.

358. Hic praesertim versus proximus est tragoediae. Sic Melanippe Euripidea: ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα dixit de caelo a terra discreto locuta [l]).

361. Myrrhinae hoc iuravit Glycera cum ei in primo fabulae actu dixit quae sibi cum Moschione intercederet necessitudo.

362. σύσσημον] *signum*. Inter Menandri voces a prisca dictione alienas affert Phrynichus [m]).

368. Non ipse infantes exposuit pater, τὸ ἄγοσ more solito fugiens [n]).

373. γὰρ] ab enuntiati initio remotum [o]).

376. βίον] id q. βίοτοσ nunc valet, ut saepe apud Menandrum [p]).

377. ἐν ἡμέραι] *unius diei spatio* [q]). Item olim Homerus: ἄνδρ' ἕνα τοσσάδε μέρμερ' ἐν ἤματι μητίσασθαι [r]), et: θάνατον . . . ὅσ δή σφι σχεδόν ἐστιν ἐν ἤματι πάντασ ὀλέσθαι [s]); ubi ἔν' (ἑνί) olim erant qui legerent. Sic ἐπ' ἤματι *per unius diei spatium* [t]).

— δεινοῦ πότμου!] omissus more solito est articulus [u]).

---

a) Cratin. fr. 38. — *b*) Her. 18. — *c*) Vs. 266-275. — *d*) Disc. 213 sq. — *e*) Hes. Theog. 285 sq. — *f*) Eur. fr. 314 (Ar. Pac. 722). — *g*) Disc. 211. — *h*) Item infra vs. 362. — *i*) Her. 37. — *j*) Invis. 16. — *k*) Lexx. — *l*) Eur. fr. 488³. — *m*) Men. fr. 1073. — *n*) Pag. 12 *l*. — *o*) Disc. 468. — *p*) Item fr. 115, 165⁵, 382, 655 al. — *q*) Item Epicl. 74. — *r*) *K* 48 Theocr. XII 2. — *s*) *β* 284. — *t*) *T* 229 *μ* 105 *ξ* 105. — *u*) Disc. 196.

378 sq. τὴν ναῦν ... καλύψαι πέλαγοσ Αἰγαίασ ἁλόσ] obiecti accusativus praecedit accusativum subiecti, ut assolebat a). Poëticae dictionis est πέλαγοσ ἁλόσ, ut in Homeri his verbis: ἁλὸσ ἐν πελάγεσσι b). Cuiusmodi locutione et coquus aliusve quis usus apud Nausicratem dixit: φανέντοσ πελαγίοισ ἐν ἀγκάλαισ c).

380—382. Constr.: πτωχὸν ὄντα παιδία τρέφειν ἐφόλκια, (τοῦτο) ἡγησάμην (εἶναι) ἀνδρὸσ (τὸν) τρόπον ἀβούλου. E tragoedia vocem ἐφόλκια sic usurpatam Pataecus desumsit. Apud Euripidem enim Andromache liberos haud optatos vocat ἀθλίαν ἐφολκίδα d), item suos modo a se liberatos Hercules allocutus ἄξω ἐφολκίδασ, ait, ναῦσ δ' ὥσ ἐφέλξω e), et mox post cladem horrificam de se ipso et patre: Θησεῖ πανωλεῖσ ἑψόμεσθ' ἐφολκίδεσ f). Quae e re navali desumta est imago, nam ἐφολκίσ vel ἐφόλκιον dicebatur linter maiore navigio protractus; item adiectivum ἐφολκόσ ad hominem tardiorem, qui nisi impulsu alieno vix procedat, translatum g).

385. δέραια] *collaria* h).

386. γνώρισμα] *indicium* i).

388. δηλαδή] *videlicet* j).

397. Pataeco Moschionem ignotum esse ex his verbis videtur effici.

398. Sic apud Sophoclem Philoctetes Neoptolemo roganti: βούλει θίγω τί σου; respondet: μὴ δῆτα τοῦτό γε k).

404. βάδιζ'(ε)] *i modo* l).

— ἐλευθέραν | ... ἀφήσω] Glycerae quidem τῆσ κεκτημένησ m) ancilla fuit Doris, sed ab ipso Polemone ei adiuncta. Uxorem si duxerit Glyceram, Doridem manu missurus est. Sic et Abrotonon libertatem invenit in Disceptantibus fabula n).

410. ἐπαρῴνουν] id q. ὕβριζον o).

411. καλῶσ ποιῶν] sic apud Aristophanem dicuntur: καλῶσ ποιῶν ἀπόλωλε et similia p).

412. πορεύσεθ' (-ται)] *abibit* q) ex aedibus Myrrhinae, ubi nunc degit. Redibit ad te in domum tuam.

414. ἐπεξήταζ'(ε)] dum ornabat se Myrrhina, pater modo repertus Pataecus nova semper ex ea *quaeritabat*.

416. ποτέ] *tandem aliquando* r).

418. Bene factum quod coquum conduci et porcum emi Polemo iusserat, amicos hodie domi suae accepturus, quo pelleret dolorem s). In deperditis igitur versibus huius rei facta est mentio.

419 sq. κανοῦν ... ἐνάρξετ'(αι)] sacrificantium verba erant ἐν-, κατ-, ἀπάρχεσθαι. Rem divinam qui erat facturus, ἐνήρξατο τὸ κανοῦν sive — ut Homerus loquitur — ἐνέθετο οὐλοχύτασ κανέωι t), *ornabat canistrum* grana hordei ceteraque quae ad rem faciendam requirebantur ei imponendo u); tum κατήρξατο malluvium et molam, — χέρνιβά τ' οὐλοχύτασ τε v), — *hordei grana* (τὰσ

a) Vesp. 429. — b) ε 335, item h. Ap. 73 XXXII 15 Archil. fr. 11. — c) Nausicr. fr. 1. — d) Andr. 200; nos: *nasleep*, et alia imagine usi: *blok aan het been.* — e) Herc. 631 sq. — f Ibid. vs. 1424. — g) Ar. Vesp. 268. — h) Disc. 71. — i) Disc. 128. — j) Disc. 237. — k) Soph. Phil. 762. — l) Vs. 132. — m) Vs. 61, 67, 331. — n) Disc. 364, 584 sqq. — o) Disc. 297. — p) Ar. Eq. 1180. — q) Disc. 450. — r) Disc. 269. — s) Ut vs. 53-57. — t) δ 761. — u) Item Sam. 7; cf. Ar. Pac. 948 Ach. 244 Av. 43 Diphil. fr. 89, Stengel Herm. XLIII 456. — v) Hom. γ 445.

ὀλάσ) *spargendo*[a]), dein ἀπήρξατο sive *hostiam morti vovebat* pilis e fronte recisis[b]).

421—423. Corona Polemo se ornat, ut in sacris faciendis solebat fieri[c]). Quam videtur sumsisse ex Apollinis quae in theatro erat ara[d]), ut in Andria Terentius sive Menander dixit: *ex ara hinc sume verbenas tibi*[e]).

425. τί γὰρ πάθηι τισ!] Pataeco in conspectum nondum venit Polemo postquam apparuit Glyceram esse illius filiam; quapropter pudore perfusus et iram eius metuens *quid iam de me fiet!* exclamat[f]).

426. θύραν ψοφεῖν] *ostium crepare*[g]).

429. τότε δέχεσθαι τὴν δίκην] *tunc* non superbia efferri, sed *poenam oblatam accipere.* Vox δίκη ita ut in locutionibus δίκην διδόναι, τίνειν, λαμβάνειν, verbum δέχεσθαι autem ita ut in δέχεσθαι ὅρκον, βάσανον, πρόκλησιν.

430. Ἕλληνοσ τρόπου] *indolis*[h]) *Graecae.* Adiectivi nunc munere fungitur Ἕλλην, ut Ἑλλάσ in Philoctetae Sophoclei his verbis: σχῆμα μὲν γὰρ Ἑλλάδοσ στολῆσ ὑπάρχει[i]). Apud Alexidem Solon πότον Ἑλληνικόν dicit *compotationem modicam*[j]).

431. τισ] *unus vestrum*[k]). Polemonis ministros incitat.

435 sq. Iusta et legitima τῆσ ἐγγυήσεωσ haec erat formula[l]). Item alibi noster: παίδων ἐπ' ἀρότωι γνησίων | δίδωμί σοι ἐγὼ τὴν ἐμαυτοῦ θυγατέρα[m]). Quapropter *celeberrimum in comoediis hunc versum* dixit Apuleius[n]).

437. καὶ καλῶσ γ' ἔχει] *et optime sic habet, bene de me actum censeo*[o]).

438. Nempe κομψὸσ στρατιώτησ οὐδ' ἂν εἰ πλάττοι θεὸσ | γένοιτ' ἄν, ut alibi apud nostrum — fortasse a Doride in deperdita huius fabulae parte — dicebatur[p]).

439 et 441. προπετὲσ] *inconsultum atque temerarium*[q]).

— μηδὲ ἕν] frequens apud nostrum hiatus[r]).

440. Ἄπολλον] invocat τὸν ἀποτρόπαιον καὶ ἀλεξίκακον.

443 sq. Hoc ipsum est quod futurum dixit Ignoratio[s]); τὸ σὸν πάροινον Glycera dicit Polemonis inconsideratam illam iracundiam[t]). Etiam τὸν σὸν οἶνον dicebant, ut Bdelycleon Aristophaneus[u]).

446. σύνθυε] εὐαγγέλια τῶν γεγονότων[v]) nobiscum celebra.

447 sq. A nuptiali mox cena non aberit Pataecus, sed prius adeundus ei est Philinus, quisquis hic fuit, ut huius filiam suo filio conciliet uxorem. — Non nisi perpaucos ante fabulae finem versus intercidisse manifestum est.

---

a) *Α* 458 Ar. Pac. 962. — *b*) *Γ* 273 *γ* 446. — *c*) Ar. Vesp. 861 al. — *d*) Vs. 172. — *e*) Ter. Andr. 726 Men. fr. 45. — *f*) Item Ar. Lys. 954 Plut. 603; aliter Nub. 798. — *g*) Disc. 488 sq. — *h*) Disc. 627. — *i*) Soph. Phil. 223 sq.; nisi *στολή θ'* (*et habitus et vestis sunt Graeciae*) ibi est legendum. — *j*) Alex. fr. 9. — *k*) Disc. 611. — *l*) Ar. Proleg. Eccl. V. — *m*) Men. fr. 720; cf. et fab. incert. 28-30. — *n*) Apul. Apol. 576 (Men. fr. 720). — *o*) Disc. 118. — *p*) Infra fr. 4. — *q*) Disc. 348. — *r*) Disc. 111. — *s*) Vs. 43 sqq. — *t*) Disc. 297. — *u*) Ar. Vesp. 1398. — *v*) Vs. 415 sqq.

AD SAMIAM.

4. εἰσῆλθον] *domum redii* a) viso Nicerato vicino. Quocum de Moschionis Plangonisque nuptiis hodie ineundis modo pactus est Demea. Hoc enim Moschion ab ipso petiverat b).

— ὑπερεσπουδακὼσ] properato opus fuit propter τὸ τάχοσ τῶν πραττομένων c).

6. εὐτρεπίζειν] *parare* d).

7. ἐνάρχεσθαι κανοῦν] *canistrum ornare ad rem divinam faciendam* e).

9. τῶν πραττομένων] τοῦ πράγματοσ, *rerum quae agebantur* f), διὰ τοὺσ γάμουσ ταχέωσ πάνυ πραττομένουσ.

10. ἔρριπτ'(ο)] *proiectum neglectumque iacebat.*

12. Sic apud Plautum: *omnes festinant intus totis aedibus, | senex in culina clamat, hortatur cocos: | quin agitis hodie? quin datis si quid datis? | properate! cenam iam esse coctam oportuit* g). Et recordamur Dicaeopolidis Aristophanei sic pagi sui otium prae vita urbana laudantis: οὐδεπώποτ' εἶπεν· „ἄνθρακασ πρίω", | οὐκ „ὄξοσ", οὐκ „ἔλαιον", οὐδ' ᾔδει „πρίω", | ἀλλ' αὐτὸσ ἔφερε πάντα h). Coquus per domum currens et „οὐκ ὄξοσ ἐστίν, οὐκ ἄνηθον, οὐκ ὀρίγανον!" alia multa clamans est apud Alexidem i). Nunc nondum adest coquus, quem ad cenam nuptialem parandam more solito conductum j) Parmeno servus mox adducet e foro k).

13. συλλαμβάνων] mente add.: τοῦ πράγματοσ, *et ipse manum admovens operi subitario* l).

14 sq. Matrona si adfuisset, huic Demea reliquisset curam *res e cella penaria expromendi* m).

17. ἀφ' ὑπερῴιου] omisso articulo, quia proprii nominis instar est vox, ut οἶκοσ n), alia. Item nos o).

19—21. Pariete transverso ducto pars postica τοῦ μεγάρου sive μυχόσ ille ex Homero notissimus p) separatus est ab ipso megaro sive triclinio; nam priscum illud nomen iam erat intermortuum. Novum autem hoc conclave, quod foribus ab altera parte coniunctum erat cum triclinio, ab altera cum meaculo per quod adibantur scalae q), locum praebebat mulieribus lanam facientibus; nebatur ibi et texebatur. Idem autem meaculum, per quod ad scalas erat aditus, ducebat ad cellam

---

a) Ar. Ach. 202. — b) Vs. 121. — c) Vs. 8, 119, 265 sq., 328 sqq. — d) Circ. 117. — e) Circ. 419 sq. — f) Ar. Vesp. 695 Pac. 1085. — g) Plaut. Cas. IV init. — h) Ar. Ach. 34 sq. — i) Alex. fr. 174. — j) Rankin the rôle of the *μάγειροι* in the life of the ancient Greeks, Chicago 1907. — k) Vs. 65 sqq. — l) Item vs. 144. — m) Ar. Thesm. 419. — n) Circ. 290. — o) *Op zolder, naar bed.* —) p) *I* 663 *λ* 373 sq.; *φ* 146. — q) *ο* 330-332.

penariam. Itaque, sive hanc, sive aedium partem superiorem petebat quis, per textrinam illam iret necesse erat:

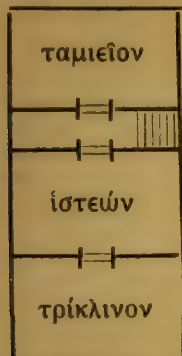

19. ἱστεών] sic dicebant, non ἱστών, quod expectaverit quis *a*).

20. διὰ τούτου] τοῦ ἱστεῶνοσ.

22. γεγονυῖα ... θεράπαινα] fuit σηκίσ, in ipsis olim aedibus — Demeae patre vivente — nata et educata.

23. Ancilla haec postquam Moschionem nutrivit infantem, a Demea est manumissa. Permansit dein anus liberta apud pristinum dominum nunc patronum. Iamque Moschionis filiolum curat, quantum quidem potest per aetatem provectiorem. Conferri possunt Tibeus pastor manumissus, cuius in Heroë fit mentio *b*), minister qui in Phasmate verba facit, Sosia libertus in Terentii Andria.

25. ἔνδον] mente add.: τοῦ ταμιείου.

27. ταῦτα δὴ τὰ κοινά] item in Disceptantibus *c*).

37. τάλαν] ut supra *d*).

41. αὐτόσ] *herus e*), item mox αὐτή *hera f*). Haec igitur Chrysidis, mulieris liberae *g*), apud Demeam in ministros erat potestas.

42. καὶ παρεξήλλαξέ τι] *et mutavit sermonem*, ut illam facere iubebat. Dixit quae a Demea audiri liceret.

43. βάδιζε] *i modo h*).

44. Pressa voce ancilla iunior *nihil audivit ille* addidit.

47 sq. *Iam placido vultu et gressu e cella penaria prodii quam modo ex aedibus exeuntem me vidistis i*).

52. αὐτῆσ] *ipsius*, — ut dixit Demeae, — non alienum. Mater igitur pueruli quae sit nequit dubitari, — sic certe arbitratur Demea, — qui autem sit pater quaerendum.

55. οὔθ' ὑπονοῶ] id quod in mentem sibi venit revera putare se negat. Moschionem e Chryside filium genuisse etsi non potest non suspicari, negat tamen sibi et aliis.

59. ὡσ ἔνεστιν] *quam maxime j*), *quantum est in rerum natura*, μάλιστ' ἀνθρώπων.

60 sq. ἐπειδὰν ... καταμάθω ... πρῶτον ..., εἶτα ...] *cum mecum reputo primum ..., dein* ...

63. βεβιασμένην] *quae flagitando et tantum non vi adhibita a me impetravit*.

64. ἐξέστηχ' (-κα)] οὐκέτι ἐν ἐμαυτοῦ εἰμι *k*).

65 sqq. Domum redit Parmeno, corbem dapibus in foro coëmtis repletam gestans et coquum adducens *multiloquum*, *gloriosum*, *insulsum l*), modo conductum ad cenam

a) Phrynich. s. v., Poll. VII 28. Cf. *πρηγορεών, κεραμεών* formae recentiores: Ar. Av. 1113 Lys. 200. — *b*) Her. 21 sq. — *c*) Disc. 351. — *d*) Disc. 259. — *e*) Ar. Nub. 219. — *f*) Vs. 43. — *g*) Vs. 232. — *h*) Circ. 132. — *i*) Sic Leo. — *j*) Item vs. 137. — *k*) Disc. 507. — *l*) Plaut. Pseud. 794.

nuptialem parandam. Sic apud Sosipatrum quidam: ἐν ὅσωι προσέρχετ' ἐξ ἀγορᾶσ ὁ παῖσ, | μικρὰ διακινήσω σε περὶ τοῦ πράγματοσ [a]). Sua vasa coqui solebant afferre, ab ipsis prius conducta [b]).

65. εἰσ καλὸν] id q. εἰσ καιρόν, *opportune* [c]).

67. τοὺσ ἄνδρασ] coquum huiusque famulum [d]). Ab his adspici non iam vult Demea [e]).

68—70. Simillimae de coquo garrulo neque quicquam sua arte maioris momenti ducenti querelae sunt in nostri Ficto Hercule fabula: μάγειρ', ἀηδὴσ μοι δοκεῖσ εἶναι σφόδρα. | πόσασ τραπέζασ μέλλομεν ποεῖν τρίτον | ἤδη μ' ἐρωτᾶισ. χοιρίδιον ἓν θύομεν· | ὀκτὼ ποήσοντεσ τραπέζασ ἢ μίαν, | τί σοι διαφέρει τοῦτο; κτέ. [f]). Item apud Anaxippum ad coquum de arte culinaria fuse disserentem pater familias: πάπαι, | ἐμὲ κατακόψεισ, οὐχ ὃ θύειν μέλλομεν [g]). Ut κατακόπτειν, sic et simplex κόπτειν valebat id quod *taedio enecare*, ex. gr. μὴ κόπτ' ἔμ', ἀλλὰ τὰ κρέα [h]). Conferri potest ἀποκναίειν verbum [i]).

70. *Mihine illudis, idiota?* — Aristophaneum aliquem philosophum ἐκ τῆσ κρεμάθρασ nequam τινα ἐφήμερον increpantem [j]) audire nobis videmur. Nempe idiotas sive artis expertes rudesque homunciones coquus noster, qui vir sibi videtur doctissimus et artis suae peritissimus, omnes habet mortales qui τῆι ὀψαρτυσίαι perdiscendae non dederunt operam. Et minime inepte iocari hac aetate visus est Strato poëta comicus, cum coquum induxit ὁμηρίζοντα et mera aenigmata loquentem [k]).

72—77. Apud Diphilum coquus τραπεζοποιόν sic alloquitur: οὐ μὴ παραλάβω σ' οὐδαμοῦ, Δράκων, ἐγὼ | ἐπ' ἔργον οὗ μὴ διατελεῖσ τὴν ἡμέραν | τραπεζοποιῶν ἐπ' ἀγαθοῖσ πολλοῖσ χύδην. | οὐ γὰρ βαδίζω πρότερον ἂν μὴ δοκιμάσω | τίσ ἐσθ' ὁ θύων, ἢ πόθεν συνίσταται | τὸ δεῖπνον, ἢ κέκληκεν ἀνθρώπουσ τίνασ. | κτέ. [l]). Vocabatur τραπεζοποιόσ sive *structor* ὁ τῆσ πάσησ περὶ τὰ συμπόσια παρασκευῆσ ἐπιμελούμενοσ, ὁ ἐπὶ τῶι διακονεῖν ὤν, is qui in triclinio res curabat, ut coquus in culina [m]).

73. πόσαι γυναῖκέσ εἰσι] quot mulieres accubiturae sint cenae nuptiali, cui etiam matres, sorores, alias mulieres honestas adesse iubebat mos. Sic apud Euangelum ad coquum aliquis: τέτταρασ τραπέζασ τῶν γυναικῶν εἶπά σοι, | ἓξ δὲ τῶν ἀνδρῶν, τὸ δεῖπνον δ' ἐντελὲσ καὶ μηδενὶ | ἐλλιπέσ· λαμπροὺσ γενέσθαι βουλόμεσθα τοὺσ γάμουσ [n]). Apud nostrum alibi fit mentio legis non nisi certum numerum convivarum concedentis et magistratuum τῶν γυναικονόμων huius rei curam habentium [o]).

76. Etiam verbosius atque imperiosius de culina servum — aut patrem familias — interrogans coquus apud Alexidem: ὀπτάνιόν ἐστιν; — ἔστι. — καὶ κάπνην ἔχει; | —

---

a) Sosipatr. fr. 1^{21} sq. (Körte). — *b*) Vs. 150 Alex. fr. 257 Plaut. Aul. III 2 Merc. IV 4. — *c*) Item fr. 348^{2} (Hense). — *d*) Vs. 80. — *e*) Vs. 146. — *f*) Men. fr. 518. — *g*) Anaxipp. fr. 1^{22}. — *h*) Alex. fr. 173^{12}. Similia sunt Hegesipp. 1^{3} Sosip. 1^{30} Anaxipp. 1^{23}. — *i*) Invis. fr. 1. — *j*) Ar. Nub. 223. — *k*) Enchir. dict. ep.[2] 25 sq. — *l*) Diphil. fr. 43. — *m*) Nos: *een dienknecht.* Cf. Antiphan. fr. 152 Alexandr. 3 Philem. 61 Hesych. s. v. — *n*) Euang. fr. 1. — *o*) Men. fr. 272.

δηλονότι. — μή μοι δῆλον· ἀλλ' ἔχει κάπνην; | — ἔχει. — κακὸν εἰ τύφουσαν. — ἀπολεῖ μ' οὑτοσί! a).

77. Additurum: *hocine est garrire?* interrumpens Parmeno: *ita sane* (γε), ait, *aures mihi obtundis, et vehementissime quidem.*

78 sq. εἰσ περικόμματα, | οὐχ ὡσ ἔτυχεν] *non sic temere* b), *sed in isicium tenuissimum* c).

82. σπυρίδα] *sportam*, quam piscibus aliisque dapibus in foro modo emtis repletam domum affert Parmeno. Alibi apud nostrum increpatur servus deses, qui non intus sed πρὸσ ταῖσ θύραισ τὸ φορτίον θεὶσ ἕστηκεν d).

— ἀγαθῆι τύχηι] *per me licet* e). Onus satis molestum — diviti enim viro paratur cena — libentissime suo loco depositurus est.

83. τοῦτον] Parmenonem, servum fidum et acutum.

85. περίεργοσ] vox id quod πολυπράγμων valens f) verborum lusum nunc praebet: ἔργον—περίεργοσ.

86. Ostium denuo *egrediens* Parmeno g) ianuam pulsat more solito h), Chrysidem autem iubet ea curare quae non iam potest ipse, quoniam vocavit dominus.

87. τὴν . . . γραῦν] nutricem vetulam, de qua verba modo fecit Demea i).

88. ἀπὸ τῶν κεραμίων] mente add.: οἴνου (ἀκράτου), id q. τῶν ἀμφορειδίων, τῶν σταμνίων j): *curate abstineat a lagenis* vini generosioris, cenae solito lautiori destinati. Quas e foro Parmeno modo attulit k). — Anus bibulae in comoedia nova frequentes.

— πρὸσ θεῶν] moram haud ferentis clamor l).

89. τί δεῖ ποεῖν σε;] cum amaro risu vultuque minaci Demea ipsa ministri verba repetit. Qui si dixisset: „ὅ τι δεῖ ποεῖν σε;" minarum nihil inesset verbis, id enim significaret: *quid faciendum sit rogas?* m).

— δεῦρ' ἀ. τ. θ. | ἔτι μικρόν] *concede istuc paululum. Audin'? Etiam nunc paulum. Sat est* n). Item apud Plautum: *illuc regredere ab ostio* et: *abscede etiam nunc* o).

90. ἤν] id q. ἰδού p).

91. μὰ τοὺσ δώδεκα θεούσ] notum iusiurandum q).

94 sq. *Ita me Iuppiter Iuno Ceres | Minerva Spes Latona Opis Virtus Venus | Castor Polluces Mars Mercurius Hercules | Submanus Sol Saturnus dique omnes ament!* r). Locutio μὰ τὸν Ἀπόλλω, ἐγὼ μὲν οὔ frequens est apud Aristophanem s).

96. παῦ] forma monosyllaba dictioni comoediae novae propria, a grammaticis commemorata t). Apud Aristophanem fuere qui invehere conarentur u).

97 sq. Item Deianira Sophoclea ad praeconem: οὗτοσ, βλέφ' ὧδε, et apud Plautum dominus ad servum: *sed quaeso hercle agedum, adspice*

---

a) Alex. fr. 173; cf. Ar. Vesp. 143. — b) Her. 31. — c) Ar. Eq. 372. — d) Fr. 420. — e) Disc. 48. — f) Disc. 87. — g) Item vs. 324. — h) Disc. 520. — i) Vs. 21 sqq.; item vs. 158. — j) Men. fr. 229 Cratin. 461 Alex. 65 Hom. *I* 469. — k) Adul. 47. — l) Disc. 617. — m) Ar. Av. 1233 sq., Kähler Wolken des Ar.[2] p. 199. — n) Ter. Eun. 706. — o) Plaut. Aul. 46, 55. — p) Disc. 216. — q) Item Adulat. 113 Ar. Eq. 235 Av. 95. — r) Plaut. Bacch. 892 sqq. — s) Ar. Nub. 732. — t) Phot. s. v., Aelius Dionysius apud Eust. 1428,26. — u) Ar. Eq. 821.

ad me. — *Em* [a]). — *Dic modo* cet.[b]).

102 sq. Egregia arte poëta Demeae ea tribuit verba, quae Parmenoni aliud significarent atque illi. Nam e *Chryside* illum infantem a Moschione genitum Demeae videri servus minime intellegit, neque potuit suspicari. Quapropter domino roganti assentitur, assentiendo autem huic visus est id ipsum confirmare, quod veritus quidem erat, sed credere etiam recusabat. Vox δι' ἐκεῖνον servo sonat id quod: *ut iuveni petenti gratum faceret*, domino vero: *illius amore capta*.

108. νὴ τὸν Ἥλιον] per Solem et alibi apud nostrum iuratur [c]). In precibus autem sollemnibus saepe est invocatus, utpote omniscius [d]), et surgens occidensque sol ab omnibus prece salutari solebat [e]).

109. ἤδη γ'(ε)] = οὐ δῆτα ὕστερον, ἀλλ' ἤδη ποιῶ [f]).

110. λάβ' (λαβὲ)] vox clamantis [g]), non ad certum aliquem hominem nunc dicta, sed in universum, ut μαρτύρομαι vel φερέτω τισ. — Servo perterrito fortasse in animo fuit ad Theseum [h]) vel ad Semnarum delubrum [i]) confugere. Sub finem vero fabulae mutavit consilium [j]).

— ὦ πόλισμα κτέ.] *o caelum, o terra, o maria Neptuni!* [k]) Vere tragico furore incensus et tragicis clamoribus dolorem edens Demea — nam plane Euripidea sunt πόλισμα Κεκροπίασ χθονόσ [l]) et: ταναὸσ αἰθήρ [m]) — in mediis verbis cohibet se et virum se praestare iubet. Procul hinc absunt ioci: seria et gravia omnia; omnino autem dignus est Demea cuius misereat spectatores.

113. παράβολοσ] *temerarius* [n]).

117 sq. *Eadem qua tunc fuit foret mente et mihi adversaretur.* Dicitur ἐπὶ τῆσ αὐτῆσ διανοίασ εἶναι ut ἐπὶ τῆσ αὐτῆσ γνώμησ γενέσθαι [o]), ἐπὶ τῆσ αὐτῆσ ἀνοίασ ὥσπερ νῦν μένειν [p]), similia [q]). Verbum παρατάττεσθαί τινι *adversandi* vi etiam apud Xenophontem utitur [r]).

119 sq. Respicitur ea quam ignoramus, in deperdito enim dramatis initio enarrata fuit, rerum mentisve Demeae conversio, qua effectum est ut Moschio a patre iuberetur filiam vicini pauperis ducere, quam dudum, sed frustra, uxorem sibi speraverat [s]).

120. ἐρῶν] *Plangonis amore captus*, ut iuvenis ex vero dixit patri et hic ei credidit.

121 sq. τὴν ἐμὴν | Ἑλένην] *impia* videlicet *adultera* Helena non sane Homero fuit, sed posterioris aevi hominibus [t]).

122. ποτε] *tandem* [u]).

124. δηλαδή] ut supra [v]).

125. οὐκ ὄντ' ἐν ἑαυτοῦ] id q. ἐξεστηκότα [w]).

---

a) Disc. 216. — *b*) Plaut. Capt. 570 Soph. Trach. 402 (Hense). — *c*) Disc. 350; cf. et fr. 609. — *d*) Hom. *Γ* 277. — *e*) Plat. Leg. 887*e* Conv. 220*d*. — *f*) De re Eupol. fr. 259 Herod. Mim. V 65 sqq. Plaut. Pseud. 546 Epid. 624 al. — *g*) Ut nostrum *pak 'm!* — *h*) Ar. Eq. 30 sq., 1312 fr. 567. — *i*) Ar. Thesm. 224. — *j*) Vs. 296 sqq. — *k*) Ter. Ad. 790. — *l*) Eur. Med. 771 Hipp. 34 Herc. 1323 Iph. T. 1014 al. — *m*) Eur. Or. 322. — *n*) Nos: *gewaagd*; Ar. Vesp. 192 Plut. 243. Adverbium fr. 643. — *o*) Dem. IV § 6. — *p*) VIII § 14. — *q*) XVIII § 167 XXI § 213 CIA. II 115*b* 15 al. — *r*) Hell. IV 3 § 5 Ages. 2 § 3. — *s*) Pag. 98*f-k*. — *t*) Quaest. Hom. 97 sqq. — *u*) Disc. 269. — *v*) Disc. 279. — *w*) Disc. 507 Ar. Vesp. 642.

126. *Nox amor vinum adulescentia* a). *Istoc inlecebrosius | fieri nil potest, nox mulier vinum homini adulescentulo* b). Itaque ἄκρητοσ καὶ ἔρωσ μ' ἠνάγκασε apud Callimachum queritur qui sic deliquit c), et apud Plautum: *vini vitio atque amoris feci* d).

131. *Etiamsi non semel sed vel decies adoptivus sit filius* e). *Non naturalis quidem est meus filius, sed quid hoc ad me?* Nam πατὴρ ὁ θρέψασ, κοὐχ ὁ γεννήσασ πατήρ (μόνοσ?) f). Prisca formula fuit γόνῳ υἱόσ. — Ipsius Demeae filius Moschio sibi g), Nicerato h), ceteris i) videbatur; unde efficitur eum Demeae uxore vivente et conscia receptum esse infantem.

132. *Non enim originem specto, sed indolem* j). Nam εἰ δικαίωσ ἐξετάσεισ, καὶ γνήσιοσ | ὁ χρηστόσ ἐστιν, ὁ δὲ πονηρὸσ καὶ νόθοσ k).

133. χαμαιτύπη] vox admodum probrosa l), de Chryside autem dicta iniquissima.

— ἀλλὰ τί;] denuo iram Demea compescit et verba violentiora retinet.

134. οὐ γὰρ περίεσται] *nihil enim proderit*, proprie: *nihil enim lucri inde* (ex istis probris) *superabit*. Item περιγίγνεσθαι m).

135. πέπαυσ'(ο) ἐρῶν] imperativi perfecti similis in Disceptantibus est usus n). Generosum virum Demea se praestat *compesce amorem* ad se dicens ipse, aptioribus multo verbis usus quam Thetis Euripidea Peleo pristino marito ut dolorem ponat suadens o).

136. ἀτύχημα] *rem adversam* p).

137. ἔνεστι] *fieri potest* q).

138. ἐπὶ τὴν κεφαλὴν] id q. ἐπὶ κάρ r), κάτω κάρα s).

— εἰσ κόρακασ] *in patibulum, in malam rem* t).

139 sq. ὅτι τὸ παιδίον | ἀνεῖλετ'(ο)] *quod infantem quem peperit* non curavit exponendum, quod facere eam iusseram tum cum gravidam sciebam, sed *servavit educandum*. Verbum et infra sic adhibitum u), item in Plutarchi his verbis: μηδὲν ἐκτιθέναι τῶν γεννωμένων, ἀλλ' ἀναιρεῖσθαι καὶ τρέφειν v), et saepe alibi.

140. μηδὲ ἕν] ut supra w).

141. δακὼν δ' ἀνάσχου] *mussitanda iniuria est* x). Ad δακὼν mente addi potest: χεῖλοσ ὀδοῦσι, quod in Tyrtaei carmine dicitur y). Dicebatur etiam: δάκνειν ἑαυτόν z) sive: τὸν θυμόν aa).

142. *Ergone ante aedes est?* — Coquus postquam Parmenonem ab hero revocatum in culina frustra aliquantisper expectavit bb), — ille autem interim aufugit cc), — iam per plateam circumspectat an in vicinia alicubi commoretur. Notetur particula interrogativa ἆρα (sive ἦ ἆρα) non primo loco collocata dd), sic autem maiore cum vi prolata, ut voces negativae ee).

---

a) Ter. Ad. 470. — b) Plaut. Bacch. 87 sq. — c) Call. fr. 44. — d) Plaut. Aul. IV 9, 16. — e) Item nos: *al is hij tienmaal*... — f) Pap. Bouriant 1 ed. Jouguet-Perdrizet, Men. Monost. 452. — g) Pag. 99a, 100. — h) Vs. 240. — i) Vs. 301. — j) Disc. 627. — k) Fr. 290. — l) Item fr. 879. — m) Ex. gr. Thuc. II 39 § 4. — n) Disc. 646. — o) Eur. Andr. 1270. — p) Disc. 528. — q) Vs. 59. — r) Π 392. — s) Ar. Ach. 946. — t) Disc. 25. — u) Vs. 159. — v) Plut. Mor. 320 e. — w) Disc. 111. — x) Ter. Ad. 207. — y) Tyrt. 11[22] (Croiset). — z) Ar. Ran. 43. — aa) Ar. Nub. 1369. — bb) Vs. 80. — cc) Vs. 110. — dd) Item saepe ἀλλ' ἦ. — ee) Ar. Pac. 125 Hom. ϑ 214.

144. οὐδὲ μικρὸν συλλαβών] *ne tantillum quidem opitulatus* [a]. Stomachatur coquus Parmenoni, quod in tanta festinatione se deseruerit. Herum non vidit; ab eo Parmenonem detentum nescit.

145. ἄναγε σεαυτόν] *proripe te* [b]. Simile est quod alibi legitur: σύλλαβε vel ἀνάλαβε σεαυτόν [c].

146. τισ γέρων] coquus Demeam non novit.

149. παμμέγεθεσ] item supra [d].

— ἀστεῖον] *lepidum, res festiva* [e]. Mente ἂν εἴη supplendum. Non serio autem loquitur, lances enim comminutae grave ei detrimentum erant illaturae [f].

151. πάνθ' ὅμοια] *cuncta pariter, simul*, ut πάνθ' ὁμοῦ [g].

152. πέπληχεν] ut supra [h].

— ἐξώλησ ἀπόλοιο] item alibi: ἐξώλησ ἀπόλοιθ' ὅστισ ποτὲ | ὁ πρῶτοσ ἦν γήμασ [i]. Idem valet πρόρριζοσ ἀπόλοιο [j], est autem e crebris illis locutionibus, quas peperit reduplicandi studium [k].

153. κομίσασ με δεῦρο] *qui mercede conductum huc vocasti e foro.*

155. εἰσ κόρακασ] *in patibulum* [l].

157. οὐδέν] nunc quoque retinet Demea quod ira abreptus dicturus erat: παύσω σε τὸν μὲν υἱὸν διαφθείρουσαν, ἐμὲ δὲ ἐξαπατῶσαν.

161—164. Iuvenis apud Plautum sive Demophilum matrem puellae amatae allocutus: *Ego edepol te redigam eodem unde orta es, ad egestatis terminos: | ego edepol te faciam ut quae sis nunc et quae fueris scias. | Quae prius quam ego adii istam atque amans meum animum isti dedi, | sordido vitam oblectabas pane in pannis inopia* [m].

161. τρυφᾶν γὰρ οὐκ ἠπίστασ'(ο)] *nempe abundantiam* ab insperato tibi oblatam *ferre nesciebas.* Verbi ἐπίστασθαι similis est vis in locutionibus ζῆν οὐκ ἐπίστασαι [n], εἴκειν οὐκ ἐπίστασαι κακοῖσ [o], δίκαιοσ ἀδικεῖν οὐκ ἐπίσταται τρόποσ [p], sim. [q].

163. σίνδονίτηι] sic dicebatur χιτὼν λινοῦσ [r] sive *tunica lintea* [s]. Similia sunt apud Lucianum: τὴν Δαφνίδα . . . οἶδα . . . ῥάκη πρὶν αὐτὴν ἀκμάσαι τὴν ὥραν περιβεβλημένην, ἀλλὰ νῦν ὁρᾶισ οἷα πρόσεισι, χρυσὸσ καὶ ἐσθῆτεσ εὐανθεῖσ καὶ θεράπαιναι τέτταρεσ [t].

164. λιτῶι] *vili, simplici* [u].

— Item apud Lucianum quis: νῦν . . ., ὅτε δὲ κτέ., πάντα ἦν ἐγώ [v].

166 sq. Quae Demea Chrysidi dona dedit, ei reliquit. Sic apud Plautum Palaestrio ad militem gloriosum: *iube sibi aurum atque ornamenta quae illi instruxti mulieri | omnia dona habere auferreque* [w]. Duas autem ancillas Chry-

---

a) Vs. 13. — *b*) Item Ar. Ran. 853; cf. Av. 383, *ἀνάγου* Soph. Indagat. 175. — *c*) Ar. Pac. 19 Vesp. 196 Nub. 1296 infra vs. 243. — *d*) Her. 2. — *e*) Fr. 284, 450, 559[4] Antiphan. 185 Posidipp. 2 Nicomach. 1[1] al., nos *aardig* vel: *het zou wat moois zijn.* — *f*) Vs. 65 sqq. — *g*) Ar. fr. 543 Men. 469. — *h*) Disc. 520. — *i*) Fr. 154[1], Ar. Pac. 1072 Eur. Med. 277. — *j*) Ar. Ran. 587. — *k*) Enchir. dict. ep.[2] 269 *x* Ar. Ach. 177. — *l*) Disc. 25. — *m*) Plaut. Asin. 139 sqq. — *n*) Alex. fr. 173[4]. — *o*) Soph. Ant. 472. — *p*) Men. fr. 774. — *q*) Aesch. Prom. 1032 Ag. 962 Soph. Ant. 480 Eur. Alc. 566 Herc. 344 al., Enchir. dict. ep.[2] 332 r. — *r*) Phot. s. v.; vulg.: *σινδονίτησ χιτών· λινοῦσ.* — *s*) Vox legitur etiam pap. Hib. I 121,16 (anni 250 a. C.) et inscr. Messen. 4689[17] sq. — *t*) Luc. LXVII 6 § 2 (Legrand). — *u*) Redit fr. 442, 633. — *v*) Luc. LXVII 14 § 1. — *w*) Plaut. Mil. 981; cf. 1099, 1302 Men. fr. 141 Ter. Heaut. 252.

sidi Demea concedit illas, quas modo audivit confabulantes [a]), anum libertam [b]) et iuniorem illam, quae Chrysidi sit ad manum. Concedit, — immo ex aedibus vult expellere quas ignominiae sibi illatae conscias esse ex ipsarum verbis tunc comperit.

169. μὴ δάκηισ!] anxius recedens coquus — nam an vesanus sit senex etiam dubitat — *cave ne mordeas me!* ait [c]).

170. ἀγαπήσει] *satis sibi ampla ducet, beatam se censebit.* Sic apud Homerum Antinous ad mendicum illum: οὐκ ἀγαπᾶισ ὃ ϝέκηλοσ ὑπερφιάλοισι μεθ' ἥμιν | δαίνυσαι; [d]).

171. καὶ τοῖσ θεοῖσ θύσει] *et dis gratias aget insuper,* — nihil amplius requirens videlicet. Erat locutio familiaris: θῦε (θύσεισ, sim.) τοῖσ θεοῖσ vel etiam τούτωι, ταύτηι. Sic apud Herodam leno de adversario: ὦ Γῆραϛ, σοὶ θυέτω· ἐπεὶ τὸ αἷμ' ἂν ἐξεφύσησεν *gratias iste Senectuti agito, quod non iam par ei sum senex* [e]), et domina ad ancillam segniorem: θῦέ μοι ταύτηι, | ἐπεί σ' ἔγευσ' ἂν τῶν ἐμῶν ἐγὼ χειρῶν *gratias age huic* (amicae eam visenti), *quae nisi adesset, manus meas gustandas tibi praeberem* [f]).

172. υἱὸν πεπόηκασ] *filium lucrata es.* Sic dicebatur: χρήματα ποιεῖν *rem facere,* et κριθάσ, σῖτον, οἶνον ποιοῦσιν agricolae [g]).

— πάντ' ἔχεισ] *quidnam requiras amplius?* ἀποδέδοταί σοι, ἀπέχεισ [h]).

— οὔπω δάκνει· | ὅμωσ —] *nondum quidem mordet ille,* sic secum coquus, *attamen* — sed dum propius denuo accedit homo λάλοσ καὶ πολυπράγμων, ut mulieri opituletur, a Demea vehementer increpitus in aedes quam celerrime se recipit.

174 sq. Hominis furiosi ut sedet animum, *et iure quidem,* ait, *sed en iam introeo tacitus.*

175. Nulla etiam coqui importuni ratione habita Demea pergit probris petere Chrysidem. Vox τὸ μέγα πρᾶγμα id quod ἡ πάνυ σεμνὴ οὖσα valet fere, *nobilis scilicet mulier!* — In quotidiano enim sermone μέγα πρᾶγμα de homine dictum, ut μέγα χρῆμα et similia [i]), significabat *magni momenti, gravem hominem, minime contemnendum.* Apud Eubulum priscae heroinae Medea et Penelope sic inter se opponuntur: εἰ δ' ἐγένετο | κακὴ γυνὴ Μήδεια, Πηνελόπη δέ γε | μέγα πρᾶγμα [j]).

176. Iuvenis apud Plautum ad anum l. l.: *faciam ut quae sis nunc et quae fueris scias* [k]).

177. αἱ κατὰ σ'(ὲ)] *quae tuae sunt condicionis* [l]).

— δέκα] duodenas in singulos dies pro Abrotono solvebat Charisius in Disceptantibus [m]).

180. τοῦθ'(-το)] τὸ ἀποθανεῖν. Esuriunt meretrices vetulae. Ipsa Lais anus vixit ἀργὸσ καὶ πότισ, | τὸ καθ' ἡμέραν ὁρῶσα πίνειν καὶ ἐσθίειν μόνον, si fides Epicrati comico [n]).

183. ἕσταθι] Chrysidem sequi se vetat Demea abiens.

184—189. Demea vir dives ministrum in forum misit: Niceratus egenus ipse illuc ivit, nec pinguem

---

a) Vs. 21-44. — *b*) Vs. 23. — *c*) Cf. vs. 172. — *d*) φ 389 sq. — *e*) Herod. Mim. II 71 sq. — *f*) VI 10 sq. — *g*) Ar. Eccl. 442 Pac. 1322, Eccl. 615 *παιδοποιεῖν.* — *h*) Ar. Av. 1543, 1460. — *i*) Ar. Lys. 1031 Eccl. 441 al. Vesp. 266. — *j*) Eubul. fr. 117, cf. Alex. 179 [Dem.] XXXV § 15. — *k*) Ad vs. 161-164. — *l*) Her. 19. — *m*) Disc. 10. — *n*) Epicr. fr. 2.

ibi emit hostiam, quam filiae nuptias hodie celebraturus mactaret, προτέλεια τῆσ παιδὸσ σφάζων a), sed talem agnum qualem Euclio Plautinus, qui *ossa atque pellis totus est, ita cura macer.* | *Quin exta inspicere in sole etiam vivi licet,* | *ita is pellucet, quasi laterna Punica* b). Unde dis debita cum persoluta fuerit pars, nihil erit reliquum praeter vellus: id igitur inter amicos distributurum se ait Niceratus. Recordamur hostiae quae praeter γένειον καὶ κέρατα nihil habere videbatur Pisetaero Aristophaneo c), nec non iocorum de mortalibus non nisi arida aliqua victimarum ossa dis vescenda praebentibus: τὴν ὀσφὺν ἄκραν | καὶ τὴν χολὴν ὀστᾶ τ' ἄβρωτα τοῖσ θεοῖσ | ἐπιθέντεσ αὐτοὶ τἆλλα καταπίνουσ' ἀεί d). Haec videlicet olim caelitibus in sacrificiis constituta est pars vafritie Promethei e). Similibus autem laudibus atque nunc Niceratus suam oviculam, Davus in Agricola fabula cumulat agrum sterilem: ἀγρὸν γεωργεῖν εὐσεβέστερον οὐδένα | οἶμαι. φέρει γὰρ μυρρίνην, κιττὸν καλόν, | ἄνθη τοσαῦτα· τἆλλα δ' ἂν τισ καταβάλῃ, | ἀπέδωκεν ὀρθῶσ καὶ δικαίωσ, — οὐ πλέον, | ἀλλ' αὐτὸ τὸ μέτρον f). — Ovis in sacrificium privatum emta satis bona — non optima — *decem* fere drachmis aetate Menandri constabat g); nam magnopere aucta erant pretia post aevum Solonis, quo ovis *una* drachma poterat emi. *Viginti* autem drachmis plurisve emebantur πρόβατα μαλακά h). In inscriptione huius aetatis ovis *duodecim*, aries *septendecim* drachmis constare dicitur i), in publicum vero sacrificium ovis aestimabatur drachmis *triginta* j).

193. ὁ χρηστόσ] ut supra k). Festiva est Chrysis Demeam nunc, cum ei stomachatur, non *meum virum* sed *istum tuum amicum* nuncupans. Quod ex ipsa vita est desumtum, neque videtur inde effici Chrysidem Demeae per Niceratum primum innotuisse.

195. ἤκουσα καὶ αὐτὸσ τῶν γυναικῶν] recentem esse rem, nuperrime autem Nicerato innotuisse, ex his verbis apparet, item mox ex adverbio εὐθύσ l). Mulieres quas Niceratus dicit sunt eius uxor et Plangon filia.

196. ἐμβροντησίαι] *dementia* m). Eundem dativi usum habet hic nostri versus: ὅταν μετ' εὐνοίασ τι μὴ πονηρίαι πταίσωσιν n). Similia sunt μισητίαι, πενίαι, alia apud Aristophanem o).

197. ἡδύσ] *lenis, placidus*, minime iracundus. Qui factum est igitur ut in tantum furorem erumperet? — οὐκ ... εὐθύσ] *non statim ex itinere reversus*, cum ei dixi me infantem ex illo natum nondum exposuisse, sed servare velle; modo demum eam ob causam ira est correptus.

199. εὐτρεπῆ ποεῖν] *parare*, εὐτρεπίζειν p).

---

a) Eur. Iph. Aul. 718. — b) Plaut. Aul. III in fine. — c) Ar. Av. 902. — d) Fr. 129, item 319 Pherecr. 23 Eubul. 130 adesp. com. (immo trag.) 1205. — e) Hes. Theog. 535-[550 b-553 a]567. — f) Agric. 35 sqq. — g) Fr. 319[3]. — h) Boeckh Staatsh. I[3] 96 confert [Dem.] LVII § 64, 52, 57, sed nihil inde posse effici annotavit Fraenkel. — i) CIA. II 834 c. — j) Anno 325, Ἐφ. ἀρχ. 1883,126 b. — k) Disc. 600. — l) Vs. 198. — m) Adul. 62. — n) Fr. 110. — o) Ar. Av. 1620 Eccl. 605. — p) Circ. 117.

201. χολᾶι;] *insanitne?* [a]) *Adeone est demens?* [b]).

202 sqq. Trochaeis tetrametris etiam in Circumtonsa poëta est usus [c]).

202. τὸ δεῖνα...] *quod dicere volui...* [d]).

205. Niceratum nostrum cum Demea illo, quem ex Terentio novimus, haud inepte comparaverit quispiam. Qui ipse de se: *ego agrestis, saevos, tristis, parcus, truculentus, tenax | duxi uxorem* [e]), sive, ut fuit apud ipsum Menandrum: ἐγὼ δ' ἀγροῖκοσ, ἐργάτησ, σκυθρόσ, πικρόσ, | φειδωλὸσ ὢν ἔγημα [f]). Et alibi apud nostrum flebat mentio alicuius πικροῦ γέροντοσ, αὐθεκάστου τὸν τρόπον [g]).

— σκατοφάγοσ] *impurus, malignus* [h]).

— τῶι τρόπωι] *indole* [i]).

206. τοιαῦτα] Chrysidem peperisse e Moschione. Hic verum iam dixit patri.

208. ἡλίκον κέκραγε τοῦτ'(ο)] *quantum istum clamorem edidit!*

208 et 210. ἦν] ut supra [j]).

209. ὑϊδοῦν ὀπτώμενον] *nepotem* ab avo Nicerato *tostum.*

210. πέπληχε] ut supra [k]).

210 sq. στρόβιλοσ ἢ | σκηπτόσ, οὐκ ἄνθρωπόσ ἐστι] *turbo aëris* [l]) *aut fulmen est, non homo; turbo non aeque citust* [m]). Strobili in Plauti Aulularia est nomen servi velocis et versuti. Sic homo dapum fervidarum appetens κάμινοσ, οὐκ ἄνθρωποσ audiebat apud Crobylum [n]), et violentus homo, cui σκηπτόσ disertum fuit cognomen, ab Antiphane est inductus [o]). Apud Menandrum autem alibi ludicre aliquis: γενήσομαι | Κτήσιπποσ, οὐκ ἄνθρωποσ, ἐν ὀλίγωι χρόνωι [p]). Item apud Petronium: *phantasia, discordia, piper, non homo* [q]), ceteris autem acerbius Philemon: στρατιῶτα, καὶ οὐκ ἄνθρωπε, καὶ σιτούμενε | ὥσπερ ἱερεῖον, ἵν' ὅταν ἦι καιρὸσ τυθῆισ [r]).

214. πρὸσ βίαν] *vi adhibita,* quod tragice dicebatur ἐμοῦ βίαι. Item apud Aristophanem et Euripidem [s]), quibus etiam id quod *vi coactus* significavit [t]). Addito autem genitivo τοῦ κυρίου id quod *invito eo apud quem est auctoritas* valet [u]). *Suum* esse infantem, ut ante dixit, non Plangonis neque Moschionis, Chrysis coram Nicerato modo asseveravit denuo, mulieribus haud obloquentibus, quo puerum a Nicerati furore defenderet.

219. τί... χρήσεται;] futurum tempus est animi commoti indicium [v]).

224. Chrysidem insontem esse Demea modo didicit e Moschione [w]), sed nondum potuit id ei dicere utve sibi ignosceret ab ea petere. Nunc multa verba non fert tempus.

227 sq. *Sine corripiam infantem, ut hunc tenens mulieribus verum*

---

a) Disc. 218. — *b*) Ter. Andr. 469. — *c*) Circ. 77 sqq. — *d*) Circ. 145 sq. — *e*) Ter. Ad. 866. — *f*) Fr. 10. — *g*) Fr. 843. — *h*) Circ. 204. — *i*) Disc. 627. — *j*) Disc. 216. — *k*) Disc. 520. — *l*) Fr. 536^{4} sq., Phrynich. s. v. 396 Lob. — *m*) Plaut. Psend. 745. — *n*) Crob. fr. 8. — *o*) Antiphan. fr. 195^{11}. — *p*) Men. fr. 363^{6}. De Ctesippo Chabriae filio nequam cf. et Timocl. fr. 5 Diphil. 38. — *q*) Petron. 38, 43, 44 (Hense.) — *r*) Philem. fr. 155. — *s*) Ar. Vesp. 443. — *t*) Ar. Ach. 73 Eur. Andr. 730 al. — *u*) Circ. 186. — *v*) Ar. Eq. 1183. — *w*) In fabulae parte deperdita, pag. 100.

extorquere possim, — ni fateantur, statim eum peremturus.

229. εἰσφθάρηθι] *in aedes tuas abi, hinc facesse* [a]). Iterat quod iam iussit: ἐκποδὼν ἄπελθε.

230. καὶ ἔγωγε] mente add.: τυπτήσω σε.

231. ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι] iniuriae sibi illatae testes advocat choreutas vel cives quotquot in vicinia adsunt et ipsos spectatores [b]).

234. οὐ δίδωσ'(ι)] *dare non vult illa* (Chrysis).

— τοὐμόν] id quod perhibuit Chrysis.

235. περίμεν'(ε)] quae oportet narraturus iam Demea a Nicerato repellitur.

236. τί γὰρ ποήσω;] verba molestum officium in se recipientis [c]), ut: τί γὰρ πάθω; [d]).

— τοῦτο μοχθηρὸν πάλιν] *hoc quoque grave*. Modo Chrysidem fuste contundere et infantem ei eripere iste conabatur, iam suae ipsius uxori mortem intentat!

239[b] sq.* *Quin me igitur interrogas, uxorem autem missam facis?*

240 sq. ἆρ' ὁ σός με παῖς | ἐντεθρίωκεν;] *num quid tuus filius* [e]) *me fefellit?* Plangon a tuone filio est compressa? — Filia quin pepererit Niceratus minime dubitat, sed pater pueruli quis sit nondum didicit; iamque veretur ne iuvenis recuset uxorem ducere puellam vitiatam. Verbo ἐνθριοῦν sive *involvere* apud Aristophanem designantur viri palliis tecti: ἀλλ' οὐκ ἐντεθριῶσθαι πρέπει [f]), et locusta, cui praereptae sint alae, τὰ θρῖα sive *involucra* τοῦ τρίβωνος ἀποβεβληκέναι iocose apud eundem dicitur [g]); nostro autem loco *circumveniendi* sive *decipiendi* sensu verbum esse adhibitum [h]) docet contextus. Oppositum fuit ἀποθριάζειν sive *renudare* [i]). Aliena autem hinc sunt τὰ τῶν μαγείρων θρῖα [j]). Quod apud Hesychium legitur ἐντεθρίωκεν· ἐνείληκεν ἢ ἐσκεύακεν, spectat nostrum locum; et prius quidem interpretamentum recte habet, posterius ex ipsa huius versus vicinia est desumtum [k]). Alia glossa Hesychiana ἐνεθρίωσαν redditur θρῖον ἐποίησαν, quae quo spectent nescitur. In similem notionem atque ἐνθριοῦν, sermo familiaris detorsit verba σιναπίζειν (?) [l]), ῥινᾶν [m]), κεραμεύειν [n]), *(de)runcinare, deasciare* [o]).

241. λήψεται μὲν τὴν κόρην] *in matrimonium ei dabitur puella*, matrimonium oblatum ne detrectet non est periculum.

242 sqq. Ira efferatum ut sedet, aliquantisper cum eo deambulat, nugas garriens et hominem rudiorem leniter ludificans.

243. ἀλλὰ μικρόν] sic supra: ἀλλ' οὐδὲ μικρόν [p]).

244—246. Fabulam decantatam, quae erat de Danaë eiusque turri ahenea, in mentem Nicerato revocat, ut in Disceptantibus Syriscus apte utitur fabula quae fuit de Tyrus Neptunique amoribus [q]). Imaginem Iovis Danaën visentis in tabula pictam laetus admiratus

---

a) Circ. 276. — b) Disc. 424. — c) Ar. Vesp. 318. — d) Vs. 259 Ar. Nub. 798. — e) Vs. 131. — f) Ar. Lys. 663. — g) Ar. Vesp. 1312. — h) Gall.: *rouler, mettre dedans*, nos: *in de luren leggen*. — i) Ar. Ach. 158. — j) Ar. Ran. 134. — k) Vs. 254. — l) Xenarch. fr. 12. — m) Men. fr. 895, 937 adesp. 1003. — n) Ar. Eccl. 253 (?). — o) Com. lat. — p) Vs. 144. — q) Disc. 151 sqq.

est fictus ille eunuchus in fabula Terentii sive Menandri [a]).

247. Item in Androgyno nostri fabula aliquis: τὰ προσπεσόντα προσδοκᾶν ἅπαντα δεῖ | ἄνθρωπον ὄντα, *cuivis potest accidere quod cuiquam potest* [b]). Et infra Moschio: πάντα γίγνεται [c]).

248. εἰ . . . ῥεῖ] *an perpluat*, εἰ μὴ στέγει.

249. χρυσίον] sic, non χρυσόσ, dicendo Demea priscam fabulam ridicule detorquet in contemtum. Est enim ex eodem iocorum genere, deum vocare pecuniam atque pecuniam deum: ὑπέλαβον χρησίμουσ εἶναι θεοὺσ | τἀργύριον ἡμῖν καὶ τὸ χρυσίον κτέ., αὐτοὺσ γὰρ ἕξεισ τοὺσ θεοὺσ ὑπηρέτασ [d]). E nostro autem Horatius duxit illud: *fore enim tutum iter et patens converso in pretium deo* [e]), et hunc imitatus Ovidius: *Iuppiter admonitus nihil esse potentius auro | corruptae pretium virginis ipse fuit* [f]).

250. τότε δ' ὕδωρ] recordamur Strepsiadis Aristophanei Iovem tum cum pluat διὰ κοσκίνου οὐρεῖν rati [g]). Inter ὕδωρ ποιοῦντα deum et ὕδωρ γιγνόμενον αὐτόν haud ita magnum fuit discrimen, immo nullum omnino fuit olim. Sacrum fit connubium cum caelum terrae iungitur per imbrem [h]): quidni igitur aqua per tectum putre et rimosum stillans fuerit Iuppiter Plangonem in cubiculo visens! Sic in risum iocosque convertuntur quae pia admiratione capti cecinerant prisci vates.

251. καὶ βουκολεῖσ με;] *etiamne ductas me?* Verbis βουκολεῖν et ποιμαίνειν haud raro *ducendi* sive *moderandi* tributus est sensus [i]), hinc in *ductandi* sive *fallendi* notionem ea abiisse noster locus docet [j]).

253. οἴμοι] indignantis vox, ut saepe [k]).

254. ἐσκεύακεν] *decepit*; novus verbi usus [l]). Persuasum iam est Nicerato quod modo suspicabatur tantum.

— λήψεται μέν] mente add.: τὴν κόρην, ut supra dixit [m]).

256 sq. In urbe, quae Alexandrum Magnum recordabatur Iovis Ammonis filium dictum et Demetrium Poliorceten mox vidit dis assimulatum, Minervae Bacchique fratrem nuncupatum, haud exiguae libertatis fuit hac aetate sic iocari.

258. *Chaerephon* parasitus in huius aetatis fabulis saepe est derisus, de quo facete dicta multa collegit Athenaeus [n]). In prima statim fabula [o]) quoniam noster de eo ita ut de parasito notissimo est iocatus, per multos autem deinceps annos eiusmodi homunciones non solebant digni haberi qui popello deridendi propinarentur, Samia inter prima Menandri dramata videtur fuisse [p]). *Convivium* aliquod Chaerephon scripsit, quod Κυρηβίωνοσ nomine ornavit; erat autem Κυρηβίων sive *Fur-*

---

a) Ter. Eun. 583 sqq. — *b*) Men. fr. 51. — *c*) Vs. 340. — *d*) Fr. 537. — *e*) Hor. Carm. III 16. — *f*) Ov. Am. III 8, 29 sq. — *g*) Ar. Nub. 373. — *h*) Hom. Ξ 346-351 al. — *i*) Aesch. Eum. 78 Ar. Vesp. 10. — *j*) Nos: *om den tuin leiden*. — *k*) Ar. Ach. 1081 Nub. 1238 Av. 1260 Pac. 1245. — *l*) Vs. 241. — *m*) Ibid. — *n*) Ath. 243 *a*-244 *a* (Men. fr. 277, 320, 364 Antiphan. 199 Timoth. 1 Timocl. 9 Apollod. Caryst. 24, 26 Machon in Chriis); add. Alex. fr. 210, 257 Ath. 584 *e*. — *o*) Anno 321. — *p*) Körte. Cf. supra pag. 97 sq.

furio [a]) cognomen ridiculum Epicratis eius, quem generum habuit Aeschines orator [b]). Nostro loco quod ἀσύμβολοσ sive *gratis* [c]) τρέφεσθαι dicitur, isdem id verbis de eo dictum est apud Alexidem: ἀεί γ' ὁ Χαιρεφῶν τιν' εὑρίσκει τέχνην· | καὶ νῦν πορίζεταί γε τὰ δεῖπν' ἀσύμβολα. | ὅπου γάρ ἐστιν ὁ κέραμοσ μισθώσιμοσ | ὁ τοῖσ μαγείροισ, εὐθὺσ ἐξ ἑωθινοῦ | ἕστηκεν ἐλθών· κἂν ἴδηι μισθούμενον | εἰσ ἑστίασιν, τοῦ μαγείρου πυθόμενοσ | τὸν ἑστιῶντα, τῆσ θύρασ χασμωμένησ | ἂν ἐπιλάβηται, πρῶτοσ εἰσελήλυθεν [d]).

— πρώτιστοσ] *ut primo hoc utar exemplo* [e]), id fere quod αὐτίκα sive *exempli causa.*

259. οὐ θεόσ σοι φαίνετ' εἶναι;] *non tu hunc habeas plane praesentem deum?* [f]). Nota locutione Demea vere sophistice ita utitur ut si illud: *ille par mihi esse deo videtur* significaret: *deo ortus mihi videtur.* — τί γὰρ πάθω] inviti concedentis vox [g]).

260. διὰ κενῆσ] *in cassum, frustra,* id q. μάτην vel ἄλλωσ [h]).

261. Sophilus comicus *Androclem* fabulam scripsit, sive hunc sive cognominem aliquem hominem spectans. Noster Androcles quis fuerit non liquet; nam quae de eo nunc dicuntur, vix congruunt feneratori illi Sphettio, cui Demosthenes orationem scripsisse fertur [i]). In eo potius hominum genere, ex quo fuit Chaerephon parasitus, videtur quaerendus. Fuitne γελωτοποιόσ? Sed quoniam dicitur τρέχειν et πηδᾶν, cum *mimo* potius illo Syracusano, qui e Xenophontis Convivio est notissimus, videtur comparandus, quam cum Philippo scurra illo, cuius ibidem fit mentio. Quod πολὺ πράττεται, conferendae sunt αἱ ἑταῖραι αἱ ἐπὶ τὰ δεῖπνα τρέχουσαι καὶ δέκα δράχμασ πραττόμεναι [j]). Non nisi magno pretio conductus Androcles, quamvis provectioris iam aetatis homo, visit convivia, quae arte sua delectet.

262 sq. „Amantes, nihil non in corpore amato admirati, τοὺσ μέλανασ sive *fuscos* ἀνδρικούσ vocant, τοὺσ δὲ λευκοὺσ sive *candidos* [k]) θεῶν παῖδασ, τοὺσ δὲ ὠχροὺσ sive *luridi coloris* iuvenes μελιχλώρουσ sive *flavos*", Socratis Platonici sunt verba [l]). Ad faciei — non capillorum — colorem haec omnia spectant, μέλανεσ autem dicebantur qui oleo quotidie inuncti et solibus usti speciem roboris et corporis bene exercitati prae se ferebant [m]). Quid autem Androcles? Pigmentis illum colorem ementiebatur [n]), dudum palaestras et gymnasia propter aetatem provectam aversatus. Itaque etiam in morte, vel si omnis effundatur sanguis, eius cutis colorem fuscum servabit, quippe venenis medicata: *pallida ne tum quidem fiat, si quis eum iugulet.* — Aliena hinc sunt parasiti cuiusdam apud Alexidem verba, duo parasitorum genera statuentis, quorum alterum ei audit τὸ κοινὸν καὶ κεκωμῳδημέ-

---

a) Ar. Eq. 254. — *b*) Ath. 242 *d.* — *c*) Ar. Ach. 1210. — *d*) Alex. fr. 257. — *e*) Ar. Lys. 497. — *f*) Ter. Phorm. 345; cf. Antiph. fr. 209^{5}. — *g*) Vs. 236 Ar. Nub. 798. — *h*) Vs. 327 fr. 580^{1} Ar. Vesp. 929 Plat. fr. 174^{20} Alex. 174^{10} Euphron. 1^{31} Timocl. 27^{5}. — *i*) (Dem.] XXXV, quae circa annum 350 habita videtur oratio. — *j*) Vs. 177 sq. — *k*) Ar. Ran. 1092. — *l*) Plat. Rep. 474 *e.* — *m*) Ar. Eccl. 62 sqq. — *n*) Cf. fr. adesp. 748.

νον, οἱ μέλανεσ ἡμεῖσ [a]). Simili vero locutione alius quis apud Menandrum usus — fortasse Doris ancilla in Circumtonsa — κομψὸσ στρατιώτησ οὐδ' ἂν εἰ πλάττοι θεὸσ | οὐδεὶσ γένοιτ' ἂν [b]).

263. οὗτόσ ἐστιν οὐ θεόσ;] haud aliter apud Alexidem de homine longaevo: ὁ γοῦν Τιθύμαλλοσ ἀθάνατοσ περιέρχεται [c]). Notetur ordo verborum [d]).

265. μέτεισιν] verbum hac in re sollemne [e]).

266. ἐξ ἀνάγκησ] *sic satis, ut in tanta festinatione.*

267. ἐλήφθη . . . πάροινοσ] id q. ἐλήφθη . . . ὑβρίζων [f]). Item in Disceptantibus: μὴ λήψομαί σε προπετῆ [g]).

268. εὐτρεπῆ] *parata* [h]).

270 sq. τότε] *modo* [i]).

275. ἐξέστηκα] *non apud me sum* [j]).

282. ἀποφθαρεὶσ] irati vel animum despondentis verbum pro ἀπελθών [k]).

284. Filius, qui a patre propter amorem vituperatus in Asiam abiit militatum, praebuit argumentum Heauton Timorumeni Terentiani sive Menandrei

285 sq. Simillima in Agricola sunt verba: [ἀπιὼν μὲν ἐκ τῆσ οἰκ]ίασ οὐδὲν φράσασ, | [οὕτω] λιπὼν δὲ τὸν γάμον, τὴν φιλτάτην | [κάκιστ'] ἂν ἀδικήσαιμ' ἄν· οὐ γὰρ εὐσεβέσ [l]).

288. ἀγεννῶσ] *illiberaliter*, δουλοπρεπῶσ. Opp. γενναίωσ [m]).

291. ἀπαίρειν] *abire* [n]). Opp. καταίρειν [o]).

299. ἔφυγον] vidimus aufugientem [p]).

301. ὁ τρόφιμοσ] *herilis filius* [q]).

306. Sic Demeae rem innotuisse putat Parmeno, quomodo ille resciverit nesciens.

308. ἀβέλτερε] *inepte* [r]).

310. διαφέρει δ' οὐδὲ γρῦ] sic alibi apud nostrum est: διαφέρει Χαιρεφῶντοσ οὐδὲ γρῦ [s]).

314 sq. σπάθην τινὰ] *ensem*. Polemoni tribuno militum in Circumtonsa fabula *suus* erat ensis, — ἡ σπάθη [t]), — Moschio a rebus militaribus hactenus alienus *aliquem* sibi ensem afferri nunc iubet.

316. βάδιζε] *i modo* [u]).

319. Similia verba in Circumtonsa dicit alter ille Moschio [v]).

322. πεισθήσομ'(-αι)] *persuaderi mihi sinam* [w]).

324. ἔστιν] patrem venire putat. — ἐψόφηκε . . . τὴν θύραν] *crepuit ianuam* [x]).

325—327. Parmeno cum e latebris, ubi Demeae iram effugerat, modo rediit, nesciebat compositas esse res et cenam parari nuptialem. Id iam comperit, ut primum aedes heriles intravit; quam rem miratus et rerum in melius conversionem ipsi Moschioni nondum innotuisse ratus, ad hunc properat, ut laet nuntii faciat participem. Nam patr quidem Moschionem se purgasse

---

a) Alex. fr. 116. — *b*) Men. fr. 732 (supra Circ. fr. 4 ?). — *c*) Alex. fr. 159. — *d*) Ar. Pac. 125 Hom. ϑ 214. — *e*) Vs. 331 Disc. 540 Alex. fr. 163⁴. — *f*) Disc. 297. — *g*) Disc. 645. — *h*) Circ. 117. — *i*) Circ. 145. — *j*) Disc. 507. — *k*) Circ. 276 Ar. Nub. 789. — *l*) Agric. 14 sqq. — *m*) Fr. 223[13] Ar. (Nub. 974) Pac. 748. — *n*) Ar. Lys. 539 Eccl. 818 fr. 747 Eur. El. 774 Dem. XIX § 150, 163 XXXII § 5 Hom. Φ 563. — *o*) Ar. Av. 1288. — *p*) Vs. 110. — *q*) Disc. 202-205. — *r*) Disc. 275. — *s*) Fr. 364; cf. et fr. 521 Ar. Plut. 17 Ran. 913. — *t*) Circ. 165. — *u*) Circ. 132. — *v*) Circ. 285 sqq. — *w*) Philem. fr. 101 Soph. Phil. 624. — *x*) Disc. 488.

nunc vero fingere iram et consilium abeundi, minime potuit suspicari. Quapropter in aedium interiora non perrexit neque Demeae ceterisve de Moschionis iusso dixit quicquam.

327. διὰ κενῆσ] *in cassum, sine iusta causa* [a]).

329. θῦμα θ' Ἡφαίστου φλογί] gaudio inexpectato exultans servus et dapum succulentarum spe obiecta Parmeno iam παρατραγωιδεῖ, ut Cario Aristophaneus [b]).

331. μετιέναι] ut supra [c]).

333. ἱερόσυλε] conviciantium vox [d]).

337. νῦν πρόσεισιν] mente add.: ὁ πατήρ. Parmenonem cum paenula et gladio ex aedibus exeuntem videbit pater, quid rei sit rogabit, audito huc festinabit ad filium exorandum.

340. πάντα γὰρ | γίγνεται] nihil est quin expectari possit, δεῖ πάντα προσδοκᾶν, ut modo dixit Demea [e]).

AD FABULAM INCERTAM.

3 – 11. Ei qui moechum deprehendisset ἐπὶ δάμαρτι ἢ ἐπὶ μητρὶ ἢ ἐπ' ἀδελφῆι ἢ ἐπὶ θυγατρὶ ἢ ἐπὶ παλλακῆι ἣν ἐπ' ἐλευθέροισ παισὶν ἔχοι, ius in eum erat vitae et necis [f]); licebat vincire, vinctum detinere, pretio dimittere aut interficere, prouti esset libitum. — *Testium* et *Areopagi* mentionem etiam Euphiletus fecit Eratosthenis occisi reus, cui orationem scripsit Lysias [g]).

15. οὐδὲ ἕν] frequens apud Menandrum hiatus [h]).

17. ἀναίνει] *recusas* [i]).

18. τοῖσ . . . δοῦσι] iis quos virginem nunc vitiatam olim sibi desponsasse ait Chaereas, Cleaeneto igitur huiusque uxori [j]). Quamquam duri quid habet obiectum mutatum, et argumentum quo Chaereas utitur debile est; nam huic ad Cleaeneti crimina respondere licebat id quod Smicrini dixit impudens illud mancipium: οὕτωσ ἐτήρεισ παῖδ' ἐπίγαμον; [k]) — Ceterum collata fraude, qua Chremes senex circumvenitur in Terentii sive Menandri Heauton Timorumeno, suspicari licet Chaereae illas cum Lachetis filia nuptias, quas nunc detrectare se perhibet iuvenis fallax, ratas tamen esse factas in fabulae exitu. E nostro loco quin *Chaeream Areopagitae Lachetis filium* suum duxerit Lucianus [l]), nomina pro lubito iungens, non videtur dubium.

21. εὐκαιρότησ] nova vox.

23. ἐρρωμένησ] *vehementis*. Participium et infra sic usurpatum [m]).

25. νὴ τὸν Ἥλιον] frequens apud nostrum clamor [n]).

28 – 30. ἔχει . . . γνησίων ἐπὶ σπορᾶι

---

a) Vs. 260. — *b*) Ar. Plut. 661 Eur. Iph. Aul. 1602. — *c*) Vs. 265. — *d*) Disc. 549. — *e*) Vs. 247. Gall.: *tout arrive*. — *f*) Dem. XXIII § 54 sq. — *g*) Lys. 1 § 23-30. — *h*) Disc. 111. — *i*) Item Dem. XXXVI § 31 LXI § 48, supra pag. 124 *a*. — *j*) Sudhaus. — *k*) Disc. 649. — *l*) Luc. LXVII 7. — *m*) Vs. 57. De genitivo Disc. 196. — *n*) Disc. 350 Sam. 108 al.

παίδων] ab inexpectato verba haec Chaereae abeunt in formulam sollemnem, qua in matrimonium virgines dabantur [a]).

37. καλῶσ ἔχει] *nihil amplius requiro* [b]).

49. ἀστεῖοσ] *urbanus*, qui vulgi opinionibus te duci haud sinas.

56. ὦ πολυτίμητοι θεοί] exclamatio frequens [c]).

57. ἐρρωμένου πράγματοσ!] similis supra est participii usus [d]). Articulus more solito est omissus [e]).

58. οὐδὲ ἕν] ut supra [f]).

61. πορευθεὶσ] *veniens* [g]).

AD AGRICOLAM.

4. ὁ μειρακίσκοσ] Myrrhinae filius Gorgias, puellae vitiatae frater, μειράκιον et infra dictus [h]).

6. Iter mensium complurium iuvenis fecisse existimandus est, a patre Corinthum missus.

8. ἐστεμμένουσ] prisci verbi perfectum in hac locutione permansit [i]).

10. Sororem ὁμοπατρίαν uxorem ducere licebat salvis legibus Atticis; rei exemplum praebuerunt Themistoclis liberi.

17—19. Amatam visere iuvenis veretur, ne huius fratrem Gorgiam (τὸν μειρακίσκον) domi offendat, eorum amores ignorantem.

18. οὐκ οἶδα . . . εἰ] *nescio an*, *forsitan* [j]).

24. ἐν τοῖσδ'(ε)] puellam a iuvene vicino vitiatam et brevi parituram esse, alias autem nuptias iam instare perfido, modo anui narravit alibi habitanti et nunc se visenti.

— νὴ τὼ θεώ] notum iuramentum feminarum [k]).

25. τέκνον] sic ad mulierem maturam, quam infantem fortasse olim educavit, anus haec nutrix, ut Euryclea illa ad Penelopen [l]).

26. τὸν | ἀλαζόν'(α)] versus proximo alligatus [m]).

28. Verbi χαίρειν vis ambigua lusum praebet: *valeto! — quid valeto* (*gaudeat*)?

35 — 39. Prisco ioco utitur Davus. Nam diu ante Pheraules apud Xenophontem agellum suum dixit πάντων δικαιότατον· ὅ τι γὰρ λάβοι σπέρμα καλῶσ καὶ δικαίωσ ἀπεδίδου [n]). Eundem autem iocum iisdem verbis expressum Menander et alibi videtur usurpasse [o]), „Atticae terrae fidem sic eludens" [p]), et simillima in Samia iocatur Niceratus de „pia" quam mactaturus est ovicula [q]). Vel deterior ager quam Davi hero fuit homini qui sic est locutus: ἐγὼ γεωργῶ τὸν ἀγρὸν οὐχ ὅπωσ τρέφηι | αὐτόσ με, παρ' ἐμοῦ δ' ἵνα τροφὴν προσλαμβάνηι κτέ.· | ἔσπειρα

---

a) Circ. 435 sq. — b) Disc. 118. — c) Circ. 313. — d) Vs. 23, nos: *een sterk stuk!* — e) Disc. 196. — f) Vs. 15. — g) Disc. 450. — h) Vs. 46. — i) Xen. Cyr. VIII 3 § 12, Plat. Phaedon. 58*a* al. — j) Disc. 327. — k) Ar. Ach. 905. — l) Hom. ρ 26, 70. — m) Disc. 45. — n) Xen Cyr. VIII 3 § 38. — o) Cf. nota crit. — p) Quint. XII 10 § 25. Cf. et Philem. fr. 98. — q) Sam. 184-189.

μὲν κριθῶν μεδίμνουσ εἴκοσιν, | τούτων δ' ἀπέδωκεν οὐδ' ὅλουσ τρισκαίδεκα [a]). Multoque etiam deteriorem fingens Stasinus servus apud Plautum sive Philemonem *tribus tantis illi minus redire* ait *quam obseveris* [b]).

43—54. Similis est iocus in Plauti Milite [c]).

46. οὗ] *ubi* = *in cuius agro, apud quem.*

48. χρηστῶσ πάνυ] sic apud Aristophanem dicitur: οὐκοῦν ἁγξουσ' εὖ καὶ χρηστῶσ ἐξῆσ τὸν πάντα γέροντα [d]), et ὁ χρηστόσ saepe cum risu amaro dicebatur improbus [e]).

51 sq. Tibiae vulnus neglectum infecit sanguinem, hinc inguinis tumor et febris vehemens.

53. ἐκκορηθείησ] *in malam rem abeas*, scopis expulsus ut sordes [f]), id q. ἀποφθαρείησ [g]), *di te eradicent* [h]). Alienum hinc est *devirginandi* verbum homonymum [i]).

55. χρείασ] τῶι μὲν τὸ σῶμα διατεθειμένωι κακῶσ | χρεία 'στ' ἰατροῦ [j]), certe eius qui aegrotantis curam habeat.

56. κηδεμόνοσ] vox et in hoc fragmento sic est usurpata: υἱῶι προθύμωσ τἀξιούμενον ποῶν | κηδεμόν' ἀληθῶσ, οὐκ ἔφεδρον ἕξεισ βίου [k]).

— οἰκέται καὶ βάρβαροι] *servi peregrini* [l]), ob domini cladem gavisi potius quam dolentes.

57. ἐφ' οἷσ . . . ἐστιν] *penes quos est* [m]), sine quorum opera nihil ille valet, solus ruri degens senex. Praepositionis vis eadem ex. gr. in his verbis Isocratis: Εὐρυσθεὺσ . . . ἐπὶ τοῖσ παισὶ τοῖσ ἐκείνου (Ἡρακλέουσ) γενόμενοσ ἐπονειδίστωσ τὸν βίον ἐτελεύτησεν [n]).

— οἰμώζειν μακρὰ | ἔλεγον] frequentes in dictione familiari erant haec locutio et similes [o]).

59. οἱονεὶ | νομίσασ ἑαυτοῦ πατέρα] his verbis omen inesse, in exitu enim dramatis fore ut verus pater Gorgiae et huius sororis appareat Cleaenetus, haud vana est suspicio [p]). Illuc nisi tetendisset poëta, dixisset potius: ὥσπερ πατέρα, vel minus etiam vividis verbis esset usus. Qui Cleaenetum videtur fecisse ἑαυτὸν τιμωρούμενον, ut Menedemum illum, quem ex Terentio novimus, propter iuvenile delictum — virginem ignotam (Myrrhinen) stupratam? — ipsum sibi succensentem et vitam amoeniorem aversatum [q]).

70. τὰ περὶ τῆσ ἀδελφῆσ] pulcram esse et nubilem, sed pauperem et sine dote. Praegnantem esse nesciebat, itaque et senex iam nescit [r]).

71. ἔπαθέν τι κοινόν] *sensit* [s]) *humani quid*, quale et ab alio homine expectes [t]), morosus ceteroquin et parum amabilis.

73. μόνοσ . . . καὶ γέρων] *senex solitarius* [u]).

75. κεφάλαιόν ἐστι] *caput rei est* [v]).

77. ὑμᾶσ] nam si puella apud Cleaenetum habitabit uxor, iuvenis

---

a) Fr. com. adesp. 108 sq. — *b*) Plaut. Trin. 530. — *c*) Plaut. Mil. 282-285. — *d*) Ar. Eccl. 638. — *e*) Disc. 600. — *f*) Ar. Pac. 59. — *g*) Sam. 282. — *h*) Ter. Andr. 761 Heaut. 589. — *i*) Ar. Thesm. 760. — *j*) Men. fr. 591. — *k*) Fr. 663. — *l*) De articulo cf. vs. 73 et Ar. Pac. 556-559. — *m*) Nos: *van wie hij afhankelijk is.* — *n*) Isocr. IV § 60. — *o*) Circ. 180. — *p*) Disceptantes et Circumtonsa simile quid habent. — *q*) Vs. 65 sq. — *r*) Vs. 85-87. — *s*) Her. 18. — *t*) Disc. 351 Sam. 27. — *u*) Nota *l*. — *v*) Quint. III 11 § 27.

autem in agris colendis ei operam praestabit, ratio fert ut mulier non sola in urbe remaneat, sed cum iuvene rure vivat.

85. τί γάρ;] item in Disceptantibus [a]).

86 sq. Puellae instat partus, et uxorem eam abducturus mox aderit Cleaenetus, nihil eiusmodi suspicatus. Quapropter Myrrhina dubitat quid agat. Verbi ἀπορεῖν genere medio poëta et alibi est usus [b]).

AD CITHARISTAM.

35-41. Nisi specie decipimur verba lacunosa interpretantes, Phanias citharista Atheniensis olim Ephesi filiam genuit e lenonis filia. Puellam nuper Athenas secum deduxit, uxorem cum opibus expectat. Ephesi autem cum Phaniae illam filiam vidisset Moschio iuvenis Atheniensis, amore est captus. Bona ex hereditate hominis famosi oriunda Phanias non sua ducit, sed uxoris et filiae.

42 sq. Filiam cur solam Athenas duxerit Phanias, uxor iter quomodo factura fuerit, non liquet. Nodus autem a poëta sic solutus esse videtur, ut lenonis illa filia ad maritum et filiam vita quidem salva sed a praedonibus spoliata venerit. Nam eo nisi tendebat Menander, cur filiam a matre separabat? Praeterea suspicari licet Phaniam in exitu fabulae felici aliquo casu comperisse non lenonis filiam sibi olim peperisse, sed puellam parentibus generosis ereptam et a lenone pro sua habitam, Moschione igitur condignam esse eam quam deperit virginem.

51. ταῦτα] impedimenta quae dicantur non liquet legentibus [c]).

52. τισ] *ministrorum aliquis.* Nota formula iubendi [d]).

54 – 58. Phaniae filiam quam primum uxorem ducere cupiens Moschio [e]) insoliti quid fecit: vocavit patrem. Quem hactenus testem ducebat molestum, dum genio indulgens et liberius vivens quid esset verus amor nesciebat. Propter tantam hanc Moschionis festinationem suspicio est puellam ab eo festo die esse vitiatam [f]), ut Pamphilam a Charisio in Disceptantibus.

59. ἐπέστην] ἐπιστάτην *me illi imposui* [g]).

61 sq. *Patrissat filius* [h]), *ex me natus est, nam illi nil vitist relictum quin sit itidem mihi* [i]). Lenem patrem, et patris nomine multo magis dignum quidem, is quoque se praestat, qui apud Plautum sive Menandrum *feci ego istaec itidem* ait *in adulescentia* [j]).

64 et 66. πορεύσομαι et πορευτέον] *ibo, eundum* [k]).

65. πρὸσ Ἑρμαῖσ] Athenis *Hermae*

a) Disc. 86. — b) Circ. 6. — c) Epicl. 42. — d) Disc. 611. — e) Vs. 67 sq. — f) Vs. 94-97. — g) Sudhaus coll. Plat. Conv. 175 *b*. — h) Plaut. Pseud. 442. — i) Ter. Heaut. 1021. — j) Plaut. Bacch. 410, 1079. — k) Disc. 450.

sive *Hermarum porticus* [a]) foro ceterisque porticibus erant proximi [b]).

97. *Euonymia* erat demus Atticus tribus Erechtheidis [c]), cuius saepe fit mentio in lapidibus.

99. κιθαριστοῦ] sic dicebatur qui pueros artem docebat musicam [d]).

AD ADULATOREM.

6. διοικηταῖσ] *procuratoribus* [e]). Queritur iuvenis sibi libertatis vix quicquam relictum esse a patre absente: ali se, non vivere. Conferantur Getae in Terentii Phormione verba [f]), vel quae Chremes pater cautus et parcus in Heauton Timorumeno narrat filio se statuisse, ne bona paterna ab hoc dilapidarentur [g]).

7. τυχὸν ἴσωσ] *forsitan* [h]).

8. διέζων] cf quae de praepositionis in voce διατροφή vi sunt observata [i]).

11. *Tetradistae*, quod nomen et apud Alexidem legebatur [j]), conferri autem potest nomen τῶν Εἰκαδέων sodalium in lapide obvium [k]), vocabantur cives in sodalicium coniuncti ad quartum mensis diem, qui Herculi erat sacer [l]), et Veneri Pandemo sacer fuisse videtur [m]), lauta cena celebrandum sumtu communi instructa. Clarus aliquando fuit ὁ τῶν Διομειαλαζόνων, ut apud Aristophanem vocantur [n]), huiusmodi θιασόσ sodalium sexaginta, quinto quoque anno diem festum lautis epulis in Herculis honorem celebrantium [o]). Sexaginta sodales et infra commemorantur [p]); quos chorum nostrae fabulae effecisse cuiusvis est suspicari. Prisca vox ἑστιάτωρ in lingua sacrali permansit ad eum qui epularum curam habebat designandum. Alibi apud nostrum, fortasse in hac ipsa fabula, legebatur: ἑστιᾶν τοὺσ φίλουσ [q]).

23—33. „Nihil miseris mortalibus prodest pietas: satius est furari quam deos colere". Veri est dissimillimum, poëtam haec sine certo consilio scripsisse neque ad finem quendam nunc tendere; ratione autem habita aliarum fabularum, quibus operam dedit ut theodiceam quandam institueret, qualem quidem iocosae musae pulpita admittebant, et res quas stulti homines turbassent deorum cura in melius conversas ostenderet [r]), e nostris versibus videtur posse effici fabulae eventum hunc fuisse ut Bianti homini nequam et male ditato eriperetur puella quam appetebat, Phidiae autem iuveni modesto restitueretur opera deae Veneri, ab illo cum ceteris tetradistis pie cultae.

---

a) Aeschin. III § 183 sq. — *b*) Pausan. I 17 § 2, Callistratus apud Harpocr. s. v., Mnesimach. com. fr. 4³. — *c*) Steph. Byz. et Hesych. s. v. — *d*) Ar. Nub. 964. — *e*) Circ. 90. — *f*) Ter. Phorm. 84. — *g*) Heaut. 966-969. — *h*) Her. 31. — *i*) Disc. 130. — *j*) Alex. fr. 258. — *k*) CIA. II 609. — *l*) Plat. com. fr. 100; cf. Men. fr. 320. — *m*) Infra fr. 1 (Athen. 659 *d*). — *n*) Ar. Ach. 605. — *o*) Ar. Ran. 651. — *p*) Vs. 108. — *q*) Fr. 909. — *r*) Disc. 488, 627 sqq., Circ. 49 sq., 443 sq., Cicutam bib. 18-20.

28. διμοιρίτου] *lochagi a*); διμοιρειτ ο διπλουν λαμβανων των στρατιωτ μισθον (schol.).

34. πέρυσι] intra unius igitur anni spatium ex Iro Bias ille Croesus evasit.

39. κατέπτηκεν] *devolavit*, perfectum hic primum lectum, congruens autem cum prisco aoristo ἔπτην *b*).

47. τὰ Θάσια] mente add. κεράμια *c*). *Lagenae Thasiae* dicuntur in foro emtae modo ad tetradistarum convivium vino praestanti celebrandum *d*). A *coquo* autem haec dici suspicetur quis.

49. νεκρόσ] *mortui instar*.

62. ἐμβεβρόντησαι] vehementi hoc verbo etiam in Agricola aliquis utitur *e*).

67. *Gnatho* hic quin adulator fuerit non est dubium; nam Terentius cum militem gloriosum et parasitum e nostra fabula in Eunuchum suum transtulit, nominibus mutatis pro Biante sive Violento dixit Thrasonem sive Audacem, pro Struthia autem sive Guloso *f*) dixit Gnathonem sive Bucconem. Nomina coniuncta sunt in Luciani his verbis: κολακείασ ἕνεκα τὸν Γναθωνίδην ἢ τον Στρουθίαν ὑπερβαλέσθαι *g*).

70—78. Haud aliter apud Diphilum aliquis: ὁ γὰρ κόλαξ | καὶ στρατηγὸν καὶ δυνάστην καὶ φίλουσ καὶ τὰσ πόλεισ | ἀνατρέπει λόγωι κακούργωι μικρὸν ἡδύνασ χρόνον *h*).

70. τρόφιμε] *fili herilis i*).

73. διὰ τοῦτον] *propter Struthiam* vel: *propter Biantem a Struthia dementatum*.

79. τοῦτ'(ο)] *id propter quod adulatorum commercium funestum sit*.

80 sq. *Quia cuiusvis est errore iudicii benevolum ducere sibi insidiantem*.

82[a]. *Quid vero si nocere nequeat?*

105. Nisi male suppleta sunt verba, leno adspectis choro et Phidiae aedibus, in quibus tetradistarum epulae obeuntur, hoc dicit: *sollemne aliquid hic celebrari manifestum est: non habent quod me terreat* iuvenes, ut crebri, sic innocui, *non tela sed dapes* (vel pocula, vel ὁλάσ) *manibus tenentes*. — Vox δεῖμα sive *terriculamentum* minime insolita *j*).

107. Phidiae *vicinus* Bias a lenone *vult emere* puellam, quae nunc ad eum deducitur, ternis minis in singulos dies conducta. *At Phidias id si comperiat*, etc.

108. ἑξήκονθ' (-ντα)] tot enim erant sodales collegii tetradistarum *k*).

109. Ulixis sodalium hunc numerum unde duxerit comicus non liquet. *Unius* nunc navis, non duodecim illarum, quas commemoravit Homerus *l*), habetur ratio; quae ante Homerum notio substrata fuit fabulae quae erat de Ulixis erroribus *m*).

113. Propter Phidiam puellae ternas minas dat Bias ὁ νεόπλουτοσ, veritus nimirum, si parciorem se praestet, ne Phidias eam ad se pertrahat.

---

a) Circ. 190. — *b*) Hes. Oper. 98 al., Enchir. dict. ep.[2] § 150[14]. — *c*) Sam. 88. — *d*) Ar. Eccl. 1119 Plut. 1021. — *e*) Agric. fr. 5 Sam. 196. — *f*) Pag. 146 *f*. — *g*) Lucian. LXIX § 19. — *h*) Diphil. fr. 24. — *i*) Disc. 202-205. — *j*) Ar. Ran. 688 et passim in tragoedia, apud Platonem, alios. — *k*) Vs. 11. — *l*) *B* 637 ι 159. — *m*) Ad ι 60 sq.

114. Ingens sane pretium; nam aliam puellam viginti minis sibi emtam perhibet leno quidam [a]), percara autem dicitur puella quae minis triginta fuerat emta [b]); Moschio autem ille duodenas drachmas in diem pro psaltria sua solvebat [c]). At etiam quadraginta minas pro puella solvit Stratippocles iuvenis [d]), sexaginta leno quidam [e]), et vel centum minis puellam amatam vendere se nolle ait Demipho senex [f]).

115. *At periculosum sic merere.* Nam dum ad Biantem ducitur puella, periculum est ne in via publica eripiatur a Phidia huiusque amicis. Vix autem videtur dubium quin ea iam instet res, quemadmodum in Plauti sive Diphili Rudente tres amici chlamydati cum machaeris comitantur Plesidippum, qui lenoni fraudulento puellam est erepturus [g]), et in Terentii, item Diphilum imitati, Adelphis puella revera lenoni eripitur [h]). Aliqua utique ratione poëta effecit ut Phidiae puella restitueretur. Quae liberis videtur fuisse natalibus necdum nisi uni Phidiae cognita, huic autem sub fabulae finem in matrimonium iuncta.

AD FEMINAS CICUTAM BIBENTES.

18—20. Simillima apud nostrum leguntur alibi [i]).

20. πρόφασισ] *causa*, ἀρχή [j]), non ficta sed vera [k]); quae prisca fuit vocis vis apud Homerum Thucydidem alios obvia [l]).

AD INVISUM.

5 sqq. E postrema fabulae parte haec desumta esse apparet. Eo enim adducta est res ut Cratea a patre Demea in libertatem vindicata iustoque pretio e Thrasonidae potestate soluta iam in matrimonium ab hoc milite petatur. Oratorem hic suum patrem mittit ad Demeam, et summa animi trepidatione expectat generumne se accepturus sit ille an aspernaturus.

6. δὲ] ab initio enuntiati longius remotum, ut saepe et γάρ, more vere Menandreo [m]).

9. μὰ τὼ θεώ] mulierum iuramentum [n]).

---

a) Ter. Ad. 191; cf. Plaut. Pseud. 52. In annum puella eo pretio locatur Plaut. Asin. 230, 635, 752 sqq. — *b*) Ter. Phorm. 558; cf. Plaut. Rud. 45, 344 Curc. 63 sq. Most. 298 Merc. 420-423. — *c*) Disc. 10. — *d*) Plaut. Epid. 60. — *e*) In Plauti Persa. — *f*) Plaut. Merc. 430. — *g*) Plaut. Rud. 89 sq., 315. — *h*) Ter. Ad. 6-11. — *i*) Adul. 23-33. — *j*) Circ. 443. — *k*) *Aanleiding*. — *l*) Hom. *T* 262, 302 Thuc. I 23 § 5 al. — *m*) Disc. 469. — *n*) Ar. Vesp. 1396 Lys. 51 Eccl. 158 etc. et ad Ach. 905.

11. τὰσ σπάθασ] *gladios* [a]).

12. οὐδὲ προσδοκωμένην] item alibi apud nostrum: πάντα δὲ | τὰ μηδὲ προσδοκώμεν' ἔκστασιν φέρει [b]).

13. τηθία] idem quod μαῖα valet [c]). Cuivis igitur mulieri seniori aptum erat hoc vocabulum, quod extra grammaticorum scripta hactenus non comparuerat.

16. Verba παρατραγωιδούντων, agnitioni apta [d]). Quapropter producitur vocis τέκνον syllaba prior.

37 ὄνοσ λύρασ] proverbium sic decurtatum etiam in Formidoloso legebatur [e]). Mente add.: ἀκούσασ, *similis asino lyra audita rudenti.* Asinorum canumque hoc est, sonis musicis incomposita voce obstrepere.

40. ἀπολυτροῦνθ'(-τα)] *pretio accepto solventem,* λύοντα. Verbum dictionis recentioris [f]).

47 sqq. E postrema fabulae parte haec desumta esse apparet.

62. Proprii nominis usus magnum orationi addit pondus [g]).

AD PERINTHIAM.

2. κληματίδασ] *sarmenta* [h]), e vinea potissimum recisa, solitam et aptissimam ad comburendum materiem, ex qua et φανοί sive *faces* fiebant [i]).

3. Τίβειε] apud Menandrum nomen haud rarum [j]).

4. ἔπειτα] *ergone* [k]).

6. περιόψεσθέ με] omittitur participium [l]), quod solebat addi [m]), ex. gr. ἀπολλύμενον.

8. Herus „Vulcanum adducit" [n]).

13 sq. Ipsa nunc Davi verba, herum suum „ἀπράγμονα καὶ κοῦφον" sive *simplicem* [o]) *et lenem* vocantis [p]), Laches repetit forte audita. „Iam ede artificium aliquod te dignum; nam id quod hactenus fecisti, herum decipere benignum, id ipso te teste cuiusvis erat.

14. γάρ] postpositum, ut saepe apud nostrum [q]).

15 sq. Excidit Davo perterrito metus indicium nimis apertum [r]), ut apud Aristophanem Ἐπικεχοδότι illi Phasianico vel Dionyso apud inferos iter facienti. Quam *ingenii guttam* ioco scurrili vocat herus [s]).

16. ἐκνίσθησ;] *pru isne?* [t]) *mordetne pulex?* herus rogat irridens, terrore nebulonis, brachia et crura subito motu ab igne reducentis, egregie delectatus videlicet, — ut solent homines benevoli et minime suspicaces, si impudenter deceptos

---

a) Circ. 165. — *b*) Fr. 149. — *c*) Nostrum *moeder(tje)*. Ar. Byz. apud Eust. 971,45 (Nauck Ar. Byz. 140). — *d*) Circ. 349 sqq. — *e*) Fr. 527. — *f*) Item Plat. Leg. 919*a* Plut. Mor. 343*b* al. — *g*) Hom. *A* 240. — *h*) Ar. Thesm. 728, 739 Thuc. VII 53 § 4 Theogn. 1360 Plaut. Most. s. finem. — *i*) Ar. Lys. 308. — *j*) Her. 21. — *k*) Ar. Nub. 226. — *l*) Item Ar. Ach. 55 Thuc. IV 87 § 5 Hyperid. III § 38 al. — *m*) Ar. Ran. 509. — *n*) Plaut. Rud. 761 sqq. — *o*) Ar. Vesp. 1040. — *p*) Infra fr. 1. — *q*) Disc. 467. — *r*) Vs. 18. — *s*) „*Crême des Verstandes*" Körte coll. Plin. N H. XII 68 Theophr. H. Pl. IX 4 § 10 Polyb. apud Athen. 194*b* Plaut. Curc. 100. Pretiosissimum hoc erat unguentum, Antiphan. fr. 223. — *t*) Ar. Plut. 973.

se arbitrentur, in furorem verti. Item Demea ὁ ἡδύσ in Samia. *Ego pol hodie*, ut est apud Terentium, *si vivo, tibi | ostendam erum quid sit pericli fallere* a).

— οὐχὶ πρὸσ σοῦ] *te hoc indignum* b), οὐ κατὰ σὲ τοῦτό ἐστι. Non agnoscit servus hominem quem tam mitem novit hactenus.

17 sq. Simillima Sosiae de Polemone in Circumtonsa sunt verba: ὁ σοβαρὸσ ἡμῖν ἀρτίωσ καὶ πολεμικὸσ . . . | κλάει κατακλινείσ c). Ad vocem κατὰ τῶν σκελῶν mente supplendum est ἀποτιλᾶι d), *metus abiectissimi signa edit*. — Hoc esse videtur quod ait Terentius, Andriam et Perinthiam dissimili oratione ac stilo esse factas e), iuvenili enim stilo scriptam esse Perinthiam, comoediae priscae magis similem quam fuerint posteriora Menandri dramata, in his Andria; τὸ φορτικόν igitur in Perinthiam admissum esse, postea a poëta spretum f).

20. ὑφ' ἡμῶν] *se et filium herilem* (cui Pamphilo nomen est in Terentii Andria) Davum dicere e verbis mutilis videtur effici.

AD PHASMA.

7. λαβὴν] sic apud Aristophanem dicitur: ὡσ ἅπαξ παρέδωκεν λαβὴν Ὑπέρβολοσ g).

8. τί γὰρ ἄν τισ πάθοι] *nam quid faciam!* h).

28 sq. Nugatoris est, Theophrastus ait, in colloquiis dicere annonam vilem esse et similia i).

39. τὸ πέρασ] *denique* j).

41. τρόφιμε] *fili herilis* k).

42. ὅποι χέσηισ] sic, non ὅπου, quia motionis in locum sensus subest notioni verbi χέσαι sive εἰσ ἀπόπατον ἐλθεῖν. *Non habes quo te vertas ad ventrem exonerandum*, pulcra enim et comta circa te sunt omnia. Ad rem quod attinet, haud absimilis argumentatio est eius qui hominem delicatulum, lectis inauratis et argentatis utentem, sic interrogat: ὅ τι μόνον ἡμῖν προῖκ' ἔδωκαν οἱ θεοί, | τὸν ὕπνον, τί τοῦτο πολυτελὲσ σαυτῶι ποεῖσ; l).

43. μὴ εἰσ ὥρασ σύ γε | ἵκοιο] *intra annum moriaris* m).

45. τἀρρώστημα] *id quod despondere te facit*, causa τῆσ ἀρρωστίασ. Qui vero alacri est animo, ἐρρωμένοσ incedit n).

54—56. Superstitionis praeceptum, ab ipso praeceptore derisum: mulierculae lustranto te furfuribus et circacircum sulfure suffiant; trium fontium aquam sale et lente medicatam circumsperge. Mulieris

---

a) Ter. Andr. 866 sq. — b) Ar. Eq. 191 Plut. 355 Soph. Ai. 581 Eur. Bacch. 641 Xen. Mem. II 3 § 15. — c) Circ. 52-54. — d) Ar. Pac. 241. — e) Ter. Andr. 12. — f) Körte. — g) Ar. Nub. 550. — h) Ar. Nub. 798. — i) Theophr. Char. 3. Et cf. Ter. Andr. 746. — j) Disc. 112. — k) Disc. 202-205. — l) Adesp. fr. 150. — m) Circ. 131. — n) Circ. 63.

περιμακρίασ ad spectra nocturna procuranda vocatae etiam apud Plutarchum fit mentio [a]). Quarum unam Aeschinis fuisse matrem ait Demosthenes ipsumque Aeschinem puerum matri ministravisse ἀπομάττοντα (= περικαθαίροντα) τῶι πηλῶι καὶ τοῖσ πιτύροισ [b]).

AD EPICLERUM(?).

2. Smicrines, senex avarus, misere vivit solitarius [c]), una serva anicula ei ministrante, ut Laërtes Homericus vel in Plauti Aulularia Euclio.

8—16. Obscurus est contextus. Certum hoc est solum, in Chaereae aedibus vivere ipsius filiam et aliam quandam virginem [d]). Quae videtur esse filia Smicrinis [e]), privigno autem a Chaerea in matrimonium destinari. Ipse Chaereas an — quod arbitror — Smicrines ab itinere sit recens potest dubitari.

16. δηλαδή] particula apud nostrum frequens [f]).

18. νένευκεν ἐπὶ τἀρχαῖα] *priscos mores colit.*

20. Nempe τύχη κυβερνᾶι πάντα [g]), ab hominibus saepe immerito culpata [h]).

23. τἀργυρώματ(α)] sensim illa aetate Athenis invaluit usus τοῦ ἀργυροῦ κεραμοῦ sive *vasorum argenteorum* [i]). Qualia mente olim viderat Aristophanes, cum finxit in viri νεοπλούτου aedibus τοὺσ ἰχθυηροὺσ πίνακασ argenteos desubito esse factos [j]). — A quonam nunc venerint pecunia et res pretiosae, quas Smicrines accepit, non liquet. A Chaerea? Vix credibile; propter Davi tamen partes fortasse id suspicetur quispiam.

25. βασκαίνειν] *fascinandi* verbum translatum nunc id q. *maledicere* valet, quemadmodum adi. βάσκανοσ in convicium abiit *malignum* significans [k]).

27. *Quamdiu afferantur a servis*, qui in quaestionem posci possint.

29. ἐμμενεῖν] verbum in pactionibus sollemne [l]).

30. οὐδεὶσ ἐπιτρέψει] *haud impune ferent*, — ego enim ne ferant dabo operam.

— τοὺσ γιγνομένουσ γάμουσ] nuptias quae parantur Smicrines dicitne filii sui cum Chaereae filia, an huius privigni cum altera illa quae in Chaereae aedibus vivit puella [m])? Has nuptias instare nuper comperisse videtur ab itinere diuturno reversus, fieri autem cur nolit non liquet.

35. *Ego* — non fortuna — *mori hunc iubeo.*

36. ἀγαθῆι τύχηι] *quod bene vortat* [n]). Sic irritum fit id quod verbis servi inest omen infaustum. —

---

a) Plut. Mor. 166 *a* — *b*) Dem. XVIII 259; ἀπομάκτησ = περικαθαρτήσ fr. ad sp. 589. — *c*) Cf. Phrynich. fr. 18, Ar. Av. Proleg. X. — *d*) Vs. 39. — *e*) Vs. 9. — *f*) Disc. 279. — *g*) Fr. 482; cf. Aeschin. II § 13. — *h*) Cicutam bib. 13-20 Adul. 23-33. — *i*) Vox redit fr. 141, 475 Philem. 35 (Athen. 229*c*-231*b*). —) Ar. Plut. 814. — *k*) Circ. 278 sq. — *l*) Disc. 62. — *m*) Vs. 8-16. — *n*) Disc. 4P.

Dicto Davi obedientem se fore ridens ait Chaereas.

39. ταῖσ παιδίσκαισ] puellis illis [a]) duabus, quae in Chaereae aedibus vivunt [b]).

41. παροινεῖν] translatum nunc id q. ὑβρίζειν significat [c]).

42. *Hunc in aedes auferte.* Servos sic iubet more solito [d]). Item in Citharista: ταῦτά τισ ἀγέτω ἐκποδών [e]). Ubi de quibusnam sarcinis agatur non liquet legentibus, neque nunc qui dicatur οὗτοσ apparet. Sed spectatoribus nihil fuit dubii [f]).

43. Sic apud Aristophanem dicitur: σκῆψιν ἀγὼν οὗτοσ οὐχὶ δέξεται [g]).

44. ἀγωνίαν] proprio nunc sensu usurpatum [h]).

45. Iuliaene Shakespearianae partes Chaereas ope medici est acturus??

46 sq. Cum risu amaro haec dicuntur. Dudum senex Davum impatienter expectat.

48. μετὰ τούτων ἐστίν] *cum istis est* sive *facit.*

49. εἴληφ'(α)] *mihi praebuit ille cunctando.*

52. ἡ ἀφανὴσ οὐσία dicebantur *res mobiles* [i]), ἡ φανερὰ autem *facultates quae sunt in fundis* [j]). Bona ea, senex ait, unde Davus et illi detrahere aliquid potuerunt, quin bis tanta fuerint quanta illi perhibent, dubitare non est sani hominis. — In iis bonis, quae sunt in propatulo, agris et aedificiis, fraus fieri vix poterat. De quibus vero bonis — hereditate aliqua? — agatur non liquet.

54. νὴ τὸν Ἥλιον] clamor apud nostrum frequens [k]).

58. ῥαγδαῖοσ] *vehemens.* Sic apud Diphilum aliquis: τί ποτ' ἐστίν; ὡσ ῥαγδαῖοσ ἐξελήλυθεν [l]).

61 sqq. Quae nuntianda sunt differens Davus dictione tragica utitur, ab Aeschylo, Euripide, Carcino versibus sumtis mutuis, — mancipium vere Menandreum [m]).

70. παμπήδην] *prorsus* [n]). Ab eadem stirpe ducta est vox Aristophanea παμπησία [o]).

73. Similia sunt verba Aiacis Sophoclei: οὐκ ἔστ' ἄελπτον οὐδέν [p]).

74. ἐν ἡμέραι] *unius diei spatio* [q]).

78. *Qui modo mecum confabulabatur.*

79. Similia in Disceptantibus servus profert de subito heri furore [r]).

80. δεινοῦ πάθουσ] articulus omissus more solito [s]).

---

a) Her. 18-38. — *b*) Vs. 8-16. — *c*) Disc. 297. — *d*) Disc. 612. — *e*) Cith. 52. — *f*) Ar. Ach. 331. — *g*) Ar. Ach. 392. — *h*) Her. 2. — *i*) *Roerende goederen*: Harpocr., orat. — *j*) *Onroerende goederen.* — *k*) Disc. 351. — *l*) Diph. fr. 67. Adiectivum extat etiam Ar. fr. 243 Teleclid. 30 Antiph. 7. — *m*) Disc. 150-162. — *n*) Item Theogn. 615 Aesch. Pers. 729 Soph. Ai. 916. — *o*) Ar. Eccl. 868. — *p*) Soph. Ai. 648. — *q*) Circ. 377. — *r*) Disc. 495 sq., 508. — *s*) Disc. 196.

INDEX NOMINUM ET DICTIONIS AD VERBA POËTAE ET AD COMMENTARIOS PERTINENS.

Singulae fabulae sic sunt indicatae:

Her.	= *Heros.*	Ad.	= *Adulator.*
Disc.	= *Disceptantes.*	Cic.	= *Feminae cicutam bibentes.*
Circ.	= *Circumtonsa.*	Inv.	= *Invisus.*
Sam.	= *Samia.*	Per.	= *Perinthia.*
Inc.	= *Fabula incerta.*	Phasm.	= *Phasma*
Agr.	= *Agricola.*	Epicl.	= *Epiclerus* (?).
Cith.	= *Citharista.*		

ἀβέλτεροσ Disc. 275
Ἀβρότονον nomen pag. 11 *d*
ἀγαθά (ἄπαντ' . . .) Disc. 655 sq.
ἀγαθῆι τύχηι Disc. 48
ἀγαπᾶν Sam. 170
ἀγεννῶσ Sam. 283
ἁγνὴ γάμων Disc. 265
Ἄγνοια Circ. 21
ἀγωνία, -ιᾶν Her. 2 Epicl. 44
Ἀδράστεια Circ. 114
Ἀθανᾶ Ἀλέα Her. 81
Αἰάντειοσ γέλωσ Per. fr. 9
Αἰγαία ἅλσ Circ. 379
ἄιξασ *curriculo* Disc. 148
αἰχμάζειν Sam. 284
ἀκαρέσ Circ. 166
ἀκέραιοσ Disc. 524
ἀκκίζεσθαι Disc. 351
Ἀκρίσιοσ Sam. 252
Ἀλέα Ἀθανᾶ Her. 81
ἀλεκτρυών *gallus aureus* Disc. 210
Ἀλέξανδροσ rex Adul. fr. 2
ἀλήθειαι plur. Disc. 404
ἀλιτήριοσ (non -λειτ-) Disc. 508
ἀλλ' ὅμωσ! Disc. 55
Ἀλόπη Euripidis pag. 13 *a*
ἁλὸσ πέλαγοσ Circ. 378 sq.
ἅλσ Αἰγαία Circ. 379
ἄλοχοσ pag. 61 *c*
ἀλύειν pag. 17 *f*
ἀνάγειν ἑαυτόν Sam. 145
ἀναγκαῖοσ Circ. 19
ἀναιδήσ Disc. 352
ἀναίνεσθαι Inc. 17
ἀναιρεῖσθαι infantem Sam. 139 sq.
ἀναλαβεῖν ἑαυτόν Sam. 145
ἀναπτεροῦν Disc. 572
ἀνασείειν Disc. 284
Ἀνδροκλῆσ (mimus?) Sam. 261, 262 sq.
ἀνέπαφα σώκατα Per. fr. 8
ἀνθρώπινοσ Circ. 17
ἀνθρώπων post superl. Disc. 345
ἀπαίρειν *abire* Sam. 291
ἀπαλλαγῆναι Disc. 99

ἅπαντ' ἀγαθά Disc. 655 sq.
ἀπάρχεσθαι Circ. 419 sq.
ἀπεργάζεσθαι *laborando solvere* Her. 36
ἀπεκταγκέναι Inv. fr. 12
ἀποκναίειν pag. 163 *f*
ἀπόκοιτοσ Disc. 10
Ἀπόλλω τουτονί (νὴ τὸν . .) Circ. 172
ἀπολούμενοσ (κάκιστ' . . .) Disc. 53
ἀπολυτροῦν Inv. 21
ἀποσκλῆναι Her. 30
ἀποφορά Disc. 43
ἄραρε *stat sententia* Disc. 227
ἀργυρώματα Epicl. 23
ἀρεοπαγίτησ Inc. 11
ἀρότωι (ἐπ' . . .) παίδων γνησίων Circ. 435 sq.
ἀρρώστημα Phasm. 45
Ἄρτεμισ Ἐφεσία Lith. 94
ἀρχαῖαι fabulae pag. XI *c*
ἀστεῖον Sam. 149
Ἀστυάναξ pugil pag. 152
ἀσύμβολοσ Sam. 258
ἀτύχημα Disc. 528
Αὐγή Euripidis Disc. 659
αὐθέκαστοσ Sam. 205
αὖοσ propter metum Disc. 515
αὐτόματον (τὸ . . .) Disc. 642
αὐτόσ *herus* Sam. 41
ἀφανὴσ οὐσία Epicl. 52
ἀφεῖσο Disc. 646
βάδιζε Circ. 132
Βάκτρα Sam. 283
βαπτίζειν Disc. 607 sq.
βασκαίνειν translatum Epicl. 25
βάσκανοσ Circ. 278 sq.
βιάζεσθαι Sam. 63
βίαν (πρὸσ . . .) Sam. 214
βίοσ *victus* Circ. 376
βλέπειν cum inf. Disc. 223
βοᾶι res Disc. 457 sq.
βουκολεῖν translatum Sam. 251
βοῦσ Κύπριοσ Ad. fr. 8
γάμων ἁγνή Disc. 223
γαστρίζειν Circ. 98
γε (πλὴν . . .) Disc. 308
γεννήτησ Ad. fr. 5
γίγνεσθαι pro γενήσεσθαι Disc. 364
γλύμμα Disc. 213 sq.
γνωρίσματα Disc. 128
γρῦ (οὐδὲ . . .) Sam. 310
γυναῖκεσ honestae quibus epulis adhibitae fuerint Sam. 73
γυναικονόμοι pag. XIV
δαιμόνεσ Disc. 617, 618—633
δακτύλιοι ferrei Disc. 212 sq.
δακών *iram compescens* Sam. 141
Δανάησ fabula Sam. 244—246
δάσοσ Disc. 67
δεῖμα Ad. 105
δεῖνα (τὸ . . .) Circ. 145 sq.
δέραια Disc. 71
δέχεσθαι τὴν δίκην Circ. 429.
δηλαδή Disc. 279
διὰ κενῆσ Sam. 260
διαίτηι (ἐμμένειν τῆι . . .) Disc. 62
διακούειν Disc. 506
διάλιθοσ Disc. 211
διαλύειν Disc. 53
διανοίασ (ἐπὶ τῆσ αὐτῆσ . .) γίγνεσθαι et similia Sam. 117
διατροφή Disc. 130
δίαρμα pag. X *h*
διαφόρωσ *egregie* Disc. 375
διεφθαρκέναι Circ. 249
δίκην (τὴν . . .) δέχεσθαι Circ. 429
διμοιρίτησ Ad. 28
διοικητήσ Ad. 6
Διονύσια Phasm. 1
διφθέρα Disc. 54
δραχμή (◡ _) Disc. 160
δώδεκα θεούσ (μὰ τοὺσ . . .) Sam. 91
ἑαυτὸν ἀνάγειν et similia Sam. 145
ἑαυτοῦ (οὐκ ἐν . . .) εἶναι Sam. 125
εἶεν Circ. 144
εἰπεῖν (ὅμοιον . . .) *fere* Disc. 621—623
εἰσ καλόν Sam. 65
— κόρακασ Disc. 25
— ὥρασ (μὴ . . .) Circ. 131
εἰσφθείρεσθαι Circ. 276
ἕκαστον (παρ' . . .) *identidem* Disc. 90
ἐκκορεῖν Agr. 53
ἐκνεύειν Disc. 397
ἔκστασισ Disc. 507
ἐκτύφεσθαι Disc. 465
Ἑλένη Sam. 121 sq.
Ἕλλην adiectivum Circ. 430
ἐξ ἐπιδρομῆσ Circ. 148
ἐξεστάναι *non apud se esse* Disc. 507
ἔμβαροσ Phasm. fr. 2
ἐμβεβροντῆσθαι Ad. 62
ἐμβροντησία Sam. 196
ἐμβροντητόσ Circ. 273
ἐμμένειν τῆι διαίτηι Disc. 62
ἐν ἑαυτοῦ (οὐκ . . .) εἶναι Sam. 125

ἐν ἡμέραι *unius diei spatio* Circ. 377
ἐνάρχεσθαι κανοῦν Circ. 419 sq.
ἐνδελεχήσ, ἐνδελέχεια Disc. 628—630
ἐνθριοῦν translatum Sam. 240 sq.
ἔνεστιν (ὡσ . . .) *quam maxime* Sam. 59
ἐξεπίτηδεσ Disc. 370
ἑξήκοντα socii Ulixis Ad. 109
ἐξίστασθαι, ἐξεστάναι (ἑαυτοῦ) Sam. 64
ἐξώλησ Sam. 152
ἐπὶ (τό γ' . . .) cum dat. Disc. 263
— σπορᾶι παίδων γνησίων Inc. 28—30
— τῆσ αὐτῆσ γνώμησ γενέσθαι et similia Sam. 117 sq.
— τινι εἶναι Agr. 57
ἐπιδημία Circ. 170
ἐπιδρομῆσ (ἐξ . . .) Circ. 148
ἐπιεικῶσ *sic satis* Disc. 248
Ἐπιμενίδησ Cic. fr. 2
ἐπισημαίνειν Circ. 226
ἐπίστασθαι (οὐκ . . .) cum inf. Sam. 161
ἐπιτρέπειν Disc. 44
Ἐπιτρέποντεσ fabulae nomen pag. 11 *a*
ἐργαστήριον vox conviciantis Disc. 191
Ἑρμαῖ Cith. 65
Ἑρμῆσ (κοινὸσ . . .) Disc. 109
ἐρρωμένοσ *vehemens* Inc. 23
ἐστέφθαι Agr. 8
εὐθύ Circ. 35
εὐθὺσ μάλα Disc. 346
εὐκαιρότησ Inc. 21
Εὐριπίδησ Epicl. 84
εὐτρεπήσ, εὐτρεπίζειν Circ. 117
Εὐωνυμεῖσ demus Cith. 97
Ἐφεσία Ἄρτεμισ Cith. 94
Ἔφεσοσ Cith. 93, 98
ἐφίστασθαι Cith. 59
ἐφόλκιον, ἐφολκίσ translata Circ. 380—382
ἔχειν = παρέχειν Disc. 282
— (πάντα . . .) Sam. 172
ἑψητοί *pisciculi* Per. fr. 6
ζῆν πρόσ τινα Circ. 124
Ἥλιον (νὴ τὸν . . .) Disc. 350 Sam. 108
ἡμέραι (ἐν . .) *unius diei spatio* Circ. 377
ἦν *en* Disc. 216
ἤσθασ Disc. 198
ἡσυχῆι Her. 20
Ἡφαίστου φλόξ Sam. 329
θᾶττον *potius* Disc. 196
Θάσια Ad. 47
θεοῖσ(ιν) ἐχθρόσ Circ. 78
Θεσμοφόρια Disc. 443 sq.
θεώ (μὰ τὼ . . .) Inv. 9
θῦε (τοῖσ θεοῖσ . . .) locutio Sam. 171
θύραν (τὴν . . .) ψοφεῖν Disc. 488
— — παίειν, πλήττειν Disc. 520
ἰδιώτησ Sam. 70
Ἱερεία fabula pag. XIX *e*
ἱερόσυλοσ Disc. 549
Ἴμβριοι fabula pag. XIX *e*
Ἴμβροσ Her. 46
ἵπποσ πετεινόσ Circ. 342
ἰστεών Sam. 19—21
ἴσωσ (τυχὸν . . .) Her. 31
ἰταμόσ Disc. 353
καθυφίεσθαι Disc. 227
καὶ μάλα! *ita sane!* Disc. 304 sq.
κάκιστ' ἀπολούμενοσ Disc. 53
κακοηθεύεσθαι Disc. 376
κακοηθῶσ *versute* Disc. 360
καλόν (εἰσ . . .) *opportune* Sam. 65
καλῶσ! Disc. 118
κανοῦν ἐνάρχεσθαι Circ. 419 sq.
— (τὸ τῆσ θεοῦ . . .) Disc. 265
Καππαδοκία Ad. fr 2
Καρία Sam. 284
Καρκίνοσ poëta Epicl. 74
κατὰ μόνασ Disc. 592
— τρόπον Circ. 242-244
κατακόπτειν translatum Sam. 68-70
κατάρχεσθαι Circ. 419 sq.
κατάστεγοσ Sam. 76
κατατρίβειν *tempus terere* Disc. 96
κατεπτηκέναι Ad. 39
Κεῖοι Cic. fr. 3
Κεκροπία χθών Sam. 110
κεκτημένη *hera* Her. 37
κελεύειν cum dat. Circ. 224
κενῆσ (διὰ . . .) Sam. 260
κεράμιον *lagena* (vini) Sam. 88
κηδεμών Agr. 56
κλαυ(θ)μυρίζεσθαι Disc. 467
κλεὶσ Λακωνική Inv. fr. 10
Κλεόστρατοσ artifex Disc. 214
κληματίδεσ Per. 2
κνίζειν Per. 16
κοινά (τὰ . . .) *vulgaria* Disc. 351

κοινόσ *cunctis utilis* Disc. 60
— Ἑρμῆσ Disc. 109
κοιτίσ Disc. 206
κοπιᾶν Phasm. 36
κόπτειν ianuam Disc. 520
κόρακασ (εἰσ ...) Disc. 25
Κορινθιακὰ (τὰ ...) κακά Circ. 5
Κορίνθιοσ Circ. 9
Κόρινθοσ Agr. 6 Ad. 3 (?)
κυκᾶν *turbare* (res) Disc. 253
Κύπριοσ βοῦσ Ad. fr. 8
Κύπροσ Inv. fr. 9
κώιδιον Sam. 189
λαβή translatum Phasm. 7
λαικάστρια Circ. 235
Λακωνικὴ κλείσ Inv. fr. 10
λαλεῖν *confabulari* Disc. 497-500
λέμφοσ Disc. 386
λέοντεσ Disc. 149
Λῆμνοσ Her. 46
λιτόσ Sam. 164
λοπάδεσ Sam. 150
λύεσθαι *redimere* Disc. 365
λύρασ (ὄνοσ ...) Inv. 18
λωποδυτεῖν Disc. 132-137
μὰ τοὺσ δώδεκα θεούσ Sam. 91
— τὼ θεώ Inv. 9
μάλα (εὐθὺσ ...) Disc. 346
— (καὶ ...) *ita sane!* Disc. 304 sq.
μαλακὰ σκεύη Per. fr. 3
μάμμη Sam. 28
μαρτύρομαι Disc. 425
ματρυλεῖον Disc. 435-438
μάχεσθαι *adversari* Disc. 376
μέγα πρᾶγμα de homine dictum Sam. 175
μέγα φυσᾶν Disc. 527
μέλημα Circ. 214
μεμανῆσθαι Disc. 493
μέροσ Disc. 59
μεταθέσθαι Circ. 48
μετιέναι *uxorem ducere* Sam. 265
μέτριοσ Disc. 61
μὴ εἰσ ὥρασ Circ. 131
μηδὲ εἰσ, ἕν Disc. 111, 142
μόνασ (κατὰ ...) Disc. 592
μυλών Her. 3
νενευκέναι Epicl. 18
νὴ τὸν Ἀπόλλω τουτονί Circ. 172
— — Ἥλιον Disc. 350 Sam. 108
Νηλεύσ Disc. 151
νομοφύλακεσ pag XIV
-νυμι (verba in ...) Disc. 262
Ὀδυσσεύσ Ad. 109
οἶκοσ *cubiculum* Circ. 290
οἰκόσιτοσ Cith. fr. 6
οἰμώζειν φράσαι Circ. 180
οἷον (οὐδὲν ...) Circ. 152
ὄλεθροσ conviciantis vox Sam 133
Ὀλύμπιοι Sam. 187
ὅμοιον εἰπεῖν *fere* Disc. 621-623
ὄνοσ λύρασ Inv. 18
ὀξυλαβεῖν Disc. 602
ὅμωσ (ἀλλ' ...) Disc. 55
ὅπλα (‿‿) Disc. 149
ὀπτάνιον Sam. 76
ὅπωσ cum fut. *cura ut ...!* Disc. 198
Ὀργή fabula pag. VII *g*
ὄστρακον Sam. 151
οὐ πρὸσ σοῦ *te indignum* Per. 16
οὐδὲ εἰσ, ἕν Disc. 111
οὐδὲ γρῦ Sam. 310
οὐδὲν οἷόν ἐστιν Circ. 152
οὐκ ἂν ᾠόμην Disc. 194
— ἐν ἑαυτοῦ εἶναι Sam. 125
— ἐπίστασθαι cum inf. Sam. 161
οὕτωσ in precibus Circ. 210
παθαίνεσθαι Disc. 661
πάθῃ τισ (τί ...) Circ. 425
παιδισκάριον Her. 18
παιδίσκη Her. 18
παίδων plur. pro sing. Disc. 372
παίειν ianuam Disc. 520
παιητέοσ Disc. 609
παμμεγέθησ Her. 2
παμπήδην Epicl. 70
παννυχίζειν Disc. 299
παννυχίσ Disc. 277
πάντα γίγνεται Sam. 340
πάντ' ἔχειν Sam. 172
πάξ Disc. 591
παρ' ἕκαστον *identidem* Disc. 90
παράβασισ Inv. fr. 9
παρόβολοσ Sam. 113
παράγειν *deverti* Disc. 236
παρακαλύπτεσθαι Circ. 122
παρακρούεσθαι Disc. 371
παρεξαλλάττειν *sermonem mutare* Sam. 42
παρέργωσ Sam. 293
παροινεῖν, πάροινοσ Disc. 291
Πάταικοσ pag. 60 *e*, 61 *b*
παῦ pro παῦε Sam. 96
παχύδερμοσ Disc. 648
πεδᾶν Circ. 155
Πειθώ Disc. 380
Πειραιεύσ Disc. 446

πεισθήσεσθαι Sam. 322
πέλαγοσ ἁλόσ Circ. 378 sq.
πέλεκυσ *securicula aurea* Disc. 211
Πελίασ Disc. 152
πελτίον Circ. 202
πεπληχέναι Disc. 520
πεπονθέναι τι Her. 18
πέρασ (τὸ . . .) Disc. 112
περιεῖναι *prodesse* Sam. 134
περιεργάζεσθαι Disc. 400
περίεργοσ Disc. 87
περιέχεσθαι Disc. 331
περιθε(ι)οῦν Phasm. 55
περικόμματα Sam. 78 sq.
περιμάττειν Phasm. 54-56
περίμενε Disc. 448
περιορᾶν omisso partic. Per. 6
περιρραίνειν Phasm. 56
πρὶν πτύσαι Circ. 202
πετεινὸσ ἵπποσ Circ. 342
Πλαγγών Her. 24
πλὴν . . . γε Disc. 308
πλήττειν ianuam Disc. 520
ποεῖν . . . υἱόν Sam. 172
ποητόσ filius Sam. 131
ποικίλα Circ. 333
πόλισμα Κεκροπίασ χθονόσ Sam. 110
πόλισ sine articulo Disc. 287
πολλὰ πράττειν Disc. 399
πολυτίμητοσ Circ. 313
ποούμενα (τὰ . . .) Circ. 117
πορεύεσθαι (*ab*)*ire* Disc. 450
ποτε *tandem aliquando* Disc. 269
πρᾶγμα (μέγα . . .) de homine dictum Sam. 175
πράττειν (πολλὰ . . .) Disc. 399
πραττόμενα (τὰ . . .) Sam. 9
πρίν cum inf. post negationem Disc. 325
προαιρεῖν *expromere* Sam. 15
προβάτων pretium Sam. 184-189
προκόλπιον Disc. 207
προπετήσ, -τῶσ Disc. 348
πρόσ *insuper* Disc. 174
πρὸσ βίαν Sam. 214
— σοῦ (οὐ . . .) *te indignum* Per. 16
— τινα ζῆν Circ. 124
προστάτησ *procurator* Circ. 89
προσφιλήσ Circ. 113
πρόφασισ *causa vera* Circ. 20
Πτελέα Her. 22
πτεροφόροσ χιλίαρχοσ Circ. 104
πτέρυξ vestimenti Disc. 229
πτύσαι (πρὶν . . .) Circ. 202
ῥαγδαῖοσ Epicl. 58
ῥάκοσ Disc. 315
ῥεῖν *perpluere* Sam. 248
ῥόθοσ Circ. 353
ῥύεσθαι Disc. 167
Σάμοσ pag. 97
-σι(ν) dativi terminus Circ. 78
σινδονίτησ Sam. 163
σκατοφάγοσ *malignus* Circ. 204
σκευάζειν translatum Sam. 254
σκηπτόσ Sam. 210 sq.
Σκίρα Disc. 443 sq.
σκοῖδοσ *arbiter* Cith. fr. 9
Σμικρίνησ nomen pag. 11 *b*
σοβαρόσ Circ. 52
σπαθᾶν Inv. fr. 11
σπάθη *gladius* Circ. 165
σπορᾷ (ἐπὶ . . .) παίδων γνησίων Inc. 28-30
σπυρίσ Sam. 82
στακτή Per. 15 sq.
στέλεχοσ Disc. 84
στρεπτόν Disc. 229
στίζειν Sam. 108
στριφνόσ Disc. 210
στρόβιλοσ Sam. 210 sq.
συλλαβεῖν ἑαυτόν Sam. 145
συλλαμβάνειν *adiuvare* Sam. 13
συμβολαί Disc. 329
συμπεπλέχθαι Her. 12
συνάγειν *convocare convivas* Disc. 237
συναρέσκειν Disc. 375
συνεστάναι *apud se esse* Disc. 507
σύσσημον Circ. 362
σφόδρα *certo* Disc. 661
σῶμα *aliquis* Disc. 143
σώματα ἀνέπαφα Per. fr. 8
Σωφρόνη nomen pag. 11 *f*
τάλαν interiectio Disc. 259
ταμιεῖον Sam. 19-21
ταναὸσ αἰθήρ Sam. 110
ταρακτικόσ Disc. 402-404
ταραντῖνον Disc. 314
Ταυροπόλια Disc. 276
τέλμα Disc. 606
τετράδερμα pag. XXIV *c*
τετραδισταί pag. 146 *d* Ad. 11
τετράδραχμοσ Circ. 191
τετρώβολοσ Circ. 190

τηθία Inv. 13
τί *cur* Disc. 47
— μοι cum genitivo Disc. 78-80
— οὖν ποήσει τισ; Disc. 336
— πάθηι τισ Circ. 425
Τίβειοσ Her. 21
τιλμόσ Disc. 507
τίσ οἶδεν εἰ . . . Disc. 327
τό γ' ἐπὶ cum dativo Disc. 263
τὸ δεῖνα Circ. 145 sq.
— πέρασ Disc. 112
τοπαστικόσ Disc. 382
τοῖσ θεοῖσ θῦε locutio Sam. 171
τότε *modo* Circ. 145
τοῦ cum inf. consilium indicans Disc. 349
τοῦτο de homine dictum Circ. 74
τραγωιδοί Disc. 150
τραπεζοποιόσ Sam. 72-77
τρισάθλιοσ Circ. 150
τρόπον (κατὰ . . .) Circ. 242-244
— τινά Circ. 63
τρόποσ *indoles* Disc. 627
τρόφιμοσ Disc. 202-205
τρυφᾶν Sam. 161
Τρύφη pag. 97 *c*
Τυρώ Sophoclis Disc. 150-162
Τύχη Disc. 176 Circ 30 Cic. 13 Epicl. 20
τύχηι ἀγαθῆι Disc. 48
τυχόν (ἴσωσ) *fortasse* Her. 31
ὕδωρ factus deus Sam. 250
-ύειν (verba in . . .) Disc. 262
ὑπάργυροσ Disc. 212 sq.
ὑπέρ *de* (= περί) Disc. 2
ὑπερδειπνεῖν Her. 17
ὑπέρευ Circ. 404
ὑπερῶιον Sam. 17
ὑπόξυλοσ Disc. 212 sq.
ὑπομαίνεσθαι Disc. 432
ὑπόχαλκοσ Disc. 212 sq
ὑπόχρυσοσ Disc. 212 sq.
ὑψηλόσ translatum Disc. 435-438
φανερὰ bona Epicl. 52
φαρμακεύειν Her. fr. 5
φενακίζειν Sam. 100
φέρε Disc. 187
φερόμενοσ *curriculo* Disc. 346
-φθείρεσθαι translatum Circ 276
φλὸξ Ἡφαίστου Sam. 329
φορά translatum Circ. 283
φορτικόσ Phasm. 40
φράσαι οἰμώζειν Circ. 180
φρούραρχοσ hominibus indoles Disc. 628-630
φυσᾶν μέγα Disc. 527
χαίρειν ambiguum Agr. 28
Χαιρεφῶν parasitus Sam. 258
χαμαιτύπη Sam. 133
χθὼν Κεκροπία Sam. 110
χιλίαρχοσ Circ. 104
χοῖνιξ Her. 16
χλαμύσ Circ. 164
χολὴ μέλαινα Disc. 494 sq.
χολᾶν Disc. 218
„χοροῦ" nota pag. XVII *b*
χρηστόσ in ore irridentium Disc. 600
χρυσία Disc. 209-229
χρυσίον factus deus Sam. 249
χρώματα Disc. 501
χωρία Disc 67
ψοφεῖν ianuam Disc. 488
ᾠιόμην (οὐκ ἂν . . .) Disc. 194
ὡσ ἔνεστιν *quam maxime* Sam. 59
ὥστε omisso οὕτωσ Circ. 250

IN HOC LIBRO INSUNT:

PRAEFATIO . . . . pag. VII

I. De Menandri vita et arte . . . . „ VII

II. De exemplaribus manuscriptis . . . . „ XXIII

TEXTUS CUM NOTIS CRITICIS . . . . „ 1

Fragmenta Herois. . . . . „ 1

„ Disceptantium . . . . „ 13

„ Circumtonsae . . . . „ 63

„ Samiae . . . . „ 97

„ Fabulae incertae . . . . „ 124

„ Agricolae . . . . „ 130

„ Citharistae . . . . „ 139

„ Adulatoris . . . . „ 146

„ Feminarum cicutam bibentium . . . „ 155

„ Invisi . . . . „ 159

„ Perinthiae . . . . „ 167

„ Phasmatis . . . . „ 172

„ Epicleri (?) . . . . „ 177

COMMENTARII EXEGETICI. . . . . „ 184

Ad fragmenta Herois. . . . . „ 184

„ „ Disceptantium . . . . „ 186

„ „ Circumtonsae . . . . „ 211

„ „ Samiae . . . . „ 226

„ „ Fabulae incertae . . . . „ 240

„ „ Agricolae . . . . „ 241

„ „ Citharistae . . . . „ 243

„ „ Adulatoris . . . . „ 244

„ „ Feminarum cicutam bibentium . . „ 246

„ „ Invisi . . . . „ 246

„ „ Perinthiae . . . . „ 247

„ „ Phasmatis . . . . „ 248

„ „ Epicleri (?) . . . . „ 249

ERRATA.

Disc. 10 pro πορνοβόσκωι leg. πορνοβοσκῶι

Pag. 44 lin. 8 pro ε (?) leg. ς

Pag. 74 lin. 10 a fine pro πά[ραγε] leg. πά]ραγε.